

Migrations- och asylpakten

Volym 2

Ds 2025:30

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss

Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck och remisshantering: Åtta45, Stockholm 2025

ISBN 978-91-525-1417-7 (tryck)

ISBN 978-91-525-1418-4 (pdf)

ISSN 0284-6012

Innehåll

Volym 1

Förkortningslista	23
--------------------------------	-----------

Sammanfattning	37
-----------------------------	-----------

1 Författningsförslag.....	53
-----------------------------------	-----------

1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	53
--	----

1.2 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken (1949:381)	119
---	-----

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	120
---	-----

1.4 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).....	122
--	-----

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	124
--	-----

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.....	126
--	-----

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.....	128
--	-----

1.8 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).....	129
--	-----

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap	132
---	-----

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.....	134
---	-----

1.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare	138
1.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.	140
1.13	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	143
1.14	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)	145
1.15	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	147
1.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	149
1.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd	151
1.18	Förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)	152
1.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning	157
1.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	159
1.21	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	161
1.22	Förslag till lag om ändring i lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.....	164
1.23	Förslag till lag om ändring i lagen (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall	166

1.24	Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97).....	168
1.25	Förslag till förordning om ändring i förordning (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten	190
1.26	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:347) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.....	193
1.27	Förslag till förordning om ändring i skolförordningen (2011:185).....	194
1.28	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:412) om vårdavgifter m.m. för utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd	195
1.29	Förslag till förordning om ändring i utlänningsdataförordningen (2016:30).....	196
1.30	Förslag till förordning om ändring i förordning (2017:504) om internationellt polisiärt arbete	198
1.31	Förslag till förordning om ändring i förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket.....	201
1.32	Förslag till förordning om ändring i förordning (2022:1718) med instruktion för Polismyndigheten	207
1.33	Förslag till ändring i föreslagna mottagandelagen (2026:00)	213
1.34	Förslag till ändring i föreslagna mottagandeförordningen (2026:00)	220
2	Ärendet	223
3	Allmänna utgångspunkter	225
3.1	Inledning.....	225
3.2	Allmänna utgångspunkter för anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt	225
3.2.1	EU-förordningar och förhållandet till nationell rätt.....	225

3.2.2	Genomförande av EU-direktiv i svensk rätt	226
3.2.3	Hänvisningsteknik	227
3.3	Regeringsformen	228
3.4	Internationella regelverk av betydelse	231
3.4.1	Europakonventionen	231
3.4.2	EU:s rättighetsstadga.....	243
3.4.3	Genèvekonventionen	245
3.4.4	FN:s konvention mot tortyr	248
3.4.5	Barnkonventionen.....	248
3.4.6	FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	254
3.4.7	FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.....	255
3.5	Andra utredningar	255
3.5.1	Mottagandeutredningen	255
3.5.2	Förvarsutredningen.....	259
3.5.3	Övriga utredningar.....	274
4	Migrations- och asylpakten	277
5	Asylprocedurförordningen	281
5.1	Inledning	281
5.2	Det första och det omarbetade asylprocedurdirektivet	282
5.3	Anpassning av svensk rätt till asylprocedurförordningen	283
5.3.1	Systematiken i asylförfarandet	284
5.3.2	Definitioner	288
5.3.3	Beslutande myndighet och andra behöriga myndigheter.....	291
5.3.4	Allmänna garantier för sökanden.....	302
5.3.5	Sökandens skyldigheter och kommunikation med sökanden.....	307
5.3.6	Rätten att stanna kvar i Sverige under det administrativa förfarandet	310
5.3.7	Personliga intervjuer	318
5.3.8	Åldersbedömning av underåriga.....	321

5.3.9	Göra, registrera och lämna in en ansökan om internationellt skydd	335
5.3.10	Handlingar som ska tillhandahållas sökanden	342
5.3.11	Ansökningar för vuxna i beroendeställning, medföljande barn och ensamkommande barn	344
5.3.12	Prövningen av ansökningar om internationellt skydd	349
5.3.13	Handläggningstid hos Migrationsverket.....	352
5.3.14	Beslut om ansökningar om internationellt skydd	355
5.3.15	Beslut om återvändande enligt artikel 37	358
5.3.16	Återkallande av ansökningar om internationellt skydd	360
5.3.17	Gränsförfaranden.....	363
5.3.18	Efterföljande ansökningar.....	372
5.3.19	Säkra länder	377
5.3.20	Återkallande av internationellt skydd	385
5.3.21	Rätten till effektivt rättsmedel.....	387
5.3.22	Överklagandefrister.....	394
5.3.23	Överklagandets suspensiva verkan	401
5.3.24	Handläggningstid hos migrationsdomstolarna....	408
5.3.25	Migrationsverket ska vara nationell kontaktpunkt	412
5.3.26	Övriga författningsåtgärder	413
6	Skyddsgrundsförordningen	417
6.1	Inledning.....	417
6.2	Det första och det omarbetade skyddsgrundsdirektivet	418
6.3	Anpassning av svensk rätt till skyddsgrundsförordningen	418
6.3.1	Definitioner	419
6.3.2	Aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada och aktörer som ger skydd	421
6.3.3	Flyktingar.....	421
6.3.4	Subsidiärt skyddsbehövande	424
6.3.5	Information som ska ges till personer som beviljats internationellt skydd.....	426

6.3.6	Uppehållstillstånd för familjemedlemmar (familjesammanhållning)	427
6.3.7	Uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd.....	435
6.3.8	Resehandlingar	441
6.3.9	Migrationsverket ska vara nationell kontaktpunkt.....	446
6.3.10	Ändringar i direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning.....	447
6.3.11	Övriga författningsåtgärder.....	450
7	Screeningförrordningen	453
7.1	Inledning	453
7.2	Schengenregelverket.....	455
7.2.1	Gränskodexens bestämmelser om gränskontroll	455
7.2.2	Informationsutbyte som en del av Schengensamarbetet.....	459
7.3	Nationella regler om inresa och gränskontroller.....	462
7.3.1	Inledning.....	462
7.3.2	Villkor för inresa och vistelse i Sverige.....	462
7.3.3	In-och utresekontroll.....	463
7.3.4	De tillfälligt återinförda gränskontrollerna	467
7.3.5	Inre utlänningskontroll.....	468
7.3.6	Översyn av regelverket om inre utlänningskontroll.....	471
7.3.7	Polisiära befogenheter i gränsnära områden.....	472
7.4	Förordningens inledande bestämmelser	474
7.5	Screeningmyndigheter.....	477
7.5.1	Förordningens bestämmelser om screeningmyndigheter och de olika momenten i screeningprocessen	477
7.5.2	Myndigheter som bör ansvara för screeningprocessen.....	485
7.6	Personer som omfattas av krav på screening	492
7.6.1	Screening vid den yttre gränsen	492

7.6.2	Screening inom territoriet.....	493
7.6.3	Artiklarna 5 och 7 kräver inte några kompletterande bestämmelser.....	495
7.7	Begreppet inresa enligt förordningen och enligt nationell rätt	496
7.8	Platser lämpliga för screening	499
7.9	Hur personer som genomgår screening ska hållas tillgängliga för myndigheterna	501
7.9.1	Inledande utgångspunkter	501
7.9.2	Förordningens bestämmelser om genomförandet av screening	502
7.9.3	Skyldigheten att kvarstanna enligt 9 kap. 11 UtlL bör utökas till att även avse genomförandet av screening	503
7.9.4	Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar för de tredjelandsmedborgare som inte söker internationellt skydd ska kompletteras med en ny grund för uppsikt och förvar	510
7.9.5	De tredjelandsmedborgare som ansöker om internationellt skydd omfattas av Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar	519
7.9.6	Om tiden för slutförande av screening	527
7.9.7	Kontakt med personer som genomgår screening för rättslig rådgivning	528
7.9.8	Levnadsstandard	529
7.10	Behov av kompletterande bestämmelser till de olika momenten i screeningprocessen	530
7.10.1	Inledande utgångspunkter	530
7.10.2	Hälsokontrollen enligt artiklarna 12.1 och 12.2	531
7.10.3	Sårbarhetskontrollen enligt artiklarna 12.3–5.....	544
7.10.4	Identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14.....	547
7.10.5	Säkerhetskontrollen och behovet av kompletterande nationella bestämmelser.....	556

7.10.6	Registrering av biometriska uppgifter samt bestämmelserna i artiklarna 16–18 om sökning i databaser, screeningformulär och avslutande åtgärder	561
7.11	Övervakningsmekanismen enligt screeningförordningen	563
7.11.1	Inledande utgångspunkter	563
7.11.2	Förordningens bestämmelser om en oberoende övervakningsmekanism	563
7.11.3	Framtagna riktlinjer vid tillsättande av en övervakningsmekanism.....	566
7.11.4	Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern	570
7.11.5	Institutet för mänskliga rättigheter	582
7.11.6	Förslag om ny myndighet för tillsyn över bl.a. migrationsområdet	583
7.11.7	Sverige uppfyller kraven på övervakningsmekanismen.....	585
7.12	Rätten till information	589
7.13	Personuppgiftsbehandling och informationsöverföring....	591
7.13.1	Inledande utgångspunkter	591
7.13.2	Dataskyddsreglering och personuppgiftsbehandling	592
7.13.3	Behovet av ändringar i nationell rätt i personuppgiftshänseende	598
7.13.4	Informationsöverföring mellan myndigheter.....	602
7.14	Ändringar i VIS-förordningen genom artikel 20.....	612
7.14.1	Om VIS-förordningen	612
7.14.2	Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen.....	614
7.14.3	Screeningförordningens bestämmelser om ändringar i VIS-förordningen.....	615
7.14.4	Ändringarna i VIS-förordningen föranleder inte några författningsåtgärder.....	617
7.15	Ändringar i in- och utreseförordningen genom artikel 21	618
7.15.1	In- och utreseförordningen	618

7.15.2	Anpassning av svensk rätt till in- och utresesystemet	620
7.15.3	Screeningförordningens bestämmelser om ändringar i in- och utreseförordningen	621
7.15.4	Ändringarna i in- och utreseförordningen föranleder inte några författningsåtgärder	622
7.16	Ändringar i Etias-förordningen genom artikel 22	623
7.16.1	Etias-förordningen	623
7.16.2	Anpassning av svensk rätt till Etias-förordningen	625
7.16.3	Screeningförordningens bestämmelser om ändringar i Etias-förordningen	626
7.16.4	Ändringarna i Etias-förordningen föranleder inte några författningsåtgärder	628
7.17	Övriga bestämmelser	629
8	Förordningen om ändringar för enhetlighet i samband med screening	631
8.1	Inledning.....	631
8.2	Ändringar i förordningen om Ecris-TCN.....	631
8.2.1	Förordningen om Ecris-TCN	631
8.2.2	Nationell rätt	635
8.2.3	Ändringar i förordningen om Ecris-TCN	639
8.2.4	Ändringarna i förordningen om Ecris-TCN föranleder inte några författningsåtgärder	642
8.3	Ändringar i EU:s förordningar om interoperabilitet.....	645
8.3.1	EU:s förordningar om interoperabilitet.....	645
8.3.2	Anpassning av nationell rätt till interoperabilitetsförordningarna	648
8.3.3	Ändringar i interoperabilitetsförordningarna genom screeningförordningen och förordningen om ändringar för enhetlighet i samband med screening.....	649
8.3.4	Ändringarna i EU:s förordningar om interoperabilitet föranleder inte några författningsåtgärder.....	651

9	Eurodacförordningen	653
9.1	Inledning	653
9.1.1	Systemet Eurodac i korthet	653
9.1.2	Eurodacförordningen.....	654
9.2	Anpassning av svensk rätt till Eurodacförordningen	655
9.2.1	Inledande bestämmelser	656
9.2.2	Eurodacs allmänna struktur och tekniska utformning samt interoperabilitet	657
9.2.3	Biometriska uppgifter	659
9.2.4	Administrativa åtgärder i samband med upptagning av biometriska uppgifter.....	675
9.2.5	Fler personuppgifter ska läggas in i Eurodac	692
9.2.6	Åtkomst till de uppgifter som har registrerats i Eurodac.....	693
9.2.7	Förfarande för jämförelse av uppgifter	696
9.2.8	Lagring, radering och markering av uppgifter.....	697
9.2.9	Åtkomst till Eurodac för brottsbekämpande ändamål	697
9.2.10	Dataskydd och personuppgiftsansvar.....	700
9.2.11	Sekretess	719
9.2.12	Övriga bestämmelser	723
10	Asyl- och migrationshanteringsförordningen.....	725
10.1	Inledning	725
10.2	Dublinförordningen	726
10.2.1	2003 års Dublinförordning	726
10.2.2	Den omarbetade Dublinförordningen.....	726
10.3	Asyl- och migrationshanteringsförordningen	727
10.3.1	Definitioner	728
10.3.2	Gemensam ram för asyl- och migrationshantering.....	730
10.3.3	Kriterier och mekanismer för att fastställa ansvarig medlemsstat	731
10.3.4	Solidaritets.....	749
10.3.5	Allmänna bestämmelser.....	751

10.4	Anpassning av svensk rätt till asyl- och migrationshanteringsförordningen	752
10.4.1	Förordningens inledande bestämmelser	752
10.4.2	Den gemensamma ramen för asyl- och migrationshantering	752
10.4.3	De allmänna principerna och skyddsåtgärderna när ansvarig medlemsstat fastställs	753
10.4.4	Kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat	756
10.4.5	Skyldigheterna för ansvarig medlemsstat	757
10.4.6	Förfarandet	757
10.4.7	Det administrativa samarbetet	765
10.4.8	Förlikningsförfarandet	766
10.4.9	Solidaritetsreglerna	767
10.4.10	De allmänna bestämmelserna	767
10.4.11	Övriga författningsändringar	768

Volym 2

11	Mottagandedirektivet	771
11.1	Inledning	771
11.2	Det ursprungliga och det omarbetade mottagandedirektivet	772
11.2.1	Det ursprungliga mottagandedirektivet	772
11.2.2	Det omarbetade mottagandedirektivet	772
11.3	Det nya omarbetade mottagandedirektivet	772
11.4	Genomförande av det nya omarbetade mottagandedirektivet	774
11.4.1	Terminologin i den svenska utlänningsrätten	774
11.4.2	Information om mottagningsvillkor till sökande	774
11.4.3	Handlingar som ska tillhandahållas sökande	777
11.4.4	Områdesbegränsning samt boende- och anmälningsskyldighet	781
11.4.5	Kontroll av sökande som inte bor på asylboende	807

11.4.6	Rörelsebegränsning när sökande befinner sig i gränsförfarandet	809
11.4.7	Allmän ordning och avvikanderisk	812
11.4.8	Förvar.....	819
11.4.9	Garantier för sökande som tas i förvar	844
11.4.10	Förhållanden för förvar.....	855
11.4.11	Förvar av sökande med särskilda mottagandebehov	863
11.4.12	Underårigas skolgång och utbildning	874
11.4.13	Tillträde till arbetsmarknaden	880
11.4.14	Språkkurser och yrkesutbildning	891
11.4.15	Materiella mottagningsvillkor samt hälso- och sjukvård.....	896
11.4.16	Sökandes skyldighet att bekosta mottagandet samt hälso- och sjukvård	908
11.4.17	Indragning av mottagningsvillkor om sökande befinner sig i fel medlemsstat	913
11.4.18	Inskränkning eller indragning av materiella mottagningsvillkor	918
11.4.19	Sökande med särskilda mottagandebehov	928
11.4.20	Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde	933
11.4.21	Åtgärder för att effektivisera mottagningssystemet	943
12	Förordningen om återvändandegränsförfarande	947
12.1	Inledning	947
12.2	Förordningens inledande bestämmelser	947
12.3	Gränsförfarande för återvändande.....	949
12.3.1	Förordningens bestämmelser om gränsförfarande för återvändande	949
12.3.2	Förordningens bestämmelser om förvar	950
12.3.3	Om återvändandedirektivets bestämmelser	951
12.3.4	Bestämmelsen i artikel 4.1 kräver en upplysningsbestämmelse i UtlL	954

12.3.5	Bestämmelserna om förvar är direkt tillämpliga men ska kompletteras med en möjlighet att besluta om uppsikt på samma grunder	955
12.3.6	Övriga bestämmelser i artiklarna 4 och 5 föranleder inte författningsändringar.....	957
12.4	Krissituationer och rättslig rådgivning	959
12.4.1	Åtgärder som i en krissituation är tillämpliga på gränsförfarandet för återvändande.....	959
12.4.2	Kontakt med personer som befinner sig i återvändandegränsförfarandet för rättslig rådgivning.....	960
12.5	Förfaranderegler och särskilda bestämmelser och garantier	961
12.6	Övriga bestämmelser	962
12.6.1	Ändringar av förordning (EU) 2021/1148.....	962
12.6.2	Slutbestämmelser	963
13	Vidarebosättningsförordningen	967
13.1	Inledning.....	967
13.1.1	Kort om det svenska systemet för vidarebosättning	967
13.2	Anpassning av svensk rätt till vidarebosättningsförordningen.....	968
13.2.1	Unionsramen och unionsplanen för vidarebosättning	968
13.2.2	Kraven för inresa, skäl för vägran och samtycke.....	970
13.2.3	Förfarandet för inresa.....	971
13.2.4	Övriga bestämmelser.....	976
14	Krishanteringsförordningen.....	979
14.1	Inledning.....	979
14.2	Anpassning av svensk rätt till krishanteringsförordningen.....	979

14.2.1	Förordningens allmänna bestämmelser	979
14.2.2	Styrning	981
14.2.3	Solidaritetsåtgärder	983
14.2.4	Undantag	985
14.2.5	Påskyndat förfarande	990
14.2.6	Övriga bestämmelser	992
15	Bestämmelser om ensamkommande barn i EU:s migrations- och asylpakt	995
15.1	Inledning	995
15.2	Nationella bestämmelser om ställföreträdare för ensamkommande barn.....	995
15.2.1	Lagen om god man för ensamkommande barn ...	995
15.2.2	Särskilt förordnad vårdnadshavare	999
15.3	Asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare för barn	1001
15.3.1	Asylprocedurförordningen.....	1001
15.3.2	Anpassning av svensk rätt till asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare för barn.....	1005
15.4	Det nya omarbetade mottagandedirektivets bestämmelser om ensamkommande barn	1012
15.4.1	Det nya omarbetade mottagandedirektivet	1012
15.4.2	Genomförande av det nya omarbetade mottagandedirektivets bestämmelser om ensamkommande barn	1015
15.5	Asyl- och migrationshanteringsförordningens bestämmelser om garantier för underåriga	1017
15.5.1	Asyl- och migrationshanteringsförordningen....	1017
15.5.2	Anpassning av svensk rätt till asyl- och migrationshanteringsförordningens bestämmelser om företrädare för barn	1021
15.6	Screeningförordningens bestämmelser om garantier för underåriga.....	1023
15.6.1	Screeningförordningen	1023

15.6.2	Anpassning av nationell rätt till screeningförordningens bestämmelser om garantier för underåriga.....	1024
15.7	Eurodacförordningens bestämmelser om underåriga	1026
15.7.1	Eurodacförordningen	1026
15.7.2	Anpassning av svensk rätt till Eurodacförordningens bestämmelser om underåriga.....	1027
15.8	Skyddsgrundsförordningens bestämmelser om ensamkommande barn	1028
15.8.1	Skyddsgrundsförordningen	1028
15.8.2	Anpassning av svensk rätt till skyddsgrundsförordningens bestämmelser om ensamkommande barn.....	1031
16	Medborgare i andra EU-stater	1037
16.1	Inledning.....	1037
16.2	Anpassning av svensk rätt för EU-medborgare	1037
17	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	1041
17.1	Asylprocedurförordningen.....	1041
17.2	Skyddsgrundsförordningen.....	1042
17.3	Screeningförordningen	1044
17.4	Eurodacförordningen	1045
17.5	Asyl- och migrationshanteringsförordningen.....	1046
17.6	Det nya omarbetade mottagandedirektivet.....	1047
17.6.1	Mottagandeutredningen.....	1047
17.6.2	Förvarsutredningen	1047
17.7	Förordningen om återvändandegränsförfarande	1048
17.8	Vidarebosättningsförordningen	1049
17.9	Krishanteringsförordningen.....	1049
17.10	Ensamkommande barn	1050

17.11	Medborgare i andra EU-stater	1051
18	Konsekvenser	1053
18.1	Inledning	1053
18.2	Utgångspunkter och förutsättningar för konsekvensanalysen.....	1054
18.2.1	Bristande samhällsekonomisk effektivitet i nuvarande regelverk	1055
18.2.2	Fördelningspolitiska konsekvenser.....	1057
18.2.3	Nollalternativet – vad händer om ingenting görs?	1059
18.3	Konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden	1060
18.3.1	Sveriges internationella åtaganden	1060
18.3.2	FN:s konvention om mänskliga rättigheter	1060
18.3.3	Europakonventionen	1061
18.3.4	FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)	1061
18.3.5	FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD)	1062
18.4	Vilka berörs av förslagen?	1063
18.5	Konsekvenser för statliga myndigheter	1064
18.5.1	Migrationsverket	1064
18.5.2	Polismyndigheten	1073
18.5.3	Domstolar.....	1082
18.5.4	Säkerhetspolisen.....	1088
18.5.5	Kriminalvården.....	1090
18.5.6	Kustbevakningen.....	1091
18.5.7	Tullverket.....	1092
18.5.8	Statens servicecenter.....	1093
18.5.9	Institutet för mänskliga rättigheter	1093
18.5.10	Integritetsskyddsmyndigheten	1094
18.5.11	Riksdagens ombudsmän	1095
18.6	Statsfinansiella konsekvenser.....	1096
18.6.1	Direkta kostnader för statliga myndigheter	1096
18.7	Konsekvenser för kommuner och regioner	1097

18.7.1	Konsekvenser för kommuner	1097
18.7.2	Konsekvenser för regionerna.....	1098
18.8	Konsekvenser för civilsamhället.....	1101
18.9	Konsekvenser för de migrationspolitiska målen.....	1101
18.10	Konsekvenser för de integrationspolitiska målen.....	1102
18.11	Konsekvenser för brottslighet, fusk och felaktiga utbetalningar	1102
18.11.1	Brottsligheten	1103
18.11.2	Den brottsförebyggande verksamheten.....	1104
18.11.3	Fusk och felaktiga utbetalningar	1104
18.12	Konsekvenser för jämställdheten.....	1105
18.13	Konsekvenser för barn och ungdomar	1105
18.14	Konsekvenser för den personliga integriteten	1106
18.15	Konsekvenser för miljön	1106
19	Författningskommentar	1107
19.1	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).....	1107
19.2	Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken (1949:381).....	1139
19.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	1139
19.4	Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).....	1140
19.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	1140
19.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.....	1140
19.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.....	1141

19.8	Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	1141
19.9	Förslaget till ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.....	1143
19.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn	1143
19.11	Förslaget till lag om ändring av lagen (2008:290) om godkännande för huvudforskningsmän att ta emot gästforskare	1145
19.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.	1146
19.13	Förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	1147
19.14	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)	1147
19.15	Förslaget till ändring i plan- och bygglagen (2010:900) ...	1148
19.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	1148
19.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd	1149
19.18	Förslaget till lag om ändring i förslaget till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)	1149
19.19	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning	1151
19.20	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.....	1152
19.21	Förslaget till lag om ändring i förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.....	1153

19.22 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende	1153
19.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall.....	1154
19.24 Förslaget till ändring i föreslagna mottagandelagen (2026:00)	1154

Bilagor

Bilaga 1	Det nya omarbetade mottagandedirektivet.....	1159
Bilaga 2	Skyddsgrundsförordningen.....	1195
Bilaga 3	Asylprocedurförordningen	1229
Bilaga 4	Förordningen om återvändandegränsförfarande	1305
Bilaga 5	Vidarebosättningsförordningen.....	1315
Bilaga 6	Asyl- och migrationshanteringsförordningen	1333
Bilaga 7	Förordningen om ändringar för enhetlighet i samband med screening.....	1405
Bilaga 8	Screeningförordningen	1411
Bilaga 9	Eurodacförordningen	1439
Bilaga 10	Krishanteringsförordningen.....	1509

11 Mottagandedirektivet

11.1 Inledning

Genom migrations- och asylpakten kommer mottagandet av personer som ansöker om internationellt skydd att integreras närmare med övriga delar av asylförfarandet och migrationshanteringen. Mottagandet ska samtidigt fungera som ett verktyg för att skapa förutsättningar för ändamålsenliga och effektiva processer, i nära koppling till flera av paktens rättsakter. Det nya omarbetade mottagandedirektivet (se bilaga 1) fastställer gemensamma EU-normer för medlemsstaternas mottagande och stöd till sökande av internationellt skydd. Syftet med direktivet är att harmonisera strukturerna för mottagandet inom EU genom att säkerställa adekvat levnadsstandard, garantera rättigheter och främja en effektiv integrationsprocess. Direktivet ska även bidra till effektiva processer inom asylförfarandet genom att säkerställa att sökande kvarstannar och är tillgängliga i den medlemsstat som ansvarar för ansökan av internationellt skydd. Detta med stöd av flera reglerade verktyg för kontroll och processanpassade mottagningsvillkor.

I detta kapitel övervägs vilka åtgärder som krävs för att det nya omarbetade mottagandedirektivet ska genomföras i svensk rätt, med utgångspunkt i den miniminivå som följer av EU-rätten.

11.2 Det ursprungliga och det omarbetade mottagandedirektivet

11.2.1 Det ursprungliga mottagandedirektivet

Det ursprungliga mottagandedirektivet antogs 2003 och var tillämpligt på samtliga medlemsstater utom Irland och Danmark. Det utarbetades i syfte att harmonisera medlemsstaternas lagar om de mottagningsvillkor som är tillämpliga på sökande. Detta skulle bidra till att skapa lika villkor i hela EU i dessa frågor och till att minska sekundär förflyttning. Det ursprungliga mottagandedirektivet var en av ”byggstenarna” i den första fasen av det gemensamma europeiska asylsystemet.

11.2.2 Det omarbetade mottagandedirektivet

Det omarbetade mottagandedirektivet syftar till att säkerställa att sökande behandlas lika i hela unionen samt ges en värdig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater. Det omarbetade mottagandedirektivet är tillämpligt på alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som ansöker om internationellt skydd så länge de får uppehålla sig på en medlemsstats territorium i egenskap av sökande samt för familjemedlemmar som omfattas av en sådan ansökan enligt nationell rätt. Det omarbetade mottagandedirektivet ställer upp krav på medlemsstaterna att se till att sökande har materiella mottagningsvillkor – inkvartering, mat och kläder – som ger dem en rimlig levnadsstandard som säkerställer deras uppehälle och skyddar deras fysiska och psykiska hälsa. Det fastställs också vissa andra rättigheter som tillgång till hälso- och sjukvård, skolgång och utbildning och tillträde till arbetsmarknaden.

11.3 Det nya omarbetade mottagandedirektivet

Det nya omarbetade mottagandedirektivet trädde i kraft den 11 juni 2024 och ska genomföras i svensk rätt senast den 12 juni 2026.

Omarbetningen av direktivet har bl.a. syftat till att fastställa standardvillkor för mottagande av sökande för att ge dem en tillräcklig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla

medlemsstater. En harmonisering av mottagningsvillkoren för sökande syftar till att begränsa sekundära förflyttningar som orsakas av skillnader i mottagningsvillkoren (skäl 11). För att säkerställa att sökande behandlas lika i hela unionen ska direktivet vara tillämpligt under alla stadier och på alla typer av förfaranden för internationellt skydd, på alla platser och anläggningar där sökande inkvarteras och så länge som de får uppehålla sig på medlemsstaternas territorium i egenskap av sökande. Materiella mottagningsvillkor bör finnas tillgängliga för sökande från det att de uttrycker sin vilja att ansöka om internationellt skydd till tjänstemän vid de behöriga myndigheterna i enlighet med asylprocedurförordningen (skäl 7).

Medlemsstaterna får enligt artikel 4 införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser om mottagningsvillkor för sökande samt deras familjemedlemmar och nära släktingar som befinner sig i samma medlemsstat, om dessa familjemedlemmar och nära släktingar är beroende av sökandena, eller av humanitära skäl, förutsatt att bestämmelserna är förenliga med direktivet.

Skyldigheten att införliva direktivet med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till det tidigare direktivet (skäl 76). I det följande kommer därför framför allt artiklar som har ändrats till sitt innehåll att behandlas.

Förslagen från Mottagandeutredningen (se mer om utredningen under avsnitt 3.5.1) kommer vara utgångspunkten för de överväganden som görs nedan (och även för författningsförslagen). Detsamma gäller de förslag som lämnats av Förvarsutredningen (se mer om utredningen under avsnitt 3.5.2).

Sökande omfattas av direktivet så länge ansökan om internationellt skydd inte har avgjorts slutligt. När ansökan avslås och det finns lagakraftvunna beslut om avvisning eller utvisning omfattas personerna i stället av återvändandedirektivet.³⁸⁶ I mottagandelagen som Mottagandeutredningen föreslår finns en tydligare uppdelning av förfarandet med en indelning i tre olika kategorier:

- Bestämmelser som gäller när ansökan prövas.

³⁸⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna.

- Bestämmelser som gäller när uppehållstillstånd har beviljats.
- Bestämmelser som gäller när beslut om avvísning eller utvisning har meddelats.

I denna utredning behandlas endast de bestämmelser som omfattas av detta uppdrag, det vill säga bestämmelserna som tar sikte på den tidsperiod då ansökan prövas (och fram till att ett avlägsnandebeslut har vunnit laga kraft). Vidare behandlas endast sökande av internationellt skydd och inte de personer som omfattas av massflyktsdirektivet.

11.4 Genomförande av det nya omarbetade mottagandedirektivet

11.4.1 Terminologin i den svenska utlänningsrätten

Eftersom terminologin i den svenska utlänningsrätten ska överensstämma med terminologin i asylprocedurförordningen och övriga rättsakter inom EU:s migrations- och asylpakt kommer författningsändringar föreslås i bl.a. utlänningslagen (se avsnitt 5.3.1). Inom ramen för detta uppdrag kommer det dock inte att ske någon generell översyn eller ändring av terminologin i den föreslagna mottagandelagen och mottagandeförordningen, eftersom dessa förslag fortfarande är under beredning. Detta får därför bli en senare fråga.

11.4.2 Information om mottagningsvillkor till sökande

Förslag: De bestämmelser som Mottagandeutredningen har föreslagit på förordningsnivå bör införas, men tidsfristen för när informationen senast ska lämnas ska ändras till tre dagar.

Direktivets bestämmelse

I artikel 5 regleras, liksom tidigare, sökandes rätt till information om de mottagningsvillkor som regleras av direktivet. Ändringarna av

bestämmelsen förstärker sökandes rätt till information. Enligt artikel 5.1 första stycket ska medlemsstaterna så snart som möjligt och i god tid tillhandahålla sökande information om de mottagningsvillkor som anges i direktivet, inbegripet information som är specifik för deras mottagningssystem, så att sökandena i praktiken kan tillvarata rättigheterna och fullgöra de skyldigheter som föreskrivs i direktivet (jämför artikel 5.1 första stycket i det tidigare direktivet). Av det nya stycket (artikel 5.1 andra stycket) framgår en skyldighet för medlemsstaterna att (”i synnerhet”) förse sökande med standardinformation om de mottagningsvillkor som anges i direktivet. Detta med hjälp av en förlaga som ska utarbetas av asylbyrån. Denna information ska tillhandahållas så snart som möjligt, dock senast tre dagar efter det att ansökan gjordes, eller inom tidsfristen för registreringen av den i enlighet med asylprocedurförordningen.

Som tidigare ska medlemsstaterna enligt artikel 5.1 tredje stycket (jämför artikel 5.1 andra stycket i det tidigare direktivet) se till att sökanden informeras om organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller särskilt rättsligt bistånd, med tillägg att informationen även ska avse rättsligt biträde. Dessutom ska informationen numera även inbegripa vilka som gör det kostnadsfritt. Som tidigare ska sökande också informeras om organisationer som kan bistå eller informera dem om gällande mottagningsvillkor, inklusive hälso- och sjukvård.

Artikel 5.2 första stycket motsvarar tidigare artikel 5.2. Medlemsstaterna ska se till att informationen ges skriftligen. I förhållande till tidigare lydelse har det lagts till att det ska ske i en koncis, tydlig, begriplig och lättillgänglig form, med användning av ett klart och tydligt språk. Som tidigare ska det ske på ett språk som sökanden förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Tidigare kunde informationen ”i förekommande fall” även lämnas muntligen. Enligt den nya lydelsen ska informationen, om nödvändigt, även lämnas muntligen eller, när så är lämpligt, i visuell form såsom videor eller piktogram, och anpassas till sökandens behov.

Artikel 5.2 andra stycket är nytt. När det gäller ensamkommande barn ska medlemsstaterna tillhandahålla informationen på ett åldersanpassat sätt och på ett sätt som säkerställer att det ensamkommande barnet förstår den, med hjälp av informationsmaterial som är särskilt anpassat till underåriga när så

är lämpligt. Informationen ska tillhandahållas i närvaro av det ensamkommande barnets företrädare eller den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare till dess att företrädaren har utsetts.

Även tredje och fjärde stycket i artikel 5.2 är nya (men inte tvingande). I undantagsfall får en medlemsstat, under vissa förutsättningar, tillhandahålla informationen till sökanden genom en muntlig översättning eller, när så är lämpligt, i visuell form såsom videor eller piktogram. I dessa fall ska medlemsstaten så snart som möjligt ordna en skriftlig översättning av informationen och tillhandahålla sökanden den, om det inte är uppenbart att det inte längre behövs.

Gällande rätt

I Sverige lämnas information till sökande dels skriftligen i samband med att ansökan görs, dels muntligen samtidigt som samhällsintroduktionen lämnas.³⁸⁷ Skyldigheten att lämna skriftlig information framgår av 2 a § FMA. Enligt bestämmelsen ska Migrationsverket informera sökande om de förmåner som finns och om vad de ska göra för att få dessa. Verket ska också informera om skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden enligt 8a §. Informationen ska lämnas så snart som möjligt och inte senare än 15 dagar efter det att ansökan har gjorts. Informationen ska ges skriftligen och på ett språk som de som ska ta emot informationen kan förväntas förstå. Vid behov får informationen även lämnas muntligen. Sökande ska även informeras om organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller särskild juridisk rådgivning och om organisationer som kan bistå eller informera dem i fråga om villkoren för mottagandet, inklusive hälso- och sjukvård.

Migrationsverkets informationsskyldighet framgår även av 8 kap. 10 f § Utf (se mer om detta i avsnitt 5.3.4).

³⁸⁷ När det gäller samhällsintroduktionen finns numera en skyldighet att delta om utlänningen har fyllt 16 år (med undantag för om det finns synnerliga skäl att inte delta). Samhällsintroduktionen ska anordnas av Migrationsverket. Se 3 c § LMA. Se också SOU 2022:64 (kapitel 5) och prop. 2024/25:49 (kapitel 6).

Mottagandeutredningens förslag

I Mottagandeutredningens förslag till mottagandeförordning finns bestämmelser som gäller Migrationsverkets informationsskyldighet i 3–5 §§. Som tidigare ska informationen lämnas så snart som möjligt och inte senare än 15 dagar efter att ansökan om uppehållstillstånd har gjorts.

Skälen för förslaget

Svensk rätt behöver anpassas utifrån de ändringar som har gjorts av artikel 5. Anpassningarna kan, liksom tidigare, ske på förordningsnivå. Ändringarna ska ske utifrån de förslag som Mottagandeutredningen har lämnat, men med ytterligare anpassning utifrån bestämmelsens nya lydelse. Föreslagen ändring innebär att informationen ska lämnas så snart som möjligt och inte senare än tre dagar efter det att ansökan har gjorts och inte 15 dagar som Mottagandeutredningen har föreslagit.

Bedömning görs att det inte finns behov av att införa undantagsmöjligheten enligt artikel 5.2 tredje och fjärde stycket, som tillåter att information till sökande i undantagsfall ges genom muntlig översättning eller i visuell form. Enligt Migrationsverket fungerar nuvarande ordningen – där skriftlig information tillhandahålls på ett språk som sökanden förstår eller rimligen kan förväntas förstå – väl i praktiken. Det anses därmed tillräcklig för att säkerställa rättssäkerhet och tillgång till information.

11.4.3 Handlingar som ska tillhandahållas sökande

Förslag: Den bestämmelse som Mottagandeutredningen har föreslagit på förordningsnivå bör införas, men ska enbart innehålla ett bemyndigande för Migrationsverket att meddela föreskrifter om handlingarnas utformning och innehåll.

När det gäller resehandlingar ska det framgå av utlänningsförordningen att främlingspass endast får utfärdas om det uppkommer allvarliga humanitära skäl eller andra tvingande skäl som kräver sökandes närvaro i en annan stat. Främlingspassets giltighet ska vara begränsad till syftet och den

varaktighet som krävs med hänsyn till ändamålet för dess utfärdande.
--

Direktivets bestämmelse

I artikel 6 föreskrivs, som tidigare, en skyldighet för medlemsstaterna att förse den sökande med vissa handlingar. Av artikel 6.1 följer att medlemsstaterna ska se till att sökanden tillhandahålls de handlingar som avses i artikel 29.1 i asylprocedurförordningen. Till skillnad från tidigare (jämför artikel 6.1–4 i det tidigare direktivet) hänvisar bestämmelsen alltså till asylprocedurförordningen. Av den bestämmelsen följer att de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där en ansökan om internationellt skydd görs ska i samband med registreringen av ansökan tillhandahålla sökanden en handling i hans eller hennes eget namn som anger att en ansökan har gjorts och registrerats (artikel 29 i asylprocedurförordningen).

Artikel 6.2 (som motsvarar artikel 6.6 i det tidigare direktivet) har fått en något ändrad lydelse. Av bestämmelsen följer att medlemsstaterna inte får kräva att sökande – enbart av det skälet att denne ansöker om internationellt skydd eller på grund av nationalitet – ska tillhandahålla onödig eller en oproportionerlig mängd dokumentation eller ställa andra administrativa krav på sökande innan de rättigheter som sökande har rätt till enligt direktivet beviljas.

Utrymmet att förse sökande med resehandling är mer begränsat än tidigare (jämför artikel 6.5 i det tidigare direktivet). Av artikel 6.3 följer att medlemsstaterna får förse sökande med en resehandling ”endast” om det uppkommer allvarliga humanitära skäl eller andra tvingande skäl som kräver närvaro i en annan stat. Vidare finns ett tillägg i bestämmelsen att resehandlingens giltighet ska vara begränsad till syftet och den varaktighet som krävs med hänsyn till ändamålet för dess utfärdande. Av skälen följer att allvarliga humanitära skäl t.ex. kan vara om en sökande behöver resa till en annan medlemsstat för nödvändig medicinsk behandling som inte är tillgänglig i den medlemsstat där sökanden är skyldig att befinna sig eller för att besöka släktingar i vissa fall (exempelvis om nära släktingar är svårt sjuka, ska begravas eller ska gifta sig). Det följer

också av skälen att utfärdandet och användningen av en resehandling inte påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt asyl- och migrationshanteförordningen samt att medlemsstaterna behåller rätten att bedöma sökandes rätt att vistas på deras territorium (skäl 13).

Gällande rätt

Intyg

Enligt 2 b § FMA ska utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 LMA inom tre dagar efter det att de lämnat in en ansökan om uppehållstillstånd av Migrationsverket fördes med ett dokument som intyggar att innehavaren är sökande. Detta gäller inte om utlänningen hålls i förvar. Vidare finns Migrationsverkets föreskrifter om dokument som intyggar att innehavaren är asylsökande (MIGRFS 2021:13). Dessa dokument är asylkvitto (provisoriskt intyg på att innehavaren är sökande) och tillfälligt LMA-kort (som visar att innehavaren är sökande och har rätt att vistas i Sverige under asylprocessen).

Resehandlingar

Migrationsverket får, och ska i vissa särskilt angivna fall, utfärda ett främlingspass för en utlänning som inte har någon handling som gäller som pass och saknar möjlighet att skaffa en sådan handling (2 kap. 1 a § första stycket UtlL). Enligt 2 kap. 1d § UtlL får Migrationsverket återkalla ett främlingspass om det finns skäl för det med hänsyn till Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet.

Bestämmelser om främlingspass finns även i 2 kap. 13–16 §§ UtlF och Migrationsverkets föreskrifter om främlingspass och resedokument (MIGRFS 2021:11). Av 2 kap. 13 § UtlF följer att ett främlingspass ska utfärdas med en giltighetstid om högst tre år. Om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare främlingspass ska giltighetstiden dock vara ett år, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare främlingspass inom samma tid har varit föremål för missbruk. Enligt andra stycket samma

bestämmelse får ett främlingspass, antingen då det utfärdas eller senare, förses med en anteckning som begränsar dess giltighetsområde. För sådana främlingspass som inte utfärdas enligt 2 kap. 1 a § andra stycket UtlL ska giltighetsområdet begränsas om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare utfärdat främlingspass och särskilda skäl inte talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare främlingspass inom samma tid har varit föremål för missbruk. Enligt tredje stycket samma bestämmelse får ett främlingspass, då det utfärdas, förses med en anteckning om att innehavarens identitet inte är styrkt.

Om en utlänning har ett omedelbart behov av att resa till eller från Sverige, får Migrationsverket utfärda ett provisoriskt främlingspass (2 kap. 14 § UtlF).

Mottagandeutredningens förslag

I Mottagandeutredningens förslag till mottagandeförordning föreslås en bestämmelse i 6 § som reglerar intyg som visar att innehavaren omfattas av mottagandelagen. Mottagandeutredningen har inte föreslagit några ändringar gällande resehandlingar.

Skälen för förslaget

Artikel 6 som reglerar vilka dokument som ska tillhandahållas sökande har ändrats och hänvisar numera till artikel 29.1 i asylprocedurförordningen. Eftersom denna bestämmelse är direkt tillämplig i svensk rätt, bör Mottagandeutredningens föreslagna bestämmelse på förordningsnivå justeras. I avsnitt 5.3.10 föreslås kompletterande bestämmelse i utlänningsförordningen så att det tydligt framgår att det är Migrationsverket som ansvarar för att tillhandahålla sökanden de handlingar som avses enligt artikeln. Det behövs därför inte någon motsvarande kompletterande bestämmelse i föreslagen mottagandeförordning, utan endast ett bemyndigande för Migrationsverket att meddela föreskrifter om handlingarnas utformning och innehåll. Mot denna bakgrund bör den bestämmelse som föreslås av Mottagandeutredningen ändras. Den bör inte längre utformas som en bestämmelse om intyg, utan i stället begränsas till

ett bemyndigande för Migrationsverket när det gäller handlingarnas utformning och innehåll.

Grunden i artikel 6.3, att medlemsstater får tillhandahålla resehandling till sökanden endast om det uppkommer allvarliga humanitära skäl, med tillägget i det nya direktivet ”eller andra tvingande skäl”, har inte tidigare införts i svensk rätt. Svensk rätt innehåller därför i dagsläget inte någon sådan uttrycklig reglering. Av bestämmelsen framgår nu att resehandling ”endast” får utfärdas om angivna grunder föreligger. Vidare finns ett tvingande tillägg om att resehandlingens giltighet ska vara begränsad till syftet och den varaktighet som krävs med hänsyn till ändamålet för dess utfärdande. För att uppfylla direktivets krav bör därför en begränsning utifrån lydelsen i bestämmelsen införas i utlänningsförordningen.

11.4.4 Områdesbegränsning samt boende- och anmälningsskyldighet

Bedömning: Mottagandeutredningens förslag som innebär att sökande av internationellt skydd ska delta i närvarokontroll på det asylboende där de tilldelats plats samt vistas inom det län där asylboendet är beläget ska införas. Vidare ska dagersättningen kunna sättas ned om skyldigheten att vistas inom det anvisade område inte uppfylls.

Även förslaget om att Migrationsverket i vissa situationer kan fatta individuellt beslut om att en sökande ska vara skyldig att bo på bestämd plats samt att anmäla sig där ska införas. Detsamma gäller förslaget om att dagersättningen kan sättas ned om anmälningsskyldigheten inte uppfylls.

Vidare ska det, som Mottagandeutredningen föreslår, finnas möjlighet att ansöka om tillfälligt tillstånd att utebli från närvarokontroll, vistas utanför det aktuella länet samt att utebli från anmälningstillfällen när det finns särskilda skäl.

Även förslagen om möjlighet att kunna överklaga Migrationsverkets beslut, förutom beslut om tilldelning av boendeplats och skyldighet att vistas inom ett län, ska införas.

Direktivets bestämmelser

Bestämmelserna om organisering av mottagningssystem (artikel 7), anvisning av sökande till ett geografiskt område (artikel 8) och begränsningar av rörelsefriheten (artikel 9) återfinns delvis i bestämmelsen om bosättning och rörelsefrihet i det tidigare direktivets artikel 7.

Bosättning och rörelsefrihet enligt det tidigare direktivet

Det tidigare direktivet tillät att sökandes rörelsefrihet begränsas till ett anvisat område (artikel 7.1 i det tidigare direktivet). Vidare kunde medlemsstater besluta var sökande ska bo av hänsyn till allmänintresse, allmän ordning eller, om det är nödvändigt, för en skyndsam prövning och effektiv uppföljning av ansökan om internationellt skydd (artikel 7.2 i det tidigare direktivet). Rätten till materiella mottagningsvillkor kunde villkoras av att den sökande bosätter sig på en bestämd plats som fastställts av medlemsstaterna (artikel 7.3 i det tidigare direktivet). En förutsättning för medlemsstaternas möjlighet att bestämma bosättningsort eller anvisa till visst område var dock att det kunde göras vissa undantag (artikel 7.4 i det tidigare direktivet). Familjer som inte bor i eget boende skulle i största möjliga mån hållas samman (artikel 12 i det tidigare direktivet).

Bosättning och rörelsefrihet enligt det nya direktivet

Enligt artikel 7.1 får medlemsstaterna fritt organisera sina mottagningssystem i enlighet med direktivet. Av samma bestämmelse följer, som tidigare, att sökande får röra sig fritt inom den berörda medlemsstatens territorium.

Enligt de nya bestämmelserna får medlemsstaterna under förutsättning att alla sökande faktiskt tillförsäkras sina rättigheter enligt direktivet anvisa sökande till förläggningar inom sitt territorium i syfte att hantera sina asyl- och mottagningssystem (artikel 7.2). Vid anvisning (eller förnyad anvisning) av sökande till förläggningar ska medlemsstaterna beakta objektiva faktorer, inbegripet familjesammanhållning som avses i artikel 14, och

sökandes särskilda mottagandebehov (artikel 7.3). Rätten till materiella mottagningsvillkor får, som tidigare, villkoras av att de sökande faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats till (artikel 7.4). Medlemsstaterna får också införa mekanismer för att bedöma och tillgodose sina mottagningssystemers behov, inbegripet mekanismer för att verifiera att sökandena faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats (artikel 7.5). Av artikel 7.7 följer att medlemsstaterna inte ska vara skyldiga att fatta administrativa beslut vid tillämpningen av artikel 7.

I syfte att säkerställa en snabb, effektiv och ändamålsenlig behandling av ansökningar tillåter direktivet också att sökandes rörelsefrihet begränsas till ett anvisat område, under förutsättning att det kan göras vissa undantag (artiklarna 8.1, 8.2 och 8.5). Även om bestämmelserna är frivilliga, kan de behöva genomföras på grund av kopplingarna till asylprocedurförordningen samt asyl- och migrationshanteringsförordningen. Av artikel 9.4 asylprocedurförordningen följer att sökanden ska fullgöra skyldigheterna att anmäla sig till de behöriga myndigheterna vid en viss angiven tidpunkt eller med rimliga intervall eller stanna kvar på ett anvisat geografiskt område inom medlemsstatens territorium i enlighet med direktivet, på det sätt som krävs av den medlemsstat där han eller hon måste vistas i enlighet med asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att fatta administrativa beslut om detta (artikel 8.4). Av artikel 8.3 följer att medlemsstaterna ska säkerställa att sökande har faktisk tillgång till sina rättigheter enligt direktivet och till förfarandegarantierna i förfarandet för internationellt skydd i det geografiska område till vilket dessa sökande anvisats. Det framgår också av samma bestämmelse att det geografiska området ska vara tillräckligt stort, medge tillgång till nödvändig offentlig infrastruktur och inte påverka sökandenas omistliga privatlivssfär.

Sökandes rörelsefrihet kan också begränsas genom att medlemsstaterna vid behov får besluta att en sökande får bo endast på en bestämd plats som är anpassad för att inkvartera sökande, av hänsyn till allmän ordning eller för att effektivt hindra sökanden från att avvika, när det finns risk för avvikande (artikel 9.1). Detta särskilt när det gäller sökande som är skyldiga att befinna sig i en annan medlemsstat i enlighet med artikel 17.4 asyl- och

migrationshanteringsförordningen eller sökande som har överförs till den medlemsstat där de är skyldiga att befinna sig i enlighet med artikel 17.4 i asyl- och migrationshanteringsförordningen, efter att ha avvikit till en annan medlemsstat (artikel 9.1 a och b). Av artikel 54.1 asylprocedurförordningen följer dessutom att under prövningen av ansökningar som är föremål för ett gränsförfarande ska en medlemsstat, i enlighet med artikel 9 i mottagandedirektivet (och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 i mottagandedirektivet), som en allmän regel kräva att de sökande vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen eller transitområdena, eller på andra anvisade områden inom sitt territorium, med fullt beaktande av den medlemsstaternas särskilda geografiska förhållanden (se mer om detta i avsnitt 11.4.6).³⁸⁸

Av skälen framgår att en bestämd plats kan vara en förläggning, ett privat hus, en lägenhet, ett hotell eller någon annan lokal som anpassats för att inkvartera sökande. Vidare framgår av skälen att ett sådant beslut inte bör leda till att sökanden hålls i förvar (skäl 19). Av andra stycket i artikel 9.1 följer att tillhandahållandet av materiella mottagningsvillkor ska vara villkorat av att sökanden faktiskt är bosatt på den specifika platsen. En förutsättning är att det kan göras vissa undantag (artikel 9.3). För att säkerställa att dessa beslut iakttas eller för att effektivt förhindra att sökande avviker får medlemsstaterna vid behov även kräva att sökande anmäler sig till de behöriga myndigheterna vid en viss angiven tidpunkt eller med rimliga intervall, utan att det på ett oproportionerligt sätt påverkar sökandenas rättigheter enligt direktivet (artikel 9.2). De beslut som fattats i enlighet med artikel 9.1 och 9.2 ska vara proportionella och ta hänsyn till relevanta aspekter av sökandens individuella situation, inbegripet sökandens särskilda mottagandebehov (artikel 9.4).

Medlemsstaterna ska i varje beslut som fattas i enlighet med artikel 9.1 och 9.2 ange de sakskäl och i förekommande fall rättsliga skäl som legat till grund för beslutet. Sökande ska underrättas skriftligt om ett sådant beslut samt om förfarandena för att överklaga beslutet i enlighet med artikel 29 och om följderna av att inte efterleva de skyldigheter som beslutet innebär. Medlemsstaterna

³⁸⁸ Av artikel 43.2 asylprocedurförordningen följer att sökande som är föremål för gränsförfarandet får inte tillåtas att resa in på medlemsstatens territorium, utan att detta påverkar tillämpningen av artiklarna 51.2 och 53.2. De åtgärder som medlemsstater vidtar för att förhindra irreguljär inresa på sitt territorium ska utformas i enlighet med mottagandedirektivet.

ska ge sökandena denna information på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå och i en koncis, tydlig, begriplig och lättillgänglig form med användning av ett klart och tydligt språk. Medlemsstaterna ska säkerställa att de beslut som fattas i enlighet med den här artikeln prövas av en rättslig myndighet på eget initiativ när besluten har tillämpats i mer än två månader, eller att besluten kan överklagas på begäran av den berörda sökanden i enlighet med artikel 29.

Medlemsstaterna ska se till att beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner enligt mottagandedirektivet, beslut om vägran att bevilja det tillstånd som avses i artikel 8.5 första stycket eller beslut som fattas enligt artikel 9, som påverkar sökande individuellt, kan överklagas enligt de förfaranden som fastställts i nationell rätt. Åtminstone i sista instans ska möjlighet till överklagande eller prövning av de faktiska och rättsliga omständigheterna ges inför en rättslig myndighet (artikel 29.1).

Som tidigare ska medlemsstaten enligt artikel 14, om bostad tillhandahålls, vidta lämpliga åtgärder till stöd för största möjliga sammanhållning av de familjer som befinner sig på dess territorium. Sådana åtgärder ska vidtas med sökandens medgivande (jämför artikel 12 i det tidigare direktivet).

Gällande rätt

Sökande av internationellt skydd ska bo på asylboende

Migrationsverket ska ha huvudansvaret för mottagandet av sökande av internationellt skydd och för detta ändamål driva asylboenden (2 § LMA). Tidigare kunde sökande välja att ordna eget boende eller att erbjudas en plats på något av Migrationsverkets asylboenden. I samband med Mottagandeutredningens arbete har det dock konstaterats finnas behov av ändrade regler för att uppnå ett mer ordnat och effektivt mottagande av sökande, där utgångspunkten är att sökande bor på Migrationsverkets boenden i stället för att ordna boende på egen hand.³⁸⁹ Sedan den 1 mars 2025 ska sökande därför

³⁸⁹ Ändringarna innebär att tidigare ordning med eget boende för sökande av internationellt skydd inte längre gäller. Av det skälet har 10 a och 16 §§ LMA, som innehåller bestämmelser

inte längre ”erbjudas” utan i stället ”tilldelas” en plats på ett av Migrationsverkets boenden (3 § första stycket LMA). Detta gäller inte för ensamkommande barn, som fortsatt ska få boendet ordnat av en kommun (3 § andra stycket LMA). Sökande av internationellt skydd ska, oavsett boendeform, registreras vid ett asylboende (3 a § LMA). Migrationsverkets beslut att tilldela eller erbjuda plats på ett boende kan inte överklagas (22 § första stycket LMA). Det är Migrationsverket som avgör såväl vilken typ av boende, som vilken specifik boendep plats i landet som sökanden ska tilldelas. Enligt 9 § i verkets föreskrifter (MIGRFS 2025:4) ska Migrationsverket beakta om sökande har några särskilda mottagandebehov inför tilldelning eller erbjudande av plats på ett asylboende. Migrationsverket ska också, om samtycke finns, se till att familjer i största möjliga utsträckning hålls samman (2 c § FMA).

Sedan den 1 mars 2025 har en ny bestämmelse införts i LMA om att den sökande ska bo på ett asylboende för att ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag (8 a § LMA). Det innebär att Migrationsverket ska pröva om sökanden bor på det asylboende där han eller hon har tilldelats en plats när myndigheten tar ställning till en ansökan om dagersättning eller särskilt bidrag. I andra stycket i den nya bestämmelsen finns vissa undantag från villkoret. Det gäller inte för ensamkommande barn och inte heller för sökande som bor tillsammans med en medlem av den närmaste familjen som är bosatt i Sverige. Med medlem av den närmaste familjen avses som utgångspunkt make eller maka, sambo, underåriga barn eller föräldrar till underåriga barn (men det kan även vara andra personer med en nära familjeanknytning). Vidare gäller villkoret inte heller för en sökande som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på ett asylboende (exempelvis svår sjukdom eller funktionsnedsättning). Det har också införts en ny bestämmelse med en upplysning om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska kunna meddela föreskrifter om undantag från boendevillkoret i extraordinära situationer (23 d § LMA).

Migrationsverket ska på eget initiativ ta ställning till om den sökande omfattas av något av undantagen när personen ansöker om dagersättning, och det framgår att han eller hon inte avser att bo på

om bl.a. villkor för dagersättning och om bostadsersättning för sökande som bor i eget boende, upphävts.

ett asylboende. Detsamma gäller om myndigheten bedömer att sökande inte längre uppfyller boendevillkoret och därför överväger att besluta att rätten till dagersättning ska upphöra. Motsvarande gäller vid prövningen av en ansökan om särskilt bidrag. Det är som utgångspunkt den sökande som ska visa att de faktiska omständigheter som kan ligga till grund för ett undantag från boendevillkoret föreligger och att han eller hon därmed uppfyller villkoren för dagersättning och särskilt bidrag. Den sökande bör ges möjlighet att inkomma med skäl till att han eller hon bör undantas från boendevillkoret innan Migrationsverket fattar beslut. Om Migrationsverket i efterhand får information som innebär att den sökande bedöms omfattas av undantaget kan Migrationsverket under vissa förutsättningar ändra beslutet med stöd av 37 eller 38 § förvaltningslagen.

Utökad kontroll av sökandes boendeförhållanden

Som en följd av inrättandet av boendevillkor får Migrationsverket, sedan den 1 mars 2025, undersöka det boendetrymme och de slutna förvaringsställen som den sökande disponerar på asylboendet, om det kan misstänkas att personen inte bor enbart på den tilldelade boendeplatsen och undersökningen behövs för att kunna bedöma om han eller hon uppfyller boendevillkoret för dagersättning och särskilt bidrag. Undersökningen ska genomföras i närvaro av ett vittne (t.ex. en annan tjänsteman på asylboendet än den som genomför undersökningen). All den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas (19 c § LMA). Beslutet att genomföra en undersökning ska gälla omedelbart (22 § tredje stycket LMA).

Anmälningsskyldighet och områdesbegränsning

I svensk rätt finns i dag möjlighet att besluta om anmälningsskyldighet enligt LSU, utlänningslagen och rättegångsbalken. I LSU och rättegångsbalken finns också möjlighet att förbjuda personer att vistas utanför ett visst område.

Mottagandeutredningens förslag

Sökandes närvaro på asylboenden ska kontrolleras

Mottagandeutredningen föreslår att sökande av internationellt skydd ska delta i närvarokontroll genom att registrera sitt kort som intygar att innehavaren omfattas av mottagandelagen på det asylboende där den sökande har tilldelats plats. En sökande ska kunna beviljas tillstånd att utebli från ett eller flera kontrolltillfällen om det finns särskilda skäl. Närvarokontrollen ska inte omfatta barn under 16 år. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omfattningen och utformningen av närvarokontrollen.

Mottagandeutredningen konstaterar att grunden för förslagen är att sökande av internationellt skydd ska vara skyldiga att bo på asylboende. I delbetänkandet föreslog utredningen att närvaron på asylboendet ska kontrolleras informellt av personalen på boendena utifrån behov och tillgängliga resurser. Ett avgörande skäl för den bedömningen var att Mottagandeutredningen hade att utgå från att Migrationsverkets boendebestand skulle vara ungefär detsamma som i dag, med en stor andel geografiskt utspridda lägenheter. Det bedömdes därför vara förenat med svårigheter att utforma ett ändamålsenligt system för kontrollmekanismer. När utgångspunkten nu i stället är att sökande ska bo på särskilda center, aktualiseras andra överväganden. Mottagandeutredningen bedömer därför att en närvarokontroll bör kunna införas utan att det medför alltför omfattande administration och kostnader. Det skulle också innebära fördelar att kombinera en sådan informell närvarokontroll som föreslagits i delbetänkandet (och som infördes i lag den 1 mars 2025, se 19 c § LMA) med en skyldighet för sökande att fullgöra en formell närvarokontroll. Genom att dessa krav regleras på förhand kan det bli tydligare för de sökande vad som gäller och vad de ska förhålla sig till. Det blir också ett effektivt och pålitligt sätt för Migrationsverket att kontrollera närvaron, och en konkret omständighet att beakta i bedömningen av om skyldigheten att bo på asylboende har uppfyllts. Beroende på hur närvarokontrollen utformas, behöver den inte heller innebära någon påtaglig begränsning av rörelsefriheten utöver den begränsning det innebär att vara skyldig att bo på asylboende. Sökande ska vara skyldiga att bo på asylboende under hela den tid som ansökan prövas, det vill

säga fram till dess att ansökan har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Detta gäller även i ärenden där beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft. För att detta ska kunna säkerställas bör närvarokontrollen gälla under motsvarande tid.

Mottagandeutredningen konstaterar vidare att vid övervägandena av vilka åtgärder och sanktioner som ska införas för sökande i syfte att kontrollera att skyldigheten att bo på asylboende efterlevs bör utgångspunkten vara den generella ordning som följer av det nya direktivet. För att följa det syfte som anges i direktivet är det enligt Mottagandeutredningens bedömning nödvändigt att fortlöpande kontrollera att sökande bor på det asylboende där de tilldelats plats och att det finns sanktioner om en sökande inte visar att han eller hon faktiskt bor på asylboendet. Detta hänger samman med att möjligheten att bo i eget boende i Sverige under lång tid har nyttjats i stor omfattning, och att det därför krävs särskilda åtgärder för att bryta detta mönster.

Mottagandeutredningen framhåller att en skyldighet att delta i närvarokontroll inte ensamt bör kunna jämföras med ett frihetsberövande enligt artikel 5 Europakonventionen, även om den skulle vara omfattande. Däremot utgör en närvarokontroll en begränsning av rätten till rörelsefrihet enligt artikel 2 i konventionens fjärde tilläggsprotokoll. Begränsningen bör anses utgöra en proportionerlig åtgärd för att upprätthålla kontrollen över var sökande befinner sig och säkerställa att personen är tillgänglig för prövningen av ansökan och andra insatser. Detta ryms inom de syften som kan motivera inskränkningar av rättigheten enligt artikeln.

Mottagandeutredningen kommer även fram till att det i vissa situationer kan vara orimligt att kräva att sökande ska närvara vid kontrollen. Det bör därför finnas möjlighet att i enskilda fall få tillstånd att utebli från närvarokontrollen. Mottagandeutredningen föreslår att Migrationsverket ska kunna bevilja tillstånd när det finns särskilda skäl. Det bör då vara motiverade brådskande och allvarliga familjeskäl eller nödvändig medicinsk behandling (jämför artikel 8.5). T.ex. om sökande tillfälligt behöver läggas in på sjukhus eller ska delta i en familjesammankomst (såsom en begravning eller ett bröllop). Särskilda skäl kan också föreligga om en anhörig är svårt sjuk och sökande behöver vara borta vid kontrolltillfällen för att kunna besöka denne. Det kan också uppkomma andra situationer då

det framstår som rimligt att ge den sökande tillstånd att utebli från kontrolltillfällen. En bedömning får göras av omständigheterna i det enskilda fallet.

Mottagandeutredningen framhåller att det är viktigt att det system för boende som föreslås tar hänsyn till att barn får en fungerande tillvaro. När en tillståndsfråga rör en barnfamilj ska i första hand beaktas vad som kan anses vara barnets bästa. Generellt sett kan barns särskilda behov leda till att det finns anledning att bevilja tillstånd till frånvaro i fler fall, t.ex. för att familjen ska kunna besöka släktingar när föräldrarna behöver avlastning. Närvarokontrollen ska inte gälla barn under 16 år. Tillstånd för frånvaro ska som regel ges när det krävs för att barn över 16 år fullt ut ska kunna delta i skolarbetet och skolans aktiviteter i övrigt, t.ex. skolutflykter. Det är även rimligt att föräldrar som ska resa med eller på annat sätt delta i sådana aktiviteter får ett sådant tillstånd. Motsvarande bör gälla deltagande för föräldrar och barn i vissa fritidsaktiviteter som bedöms vara viktiga för barnet. När det gäller besök hos närstående i andra situationer bör dock utgångspunkten vara att de får äga rum på dagar då det inte är några kontrolltillfällen.

En förutsättning för att tillstånd ska beviljas bör enligt Mottagandeutredningen också vara att den sökande anger var denne kommer att vistas och lämnar kontaktuppgifter. På så sätt bör det kunna säkerställas att Migrationsverket känner till var den sökande befinner sig och kan upprätthålla kontakten. Om en sökande inte kan kontaktas under tillståndstiden bör det, om han eller hon inte bedöms bo kvar på boendet, kunna få konsekvenser för dagersättningen, som kan sättas ned.

För att underlätta hanteringen bör en ansökan om tillstånd att tillfälligt utebli från kontrolltillfällen kunna göras såväl muntligt som skriftligt. När tillstånd beviljas behöver Migrationsverket inte fatta något särskilt beslut, så länge ansökan och tillståndet noteras på lämpligt sätt. Inte heller när tillfälligt tillstånd inte beviljas behöver Migrationsverket fatta ett särskilt beslut och ange skälen för beslutet, så länge beslutet noteras på lämpligt sätt. Det får anses följa av det nya direktivet (artikel 29) att ett sådant beslut inte ska kunna överklagas.

Enligt Mottagandeutredningen ska ett beviljat tillstånd begränsas till ett visst antal kontrolltillfällen som motsvarar den sökandes behov av frånvaro. Det finns inget hinder mot att bevilja ett tillfälligt

tillstånd som gäller under lång tid när det är nödvändigt, t.ex. på grund av långvarig sjukhusvistelse. Vid behov ska beviljade tillstånd också kunna förlängas.

Sökande ska vistas inom ett begränsat geografiskt område

Mottagandeutredningen föreslår att sökande av internationellt skydd ska vara skyldiga att vistas inom ett begränsat geografiskt område, som ska omfatta det län där asylboendet är beläget. Skyldigheten ska gälla under hela den tid som prövningen av ansökan pågår. En sökande ska kunna beviljas tillstånd att tillfälligt vistas utanför området om det finns särskilda skäl. Ett beslut att inte bevilja tillfälligt tillstånd att lämna anvisat län kan överklagas. Polismyndigheten ska underrätta Migrationsverket om en person som omfattas av mottagandelagen anträffas utanför det område som han eller hon har rätt att vistas inom.

Skyldigheten att vistas inom ett begränsat geografiskt område får enligt direktivet enbart införas i syfte att säkerställa en snabb, effektiv och ändamålsenlig behandling av ansökningarna eller med hänsyn till kapaciteten i de berörda geografiska områdena. Enligt Mottagandeutredningen motiverar båda dessa skäl införandet av en områdesbegränsning. Att sökande får vistas inom ett begränsat geografiskt område kan bidra till att staten vid varje tidpunkt vet var sökande befinner sig och motverka att asylprövningen drar ut på tiden eller att personer avviker. Att sökandes rätt att vistas och röra sig i landet är begränsad innebär också att staten kan fördela sökande utifrån kapaciteten för mottagandet i de berörda geografiska områdena.

Mottagandeutredningen bedömer sammantaget att en skyldighet för sökande att vistas inom ett begränsat område medan ansökan prövas fyller en funktion vid sidan av närvarokontrollen. Det område som sökande ska vistas inom bör dock ge utrymme för att röra sig i samhället och t.ex. vistas i offentliga miljöer, ta del av viss samhällsservice och delta i aktiviteter som anordnas för sökande av internationellt skydd. Under sådana förutsättningar bedömer Mottagandeutredningen att en områdesbegränsning kan vara en lämplig och proportionerlig åtgärd.

Mottagandeutredningen konstaterar att en begränsning av sökandes rätt att vistas i landet till ett större område, såsom en kommun eller ett län, i sig inte kan anses utgöra ett frihetsberövande enligt artikel 5 i Europakonventionen. Mottagandeutredningen bedömer att det inte heller bör finnas någon risk att en sådan begränsning tillsammans med en skyldighet att bo på ett visst boende och att anmäla sig där i den omfattning som utredningen föreslår, anses utgöra ett frihetsberövande. I bedömningen har det betydelse att det rör sig om utlännningar som inte har uppehållstillstånd, vilket innebär att staten har ett särskilt intresse av att kontrollera vistelsen i landet och skapa goda förutsättningar för prövningen av ansökan. Sökande ska också kunna röra sig fritt inom ett förhållandevis stort område, etablera kontakter, nyttja samhällsservice och ta del av de förmåner som de har rätt till. Området kommer inte att vara inhägnat eller övervakat, vilket har varit fallet i de avgöranden från Europadomstolen där sökande har ansetts vara frihetsberövade. Mot bakgrund av Europadomstolens resonemang i *Omwenyeke mot Tyskland* (mål nr 44294/04) bör en skyldighet att vistas inom en kommun eller ett län inte heller anses utgöra en begränsning av sökandes rörelsefrihet enligt artikel 2 i Europakonventionens fjärde tilläggsprotokoll.

Enligt Mottagandeutredningens bedömning kan inte beslut som fattas utifrån förslaget om att sökande ska vistas inom ett visst område och att området ska bestämmas till det län där asylboendet finns anses utgöra ett beslut som enligt direktivet ska kunna överklagas. Vidare anför Mottagandeutredningen att det inte heller skulle vara lämpligt att införa en överklagandemöjlighet, eftersom skyldigheten att vistas inom ett område inte involverar några överväganden i det enskilda fallet. Däremot kommer det finnas möjlighet att överklaga beslut om nedsättning av dagersättning som grundas på överträdelser av områdesbegränsningen.

Mottagandeutredningen har föreslagit att tillstånd att lämna området ska kunna beviljas under samma förutsättningar som tillstånd att utebli från närvarokontroll, det vill säga om det finns särskilda skäl. Detta kan t.ex. vara om sökande tillfälligt behöver sjukvård som inte kan erbjudas inom området, en anhörig som bor utanför området är sjuk eller om sökande ska delta i en familjesammankomst. Det kan också finnas särskilda skäl att lämna området tillfälligt för att besöka familjemedlemmar eller andra

närstående. Däremot kan det inte anses utgöra särskilda skäl att arbeta utanför området. På samma sätt som när det gäller tillstånd att utebli från kontrolltillfällen får en bedömning göras av omständigheterna i det enskilda fallet, med hänsyn till om sökande tidigare har åsidosatt sina skyldigheter. Även barnets bästa ska beaktas när det är aktuellt (och samma särskilda hänsyn bör tas när det gäller barn som vid tillstånd för frånvaro från närvarokontrollen, se ovan).

Enligt Mottagandeutredningen kan ett tillstånd att lämna området noteras på lämpligt sätt, och behöver inte framgå av mottagandekortet. Om tillstånd inte beviljas ska ett särskilt beslut fattas med skälen för beslutet. Beslutet ska kunna överklagas. Det ska inte krävas tillstånd för att inställa sig hos myndigheter och domstolar när närvaron är nödvändig. Sökande ska dock på förhand underrätta Migrationsverket om sådana avtalade möten (artikel 8.5 tredje stycket).

Mottagandeutredningen föreslår att en underrättelseskyldighet för Polismyndigheten ska införas i mottagandeförordningen. Underrättelseskyldigheten innebär att Polismyndigheten ska meddela Migrationsverket om en sökande som omfattas av mottagandelagen anträffas utanför det område som har angetts på dennes mottagandekort. Migrationsverket bör därefter undersöka om den sökande har haft tillstånd att vistas utanför området och, om så inte är fallet, ta ställning till om dagersättningen ska sättas ned. Områdesbegränsningen innebär dock inte att en sökande kan återföras till det län som denne är skyldig att vistas inom med tvång.

Individuella beslut om boendeskyldighet och anmälningsskyldighet

Mottagandeutredningen föreslår att Migrationsverket i vissa situationer vid behov ska kunna fatta ett individuellt beslut om boendeskyldighet för en sökande av internationellt skydd av hänsyn till allmän ordning eller för att hindra sökande från att avvika. I dessa situationer ska Migrationsverket även kunna fatta individuella beslut om skyldighet att anmäla sig till Migrationsverket vid vissa angivna tidpunkter, för att säkerställa att beslutet om boendeskyldighet följs eller för att förhindra att sökande avviker. Anmälningsskyldigheten ska inte gälla barn under 16 år. Sökande ska kunna beviljas tillstånd

att utebli från ett eller flera anmälningstillfällen om det finns särskilda skäl. Beslut om boendeskyldighet och anmälningsskyldighet ska kunna överklagas till förvaltningsdomstol. Ett individuellt beslut om anmälningsskyldighet innebär att sökande inte ska delta i närvarokontroll.

Mottagandeutredningen konstaterar att en anmälningsskyldighet inte ensamt bör kunna jämföras med ett frihetsberövande enligt artikel 5 i Europakonventionen, även om den skulle vara omfattande. Däremot utgör den en begränsning av rätten till rörelsefrihet enligt artikel 2 i konventionens fjärde tilläggsprotokoll. Mottagandeutredningen konstaterar att begränsningen bör anses utgöra en proportionerlig åtgärd för att upprätthålla kontrollen över var sökande av internationellt skydd befinner sig och säkerställa att de är tillgängliga för prövningen av ansökan och andra insatser. Detta rymms inom de syften som kan motivera inskränkningar av rättigheten enligt artikeln. En möjlighet att ålägga en sökande anmälningsskyldighet av hänsyn till allmän ordning eller om det finns en avvikanderisk är således möjlig att införa i detta sammanhang.

Av artikel 9.3 följer att medlemsstaterna får bevilja sökanden tillstånd att tillfälligt bo utanför den bestämda plats som anvisats. Enligt Mottagandeutredningen får detta anses innebära att tillstånd också ska kunna beviljas för att tillfälligt utebli från anmälningstillfällen. Beslut om tillstånd ska enligt samma bestämmelse fattas på individuell, objektiv och opartisk grund och ska motiveras om de går sökande emot. Besluten ska vara överklagbara (artikel 9.5). Möjligheten att beviljas tillstånd för frånvaro bör enligt Mottagandeutredningen begränsas till situationer där sökande behöver nödvändig medicinsk behandling eller motsvarande skäl.

Enligt Mottagandeutredningen bör beslut om boendeskyldighet och anmälningsskyldighet kunna överklagas till förvaltningsdomstol. Av artikel 9.5 lyder att medlemsstaterna ska säkerställa att de beslut som fattas enligt artikeln prövas av en rättslig myndighet på eget initiativ när besluten har tillämpats i mer än två månader, eller att besluten kan överklagas på begäran av den berörda sökande. Mottagandeutredningen menar att enligt ordalydelsen i artikeln ska de beslut som fattas enligt artikeln prövas av en rättslig myndighet på eget initiativ ”eller” vara överklagbara. Eftersom

bestämmelsen i denna del inte innehåller ett "och" tolkar Mottagandeutredningen detta som att endast en av möjligheterna ska finnas. Mottagandeutredningen konstaterar vidare att begreppet "rättslig myndighet" är ett unionsrättsligt begrepp. I detta innefattas traditionellt sett myndigheter som deltar i rättsskipningen, till skillnad från bl.a. förvaltningsmyndigheter. Det kan mot denna bakgrund konstateras att Migrationsverket inte utgör en sådan rättslig myndighet som avses i artikel 9.5. Skyldigheten att göra en prövning på eget initiativ, en s.k. ex officio-prövning, av det aktuella beslutet skulle därför falla på domstolarna. Eftersom det är Migrationsverket som har kunskap om de omständigheter som ligger till grund för bedömningen av allmän ordning och avvikanderisk samt vetskap om vilka beslut som tagits i detta avseende, är ett system med rätt till överklagande av de aktuella besluten mer lämpligt än att ex officio-prövning ska göras av förvaltningsdomstol.

Mottagandeutredningen föreslår också att det av nya lagen ska framgå att regeringen eller den myndigheten regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om omfattningen och utformningen av anmälningsskyldigheten.

Dagersättningen ska sättas ned om sökande vistas utanför det län där asylboendet är beläget eller åsidosätter en individuell anmälningsskyldighet

Mottagandeutredningen föreslår att dagersättningen ska kunna sättas ned för sökande som utan tillstånd vistas utanför det län där deras asylboende är beläget eller åsidosätter en individuellt beslutad anmälningsskyldighet. Beslutet om nedsatt dagersättning på grund av åsidosättande av områdesbegränsningen ska gälla i en vecka. Om sökande skulle vistas utanför länet flera dagar i rad, bör varje dag föranleda en veckas nedsättning. Beslut om nedsatt dagersättning på grund av åsidosättande av anmälningsskyldighet ska gälla två veckor. Om sökande uteblir vid fler tillfällen ska ytterligare nedsättningar kunna göras med två veckor per tillfälle. Dagersättningen ska inte sättas ned om åsidosättandet av områdesbegränsningen berodde på orsaker som sökande inte rådde över.

Av artikel 7.4 följer att tillhandahållandet av materiella mottagningsvillkor (däribland dagersättning, se artikel 2.7), får

villkoras av att sökande faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats i enlighet med artikel 7.2. Detta innebär att det är möjligt att dra in eller sätta ned dagersättningen och särskilt bidrag om sökande inte längre är faktiskt bosatt på asylboendet. I artikel 23 finns ytterligare bestämmelser om beslut om inskränkning eller indragning av materiella mottagningsvillkor (se mer om detta i avsnitt 11.4.18). Medlemsstaterna får enligt den bestämmelsen fatta beslut om nedsättning eller indragning av bl.a. dagersättning om en sökande utan tillstånd lämnar ett anvisat geografiskt område (artikel 8) eller den bostad på bestämd plats som anvisats (artikel 9), eller om personen avviker (se artikel 23.2 a). Bestämmelsen reglerar inte vad som gäller om sökande inte uppfyller medlemsstatens mekanismer för att verifiera att sökandena faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats. Enligt Mottagandeutredningens bedömning är det därför inte förenligt med direktivet att dra in materiella mottagningsvillkor för att sökande inte deltar i en kontrollmekanism i form av närvarokontroll. Enligt artikel 7 krävs att sökande inte bor på boende för att han eller hon inte ska ha rätt till materiella mottagningsvillkor. Närvarokontrollen bör dock kunna ses som ett verktyg för att säkerställa efterlevnaden av att sökande bor enbart på tilldelat asylboende. Omständigheten att sökande uteblir från närvarokontroller kan alltså ligga till grund för bedömningen av om en person anses bo på asylboendet på det sätt som krävs för att få dagersättning och särskilt bidrag.

Enligt artikel 23.4 ska beslut om nedsättning av dagersättning fattas på objektiv och opartisk grund efter prövning i det enskilda ärendet. De skäl som ligger till grund för beslutet ska anges. Beslutet ska grundas på sökandens speciella situation, särskilt när det gäller sökande med särskilda mottagningsbehov, med beaktande av proportionalitetsprincipen. Av bestämmelsen framgår vidare att medlemsstaterna ska säkerställa tillträde till hälso- och sjukvård i enlighet med direktivet och säkerställa en levnadsstandard för alla sökande i enlighet med unionsrätten, inbegripet EU:s rättighetsstadga, och internationella skyldigheter. Vid bedömningen av om dagersättningen ska sättas ned ska hänsyn således tas till omständigheterna kring överträdelsen i det enskilda fallet. Mottagandeutredningen bedömer att om en sökande har uteblivit från anmälningstillfällen eller vistats utanför området på grund av orsaker som han eller hon inte rådde över, bör dagersättningen inte

sättas ned. Sådana situationer kan uppstå när det inte har funnits möjlighet att söka tillstånd på förhand, t.ex. när någon oförutsett har lagts in på sjukhus eller på annat sätt behövt söka vård.

Migrationsverket ska alltså kunna besluta att dagersättningen ska sättas ned tillfälligt när en sökande har vistats utanför det län där hans eller hennes asylboende är beläget, eller åsidosatt en individuell anmälningsskyldighet och detta inte har berott på orsaker som sökande inte rådde över. Nedsättningen ska avse hela det belopp som skulle ha betalats ut för motsvarande tid vid kommande utbetalning. Normalt betalas dagersättningen ut i förskott för en månad i taget. Att dagersättningen sätts ned får inte innebära att den berörde förlorar möjligheten att tillgodose grundläggande behov, såsom behovet av kost, kläder och basala hygienartiklar.

Mottagandeutredningen har framhållit att det av artikel 23.3 följer att sökande under vissa förutsättningar ska kunna få tillbaka sin dagersättning om de på nytt uppfyller sina skyldigheter. Utredningens förslag innebär att rätten till logi kvarstår i sådana situationer, vilket innebär att sökande som har lämnat boendet kommer att kunna begära att bli tilldelade en boendeplats på nytt och på så sätt även få tillbaka dagersättningen. Det kommer således alltid att finnas möjlighet att få det bistånd som krävs för att tillgodose grundläggande behov, och på så sätt säkerställa värdiga levnadsvillkor för alla sökande. En förutsättning är emellertid att personens ansökan inte har betraktats som återkallad och avslagits eller att ärendet skrivits av. I sådana situationer är personen inte längre sökande och omfattas inte av bestämmelserna i mottagandedirektivet. Om en ny ansökan görs och kan prövas kommer personen dock att omfattas av de bestämmelser som gäller sökande av internationellt skydd på nytt.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna under alla omständigheter säkerställa tillgången till sjukvård. Mottagandeutredningens förslag innebär inte att rätten till sjukvård villkoras, och den rätt som sökande har till vård kommer således att kvarstå även om dagersättningen har upphört eller satts ned tillfälligt. I vissa situationer är dagersättningen emellertid även avsedd att täcka kostnaden för vårdavgifter. Mottagandeutredningen föreslår därför att kostnaden för vårdavgifter i sådana situationer i stället ska kunna ersättas genom särskilt bidrag. Förslagen är utformade så att alla sökande som bor på asylboende ska ha rätt till särskilt bidrag.

Mottagandeutredningen framhåller också att sökande som inte bor på asylboende alltid kommer att ha möjlighet att flytta till ett asylboende, och då få rätt till särskilt bidrag som kan täcka vårdavgifter. Detta skulle dock kunna förstås så att rätten till ersättning för vårdavgifter, och således även tillgången till sjukvård, villkoras av att sökande bor på asylboende. Något sådant villkor kan inte uppställas enligt direktivet. Däremot får medlemsstaterna enligt direktivet ställa som villkor för att bevilja materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård att de sökande inte har tillräckliga medel för att säkerställa en levnadsstandard som täcker deras behov av hälsa och uppehälle. Mottagandeutredningens förslag innebär att det i praktiken kommer att finnas begränsade möjligheter för sökande att bo någon annanstans än på asylboende, eftersom de måste delta i närvarokontrollen på asylboendet eller beviljas tillstånd att tillfälligt utebli från kontrolltillfällen. I den mån det ändå skulle förekomma att sökande ordnar boende på egen hand, och således fransäger sig rätten till dagersättning och särskilt bidrag, får det enligt Mottagandeutredningen anses rimligt att utgå från att de även har tillräckliga egna medel för att täcka vårdavgifter.

Av Mottagandeutredningen framgår vidare att innan Migrationsverket fattar beslut om nedsättning av dagersättning ska sökande få del av informationen och möjlighet att yttra sig över den. Vid överträdelser av anmälningsskyldigheten eller områdesbegränsningen bör all information dokumenteras, vilket följer av 27 § FL. Det är Migrationsverket som ska visa att det har funnits förutsättningar för att sätta ned dagersättningen. Beslut om nedsättning av dagersättningen gäller omedelbart, men kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Mottagandeutredningen föreslår att bestämmelsen om nedsättning av dagersättning är fakultativ, vilket innebär att Migrationsverket har möjlighet, men ingen skyldighet, att sätta ned dagersättningen när förutsättningarna är uppfyllda (detta gäller även för de bestämmelser om nedsättning som för närvarande finns i LMA). Vid prövningen av om dagersättningen ska sättas ned ska hänsyn tas till om sökande tillhör en kategori av särskilt utsatta personer i enlighet med direktivet. Om åtgärden rör barn ska principen om barnets bästa beaktas. Som tidigare angetts gäller anmälningsskyldigheten inte barn under 16 år. När det rör sig om

överträdelser av områdesbegränsningen kan dock även barnets dagersättning sättas ned.

Undantag från skyldigheterna i enskilda fall

Mottagandeutredningen konstaterar att det utifrån de förslag som lämnas finns utrymme att göra individuella bedömningar vid tillämpningen, genom möjligheten att bevilja tillfälliga tillstånd att utebli från närvarokontroll, anmälningstillfällen eller vistas utanför det anvisade området.

När det gäller barn så återfinns principen om barnets bästa i direktivet. Av artikel 26.1 följer att medlemsstaterna ska säkerställa en levnadsstandard som är lämplig för de underårigas fysiska, psykologiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Vid bedömningen av barnets bästa ska medlemsstaterna enligt direktivet ta särskild hänsyn till möjligheterna till familjeåterförening, den underåriges välbefinnande och sociala utveckling, säkerhets- och trygghetshänsyn samt den underåriges åsikter, beroende på hans eller hennes mognad (artikel 26.2). Medlemsstaterna ska också se till att underåriga har möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inklusive lekar och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder, och i utomhusaktiviteter inom de anläggningar och förläggningar som avses i artikel 20.1 a och b, samt har tillgång till skolmaterial vid behov (artikel 26.3). Underåriga barn till sökande eller sökande som är underåriga ska inkvarteras med sina föräldrar, ogifta underåriga syskon eller den vuxna som ansvarar för dem, förutsatt att detta är till de berörda underårigas bästa (artikel 26.5).

Mottagandeutredningen framhåller att det bör innebära flera fördelar för barn att bo på asylboende, i jämförelse med att bo i boenden som familjen har ordnat på egen hand. Även barnfamiljer ska därför omfattas av skyldigheten att bo på asylboende och av utredningens förslag. Hela familjens dagersättning ska också kunna upphöra om familjen inte uppfyller sin skyldighet att bo på det asylboende där de har tilldelats plats. Mottagandeutredningen har dock bedömt att barn under 16 år inte ska omfattas av närvarokontrollen eller anmälningsskyldighet. Barn ska dock vara skyldiga att vistas inom det län där asylboendet är beläget, oavsett ålder. Mottagandeutredningen har bedömt att skyldigheten bör

omfatta hela familjen, eftersom det skulle kunna framstå som märkligt om yngre barn ges rätt att vistas i områden som föräldrarna inte har rätt att vara i. Detta innebär alltså att även barnets dagersättning kan sättas ned om familjen vistas utanför området. Vid de bedömningar som görs inom ramen för förslagen ska principen om barnets bästa beaktas. Det gäller både när det rör sig om en åtgärd som avser ett barn och en åtgärd som berör barnets familjemedlemmar. Principen innebär bl.a. att det ska göras en analys av vad beslutet får för konsekvenser för barnet.

Enligt Mottagandeutredningen är det ofrånkomligt att de samlade effekterna av förslagen kan riskera att påverka barn negativt. Mot denna bakgrund är det viktigt att barns behov får särskilt genomslag när asylboenden etableras och utformas. Utgångspunkten bör vara att boendet ska ge förutsättningar för att åstadkomma en så normal tillvaro som möjligt. Det bör finnas möjligheter att ta sig till en stad eller större tätort för att på så sätt kunna ta del av vanliga vardagliga aktiviteter som t.ex. besök på lekplatser, parker och bibliotek. Boendena bör också utformas på ett sätt som ger utrymme både för avskildhet, vila, utveckling och rekreation. Detta får anses vara en förutsättning för att förslagen ska anses vara förenliga med barnkonventionen.

Mottagandeutredningen konstaterar också att en grundläggande förutsättning för att förslagen ska vara förenliga med barnkonventionen är att det finns möjligheter att upprätthålla kontakten med familjemedlemmar som inte bor på asylboendet. Förslagen ger utrymme för att vara borta mellan tillfällena för närvarokontroll eller anmälningsskyldighet, t.ex. för att besöka familjemedlemmar, släktingar eller vänner. Det finns också möjlighet att beviljas tillstånd att lämna det aktuella länet tillfälligt för att kunna göra sådana besök. Även när det gäller bedömningen av om tillstånd ska beviljas att utebli från kontroll- eller anmälningstillfällena eller vistas utanför länet ska särskild hänsyn tas till barnets behov. Det får generellt sett anses vara särskilt viktigt för barn att ha en viss möjlighet till miljöombyte och kunna träffa andra än de sökande som bor på asylboendet.

Mottagandeutredningen konstaterar att frågan om sammanhållning av familjer är relevant även när sökande inte är ett barn. När det rör sig om familjer utan minderåriga barn kan den internationella rätten däremot inte anses innebära något

motsvarande krav på att familjemedlemmarna ska kunna bo tillsammans. Däremot får det anses följa av artikel 8 Europakonventionen att det ska finnas möjlighet för familjemedlemmar att upprätthålla kontakten. Mottagandeutredningen framhåller att förslagen ger visst utrymme för kortare besök hos familjemedlemmar och tillstånd att lämna det aktuella länet. I den mån det är möjligt bör Migrationsverket också ta hänsyn till önskemål om att bo nära familjemedlemmar när platser tilldelas på asylboenden. Mottagandeutredningen bedömer att förslagen får anses vara förenliga med rätten till privat- och familjeliv enligt Europakonventionen.

När Migrationsverket tilldelar sökande boendeplatser ska hänsyn tas till individuella behov. När det gäller personer som har behov av särskilt stöd bedömer Mottagandeutredningen att kommunerna har ett ansvar för att ta ställning till insatser i form av stöd och hjälp i asylboende och insatser i form av särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen. Om en sökande som bor på Migrationsverkets asylboende inte har förmåga att delta i närvarokontroll eller fullgöra en individuell anmälningsskyldighet exempelvis på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning ska dagersättningen inte sättas ned. Som tidigare framgått ska dagersättningen inte heller sättas ned om sökande är inlagd på vårdinrättning eller föremål för tvångsvård.

Undantag från skyldigheterna i särskilda situationer

Mottagandeutredningen har föreslagit att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om undantag från reglerna om närvarokontroll, anmälningsskyldighet och skyldighet att vistas inom ett begränsat område. Sådana föreskrifter kan meddelas om antalet sökande av internationellt skydd eller utlänningar som omfattas av massflyktsdirektivet har varit eller kan förväntas bli särskilt omfattande och det bedöms vara nödvändigt för att tillgodose behovet av platser på asylboenden.

Av 25 § LMA följer att föreskrifter som avviker från lagen även får meddelas när Sverige är i krig eller krigsfara eller det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara. Mottagandeutredningen föreslår att denna bestämmelse

förs över till mottagandelagen. Även i sådana situationer kommer skyldigheterna således att kunna åsidosättas.

Skälen för bedömningen

Förslaget om närvarokontroll på asylboende ska införas

Artikel 7 innebär att medlemsstaterna har rätt att anvisa sökande av internationellt skydd till asylboenden (förläggningar) i syfte att hantera sina asyl- och mottagningssystem (artikel 7.2) och att rätten till materiella mottagningsvillkor kan villkoras av att den sökanden faktiskt bor där (artikel 7.4). Den rättsliga grunden för att ålägga sökande av internationellt skydd en generell skyldighet att bo på det asylboende där de har tilldelats plats finns alltså i artikel 7. Av artikel 7.5 följer att medlemsstaterna får införa mekanismer för att bedöma och tillgodose sina mottagningssystemers behov, inbegripet mekanismer för att verifiera att sökandena faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats. Den av Mottagandeutredningen föreslagna mekanismen i form av närvarokontroll syftar till att kontrollera sökandenas faktiska närvaro på asylboendena (se också skäl 17). Den rättsliga grunden för att sökande av internationellt skydd ska vara skyldiga att delta i närvarokontroll på asylboendet finns alltså i artikel 7.5.

Även om artikel 7.1–5 framstår som frivillig kan det enligt uttalande från kommissionen kanske ändå bedömas nödvändigt av medlemsstaterna att införliva i nationell rätt med hänsyn till bestämmelsens koppling till asylprocedurförordningen och asyl- och migrationshanteringsförordningen (se artikel 9.4 i asylprocedurförordningen). Utgångspunkten för detta arbete ska vara att det svenska regelverket är i enlighet med den miniminivå som följer av EU-rätten om det inte finns starka skäl att avvika från den mest restriktiva regleringen. Mot bakgrund av detta och de överväganden som har gjorts av Mottagandeutredningen bör anpassning av svensk rätt ske utifrån de förslag som Mottagandeutredningen har lämnat. Förslagen innebär att artikel 7.2, 7.4 och 7.5 genomförs i svensk rätt. Det krävs inte några ytterligare anpassningar än Mottagandeutredningens förslag för att genomföra bestämmelserna.

Förslaget om områdesbegränsning ska införas

Av artikel 8 följer att medlemsstaterna får anvisa sökande till ett geografiskt område där de kan röra sig fritt under hela förfarandet för internationellt skydd (artikel 8.1). Det anvisade området ska vara tillräckligt stort, medge tillgång till nödvändig offentlig infrastruktur och inte påverka den omistliga privatlivssfären (artikel 8.3). Den rättsliga grunden för att sökande av internationellt skydd ska vara skyldiga att vistas i det län där asylboendet är beläget finns alltså i artikel 8. Mottagandeutredningen har bedömt att förslaget är väl förenligt med direktivet. Förslaget innebär också att det finns möjlighet att bevilja tillstånd att lämna området i enlighet med artikel 8.5.

Även artikel 8 är frivillig, men kan behöva införlivas med hänsyn till asylprocedurförordningen och asyl- och migrationshanteringsförordningen (se artikel 9.4 i asylprocedurförordningen). Om medlemsstaten ska tillämpa bestämmelsen, måste den genomföras i sin helhet. Mot bakgrund av Mottagandeutredningens överväganden och utgångspunkten för detta arbete i förhållande till den miniminivå som följer av EU-rätten bör anpassning av svensk rätt ske utifrån det förslag som Mottagandeutredningen har lämnat. Förslaget innebär att artikel 8 genomförs i svensk rätt. Det krävs inte några ytterligare anpassningar än Mottagandeutredningens förslag för att genomföra bestämmelsen.

Förslaget om nedsättning av dagersättning ska införas

Av artikel 7.4 följer att rätten till materiella mottagningsvillkor får villkoras av att personen bor på anvisat asylboende. Den rättsliga grunden för att dagersättningen ska villkoras av att sökande bor på det asylboende där de har tilldelats plats återfinns alltså i den bestämmelsen. Av artikel 23.2 a följer att medlemsstaterna får fatta beslut om nedsättning eller indragning av dagersättning om sökande utan tillstånd lämnar ett anvisat geografiskt område (enligt artikel 8) eller den bostad på bestämd plats som anvisats (enligt artikel 9), eller om personen avviker. Den rättsliga grunden för att dagersättningen ska kunna sättas ned tillfälligt om den sökande inte vistas inom det län där tilldelat asylboende ligger eller inte följer ålagd anmälningsskyldighet återfinns alltså i den bestämmelsen.

Mot bakgrund av Mottagandeutredningens överväganden och utgångspunkten för detta arbete i förhållande till den miniminivå som följer av EU-rätten bör anpassning av svensk rätt ske utifrån de förslag som Mottagandeutredningen har lämnat. Förslagen innebär att artikel 23.1, 23.2 a och 23.3 genomförs i svensk rätt.

När det gäller de krav kring besluten som anges i artikel 23.4 och 23.5 framgår det av FL hur förvaltningsmyndigheter ska handlägga sina ärenden. I lagen finns bl.a. principerna om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 § FL). Vidare ska beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klaggörande motivering om det inte är uppenbart obehövligt (32 § FL).

Förslaget om boende- och anmälningsskyldighet i vissa situationer ska införas

Av artikel 9.1 följer att medlemsstaterna vid behov får besluta att en sökande får bo endast på en bestämd plats av hänsyn till allmän ordning eller för att effektivt hindra sökanden från att avvika när det finns risk för avvikande. Medlemsstaterna får även kräva att sökande anmäler sig till de behöriga myndigheterna vid en viss given tidpunkt eller med rimliga intervall (artikel 9.2). Den rättsliga grunden för att Migrationsverket ska kunna fatta individuella beslut om att sökande får bo endast på en bestämd plats och vara skyldig att anmäla sig till Migrationsverket på boendet återfinns alltså i den bestämmelsen. Enligt artikel 9.3 får medlemsstaterna bevilja sökanden tillstånd att tillfälligt bo utanför den bestämda plats som anvisats. Eftersom anmälningsskyldigheten i praktiken innebär en viss begränsning när det gäller sökandes möjligheter att lämna asylboendet får detta anses innebära att tillstånd också ska kunna beviljas för att tillfälligt utebli från anmälningstillfällen.

När en medlemsstat tillämpar artikel 9 ska bestämmelsen genomföras i sin helhet. Mot bakgrund av Mottagandeutredningens överväganden och utgångspunkten för detta arbete i förhållande till den miniminivå som följer av EU-rätten bör anpassning av svensk rätt ske utifrån de förslag som Mottagandeutredningen har lämnat. Förslaget innebär att artikel 9 genomförs i svensk rätt.

När det gäller de krav som uppställs i artikel 9.5 i de fall då beslut fattas framgår myndigheters skyldighet till motivering av beslut

samt underrättelse om innehållet i beslutet och hur ett överklagande går till av 32–33 §§ FL (möjligheten att överklaga beslutet framgår av föreslagen bestämmelse i mottagandelagen, se nedan).

Även om artikel 9 i sin utformning framstår som frivillig, är den tvingande i sin koppling till gränsförfarandet enligt asylprocedurförordningen (skäl 15–16 och 19–22). Se mer om gränsförfarandet i avsnitt 5.3.17. I sådana fall blir artikel 9 tvingande. När det gäller rörelsebegränsning vid gränsförfarandet föreslås i avsnitt 11.4.6 en komplettering av Mottagandeutredningens föreslagna bestämmelse i 3 kap. 9 § mottagandelagen mot bakgrund av bestämmelserna i asylprocedurförordningen (bl.a. artikel 54.1).

Förslaget om möjlighet att överklaga ska införas

Av artikel 29.1 följer att beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner, beslut om vägran att bevilja tillfälligt tillstånd att lämna ett geografiskt område enligt artikel 8.5 första stycket eller beslut som fattas enligt artikel 9, som påverkar den sökanden individuellt, ska kunna överklagas enligt de förfaranden som fastställs i nationell rätt.

Mottagandeutredningens förslag om att sökande ska vara skyldiga att bo på det asylboende där de har tilldelats plats och att vistas inom ett visst område har, som nämnts, sin grund i artikel 7.1 och 8.1. Båda skyldigheterna regleras i lag och gäller generellt för samtliga sökande. Detta innebär att det inte kommer att fattas några beslut som anger vilket område en enskild sökande ska vara skyldig att vistas inom eller att en enskild sökande är skyldig att bo på asylboende. Direktivet kräver inte att medlemsstaterna fattar administrativa beslut vid tillämpningen av dessa bestämmelser. Det skulle inte heller vara meningsfullt att fatta enskilda beslut, eftersom åtgärderna inte innefattar någon bedömning i det enskilda fallet. Mot denna bakgrund har Mottagandeutredningen bedömt att det inte kan anses följa något krav på att det ska finnas möjlighet att överklaga åtgärderna. De beslut som fattas individuellt, det vill säga beslut att neka tillfälliga tillstånd att lämna anvisat geografiskt område och beslut som rör dagersättning, kommer att kunna överklagas.

Utifrån Mottagandeutredningens överväganden bör anpassning av svensk rätt ske utifrån utredningens förslag. Förslaget innebär att artikel 29.1 (och artikel 9.5) genomförs i svensk rätt.

Det noteras att synpunkt har framförts av remissinstans under beredningen av Mottagandeutredningen, huruvida artikel 8.6 är fullt genomförd genom utredningens förslag. Artikeln innehåller en bestämmelse om att anvisningen av sökanden till ett visst geografiskt område upphör att gälla om det har fastställts – bl.a. genom överklagande eller begäran om prövning enligt artikel 29 – att sökanden inte har beviljats faktisk tillgång till sina rättigheter enligt direktivet eller till förfarandegarantierna i asylförfarandet inom det geografiska området. Synpunkten avser hur detta ska hanteras i praktiken eftersom det inte finns något särskilt beslut om områdesbegränsning som kan överklagas. Bedömning görs dock att detta är något som Migrationsverket kan hantera inom ramen för det administrativa förfarandet. Det kan även tilläggas att även om områdesbegränsningen upphör, kommer den sökande fortsatt att vara tilldelad en plats på asylboendet.

Behov av särskilt stöd vid tilldelning av boendeplats tillgodoses

Det kan särskilt nämnas att det framgår av skälen att vid beslut om inkvartering bör medlemsstaterna ta hänsyn till barnets bästa, liksom till sökandens särskilda omständigheter, när denne står i beroendeställning till familjemedlemmar eller nära släktingar, t.ex. ogifta underåriga syskon som redan befinner sig i medlemsstaten (skäl 35). Bedömning görs att även detta tillgodoses genom Mottagandeutredningens förslag.

Det konstateras i propositionen till Mottagandeutredningens delbetänkande att Migrationsverket vid tilldelning av boendeplats – på samma sätt som i dag – ska ta hänsyn till om den sökande är i behov av särskilt stöd.³⁹⁰ Det är angeläget att sökande med funktionsnedsättning eller andra typer av särskilda behov får det stöd och den hjälp som de har rätt till. Migrationsverket ska under hela asylförfarandet ta hänsyn till om en sökande på grund av individuella faktorer bedöms vara utsatt och ha särskilda mottagningsbehov.

³⁹⁰ Prop. 2024/25:49, s. 24.

I dag gör Migrationsverket vid behov en social utredning i samband med att en ansökan lämnas in. Under utredningen bedömer myndigheten om personen har särskilda behov för att kunna nyttja sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter i asylprocessen, t.ex. på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller annan problematik. Den information som framkommer ligger till grund för boendeplaceringen och när det behövs etableras även kontakter med externa aktörer. En social utredning kan också påbörjas senare under asylprocessen om det framkommer skäl för det.

Mottagandeutredningen har även bedömt att det ska anses ingå i Migrationsverkets ansvar för logi enligt mottagandelagen att göra nödvändiga fysiska anpassningar av boendemiljön på asylboenden för personer med funktionsnedsättning. Det kan t.ex. handla om att ta bort trösklar och se till att det finns stödhandtag eller räcken, tillräckligt stora dörröppningar, ramp eller hiss och dörröppnare. Se även 9 § MIGRFS 2025:4 där det framgår att Migrationsverket ska beakta om personen har särskilda mottagandebest. Detta innefattar även andra typer av anpassningar än enbart fysiska för att säkerställa inkludering och rätt till delaktighet.

11.4.5 Kontroll av sökande som inte bor på asylboende

Förslag: Den bestämmelse som Mottagandeutredningen har föreslagit ska införas, men ska även innehålla en skyldighet för sökande att ange telefonnummer och, om sådan finns, e-postadress.

Vidare ska andra stycket i Mottagandeutredningens föreslagna bestämmelse ersättas med en upplysning om bestämmelsen i asylprocedurförordningen.

Direktivets bestämmelse

Som tidigare innehåller direktivet en tvingande bestämmelse (artikel 7.6) om att medlemsstaterna ska kräva att sökande ger behöriga myndigheter sin aktuella adress, men med tillägget att det numera även ska uppges ett telefonnummer som sökande kan nå på samt e-postadress om sådan finns (jämför artikel 7.5 i det tidigare

direktivet). Ändringar ska, som tidigare, meddelas så snart som möjligt.

Gällande rätt

Sökande av internationellt skydd anses normalt sett inte bosatta i landet och är därför inte folkbokförda i Sverige, jfr 4 § folkbokföringslagen (1991:481). Migrationsverket behöver därför få uppgift om bostadsadress på annat sätt. Tidigare fanns det endast en bestämmelse i Migrationsverkets föreskrifter om att personer som omfattas av LMA ska uppge sin bostadsadress. Mottagandeutredningen föreslog i sitt delbetänkande att denna skyldighet i stället ska fastslås i lag genom att en ny bestämmelse införs. Sedan lagändringarna den 1 mars 2025 framgår det därför av 19 a § LMA att en sökande som ordnar boende på egen hand ska hålla Migrationsverket underrättat om sin bostadsadress. I propositionen påtalas att om skyldigheten i stället regleras i lag sänder det en tydlig signal om vikten av att sökande lämnar korrekta uppgifter om var de bor och kan nås. Vidare framgår att skyldigheten bör utformas så att sökande ska hålla Migrationsverket underrättat om sin bostadsadress. Det blir därigenom tydligt att det är den sökandes eget ansvar att Migrationsverket alltid har aktuella uppgifter och att han eller hon inom skälig tid ska meddela myndigheten när bostadsadressen ändras.³⁹¹

I samband med detta infördes även bestämmelsen i 13 kap. 19 § UtL om att en ansökan om uppehållstillstånd får betraktas som återkallad om en sökande inte uppger sin bostadsadress. Detta gäller dock inte om sökande kan visa att underlåtenheten beror på omständigheter som han eller hon inte har kunnat råda över. Och inte heller om sökande är ett barn. Se vidare i avsnitt 5.3.16 när det gäller denna bestämmelse.

Mottagandeutredningens förslag

Mottagandeutredningen föreslår att bestämmelsen som gäller underrättelse om bostadsadress införs i den föreslagna mottagandelagen med motsvarande lydelse som idag.

³⁹¹ Prop. 2024/25:49, s. 51.

Skälen för förslaget

Bestämmelsen i direktivet som gäller sökandes skyldighet att underrätta medlemsstaten om sin aktuella adress har utökats med skyldighet att även ange telefonnummer och, om sådan finns, e-postadress. Mottagandeutredningens förslag till bestämmelse i mottagandelagen ska därför kompletteras utifrån den utökade underrättelseskyldighet som framgår av artikel 7.6.

Som framgår av avsnitt 5.3.16 föreslås 13 kap. 19 § UtlL upphävas. I den bestämmelse som Mottagandeutredningen har föreslagit ska i stället införas en upplysning om bestämmelsen om implicit återkallande av ansökningar i asylprocedurförordningen (artikel 41.1 c i asylprocedurförordningen).

11.4.6 Rörelsebegränsning när sökande befinner sig i gränsförfarandet

Förslag: Den bestämmelse som Mottagandeutredningen har föreslagit som gäller boendeskyldighet ska kompletteras. Kompletteringen, som ska införas i ett nytt stycke, innebär att en sökande, vars ansökan om internationellt skydd prövas inom ramen för gränsförfarandet enligt asylprocedurförordningen, under prövningen av ansökan enbart får bo på en bestämd plats som beslutats av Migrationsverket.

Den bestämmelse som gäller överklagande av beslut som Mottagandeutredningen har föreslagit ska kompletteras med att Migrationsverkets beslut om rörelsebegränsning enligt 3 kap. 9 § andra stycket inte får överklagas.

Asylprocedurförordningen

Av artikel 43.2 asylprocedurförordningen följer att när sökande av internationellt skydd är föremål för gränsförfarandet enligt förordningen ska de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att förhindra irreguljär inresa på sitt territorium utformas i enlighet med mottagandedirektivet. Se mer om gränsförfarandet i avsnitt 5.3.17.

Vidare följer av artikel 54.1 asylprocedurförordningen att under prövningen av ansökningar som är föremål för ett gränsförfarande

ska en medlemsstat, i enlighet med artikel 9 i mottagandedirektivet (och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 i mottagandedirektivet), som en allmän regel kräva att de sökande vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen eller transitområdena, eller på andra anvisade områden inom sitt territorium, med fullt beaktande av den medlemsstaternas särskilda geografiska förhållanden.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 54 asylprocedurförordningen, i förening med artikel 9 i direktivet, ska medlemsstaterna kräva att sökande som befinner sig i gränsförfarandet vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen, alternativt i särskilt utsedda anläggningar inom medlemsstatens territorium. Begränsningar av rörelsefriheten ska därmed tillämpas systematiskt på samtliga sökande som omfattas av gränsförfarandet. Av skälen till asylprocedurförordningen framgår att när gränsförfarandet tillämpas för prövningen av en ansökan om internationellt skydd bör medlemsstaterna säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att som en allmän regel inkvartera sökandena vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden, i enlighet med mottagandedirektivet (skäl 65). Begränsning av rörelsefriheten är alltså obligatorisk inom ramen för gränsförfarandet.

För att säkerställa att svensk rätt är förenlig med artiklarna 43.2 och 54.1 asylprocedurförordningen krävs att en nationell bestämmelse införs som reglerar begränsning av rörelsefrihet för sökande vars ansökan om internationellt skydd prövas inom ramen för gränsförfarandet. Mot denna bakgrund är det nödvändigt att införa en bestämmelse i svensk rätt som tydligt anger att sökande som omfattas av gränsförfarandet under prövningen av sin ansökan endast får bo på en bestämd plats som beslutats av Migrationsverket. En sådan reglering är avgörande för att möjliggöra en effektiv tillämpning av gränsförfarandet och för att säkerställa att Sverige uppfyller sina förpliktelser enligt EU-rätten. Bestämmelsen bör utformas så att den ger Migrationsverket befogenhet att besluta om boendeplats för sökande inom gränsförfarandet, samt att det

tydliggörs att sökanden är skyldig att vistas på den plats som anvisats.

Artikel 54.1 asylprocedurförordningen anger att sökande ska vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen eller transitområdena, eller på andra anvisade områden inom sitt territorium. Migrationsverket har visserligen en planering för att tillhandahålla boenden i närheten av internationella flygplatser, vilka i nuläget bedöms kunna erbjuda ett tillräckligt antal platser för sökande i gränsförfarandet. Bedömning görs dock att det är lämpligt att ta höjd för möjligheten att även kunna tillhandahålla boenden för gränsförfarande på andra platser, om behov skulle uppstå.

Till skillnad från när Migrationsverket vid behov kan fatta ett individuellt beslut om boendeskyldighet för en sökande av hänsyn till allmän ordning eller för att hindra den sökande från att avvika avser rörelsebegränsningen enligt denna komplettering även sökanden som är under 16 år.

Kommissionen har varit tydlig med sin tolkning att rörelsebegränsningen enligt artikel 9 inte utgör ett frihetsberövande. Det är i gränsförfarandet en obligatorisk åtgärd som medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa. Även om det ska ske ett individuellt beslut för varje sökande så kräver inte besluten en individuell bedömning. Av artikel 29.1 framgår att medlemsstaterna ska se till att beslut som fattas enligt artikel 9 – som påverkar sökande individuellt – kan överklagas. Eftersom beslutet inte bygger på en individuell bedömning, utan är en generell skyldighet, saknas förutsättningar för att pröva beslutets riktighet i sak. Det går inte heller att överklaga att personen befinner sig i gränsförfarandet. För det fall sökande har särskilda mottagandebehov tar Migrationsverket hänsyn till detta vid placering. Bedömningen av särskilda mottagandebehov behöver inte följa ett administrativt förfarande enligt artikel 25.3 och eftersom artikel 29 inte hänvisar till denna bedömning ger direktivets lydelse inte stöd för att själva bedömningen kan överklagas. Mot denna bakgrund föreslås att beslut om obligatorisk rörelsebegränsning under gränsförfarandet inte får överklagas.

11.4.7 Allmän ordning och avvikanderisk

Förslag: Mottagandeutredningens bestämmelse som hänvisar till 1 kap. 15 § utlänningslagen vid bedömning av avvikanderisk ska införas. Därutöver ska 1 kap. 15 § utlänningslagen kompletteras så att det framgår i ett nytt stycke att det för sökande av internationellt skydd även får tas hänsyn till var sökande är skyldig att befinna sig i enlighet med asyl- och migrationshanteringsförordningen. Vidare ska det även framgå att hänsyn får tas till om ansökan om internationellt skydd har avvisats enligt artikel 39.1 asylprocedurförordningen eller avslagits som uppenbart ogrundad.

Direktivets bestämmelse

Det finns två huvudsakliga typer av begränsningar av rörelsefriheten som omfattar tre scenarier där begränsningarna enligt artikel 9 används:

- a) Obligatorisk: För tillämpning av gränsförfarandet enligt artikel 43 asylprocedurförordningen (se avsnitt 11.4.6).
- b) Valfri:
 - Av skäl som rör allmän ordning.
 - För att effektivt förhindra att sökanden avviker.

När det gäller den för medlemsstaterna ”valfria” rörelsebegränsningen så framgår det av avsnitt 11.4.4 att Mottagandeutredningen har föreslagit bestämmelser i föreslagna mottagandelagen som innebär att boende- och anmälningsskyldighet införs i vissa situationer. I detta avsnitt behandlas kriterierna – allmän ordning eller avvikanderisk – för att tillämpa boendeskyldighet och vilka anpassningar som behöver göras utifrån de andra rättsakterna i migrations- och asylpakten.

Allmän ordning

Begreppet allmän ordning har den innebörd som följer av EU-rätten.

Enligt EU-domstolens praxis om ”allmän ordning och säkerhet” bör begreppet allmän ordning tolkas restriktivt så att räckvidden inte bestäms ensidigt av varje medlemsstat utan kontroll av EU:s institutioner.³⁹² Utifrån nationella behov finns emellertid ett visst utrymme att avgöra vad hänsynen till allmän ordning kräver. Detta kan variera mellan olika tider och från en stat till en annan och kan påverkas av många faktorer, t.ex. förekomsten av brottslighet i en medlemsstat.³⁹³

Begreppet allmän ordning har olika betydelse i olika direktiv och ska tolkas direktivkonformt. Någon direkt ledning till hur begreppet ska tolkas i mottagandedirektivets sammanhang finns ännu inte i praxis.

Avvikanderisk

Definitionerna ”risk för avvikande” i artikel 2.11 och ”avvikande” i artikel 2.12 är nya. Med risk för avvikande avses förekomsten av specifika skäl och omständigheter i ett enskilt fall, grundade på objektiva kriterier fastställda i nationell rätt, vilka ger anledning att anta att en sökande kan komma att avvika. Med avvikande avses en handling varigenom en sökande underlåter att förbli tillgänglig för de behöriga administrativa eller rättsliga myndigheterna, t.ex. genom att lämna medlemsstatens territorium utan tillstånd från de behöriga myndigheterna, av skäl som inte ligger utom sökandens kontroll.

När det gäller artikel 9.1 anges – som tidigare redogjorts för – att medlemsstaterna vid behov får besluta att en sökande får bo endast på en bestämd plats av hänsyn till allmän ordning eller för att effektivt hindra sökanden från att avvika, när det finns risk för avvikande, särskilt när det gäller:

- sökande som är skyldiga att befinna sig i en annan medlemsstat i enlighet med artikel 17.4 i asyl- och migrationshanteringsförordningen, eller
- sökande som har överförs till den medlemsstat där de är skyldiga att befinna sig i enlighet med artikel 17.4 i asyl- och

³⁹² Dom den 4 december 1974 i mål C-47/74.

³⁹³ Se EU-domstolens domar C-47/74 och C-373/1326 samt Migrationsöverdomstolens avgörande MIG 2017:11.

migrationshanteringsförordningen, efter att ha avvikit till en annan medlemsstat.

Gällande rätt (avvikanderisk)

Sverige har i nationell rätt fastställt vilka hänsyn som får tas vid bedömning av avvikanderisk vid tillämpningen av utlänningslagen, genom en bestämmelse i 1 kap. 15 § UtlL. Enligt bestämmelsen får vid en bedömning av avvikanderisk endast tas hänsyn till om utlännings:

1. tidigare har hållit sig undan,
2. har uppgett att han eller hon inte har för avsikt att lämna landet efter ett beslut om avvisning eller utvisning,
3. har uppträtt under någon identitet som var felaktig,
4. inte har medverkat till att klarlägga sin identitet och därigenom försvårat prövningen av sin ansökan om uppehållstillstånd,
5. medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller undanhållit väsentlig information,
6. tidigare har överträtt ett meddelat återreseförbud,
7. har dömts för ett brott som kan leda till fängelse, eller
8. har utvisats av allmän domstol på grund av brott.

Uppräkningen av omständigheter i paragrafen är uttömmande och kan ensamma eller i förening läggas till grund för bedömningen.³⁹⁴

Mottagandeutredningens bedömning och förslag

Allmän ordning

Mottagandeutredningen har bedömt att begreppet allmän ordning har den innebörd som följer av EU-rätten. I samband med detta har Mottagandeutredningen konstaterat att den specifika hänvisningen till asyl- och migrationshanteringsförordningen i artikel 9.1 i

³⁹⁴ Se prop. 2011/12:60, s. 88.

direktivet möjligen kan tolkas som att det när det gäller den aktuella bestämmelsen inte krävs lika allvarliga störningar av allmän ordning som i vissa andra fall. Vidare konstateras att direktivet inte heller nämner begreppet "inre säkerhet", vilket möjligen innebär att situationer som omfattar detta begrepp inte avses här. Dessutom konstaterar Mottagandeutredningen att även andra än personer som begått brott kan omfattas av begreppet hot mot allmän ordning. Det kan t.ex. handla om personer som uteslutits från, eller vägrats, statusförklaring eller som tillhör eller stödjer en terroristorganisation. Det kan också t.ex. röra sig om personer som haft en uppsatt roll i en repressiv regim eller varit aktiva i militären i ett land där folkrättsbrott begås. Mottagandeutredningen konstaterar att bedömningen av om det finnas skäl för ett beslut om boendeskyldighet med hänsyn till allmän ordning (eller på grund av avvikanderisk) får göras av Migrationsverket i det enskilda fallet utifrån den vägledning som finns i praxis från EU-domstolen och Migrationsöverdomstolen.

Avvikanderisk

Mottagandeutredningen föreslår en bestämmelse i mottagandelagen som innebär att vid bedömning av avvikanderisk enligt lagen ska det som anges i 1 kap. 15 § UtlL gälla (enligt nuvarande lydelse). En motsvarande bestämmelse saknas i LMA.

Skälen för förslaget

När det gäller allmän ordning görs samma bedömning som Mottagandeutredningen

När det gäller allmän ordning saknas anledning att i detta sammanhang göra någon annan bedömning än den som Mottagandeutredningen har gjort. Det ska dock särskilt framhållas att kommissionen har påtalat att skäl som rör allmän ordning kan vara kopplade till sökandens beteende, men kan också vara av mer generell karaktär och relatera till den situation som sökanden befinner sig i, snarare än dennes beteende. Exempel på detta är enligt kommissionen upplopp, massolydnad eller oroligheter, eller

massankomster till en plats som försvårar registreringen av sökande. Kommissionen har vidare påtalat att syftet med åtgärden är att underlätta myndigheternas hantering av mottagningssystemet, exempelvis genom att låta vissa grupper av sökande bo på specifika platser, separerade från andra grupper, för att minska risken för konflikter mellan etniciteter.

Mottagandeutredningens förslag när det gäller avvikanderisk behöver kompletteras

Som Mottagandeutredningen har föreslagit bör en bestämmelse införas i mottagandelagen så att det framgår av lagen att vid bedömning av om det finns risk för att en utlänning avviker ska kriterierna i 1 kap. 15 § UtlL beaktas.

Bestämmelsen i utlänningslagen infördes 2012 vid genomförande av återvändandedirektivet. Den är således ursprungligen utformad utifrån en annan kontext. Genom att, som Mottagandeutredningen har gjort, endast hänvisa till bestämmelsen enligt nuvarande lydelse saknas kopplingen till övriga rättsakter. Bestämmelsen i utlänningslagen behöver därför kompletteras. Den kompletterande lydelsen bör införas i utlänningslagen och inte föreslagna mottagandelagen eftersom både bestämmelserna om förvar (som också är kopplade till avvikanderisk) och bestämmelserna som rör anpassning utifrån bl.a. asylprocedurförordningen återfinns i utlänningslagen.

När det gäller kopplingen till asyl- och migrationshanteringsförordningen framgår den direkt av artikel 9.1 a och b i direktivet. Kommissionen har i sin vägledning för hur rörelsebegränsningen enligt artikel 9 ska tillämpas särskilt påtalat att ett sådant beslut kan vara nödvändigt i fall där sökanden inte har följt sina skyldigheter enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen, exempelvis att stanna i den medlemsstat där han eller hon ska vara närvarande, eller i fall där sökanden har förts tillbaka efter att ha avvikit till en annan medlemsstat. Enligt kommissionen gäller detta särskilt i tre situationer:

- Sökanden har inte ansökt om internationellt skydd i den medlemsstat där han eller hon först olagligt trädde in enligt artikel 17 asyl- och migrationshanteringsförordningen.
- Sökanden har avvikit från den medlemsstat där han eller hon ska vara närvarande.
- Sökanden har skickats tillbaka till den medlemsstat där han eller hon ska vara närvarande efter att ha avvikit till en annan medlemsstat.

Kommissionen har i vägledningen också påtalat att artikel 9 tillåter både den mottagande och den överförande medlemsstaten (enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen) att införa begränsningar av rörelsefriheten för sökanden, under förutsättning att det finns en risk för avvikande i båda medlemsstaterna. Vidare framgår följande av skälen till direktivet (skäl 15–16):

Sökande är skyldiga att finnas tillgängliga för medlemsstaternas behöriga myndigheter. Lämpliga åtgärder bör vidtas för att förhindra att sökande avviker. Om en sökande har avvikit och rest till en annan medlemsstat utan tillstånd, är det av största vikt för att säkerställa ett väl fungerande gemensamt europeiskt asylsystem att sökanden snabbt överförs till den medlemsstat i vilken han eller hon är skyldig att befinna sig. Fram till dess att en sådan överföring har ägt rum finns det en risk för att sökanden avviker, och därför bör det noggrant övervakas var han eller hon befinner sig.

Det faktum att en sökande tidigare har avvikit till en annan medlemsstat är en viktig faktor för bedömningen av risken för att sökanden kan avvika. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att sökanden avviker igen och för att säkerställa att han eller hon förblir tillgänglig för de behöriga myndigheterna efter det att sökanden har överförts till den medlemsstat där han eller hon är skyldig att befinna sig. Det bör därför fortsatt noggrant övervakas var han eller hon befinner sig.

Bestämmelsen i 1 kap. 15 § UtlL bör därför kompletteras på så vis att hänsyn även får tas till var sökande är skyldig att befinna sig enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen. Föreslagen lydelse motsvarar innehållet i artikel 9.1 a och b.

Det framgår även av skälen att om medlemsstaterna i sin nationella rätt definierar de objektiva kriterier som är relevanta för att fastställa en risk för avvikande enligt direktivet, kan de beakta

sådana faktorer som sökandens samarbete med behöriga myndigheter eller efterlevnad av förfarandekrav, sökandens anknytning till medlemsstaten, och huruvida ansökan om internationellt skydd har avvisats som inte prövningsbar eller avslagits som uppenbart ogrundad (skäl 24). Mot bakgrund av detta finns det även anledning att komplettera bestämmelsen i 1 kap. 15 § UtL utifrån själva asylförfarandet.

Utifrån skälen ska bestämmelsen i 1 kap. 15 § UtL kompletteras på så sätt att hänsyn får tas till om ansökan om internationellt skydd har avvisats enligt artikel 39.1 asylprocedurförordningen. Enligt den bestämmelsen ska en ansökan inte prövas i sak om a) en annan medlemsstat är ansvarig i enlighet med asyl- och migrationshanteringsförordningen, b) prövning av en ansökan nekas i enlighet med artikel 38, eller c) en ansökan uttryckligen eller implicit återkallas, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 40.2 och 41.5. Se mer om detta i avsnitt 5.3.14.

Vidare ska bestämmelsen i 1 kap. 15 § UtL kompletteras utifrån vad som anges i skälen om att ansökan avslagits som uppenbart ogrundad. Enligt artikel 39.4 asylprocedurförordningen får den beslutande myndigheten bemyndigas enligt nationell rätt att förklara en ogrundad ansökan som uppenbart ogrundad, om någon av de omständigheter som avses i artikel 42.1 och 42.3 är tillämpliga vid tidpunkten för prövningens avslutande. Frågan om behov av anpassning av svensk rätt utifrån den bestämmelsen har behandlats av Miniminivåutredningen som har lämnat förslag i sitt delbetänkande (SOU 2025:31). Miniminivåutredningen har konstaterat att förutsättningarna enligt svensk rätt för att betrakta en ansökan om internationellt skydd som uppenbart ogrundad är snävare än vad artikel 39.4 asylprocedurförordningen tillåter. Dessutom konstaterar utredningen att samma grunder som kan läggas till grund för att betrakta en ansökan om internationellt skydd som uppenbart ogrundad även ska aktualisera ett påskyndat prövningsförfarande enligt förordningen. Utredningen föreslår därför en bestämmelse som ger Migrationsverket möjlighet att förklara en ansökan som uppenbart ogrundad i de situationer som räknas upp i artikel 42.1 och 42.3 asylprocedurförordningen.³⁹⁵

Den föreslagna kompletteringen av 1 kap. 15 § UtL bör införas som ett nytt stycke. Detta motiveras av att bestämmelsen

³⁹⁵ Se mer om detta i avsnitt 6.1.4 i SOU 2025:31.

uteslutande avser sökande av internationellt skydd och inte är avsedd att vara uttömmande på det sätt som punkterna i första stycket är.

11.4.8 Förvar

I avsnitt 3.5.2 behandlas utlänningslagens bestämmelser om uppsikt och förvar samt redovisas Förvarsutredningens slutbetänkande (SOU 2025:16), i vilket föreslås särskilda bestämmelser för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som har ansökt om internationellt skydd och därmed omfattas av mottagandedirektivets tillämpningsområde. I det följande lämnas därför endast en översiktlig redogörelse av det gällande och föreslagna regelverket för uppsikt och förvar, i den mån det behövs för att förstå de bedömningar och förslag som presenteras.

Direktivets bestämmelser

Bestämmelserna om förvar (artikel 10) återfinns i det tidigare direktivets artikel 8.

Förvar enligt det tidigare direktivet

I artikel 8.1 fastslås den grundläggande principen att sökande inte får hållas i förvar av enbart det skälet att han eller hon ansöker om internationellt skydd (jfr artikel 31 i FN:s flyktingkonvention och skäl 15).

I artikel 8.2 anges att förvar av en sökande endast får tillgripas om det på grundval av en individuell bedömning av ett ärende visar sig nödvändigt och mindre ingripande åtgärder inte kan tillgripas verkningsfullt. De angivna nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna innebär att förvar endast får tillgripas och tillämpas som en sista utväg sedan alla icke-frihetsberövande alternativa åtgärder till förvar vederbörligen prövats (skäl 20).

I artikel 8.3 finns en uttömmande uppräkningslista av de olika grunderna för förvar. En sökande får endast tas i förvar:

- a) i syfte att bestämma eller bekräfta sökandens identitet eller nationalitet,

- b) i syfte att fastställa de faktorer som ansökan om internationellt skydd grundas på, som inte skulle kunna klargöras utan att ta den sökande i förvar, särskilt om det finns en risk för att sökanden avviker,
- c) som ett led i ett förfarande i syfte att avgöra om den sökande har rätt att resa in på territoriet,
- d) om han eller hon hålls i förvar på grund av ett förfarande för återvändande enligt återvändandedirektivet, för att förbereda återvändandet och/eller för att genomföra avlägsnandet och den berörda medlemsstaten på grundval av objektiva kriterier, inbegripet att han eller hon redan haft möjlighet att få tillgång till asylförfarandet, kan styrka att det finns rimliga skäl att anta att han eller hon ansöker om internationellt skydd enbart för att försena eller hindra verkställigheten av beslutet om återsändande,
- e) om det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning, eller
- f) i enlighet med artikel 28 i Dublinförordningen.

Grunderna för förvar ska fastställas i medlemsstaternas nationella rätt. Enligt artikel 8.4 ska medlemsstaterna vidare säkerställa att bestämmelser om alternativ till förvar fastställs i den nationella rätten.

Förvar enligt det nya direktivet

I artikel 10.1 har lagts till skrivningar om att sökande inte får hållas i förvar enbart på grund av sin nationalitet och att förvar av sökande inte ska vara av straffrättslig karaktär. Det har vidare införts en ny skrivning i artikel 10.3 om att alla beslut om förvar ska beakta särskilda mottagandebehov hos den sökande. I artiklarna 23–28 finns ytterligare bestämmelser avseende sökande med särskilda mottagandebehov, bl.a. om bedömningen av sådana behov. Se vidare i avsnitt 11.4.19 när det gäller dessa bestämmelser.

I artikel 10.4 återfinns grunderna för förvar. En sökande får tas i förvar endast på grundval av ett eller flera av följande skäl:

- a) för att bestämma eller bekräfta sökandens identitet eller nationalitet,
- b) för att fastställa de faktorer som ansökan om internationellt skydd grundas på, som inte skulle kunna klargöras utan att ta sökanden i förvar, särskilt om det finns en risk för avvikande,
- c) för att säkerställa efterlevnad av rättsliga skyldigheter som har ålagts sökanden genom ett individuellt beslut i enlighet med artikel 9.1 i fall där sökanden inte har efterlevt sådana skyldigheter och det fortfarande finns en risk för avvikande,
- d) som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i asylprocedurförordningen för att avgöra om sökanden har rätt att resa in på territoriet,
- e) om sökanden hålls i förvar på grund av ett förfarande för återvändande återvändandedirektivet, för att förbereda återvändandet eller för att genomföra avlägsnandet och den berörda medlemsstaten på grundval av objektiva kriterier, inbegripet att sökanden redan haft möjlighet att få tillgång till förfarandet för internationellt skydd, kan styrka att det finns rimliga skäl att anta att sökanden gör ansökan om internationellt skydd enbart för att försena eller hindra verkställigheten av beslutet om återsändande,
- f) om det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning, eller
- g) i enlighet med artikel 44 i asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Artikel 10.4 c) utgör en ny självständig grund för förvar. Artikel 10.4 d) innehåller ett förtydligande om att förfarandet i artikel 8.3 c) i det tidigare direktivet avser gränsförfarandet för asyl.³⁹⁶ Artikel 10.4 g) innehåller en uppdaterad hänvisning till den relevanta bestämmelsen i asyl- och migrationshanteringsförordningen. I övrigt motsvarar artikel 10 innehållet i artikel 8 i det tidigare direktivet.

³⁹⁶ Se EU-domstolens dom av den 14 maj 2020, FMS and Others v Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság and Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, C-924/19 och C-925/19, EU:C:2020:367, punkterna 237 och 238.

Sökande av internationellt skydd ska kunna ställas under uppsikt och tas i förvar endast på de grunder som anges i direktivet

Bedömning: Förvar av en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd bör endast ske med stöd av en eller flera av de grunder som anges i direktivet. Genom en sådan reglering uppfylls direktivets krav på att en person inte får hållas i förvar av enbart det skälet att han eller hon är sökande eller på grund av sin nationalitet samt att förvar inte ska vara av straffrättslig karaktär.

Skäl för bedömningen

EU-domstolen har fastslagit att artikel 8.3 i det tidigare direktivet innehåller en uttömmande uppräkningslista av de skäl som kan göra det befogat att ta en sökande i förvar, och att varje skäl motsvarar ett specifikt behov och är självständigt i förhållande till de övriga.³⁹⁷ De grunder som införts i artikel 8.3 bygger på rekommendationen av den 16 april 2003 från Europarådets ministerkommitté om åtgärder för kvarhållande av asylsökande och UNHCR:s riktlinjer från den 26 februari 1999 om tillämpliga kriterier och normer för kvarhållande av asylsökande, vilket understryker deras legitimitet och rättssäkerhetsfunktion.³⁹⁸

Förvarsutredningen har mot denna bakgrund gjort bedömningen att det är motiverat att förvarstagande av sökande kan ske på de grunder som anges i artikel 8.3. Redan i dag tillämpas dessutom direktivets grunder för förvar av myndigheter och domstolar inom ramen för prövningen av om det finns grund för sannolikhetsförvar. För att säkerställa en tydlig och förutsebar nationell lagstiftning bör, enligt utredningen, i lagstiftningen anges att förvar endast får ske på de grunder som anges i det tidigare direktivet. Regleringen bör vidare ligga så nära direktivtexten som möjligt, för att underlätta

³⁹⁷ Dom av den 15 februari 2016, J. N. v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, C-601/15, EU:C:2016:84, punkt 59.

³⁹⁸ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna, Bryssel den 3.12.2008, KOM(2008) 815 slutlig, 2008/0244 (COD), s. 6.

tillämpningen av rekvisiten utifrån utvecklingen i EU-domstolens praxis.³⁹⁹

Av samma skäl är det motiverat att förvarstagande även kan ske på de grunder som anges i artikel 10.4 i det nya direktivet och att de införlivas i svensk rätt. Genom en sådan reglering uppfylls även kraven i artikel 10.1, dvs. att en person inte får hållas i förvar av enbart det skälet att personen är sökande eller på grund av nationalitet samt att förvar inte ska vara av straffrättslig karaktär.

Förvar ska vara nödvändigt och proportionerligt

Bedömning: Direktivets bestämmelser om nödvändighet och proportionalitet uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 10.2 i det nya direktivet får sökande tas i förvar om det är nödvändigt och proportionerligt. Detta innebär enligt EU-domstolen att nationella myndigheter kan ta en person som ansöker om internationellt skydd i förvar endast efter att i varje enskilt fall ha kontrollerat att ett sådant förvar är proportionerligt i förhållande till de eftersträlvade målen, varvid myndigheterna bl.a. ska förvissa sig om att förvar enbart tillgrips som en sista utväg.⁴⁰⁰

Principerna om nödvändighet och proportionalitet tar sig till uttryck i 1 kap. 8 § UtL som stadgar att lagen ska tillämpas så att en utlännings frihet inte begränsas mer än vad som är nödvändigt i varje enskilt fall. En ingripande åtgärd får endast användas om den står i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Om en mindre ingripande åtgärd är tillräcklig, ska den användas. Genom bestämmelsen säkerställs att principerna om nödvändighet och proportionalitet beaktas av myndigheter och domstolar vid beslut om förvar.

Förvarsutredningen har därtill föreslagit att det införs särskilda bestämmelser som förtydligar att en vuxen utlänning eller ett barn

³⁹⁹ SOU 2025:16, s. 213–215.

⁴⁰⁰ Beslut Republika Slovenija (Rétention d'un demandeur de protection internationale), C-186/21, ECLI:EU:C:2021:447, punkt 33 och där angiven praxis.

får tas i förvar endast om uppsikt inte är en tillräcklig åtgärd.⁴⁰¹ Att principerna om nödvändighet och proportionalitet beaktas av myndigheter och domstolar vid beslut om förvar säkerställs således även genom de bestämmelser som utredningen har föreslagit.

Förvarsutredningens förslag om förvar av vuxna sökande

Bedömning: Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar av vuxna som är asylsökande innebär att förvarsgrunderna i artikel 10.4 a–b) och e–f) i direktivet införlivas i utlänningslagen. Några ytterligare författningsåtgärder behövs inte för att uppfylla direktivets krav i dessa delar.

Förslag: Förvarsutredningens föreslagna bestämmelser bör i stället hänvisa till artikel 44 i asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Skäl för bedömningen och förslaget

Enligt Förvarsutredningens förslag får en vuxen utlänning ställas under uppsikt eller tas i förvar under den tid han eller hon har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande endast om

1. det är nödvändigt för att bestämma eller bekräfta utlänningens identitet eller nationalitet,
2. det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som ansökan om asyl grundas på,
3. utlänningen vid tidpunkten för ansökan om asyl hålls i förvar inför avlägsnande och det finns anledning att anta att syftet med ansökan är att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning,
4. det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning, eller
5. förvarstagandet grundar sig på artikel 28 i Dublinförordningen.

⁴⁰¹ SOU 2025:16, s. 39–40, 186–188 och 190–191.

Genom förslaget införlivas artikel 8.3 a–b) och d–f) i det tidigare direktivet i utlänningslagen.⁴⁰² Motsvarande bestämmelser återfinns i artikel 10.4 a–b) och e–g) i det nya direktivet.

Den föreslagna lagtexten innehåller ingen hänvisning till artikel 44 i asyl- och migrationshanteringsförordningen (artikel 10.4 g i det nya direktivet), utan i stället till den motsvarande förvarsbestämmelse i Dublinförordningen (motsvarande artikel 8.3 f i det tidigare direktivet). Utredningen har i denna del gjort bedömningen att eftersom asyl- och migrationshanteringsförordningens regler om förvar ska tillämpas från och med den 1 juli 2026 behöver hänvisningen i den svenska bestämmelsen i nuläget avse förvarsbestämmelsen i Dublinförordningen. Hänvisningen till Dublinförordningen är dynamisk och avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.⁴⁰³

Som Förvarsutredningen har anfört innebär en dynamisk hänvisning att den aktuella EU-förordningen ska tillämpas i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Det finns därför inget hinder mot att i stället låta den svenska bestämmelsen hänvisa till förvarsbestämmelsen i asyl- och migrationshanteringsförordningen. Genom en sådan hänvisning säkerställs samtidigt att förvarsbestämmelsen i Dublinförordningen kan tillämpas på uppsikts- och förvarsbeslut som har fattats innan asyl- och migrationshanteringsförordningen börjat tillämpas. Motsvarande uppdatering av hänvisningen bör även göras i den föreslagna bestämmelsen om barn som är asylsökande.

Genom Förvarsutredningens förslag om förvar av vuxna sökande får de grunder som avses i artikel 10.4 a–b) och e–f) i det nya direktivet anses införlivade i utlänningslagen. Några ytterligare författningsändringar behövs därför inte för att tillgodose direktivets krav i dessa delar.

⁴⁰² SOU 2025:16, s. 39–40, 213–215 och 220–224.

⁴⁰³ SOU 2025:16, s. 224 och 712.

Förvar som ett led i ett gränsförfarande för asyl för att avgöra om sökanden har rätt att resa in på territoriet

Förslag: En vuxen utlänning ska få ställas under uppsikt eller tas i förvar under den tid han eller hon har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande om det är nödvändigt som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i asylprocedurförordningen för att avgöra om utlänningen har rätt att resa in i Sverige.

Skäl för förslaget

Kort om gränsförfaranden

I avsnitt 5.3.17 redogörs för tillämpningen av gränsförfarandet i enlighet med asylprocedurförordningen. Syftet med gränsförfarandet är att vid de yttre gränserna snabbt bedöma om ansökningar om internationellt skydd är ogrundade eller inte kan tas upp till prövning, och att snabbt återsända dem som inte har rätt att stanna kvar. Samtidigt säkerställs att sökande med välgrundade ansökningar hänförs till det reguljära förfarandet och ges snabb tillgång till internationellt skydd. Vid ett gränsförfarande ska sökanden vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen eller transitområdet, eller på andra anvisade områden inom en medlemsstats territorium och får inte tillåtas att resa in på medlemsstaternas territorium. För att möjliggöra gränsförfarandet anses sökanden således rättsligt vara utanför landets territorium trots att sökanden de facto befinner sig på en medlemsstats territorium, s.k. juridisk fiktion av inresa (legal fiction of entry). De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att förhindra otillåten inresa på sitt territorium ska utformas i enlighet med direktivet (artiklarna 43.2 och 54 asylprocedurförordningen). En sådan åtgärd för att förhindra otillåten inresa är beslut om begränsning av rörelsefriheten enligt artikel 9, som är obligatoriska inom ramen för gränsförfarandet. Se mer om detta i avsnitt 11.4.6. En annan sådan åtgärd är tagande i förvar i enlighet med artikel 10.

Förvar som led i gränsförfarandet för att avgöra om sökanden har rätt att resa in på territoriet

Enligt artikel 10.4 d) får en sökande tas i förvar som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 asylprocedurförordningen för att avgöra om sökanden har rätt att resa in på territoriet. Under den tid gränsförfarandet pågår kan sökanden således tas i förvar för att säkerställa att de förfaranden som föreskrivs i artikeln är effektiva.⁴⁰⁴ Det är således en förutsättning att villkoren för att tillämpa gränsförfarandet är uppfyllda. Om gränsförfarandet inte kan tillämpas, eller om förutsättningarna för dess fortsatta tillämpning inte längre är uppfyllda, finns det inte någon möjlighet att ta en sökande i förvar eller att hålla kvar denne i förvar på denna grund. Förvarsgrunden ska inte tillämpas automatiskt på sökande som hänvisas till gränsförfarandet. Förvar får tillgripas endast efter en individuell bedömning, och särskilt om det finns en risk för avvikande.

Inriktningen för Förvarsutredningens arbete var att svensk rätt fullt ut ska motsvara de möjligheter till förvarstagande som EU-rätten medger. Under den utredningens arbete kvarstod dock frågan om i vilken omfattning ett gränsförfarande ska tillämpas i Sverige. Utredningen lämnade därför inte något förslag om att införa en särskild bestämmelse i utlänningslagen som genomför grunden för förvar i artikel 10.4 d i det nya direktivet.⁴⁰⁵

Mot bakgrund av att gränsförfarandet nu kommer att tillämpas i Sverige bör emellertid denna förvarsgrund införlivas i utlänningslagen. Ett sådant införlivande är nödvändigt för att gränsförfarandet ska kunna genomföras på ett effektivt sätt och säkerställer att myndigheterna har de befogenheter som krävs för att avgöra om sökanden har rätt att resa in i och vistas i landet. Det säkerställer vidare att svensk rätt fullt ut motsvarar de möjligheter till förvarstagande som EU-rätten medger. Ett rimligt krav för att förvar ska få ske som ett led i ett gränsförfarande är att förvar för ett sådant syfte är nödvändigt. Det motsvarar dels det nya direktivets krav på att ett förvarstagande ska vara nödvändigt, dels vad som idag krävs för att en utredning om utlännings rätt att stanna i Sverige

⁴⁰⁴ Jfr EU-domstolens dom av den 14 maj 2020, FMS and Others v Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság and Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:367, punkt 239.

⁴⁰⁵ SOU 2025:16, s. 219–220.

ska kunna genomföras (utredningsförvar). Förvarsutredningen har därtill föreslagit att motsvarande nödvändighetsrekvisit ska införas i bestämmelserna om förvar i syfte att fastställa en sökandes identitet, nationalitet eller grunderna för asylansökan.⁴⁰⁶ Mot denna bakgrund framstår det som välgrundat att även i gränsförfarandet upprätthålla ett tydligt krav på nödvändighet, vilket även bidrar till en enhetlig och förutsebar reglering. Sammanfattningsvis föreslås att Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar av vuxna som är sökande kompletteras med en ny punkt som bygger på ordalydelsen i artikel 10.4 d).

Alla frågor om tillämpningen av det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar ska ske med utgångspunkt i Förvarsutredningens förslag och bedömningar, i den mån de är tillämpliga och relevanta. Det innebär att det som Förvarsutredningen i övrigt har föreslagit, rörande tillämpningen av regelverket, ska vara tillämpligt för det fall en utlänning tas i förvar som ett led i ett gränsförfarande. T.ex. ska således förvaret i varje enskilt fall vara nödvändigt utifrån en individuell bedömning när lindrigare alternativa metoder inte kan tillämpas effektivt.

I detta sammanhang bör det förtydligas att även andra grunder för förvar av vuxna som är sökande kan aktualiseras inom ramen för ett gränsförfarande, under förutsättning att de särskilda villkor som gäller för respektive grund är uppfyllda. Dessa grunder kan vara t.ex. för att bestämma eller bekräfta sökandens identitet eller nationalitet eller skydda nationell säkerhet.⁴⁰⁷

Förvar när boendeskyldighet eller rörelsebegränsning inte har följts bör för närvarande inte genomföras

Bedömning: Det föreligger för närvarande inte skäl att genomföra regler i utlänningslagen som möjliggör förvar av en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd och som inte har följt ett beslut om boendeskyldighet eller rörelsebegränsning. Frågan bör i stället övervägas i samband med den fortsatta beredningen av förslagen från Förvarsutredningen och Mottagandeutredningen.

⁴⁰⁶ SOU 2025:16, s. 194 och 220.

⁴⁰⁷ För en redogörelse för tillämpningen av dessa bestämmelser hänvisas till SOU 2025:16.

Skäl för bedömningen

Genom artikel 10.4 c) införs en ny grund för förvar. Enligt bestämmelsen får en sökande tas i förvar för att säkerställa efterlevnad av rättsliga skyldigheter som har ålagts sökanden genom ett individuellt beslut i enlighet med artikel 9.1 i fall där sökanden inte har efterlevt sådana skyldigheter och det fortfarande finns en risk för avvikande.

Artikel 9.1 rör begränsningar av rörelsefriheten. Enligt bestämmelsen får medlemsstaterna vid behov besluta att en sökande får bo endast på en bestämd plats som är anpassad för att inkvartera sökande, av hänsyn till allmän ordning eller för att effektivt hindra sökanden från att avvika, när det finns risk för avvikande. Som framgår ovan ska begränsningar av rörelsefriheten tillämpas systematiskt på samtliga sökande som omfattas av gränsförfarandet.

Som framgår av avsnitt 11.4.4 har Mottagandeutredningen föreslagit att artikel 9.1 genomförs i svensk rätt genom att det införs en bestämmelse i mottagandelagen om boendeskyldighet i vissa situationer. I avsnitt 11.4.6 föreslås att bestämmelsen kompletteras så att det framgår att beslut om rörelsebegränsning ska fattas i gränsförfarandet (detta oavsett sökandens ålder).

Förvarsutredningen har inte föreslagit att artikel 10.4 c) genomförs i utlänningslagen, men har bedömt att frågan bör övervägas i samband med beredningen av både utredningens och Mottagandeutredningens förslag. Enligt Förvarsutredningen skulle en sådan bestämmelse i utlänningslagen kunna knytas till boendeskyldigheten i 3 kap. 9 § i den föreslagna mottagandelagen och utformas enligt följande när det gäller vuxna:

En vuxen utlännings får ställas under uppsikt eller tas i förvar under den tid han eller hon har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande om utlänningsen inte har följt ett beslut om boende på en bestämd plats enligt 3 kap. 9 § mottagandelagen (2026:00) och det finns en fortsatt risk för att han eller hon avviker.

När det gäller barn bör bestämmelsen, enligt utredningen, utformas med hänsyn till barns särskilda situation, och det bör krävas en uppenbar risk för avvikande. Enligt utredningen skulle en sådan bestämmelse kunna utformas enligt följande:⁴⁰⁸

⁴⁰⁸ SOU 2025:16, s. 225–226.

Ett barn får ställas under uppsikt eller tas i förvar under den tid han eller hon har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande om barnet inte har följt ett beslut om boende på en bestämd plats enligt 3 kap. 9 § mottagandelagen (2026:00) och det fortsatt finns en uppenbar risk för att han eller hon avviker.

Förslagen i Förvarsutredningen och Mottagandeutredningen bereds för närvarande i Regeringskansliet. Förvarsutredningen har föreslagit att det nya regelverket för uppsikt och förvar ska träda i kraft den 1 juli 2026, och Mottagandeutredningen att den föreslagna mottagandelagen ska träda i kraft den 1 oktober 2026.

I avsnitt 11.4.6 och 11.4.7 föreslås att 3 kap. 9 § i den föreslagna mottagandelagen kompletteras i förhållande till gränsförfarandet samt att bestämmelsen i 1 kap. 15 § UtL om avvikanderisk kompletteras med omständigheter som särskilt ska beaktas vid beslut om boendeskyldighet eller rörelsebegränsning. Ändringarna föreslås också träda i kraft den 1 oktober 2026.

Det innebär att om det föreslagna regelverk för uppsikt och förvar träder i kraft den 1 juli 2026 kommer artikel 9.1 i det nya direktivet ännu inte vara genomfört i svensk rätt. Det framstår därför, i linje med Förvarsutredningens bedömning, som lämpligt att överväga frågan om genomförandet av den särskild grunden för förvar i artikel 10.4 c) i samband med beredningen av förslagen i Förvarsutredningen och Mottagandeutredningen.

Beslut om uppsikt i förhållande till den föreslagna mottagandelagen

Bedömning: Det föreligger för närvarande inte skäl att genomföra regler i den föreslagna mottagandelagen som anger att ett beslut om uppsikt enligt utlänningslagen bör ha företräde framför de beslut som kan fattas med stöd av den föreslagna mottagandelagen. Frågan bör i stället övervägas i samband med den fortsatta beredningen av förslagen från Förvarsutredningen och Mottagandeutredningen.

Skäl för bedömningen

När en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd eller måste lämna landet efter avslag på sin ansökan meddelas ett beslut om uppsikt kan denne samtidigt omfattas av andra beslut om anmälningsskyldighet, boendeskyldighet och skyldighet att vistas inom ett geografiskt område enligt den föreslagna mottagandelagen. Dessa bestämmelser avser att genomföra artiklarna 7–9 i det nya direktivet. Se mer om detta i avsnitt 11.4.4. Olika sanktioner är också kopplade till underlåtenhet att följa skyldigheter enligt mottagandelagen och skyldigheter i ett uppsiktsbeslut. När skyldigheter i mottagandelagen inte följs kan t.ex. dagersättning dras in eller sättas ned. Om en utlänning inte följer skyldigheterna i ett uppsiktsbeslut kan en direkt konsekvens bli att denne tas i förvar. Enligt Förvarsutredningen behöver det därför tydliggöras i lagstiftningen vilket regelverk som ska gälla i dessa situationer för att undvika att utlänningen omfattas av olika regler eller beslut i dessa frågor. Ett tydliggörande är vidare angeläget både för de handläggare som ska besluta i ärenden om uppsikt och utläningar som ska omfattas av besluten. Enligt utredningens mening bör, om en utlänning ska ställas under uppsikt i stället för att tas i förvar, föreskrifterna i uppsiktsbeslutet ha företräde framför de skyldigheter som kan följa av beslut med stöd av mottagandelagen. Skälet till detta är att åtgärderna inom ramen för uppsikt kan individanpassas på ett annat sätt med hänsyn till avvikanderisk och utlännings situation i det enskilda fallet. Det kan t.ex. inom ramen för uppsikt bli aktuellt att begränsa det geografiska område som en utlänning får vistas inom till ett mindre område än län, som är det område som gäller enligt mottagandelagen. Det kan också handla om att anmälningsskyldighet vid uppsikt innebär mer frekventa anmälningstillfällen. Enligt utredningen är det ändamålsenligt att avgränsningen mot beslut om uppsikt görs i själva mottagandelagen.⁴⁰⁹

Förvarsutredningens bedömning att föreskrifterna i ett uppsiktsbeslut bör ges företräde framför skyldigheter enligt den föreslagna mottagandelagen framstår som välgrundad. Ett tydliggörande av vilket regelverk som ska ha företräde är av

⁴⁰⁹ SOU 2025:16, s. 296–298.

betydelse för att undvika rättsliga oklarheter och motstridiga beslut, och för att säkerställa en enhetlig och rättssäker tillämpning. Vid ett eventuellt ikraftträdande av Förvarsutredningens förslag kommer, som angetts ovan, bestämmelserna i artikel 7–9 det nya direktivet ännu inte vara genomförda i svensk rätt. Det framstår därför som lämpligt att frågan om regelverkens inbördes förhållande hanteras i samband med den fortsatta beredningen av Förvarsutredningens och Mottagandeutredningens förslag.

Barn ska kunna tas i förvar som ett led i gränsförfarandet

Förslag: Ett barn ska få ställas under uppsikt eller tas i förvar under den tid han eller hon har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande om det är nödvändigt som ett led i gränsförfarandet i enlighet med artikel 43 asylprocedurförordningen för att avgöra om barnet har rätt att resa in i Sverige, men som åtgärd i sista hand och under kortast möjliga tid.

Skäl för förslaget

Underåriga i gränsförfarandet

För underåriga får gränsförfarandet tillämpas endast i ett begränsat antal fall som är strikt reglerade i asylprocedurförordningen och direktivet. Gränsförfarandet är i princip tillämpligt på underåriga och deras familjemedlemmar, men om t.ex. mottagningsvillkoren inte är tillräckliga får medlemsstaterna inte tillämpa eller ska upphöra att tillämpa gränsförfarandet i varje skede av förfarandet (artikel 53.2 asylprocedurförordningen). När gränsförfarandet tillämpas på underåriga och deras familjemedlemmar ska prövningen av deras ansökningar vidare prioriteras (artikel 44.3 asylprocedurförordningen). För ensamkommande barn gäller särskilda begränsningar på så sätt att gränsförfarandet endast får tillämpas om det finns rimlig anledning⁴¹⁰ att betrakta den underåriga

⁴¹⁰ I artikel 42.1 f) används begreppet "skälig anledning" och i artikel 42.3 b) begreppet "rimlig anledning". Artiklarna är i övrigt likalydande. I den engelska versionen används begreppet

som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten eller om den underåriga med tvång hade utvisats av allvarliga skäl hänförliga till nationell säkerhet eller allmän ordning enligt nationell rätt (artikel 53.1 och 42.3 b asylprocedurförordningen).

Som utgångspunkt ska förvar av barn endast ske i undantagsfall

Av de internationella konventioner och rättsakter som Sverige är bundna av – bl.a. barnkonventionen och Europakonventionen samt relevanta EU-rättsakter – framgår att en restriktiv linje ska tillämpas vid förvarstagande av barn. Även om EU-rätten inte uttryckligen skiljer mellan barn och vuxna när det gäller grunder för förvar, innebär principerna om nödvändighet och proportionalitet, EU:s rättighetsstadga och barnkonventionen att regelverket måste säkerställa en mycket restriktiv tillämpning i praktiken.

Det nya direktivet innehåller vissa skarpare skrivningar om förvarstagande av barn än det tidigare direktivet i enlighet med barnkonventionens artikel 3 och 37 b. Enligt artikel 13.2 i det nya direktivet får underåriga som huvudregel inte tas i förvar. Om förvar i undantagsfall är nödvändigt, måste det alltid ske som en sista utväg, sedan det har konstaterats att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt – och först efter att förvar bedömts vara till barnets egna bästa.

Vidare är möjligheterna att ta barn i förvar enligt den nuvarande regleringen i utlänningslagen mycket striktare än för vuxna. Barn får i undantagsfall tas i förvar för att säkerställa verkställighet av vissa avlägsnandebeslut, men det är inte möjligt att ta barn i identitets- eller utredningsförvar. Av uppgifter från Migrationsverket och statistik från övriga medlemsstater framgår vidare att det är ovanligt att barn tas i förvar.⁴¹¹

”reasonable grounds” i båda bestämmelserna. Skillnaderna i den svenska versionen bör därför inte innebära någon skillnad i sak.

⁴¹¹ SOU 2025:16, s. 40–41 och 227–229.

Förvarsutredningen

Förvarsutredningen har bedömt att lagstiftningen även fortsättningsvis behöver innehålla möjligheter att ta barn i förvar för att säkerställa verkställighet av vissa avlägsnandebeslut. Däremot har utredningen inte funnit tillräckligt underlag för att utvidga möjligheterna till förvar för att utreda identitet och grunderna för ansökan om internationellt skydd, även om direktivet medger detta. Enligt utredningen kan förvar av barn dock vara nödvändigt för de övriga syften som kan motivera förvar av vuxna under asylprocessen. Mot denna bakgrund har Förvarsutredningen föreslagit att ett barn ska få ställas under uppsikt eller tas i förvar om

1. han eller hon ansöker om internationellt skydd och redan hålls i förvar i avlägsnandesyfte och det finns anledning att anta att ansökan görs för att försena eller hindra verkställigheten,
2. om det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning, eller
3. förvarstagandet grundar sig på artikel 28 i Dublinförordningen.⁴¹²

Som angetts i det föregående avsnittet om förvar som ett led i gränsförfarandet kan de grunder för förvar av sökande som Förvarsutredningen har föreslagit vara tillämpliga även inom ramen för ett sådant förfarande. Beträffande ensamkommande barn får gränsförfarandet tillämpas endast om det finns rimlig anledning att betrakta den underåriga som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten eller om den underåriga med tvång hade utvisats av allvarliga skäl hänförliga till nationell säkerhet eller allmän ordning enligt nationell rätt (artikel 53.1 och 42.3 b asylprocedurförordningen). En fråga i det sammanhanget är i vilken utsträckning den föreslagna bestämmelsen om förvar för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning kan tänkas bli tillämplig inom ramen för ett gränsförfarande som tillämpas på ett barn.

Enligt Förvarsutredningen kan förvar för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning aktualiseras exempelvis när en sökandes ärende uppfyller kraven för att utgöra ett säkerhetsärende

⁴¹² SOU 2025:16, s. 227–229 och 717–719.

enligt 1 kap. 7 § UtlL. Det kan röra sig om ungdomar som har dömts för eller misstänkts för allvarliga brott, eller som misstänks ha samröre med extremistiska organisationer. Av EU-domstolens praxis framgår att en förutsättning för förvar för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning är att utlänningens individuella beteende utgör ett verkligt, aktuellt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse eller den berörda medlemsstatens inre eller yttre säkerhet.⁴¹³ Vid bedömningen av om utlänningen utgör hot mot allmän ordning på grund av tidigare brottslighet kan bl.a. gärningens art och svårhetsgrad samt den tid som förflutit sedan gärningen begicks beaktas. Vid brottsmisstankar måste domstolen beakta tillförlitligheten av brottsmisstanken mot den berörda tredjelandsmedborgaren. Även risken för framtida återfall ska vägas in.⁴¹⁴

Mot bakgrund av det ovan anförda står det klart att förutsättningarna för att tillämpa gränsförfarandet beträffande ensamkommande barn i viss mån motsvarar de förutsättningar som gäller för att ta ett barn i förvar med hänvisning till nationell säkerhet eller allmän ordning. Förutsättningarna för förvar är emellertid klart mer begränsade än förutsättningarna för att tillämpa gränsförfarandet. Förvar för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning kan därmed inte utan vidare anses tillämpligt om ett ensamkommande barns ansökan prövas inom ramen för ett gränsförfarande.

Förvar som led i gränsförfarandet för att avgöra om sökanden har rätt att resa in på territoriet

Som tidigare konstaterats bör stor restriktivitet tillämpas vid förvarstagande av barn och det kan endast komma i fråga att utöka förutsättningarna för att ta barn i förvar om det finns mycket starka skäl för det. I linje med Förvarsutredningens bedömning kan det dock i vissa fall vara nödvändigt att tillåta förvar av barn för sådana syften som kan motivera förvar av vuxna.

⁴¹³ Dom M.A. v Valstybės sienos apsaugos tarnyba, C-72/22 PPU, ECLI:EU:C:2022:505, punkt 89.

⁴¹⁴ Dom Z. Zh. mot Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie och Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie mot I. O., C-554/13, EU:C:2015:377 punkterna 62 och 65, samt MIG 2021:20. Se också SOU 2025:16, s. 223–224, 237 och 771.

Gränsförfarandet syftar bl.a. till att effektivisera prövningen av ansökningar om internationellt skydd som sannolikt ska avvisas eller som är ogrundade, i syfte att återsända de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som inte har rätt att stanna. Förfarandet är vidare avsett att fungera som ett hanteringsverktyg vid exceptionella krissituationer, inbegripet instrumentalisering, och force majeure-situationer samt att förhindra att sökande reser in i landet eller vidare till andra medlemsstater. Det framstår därför som angeläget att uppsikt och förvar av barn, på samma sätt som för vuxna, kan användas om det är nödvändigt för att trygga syftet med gränsförfarandet och för att reda ut förutsättningarna för inresa i landet. Om förvar inte kan användas i dessa situationer finns det också risk för att gränsförfarandet kringgås genom att sökande uppger sig vara underåriga, vilket skulle kunna undergräva förfarandets syfte.

Som angetts ovan får gränsförfarandet tillämpas på ensamkommande barn endast av skäl hänförliga till nationell säkerhet eller allmän ordning. Eftersom gränsförfarandet för ensamkommande barn är utformat som en undantagsbestämmelse och förvar av ensamkommande barn sällan tillgrips, får såväl gränsförfarandet som möjligheten att ta ett ensamkommande barn i förvar antas komma att få en begränsad praktisk tillämpning. Samtidigt framstår det som angeläget att myndigheterna har de verktyg de behöver för att kunna hindra de ensamkommande barn som gränsförfarandet tillämpas på från att resa in i och vistas i landet – i synnerhet med beaktande av skälen till att förfarandet tillämpas på dem. Till detta bör även beaktas eventuella föränderliga situationer motsvarande exempelvis flyktingkrisen år 2015, då Sverige hade en stor inströmning av ensamkommande barn på kort tid. Även mot denna bakgrund framstår det således som angeläget att det införs en möjlighet att kunna ställa barn under uppsikt eller ta dem i förvar som ett led i ett gränsförfarande. Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar av barn som är sökande ska därför kompletteras med denna förvarsgrund.

Den tid som barn kan hållas i förvar ska som huvudregel fortsatt vara mycket kort, maximalt tolv dagar (se avsnitt nedan). Vidare ska alla frågor om tillämpningen av det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar ske med utgångspunkt i Förvarsutredningens förslag och bedömningar, i den mån de är tillämpliga och relevanta.

Det innebär att det som Förvarsutredningen i övrigt har föreslagit rörande tillämpningen av regelverket ska vara tillämpligt för det fall ett barn tas i förvar som ett led i ett gränsförfarande. Barn ska således som huvudregel inte tas i förvar, och om förvar används ska det ske som en sista utväg sedan det har konstaterats att andra mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt. Med beaktande av de uppsiktsformer som finns i lagstiftningen och de möjligheter till kontroll som följer med dessa kan det i de flesta fall antas att uppsikt är en tillräcklig åtgärd för barn. Vidare måste en noggrann utredning av barnets personliga förhållanden ligga till grund för myndighetens ställningstagande och barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen ska alltid beaktas.⁴¹⁵

Tidsgränser vid förvar av vuxna som ett led i ett gränsförfarande

Förslag: En vuxen utlänning ska inte få hållas i förvar i längre tid än tolv veckor om förvarstagandet grundar sig på att det är nödvändigt som ett led i gränsförfarandet i enlighet med artikel 43 asylprocedurförordningen för att avgöra om utlänningen har rätt att resa in i Sverige.

Skäl till förslaget

Kort om tidsgränser inom gränsförfarandet

I ovanstående avsnitt om förvar som ett led i ett gränsförfarande föreslås att en vuxen utlänning ska få ställas under uppsikt eller tas i förvar under den tid han eller hon har rätt att vistas i Sverige i egenskap av sökande om det är nödvändigt som ett led i gränsförfarandet i enlighet med artikel 43 asylprocedurförordningen för att avgöra om utlänningen har rätt att resa in i Sverige.

Gränsförfarandets förlaga återfinns i artikel 43 i asylprocedurdirektivet. Enligt direktivet får medlemsstaterna kräva att en sökande under en tid av högst fyra veckor ska stanna kvar vid gränsen eller i ett transitområde för prövning av ansökan. Om ett beslut inte har fattats inom denna tidsperiod ska sökanden tillåtas

⁴¹⁵ SOU 2025:16, s. 712–714 och 717–719.

resa in på medlemsstatens territorium. Den fastställda tidsgränsen utgör en bortre gräns för hur länge en sökande kan hållas kvar inom ramen för gränsförfarandet. Sverige har valt att inte införa gränsförfaranden i enlighet med direktivet.⁴¹⁶

Genom asylprocedurförordningen har gränsförfarandet fått en delvis ändrad utformning (artiklarna 43–54). Enligt förordningen ska gränsförfarandet vara så kort som möjligt samtidigt som det ska möjliggöra en fullständig och rättvis prövning av ansökan. Som utgångspunkt ska gränsförfarandet pågå i högst tolv veckor från det att ansökan registrerats till dess att sökanden inte längre har rätt att stanna kvar och inte tillåts stanna kvar. Efter denna period ska sökanden tillåtas att resa in på medlemsstaternas territorium, såvida inte gränsförfarandet för återvändande är tillämpligt. I samband med omfördelning enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen får tolvveckorsperioden förlängas till 16 veckor (artikel 51 asylprocedurförordningen). Vidare ges i kris- eller force majeure-situationer en möjlighet att förlänga den initiala tolvveckorsperioden med sex veckor (artikel 11 krishanteringsförordningen).

Skillnaden mellan de två regelverken som reglerar gränsförfarandet är således att den bortre tidsgränsen enligt asylprocedurdirektivet är fyra veckor, medan den bortre tidsgränsen enligt asylprocedurförordningen som utgångspunkt är tolv veckor. Förordningen innehåller därmed en utvidgad möjlighet för medlemsstaterna att hålla kvar en sökande i gränsförfarandet.

EU-domstolen har prövat frågan om vilken tidsgräns som ska gälla för förvar som led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i asylprocedurdirektivet och har i samband med detta uttalat följande:⁴¹⁷

Enligt artikel 8.3 c)⁴¹⁸ i mottagandedirektivet får medlemsstaterna ta sökande i förvar för att, inom ramen för ett förfarande, besluta om sökandens rätt att resa in i landet. Av detta följer att artikel 43 i asylprocedurdirektivet ger medlemsstaterna rätt att ta sökande som anländer till medlemsstaternas gränser i förvar på de villkor som anges i nämnda artikel och för att säkerställa att de förfaranden som föreskrivs i artikeln är effektiva. Av nämnda artikel 43 följer också att förvar med stöd av dessa bestämmelser inte får överstiga fyra veckor. Genom en

⁴¹⁶ Prop. 2016/17:17 s. 38.

⁴¹⁷ Dom av den 14 maj 2020, FMS m.fl. mot Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság och Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkterna 232–248.

⁴¹⁸ Motsvarar artikel 10.4 d) i det nya direktivet.

tolkning av artikel 43 är det således inte tillåtet att en sökande hålls i förvar i ett transitområde under längre tid än fyra veckor.

Tidsgränser för förvar av vuxna inom ramen för gränsförfarandet

Såvitt avser tidsgränsen för förvar föreskriver det nya direktivet endast att en sökande ska hållas i förvar så kort tid som möjligt (artikel 11.1). Även om direktivet inte innehåller några bortre tidsgränser för förvar, får EU-domstolens praxis förstås så att en sådan gräns måste fastställas för förvar som ett led i ett gränsförfarande. Frågan blir således vilken tidsgräns som kan anses nödvändig och proportionerlig för denna typ av förvar.

Förvarsutredningen har föreslagit att det ska gälla en bortre tidsgräns om en månad för förvar av sökande i syfte att utreda identitet och nationalitet och grunderna för ansökan. Som skäl för att införa en sådan tidsgräns har utredningen bl.a. beaktat att den enskilde inte ska vara frihetsberövad på grund av att det behövs utredningsåtgärder, men myndigheternas handläggning, av skäl som den enskilde inte kan styra över, drar ut på tiden vilket kan resultera i att frihetsberövandet varar onödigt länge. En bortre gräns kan således inskräpa vikten av att myndigheterna skyndsamt utreder ärenden för att nå den punkt där vidare förvar inte är nödvändigt. Med hänsyn till ändamålen för dessa typer av förvar och intresset att upprätthålla en noggrann kontroll av vilka som vistas i Sverige har utredningen därför bedömt att det är rimligt med en tidsgräns om en månad. Avseende två av de övriga grunder för förvar som utredningen har föreslagit, förvar av sökande som redan hålls i förvar inför avlägsnande och förvar i syfte att skydda nationell säkerhet och allmän ordning, har en bortre gräns om tolv månader föreslagits. Att dessa typer av förvar har andra syften har bedömts motivera längre tidsgränser.⁴¹⁹

Som angetts ovan får gränsförfarandet enligt asylprocedurdirektivet pågå i fyra veckor, men har i asylprocedurförordningen utvidgats till tolv veckor. En omständighet som talar för att en kortare tidsgräns än tolv veckor bör användas inom ramen för gränsförfarandet är de argument som Förvarsutredningen lyft fram om att den enskilde inte ska vara frihetsberövad enbart till följd av myndigheternas sena

⁴¹⁹ SOU 2025:16, s. 46 och 374–376.

handläggning, dvs. av omständigheter som den enskilde själv inte kan påverka. Sådana situationer riskerar annars att leda till att frihetsberövandet bedöms som oproportionerligt. I samma riktning talar bestämmelserna i artikel 11.1 i det nya direktivet om att förvar ska pågå under en så kort tid som möjligt och att förseningar i administrativa förfaranden som inte kan tillskrivas sökanden inte berättigar fortsatt förvar.

Vid bedömningen av vilken tidsgräns som kan anses nödvändig och proportionerlig bör emellertid även förvarets syfte beaktas. Ändamålet med gränsförfarandet är att medlemsstaterna vid den yttre gränsen ska kunna pröva ansökningar om internationellt skydd för att snabbt kunna återsända dem som inte har rätt att stanna kvar, samtidigt som personer med välgrundade ansökningar hänförs till det reguljära förfarandet och ges snabb tillgång till internationellt skydd. Under den tid som en sökande är föremål för ett gränsförfarande ska han eller hon inte tillåtas resa in på territoriet. Förvar av sökande som ett led i ett gränsförfarande syftar således till att säkerställa att de förfaranden som föreskrivs i artikel 43 i asylprocedurförordningen kan genomföras effektivt så att beslut kan fattas om sökandens rätt att resa in i landet. Därigenom tryggas prövningen av ansökan och, i de fall ansökan avslås, möjliggörs också ett effektivt genomförande av gränsförfarandet för återvändande. Mot denna bakgrund framstår det som angeläget att myndigheterna har möjlighet att hålla sökanden i förvar under hela prövningsförfarandets varaktighet så att prövningen av sökandens rätt att resa in i landet inte riskerar att äventyras. Bedömningen görs således att en bortre tidsgräns för förvar bör harmonisera med regleringen i asylprocedurförordningen om att gränsförfarandet ska pågå i högst tolv veckor.

En annan fråga är då om EU-domstolens avgörande utgör hinder mot införandet av en tolvveckorsgräns. Domstolens prövning av frågan om den bortre tidsgränsen för förvar som led i ett gränsförfarande tog sin utgångspunkt i asylprocedurdirektivets bestämmelser, vilka numera har ersatts av artiklarna 43–54 i asylprocedurförordningen. Avgörandet får förstås så att ett sådant förvar inte kan bestå under längre tid än den relevanta rättsakten tillåter. Bedömningen görs således att avgörandet inte utgör något hinder mot införandet av tidsgränser för förvar motsvarande de som följer av artikel 51 i asylprocedurförordningen.

Vid införandet av en tolvveckorsfrist ska vidare beaktas att det finns mekanismer i lagstiftningen som syftar till att säkerställa att förvar inte pågår längre än nödvändigt. I 1 kap. 8 § UtlL finns en uttrycklig regel om att myndigheterna vid alla beslut om förvar ska beakta principerna om nödvändighet och proportionalitet. Förvarsutredningen har därtill föreslagit att det införs en bestämmelse i det nya regelverket för uppsikt och förvar om att förvar alltid ska pågå under så kort tid som möjligt. Denna grundläggande utgångspunkt kommer även till uttryck i asylprocedurförordningen som föreskriver att gränsförfarandet ska vara så kort som möjligt, samtidigt som det ska möjliggöra en fullständig och rättvis prövning av ansökan om internationellt skydd (artikel 51.2 asylprocedurförordningen).

Sammanfattningsvis görs bedömningen att tolv veckor kan vara en nödvändig och proportionerlig yttersta tidsgräns för förvar av sökande som ett led i gränsförfarandet. En sådan tidsgräns får anses stå i rimlig proportion till det eftersträvade syftet att säkerställa att de förvaranden som föreskrivs i artikel 43 asylprocedurförordningen är effektiva och kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

Förvarsutredningens förslag om förvarstidens längd vid förvar av vuxna behöver således kompletteras. Alla frågor om tillämpningen av det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar ska ske med utgångspunkt i Förvarsutredningens förslag och bedömningar, i den mån de är tillämpliga och relevanta. Det innebär att det som Förvarsutredningen i övrigt har föreslagit rörande tillämpningen av regelverket ska vara tillämpligt för det fall en utlänning tas i förvar som ett led i ett gränsförfarande, exempelvis hur beräkningen av förvarstidens längd ska ske och att tolvveckorsgränsen ska tillämpas även i säkerhetsärenden.

Tidsgränser vid förvar av barn som ett led i gränsförfarandet

Bedömning: Ett barn ska som huvudregel inte få hållas i förvar längre tid än sex dygn eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare sex dygn, ska tillämpas om förvarstagandet grundar sig på att det är nödvändigt som led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 asylprocedurförordningen för att avgöra om barnet har rätt att resa in i landet.

Skäl för bedömningen

Förvarsutredningen har föreslagit att barn som huvudregel inte ska få hållas i förvar längre tid än sex dygn eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare sex dygn. Enligt utredningen markerar kravet på synnerliga skäl att tillämpningen ska vara restriktiv i jämförelse med vad som gäller för vuxna. Vid prövningen av tiden i förvar måste myndigheterna, som vid alla åtgärder som gäller barn, beakta om åtgärden är nödvändig, proportionerlig och förenlig med barnets bästa. Om uppsikt är tillräckligt med beaktande av behov av kontroll av barnets rörelsefrihet ska detta väljas i stället. Till skillnad mot vad som gäller för vuxna ska – på samma sätt som i dag – den totala tiden om tolv dygn vara längsta möjliga förvarstid oavsett på vilken rättslig grund som barnet är förvarstaget. När tolv månader har gått från det att ett förvarsbeslut har upphört, ska den tidigare förvarstiden inte beaktas vid beräkningen av tidsfristen.⁴²⁰

Som framhålls i Förvarsutredningen ska den bortre tidsgränsen för förvar av barn vara förenlig med den mycket restriktiva grundsyn som följer av bl.a. EU-rätten och barnkonventionen. Vid fastställande bör emellertid även förvarets syfte beaktas. De överväganden som har gjorts beträffande tidsgränsen för förvar av vuxna gör sig därför i allt väsentligt gällande även i förhållande till barn som tas i förvar som led i ett gränsförfarande. Bedömningen görs att de tidsgränser som Förvarsutredningen har föreslagit får anses vara en nödvändig och proportionerlig yttersta tidsgräns för ett sådant förvar. En kortare tidsgräns skulle kunna riskera att prövningen av sökandens rätt att resa in i landet riskerar att äventyras. En sådan tidsgräns står vidare i rimlig proportion till det eftersträlvade syftet att säkerställa att de förfaranden som föreskrivs i artikel 43 asylprocedurförordningen är effektiva.

Alla frågor om tillämpningen av det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar ske med utgångspunkt i Förvarsutredningens förslag och bedömningar, i den mån de är tillämpliga och relevanta. Det innebär att det som Förvarsutredningen i övrigt har föreslagit rörande tillämpningen av regelverket ska vara tillämpligt för det fall ett barn tas i förvar som ett led i ett gränsförfarande. När det gäller förvar av barn ska barnets bästa och övriga rättigheter enligt barnkonventionen alltid i första hand beaktas. Andra mindre

⁴²⁰ SOU 2025:16, s. 386.

ingripande åtgärder ska väljas i första hand. Utgångspunkten ska därför vara att förvaret begränsas till vad som är strikt nödvändigt och proportionerligt.

Frister för ny prövning av beslut om förvar

Förslag: Ett beslut om förvar av en vuxen utlänning som grundar sig på att det är nödvändigt som led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 asylprocedurförordningen för att avgöra om utlänningen har rätt att resa in i Sverige ska prövas på nytt inom två månader från den dag då beslutet om förvar verkställdes.

Skäl för förslaget

Förvar som led i ett gränsförfarande föreslås kunna pågå i högst tolv veckor. Förvarsutredningen har föreslagit att förvar som pågår under en längre tid än en månad ska prövas på nytt inom två månader från den dag då beslutet om förvar verkställdes.⁴²¹ Med beaktande av att förvar som led i ett gränsförfarande föreslås pågå under en längre tid än två månader är det ändamålsenligt att ett sådant förvarsbeslut också kan prövas på nytt. Förvarsutredningens förslag ska således kompletteras så att detta framgår.

Alla frågor om tillämpningen av det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar ske med utgångspunkt i Förvarsutredningens förslag och bedömningar, i den mån de är tillämpliga och relevanta. Det innebär att det som Förvarsutredningen i övrigt har angett, rörande exempelvis beräkning av tidsfrister, också ska vara tillämpligt om en utlänning tas i förvar som ett led i ett gränsförfarande.

Alternativ till förvar

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att medlemsstaterna ska säkerställa att regler om alternativ till förvar fastställs i nationell rätt uppfylls genom gällande rätt och genom

⁴²¹ SOU 2025:16, s. 47.

Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Det finns inte någon definition av alternativ till förvar inom det EU-rättsliga regelverket. I artikel 10.5 anges endast att medlemsstaterna ska fastställa regler om alternativ till förvar i sin nationella rätt, t.ex. regelbunden rapportering till myndigheterna, ställandet av en finansiell säkerhet eller en skyldighet att stanna på en bestämd plats. Bestämmelsen har samma lydelse som artikel 8.4 i det tidigare direktivet. När det direktivet genomfördes bedömdes att svensk rätt redan uppfyllde kraven, varför inga lagändringar gjordes.⁴²²

Bestämmelser om uppsikt finns i 10 kap. 6–8 §§ UtlL. En utlänningslag kan därigenom åläggas en anmälningsskyldighet samt att lämna ifrån sig sitt pass eller en annan legitimationshandling (10 kap. 8 §). Uppsikt kan också utgöra en kombination av de två skyldigheterna. Det finns således fastställda regler om uppsikt i utlänningslagen som uppfyller kravet i artikel 10.5 om att medlemsstaterna ska fastställa regler om alternativ till förvar i sin nationella rätt.

Därtill har Förvarsutredningen föreslagit att det ska införas två ytterligare former av uppsikt: skyldighet att bo på en anvisad plats (boendeskyldighet) och skyldighet att vistas inom ett anvisat geografiskt område (vistelseskyldighet). Vistelseskyldigheten ska enligt förslaget kunna förenas med elektronisk övervakning genom s.k. fotboja (förstärkt uppsikt).⁴²³ Dessa kompletterande förslag uppfyller också kravet i artikel 10.5 om att medlemsstaterna ska fastställa regler om alternativ till förvar i sin nationella rätt.

11.4.9 Garantier för sökande som tas i förvar

Direktivets bestämmelser

Bestämmelserna om garantier för sökande som tas i förvar (artikel 11) återfinns i det tidigare direktivets artikel 9.

⁴²² Prop. 2017/18:284, s. 39.

⁴²³ SOU 2025:16, s. 43–44.

Garantier för sökande som tas i förvar enligt det tidigare direktivet

Enligt artikel 9.1 ska en sökande endast hållas i förvar så kort tid som möjligt och så länge någon av förvarsgrunderna i artikel 8.3 är tillämpliga. De administrativa förfarandena avseende grunderna för förvar i artikel 8.3 ska utföras med tillbörlig skyndsamhet och noggrannhet. Förseningar i administrativa förfaranden som inte kan tillskrivas sökanden berättigar inte fortsatt förvar.

Enligt artikel 9.2 ska beslut om förvar fattas skriftligen av rättsliga eller förvaltningsmyndigheter som ska ange de faktiska och rättsliga skäl beslutet grundar sig på.

Direktivet gör således skillnad på rättslig myndighet och förvaltningsmyndighet. Begreppet rättslig myndighet är ett unionsrättsligt begrepp. Traditionellt sett innefattas i detta myndigheter som deltar i rättsskipningen, till skillnad från bl.a. förvaltningsmyndigheter.⁴²⁴ Definitionen innebär att i samband med tillämpningen av utlänningslagens regler är migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen sådana rättsliga myndigheter som avses i direktiven, men däremot inte Migrationsverket, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen som är förvaltningsmyndigheter.

Artikel 9.3 innehåller bestämmelser om rättslig prövning av beslut om förvar som fattas av en förvaltningsmyndighet. En rättslig prövning av förvarets laglighet ska utföras ex officio och/eller på begäran av den sökande. Om förvaret, som en följd av den rättsliga prövningen, konstateras vara olagligt, ska sökande i fråga omedelbart frigges.

Enligt artikel 9.4 ska sökande som tagits i förvar omedelbart, på ett språk de förstår eller rimligtvis kan förväntas förstå, skriftligen underrättas om skälen för förvar och vilka förfaranden för överklagande av beslutet om förvar som anges i nationell rätt samt om möjligheten att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

I artikel 9.5 omprövning av förvaret av en rättslig myndighet. Förvaret ska omprövas med lämpliga tidsintervall, ex officio och/eller på begäran av den berörda sökanden, i synnerhet om personen hålls i förvar en längre tid, om det uppstår relevanta

⁴²⁴ Jfr EU-domstolens domar C-453/16 Özçelik, ECLI:EU:C:2016:860, och C-477/16 Kovalkovas, ECLI:EU:C:2016:861.

omständigheter eller kommer fram nya uppgifter som kan påverka förvarets laglighet

Artiklarna 9.6–9.10 innehåller bestämmelser om de sökandes tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

Garantier för sökande som tas i förvar enligt det nya direktivet

I artikel 11.2 har lagts till skrivningar om att de beslut som fattas av rättsliga eller administrativa myndigheter⁴²⁵ även ska innehålla skälen till att mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt.

Bestämmelserna om rättslig prövning av en administrativ myndighets beslut om förvar återfinns i artikel 11.3. De har kompletterats med en godtagbar maximal tidsram för rättslig prövning av förvar om 15, eller i undantagsfall senast 21 dagar.

Bestämmelserna om omprövning av förvar återfinns i artikel 11.5. De har kompletterats med en skrivning om att förvar av ensamkommande barn ska omprövas av en rättslig myndighet på eget initiativ och med regelbundna intervaller.

Bestämmelserna om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde återfinns i artikel 29. I artikel 11.6 anges endast att medlemsstaterna vid rättslig prövning av beslutet om förvar enligt artikel 11.3 och 11.5 ska se till att sökandena har tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde enligt de villkor som fastställs i artikel 29. Se vidare i avsnitt 11.4.20 när det gäller den senare bestämmelsen.

Tiden i förvar ska vara så kort som möjligt

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att en tredjelandssmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd endast ska hållas i förvar så kort tid som möjligt uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

⁴²⁵ I de svenska översättningarna används begreppet "förvaltningsmyndighet" i artikel 9 i det tidigare direktivet och "administrativa myndigheter" i artikel 11 i det nya direktivet. I de engelska översättningarna används begreppet "administrative authorities" i artikel 9 i det tidigare direktivet och i artikel 11 i det nya direktivet. Skillnaderna i den svenska versionen bör därför inte innebära någon skillnad i sak.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 11.1 i det nya direktivet ska en sökande endast hållas i förvar så kort tid som möjligt. De administrativa förfarandena avseende grunderna för förvar i artikel 10.4 ska utföras med tillbörlig skyndsamhet och noggrannhet. Förseningar i administrativa förfaranden som inte kan tillskrivas sökanden berättigar inte fortsatt förvar.

Proportionalitetsprincipen innebär att en utlänning får hållas i förvar endast så länge förvarstagandet står i rimlig proportion till vad staten vill uppnå med det aktuella förvarstagandet (jfr 1 kap. 8 § UtL). Skyldigheten att beakta proportionalitetsprincipen gäller under hela den tid som en utlänning hålls i förvar. Från myndigheternas sida behöver det pågå löpande och relevanta åtgärder utan längre avbrott präglade av inaktivitet. Annars kan ett fortsatt förvarstagandet i vissa fall vara oproportionerligt. Samtidigt måste det beaktas i vilken utsträckning utlänningen samarbetar med myndigheterna, t.ex. för att klarlägga sin identitet eller rätt till vistelse.⁴²⁶

Förvarsutredningen har gjort bedömningen att det finns skäl att tydligare betona den allmänna grundsatsen om att förvar ska pågå under en så kort tid som möjligt och har föreslagit att det införs en bestämmelse om detta i det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar.⁴²⁷

Eftersom artikel 11.1 har samma lydelse som artikel 9.1 i det tidigare direktivet, och svensk rätt redan då bedömdes uppfylla kraven, bör det inte krävas några författningsåtgärder för genomförandet av direktivets bestämmelse.⁴²⁸ Den bestämmelse som Förvarsutredningen har föreslagit bidrar dock till att öka tydligheten i regelverket för uppsikt och förvar och kompletterar den redan idag gällande proportionalitetsprincipen. Bedömningen görs således att den föreslagna bestämmelsen, i kombination med proportionalitetsprincipen, också uppfyller kraven i artikel 11.1

⁴²⁶ Jfr SOU 2025:16, s. 740–741.

⁴²⁷ SOU 2025:16, s. 46.

⁴²⁸ Prop. 2017/18:284, s. 39

Skyldigheten att upphäva ett beslut om uppsikt eller förvar när det inte längre finns grund för åtgärden

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att en tredjelandsmedborgare eller statslös person endast får hållas i förvar så länge förvarsgrunderna i artikel 10.4 är tillämpliga uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 11.1 i det nya direktivet får en sökande endast hållas i förvar så länge förvarsgrunderna i artikel 10.4 är tillämpliga. Enligt 10 kap. 9 § fjärde stycket UtL ska ett beslut om förvar eller uppsikt omedelbart upphävas, om det inte längre finns skäl för beslutet. Så är fallet exempelvis om det inte längre finns laglig grund för eller behov av åtgärden.

Förvarsutredningen har bedömt att denna grundläggande princip bör behållas och har förslagit att det införs motsvarande bestämmelser i det föreslagna regelverket för uppsikt och förvar.⁴²⁹ Genom de föreslagna bestämmelserna uppfylls kravet i direktivet om att en sökande ska hållas i förvar bara så länge grunderna i artikel 10.4 är tillämpliga.

I beslut om förvar ska det anges varför uppsikt inte är en tillräcklig åtgärd

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att beslut om förvar ska vara skriftliga och vilka skäl som ska anges i beslutet uppfylls genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

⁴²⁹ SOU 2025:16, s. 48.

Skäl för bedömningen

Av artikel 11.2 i det nya direktivet framgår att beslut om förvar av sökande ska fattas skriftligen av rättsliga eller administrativa myndigheter. I beslutet ska de faktiska och rättsliga skäl beslutet grundar sig på anges, liksom varför mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt. I 13 kap. 10 § första stycket UtlL anges att ett beslut om förvar eller uppsikt ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. I svensk rätt saknas dock regler som anger vad skälen ska innehålla och att förvar motiveras i relation till andra mindre ingripande åtgärder.

Förvarsutredningen har föreslagit att artikel 11.2 införlivas i svensk rätt genom att det införs en bestämmelse i utlänningsförordningen om att det i ett beslut om förvar ska anges varför uppsikt inte är en tillräcklig åtgärd.⁴³⁰ Den föreslagna regleringen uppfyller det nya direktivets krav på vad skriftliga beslut om förvar ska innehålla.

Sökandens rätt till rättslig prövning och omprövning

Bedömning: Direktivets bestämmelser om möjligheten att överklaga förvarsbeslut uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Av artikel 11.3 första stycket första meningen i det nya direktivet framgår att om beslut om förvar fattas av en administrativ myndighet ska medlemsstaterna ombesörja att en snabb rättslig prövning av förvarsbeslutets laglighet utförs på eget initiativ eller på begäran av sökanden eller bådadera. Av artikel 11.5 första stycket framgår vidare att förvaret ska omprövas av en rättslig myndighet med lämpliga tidsintervall, på eget initiativ eller på begäran av den berörda sökanden. Bestämmelserna har samma innehåll som i det tidigare direktivet.

⁴³⁰ SOU 2025:16, s. 192.

Enligt 14 kap. 9 § UtlL får Polismyndighetens, Säkerhetspolisens eller Migrationsverkets beslut om förvar eller uppsikt överklagas till en migrationsdomstol utan begränsning till viss tid. I svensk rätt innebär systemet med möjlighet för den förvarstagne att överklaga förvarsbeslut att den metod som ska tillämpas enligt artikel 11.3 och 11.5 är att rättslig prövning av förvarsbeslutets laglighet utförs på begäran av sökanden. Genom denna överklagandemöjlighet uppfylls direktivets krav på sökandens rätt att inleda ett förfarande för att få lagligheten av ett förvarsbeslut prövad.

Tidsfrister för den rättsliga prövningen

Bedömning: Direktivets bestämmelser om tidsfrister för rättslig prövning uppfylls genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Artikel 11.3 första och andra stycket i det nya direktivet innehåller nya bestämmelser om tidsfrister för den rättsliga prövningen. Om prövningen sker på begäran av sökanden ska den slutföras så snart som möjligt, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall, dock senast 15 dagar, eller i undantagsfall senast 21 dagar, efter det att de aktuella förfarandena inletts. Av andra stycket följer att om den rättsliga prövningen inte har slutförts inom 21 dagar från det att de aktuella förfarandena inletts ska sökanden i fråga omedelbart frigges.

I 16 kap. 4 § UtlL anges att migrationsdomstolarna ska handlägga mål om förvar skyndsamt, dvs. med förtur. Det saknas emellertid bestämmelser om inom vilken tid domstolarna ska avgöra målen. För att uppfylla det nya direktivets krav har Förvarsutredningen föreslagit att bestämmelsen i utlänningslagen kompletteras med ett andra och tredje stycke som anger att en migrationsdomstol ska meddela ett slutligt avgörande i ett mål om förvar av en asylsökande inom 15 dagar från den dag då överklagandet kom in till migrationsdomstolen. Om det finns särskilda skäl får tiden förlängas med högst sex dagar. Om ett slutligt avgörande i målet inte meddelas

inom 21 dagar från den dag överklagandet kom in till migrationsdomstolen upphör det överklagade beslutet om förvar att gälla.⁴³¹

Förvarsutredningens förslag om att fristen ska räknas från den dag då överklagandet kom in till domstolen och att ett slutligt avgörande, dvs. dom eller beslut, ska meddelas inom 15 dagar från denna dag bedöms förenligt med kraven i direktivet om att tidsfristen ska räknas från det att de aktuella förfarandena *inletts* och *slutföras* inom 15 dagar.⁴³² Förslaget säkerställer också att en prövning slutförs senast inom 21 dagar och att den förvarstagne annars frigges. Genom den föreslagna kompletteringen i 16 kap. 4 § UtIL uppfylls således det nya direktivets krav i dessa delar.

Artikel 11.3 avser endast rättslig prövning av beslut om förvar som fattas av en förvaltningsmyndighet. Bestämmelsen får, i linje med Förvarsutredningens bedömning, tolkas som att det inte ger sökande rätt till prövning i en andra domstolsinstans inom viss tid. Det behöver därför inte införas tidsfrister för Migrationsöverdomstolens handläggning av förvarsmål för att uppfylla kraven i direktivet. Vid den domstolens prövning gäller därmed fortsatt endast utlänningslagens skyndsamhetskrav.⁴³³

Skriftliga underrättelser

Bedömning: Direktivets bestämmelser om skriftlig underrättelse uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 11.4 ska en sökande som tagits i förvar omedelbart, på ett språk de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, skriftligen underrättas om skälen för förvar och vilka förfaranden för överklagande av beslutet om förvar som anges i nationell rätt samt om möjligheten att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde. Bestämmelserna har samma innehåll som i det tidigare direktivet.

⁴³¹ SOU 2025:16, s. 55.

⁴³² SOU 2025:16, s. 479–481.

⁴³³ SOU 2025:16, s. 482.

Enligt 33 § förvaltningslagen ska de myndigheter som fattar beslut om förvar så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet. Myndigheterna är skyldiga att lämna en underrättelse om hur man överklagar beslutet (s.k. fullföljdshänvisning). Enligt 13 § samma lag ska myndigheterna se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska. Myndigheterna ska vidare göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala. Genom dessa bestämmelser uppfylls det nya direktivets krav på skriftlig underrättelse.

Omprövning i samband med förvar av vuxna utlänningar

Bedömning: Direktivets bestämmelser om omprövning av förvarsbeslut uppfylls genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Omprövning i samband med förvar av vuxna utlänningar

Av artikel 11.5 första stycket följer att förvaret ska omprövas av en rättslig myndighet med lämpliga tidsintervall, i synnerhet om personen hålls i förvar en längre tid, om det uppstår relevanta omständigheter eller kommer fram nya uppgifter som kan påverka förvarets laglighet. Enligt tredje stycket ska sökanden omedelbart friges om förvaret, som en följd av den rättsliga prövningen, konstateras vara olagligt. Bestämmelsen har samma innehåll som i det tidigare direktivet.

I 10 kap. 9 § UtlL finns bestämmelser om ny prövning av ett beslut om förvar eller uppsikt. Huvudregeln är att ett beslut om förvar ska prövas på nytt av den behöriga myndigheten inom två veckor från den dag då det började verkställas (första stycket). Om utlänningen hålls kvar i förvar, ska ny prövning fortlöpande ske inom samma tider. Ett beslut om förvar ska omedelbart upphävas, om det inte längre finns skäl för beslutet (tredje och fjärde stycket).

Myndigheterna har enligt fjärde stycket en skyldighet att löpande beakta att det finns grund för förvaret. Skyldigheten att pröva beslut om förvar på nytt vid vissa fastställda tider avser alltså att säkerställa att den handläggande myndigheten åtminstone vid de fastställda tidpunkterna prövar om det finns grund för fortsatt förvar.

Förvarsutredningen har funnit att utlänningslagen som utgångspunkt även i fortsättningen bör innehålla fastställda tidpunkter för när det ska prövas om ett beslut om förvar ska bestå. Eftersom förvar som syftar till att utreda identitet eller rätt till vistelse eller att fastställa sökandens identitet eller nationalitet eller faktorer som ansökan om internationellt skydd grundas på föreslås kunna pågå under en mycket begränsad tid, högst en månad, har utredningen bedömt att det får anses tillräckligt att myndigheterna löpande ska beakta att det finns grund för förvar.

I fråga om förvar inför avlägsnande och övriga förvar avseende sökande har Förvarsutredningen föreslagit att de maximala tiderna i förvar ska vara 12–24 månader och att sådana beslut om förvar ska omprövas inom två månader från den dag då beslutet verkställdes. Om utlännningen därefter är kvar i förvar ska en ny prövning fortlöpande ske inom två månader från det senaste förvarsbeslutet. En sådan ordning är enligt utredningen förenlig med Europakonventionens krav på domstolsprövning av förvarsbeslut eftersom utlännningen har möjlighet att i vart fall varannan månad få frågan om förvar prövat av domstol genom att överklaga beslutet om ny prövning.⁴³⁴

Förvarsutredningens förslag innebär att ett beslut om förvar ska bli föremål för ny prövning inom två månader från den dag då beslutet om förvar verkställdes och därefter löpande inom samma tid. Den förvarstagne har därvid möjlighet att överklaga beslut om ny prövning till domstol. Den förvarstagne kan dessutom överklaga varje nytt förvarsbeslut. Direktivets krav på att förvaret ska omprövas av en rättslig myndighet med lämpliga tidsintervall får därigenom anses uppfyllt.

⁴³⁴ SOU 2025:16, s. 404–406. Jfr Europadomstolens dom den 2 oktober 2012 i målet *Abdulkhakov mot Ryssland*.

Omprövning i samband med förvar av barn

Som angetts ovan följer av artikel 11.5 första stycket att förvaret ska omprövas av en rättslig myndighet med lämpliga tidsintervall, i synnerhet om personen hålls i förvar en längre tid, om det uppstår relevanta omständigheter eller kommer fram nya uppgifter som kan påverka förvarets laglighet. Vidare följer av andra stycket att förvar av ensamkommande barn ska omprövas på eget initiativ med regelbundna intervall.

Förvarsutredningen har föreslagit att ett beslut om förvar av barn i ett säkerhetsärende ska prövas på nytt inom en månad från den dag då beslutet om förvar verkställdes. Om barnet därefter är kvar i förvar ska en ny prövning fortlöpande ske inom en månad från det senaste beslutet om förvar.⁴³⁵ Detta förslag motsvarar vad som gäller vid ny prövning av beslut om förvar av vuxna, men med den skillnaden att förvarsbesluten ska bli föremål för ny prövning inom en månad frånverkställigheten av ett första beslut om förvar och därefter löpande inom samma tid. Under avsnittet ovan har bedömningen gjorts att de föreslagna bestämmelserna avseende vuxna uppfyller direktivets krav på omprövning. På de ovan anförda skälen görs bedömningen att direktivets krav på omprövning får anses uppfyllt även i förhållande till barn.

I andra ärenden än säkerhetsärenden har Förvarsutredningen föreslagit att förvar av barn som har ansökt om internationellt skydd ska få pågå under en mycket begränsad tid, maximalt tolv dygn. Utredningen har bedömt att det får anses tillräckligt att myndigheterna löpande ska beakta om det finns grund för förvar och att förvar av barn i dessa fall inte behöver prövas på nytt inom en i lag fastställd tid. Enligt utredningen får en sådan ordning, med beaktande av den korta tid som ett barn får hållas i förvar, anses förenlig med kravet i artikel 11.5 att förvar av ensamkommande barn ska omprövas på eget initiativ med regelbundna intervaller.⁴³⁶

Den av Förvarsutredningen föreslagna ordningen får, med beaktande av att direktivet enbart uppställer krav på att förvar ska omprövas med regelbundna intervaller och att förvarstiden för barn samtidigt föreslås vara begränsad till högst tolv dygn, anses uppfylla kraven i artikel 11.5.

⁴³⁵ SOU 2025:16, s. 47–48 och 407.

⁴³⁶ SOU 2025:16, s. 407–408.

11.4.10 Förhållanden för förvar

Mottagandedirektivets bestämmelser

Bestämmelserna om förhållanden i förvar (artikel 12) återfinns i det tidigare direktivets artikel 10.

Förhållanden i förvar enligt det tidigare direktivet

Enligt artikel 10.1 i det tidigare direktivet ska sökande som regel hållas i förvar i särskilda förvarsanläggningar. Om sökande hålls i förvar i fängelseanläggningar ska de hållas avskilda från övriga interner och de förhållanden för förvar som föreskrivs i detta direktiv ska tillämpas. Sökande som hålls i förvar ska i så stor utsträckning som möjligt hållas avskilda från tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som inte har lämnat in en ansökan om internationellt skydd. När sökande inte kan hållas i förvar avskilda från andra tredjelandsmedborgare ska den berörda medlemsstaten säkerställa att de förhållanden för förvar som föreskrivs i detta direktiv tillämpas. Enligt artikel 10.2 ska sökande ha tillgång till utomhusområden.

I artikel 10.3 och 10.4 finns bestämmelser om att organisationer, familjemedlemmar och juridiska rådgivare ska ges möjlighet att kommunicera med och besöka sökandena under förhållanden som respekterar avskildhet. Begränsningar i tillträdet till förvarsanläggningar får endast införas om det enligt nationell rätt objektivt är nödvändigt av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av förvarsanläggningen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

I artikel 10.5 finns bestämmelser om medlemsstaternas informationsskyldighet och möjligheten att avvika från denna skyldighet om sökanden hålls i förvar vid en gränsövergång eller i ett transitområde. Denna avvikelse gäller emellertid inte inom ramen för gränsförfarandet för asyl.

Förhållanden i förvar enligt det nya direktivet

I det nya direktivet återfinns bestämmelserna om förhållandena för förvar i artikel 12 och har samma lydelse som i tidigare direktiv.

Förvarsanläggningar

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att förvar av sökande som regel ska ske i särskilda förvarsanläggningar uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 12.1 första stycket i det nya direktivet ska förvar som regel ske i särskilda förvarsanläggningar. Enligt andra stycket ska sökande som hålls i förvar i så stor utsträckning som möjligt hållas avskilda från andra tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som inte har lämnat in en ansökan om internationellt skydd. Bestämmelserna har samma innehåll som i det tidigare direktivet.

Av 11 kap. 2 § första stycket UtlL följer att en utlänning som hålls i förvar som huvudregel ska vistas i lokaler som har anordnats särskilt för detta ändamål. Migrationsverket har ansvar för sådana lokaler. Lagtexten är utformad så att den täcker in samtliga utrymmen som ordnats av verket för ändamålet, dvs. även t.ex. hotellrum. Av andra stycket följer att Migrationsverket har ansvaret för behandlingen och tillsynen av en utlänning som hålls i förvar.

Genom regleringen uppfylls det nya direktivets krav på att förvar av sökande som regel ska ske i särskilda förvarsanläggningar. Det bedöms ytterst vara en fråga för Migrationsverket att utforma verksamheten i förvaren så att dessa sökande i så stor utsträckning som möjligt hålls avskilda från tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som inte har lämnat in en ansökan om internationellt skydd.

Sökandes rätt till utomhusvistelse

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att sökande som hålls i förvar ska ha tillgång till utomhusområden uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 12.2 i det nya direktivet ska sökande som hålls i förvar ha tillgång till utomhusområden. Bestämmelsen har samma innehåll som i det tidigare direktivet. Enligt 11 kap. 3 § UtlL ska en utlänning som hålls i förvar ges tillfälle till aktiviteter, förströelse, fysisk träning och vistelse utomhus. Genom bestämmelsen uppfylls det nya direktivets krav på utomhusvistelse.

Sökandes rätt till kontakt med personer utanför inrättningen

Bedömning: Direktivet bestämmer om möjlighet till kommunikation med och besök av sökande uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 12.3 i det nya direktivet ska medlemsstaterna se till att företrädare för UNHCR har möjlighet att kommunicera med och besöka sökande under förhållanden som respekterar avskildhet. Denna möjlighet ska även gälla för organisationer som på UNHCR:s vägnar, efter överenskommelse med den berörda medlemsstaten, är verksamma på medlemsstatens territorium. Av artikel 12.4 följer vidare att medlemsstaterna ska se till att familjemedlemmar, juridiska rådgivare och personer som företräder berörda icke-statliga organisationer som erkänts av medlemsstaten i fråga ges motsvarande möjlighet. Begränsningar i tillträdet till förvarsanläggningar får enligt direktivet endast införas om det enligt nationell rätt objektivt är nödvändigt av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av förvarsanläggningen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt. Bestämmelserna har samma innehåll som i det tidigare direktivet.

Enligt 11 kap. 4 § första stycket UtlL ska en utlänning som hålls i förvar ges möjlighet att ta emot besök och på annat sätt ha kontakt med personer utanför lokalen utom om besöket eller kontakten i ett särskilt fall skulle försvåra den verksamhet som rör förvaret. I förarbetena anges att huvudregeln är att den förvarstagne ska kunna

ta emot besök, ringa, skriva och på olika sätt ha i princip obegränsad kontakt med personer, frivilligorganisationer, samfund och myndigheter utanför lokalen. Den enda begränsning det kan vara fråga om när det gäller besök är om det av rent praktiska skäl inte går att genomföra besök i den omfattning och på de tider som önskas.⁴³⁷

Enligt andra stycket i samma paragraf får huvudregeln frångås om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerheten. Ett besök får då kontrolleras genom att personal övervakar besöket, eller genom att besöket äger rum i ett besöksrum som är utformat så att det omöjliggör att föremål överlämnas (s.k. glastrutebesök). Av förarbetena framgår att dessa två kontrollformer kan kombineras om det finns behov av det.⁴³⁸ Ett besök av ett offentligt biträde eller en advokat får kontrolleras endast om biträdet eller advokaten själv begär det.

Genom denna reglering uppfylls det nya direktivets krav om möjlighet till kommunikation med och besök av sökande. De senaste lagändringarna, som trädde i kraft den 1 augusti 2025, innebär att bestämmelserna om glastrutebesök har tillkommit. Enligt regeringens bedömning leder dessa bestämmelser till att färre besök kommer att behöva övervakas av personal, vilket ytterligare stärker sökandes möjlighet till kommunikation under former som tillgodoser kravet på avskildhet.

I fråga om möjligheten att ytterligare begränsa tillträdet till förvar har regeringen nyligen uttalat att besök inte ska få övervakas med hänsyn till ordningen.⁴³⁹ Förvarsutredningen har dock föreslagit att det införs ett tredje stycke i 11 kap. 4 § UtlL om att Migrationsverket får besluta om besöksbegränsningar om det är nödvändigt med hänsyn till risken för överförande av smitta. Enligt utredningen ska ett sådant beslut kunna gälla generellt eller riktas mot enskilda personer. Inskränkningarna måste vara proportionerliga och nödvändiga utifrån att Migrationsverket ska kunna bedriva verksamhet utan risk för överförande av smitta. För att åtgärden ska anses vara proportionerlig måste smittan vara av sådant allvarligt slag att det med hänsyn till risken för de

⁴³⁷ Prop. 1996/97:147, s. 43.

⁴³⁸ Prop. 2024/25:161, s. 37–40 och 69–70.

⁴³⁹ Prop. 2024/25:161, s. 37–40.

förvarstagnas och andra människors hälsa är nödvändigt att begränsa rätten att ta emot besök.⁴⁴⁰

Direktivet tillåter att tillträdet till förvarsanläggningar begränsas om det enligt nationell rätt är objektivt nödvändigt med hänsyn till säkerheten, den allmänna ordningen eller den administrativa driften av förvarsanläggningen. Att begränsa tillträdet av smittskyddsskäl i syfte att skydda både de förvarstagna och personalen samt att säkerställa en fungerande drift av förvarsanläggningen får anses rymmas inom dessa ändamål. Enligt direktivet får begränsningen emellertid inte gå så långt att tillträdet till förvaret begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt. Förvarsutredningen har i detta sammanhang framhållit att glasrutebesök skulle kunna komma till användning i syfte att begränsa smittspridning. Vidare innebär den möjlighet till röst- och videosamtal som de förvarstagna redan har tillgång till att kontakten med omvärlden kan upprätthållas även vid tillfälliga besöksbegränsningar.⁴⁴¹

Sammanfattningsvis bedöms den nuvarande regleringen i 11 kap. 4 § UtL uppfylla direktivets krav på möjlighet till kommunikation med och besök av sökande i förvar. Förvarsutredningens förslag om möjlighet till besöksbegränsningar av smittskyddsskäl bedöms vidare kunna uppfylla direktivets krav, under förutsättning att begränsningar av tillträdet till förvar är proportionerliga, tidsmässigt begränsade och oundgängligen nödvändiga. Sammantaget framstår den svenska regleringen därmed som förenlig med direktivets bestämmelser.

Avskiljande vid externplaceringar

Bedömning: Direktivets bestämmelser om sökande som hålls i förvar i fängelseanläggningar uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

⁴⁴⁰ SOU 2025:16, s. 607–608 och 767–768.

⁴⁴¹ SOU 2025:16, s. 609–610.

Skäl för bedömningen

Av artikel 12.1 första stycket i det nya direktivet följer att om en medlemsstat inte kan tillhandahålla inkvartering i en särskild förvarsanläggning, utan måste använda fängelseanläggningar, ska sökande som hålls i förvar hållas avskilda från övriga interner och de förhållanden för förvar som föreskrivs i direktivet ska tillämpas. Bestämmelserna har samma innehåll som i det tidigare direktivet.

Av den nuvarande regleringen om externplaceringar i 10 kap. 20 § första stycket UtlL följer att Migrationsverket får besluta att placera en förvarstagen i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest i fyra fall; om utlänningen är brottsutvisad, säkerhetsplacerad, det finns transporttekniska skäl eller det annars finns synnerliga skäl. Av andra stycket följer att andra utlänningsar än brottsutvisade ska hållas avskilda från övriga intagna. Den bestämmelsen grundar sig på artikel 10.1 i det tidigare mottagandedirektivet.

Av 11 kap. 2 § tredje stycket UtlL följer att häkteslagen (2010:611) i tillämpliga delar gäller för behandlingen av en förvarstagen som har externplacerats. Den förvarstagne ska dock, utöver vad som följer av nämnda lag, ges möjlighet att ha kontakt med personer utanför inrättningen och även i övrigt beviljas de lättnader och förmåner som kan medges med hänsyn till ordningen och säkerheten inom inrättningen. Det innebär att en förvarsintagen som har externplacerats ska ha samma rätt att ta kontakt med personer utanför inrättningen som en förvarstagen som vistas i ett förvar. Rätten att ta kontakt med personer utanför inrättningen omfattar även kontakter med frivilligorganisationer, samfund och myndigheter.⁴⁴² Placerade på häkten får vidare vistas utomhus en timme per dygn (2 kap. 7 § häkteslagen). Sammanfattningsvis är emellertid möjligheterna till att röra sig fritt eller i gemenskap med andra begränsade för förvarstagna som externplaceras.

Förvarsutredningen har gjort bedömningen att den nuvarande regleringen om externplacering i de flesta fall innebär en omotiverad skärpning av tvångsmedlet mot utlänningen och att det krävs lagändringar för att Migrationsverket ska kunna ansvara för fler förvarstagna. Utredningen har därför föreslagit att det införs särskilda säkerhetsavdelningar på förvaren där en vuxen sökande ska kunna placeras om han eller hon av ordnings- eller säkerhetsskäl inte

⁴⁴² Prop. 2011/12:60 s. 94.

kan vistas i en förvarslokal (s.k. säkerhetsplaceringar) eller är föremål för ett säkerhetsärende. Enligt Förvarsutredningen är tanken att förvarstagna på en säkerhetsavdelning fortfarande ska omfattas av övriga regler om behandling av förvarstagna i 11 kap. UtL. På så sätt kommer en förvarstagen som placerats vid en säkerhetsavdelning som utgångspunkt att ha möjligheter till aktiviteter och gemenskap med övriga förvarstagna.⁴⁴³

Förvarsutredningen har vidare föreslagit att externplaceringar fortsatt ska kunna ske, men under delvis andra förutsättningar. För det första ska en externplacering av en vuxen sökande kunna ske när det är nödvändigt på grund av ordnings- och säkerhetsskäl, dvs. när det inte är tillräckligt med en säkerhetsplacering. För det andra på grund av transporttekniska eller synnerliga skäl. En sådan externplacering ska dock inte få pågå längre tid än tre dygn. För det tredje föreslås att en externplacering ska kunna ske i säkerhetsärenden. De förvarstagna som externplaceras av andra skäl än att de är brottsutvisade ska även fortsättningsvis hållas avskilda från övriga intagna.⁴⁴⁴ Enligt Förvarsutredningen bör placering hos Kriminalvården i första hand ske på särskilt inrättad avdelning där de förvarstagna åtnjuter liknande rättigheter som vid ett förvar. Det har emellertid ytterst bedömts åligga Kriminalvården att se till att förvarstagna i första hand placeras på sådana avdelningar. Vidare har utredningen bedömt att polisarrest är den inrättning som är minst lämpad för placering av förvarstagna, varför externplacerade endast tillfälligt ska kunna placeras där. För behandlingen av en förvarstagen som har externplacerats ska i övrigt gälla vad som föreskrivs i 11 kap. 2 § tredje stycket UtL.

Slutligen har Förvarsutredningen föreslagit att det införs en ny bestämmelse om att en utlänning som hålls i förvar inte får placeras så att han eller hon utsätts för mer ingripande övervakning och kontroll än vad som är nödvändigt för att ordningen eller säkerheten ska kunna upprätthållas.⁴⁴⁵ Bestämmelsen är tillämplig vid bedömningen av om en förvarstagen ska vara placerad på en vanlig förvarsavdelning, på en säkerhetsavdelning eller externplaceras. Enligt utredningen ska placeringen vara nödvändig, dvs. det

⁴⁴³ SOU 2025:16, s. 49–50 och 537–538.

⁴⁴⁴ SOU 2025:16, s. 50.

⁴⁴⁵ SOU 2025:16, s. 49.

förutsätts en konkret anledning för placeringen baserat på den förvarstagnes eget beteende.

Genom den av Förvarsutredningen föreslagna regleringen om avskiljande vid externplaceringar uppfylls direktivets krav på att sökande som hålls i förvar i fängelseanläggningar ska hållas avskilda från övriga interner. Som angetts ovan är förhållandena för sökande som externplaceras klart mer begränsade än för sökande som vistas i en förvarslokal. Den rätt att vistas utomhus som följer av häkteslagen tillförsäkrar dock att sökande som har externplacerats har den tillgång till utomhusområden som följer av artikel 12.2. Vidare tillförsäkrar bestämmelserna i 11 kap. 2 § UtlL, om rätten att ringa telefonsamtal och ta emot besök, att dessa sökande har den möjlighet till kontakt som artiklarna 12.3 och 12.4 föreskriver.

Information till sökande i förvar

Bedömning: Direktivets bestämmelse om rätt till information uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 12.5 i det nya direktivet ska medlemsstaterna se till att sökande som hålls i förvar systematiskt tillhandahålls information som förklarar de regler som tillämpas inom anläggningen och som beskriver dessa sökandes rättigheter och skyldigheter på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Bestämmelsen har samma innehåll som i det tidigare direktivet. Enligt 11 kap. 1 § UtlL ska en utlänning informeras om de rättigheter och skyldigheter han eller hon har som förvarstagen samt om de regler som gäller i förvarslokalerna. Bestämmelsen tillförsäkrar de förvarstagna den rätt till information som artikel 12.5 kräver.

11.4.11 Förvar av sökande med särskilda mottagandebehov

Mottagandedirektivets bestämmelser

Bestämmelserna om förvar av sökande med särskilda mottagandebehov (artikel 13) återfinns i det tidigare direktivets artikel 11.

Förvar av sökande med särskilda mottagandebehov enligt det tidigare direktivet

Enligt artikel 11.1 ska hälsan, inklusive psykisk hälsa, hos sökande i förvar som är utsatta personer vara en fråga av största vikt för de nationella myndigheterna. Om utsatta personer tas i förvar ska medlemsstaterna se till att de hålls under regelbunden uppsikt och ges lämpligt stöd med hänsyn till deras speciella situation, inklusive deras hälsa.

Enligt artikel 11.2 får underåriga tas i förvar endast som en sista utväg och så kort tid som möjligt. Alla åtgärder ska vidtas för att underåriga som hålls i förvar ska kunna frigges och placeras i inkvartering som är lämplig för underåriga. De underårigas bästa ska vara en fråga av största vikt. Underåriga som hålls i förvar ska ha möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar, och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder.

I artikel 11.3 finns bestämmelser om ensamkommande barn. De får enbart tas i förvar under exceptionella omständigheter. Alla åtgärder ska vidtas för att frige ensamkommande barn i förvar så snart som möjligt. De får aldrig hållas i förvar i fängelseanläggningar och ska i så stor utsträckning som möjligt inkvarteras i anläggningar med personal och utrustning som är anpassade till behoven hos personer i deras ålder. Om ensamkommande barn hålls i förvar ska medlemsstaterna se till att de inkvarteras avskilt från vuxna.

Enligt artikel 11.4 ska familjer som hålls i förvar erbjudas avskild inkvartering, så att de tillförsäkras ett lämpligt skydd för sitt privatliv. I artikel 11.5 anges att kvinnliga sökande som tas i förvar som huvudregel ska inkvarteras avskilt från manliga sökande.

I artikel 11.6 finns bestämmelser om möjligheten till avvikelse från vissa av bestämmelserna i artikel 11 när sökanden hålls i förvar

vid en gränsövergång eller i ett transitområde, med undantag för gränsförfarandet för asyl.

Förvar av sökande med särskilda mottagandebehov enligt det nya direktivet

I det nya direktivet återfinns bestämmelserna om förvar av sökande med särskilda mottagandebehov i artikel 13. Det nya direktivet innehåller vissa skarpare skrivningar såvitt avser förvar av sökande med sådana behov. I artikel 13.1 har lagts till en skrivning om att om förvar av sökande med särskilda mottagandebehov skulle utgöra en allvarlig risk för deras fysiska och psykiska hälsa ska dessa sökande inte tas i förvar. Om sökande med särskilda mottagandebehov tas i förvar ska medlemsstaterna se till att de hålls under regelbunden uppsikt och i god tid ges lämpligt stöd med hänsyn till deras speciella situation, inklusive deras fysiska och psykiska hälsa.

Enligt artikel 13.2 ska barn som regel inte tas i förvar utan placeras i lämplig inkvartering. Lämpliga alternativ till förvar ska som regel användas för familjer med underåriga i enlighet med principen om familjesammanhållning. Sådana familjer ska inkvarteras på ett sätt som lämpar sig för dem. I undantagsfall får barn, som en sista utväg, sedan det har konstaterats att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt, och efter att förvar bedömts vara för deras eget bästa, tas i förvar

- a) i fall med medföljande barn, om barnets förälder eller huvudsakliga omsorgsperson hålls i förvar, eller
- b) i fall med ensamkommande barn, om förvaret skyddar barnet.

Detta förvar ska begränsas till en så kort tid som möjligt. Barn ska aldrig hållas i förvar i fängelse eller någon annan anläggning som används för brottsbekämpande ändamål. Alla åtgärder ska vidtas för att frige underåriga som hålls i förvar och placera dem i inkvartering som är lämplig för underåriga. Medlemsstaterna ska i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa. Barn som hålls i förvar ska vidare ha rätt till utbildning, såvida inte tillhandahållandet av utbildning är av begränsat värde för dem på grund av att de hålls i förvar under mycket kort tid. I artiklarna 16 och 26–27 finns

ytterligare bestämmelser om bl.a. barnets bästa samt deras skolgång och utbildning.

Bestämmelserna om ensamkommande barn återfinns i artikel 13.3. De innehåller nya skrivningar om att de ensamkommande barn som hålls i förvar ska inkvarteras i lokaler som är anpassade till inkvartering av dem. Sådana anläggningar ska ha personal som är kvalificerad att skydda rättigheterna för ensamkommande barn och tillgodose deras behov.

Bestämmelserna om inkvartering av familjer återfinns i artikel 13.4 och har kompletterats med en skrivning om att familjer med underåriga som hålls i förvar ska inkvarteras i förvarsanläggningar som är anpassade till underårigas behov. Bestämmelserna om separat inkvartering av kvinnliga och manliga sökande återfinns i artikel 13.5 och har samma lydelse som i tidigare direktiv.

Bestämmelserna om undantag från vissa av bestämmelserna om förvar av sökande med särskilda mottagandebehov återfinns i artikel 13.6.

Sökande med särskilda mottagandebehov

Bedömning: Direktivets bestämmelse om sökande med särskilda mottagandebehovs hälsa och förutsättningar för att ta eller hålla sådana sökande i förvar uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.1 första stycket i det nya direktivet ska hälsan, inklusive den psykiska hälsan, hos sökande i förvar som har särskilda mottagandebehov vara en fråga av största vikt för de nationella myndigheterna. Av andra stycket följer att om förvar av sådana sökande skulle utgöra en allvarlig risk för deras fysiska och psykiska hälsa ska de inte tas i förvar. Av tredje stycket framgår vidare att om sådana sökande tas i förvar ska medlemsstaterna se till att de hålls under regelbunden uppsikt och i god tid ges lämpligt stöd med

hänsyn till deras speciella situation, inklusive deras fysiska och psykiska hälsa.

Enligt 11 kap. 5 § UtL ska en förvarstagen ha tillgång till hälso- och sjukvård i samma omfattning som den som ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande. Om en utlänning som hålls i förvar behöver sjukhusvård under förvarstiden, ska han eller hon ges tillfälle till sådan vård. Sökande har således rätt till hälso- och sjukvård enligt den omfattning som anges i lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Vuxna sökande har därvid rätt till vård som inte kan anstå, vilket innefattar mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning (6 §). Barn ska få tillgång till samma hälso- och sjukvård som barn som är bosatta i Sverige (5 §). Till skillnad från vuxna finns det således inte någon begränsning i barns rätt till vård. Vidare ska alla sökande som kommer till Sverige erbjudas en hälsoundersökning om det inte är uppenbart obehövligt (7 § och SOSFS 2011:11, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökning av asylsökande m.fl.). Sökande har dessutom rätt till vård enligt smittskyddslagen (2004:168). I sammanhanget kan även nämnas att enligt 11 kap. 7 § tredje stycket UtL ska en utlänning som hålls avskild därför att han eller hon utgör en fara för sig själv undersökas av läkare så snart som möjligt.

I Förvarsutredningen har den praktiska tillämpningen för dessa bestämmelser redovisats. På samtliga förvar finns sjuksköterskor tillgängliga under vardagar. Annan vårdpersonal finns på plats i varierande utsträckning. Sjuksköterskorna kan boka tid för läkar- eller psykologbesök på förvaren eller ordna motsvarande besök på vårdcentral.⁴⁴⁶

Mot denna bakgrund görs bedömningen att den nuvarande regleringen uppfyller direktivets krav på att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt hälsan hos sökande med särskilda mottagandebehov. Det ankommer på Migrationsverket att utforma och utveckla sin verksamhet så att den säkerställer att dessa sökande även i övrigt hålls under regelbunden uppsikt och i god tid ges lämpligt stöd med hänsyn till deras speciella situation. Som framgått under avsnitt 11.4.8 ska det vidare vid varje beslut om förvar göras en bedömning av om förvar i det enskilda fallet kan anses nödvändigt och proportionerligt. Inom ramen för den bedömningen ska en sökandes

⁴⁴⁶ SOU 2025:16, s. 589.

särskilda mottagandebehov särskilt beaktas. Det gäller exempelvis om sökanden är underårig eller har en funktionsnedsättning (artikel 24). Direktivets krav på att sökande med särskilda mottagandebehov inte ska tas i förvar om detta skulle medföra allvarlig risk för deras hälsa följer således av den proportionalitetsprövning som ska göras i varje enskilt fall. Sammantaget framstår den svenska regleringen som förenlig med direktivets krav.

Barnets bästa

Bedömning: Direktivets bestämmelser om barnets bästa uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.2 ska medlemsstaterna i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa. Enligt 1 kap. 10 § UtlL ska i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Vid denna bedömning ska bl.a. barnkonventionens bestämmelser beaktas. Bestämmelsen tillämpas även vid beslut om förvar av barn.

Vad som får anses utgöra barnets bästa är vidare en del av den nödvändighets- och proportionalitetsbedömning som ska göras vid alla beslut om förvar av barn. Mot denna bakgrund bedöms det nya direktivets krav om barnets bästa uppfyllt.

Förvar av medföljande eller ensamkommande barn

Förslag: Ett barn som är sökande ska inte få skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar.

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att ett ensamkommande barn får tas i förvar om förvaret skyddar barnet

uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens författningsförslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för förslaget och bedömningen

Enligt artikel 13.2 tredje stycket i det nya direktivet får ett medföljande barn endast tas i förvar om barnets förälder eller huvudsakliga omsorgsperson hålls i förvar. Ett ensamkommande barn får tas i förvar om förvaret skyddar barnet.

Enligt den nuvarande regleringen i 10 kap. 3 § UtL får ett barn inte skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar. Enligt förarbetena är innebörden av bestämmelserna i paragrafen att ett barn alltid ska kunna vara tillsammans med åtminstone en av sina vårdnadshavare.⁴⁴⁷

Samma paragraf anger vidare att ett barn som inte har någon vårdnadshavare i Sverige får tas i förvar endast om det finns synnerliga skäl. I det utskottsbetänkande som låg till grund för bestämmelsen framhålls att det alltid måste finnas en yttersta möjlighet att avlägsna den som inte har rätt att stanna i landet. Möjlighet att ta ett ensamkommande barn i förvar kan dessutom utgöra ett skydd för barnet mot att det hämtas upp eller göms undan av någon som har andra avsikter än att se till barnets bästa.⁴⁴⁸

Förvarsutredningen har bedömt att den nuvarande regleringen beträffande ensamkommande barn bör behållas. Enligt utredningen innebär kravet på synnerliga skäl, i kombination med övriga strikta förutsättningar för förvarstagande av barn, att det nya direktivets krav – att förvar endast får ske om det skyddar barnet – är uppfyllt.⁴⁴⁹ Den bedömningen delas.

När det gäller medföljande barn har Förvarsutredningen däremot bedömt att det i undantagsfall bör vara möjligt att besluta om förvar även om det innebär att barnet skiljs från båda sina vårdnadshavare. Det föreslås därför att ett barn ska få skiljas från samtliga sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar endast om det finns synnerliga skäl. Enligt utredningen ger

⁴⁴⁷ Prop. 2004/05:170, s. 292.

⁴⁴⁸ Bet. 1992/93:SfU3, s. 20.

⁴⁴⁹ SOU 2025:16, s. 40 och 240–241.

Barnkonventionen en stark presumtion för att barn ska ha tillgång till båda sina föräldrar. Ett åtskiljande kan därför endast komma i fråga i undantagsfall, t.ex. om det är nödvändigt för att upprätthålla en effektiv verkställighetsprocess. Som exempel på situationer då synnerliga skäl kan föreligga nämns en ungdom under 18 år som har dömts till utvisning på grund av brott håller sig undan verkställighet av utvisningsbeslutet och det finns en risk för fortsatt brottslig verksamhet men barnets vårdnadshavare däremot medverkar till verkställighet av avlägsnandebeslutet. Enligt utredningen kan ett förvarstagande av barnet i detta läge vara nödvändigt för att verkställighet av barnets och vårdnadshavarnas avlägsnandebeslut ska kunna ske. Det kan också vara så att vårdnadshavarna har lämnat barnet hos någon annan och sedan håller sig undan. Ett förvarstagande av barnets vårdnadshavare skulle i och för sig kunna sägas innebära att barnet skiljs från samtliga sina vårdnadshavare, eftersom ett förvarstagande omöjliggör ett återförenande. Enligt utredningen kan det dock i denna situation bedömas finnas synnerliga skäl om samtliga vårdnadshavare tas i förvar just med beaktande av att barnet redan har skiljts från sina vårdnadshavare genom deras eget agerande.⁴⁵⁰

Som tidigare framhållits bör stor restriktivitet iakttas vid förvarstagande av barn. Det kan endast komma i fråga att utöka förutsättningarna för att ta barn i förvar om det finns mycket starka skäl för det. De skäl som Förvarsutredningen har anfört för att utöka möjligheterna att ta medföljande barn i förvar avser främst verkställighetsärenden, dvs. barn som inte har ansökt om internationellt skydd. För medföljande barn som har ansökt om internationellt skydd innehåller det nya direktivet tydliga bestämmelser om att de inte ska skiljas från sina vårdnadshavare. Vidare är den nuvarande regleringen om förvar av medföljande barn sedan länge mycket restriktivt utformad, och regeringen har så sent som 2017 bedömt att regleringen stämmer väl överens med de konventionsåtaganden och andra internationella rättsakter som Sverige är bundet av.⁴⁵¹ Några starka skäl för att göra avsteg från direktivets bestämmelser och utöka möjligheterna att skilja medföljande barn från sina vårdnadshavare har inte framkommit. Mot denna bakgrund görs bedömningen att den nuvarande

⁴⁵⁰ SOU 2025:16, s. 238–240.

⁴⁵¹ Prop. 2017/18:284, s. 39–40.

regleringen i 10 kap. 3 § UtL, som innebär att ett barn inte får skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar, ska kvarstå såvitt avser den av Förvarsutredningen föreslagna regleringen om uppsikt och förvar av barn som är asylsökande. På så sätt uppfylls också direktivets krav i denna del.

Barn får aldrig hållas i förvar i fängelseanläggningar

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att barn aldrig får hållas i förvar i fängelse eller någon annan anläggning som används för brottsbekämpande ändamål uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens författningsförslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.2 fjärde stycket i det nya direktivet ska underåriga aldrig hållas i förvar i fängelse eller någon annan anläggning som används för brottsbekämpande ändamål. Enligt den nuvarande regleringen i utlänningslagen kan barn inte placeras i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest (s.k. externplacering). Förvarsutredningen har inte heller föreslagit att barn ska kunna externplaceras.⁴⁵² Direktivets krav på att barn inte får hållas i förvar i fängelse eller någon annan anläggning som används för brottsbekämpande ändamål är således uppfyllt.

Barn ska ha möjlighet till utbildning och fritidsaktiviteter

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att barn som hålls i förvar ska ha möjlighet till utbildning och fritidsaktiviteter uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

⁴⁵² SOU 2025:16, s. 49.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.2 sjätte stycket i det nya direktivet ska underåriga som hålls i förvar ha rätt till utbildning såvida inte tillhandahållandet av utbildning är av begränsat värde för dem på grund av att de hålls i förvar under mycket kort tid. Sådana underåriga ska också ha möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder.

I 11 kap. 3 § UtlL finns särskilda regler som gäller behandlingen av barn. I paragrafen anges bl.a. att barn som hålls i förvar ska ges möjlighet till lek och aktiviteter som är lämpliga för barnets ålder. Förvarsutredningen har, bl.a. som en följd av de föreslagna förlängningarna av förvarstiden för barn i säkerhetsärenden, bedömt att barn som hålls i förvar ska erbjudas utbildning och har föreslagit en komplettering av 11 kap. 3 § UtlL där detta framgår. Eftersom de flesta barn kommer vistas under en begränsad tid på förvaren kommer regleringen i praktiken främst att omfatta barn som omfattas av de längre förvarstiderna.⁴⁵³ Den föreslagna regleringen uppfyller direktivets krav på att barn som hålls i förvar ska ha möjlighet till utbildning och fritidsaktiviteter.

Inkvartering av ensamkommande barn

Bedömning: Direktivets bestämmelse om inkvartering av ensamkommande barn uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.3 i det nya direktivet ska ensamkommande barn som hålls i förvar inkvarteras i lokaler som är anpassade till inkvartering av ensamkommande barn. Sådana anläggningar ska ha personal som är kvalificerad att skydda rättigheterna för ensamkommande barn och tillgodose deras behov. Om

⁴⁵³ SOU 2025:16, s. 52 och 622.

ensamkommande barn hålls i förvar ska medlemsstaterna se till att de inkvarteras avskilt från vuxna.

En liknande bestämmelse finns i artikel 17.4 i återvändandedirektivet i vilken anges att ensamkommande barn, så långt det är möjligt, ska förses med inkvartering i anläggningar med tillgång till personal och utrymmen som tar hänsyn till behoven hos personer i deras åldersgrupp. I propositionen om genomförande av återvändandedirektivet anges att några särskilda regler om förvar av ensamkommande barn finns inte i svensk rätt. I Sverige finns inte heller några särskilda förvarsanläggningar för dessa barn. Migrationsverket lämnade inom ramen för det lagstiftningsarbetet uppgifter om att endast ett mycket litet antal ensamkommande barn hålls i förvar. Särskilda barnhandläggare på förvarsenheterna tjänstgör när barn ska tas emot. Underåriga barn får i regel vistas i de avdelningar som endast tar emot familjer eller kvinnor. Pojkar som närmar sig 18 års ålder, vilket utgör den större delen av de ensamkommande barnen, placeras dock i vissa fall på avdelningar tillsammans med män. Mot den angivna bakgrunden bedömde regeringen att Sverige uppfyllde återvändandedirektivets krav om inkvartering av ensamkommande barn.⁴⁵⁴

Enligt 11 kap. 2 § UtlL är Migrationsverket ansvarig för förvarslokaler och för behandlingen och tillsynen av en utlänning som hålls i förvar. Om ensamkommande barn tas i förvar omfattas de enligt Migrationsverket av en särskild tillsyn som dokumenteras och särskilt utbildade handläggare ska vara i tjänst när ett ensamkommande barn vistas på en förvarsenhet. Enligt Migrationsverket är antalet ensamkommande barn som vistas i förvar så pass få att avskild inkvartering skulle innebära att barnet vistades ensam med personal på en avdelning och således isolerades. Förvarsutredningen har därtill föreslagit att barn i undantagsfall ska kunna placeras på en särskild säkerhetsavdelning där de ska hållas avskilda från vuxna. I utredningen betonas att personal ska vara med dessa barn så att de inte hålls isolerade.⁴⁵⁵

Mot den angivna bakgrunden görs bedömningen direktivets krav på inkvartering av ensamkommande barn är uppfyllt.

⁴⁵⁴ Prop. 2011/12:60, s. 83–84.

⁴⁵⁵ SOU 2025:16, s. 559.

Familjer som hålls i förvar

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att en familj som hålls i förvar ska ha rätt till eget boende uppfylls genom gällande rätt och genom Förvarsutredningens förslag och föranleder inte några fler författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.4 i det nya direktivet ska familjer som hålls i förvar erbjudas avskild inkvartering som garanterar dem ett lämpligt skydd för sitt privatliv. Familjer med underåriga som hålls i förvar ska inkvarteras i förvarsanläggningar som är anpassade till underårigas behov.

Av 11 kap. 3 § andra stycket UtL framgår att en familj som hålls i förvar ska erbjudas eget boende. I förarbetena anges att familjer ska tillhandahållas separat inkvartering så att de tillförsäkras adekvat skydd för sitt privatliv.⁴⁵⁶ Förvarsutredningen har föreslagit att barn i undantagsfall ska kunna placeras på särskild säkerhetsavdelning. Enligt utredningen bör utgångspunkten vara att barn inte ska splittras från sin familj mot deras vilja. I de fall ett barn som ska placeras på säkerhetsavdelning hålls i förvar tillsammans med sin familj bör därför familjen erbjudas eget boende på den avdelningen.⁴⁵⁷

Genom regleringen i utlänningslagen uppfylls direktivets krav på att en familj som hålls i förvar ska ha rätt till eget boende. Kravet uppfylls vidare genom den av Förvarsutredningen föreslagna ordningen om att så även ska vara fallet vid placering av ett barn på säkerhetsavdelning.

Manliga och kvinnliga sökande

Bedömning: Direktivets bestämmelser om inkvartering av manliga och kvinnliga sökande uppfylls genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

⁴⁵⁶ Prop. 2011/12:60, s. 83.

⁴⁵⁷ SOU 2025:16, s. 558–559.

Skäl för bedömningen

Enligt artikel 13.5 i det nya direktivet ska medlemsstaterna se till att manliga och kvinnliga sökande som hålls i förvar inkvarteras separat, såvida dessa sökande som hålls i förvar inte är familjemedlemmar och alla berörda personer samtycker till att inkvarteras tillsammans.

Enligt 11 kap. 2 § UtL är Migrationsverket ansvarig för förvarslokaler och för behandlingen och tillsynen av en utlänning som hålls i förvar. Försvarsanläggningarna innehåller idag olika avdelningar för män, kvinnor och barnfamiljer. Den nuvarande utformningen av försvarsanläggningarna uppfyller således det nya omarbetade mottagandedirektivets krav på inkvartering av manliga och kvinnliga sökande.

11.4.12 Underårigas skolgång och utbildning

Bedömning: Även om bestämmelsen om underårigas skolgång och utbildning har fått en något ändrad lydelse, innebär dagens reglering att underåriga barn till sökande och underåriga sökande, även om de inte omfattas av skolplikt, har rätt att gå i skolan inom det allmänna utbildningssystemet på liknande villkor som svenska medborgare, vilket motsvarar de krav som uppställs i direktivet. Bestämmelsen är uppfylld genom gällande rätt och kräver inte författningsändringar på grund av ändrad lydelse.

Mottagandeutredningens förslag till ändring av 29 kap. 2 § skollagen (2010:800) ska införas.

Förslag: Bestämmelsen i 4 kap. 1 a § skolförordningen (2011:185) ska ändras. I stället för att ange att barnen bör tas emot senast en månad efter ankomsten, bör det ske senast två månader från den dag då ansökan om internationellt skydd lämnades in.

Direktivets bestämmelse

I artikel 16, som är tvingande, regleras underårigas skolgång och utbildning (jämför artikel 14 i det tidigare direktivet). Enligt artikel 16.1 ska medlemsstaterna bevilja underåriga barn till sökande

och underåriga sökande samma tillträde till utbildning som de egna medborgarna och på liknande villkor, så länge som en utvisningsåtgärd mot sådana underåriga eller deras föräldrar inte faktiskt har verkställts. I ett nytt andra stycke framgår bl.a. att underårigas utbildning som regel ska vara integrerad med utbildningen för medlemsstaternas egna medborgare och vara av samma kvalitet. Av artikel 16.2 följer att tillträde till ett utbildningssystem ska beviljas så snart som möjligt, dock senast två månader från den dag då ansökan lämnades in (tidigare gällde tre månader). Utbildningen ska tillhandahållas inom det allmänna utbildningssystemet. Endast tillfälligt får denna utbildning ges utanför det allmänna utbildningssystemet under en period av högst en månad.

Gällande rätt

Personer som är bosatta i Sverige har rätt till utbildning i alla former som ska erbjudas enligt skollagen (2010:800), och omfattas också av skolplikten. Skolplikten inträder som huvudregel höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år (7 kap. 10 § skollagen). Skolplikten upphör som huvudregel vid utgången av vårterminen det tionde året eller, om eleven går i specialskolan, det elfte året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten (7 kap. 12 § skollagen).

Med bosatt i landet avses enligt skollagen personer som ska vara folkbokförda här enligt folkbokföringslagen (1991:481). Detta framgår av 29 kap. 2 § första stycket skollagen. Vissa grupper av personer som inte är folkbokförda ska enligt 29 kap. 2 § andra stycket skollagen också anses vara bosatta i landet vid tillämpningen av lagen. Dessa barn omfattas dock inte av skolplikten, men har rätt till utbildning. Det gäller bl.a. personer som omfattas av 1 § första stycket eller 1 a § första stycket LMA (29 kap. 2 § andra stycket 1 skollagen). Det rör sig alltså om alla som tillhör personkretsen i LMA, inklusive de barn som undantas från tillämpningsområdet eftersom de bor tillsammans med vuxna som har uppehållstillstånd. Sådana personer ska anses vara bosatta även om de har meddelats ett beslut om avvisning eller utvisning (29 kap. 2 § tredje stycket skollagen). Barnen har också rätt till förskola och förskoleklass på samma sätt som barn som är bosatta i Sverige, och till

gymnasieutbildning om den påbörjas före 18 års ålder (8 kap. 3 § och 29 kap. 2–3 §§ skollagen). I sammanhanget noteras att enligt en redan beslutad lagändring blir förskoleklass en del av grundskolan från och med höstterminen 2028.⁴⁵⁸

Även personer som vistas i landet utan stöd av myndighetsbeslut eller författning ska anses vara bosatta vid tillämpningen av lagen (29 kap. 2 § andra stycket 5 skollagen). Det kan t.ex. röra sig om personer som tidigare har haft uppehållstillstånd som håller sig undan verkställigheten av ett av- eller utvisningsbeslut eller som inte har gett sig tillkänna för någon myndighet.⁴⁵⁹ Även denna grupp har en omfattande rätt till utbildning, men omfattas inte av skolplikten. Rätten till utbildning omfattar dock inte förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet såsom öppen förskola (29 kap. 3 § tredje stycket skollagen). En person som tillhör personkretsen i LMA och som håller sig undan ett beslut om avvísning eller utvisning så att det inte kan verkställas jämföras med personer som vistas här utan tillstånd vid tillämpningen av skollagen och har således en mer begränsad rätt till utbildning.

Det är barnets hemkommun som har ansvar för att erbjuda barn skolgång. Med hemkommun avses den kommun som barnet stadigvarande vistas i, eller, om barnet saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som barnet för tillfället uppehåller sig i (29 kap. 6 § andra stycket skollagen). Migrationsverket ersätter kommunerna för kostnader i samband med undervisningen enligt förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Enligt skolförordningen ska barnen tas emot i skolan så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden, men mottagandet bör ske senast en månad efter ankomsten (4 kap. 1 a § skolförordningen).

Mottagandeutredningens förslag

Mottagandeutredningen har föreslagit att personer som omfattas av mottagandelagen ska anses som bosatta i Sverige vid tillämpningen av skollagen, så länge de inte är folkbokförda. Detta ska gälla även om de har meddelats ett beslut om avvísning eller utvisning. Om de

⁴⁵⁸ Se prop. 2024/25:143, bet. 2024/25:UbU17 och rskr. 2024/25:289.

⁴⁵⁹ Prop. 2012/13:58 s. 39.

håller sig undan så att beslutet inte kan verkställas ska de dock jämföras med personer som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning. De som omfattas av mottagandelagen efter att deras uppehållstillstånd har upphört att gälla ska inte ha rätt till utbildning i större omfattning än andra som omfattas av mottagandelagen, även om de är folkbokförda.

Skälen för bedömningen

Bestämmelsen är uppfylld genom gällande rätt trots ändrad lydelse

Svensk lag är utformad så att kommunerna är skyldiga att tillhandahålla plats i skolan även för sökande av internationellt skydd. Fråga har uppkommit om den ändrade lydelsen i artikel 16 innebär att även barn till sökande och underåriga sökande ska omfattas av skolplikt om medlemsstatens egna medborgare gör det. Överväganden om barn till sökande och underåriga sökande ska omfattas av skolplikt har tidigare gjorts i Sverige. Det har då inte ansetts vara rimligt att ålägga dessa barn, och deras föräldrar, en sådan plikt innan något beslut har fattats om att de får stanna här i landet. Rätten till utbildning är därför ett erbjudande om utbildning som inte medför skolplikt. I samband med överväganden har tidigare även konstaterats att nästan alla dessa barn i grundskoleåldern redan tar del av undervisningen i grundskolan. Vidare har konstaterats att när så inte sker har kommunen en viktig uppgift att uppmuntra föräldrarna att låta barnen gå i skolan. Skolan bör också i dialog med föräldrarna uppmuntra till regelbunden närvaro i skolan och kommunen har en skyldighet att följa upp skolgången.⁴⁶⁰

Som framgår av bestämmelsen i direktivet och som också uttalats i skälen bör underåriga barn till sökande och underåriga sökande beviljas "samma" tillträde till utbildning som medlemsstaternas egna medborgare och på "liknande" villkor (skäl 48). Detta bör dock inte anses innebära att rätten till utbildning för barn till sökande och underåriga sökande ska likställas med en skyldighet att delta i utbildning på samma sätt som för barn som omfattas av skolplikt. Lydelsen i direktivet tar snarare sikte på att erbjuda utbildning på liknande villkor som för de egna medborgarna. Den svenska

⁴⁶⁰ Se prop. 2000/01:115, s. 19. Se även SOU 2010:5, s. 70 f.

regleringen, där utbildning erbjuds men inte är obligatorisk, bör därför anses vara förenlig med direktivets bestämmelse.

För den som håller sig undan omfattar rätten till utbildning inte förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet såsom öppen förskola. Förskolan är en del av det svenska utbildningssystemet. I förskolan har utbildningsbegreppet ett brett pedagogiskt perspektiv där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.⁴⁶¹ Eftersom förskolan är en del av det allmänna utbildningssystemet i Sverige talar det möjligen för att direktivets krav på utbildning även omfattar förskola. I samband med att rätt till utbildning infördes för barn som vistas i Sverige utan tillstånd anförde regeringen dock följande:⁴⁶²

Regeringen anser inte att rätten till utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd bör omfatta förskola och fritidshem. Att utöka rätten till utbildning för dessa barn innebär en avvägning mellan å ena sidan upprätthållandet av en reglerad invandring och å andra sidan barnets rätt till utbildning. Regeringen anser att en rimlig avvägning är att barnen ges rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola och gymnasieskola med motsvarande skolformer, men inte tillgång till förskola och fritidshem. Därtill kommer att en tillgång till förskola och fritidshem skulle innebära flera praktiska svårigheter t.ex. vad gäller administration av avgifter. Dessutom ser regeringen det som osannolikt att familjer som vistas i landet utan tillstånd skulle välja att skicka små barn till förskola. Som en följd av att barnen inte ges rätt till förskola och fritidshem kommer de inte heller att omfattas av bestämmelserna om annan pedagogisk verksamhet i 25 kap. skollagen, t.ex. pedagogisk omsorg och öppen förskola, eftersom sådan verksamhet erbjuds i stället för eller som komplement till förskola eller fritidshem.

Bedömning görs att samma ordning fortsatt ska gälla, och att detta är förenligt med direktivets krav. Dessa barn får tillgång till de centrala delarna av utbildningsgången, det vill säga de delar som omfattas av skolplikten.

Föreslagen ändring av 4 kap. 1 a § skolförordningen

Mottagandeutredningens förslag till ändring av 29 kap. 2 § skollagen ska införas. Bestämmelsen innebär att personer som omfattas av den föreslagna mottagandelagen, inklusive de barn som undantas från

⁴⁶¹ Prop. 2009/10:165 s. 218 f.

⁴⁶² Prop. 2012/13:58, s. 13.

mottagandelagens tillämpningsområde eftersom de bor tillsammans med vuxna som har uppehållstillstånd eller som av andra skäl inte omfattas av lagen, även fortsättningsvis ska anses som bosatta i landet i skollagens mening.

Enligt 4 kap. 1 a § skolförordningen ska barn tas emot i skolan så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden, men mottagandet bör ske senast en månad efter ankomsten. Enligt direktivet ska skolgång erbjudas senast två månader från den dag då ansökan om internationellt skydd lämnades in. Tidigare medgav direktivet en tidsfrist om tre månader, men denna har nu förkortats.

Migrationsverket har påtalat att den svenska regleringen bör justeras så att tidsgränsen för när barnet senast ska tas emot i skolan anpassas till direktivets yttersta tidsgräns, det vill säga två månader. Enligt Migrationsverket skulle en sådan anpassning vara mer ändamålsenlig för att överensstämja med systematiken enligt reglerna i rättsakterna. Det gäller inte enbart familjer och ensamkommande barn i gränsförfarandet, utan också för de personer som kommer befinna sig i förfarandet enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen där det kan komma bli fråga om rörelsebegränsning i större utsträckning. Även om rörelsebegränsningen i sig inte utgör ett hinder för barnen att gå i skolan så innebär det, i vart fall i gränsförfarandet, en skyndsam handläggning där familjerna behöver vara tillgängliga i asylprocessen.

Med hänsyn till behovet av flexibilitet som Migrationsverket har påtalat till följd av rättsakternas nya förfarande, och med beaktande av att utgångspunkten fortsatt är att barn ska anmälas till kommunen och tas emot så snart det är lämpligt utifrån deras personliga förhållanden, föreslås en justering av tidsgränsen i skolförordningen. I stället för att ange att barnen bör tas emot senast en månad efter ankomsten, bör det ske senast två månader från den dag då ansökan om internationellt skydd lämnades in. Detta med hänsyn tagen till skollov.

Vid bedömningen har hänsyn tagits till barnets rätt till utbildning enligt artikel 28 i barnkonventionen. En avvägning har gjorts mellan behovet av flexibilitet i mottagandesystemet och barnets rätt att så snart som möjligt få tillgång till utbildning. Förslaget innebär att barn kan få tillgång till utbildning först två månader efter ankomst till skillnad från en månad som tidigare. Som tidigare ska beaktas när

det bedöms lämpligt med hänsyn till barnets personliga förhållanden. Vid åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Om det är möjligt ska barnet erbjudas skola så snart det är lämpligt.

11.4.13 Tillträde till arbetsmarknaden

Förslag: Mottagandeutredningens förslag som innebär att sökande av internationellt skydd beviljas tillträde till arbetsmarknaden (genom undantag från kravet på arbetstillstånd) först sex månader efter det att ansökan lämnades in ska införas, men ändras på så sätt att tidsperioden ska börja löpa från den dag då ansökan registrerades.

Bestämmelsen ska kompletteras med ett nytt stycke som innebär att om sökande befinner sig i ett påskyndat prövningsförfarande i enlighet med artikel 42.1 a–f asylprocedurförordningen ska tillträde till arbetsmarknaden inte beviljas eller, om det redan beviljats, upphävas.

Motsvarande bestämmelse i 7 kap. 8 § föreslagen mottagandelag som gäller ensamkommande barn ska införas.

Direktivets bestämmelse

Av artikel 17.1 första stycket, som är tvingande, följer att medlemsstaterna ska se till att sökande har tillträde till arbetsmarknaden senast sex månader från den dag då ansökan om internationellt skydd registrerades, under förutsättning att ett administrativt beslut av den behöriga myndigheten inte har fattats och förseningen inte kan tillskrivas sökanden.⁴⁶³ Tidigare gällde senast nio månader efter att ansökan lämnades in (jämför artikel 15.1 i det tidigare direktivet). I ett nytt andra stycke framgår att om en medlemsstat har påskyndat sakprövningen av en ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 42.1 a–f

⁴⁶³ I lydelsen av artikel 17.1 preciseras inte vilka omständigheter som kan leda till att en försenad handläggning kan tillskrivas den sökande. Enligt EU-domstolen ska bestämmelsen tolkas så att en försening kan läggas sökande till last när personen inte samarbetar med de behöriga myndigheterna. Se förenade målen C-322/19 och C-385/19, p. 77–79.

asylprocedurförordningen ska tillträde till arbetsmarknaden inte beviljas eller, om det redan beviljats, upphävas.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 17.2 första stycket, som är tvingande, säkerställa att sökande som har tillträde till arbetsmarknaden får faktiskt tillträde till arbetsmarknaden, i enlighet med nationell rätt. Liksom tidigare får medlemsstaterna enligt andra stycket av arbetsmarknadspolitiska skäl, även med hänsyn till ungdomsarbetslösheten, kontrollera huruvida en specifik ledig plats för vilken en arbetsgivare överväger att anställa en sökande som har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med punkt 1 skulle kunna fyllas av medborgare i den berörda medlemsstaten eller av andra unionsmedborgare eller av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som är lagligt bosatta i den medlemsstaten. Om medlemsstaten finner att den specifika lediga platsen kan tillsättas med sådana personer, får medlemsstaten eller arbetsgivaren neka sökanden den platsen (jämför artikel 15.2 i det tidigare direktivet).

Artikel 17.3 är en ny bestämmelse som är tvingande. Bestämmelsen innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att sökande ges samma behandling som sina egna medborgare när det gäller bl.a. anställningsvillkor, föreningsfrihet, utbildning, erkännande av kvalifikationer och tillgång till lämpliga system för bedömning av tidigare lärande och erfarenhet.⁴⁶⁴ Även artikel 17.4 är en ny bestämmelse som innehåller möjlighet till undantag avseende likabehandlingen.

Vidare finns en ny, tvingande, bestämmelse i artikel 17.5 som innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att sökande som är anställda eller på grundval av tidigare anställning har rätt till sociala trygghetsförmåner behandlas på samma sätt som deras egna medborgare i fråga om de grenar av social trygghet som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Artikel 17.6, som också är ny, innebär en möjlighet för medlemsstaterna att begränsa likabehandlingen genom att utesluta sociala trygghetsförmåner som inte är beroende av anställningsperioder eller av avgifter.

Även artikel 17.7 är en ny bestämmelse som är tvingande. Av bestämmelsen följer att rätten till likabehandling inte ska ge upphov

⁴⁶⁴ Jämför artiklarna i skyddsgrundsförordningen. För artikel 17.3 punkterna a-c finns motsvarande bestämmelse i artikel 28.2 punkterna a-c skyddsgrundsförordningen. Artikel 17.3 punkten d kan jämföras med artikel 30.1 skyddsgrundsförordningen. Artikel 17.3 punkten e kan jämföras med artikel 30.3 skyddsgrundsförordningen.

till en rätt till bosättning i fall där ett beslut som fattats i enlighet med asylprocedurförordningen har medfört att sökandens rätt att stanna kvar har upphört.

Av artikel 17.8, som är en ny och tvingande bestämmelse, följer att vid tillämpningen av punkt 3 d (som gäller erkännande av kvalifikationer), och utan att det påverkar tillämpningen av vissa artiklar i direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer (2005/36/EG), ska medlemsstaterna, så långt det är möjligt, främja fullständigt tillträde till befintliga förfaranden för erkännandet av utländska kvalifikationer för sökande som inte kan tillhandahålla dokumentation som styrker deras kvalifikationer.⁴⁶⁵

Av artikel 17.9, som är en tvingande bestämmelse, följer att medlemsstaterna inte får återkalla en sökandes rätt att arbeta under överklagandeprocessen om sökanden har rätt att stanna kvar i medlemsstatens territorium tills ett slutligt beslut har meddelats (jämför artikel 15.3 i det tidigare direktivet).

Gällande rätt

Ingen tidsgräns för sökandes tillträde till arbetsmarknaden

För att en utlänning ska få arbeta i Sverige krävs som utgångspunkt att utlänningen har ett arbetstillstånd (2 kap. 7 § UtL). Sedan 1992 har det varit möjligt för personer som sökt internationellt skydd att arbeta i Sverige utan arbetstillstånd under perioden då ansökan behandlas. När undantaget från kravet på arbetstillstånd infördes motiverades det i förarbetena med att varje sökande har en skyldighet att – i likhet med vad som gäller för alla andra i vårt samhälle – i mån av förmåga svara för sin och sin familjs försörjning.⁴⁶⁶ Vid införandet begränsades undantaget till de fall där väntetiden kunde bedömas komma att bli lång och där Migrationsverket bedömde att dess beslut inte skulle komma att fattas inom fyra månader från ansökan. Sedan 2010 finns det inte någon tidsgräns för sökandes tillträde till arbetsmarknaden.

⁴⁶⁵ Jämför artikel 30.2 skyddsgrundsförordningen.

⁴⁶⁶ Prop. 1993/94:94, s. 36 f.

Villkoren i utlänningsförordningen

Förutsättningarna för personer som ansökt om uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl att medges undantag från kravet på arbetstillstånd (så kallat "AT-UND") följer av 5 kap. 4 § UtlF. Av bestämmelsen framgår att det krävs att utlänningen har identitetshandlingar, eller på annat sätt medverkar till att klargöra sin identitet (punkt 1), att det inte är sannolikt att utlänningen kommer att överföras enligt Dublinförordningen (punkt 2), att det inte är sannolikt att utlänningen kommer att avvisas med omedelbar verkställighet (punkt 3) samt att det inte rör en utlänning i ett säkerhetsärende enligt 1 kap. 7 § UtlL eller i ett ärende enligt LSU (punkt 4). Undantaget från kravet på arbetstillstånd gäller så snart en ansökan gjorts och gäller tills sökande får uppehållstillstånd eller lämnar landet. Det upphör dock tidigare om sökande inte medverkar till verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning (5 kap. 4 § andra stycket UtlF). När förutsättningarna är uppfyllda utfärdar Migrationsverket ett bevis om att sökande omfattas av undantaget (5 kap. 4 § tredje stycket UtlF).

Arbetsbaserade förmåner och arbetslöshetsförsäkringar

Arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken kan utgå till personer som arbetar i Sverige och uppfyller vissa villkor. Det rör sig t.ex. om graviditetspenning, föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå, sjukpenning, inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning samt inkomstgrundad ålderspension. Personer som arbetar i Sverige är försäkrade för arbetsbaserade förmåner enligt 4 kap. 3 § och 6 kap. 6 § socialförsäkringsbalken. För att omfattas av försäkringsskyddet krävs också, med undantag för vissa ersättningar, att de som behöver ha arbetstillstånd enligt utlänningslagen har arbetstillstånd eller uppehållstillstånd med motsvarande verkan (6 kap. 14 § socialförsäkringsbalken). Eftersom sökande av internationellt skydd (under vissa förutsättningar) är undantagna från kravet på arbetstillstånd kan de ha rätt till arbetsbaserade förmåner.

Personer som har arbetat och blivit arbetslösa kan under vissa förutsättningar ha rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen, enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Arbetslöshetsförsäkringen uppställer inget krav på medborgarskap eller bosättning, utan omfattar alla som uppfyller villkoren.

Erkännande av kvalifikationer

När det gäller erkännande av kvalifikationer har Sverige tillträtt 1997 års konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (Lissabonkonventionen) i vilken rekommenderas en beredvillighet för att flyktingar eller personer i flyktingliknande situationer snabbt och rättvist ska få bedömt om kraven för tillträde till högre utbildning, fortsatta studier i viss högre utbildning eller yrkesutövning är uppfyllda. Detta gäller även personer vars kvalifikationer inte kan styrkas med handlingar.⁴⁶⁷

Mottagandeutredningens förslag

Av tilläggsdirektiven till Mottagandeutredningen framgår att rätten för sökande av internationellt skydd att arbeta i Sverige inte bör vara mer generös än vad EU-rätten kräver. Utredningen skulle samtidigt ta ställning till om det i vissa fall finns skäl att avvika från miniminivåerna, exempelvis för att främja ett enhetligt och ändamålsenligt regelverk, och i så fall lämna nödvändiga författningsförslag. Eftersom ett övergripande mål med mottagandet är en mer effektiv och ordnad asylprocess, anses möjligheten att arbeta under asyltiden inte längre ge samma fördelar för individen eller samhället som tidigare, då asylprocessen tog längre tid.

Tillträde till arbetsmarknaden först efter en viss tid i Sverige

Mottagandeutredningen föreslår en bestämmelse, som saknar motsvarighet i LMA, vilken innebär tillträde till arbetsmarknaden först efter en viss tid i Sverige. Genom denna bestämmelse ska undantaget från kravet på arbetstillstånd inträda först sex månader efter det att ansökan lämnades in, under förutsättning att övriga villkor är uppfyllda, om Migrationsverket inte har fattat ett beslut i

⁴⁶⁷ Prop. 2013/14:248, s. 52.

ärendet och förseningen inte kan tillskrivas sökande. Tidsgränsen för tillträde till arbetsmarknaden anpassas därigenom till den normala tidsåtgången för prövning av ansökan enligt EU-rätten.

Mottagandeutredningen konstaterar att betydelsen av att arbeta under asyltiden under senare år har minskat till följd av ett lägre antal sökande, kortare handläggningstider och en lägre bifallsfrekvens för asylärenden. Det finns för närvarande ingenting som tyder på att utvecklingen kommer att förändras under den närmaste tiden. Dessutom föreslår Mottagandeutredningen att det kommer att finnas möjlighet att åsidosätta reglerna om att boende på asylboende ska vara ett villkor för vissa förmåner vid extraordinära situationer. Detta innebär att sökande kan komma att få möjlighet att flytta till eget boende och arbeta om det skulle uppkomma en situation då asylmottagandet ökar kraftigt och handläggningstiderna återigen riskerar att bli mycket långa.

Det område som sökande ska vistas inom - det län där deras asylboende är beläget - bedöms av Mottagandeutredningen som tillräckligt för att sökande som ska ha rätt att arbeta också har en sådan faktisk möjlighet att tillträda arbetsmarknaden på det sätt som direktivet kräver.

Beslut om förutsättningarna är uppfyllda meddelas av Migrationsverket enligt den nya bestämmelsen. Övriga förutsättningar för att AT-UND ska gälla framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 9 § UtlL. Sådana föreskrifter finns i 5 kap. 4 § UtlF, som Mottagandeutredningen föreslår vissa ändringar i.

Möjlighet att överklaga ett beslut som begränsar sökandes tillträde till arbetsmarknaden

Enligt Mottagandeutredningens förslag ska det vara möjligt att överklaga ett beslut om att neka undantag från kravet på arbetstillstånd. Mottagandeutredningen har framhållit att sökandes rätt till tillträde till arbetsmarknaden enligt EU-rätten är en förmån som syftar till att säkerställa iakttagandet av den grundläggande rättigheten att arbeta och försörja sig. Av direktivet följer att medlemsstaterna ska se till att beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner som påverkar sökande individuellt kan överklagas enligt de förfaranden som fastställs i

nationell rätt (artikel 29). Den nuvarande regleringen om möjligheten för sökande att undantas från kravet på arbetstillstånd enligt 5 kap. 4 § UtlF är till skillnad från EU-rätten inte utformad som en rättighet för individen. Enligt svensk rätt finns det alltså inte någon rätt att överklaga Migrationsverkets ställningstagande om att neka AT-UND.

Enligt Mottagandeutredningens bedömning följer av det nya direktivet att det finns en möjlighet för den enskilde att i ett överklagande kunna hävda att rättigheterna enligt direktivet inte iakttagits när Migrationsverket nekar att bevilja undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Överklagandet måste grundas på omständigheterna att Migrationsverket inte avgjort asylärendet inom sex månader, och att förseningen inte kan tillskrivas sökande. Överprövningen i domstol kommer i dessa fall dels bestå av en prövning av om tidsramen är uppfylld – det vill säga att Migrationsverket inte fattat beslut i ärendet om uppehållstillstånd inom sex månader från det att ansökan lämnades in – dels en prövning av att förseningen inte beror på sökande. I situationer när förseningen till viss del har uppstått av andra skäl, kan det beroende på omständigheterna, vara tillräckligt att förseningen till viss del beror på sökande.

Rätten att överklaga Migrationsverkets beslut om att neka AT-UND ska inte gälla de övriga villkor som finns för undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd, så som att personen uppvisar identitetsdokument, medverkar till fastställandet av identiteten och att ansökan är välgrundad och ska behandlas i Sverige.

Mottagandeutredningen föreslår att rätten att överklaga framgår av mottagandelagen, och att sådana beslut ska kunna överklagas till migrationsdomstolen. En upplysningsbestämmelse om rätten att överklaga bör även tas in i 8 kap. 11 § UtlF. Den lämpligaste ordningen är att överklaganden som rör undantag från krav på arbetstillstånd prövas av migrationsdomstol och att den instansordning som gäller för överklagande av beslut enligt utlänningslagen gäller även dessa mål. Av överklagandebestämmelsen ska därför framgå att mål om undantag från kravet på arbetstillstånd överklagas till migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen, där det krävs prövningstillstånd.

Arbetsbaserade förmåner och arbetslöshetsförsäkringar

Mottagandeutredningen konstaterar att personer som kommer omfattas av mottagandelagen kan ha rätt till arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken och arbetslöshetsersättning, om de uppfyller de villkor som uppställs i respektive regelverk. Detsamma gäller i förhållande till LMA i dag och bör gälla även fortsättningsvis. Mottagandeutredningens förslag om en karenstid kommer dock leda till att personer som har sökt skydd i lägre utsträckning kommer att uppfylla villkoren för arbetsbaserade förmåner. Mottagandeutredningen bedömer att det inte behöver göras några ändringar i reglerna avseende arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken eller arbetslöshetsförsäkringen.

Skälen för förslaget

Tillträde till arbetsmarknaden omfattas av de allmänna mottagningsvillkoren enligt artikel 2.6. Det utgör därmed inte ett av de materiella mottagningsvillkoren i direktivet som har till syfte att uppfylla sökandens väsentliga eller omedelbara behov (artikel 2.7). Även om direktivets allmänna mottagningsvillkor inte har till syfte att tillgodose sökandens grundläggande behov, syftar de till att säkerställa iakttagande av de grundläggande rättigheter som föreskrivs i EU:s rättighetsstadga, däribland rätten att arbeta (artikel 15 i stadgan). Ett av direktivets syften är också att hjälpa sökande av internationellt skydd att bli självförsörjande och att fastställa tydliga regler för sökandes tillträde till arbetsmarknaden (skäl 50).

Medlemsstaterna är skyldiga att se till att sökande har tillträde till arbetsmarknaden senast sex månader efter det att ansökan registrerades. Tidsgränsen på sex månader är alltså en maximal gräns för möjligheten att begränsa sökandes tillträde till arbetsmarknaden. Till skillnad från direktivets relativt precisa bestämmelser om villkor för beviljande, inskränkning och indragning av materiella mottagningsvillkor finns inte några analoga bestämmelser om villkoren för tillträde till arbetsmarknaden. Av direktivet följer att villkoren för tillträde till arbetsmarknaden beslutas i enlighet med nationell rätt, men dessa villkor ska säkerställa att sökanden får faktiskt tillträde till arbetsmarknaden. Medlemsstaterna får dock av

arbetsmarknadspolitiska skäl prioritera unionsmedborgare och andra lagligen bosatta tredjelandsmedborgare (artikel 17.2). Av direktivet följer alltså att medlemsstaterna har behörighet att införa andra villkor för tillträde till arbetsmarknaden än dem som uttryckligen nämns i artikel 17, men de ska säkerställa ett faktiskt tillträde till arbetsmarknaden. De villkor som fastställs ska med andra ord inte göra det i praktiken omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheterna som följer av unionsrätten.

Genom att tidsfristen för att erbjuda sökande tillträde till arbetsmarknaden sänks från nio till sex månader anpassas fristen till den normala tidsåtgången för sakprövning enligt asylprocedurförordningen. Enligt direktivet ska en sökande som befinner sig i en annan medlemsstat än den där han eller hon är skyldig att befinna sig i enlighet med asyl- och migrationshanteringsförordningen inte vara berättigad till tillträde till arbetsmarknaden (skäl 9), se mer om detta i avsnitt 11.4.17. Tillträde till arbetsmarknaden bör inte heller beviljas om ansökan sannolikt är ogrundad och för vilken en påskyndad prövning därför tillämpas, inbegripet när sökanden undanhåller relevanta uppgifter eller handlingar som rör sökandens identitet (artikel 17.1 andra stycket och skäl 52).

Mottagandeutredningens förslag om tillträde till arbetsmarknaden först efter sex månader ska införas

Mot bakgrund av Mottagandeutredningens överväganden och utgångspunkten för detta arbete i förhållande till den miniminivå som följer av EU-rätten bör anpassning av svensk rätt ske utifrån de förslag som Mottagandeutredningen har lämnat. Förslaget innebär att sökande ges tillträde till arbetsmarknaden först efter sex månader.

Villkoren i 5 kap. 4 § utlänningsförordningen är förenliga med direktivet

Av 5 kap. 4 § UtlF följer ytterligare villkor för att sökande ska vara undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Som framgått ovan hindrar inte direktivet att medlemsstaterna inför andra villkor

för tillträde till arbetsmarknaden än dem som uttryckligen nämns i artikel 17, så länge som ett faktiskt tillträde till arbetsmarknaden säkerställs. Mottagandeutredningen behandlade särskilt villkoret när det gäller så kallade "Dublinärenden" i 5 kap. 4 § punkten 2 UtlF. Det konstaterades av Mottagandeutredningen att det visserligen strider mot praxis från EU-domstolen⁴⁶⁸ att behålla ett sådant villkor, men med hänsyn till att medlemsstaterna enligt det nya direktivet har rätt att vägra tillträde till arbetsmarknaden på grund av överföringsbeslut enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen (artikel 21) lämnades inget förslag om att ta bort villkoret.

Det bör särskilt framhållas att artikel 21 inte enbart ger medlemsstaterna en möjlighet att vägra tillträde till arbetsmarknaden för sökande som omfattas av ett överföringsbeslut enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen, utan en skyldighet att göra det. Bestämmelsen är utformad så att medlemsstaterna ska säkerställa att sådana sökande inte ges tillträde till arbetsmarknaden, vilket innebär att villkoret i 5 kap. 4 § 2 UtlF inte strider mot direktivet. Inte heller övriga villkor strider mot direktivet.

Det ska införas en begränsning vid påskyndat prövningsförfarande

När det gäller artikel 17.1 andra stycket, det vill säga att sökande inte ska få tillträde till arbetsmarknaden om denne befinner sig i ett påskyndat prövningsförfarande, saknade Mottagandeutredningen möjlighet att behandla den bestämmelsen inom ramen för sitt uppdrag. Mottagandeutredningen konstaterar dock att med förslaget om en karenstid på sex månader bör det i praktiken sällan bli aktuellt att en person som blir föremål för ett påskyndat förfarande kommer att beviljas AT-UND. Samtidigt framhåller Mottagandeutredningen att det kan behövas ytterligare analys av om den ordning utredningen föreslår för tillträde till arbetsmarknaden är förenlig med regleringen i andra stycket.

Bestämmelsen om påskyndat prövningsförfarande i artikel 42 asylprocedurförordningen är till skillnad mot de tidigare

⁴⁶⁸ Enligt praxis från EU-domstolen får medlemsstaterna inte vägra sökande tillträde till arbetsmarknaden enbart på grund av att ett beslut har fattats om överföring enligt Dublinförordningen (förenade målen C-322/19 och C-385/19).

asylprocedurdirektiven obligatoriska i de situationer som räknas upp. Bestämmelsen i förordningen är direkt tillämplig, och det kommer därför vara förordningen som reglerar under vilka omständigheter Migrationsverket ska tillämpa ett påskyndat prövningsförfarande (ser mer om detta i kapitel 5). Ett påskyndat prövningsförfarande kommer alltså att tillämpas i Sverige.

Som kommissionen har påpekat är syftet med ett påskyndat prövningsförfarande enligt asylprocedurförordningen att möjliggöra en påskyndad prövning av ansökningar om internationellt skydd som bedöms vara sannolikt ogrundade eller där det föreligger allvarliga säkerhets- eller ordningsproblem. Tillträdet till arbetsmarknaden syftar till att främja integration och självförsörjning, vilket inte är relevant för sökande vars ansökningar prövas enligt dessa grunder. Kommissionen har vidare påtalat att vid tillämpning av dessa grunder inom ramen för gränsförfarandet saknar sökande tillträde till medlemsstatens territorium, vilket i praktiken försvårar eller omöjliggör tillträde till arbetsmarknaden. Bestämmelsen är formulerad som en tvingande bestämmelse, vilket innebär att medlemsstaterna är skyldiga att neka eller återkalla tillträde till arbetsmarknaden för sökande som omfattas av ett påskyndat förfarande.

Mot bakgrund av detta bedöms det nödvändigt att införa en begränsning av tillträdet till arbetsmarknaden för sökande som omfattas av ett påskyndat förfarande i enlighet med artikel 42.1 a–f asylprocedurförordningen. Mottagandeutredningens förslag till bestämmelse i mottagandelagen bör därför kompletteras utifrån denna begränsning. Förslaget innebär att artikel 17.1 andra stycket genomförs i svensk rätt.

Mottagandeutredningens förslag om möjlighet att överklaga ett beslut som begränsar sökandes tillträde till arbetsmarknaden

Preliminära synpunkter rörande tolkningen av artikel 29 har framförts från kommissionen i frågan om huruvida tillträde till arbetsmarknaden ska anses vara en sådan förmån som avses i artikel 29 och därmed kan överklagas. Detta skiljer sig från Mottagandeutredningens tolkning. Det kan tilläggas att det under beredningen av Mottagandeutredningen inte har funnits underlag att – utifrån Mottagandeutredningen – analysera en annan ordning än

att dessa beslut ska få överklagas. Däremot har synpunkter framförts från remissinstanser gällande Mottagandeutredningens förslag om att dessa beslut ska överklagas till migrationsdomstol och inte allmän förvaltningsdomstol som övriga beslut (se 10 kap. 3 § föreslagen mottagandelag). Denna fråga bereds inom ramen för Mottagandeutredningen. Mot bakgrund av detta görs ingen annan bedömning i nuläget utan det får bli en senare fråga.

Övrigt

Den reglering som tillkommit i artikel 17 som gäller principen om likabehandling vad gäller anställningsvillkor och föreningsfrihet kräver inte några författningsåtgärder. Det kan särskilt nämnas att även om det i Sverige inte finns en lagstadgad minimilön (utan i stället regleras löner genom kollektivavtal) kräver inte detta någon författningsåtgärd så länge som reglerna tillämpas lika för alla arbetstagare. Syftet med den nya regleringen kan därför uppnås utan några författningsändringar.

Inte heller regleringen om erkännande av kvalifikationer kräver några författningsåtgärder eftersom Sverige redan uppfyller de krav som ställs.

11.4.14 Språkkurser och yrkesutbildning

Bedömning: Bestämmelsen om språkkurser och yrkesutbildning är uppfylld genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Direktivets bestämmelse

Artikel 18 är en ny (tvingande) bestämmelse som ålägger medlemsstaterna att säkerställa att sökande ges tillgång till språkkurser, kurser i samhällsutbildning eller yrkesutbildning som bedöms vara lämpliga för att främja deras självständighet, samarbete med behöriga myndigheter eller möjligheter att få arbete. Alternativt ska medlemsstaterna, beroende på det nationella systemet, underlätta tillgången till sådana kurser. Detta gäller oberoende av om

sökanden har tillträde till arbetsmarknaden enligt artikel 17. Av bestämmelsens andra stycke framgår att medlemsstaterna får kräva att sökande som har tillräckliga medel betalar eller bidrar till kostnaderna för kurserna.

Gällande rätt

Sedan den 1 mars 2025 har en lagreglerad skyldighet införts för sökande av internationellt skydd att delta i samhällsintroduktion. Sökande som har fyllt 16 år ska delta, med undantag för den som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte delta (3 c § LMA). En motsvarande bestämmelse återfinns i den mottagandelag som föreslås av Mottagandeutredningen. Samhällsintroduktionen ska motsvara en heldag och ska hjälpa sökande att förstå asylprocessen och det svenska samhället.

Det finns även bestämmelser om sysselsättning i 4–7 §§ LMA. Migrationsverket får därigenom i lämplig omfattning anordna sysselsättning för sökande av internationellt skydd. Genom sådan organiserad sysselsättning kan utlänningar få delta i svenskundervisning, skötseln av förläggningar eller annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull. Utlänningar som deltar i organiserad sysselsättning ska inte anses som arbetstagare, vilket innebär att de i stor utsträckning är undantagna från de arbetsrättsliga regelverken (men vissa delar av arbetsmiljölagen gäller). Migrationsverket kan också uppdra åt andra att anordna sysselsättning. Enligt förarbetena är syftet med Migrationsverkets ansvar för organiserad sysselsättning att ge sökande en meningsfull sysselsättning och undvika passivisering i väntan på beslut.⁴⁶⁹

Bestämmelsen om sysselsättning har tidigare varit utformad som ett tvingande uppdrag för Migrationsverket. Mottagandeutredningen har under sitt utredningsarbete dock konstaterat att Migrationsverket under de senaste åren inte har anordnat organiserad sysselsättning med stöd av bestämmelserna i LMA. I stället har länsstyrelserna fått i uppdrag av regeringen att verka för att det för bl.a. sökande av internationellt skydd ska finnas

⁴⁶⁹ Prop. 1993/94:94 s. 38.

insatser.⁴⁷⁰ Länsstyrelsen ska enligt 2 § förordning (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare verka för att det inom länet finns insatser för personer som fyllt 18 år och som omfattas av LMA. Med insatser avses verksamhet som har till syfte att främja kunskaper i svenska språket, kunskaper om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden, eller hälsa. Länsstyrelsen har alltså uppdraget att samordna arbetet med tidiga insatser för sökande av internationellt skydd i länet (även kallat "TIA"). Syftet med insatserna är att underlätta etableringsprocessen och samtidigt göra väntetiden medan ansökan prövas mer meningsfull. Det finns flera ideella organisationer, studieförbund och folkhögskolor som anordnar aktiviteter för sökande, såsom t.ex. svenskundervisning, samhällsinformation och språkcafé. Det är länsstyrelsen som samordnar och administrerar särskilt statsbidrag för dessa insatser.⁴⁷¹ Sökande som deltar i sådana aktiviteter kan få sin resekostnad ersatt av Migrationsverket.⁴⁷² På samhällsportalen Informationsverige.se finns ett digitalt språkinlärningspaket som syftar till att stärka kunskaperna i svenska för bl.a. sökande av internationellt skydd. Språkinlärningspaketet riktar sig till de fem största språkgrupperna av sökande.

Av länsstyrelsernas regleringsbrev 2023 framgår att insatserna bedöms ha uppnått goda resultat och gett en meningsfull sysselsättning för deltagarna, motverkat passivisering, bidragit till kunskap om och kontakter med den svenska arbetsmarknaden och främjat en framtida etablering för dem som beviljas uppehållstillstånd.⁴⁷³ Migrationsverket samverkar med länsstyrelserna och de organisationer som erbjuder insatser genom att bl.a. informera om insatserna på samhällsintroduktionen.

Mottagandeutredningen föreslog i sitt delbetänkande att bestämmelserna om att Migrationsverket ska anordna organiserad sysselsättning ska upphävas. Som skäl angavs att bestämmelserna inte har tillämpats på länge och att sökande i stället har möjlighet att delta i TIA-insatser. Regeringen ansåg dock att det är viktigt att sökande av internationellt skydd har möjlighet till meningsfull

⁴⁷⁰ Prop. 2024/25:49, s. 68.

⁴⁷¹ Se förordning (2016:1364) om statsbidrag till verksamheter för asylsökande m.fl.

⁴⁷² I Migrationsverkets regleringsbrev framgår att verksamhetsmedel får användas till att ersätta resor till tidiga insatser för sökande ("TIA").

⁴⁷³ Länsstyrelsens återrapportering av uppdrag 3.B.19 enligt regleringsbrevet 2023.

sysselsättning och inte tvingas till passiv väntan under asyltiden. De syften som angavs vid införandet av bestämmelserna om organiserad sysselsättning är enligt regeringen i allt väsentligt fortfarande relevanta. Med beaktande av den förändring som nu genomförs för ett ordnat och effektivt mottagande – där utgångspunkten är att sökande ska bo på asylboenden – bör inte möjligheten för Migrationsverket att anordna organiserad sysselsättning, med de befintliga undantagen från viss arbetsrättslig reglering, tas bort. Det kan t.ex. finnas ett behov för Migrationsverket att anordna sysselsättning på vissa asylboenden som ett komplement till TIA-insatser för att motverka passivitet och dess konsekvenser. Vid vissa asylboenden kan det också finnas begränsade förutsättningar för lokala aktörer att ordna sysselsättning. Även i sådana fall behöver Migrationsverket fortsatt ha möjlighet att anordna sysselsättning. Bestämmelserna som rör sysselsättning upphävdes därför inte i samband med lagändringarna som infördes den 1 mars 2025. Det konstaterades dock att Migrationsverkets möjligheter att anordna sysselsättning i perioder kan vara begränsad. Bestämmelsen omformulerades därför på så sätt att den inte längre är utformad som ett tvingande uppdrag för myndigheten.⁴⁷⁴

Skälen för bedömningen

Av skälen till direktivet framgår att språkkunskaper är viktiga för att säkerställa att sökande har en tillräcklig levnadsstandard. Dessa kunskaper motverkar också sekundära förflyttningar. Medlemsstaterna bör därför säkerställa eller underlätta tillträde till språkkurser i den utsträckning de anser sådana kurser vara lämpliga för att bidra till att öka en sökandes förmåga att agera självständigt och interagera med behöriga myndigheter (skäl 58). När det gäller innebörden av begreppet ”kurser” ska det ses som en mer långsiktig/strukturerad uppsättning lektioner med ett undervisningsmål att uppnå, och inte endast ge grundläggande/nybörjarnivåkunskaper.

⁴⁷⁴ Prop. 2024/25:49, s. 69.

Fråga har uppkommit hur ”eller”⁴⁷⁵ ska tolkas när det gäller lydelsen ”språkkurser, kurser i samhällsutbildning eller yrkesutbildning”. Kommissionen menar att ”eller” i denna bestämmelse ska tolkas som att det har en kumulativ betydelse. Detta utifrån målen med att säkerställa tillgång till dessa kurser – nämligen att stärka sökandes förmåga att agera självständigt, att interagera med behöriga myndigheter eller att hitta arbete. Språkkurser är visserligen relevanta för alla tre syften, men yrkesutbildning är särskilt relevant för att hitta arbete och medborgarskapsutbildning är viktig för att kunna agera självständigt i en mottagande medlemsstat.

Som framgått ovan finns redan idag insatser både genom Migrationsverkets försorg, i nuläget framförallt i form av samhällsintroduktion, samt genom insatser från civilsamhället via länsstyrelsernas så kallade TIA-insatser. När utgångspunkten är att sökande av internationellt skydd ska bo på asylboende i större utsträckning skapas det dessutom goda förutsättningar att nå ut till sökande med information om dessa insatser. Det kommer därmed bli enklare för civilsamhället att informera om de aktiviteter som erbjuds och uppmuntra sökande att delta. Det är också enklare för Migrationsverket att nå ut med information om asylprocessen och det svenska samhället samt för sökande att delta i samhällsintroduktionen. När fler sökande samlas på asylboenden bör det också bli lättare för civilsamhället att bidra med insatser som förbereder sökande för att arbeta, såsom svenskundervisning och nätverksträffar. Det blir också enklare för arbetsgivare som är intresserade av att rekrytera sökande att nå ut med information.⁴⁷⁶

Mot bakgrund av detta görs bedömningen att de insatser som finns i nuläget lever upp till de krav som ställs enligt direktivet. Det krävs därför inga författningsändringar med anledning av den nya bestämmelsen.

Mottagandeutredningen har i delbetänkandet föreslagit att regeringen ska ge Migrationsverket i uppdrag att samverka med andra aktörer i syfte att underlätta verksamhet som riktar sig till sökande på asylboenden.⁴⁷⁷ På sikt kan det övervägas ett

⁴⁷⁵ EU-domstolen har bl.a. i mål C-391/16 (p. 102) fastslagit att termen ”eller” kan ha en alternativ eller kumulativ betydelse och därför måste tolkas i det sammanhang där den används och med hänsyn till syftena med den aktuella rättsakten.

⁴⁷⁶ SOU 2022:64, s. 128 och 140.

⁴⁷⁷ Se avsnitt 4.8.4 i SOU 2022:64.

regeringsuppdrag till Migrationsverket om insatser inom ramen för organiserad sysselsättning samt ett utökat samarbete med civilsamhället.

11.4.15 Materiella mottagningsvillkor samt hälso- och sjukvård

Bedömning: Mottagandeutredningens förslag om bistånd i föreslagen mottagandelag och mottagandeförordning uppfyller de krav som gäller för materiella mottagningsvillkor i direktivet och bör införas.

Ändringen av direktivets bestämmelse om hälso- och sjukvård kräver inte några författningsändringar.

Direktivets bestämmelser

Definitionen av materiella mottagningsvillkor och dagersättning

I artikel 2.6 definieras mottagningsvillkor, vars lydelse motsvarar det tidigare direktivet. Med detta avses samtliga åtgärder som medlemsstaterna vidtar till förmån för sökande i enlighet med direktivet.

När det gäller definitionen av materiella mottagningsvillkor, artikel 2.7, omfattas numera även hygienprodukter. Det är således mottagningsvillkor som omfattar inkvartering, mat, kläder och hygienprodukter och som tillhandahålls in natura, i form av ekonomiskt bidrag, i form av kuponger eller som en kombination av dessa, liksom dagersättning.

Av skälen framgår vidare att en dagersättning bör tillhandahållas sökande som en del av de materiella mottagningsvillkoren (skäl 8). Dagersättning har därför tillkommit som en ny definition som återfinns i artikel 2.8. Med dagersättning avses en ersättning som regelbundet tillhandahålls sökande för att personen ska kunna åtnjuta ett minimum av självständighet i sitt dagliga liv, i form av ett penningbelopp, i form av kuponger, in natura eller som en kombination av dessa, förutsatt att sådan ersättning inbegriper ett penningbelopp.

Som en allmän princip enligt direktivet gäller att normer för mottagandet av sökande ska vara tillräckliga för att ge dem en värdig

levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater (skäl 11). Direktivet ger stort utrymme för fri bedömning av vad som är en värdig levnadsstandard och hur den ska uppnås. Samtidigt har de nationella mottagningssystemen inom unionen mycket olika utformning och bestämmelser om mottagningsvillkor. Oklarheten kring vad begreppet ”värdig levnadsstandard” i direktivet innebär har identifierats som ett särskilt problem från medlemsstaterna och andra berörda parter. Enligt skälen till direktivet framgår att det är nödvändigt att medlemsstaterna fastställer en nivå för materiella mottagningsvillkor som tillhandahålls i form av ekonomiska bidrag eller kuponger på grundval av relevanta referenser som tillämpas för säkerställande av tillräcklig levnadsstandard för egna medborgare, såsom – beroende på de nationella förhållandena – minimiinkomstförmåner, minimilön, minimipension, arbetslösersättning och socialt stöd (skäl 60).

Allmänna regler

Medlemsstaterna är skyldiga att se till att sökande som inte har tillräckliga egna medel får tillgång till materiella mottagningsvillkor. Detta ska enligt artikel 19.1, som är tvingande, ske från och med när sökande gör sin ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 26 asylprocedurförordningen. (Jämför artikel 17.1 i det tidigare direktivet.)

Mottagningsvillkoren ska enligt artikel 19.2, som är tvingande, ge sökande en tillräcklig levnadsstandard som säkerställer deras uppehälle och skyddar deras fysiska och psykiska hälsa samt respekterar deras rättigheter enligt EU:s rättighetsstadga. I jämförelse med tidigare lydelse (se artikel 17.2) framgår det numera att detta också ska avse den hälso- och sjukvård som erhållits i enlighet med artikel 22.

Om en medlemsstat erbjuder materiella mottagningsvillkor i form av ekonomiskt bidrag eller kuponger ska beloppen enligt artikel 19.7 bestämmas utifrån de nivåer som medlemsstaten i fråga fastställt antingen genom lag eller praxis i syfte att säkerställa en tillräcklig levnadsstandard för de egna medborgarna. Medlemsstaterna får behandla sökande mindre gynnsamt än de egna medborgarna i detta avseende (jämför artikel 17.5).

Inkvartering

Om medlemsstaterna tillhandahåller inkvartering in natura⁴⁷⁸ ska de enligt artikel 20.1 säkerställa att sådan inkvartering ger sökanden en tillräcklig levnadsstandard (enligt artikel 19.2) samt nödvändigt stöd för att ta hänsyn till sökandenas särskilda mottagandebehov. Den inkvartering som tillhandahålls ska beviljas i en av, eller en kombination av, anläggningar som används i syfte att hysa sökande under prövningen av ansökan, förläggningar, privata hus, lägenheter, hotell eller andra anpassade lokaler (jämför artikel 18.1 i det tidigare direktivet).

Medlemsstaterna ska enligt artikel 20.2, som är tvingande, se till att sökande garanteras skydd för sitt familjeliv och har möjlighet att kommunicera med och ta emot besök av släktingar, juridiska rådgivare och företrädare för olika organisationer (jämför artikel 18.2 i det tidigare direktivet). Av artikel 20.3, som är tvingande, följer att hänsyn ska tas till särskilda faktorer som avser ålder och kön samt till situationen för sökande med särskilda mottagningsbehov (jämför artikel 18.3 i det tidigare direktivet). Medlemsstaterna ska enligt artikel 20.4, som är tvingande, också vidta lämpliga åtgärder för att så långt det är möjligt säkerställa att misshandel och våld, inbegripet våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv, förhindras (jämför artikel 18.4 i det tidigare direktivet). Enligt en ny tvingande bestämmelse i artikel 20.5 ska medlemsstaterna tillhandahålla separata sanitära inrättningar och en säker plats inom dessa förläggningar för kvinnliga sökande och deras underåriga barn.

Vuxna sökande med särskilda mottagandebehov som befinner sig i beroendeställning ska enligt artikel 20.6, som är tvingande, så långt det är möjligt inkvarteras tillsammans med vuxna nära släktingar som också befinner sig i medlemsstaten (jämför artikel 18.5 i det tidigare direktivet). Sökande ska enligt artikel 20.7, som är tvingande, bara behöva flytta mellan anläggningar när det är nödvändigt och sökanden ska då ges möjlighet att underrätta sina juridiska rådgivare om flytten (jämför artikel 18.6 i det tidigare direktivet).

⁴⁷⁸ Av artikel 2.10 följer att med förläggning avses varje anläggning som används för kollektiv inkvartering av sökande.

Personer som tillhandahåller materiella mottagningsvillkor, inbegripet de som tillhandahåller hälso- och sjukvård samt utbildning vid förläggningar, ska enligt artikel 20.8 (som är tvingande) ha lämplig utbildning och vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete (jämför artikel 18.7 i det tidigare direktivet).

Medlemsstaterna får enligt artikel 20.9, som är frivillig, låta sökande delta i förvaltningen av de materiella resurserna och de icke-materiella aspekterna av livet vid förläggningen genom ett råd eller en rådgivande kommitté som företräder dem som bor på förläggningen. Till skillnad från tidigare (jämför artikel 18.8 i det tidigare direktivet) får medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17, också tillåta sökande att utföra frivilligarbete utanför förläggningen, med förbehåll för villkor i nationell rätt.

Medlemsstaterna får enligt artikel 20.10, som är frivillig, i vissa undantagssituationer fastställa villkor som avviker från direktivets regler om villkor för inkvartering. Även sådana villkor ska under alla förhållanden säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård i enlighet med artikel 22 och en levnadsstandard i enlighet med unionsrätten, inbegripet EU:s rättighetsstadga, och internationella skyldigheter (jämför artikel 18.9 i det tidigare direktivet). Av artikel 20.10 tredje stycket, som är ny, följer att om en medlemsstat tillhandahåller avvikande materiella mottagningsvillkor ska medlemsstaten utan dröjsmål underrätta kommissionen och asylbyrån i enlighet med artikel 32.2 om aktiveringen av sin beredskapsplan.

Hälso- och sjukvård

Som tidigare ska medlemsstaterna se till att sökande får nödvändig hälso- och sjukvård. Av artikel 22.1 följer att sådan nödvändig hälso- och sjukvård ska vara av tillfredsställande kvalitet och innefatta åtminstone akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar, inbegripet allvarliga psykiatriska tillstånd, samt sexuell och reproduktiv hälso- och sjukvård som är nödvändig för att behandla ett allvarligt fysiskt hälsotillstånd (jämför artikel 19.1 i det tidigare direktivet). Av artikel 22.2, som är ny, följer att medlemsstaterna ska

säkerställa att sökandes underåriga barn och sökande som är underåriga får samma typ av hälso- och sjukvård som de egna medborgarna som är underåriga. Liksom tidigare ska medlemsstaterna om det krävs av medicinska skäl enligt artikel 22.3 sörja för nödvändig läkarhjälp eller annan hjälp för sökande med särskilda mottagandebehov, inklusive lämplig vård för psykiska besvär (jämför artikel 19.2 i det tidigare direktivet). Till skillnad mot tidigare framgår det dock även en ny skyldighet för medlemsstaterna att tillhandahålla rehabilitering och hjälpmedel.

Av skälen framgår dessutom att för att hantera sådana aspekter av folkhälsa som rör sjukdomsprevention och skydd av sökandes hälsa, bör sökandes tillgång till hälso- och sjukvård även inbegripa preventiv medicinsk behandling, såsom vaccinationer (skäl 46).

Europeiska unionens asylbyrås riktlinjer

Tidigare direktiv har kompletterats av riktlinjer om mottagningsvillkor som har utarbetats av EUAA. Riktlinjerna, som inte är rättsligt bindande, anger metoder som medlemsstaterna kan använda sig av för att fastställa normer för mottagande som ger en värdig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater. De innehåller detaljerade rekommendationer om boende, mat, kläder, dagersättning, hälso- och sjukvård, information och rådgivning, personalutbildning samt identifiering, bedömning och tillgodoseende av särskilda behov. Merparten av dessa riktlinjer kommer fortsatt att vara tillämpliga.

Gällande rätt

Allmänt om bistånd

Bistånd lämnas i form av logi, dagersättning och särskilt bidrag (13 § LMA). Det är Migrationsverket som ansvarar för biståndet till sökande av internationellt skydd. I 10 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) finns bestämmelser som innebär att den som omfattas av LMA i vissa fall inte har rätt till insatser eller ekonomiskt bistånd enligt den lagen (se 1 § andra stycket LMA). Sökande av

internationellt skydd har alltså en begränsad rätt till förmåner och välfärdstjänster.

Logi

Som tidigare framgått ska sökande av internationellt skydd av Migrationsverket tilldelas en plats på ett asylboende (3 § LMA). När Migrationsverket tilldelar sökande plats på ett asylboende ska verket, om utlänningarna samtycker till det, se till att familjer i största möjliga utsträckning hålls samman (2 c § FMA). Ensamkommande barn är undantagna från regleringen om Migrationsverkets boenden. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun att anordna boendet (3 § andra stycket LMA).

Dagersättning

Sökande som saknar egna medel har rätt till bistånd för sin dagliga livsföring, så kallad dagersättning (17 § LMA). Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror samt utgifter för sjukvård, tandvård och mediciner (5 § FMA). Ersättningen till vuxna uppgår till 71 kronor per dag för ensamstående och till 61 kronor per dag för personer som delar hushåll med andra vuxna. När fri mat ingår i inkvarteringen lämnas en reducerad dagersättning (6 § FMA). Dagersättning betalas ut förskottsvis per månad, om inte särskilda skäl leder till annat (10 § FMA). Migrationsverkets beslut att bevilja dagersättning gäller för en bestämd tidsperiod eller tills vidare. Dagersättningen betalas normalt ut månadsvis, men utbetalningen kan avse en kortare tid. Dagersättningens belopp har inte justerats sedan 1994.⁴⁷⁹

Särskilt bidrag

Utöver dagersättningen kan ett särskilt bidrag betalas ut för kostnader som uppstår på grund av särskilda behov. Det särskilda

⁴⁷⁹ Prop. 1993/94:94 och SOU 2024:68, s. 388 ff.

bidraget får avse kostnader som är nödvändiga för en dräglig livsföring, t.ex. kostnader för vinterkläder, glasögon, kosttillskott, hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning och spädbarnsutrustning (18 § LMA och 7 § FMA). Enligt förarbeten är bestämmelsen om särskilt bidrag avsedd att tillämpas restriktivt och bidraget bör endast utgå när behovet framstår som mycket starkt.⁴⁸⁰ Särskilt bidrag beviljas av Migrationsverket utifrån det billigaste alternativet för varan eller tjänsten och ska betalas ut så snart som möjligt.

Villkor för bistånd

Rätten till dagersättning och särskilt bidrag villkoras numera av att sökande bor på det asylboende där de har tilldelats plats (detta har behandlats i avsnitt 11.4.4). Detta gäller inte för ensamkommande barn. Det gäller inte heller för en utlänning som bor tillsammans med en medlem av den närmaste familjen som är bosatt i Sverige, eller som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende (8 a § LMA). Av 8 § FMA framgår att den som ansöker om eller får ersättning enligt LMA ska anmäla sådana ändringar i fråga om inkomst och andra förhållanden som kan antas påverka rätten till eller storleken av biståndet.

I LMA anges också när rätten till bistånd upphör och när sökande inte har rätt till bistånd (11 och 12 §§ LMA).

Hälso- och sjukvård

Regionernas skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård åt sökande av internationellt skydd regleras i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Under asylprocessen har vuxna sökande enligt denna lag rätt till vård som inte kan anstå, förlossningsvård, vård vid abort, preventivmedelsrådgivning och mödravård (6 §). Barn har enligt lagen rätt till samma subventionerade vård och tandvård som personer som är bosatta i Sverige (5 §). Alla sökande som kommer till Sverige erbjuds en hälsoundersökning om det inte är uppenbart obehövt (7 § och

⁴⁸⁰ Prop. 1993/94:94, s. 100 f.

SOSFS 2011:11). Sökande har även rätt till vård enligt smittskyddslagen (2004:168).

Personer som omfattas av LMA ska betala vårdavgifter, men avgifterna är i regel lägre än de som tas ut enligt hälso- och sjukvårdslagen.⁴⁸¹ Dagersättningen ska normalt räcka till vårdavgifter. Sökande omfattas inte av det högkostnadsskydd för patientavgifter som gäller för bosatta i Sverige. De som behöver mer omfattande vård eller medicin kan beviljas särskilt bidrag. Förordningen (1996:1356) om vårdavgifter m.m. för vissa utlännningar anger ett antal situationer då särskilt bidrag enligt 18 § LMA får betalas ut. Dessa bidrag utgör på så sätt ett högkostnadsskydd för sökande med många vårdtillfällen, ett stöd när en vårdgivare tagit ut en högre avgift liksom ett mer allmänt skydd när det finns särskilda skäl (5, 7, 9 och 10 §§).

Mottagandeutredningens förslag

En ny utformning av reglerna om bistånd i mottagandelagen

Mottagandeutredningen har så långt det varit möjligt beaktat det nya direktivet vid utformningen av förslagen om materiella mottagningsvillkor och bedömer att de förslag som lämnats är förenliga med direktivet.

I LMA anges när en person har rätt till bistånd och när denna rätt upphör. Mottagandeutredningen har dock konstaterat att reglerna är otydliga, särskilt i förhållande till bestämmelsen om vilka som omfattas av lagen. Därför föreslår Mottagandeutredningen att reglerna om bistånd utformas på ett nytt sätt i den föreslagna mottagandelagen. I stället för att ange när rätten till bistånd upphör, ska lagen beskriva i vilka situationer bistånd kan ges. Det ska finnas särskilda regler för olika faser i asylprocessen: när ansökan prövas, när uppehållstillstånd har beviljats och när beslut om avvisning eller utvisning har meddelats. Dessutom föreslås särskilda bestämmelser för ensamkommande barn samt för personer som har sökt eller fått uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd. Denna framställning fokuserar på Mottagandeutredningens förslag som

⁴⁸¹ Bestämmelser om vårdavgifter till sökande finns i förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlännningar. Förordningen gäller när regionerna har rätt till ersättning enligt förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande. Detta innebär att den, med vissa undantag, gäller utlännningar som omfattas av LMA.

gäller under tiden då ansökan prövas samt på de särskilda bestämmelserna för ensamkommande barn.

Mottagandeutredningens förslag om vad som ska gälla för bistånd när ansökan om internationellt skydd prövas

Enligt Mottagandeutredningens förslag ska mottagandelagen ge rätt till följande när ansökan om internationellt skydd prövas:

- logi,
- dagersättning under förutsättning att sökande bor på det asylboende där denne har tilldelats plats och, när det gäller personer som fyllt 16 år, medverkar till att klarlägga sin identitet, samt
- särskilt bidrag under förutsättning att sökande bor på det asylboende där de har tilldelats plats.

Villkoren ska gälla från det att en ansökan har gjorts, till dess att ansökan har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. En ansökan ska anses ha gjorts när en dokumenterad viljeyttring att söka skydd har gjorts inför en behörig svensk myndighet, under förutsättning att den därefter registreras och anhängiggörs hos Migrationsverket.⁴⁸²

Både boendevillkoret (se avsnitt ovan) och villkoret om att sökande medverkar till att klarlägga sin identitet finns redan idag. När det gäller sistnämnda villkor rör det sig om något som sökande ska göra löpande under tiden som prövningen av ansökan pågår. Mottagandeutredningen anser därför att kravet bör formuleras som ett villkor för dagersättning i stället för en grund för nedsättning. På så sätt blir det också tydligare för sökande att de är skyldiga att arbeta aktivt för att identiteten ska kunna klagöras. Innebörden av kravet ska dock vara densamma som i dag.

Sökande som inte bor på asylboende har kvar den principiella rätten till logi och kan när som helst begära att få flytta in på ett boende. Migrationsverket ska då tilldela personen en boendeplats.

⁴⁸² Villkoren ska gälla även om det inte är första gången som personen söker skydd. Det innebär att de t.ex. gäller även när en ansökan görs efter att ett tidigare ärende har skrivits av, ett tidigare uppehållstillstånd har löpt ut, ett beslut om avvisning eller utvisning har preskriberats eller ny prövning enligt 12 kap. 19 § UtL har beviljats.

När personen bor på boendet kan han eller hon också beviljas dagersättning och särskilt bidrag.

Ensamkommande barn ska ha rätt till logi, dagersättning och särskilt bidrag utan några särskilda villkor.

Mottagandeutredningen föreslår att dagersättningen ska täcka en större del av de grundläggande behoven

Mottagandeutredningen bedömer att de kostnader som i dag är avsedda att täckas av dagersättning och särskilt bidrag motsvarar statens skyldighet att tillförsäkra sökande materiella mottagningsvillkor som garanterar en värdig levnadsstandard i form av mat, kläder och dagersättning för andra grundläggande behov. Den svenska regleringen bedöms i detta avseende inte gå utöver vad EU-rätten kräver. Mottagandeutredningen bedömer att förslaget även är förenligt med det nya direktivet. De kostnader som täcks av den nuvarande regleringen om dagersättning och särskilt bidrag tillgodoser grundläggande mottagningsbehov och en liknande reglering föreslås finnas i mottagandelagen.

Jämlikhetskommissionen konstaterade i sitt betänkande år 2020 att dagersättningens belopp i praktiken inte räcker till allt det avser, som exempelvis blöjor och vinterkläder till barn.⁴⁸³ Migrationsverket och förvaltningsdomstolarna hanterar ett stort antal ansökningar om särskilt bidrag till behov som skulle kunna inkluderas i dagersättningen, framför allt bidrag till vinterkläder. Mottagandeutredningen föreslår därför att reglerna om dagersättningen i nya mottagandelagen utformas så att ersättningen som utgångspunkt täcker en större del av de basala behoven genom att även innefatta vinterkläder för barn och vuxna som krävs för en dräglig livsföring. Möjligheten att ansöka om och beviljas särskilt bidrag för behov av vinterkläder ska samtidigt finnas kvar. Syftet med förslaget är inte att utvidga rätten till ekonomiskt bidrag för vinterkläder utan att renodla utformningen och förenkla tillämpningen av de ekonomiska bidragen. Lämpligast sker detta genom ett schabloniserat engångsbelopp inom ramen för dagersättningen som betalas ut av Migrationsverket vid några tillfällen per år i anslutning till vintersäsongen.

⁴⁸³ SOU 2020:46, s. 667 f.

Att låta dagersättningen innefatta ett schabloniserat engångsbelopp för vinterkläder innebär en statlig utgiftsökning. Samtidigt kommer utgifterna för särskilda bidrag samt Migrationsverkets administration och kostnader för domstolsprövning att minska på grund av färre ansökningar. Mottagandeutredningen föreslår att detta tillägg införs i mottagandeförordningen (11 §).

Mottagandeutredningen föreslår att dagersättningens nivå ska fastställas utifrån relevanta referenser

Av direktivet följer att om en medlemsstat tillhandahåller sökande ekonomiskt bidrag för mottagningsbehov i form av mat och kläder ska nivån på stödet ha en koppling till de nivåer som medlemsstaterna fastställt i syfte att säkerställa en rimlig levnadsstandard för de egna medborgarna (artikel 19.7). Nivån på stödet får vara lägre än det som ges till medlemsstaternas egna medborgare, men ska enligt direktivets allmänna principer kunna motiveras utifrån en objektiv grund och fastställas utifrån relevanta referenser. Mottagandeutredningen konstaterar att det svenska regelverket saknar en koppling mellan nivån på det ekonomiska stödet till sökande för mat och kläder och de normer som gäller för att säkerställa en rimlig levnadsstandard för svenska medborgare. På grund av denna brist bedömer Mottagandeutredningen att dagens regler om dagersättning och särskilt bidrag, i den del de ska täcka kostnader för behov av mat och kläder, inte uppfyller direktivets minimikrav.

Nivån på det ekonomiska bidraget i form av dagersättning och särskilt bidrag (i det fall särskilt bidrag fortsatt ska tillgodose behov av vinterkläder) ska därför utformas så att det kan motiveras objektivt och fastställas utifrån relevanta referensbelopp för att säkerställa en rimlig levnadsstandard för svenska medborgare. Nivån på ersättningen ska dock enligt Mottagandeutredningens förslag ligga lägre än nationella nivåer. Detta bedöms vara förenligt med direktivet.

Mottagandeutredningens förslag om att dagersättningen ska följa grunderna för beräkning av försörjningsstödet

Mottagandeutredningen konstaterar inledningsvis att när nuvarande nivåer för dagersättning i FMA infördes 1994 skedde detta utifrån en uppskattning av de levnadskostnader som gällde vid den tiden. Nivåerna för dagersättningen har inte ändrats sedan dess och avsaknaden av indexering innebär att ersättningsnivåerna i praktiken har sänkts. Nivåerna för dagersättningen baseras i dag inte på tillförlitliga data eller uppskattning av levnadskostnader för sökande av internationellt skydd. Mottagandeutredningen bedömer att dagersättningens belopp i dagsläget varken motiveras utifrån en objektiv grund eller är fastställda utifrån relevanta referenser på det sätt som direktivet kräver.

För att bestämmelser om dagersättning i mottagandeförordningen ska vara förenliga med det nya direktivet måste de utformas så att det finns en koppling till en fastställd nationell referenspunkt som tillämpas för att tillförsäkra svenska medborgare en adekvat levnadsstandard. Det svenska systemet för socialt skydd och ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd för svenska medborgare är en naturlig utgångspunkt vid val av referenspunkt. Mottagandeutredningen bedömer att grunderna för beräkning av försörjningsstödet enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) är en relevant och lämplig referenspunkt och att en sådan koppling uppfyller direktivets krav.

Nivån på dagersättningen ska beräknas som en procentsats av den riksnorm för personliga kostnader som fastställs av regeringen inför varje kalenderår.

Skälen för bedömningen

Om en medlemsstat tillhandahåller sökande ekonomiskt bidrag för inkvartering, mat och kläder följer av direktivet att nivån på stödet ska ha en koppling till de nivåer som medlemsstaterna fastställt i syfte att säkerställa en rimlig levnadsstandard för de egna medborgarna. Nivån på stödet får vara lägre än det som ges till medlemsstaternas egna medborgare, men ska enligt direktivets allmänna principer kunna motiveras utifrån en objektiv grund och fastställas utifrån relevanta referenser (skäl 60).

Mottagandeutredningens förslag om bistånd i föreslagen mottagandelag och mottagandeförordning bedöms uppfylla den nivå som direktivet kräver och bör införas.

De krav som ställs i direktivet avseende hälso- och sjukvård för sökande av internationellt skydd tillgodoses redan genom befintligt regelverk.

11.4.16 Sökandes skyldighet att bekosta mottagandet samt hälso- och sjukvård

Bedömning: Mottagandeutredningens förslag om bestämmelser som ger Migrationsverket möjlighet att ändra beslut om dagersättning och återkräva felaktiga utbetalningar bör införas.

Direktivets bestämmelse

Som tidigare får medlemsstaterna enligt artikel 19.3 ställa som villkor för att bevilja materiella mottagningsvillkor att sökanden saknar tillräckliga medel för att säkerställa en tillräcklig levnadsstandard. Till skillnad från tidigare direktiv nämns dock inte längre hälso- och sjukvård i denna bestämmelse (jämför artikel 17.3 i det tidigare direktivet). Vidare framgår av artikel 19.4 och 19.5 (jämför artikel 17.4 i det tidigare direktivet) att medlemsstaterna får kräva att sökande som har tillräckliga medel själva täcker eller bidrar till kostnaderna för mottagningsvillkoren och hälso- och sjukvård. Till skillnad mot tidigare finns dock tillägg om att det är förutsatt att sådan vård inte erbjuds medborgare kostnadsfritt. Om det i efterhand visar sig att sökanden hade tillräckliga medel får medlemsstaten kräva återbetalning.

Om medlemsstaterna genomför dessa bestämmelser måste även artikel 19.6, som är ny, beaktas. Av bestämmelsen följer att vid bedömningen av om en sökande ska bidra till eller återbetala kostnader för mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård ska medlemsstaterna respektera proportionalitetsprincipen samt beakta sökandes individuella förhållanden, värdighet och personliga integritet, inbegripet särskilda mottagandebehov.

Gällande rätt

Ekonomiskt bistånd enligt LMA är behovsprövat

Det ekonomiska bistånd som ges enligt LMA i form av dagersättning och särskilt bidrag är behovsprövat och ges bara om Migrationsverket bedömer att personen saknar egna medel (17 och 18 §§ LMA). Att personen saknar egna medel och exempelvis inte har inkomster från arbete eller andra tillgångar är alltså en grundläggande förutsättning för ekonomiskt bistånd.

Enligt Migrationsverkets föreskrifter ska vid prövningen av en utlännings behov av dagersättning hänsyn tas till utlännings inkomst samt till alla kontanter, banktillgodohavanden och andra tillgångar som han eller hon faktiskt kan förfoga över eller få tillgång till. En tillgång som det inte skäligen kan krävas att utläningen säljer ska dock inte påverka behovsprövningen (16 § MIGRFS 2025:4). Dagersättning får enligt föreskrifterna lämnas med ett belopp som utgör mellanskillnaden mellan utlännings egna medel och den dagersättningsnivå som följer av en beräkning enligt 6 § andra och tredje stycket FMA under aktuell utbetalningsperiod (11 § MIGRFS 2025:4). Vid bedömningen av barns rätt till dagersättning är utgångspunkten föräldrarnas inkomstförhållanden och tillgångar.

Av förarbetena till LMA framgår att rätten till dagersättning bara är avsedd att gälla till dess förutsättningarna för bistånd eventuellt förändras.⁴⁸⁴ Migrationsverket kan enligt praxis ändra ett beslut om dagersättning om förutsättningarna för biståndet förändras, exempelvis om det visar sig att en person har egna medel.⁴⁸⁵

Sökande med egna inkomster ska betala för logi och mat

Av 15 § LMA följer att den som har inkomst av förvärvsarbete eller som har annan inkomst eller egna tillgångar och som har logi på ett asylboende ska betala ett skäligt belopp som ersättning till Migrationsverket. När kost ingår i inkvarteringen på ett asylboende ska skälig ersättning betalas även för detta. Att sökande har en ersättningsskyldighet i dessa situationer framgår alltså direkt av lag.

⁴⁸⁴ Prop. 1993/94:94, s. 51.

⁴⁸⁵ Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2023 ref. 3.

Skyldigheten att betala ersättning för logi och kost inträder vid den tidpunkt när den som bor på en förläggning och får mat där får en inkomst eller egna tillgångar. I 15 § LMA finns inte något uttryckligt stöd för Migrationsverket att besluta om ersättningsskyldighet för logi och kost för förfluten tid. I praxis har det emellertid ansetts möjligt för Migrationsverket att begära sådan ersättning retroaktivt förutsatt att det funnits en ersättningsskyldighet enligt lagen.⁴⁸⁶

Mottagandeutredningens bedömning

I Mottagandeutredningens uppdrag ingick att se över möjligheten att i större utsträckning än idag ålägga sökande av internationellt skydd att täcka eller på annat sätt bidra till kostnaderna för dels de materiella mottagningsvillkoren, dels hälso- och sjukvård (med undantag för tandvård).

Mottagandeutredningens överväganden om skyldighet att bekosta materiella mottagningsvillkor

Mottagandeutredningen har bedömt att skyldigheten för sökande att bekosta materiella mottagningsvillkor inte är mer förmånlig än vad EU-rätten kräver. Den nuvarande ordningen föreslås därför överföras till den nya mottagandelagen. Mottagandeutredningen föreslår att Migrationsverket får en uttrycklig föreskriftsrätt vad gäller hur ersättningen för logi och kost ska beräknas.

Mottagandeutredningens förslag om att Migrationsverket ska ha en lagreglerad rätt att ompröva beslut om dagersättning

Mottagandeutredningen föreslår att Migrationsverket ska ha en lagreglerad rätt att ompröva ett beslut om beviljad dagersättning när något förhållande som påverkar rätten till dagersättning eller dagersättningens storlek har ändrats. Detta ska anges i mottagandelagen. Bestämmelsen bör enligt Mottagandeutredningen

⁴⁸⁶ Se t.ex. Kammarrätten i Stockholms avgöranden den 22 mars 2016 i målen nr 7689-15, 7693-15 och 7695-15 som alla gällde skyldighet att betala logiersättning retroaktivt för den tid då personerna haft etableringsersättning.

kombineras med information i de enskilda besluten om att dagersättning beviljas. I dag finns återkallelseförbehåll i sådana beslut. Av dessa framgår att de gäller under förutsättning att personen inte har egna medel och att övriga villkor enligt LMA är uppfyllda. Det anges också att Migrationsverket kan ändra besluten om kraven inte längre uppfylls och vad det kan innebära. Mottagandeutredningen bedömer att återkallelseförbehållen bör finnas kvar, och utformas utifrån de nya villkor som föreslås i mottagandelagen.

Mottagandeutredningen påpekar att Migrationsverket även har rätt att ändra beslut om beviljad dagersättning om det framkommer att personen som har tagit emot ersättningen har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter och beslutet således var felaktigt från början. Detta följer direkt av 37 § andra stycket 3 FL.

Mottagandeutredningens förslag om att Migrationsverket ska kunna återkräva felaktiga utbetalningar

Migrationsverket har i dag inte någon reglerad möjlighet att återkräva bistånd som har betalats ut felaktigt. Det får till följd att möjligheterna att kräva tillbaka bistånd i praktiken är mycket begränsade. Det gäller även i situationer då den enskilde medvetet t.ex. har lämnat felaktiga uppgifter eller underlåtit att anmäla ändrade förhållanden. Mottagandeutredningen anser att även Migrationsverket ska ha möjlighet att kräva tillbaka bistånd som har betalats ut felaktigt eller med för högt belopp.

Mot bakgrund av detta föreslår Mottagandeutredningen att Migrationsverket ska ha möjlighet att besluta om återbetalning av ersättning som har beslutats enligt mottagandelagen. Ett sådant beslut ska kunna fattas om personen som har fått ersättningen har orsakat att denna har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåta att fullgöra sin uppgifts- eller anmälningsskyldighet. Detsamma ska gälla om ersättning i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som har fått ersättningen har insett eller skäligen borde ha insett detta. Ett beslut om återbetalning ska kunna överklagas och verkställas. När återkrav har beslutats ska Migrationsverket ha möjlighet att bevilja anstånd med betalningen eller träffa avtal med den återbetalningsskyldige om en

avbetalningsplan. I sådana fall får myndigheten ta ut ränta på det obetalda beloppet. Om ett belopp inte betalas i rätt tid ska Migrationsverket även få ta ut dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635). Migrationsverket ska få efterge kravet på återbetalning eller ränta helt eller delvis. I den utsträckning det är skäligt ska Migrationsverket även kunna göra avdrag på ersättning enligt mottagandelagen om den ersättningsberättigade är återbetalningsskyldig. Avdrag ska även få göras för upplupen ränta. Bestämmelser om återbetalning ska föras in i mottagandelagen.

Mottagandeutredningens överväganden om skyldighet att bekosta hälso- och sjukvård

Utifrån de riktlinjer som utarbetats av EUAA innebär mottagandedirektivets standard för vårdavgifter att nödvändig hälso- och sjukvård, däribland ordinerad medicin, lämnas gratis eller kompenseras ekonomiskt genom dagersättningen. Den svenska regleringen innebär bl.a. att sökande får betala lägre vårdavgift än vad som gäller för bosatta i Sverige, att den dagersättning som ges normalt ska räcka till vårdavgifter och att särskilt bidrag kan beviljas vid behov. Mottagandeutredningen bedömer att den svenska ordningen om vårdavgifter för de sökande som saknar egna medel motsvarar direktivets krav och att regleringen inte är mer förmånlig än vad EU-rätten kräver.

Mottagandeutredningen bedömer att EU-rätten medger att Sverige kan införa en reglering som innebär att sökande med egna medel åläggs att i större utsträckning än idag täcka eller bidra till kostnader för nödvändig hälso- och sjukvård (men inte mer än vad bosatta betalar). Mottagandeutredningen bedömer att det får anses förenligt med EU-rätten att sökande betalar vårdavgifter motsvarande dem som gäller för bosatta i Sverige. Ett sådant förslag framstår enligt Mottagandeutredningens bedömning dock som en konstlad, tung och ineffektiv rättslig konstruktion. För att främja ett enhetligt och ändamålsenligt regelverk föreslår därför Mottagandeutredningen att nuvarande ordning behålls. Mottagandeutredningen bedömer alltså att det finns starka skäl att avvika från miniminivåerna enligt EU-rätten när det gäller skyldigheten för sökande att med egna medel att bekosta ordinarie vårdavgifter. Mot bakgrund av sitt uppdrag lämnade

Mottagandeutredningen ändå ett alternativ förslag om skyldighet att bekosta vårdavgifter. Detta hanteras inom ramen för den fortsatta beredningen av Mottagandeutredningen i Regeringskansliet

Den föreslagna möjligheten till återkrav som redogjorts för ovan gäller även särskilt bidrag till vårdkostnader som har betalats ut felaktigt.

Skälen för bedömningen

Även för detta arbete ska utgångspunkten vara att det svenska regelverket ska vara i enlighet med den miniminivå som följer av EU-rätten (förutom i undantagsfall när det finns starka skäl att avvika från den mest restriktiva regleringen). Som Mottagandeutredningen har kommit fram till är inte det svenska regelverket mer förmånligt än vad EU-rätten kräver när det gäller skyldigheten för sökande att bekosta materiella mottagningsvillkor. Det finns inte heller av andra skäl behov av författningsändringar med anledning av direktivets ändrade lydelse. Direktivet betonar numera proportionalitetsprincipen samt kravet på att medlemsstaterna ska beakta sökandens individuella förhållanden och respektera den personliga integriteten, inklusive särskilda mottagningsbehov. Dessa krav motsvaras redan av de grundläggande principerna för god förvaltning enligt förvaltningslagen, särskilt proportionalitetsprincipen i 5 §.

Däremot bör det, som Mottagandeutredningen föreslår, införas bestämmelser om möjlighet för Migrationsverket att kunna ändra beslut om dagersättning och återkräva felaktiga utbetalningar. Detta medför att nationell rätt inte längre är mer förmånlig än vad EU-rätten kräver i den delen.

Frågan om vårdavgifter har behandlats inom ramen för Mottagandeutredningen och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

11.4.17 Indragning av mottagningsvillkor om sökande befinner sig i fel medlemsstat

Förslag: Det ska införas en bestämmelse i den föreslagna mottagandelagen som innebär att sökande av internationellt

skydd som är skyldig att vistas i en annan medlemsstat enligt artikel 17.4 asyl- och migrationshanteringsförordningen och som har delgetts ett beslut om överföring inte ska ha rätt till dagersättning eller tillträde till arbetsmarknaden enligt mottagandelagen. Indragning av dagersättning får dock endast ske om sökande erbjuds plats på ett asylboende och fri kost ingår i den erbjudna inkvarteringen. I artikel 18 asyl- och migrationshanteringsförordningen finns ytterligare bestämmelser om förutsättningarna för att meddela ett beslut om begränsningen av dessa rättigheter. Beslutet får överklagas.

Direktivets bestämmelse

Av artikel 21, som är ny och tvingande, följer att från den tidpunkt då sökande har underrättats om ett beslut om överföring till ansvarig medlemsstat enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen så upphör rätten till materiella mottagningsvillkor (artikel 19 och 20), tillträde till arbetsmarknaden (artikel 17) samt språkkurser och yrkesutbildning (artiklarna 18) i andra medlemsstater än den där sökande är skyldig att befinna sig. Detta påverkar dock inte skyldigheten att säkerställa en levnadsstandard i enlighet med unionsrätten, inbegripet EU:s rättighetsstadga, och internationella förpliktelser. Av skälen (skäl 9) följer att detta även gäller sökandes tillträde till hälso- och sjukvård (artikel 22). Vidare följer av skälen att medlemsstaterna i synnerhet bör tillgodose sökandens uppehälle och grundläggande behov, såväl när det gäller fysisk säkerhet och värdighet som beträffande relationer med andra människor. Vederbörlig hänsyn bör också tas till sökande med särskilda mottagandebehov. Hänsyn bör också tas till de särskilda behoven för sökande som har upplevt sexuellt eller könsrelaterat våld, i synnerhet kvinnor, inbegripet genom att i olika skeden av förfarandet för internationellt skydd säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård, rättsligt bistånd samt lämplig traumarådgivning och psykosocial omsorg (skäl 47). Även rätten för underåriga till skolgång och utbildning (artikel 16) kvarstår.

Av andra stycket i artikel 21 följer att om inte ett separat beslut fattas ska det av överföringsbeslutet framgå att mottagningsvillkoren har dragits in enligt bestämmelsen. Sökande

ska underrättas om sina rättigheter och skyldigheter i förhållande till beslutet.

Villkor enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen

Denna nya bestämmelse i direktivet speglar det villkor som framgår av artikel 18.1 i asyl- och migrationshanteringsförordningen. Som framgår av den förordningen har inte sökande rätt att välja i vilken medlemsstat som ansökan om internationellt skydd ska lämnas in. Sökande är enligt artikel 17.4 i förordningen skyldig att befinna sig i en viss medlemsstat (se mer om detta i kapitel 10). Artikel 18 i förordningen behandlar konsekvenser vid bristande efterlevnad av detta. Av skälen till förordningen (skäl 58) framgår att för att säkerställa att de förfaranden som fastställs i förordningen iakttas och undanröja hinder för en effektiv tillämpning av förordningen, i synnerhet för att undvika att tredjelandsmedborgare och statslösa personer avviker eller på ett otillåtet sätt förflyttar sig mellan medlemsstaterna, har skyldigheter för sökanden fastställts. Bristande efterlevnad av sådana skyldigheter innebär konsekvenser för sökandens mottagningsvillkor.

Av artikel 18 i förordningen följer att en sökande som har underrättats om sina skyldigheter och konsekvenserna av att inte följa dem inte har rätt till mottagningsvillkor enligt artiklarna 17–20 i direktivet i någon annan medlemsstat än den där han eller hon är skyldig att befinna sig. Detta gäller från den tidpunkt då sökande har delgetts överföringsbeslutet (artikel 18.1). Undantag gäller om det finns rimliga skäl att anta att sökanden kan ha utsatts för något av de brott som anges i vissa artiklar i direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (artikel 18.3). Vid tillämpningen av bestämmelsen ska medlemsstaterna beakta individuella omständigheter, inbegripet en verklig risk för kränkningar av grundläggande rättigheter i den medlemsstat där sökanden är skyldig att befinna sig. Alla åtgärder ska vara proportionella (artikel 18.4).

Skälen för förslaget

Till skillnad från sökande av internationellt skydd som befinner sig i gränsförfarandet är rörelsebegränsningen för sökande som omfattas av ett överföringsbeslut enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen inte obligatorisk. Det kan däremot vara nödvändigt med hänsyn till allmän ordning eller för att förhindra att sökanden avviker, särskilt om denne inte har följt skyldigheten att befinna sig i den ansvariga medlemsstaten (se mer om detta i avsnitt 11.4.7).

Även om det i artikel 18 asyl- och migrationshanteringsförordningen, som är direkt tillämplig, framgår att en sökande inte har rätt till mottagningsvillkor om denne befinner sig i fel medlemsstat finns det skäl att i den nationella regleringen av mottagandet uttryckligen klargöra detta. Det är direktivet som behandlar själva sakfrågan – det vill säga rätten till mottagningsvillkor – medan asyl- och migrationshanteringsförordningen i detta avseende främst reglerar var sökanden av internationellt skydd är skyldig att befinna sig. När det gäller konsekvenserna för sökanden vid bristande efterlevnad hänvisar förordningen till direktivet. En bestämmelse ska därför införas i föreslagna mottagandelagen.

Bestämmelsen innebär att en sökande av internationellt skydd som är skyldig att vistas i en annan medlemsstat enligt artikel 17.4 i asyl- och migrationshanteringsförordningen och som har delgetts ett beslut om överföring inte ska ha rätt till dagersättning eller tillträde till arbetsmarknaden enligt mottagandelagen.

Detta får dock inte leda till att personen förlorar sina möjligheter att tillgodose grundläggande behov. Det ska därför framgå av bestämmelsen att indragning av dagersättning endast får ske om sökande erbjuds plats på ett asylboende och fri kost ingår i den erbjudna inkvarteringen. Därutöver framgår av Mottagandeutredningens föreslagna bestämmelse i 8 kap. 1 § mottagandelagen att Migrationsverket (och kommuner) som anordnar boende för personer som omfattas av lagen ska se till att de som bor på boendet kan tillgodose grundläggande behov. Detta omfattar även vissa hygienprodukter (tvål eller liknande), vilket enligt Migrationsverket kommer finnas på boendena.

Det är endast dagersättningen som omfattas av bestämmelsen och inte särskilt bidrag. För en person som inte har dagersättning får vid behov avgifter för bl.a. sjukvård i stället täckas genom att personen beviljas särskilt bidrag (se 12 § Mottagandeutredningens föreslagna mottagandeförordning).

Sökande som omfattas av ett överföringsbeslut enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen behöver inte hållas avskilda eller liknande utan kan vistas i samma boende som övriga sökande, men med begränsade rättigheter.

I artikel 18 asyl- och migrationshanteringsförordningen finns ytterligare bestämmelser om förutsättningarna för denna begränsning, vilket upplysningsvis ska framgå av bestämmelsen i mottagandelagen.

Det kan särskilt påtalas att överföringsbeslut som medför indragning av mottagningsvillkor måste fattas av den medlemsstat där sökanden för närvarande vistas. Ett tidigare överföringsbeslut från en annan medlemsstat kan inte automatiskt ligga till grund för att neka mottagningsvillkor i en ny medlemsstat. I praktiken innebär detta att en sökande som lämnat en medlemsstat där ett överföringsbeslut redan meddelats, och därefter ansöker om internationellt skydd i en annan medlemsstat, har rätt till mottagningsvillkor enligt artiklarna 17–20 i direktivet tills ett nytt överföringsbeslut fattas av den nya medlemsstaten. Indragning av mottagningsvillkor kräver således ett nytt beslut, och kan inte ske automatiskt med hänvisning till ett tidigare beslut i en annan medlemsstat.

Om den överförande medlemsstaten blir den ansvariga medlemsstaten ska mottagningsvillkoren åter gälla (sökande är då i den medlemsstat där denne enligt artikel 17.4 b asyl- och migrationshanteringsförordningen är skyldig att befinna sig.)

Beslutet om indragning av mottagningsvillkor får överklagas enligt 10 kap. 4 § i Mottagandeutredningens föreslagna mottagandelag.

11.4.18 Inskränkning eller indragning av materiella mottagningsvillkor

Förslag: Mottagandeutredningens förslag om att införa en ny grund för nedsättning av dagersättning i de fall då sökande gör sig skyldig till allvarlig misskötsamhet på asylboendet ska införas. Även föreslagen bestämmelse som säkerställer att sökandes grundläggande behov tillgodoses i de fall dagersättning sätts ned eller upphör ska införas. Som Mottagandeutredningen har föreslagit ska grund för nedsättning om sökande utan giltigt skäl vägrar att delta i den så kallade organiserade sysselsättningen upphävas.

Mottagandeutredningens förslag ska kompletteras med ytterligare grund för nedsättning av dagersättning när sökande underlåter att delta i den obligatoriska samhällsintroduktionen förutsatt att det inte finns omständigheter som ligger utom sökandes kontroll. Vidare ska grund för nedsättning om sökande försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan utvidgas. Hänsyn ska även tas till om sökande i övrigt underlåter att samarbeta med de behöriga myndigheterna, eller inte uppfyller de förfarandekrav som fastställts.

Direktivets bestämmelse

Enligt artikel 23.1, som är frivillig, får medlemsstaterna inskränka eller dra in dagersättningen för sökande som, i enlighet med artikel 17.4 asyl- och migrationshanteringsförordningen, är skyldiga att befinna sig på medlemsstaternas territorium. Om det är vederbörligen motiverat och proportionerligt får medlemsstaterna även:

- a) inskränka andra materiella mottagningsvillkor, eller
- b) om punkt 2 e är tillämplig, dra in sådana villkor helt.

Medlemsstaterna får enligt artikel 23.2 fatta sådant beslut om en sökande:

- a) utan tillstånd lämnar det geografiska område inom vilken han eller hon får befinna sig, eller den bostad på en bestämd plats

- som han eller hon anvisats (jämför artikel 20.1 a i tidigare direktivet), eller avviker,
- b) inte samarbetar med de behöriga myndigheterna eller inte uppfyller de förfarandekrav de fastställt (jämför artikel 20.1 b i tidigare direktivet),
 - c) har lämnat in en efterföljande ansökan (jämför artikel 20.1 c i tidigare direktivet),
 - d) har undanhållit ekonomiska tillgångar och därför utan rätt fått del av materiella mottagningsvillkor (jämför artikel 20.3 i tidigare direktivet),
 - e) allvarligt eller vid upprepade tillfällen har brutit mot förläggningens regler eller har uppträtt våldsamt eller hotfullt i förläggningen (detta är en ny punkt), eller
 - f) underlåter att delta i obligatoriska integrationsåtgärder, om det inte finns omständigheter som ligger utom sökandens kontroll (detta är en ny punkt).

Av artikel 23.3 följer att om en medlemsstat har fattat beslut enligt punkten a, b eller f ovan, och de omständigheter som låg till grund för beslutet inte längre föreligger, ska medlemsstaten överväga om vissa eller samtliga materiella mottagningsvillkor som dragits in eller inskränkts kan återinföras. Om inte alla materiella mottagningsvillkor återinförs, ska ett vederbörligen motiverat beslut fattas och delges sökanden (jämför artikel 20.1 andra stycket i tidigare direktivet).

Enligt artikel 23.4 ska, som tidigare, beslutet fattas på objektiv och opartisk grund efter en individuell prövning av ärendet och ska ange de skäl som ligger till grund för beslutet. Beslutet ska grundas på sökandens särskilda situation, särskilt när det gäller sökande med särskilda mottagningsbehov, och fattas med beaktande av proportionalitetsprincipen. Medlemsstaterna ska säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård i enlighet med artikel 22 samt säkerställa en levnadsstandard för alla sökande i enlighet med unionsrätten, inbegripet EU:s rättighetsstadga, och internationella skyldigheter (jämför artikel 20.5 i tidigare direktivet). Vidare ska medlemsstaterna enligt artikel 23.5, som tidigare, säkerställa att materiella mottagningsvillkor inte inskränks eller dras in förrän ett

beslut har fattats i en sådan situation som avses i bestämmelsen (jämför artikel 20.6 i tidigare direktivet).

I det tidigare direktivet (artikel 20.4 som nu är borttagen) fick medlemsstaterna fastställa *sanktioner* för allvarliga brott mot de regler som gäller för förläggningarna samt för grovt våldsamt uppträdande. Bestämmelsen möjliggjorde indragning av andra typer av mottagningsvillkor, särskilt tidiga integrationsåtgärder. Det framgår dock av skälen till det nya direktivet att det är möjligt för medlemsstaterna att tillämpa andra sanktioner, inbegripet disciplinära åtgärder i enlighet med förläggningsregler, i den mån dessa sanktioner inte strider mot direktivet (skäl 63).

Av skälen framgår vidare att medlemsstaterna bör kunna inskränka eller dra in dagersättningen eller, när det är motiverat och proportionerligt, andra materiella mottagningsvillkor, om vissa villkor är uppfyllda. Detta gäller även när sökanden inte samarbetar med behöriga myndigheter eller inte fullgör fastställda förfarandekrav. Bristande samarbete kan anses föreligga om sökanden uteblir från avtalade möten, inte fullgör sin anmälningsskyldighet utan giltiga skäl, inte lämnar in sin ansökan enligt asylprocedurförordningen trots faktisk möjlighet, eller ignorerar begäran om identifieringsuppgifter, även genom att vägra lämna biometriska uppgifter, nödvändiga kontaktuppgifter eller samarbeta vid hälsoundersökningar. Medlemsstaterna bör även kunna dra in mottagningsvillkor vid allvarliga eller upprepade regelbrott på förläggningen eller vid våldsamt eller hotfullt uppträdande. Samtidigt ska tillgång till hälso- och sjukvård samt en levnadsstandard i enlighet med unionsrätten, inklusive EU:s rättighetsstadga, och internationella skyldigheter alltid säkerställas, med särskild hänsyn till sökande med särskilda behov och till barnets bästa (skäl 47 och 62).

Gällande rätt

Enligt 10 § första stycket LMA får dagersättningen enligt 17 § sättas ned för en sökande som har fyllt 18 år, om denne utan giltigt skäl vägrar att delta i anvisad verksamhet enligt 4 § (den så kallade organiserade sysselsättningen), försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin

identitet, eller genom att hålla sig undan. Nedsättningen får dock inte omfatta den del av ersättningen som är avsedd att täcka kostnader för sökandes egen mathållning. Om sökande fortsätter (utifrån samma grunder) får dagersättningen enligt tredje stycket dras in helt, under förutsättning att sökande erbjuds plats på ett asylboende där mat ingår.

Mottagandeutredningens förslag

Mottagandeutredningen föreslår två bestämmelser i den nya mottagandelagen som reglerar förutsättningarna för att sätta ned dagersättningen. Den första bestämmelsen (9 kap. 4 §) motsvarar i stora delar 10 § LMA. Grunden för nedsättning av dagersättningen vid försvårande av utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klargöra sin identitet utmönstras dock och föreslås i stället som en förutsättning för att få dagersättning och särskilt bidrag. Eftersom det rör sig om något som sökande ska göra löpande under tiden som prövningen av ansökan pågår har Mottagandeutredningen bedömt att kravet bör formuleras som ett villkor för dagersättning i stället för som en grund för nedsättning. På så sätt blir det också tydligare för sökande att de är skyldiga att arbeta aktivt för att identiteten ska kunna klargöras. Innebörden av kravet ska dock vara densamma som i dag. Villkoret föreslås föras in i 3 kap. 4 § tredje stycket nya mottagandelagen.

I en ny bestämmelse föreslår Mottagandeutredningen därutöver ytterligare förutsättningar för att sätta ner dagersättningen som saknar motsvarighet i LMA (9 kap. 5 §). Första punkten behandlar nedsättning av dagersättning för sökande som gör sig skyldig till allvarlig misskötsamhet på ett asylboende. Bestämmelsen kan tillämpas vid all slags misskötsamhet på asylboenden och omfattar således allt från brottsliga handlingar till överträdelser av ordningsregler. Däremot omfattas inte handlingar som begås på andra platser än på asylboenden eller som inte har någon påverkan på boendemiljön, t.ex. brott som begås på internet och som inte riktar sig mot andra boende. Exempel på ågeranden som omfattas av bestämmelsen är hot, våld, sexuella trakasserier eller andra kränkningar mot medboende eller personal, att egendom förstörs, narkotikahantering, störande ljud vid olämpliga tider på dygnet,

rökning inomhus, otillåten användning av kokplattor och åtgärder som syftar till att försvaga brandskyddet. Bedömningen av om ett visst beteende ska anses utgöra allvarlig misskötsamhet ska göras utifrån den aktuella misskötsamhetens karaktär och omfattning. Om det rör sig om åsidosättanden av ordningsregler, t.ex. rökning inomhus eller otillåten användning av kokplattor, ska beteendet ha fortsatt även efter tillsägelse för att dagersättningen ska sättas ned. Vid mer allvarliga överträdelser eller brottsliga handlingar räcker det däremot med ett enstaka tillfälle. En bedömning får göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, med utgångspunkt i hur agerandet har påverkat boendemiljön. Särskild hänsyn bör tas till om barn på boendet har påverkats.

Andra punkten rör nedsättning av dagersättning för sökande som inte följer sin skyldighet att vistas inom det län där asylboendet som han eller hon har tilldelats plats på ligger. Dagersättningen ska inte sättas ned om utlänningen har haft tillstånd att tillfälligt vistas utanför länet eller har inställt sig hos en domstol eller myndighet när närvaron har varit nödvändig. Se mer om detta under avsnitt 11.4.4. I tredje punkten regleras nedsättning av dagersättning för sökande som inte följer den anmälningsskyldighet som denne är ålagd. Se mer om detta under avsnitt 11.4.4.

I andra stycket finns bestämmelser om hur länge ett beslut om nedsättning av dagersättning ska gälla. Ett beslut om nedsättning för sökande som gör sig skyldig till allvarlig misskötsamhet på ett asylboende ska gälla två eller fyra veckor. Beslut om nedsättning för sökande som inte följer sin skyldighet att vistas inom ett län ska gälla en vecka. Om denna skyldighet inte följs vid flera tillfällen under en månad ska beslutet gälla i ytterligare en vecka för varje tillfälle. Beslut om nedsättning avseende sökande som inte följt sin anmälningsskyldighet ska gälla under två veckor.

Dagersättningen får enligt tredje stycket inte sättas ned om orsaken till att bestämmelserna inte följts varit omständigheter som sökande inte rådde över. Vid bedömningen av om dagersättningen ska sättas ned ska hänsyn tas till omständigheterna kring överträdelserna i det enskilda fallet. Situationer kan uppstå när det inte har funnits möjlighet att söka tillstånd på förhand, t.ex. när någon oförutsett har lagts in på sjukhus eller på annat sätt behövt söka vård.

Att dagersättningen sätts ned eller upphör ska inte leda till att personen förlorar sina möjligheter att tillgodose grundläggande

behov. Detta bör enligt Mottagandeutredningen anges uttryckligen i mottagandelagen (8 kap. 1 § som saknar motsvarighet i LMA). De grundläggande behoven kan normalt anses utgöras av mat, kläder och skor samt basala hygienartiklar. Migrationsverket behöver alltså ge sökande möjlighet att tillgodose sådana behov på annat sätt när dagersättningen sätts ned eller upphör. Detta bör kunna ske på det sätt som myndigheten anser är mest lämpligt i ett enskilt fall. Det kan t.ex. vara genom att mat serveras på boendet och att de som saknar dagersättning tilldelas kläder och basala hygienprodukter, eller att de själva får möjlighet att beställa matvaror och vissa andra produkter. Dagersättningen ska i vissa fall också täcka avgifter för hälso- och sjukvård. Vid behov bör sådana avgifter för personer som inte har dagersättning i stället kunna täckas genom att personen beviljas särskilt bidrag. Detta bör kunna åstadkommas genom en justering av de nuvarande bestämmelserna om särskilt bidrag i FMA. Mottagandeutredningens förslag innebär att personer som bor på asylboende alltid kommer att kunna få särskilt bidrag.

Möjligheten att få grundläggande behov tillgodosedda på annat sätt än genom dagersättningen ska bara gälla de som bor på asylboende och personer som omfattas av ett undantag från skyldigheten att bo på asylboende. Personer som inte har dagersättning för att de bor någon annanstans kommer att ha möjlighet att få sina grundläggande behov tillgodosedda genom att flytta till ett asylboende.

Skälen för förslaget

På sätt Mottagandeutredningen föreslår ska det införas ny grund för nedsättning av dagersättning för sökande som gör sig skyldig till allvarlig misskötsamhet på ett asylboende. Detta genomför den nya punkten e i artikel 23.2. Även föreslagen bestämmelse som säkerställer att sökandes grundläggande behov tillgodoses i de fall dagersättning sätts ned eller upphör ska införas (vilket genomför artikel 23.4).

Ny grund för nedsättning av dagersättning när sökande inte deltar i samhällsintroduktionen

I det nya direktivet, punkten f, finns numera en möjlighet för medlemsstaterna att inskränka eller dra in dagersättningen om sökande underlåter att delta i obligatoriska integrationsåtgärder, om sådana tillhandahålls eller möjliggörs av medlemsstaten, såvida det inte finns omständigheter som ligger utom sökandens kontroll.

Sedan den 1 mars 2025 har en lagreglerad skyldighet införts att delta i samhällsintroduktionen. Sökande som har fyllt 16 år ska delta, med undantag för den som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte delta (3 c § LMA). Ett exempel på en sådan obligatorisk integrationsåtgärd som tillhandahålls i Sverige är alltså numera den samhällsintroduktion för sökande som anordnas av Migrationsverket.

Mottagandeutredningen föreslog i sitt delbetänkande att en konsekvens för sökande som inte deltar i samhällsintroduktionen ska vara att undantaget från kravet på arbetstillstånd inte ska gälla. Regeringen valde dock att inte gå vidare med detta förslag. Regeringen ansåg inte heller att underlåtenhet att delta i samhällsintroduktionen bör leda till en straffrättslig påföljd. Som påpekats i Mottagandeutredningens delbetänkande delade regeringen uppfattningen att det inte är förenligt med 2013 års direktiv att sätta ned dagersättningen på grund av att sökande inte deltar i samhällsintroduktionen (jämför artikel 20). Samtidigt konstaterade regeringen att det följer av det nya direktivet att medlemsstaterna, under vissa förutsättningar, får inskränka de materiella mottagningsvillkoren om en sökande underlåter att delta i obligatoriska integrationsåtgärder, förutsatt att det inte finns omständigheter utanför den sökandes kontroll (artikel 23.2 f). Regeringen ansåg därför att möjligheten att sänka dagersättningen vid uteblivet deltagande i samhällsintroduktionen utan giltigt skäl bör övervägas och analyseras i förhållande till det nya direktivet. Det fanns dock inte möjlighet att genomföra en sådan analys inom ramen för det lagstiftningsarbetet. För närvarande är därför skyldigheten att delta i samhällsintroduktionen inte förenad med någon särskild sanktion.⁴⁸⁷

⁴⁸⁷ SOU 2022:64, s. 219 och avsnitt 5.4 samt prop. 2024/25:49, s. 63.

Det finns numera en tydlig rättslig grund i artikel 23.2 f för att införa en möjlighet att sätta ned dagersättningen för sökande som utan giltigt skäl underlåter att delta i obligatoriska integrationsåtgärder. Sedan den 1 mars 2025 gäller en lagstadgad skyldighet att delta i samhällsintroduktion för sökande som har fyllt 16 år, med undantag för dem som har synnerliga skäl att avstå. Samhällsintroduktionen, som anordnas av Migrationsverket, utgör därmed en sådan obligatorisk åtgärd som avses i direktivet. Mot denna bakgrund är det motiverat att införa en ny grund för nedsättning av dagersättningen i de fall där en sökande utan giltigt skäl inte deltar. En sådan reglering stärker incitamenten för deltagande i samhällsintroduktionen och bidrar till att främja integration redan under asylprocessen. Samtidigt säkerställs att hänsyn tas till individuella omständigheter, i enlighet med direktivets krav på att undantag ska göras om det finns omständigheter som ligger utanför sökandes kontroll.

När dagersättningen sätts ned eller dras in enligt befintliga grunder i 10 § LMA gäller beslutet till dess att sökande börjar medverka på det sätt som bestämmelsen anger. Mottagandeutredningen föreslår när det gäller den nya grunden vid allvarlig misskötsamhet på ett asylboende att beslutet om nedsättning i stället ska gälla för ett visst antal dagar. Detta eftersom misskötsamhet normalt begås vid separata tillfällen och således inte är perdurerande. Enligt Mottagandeutredningens bedömning är det lämpligt att dagersättningen sätts ned under två eller fyra veckor vid varje tillfälle (se mer om detta ovan). När det gäller grunden att sökande inte deltar i samhällsintroduktionen är detta fråga om en integrationsåtgärd vid ett tillfälle. Även detta beslut om nedsättning ska gälla för ett visst antal dagar. Det är lämpligt att dagersättningen sätts nedan under två veckor vid varje tillfälle som sökande åläggs delta i samhällsintroduktionen, men inte deltar.

Grund för nedsättning av dagersättning om sökande inte deltar i den organiserade sysselsättningen ska upphävas

Om sökande utan giltigt skäl vägrar delta i sådan sysselsättning som anordnas av Migrationsverket (så kallad organiserad sysselsättning) kan dagersättningen sättas ned (se 10 § LMA respektive 9 kap. 4 § föreslagna mottagandelagen). Mottagandeutredningen föreslog i sitt

delbetänkande – som en följd av att bestämmelsen om organiserad sysselsättning föreslogs upphävas – att även bestämmelsen om nedsättning av dagersättning skulle tas bort. Mottagandeutredningen konstaterade att bestämmelserna om organiserad sysselsättning i LMA har blivit kvar trots att den inte längre tillämpas, och ansåg att detta varken är ändamålsenligt eller lämpligt. Dessutom ifrågasatte Mottagandeutredningen om bestämmelsen om nedsättning av dagersättning vid uteblivet deltagande i organiserad sysselsättning är förenlig med direktivet. Regeringen, som ansåg att Migrationsverket även fortsatt ska ha möjlighet att anordna sysselsättning, ansåg inte att denna grund för nedsättning bör upphävas i samband med behandlingen av Mottagandeutredningens delbetänkande. Regeringen konstaterade dock följande:

I det nya omarbetade mottagandedirektivet, som trädde i kraft den 11 juni 2024, anges att medlemsstaterna under vissa förutsättningar får inskränka de materiella mottagningsvillkoren om sökanden underlåter att delta i obligatoriska integrationsåtgärder, såvida det inte finns omständigheter som ligger utom sökandens kontroll (artikel 23.2 f). Möjligheten att sätta ned dagersättningen om en asylsökande utan giltigt skäl inte deltar i organiserad verksamhet bör analyseras i förhållande till det nya omarbetade mottagandedirektivet. Inte heller dessa bestämmelser bör därför upphävas.⁴⁸⁸

Regeringen anser alltså att Migrationsverket fortsatt ska ha möjlighet att anordna sysselsättning. Bestämmelserna som rör sysselsättning upphävdes därför inte i samband med lagändringarna som infördes den 1 mars 2025. Regeringen konstaterade dock i samband med detta att Migrationsverkets möjligheter att anordna sysselsättning i perioder kan vara begränsad. Bestämmelsen omformulerades därför på så sätt att den inte längre är utformad som ett tvingande uppdrag för myndigheten.

Bestämmelsen är emellertid inte heller tvingande för sökande. Som mottagandeutredningen konstaterat är det tveksamt om denna grund är tillåten enligt direktivet. För att grunden ska omfattas av nya artikel 23.2f krävs att det är fråga om en obligatorisk integrationsåtgärd, vilket det inte är. Såsom bestämmelsen om organiserad sysselsättning är utformad kan det inte heller anses finnas grund för nedsättning utifrån artikel 23.2b (om sökande

⁴⁸⁸ Prop. 2024/25:49, s. 69.

underlåter att samarbeta med de behöriga myndigheterna eller inte uppfyller de förfarandekrav som fastställts). Eftersom det saknas stöd för denna grund enligt direktivet ska den upphävas.

Grund för nedsättning av dagersättning om sökande försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan ska utvidgas

Enligt 10 § LMA respektive 9 kap. 4 § i den föreslagna mottagandelagen får dagersättning sättas ned om den sökande försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan. Denna grund hänför sig till artikel 23.2 b och har funnits sedan tidigare, om än med annan lydelse (jämför artikel 20.1 b i det tidigare direktivet). Direktivets bestämmelse är dock vidare än den nuvarande nationella regleringen. Av artikel 23.2 b framgår att dagersättning får sättas ned om sökanden underlåter att samarbeta med de behöriga myndigheterna, eller inte uppfyller de förfarandekrav som fastställts.

Migrationsverket har framfört att den nuvarande grunden i nationell rätt riskerar att minska myndighetens möjligheter att säkerställa att sökanden medverkar i utredningen. Det har påpekats att det finns flera sätt för en sökande att försvåra handläggningen, utöver att hålla sig undan. Exempel som nämnts är att inte infinna sig vid kallelser, att vara svår att nå, att vägra styrka sin identitet eller att på annat sätt aktivt sabotera utredningen. Enligt Migrationsverket är det angeläget att kunna sätta ned dagersättningen även i sådana fall, för att upprätthålla incitament till samarbete.

Mot bakgrund av utgångspunkten för detta arbete i förhållande till den miniminivå som följer av EU-rätten och för att ge Migrationsverket ändamålsenliga verktyg i handläggningen föreslås därför att bestämmelsen utvidgas till att omfatta när sökande underlåter att samarbeta med myndigheten även på andra sätt än att hålla sig undan eller inte uppfyller de förfarandekrav som har fastställts.

11.4.19 Sökande med särskilda mottagandebehov

Bedömning: Bedömningen av behovet av särskilda mottagandebehov är i dag integrerad i svensk rätt och det saknas skäl att ändra denna ordning. Bestämmelsen i direktivet har ändrats och det har införts en tidsfrist inom vilken bedömningen ska slutföras. Eftersom bestämmelsen hänvisar till att bedömningen kan integreras i den bedömning som avses i artikel 20 asylprocedurförordningen (behovet av särskilda förfarandegarantier), som är direkt tillämplig, krävs dock inte några författningsändringar.

När det gäller företrädare för ensamkommande barn m.m. behandlas detta övergripande för samtliga rättsakter i kapitel 15. I övrigt krävs inte några författningsändringar med anledning av bestämmelserna om sökande med särskilda mottagandebehov.

Direktivets bestämmelser

Sökande med särskilda mottagandebehov

Definitionen av sökande med särskilda mottagandebehov framgår av artikel 2.14. Som tidigare finns en allmän princip om att medlemsstaterna ska beakta den speciella situationen för dessa sökanden vid genomförandet av direktivet. Detta framgår numera av artikel 24 som är en tvingande bestämmelse (jämför artikel 21 i tidigare direktivet). Sökande med särskilda mottagandebehov anges i en icke uttömmande lista som: underåriga, ensamkommande barn, personer med funktionsnedsättning, äldre, gravida, homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella personer, ensamstående föräldrar med underåriga barn, offer för människohandel, personer med allvarliga sjukdomar, personer med psykiatriska tillstånd, inklusive posttraumatiskt stressyndrom samt personer som har utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, t.ex. offer för könsrelaterat våld, kvinnlig könsstympning, barnäktenskap eller tvångsäktenskap, eller våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv.

Bedömning av särskilda mottagandebehov

Artikel 25, som är tvingande, reglerar bedömningen av särskilda mottagandebehov (jämför artikel 22 i tidigare direktivet). Medlemsstaterna ska enligt artikel 25.1 så snart som möjligt efter det att en person har ansökt om internationellt skydd individuellt bedöma om sökanden har särskilda mottagandebehov. Bedömningen kan integreras i befintliga nationella förfaranden eller i den bedömning som avses i artikel 20 asylprocedurförordningen. Den ska inledas genom att identifiera särskilda mottagandebehov baserat på synliga tecken, sökandens utsagor eller beteende, eller i tillämpliga fall, utsagor från sökandens föräldrar eller företrädare. Bedömningen ska slutföras inom 30 dagar från det att ansökan om internationellt skydd gjordes, eller inom den tidsfrist som anges i asylprocedurförordningen om bedömningen integrerats där. Identifierade särskilda mottagandebehov ska tillgodoses. Om särskilda mottagandebehov framkommer senare under asylförfarandet ska dessa också bedömas och tillgodoses. Medlemsstaterna ska säkerställa att särskilda mottagandebehov beaktas under hela asylförfarandet och att situationen för dessa sökande följs upp på ett lämpligt sätt.

Av artikel 25.2, som är ny, följer att vid bedömningen av särskilda mottagandebehov ska medlemsstaterna säkerställa att den personal som utför bedömningen är utbildad och får fortbildning i att upptäcka tecken på sådana behov och i hur dessa ska tillgodoses. Information om sökandens särskilda behov ska dokumenteras i den akt som innehåller av behöriga myndigheter, tillsammans med beskrivning av synliga tecken, sökandes utsagor eller beteenden samt föreslagna åtgärder och ansvariga myndigheter för att tillgodose behoven. Med på förhand inhämtat samtycke i enlighet med nationell rätt ska hänvisning ske till läkare eller psykolog för vidare bedömning av psykiskt och fysiskt tillstånd, om det finns tecken på att psykisk eller fysisk hälsa kan påverka mottagandebehoven. Vid behov ska tolkning tillhandahållas av utbildad personal, men om sådan saknas och det riskerar att fördröja behandlingen, får andra vuxna bistå med tolkning med sökandens samtycke. Resultatet av undersökningen ska beaktas vid beslut om vilket särskilt mottagningsstöd som ska ges. (Artiklarna 25.3–5 motsvarar innehållet i artiklarna 22.2–4 i tidigare direktivet.)

Underåriga

Det finns även, som tidigare, en särskild bestämmelse om underåriga i artikel 26 (jämför artikel 23 i det tidigare direktivet). Artikel 26.1–5 har i huvudsak motsvarande lydelse som tidigare. Artikel 26.6 är ny på så vis att motsvarande bestämmelse tidigare endast fanns för reglering kring ensamkommande barn.

Ensamkommande barn

I artikel 27 finns, som tidigare, en särskild bestämmelse om ensamkommande barn (jämför artikel 24 i det tidigare direktivet). Denna bestämmelse behandlas övergripande för samtliga rättsakter, se kapitel 15.

Offer för tortyr och våld

I artikel 28 regleras, som tidigare, offer för tortyr och våld (jämför artikel 25 i tidigare direktiv). Medlemsstaterna ska se till att personer som utsatts för människohandel, tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, inbegripet våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv, ges nödvändig medicinsk och psykologisk behandling och vård, inbegripet vid behov nödvändiga rehabiliterings- och rådgivningstjänster, för de skador som förorsakats av dessa gärningar. Tillgång till sådan behandling och vård ska tillhandahållas så tidigt som möjligt efter det att dessa personers behov har identifierats.

Bestämmelser i asylprocedurförordningen och screeningförordningen

I artiklarna 20 och 21 asylprocedurförordningen finns bestämmelser om särskilda förfarandegarantier. Enligt artikel 20 asylprocedurförordningen ska de behöriga myndigheterna göra en individuell bedömning av om sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier. Bedömningen får integreras i befintliga nationella förfaranden eller i den bedömning som avses i artikel 25 i

mottagandedirektivet och behöver inte vara utformad som ett administrativt förfarande. Det finns även en bestämmelse i asylprocedurförordningen som reglerar garantier för underåriga. I artikel 22.1 föreskrivs att barnets bästa ska komma i främsta rummet när de behöriga myndigheterna tillämpar asylprocedurförordningen. Av artikel 22.2 följer att den beslutande myndigheten ska göra en bedömning av barnets bästa i enlighet med artikel 26 i mottagandedirektivet.

Tredjelandsmedborgare som är föremål för screening ska enligt artikel 12.3 screeningförordningen genomgå en preliminär sårbarhetskontroll av specialiserad personal vid screeningmyndigheterna som är utbildad för det ändamålet, i syfte att identifiera om en tredjelandsmedborgare kan vara en statslös person, sårbar eller ett offer för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling, eller har särskilda behov i den mening som avses i återvändandedirektivet, artikel 25 i det nya omarbetade mottagandedirektivet och artikel 20 i asylprocedurförordningen. Se mer om detta i avsnitt 7.5.1.

Gällande rätt

Regeringen har i samband med genomförandet av bestämmelsen i det omarbetade asylprocedurdirektivet ansett att bedömningen av behovet av särskilda förfarandegarantier redan är integrerad i nationella förfarandebestämmelser och att det inte bör göras i ett separat förfarande. Regeringen konstaterade i samband med detta att varje förvaltningsmyndighet har ett ansvar för att ärenden blir tillräckligt utredda. I asylärenden har Migrationsverket en långtgående utredningsskyldighet och ansvaret är större än i många andra typer av ansökningsärenden. Denna skyldighet blir särskilt betydelsefull i situationer där den enskilde har svårigheter att föra sin talan. Utöver utredningsskyldigheten har varje förvaltningsmyndighet en serviceskyldighet. Dessa skyldigheter innebär att Migrationsverket ska ge sökanden stöd och vägledning under asylprocessen. I detta ingår även en skyldighet att uppmärksamma om en sökande, på grund av vissa individuella omständigheter, har behov av någon extra stödåtgärd samt att i rimlig utsträckning tillgodose sådana behov. Migrationsverkets

utrednings- och serviceskyldighet gäller under hela asylförfarandet.⁴⁸⁹

När det gäller underåriga så finns bl.a. bestämmelser om underåriga i 1 kap. 10 § UtlL. Av bestämmelsen framgår att i fall som rör ett barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Enligt 2 d § FMA ska Migrationsverket så snart som möjligt försöka hitta familjemedlemmar till barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare och som omfattas av 1 § första stycket 1 och 2 LMA. (Motsvarande bestämmelse återfinns i Mottagandeutredningens förslag till mottagandeförordning, se 7 §.)

Skälen för bedömningen

Av skälen framgår att mottagandet av personer med särskilda mottagandebehov bör vara en fråga av största vikt för nationella myndigheter i syfte att säkerställa att detta mottagande specifikt utformas för att möta deras särskilda mottagandebehov (skäl 37).

Den utrednings- och serviceskyldighet som regeringen redogjort för i samband med genomförandet av det tidigare asylprocedurdirektivet är fortsatt gällande. Även bedömningen av om sökande har särskilda mottagandebehov enligt direktivet innefattas av motsvarande skyldigheter. Denna bedömning är således redan väl integrerad i befintliga nationella bestämmelser. I likhet med tidigare uttalanden görs bedömningen att ett separat förfarande riskerar att onödigt komplicera och fördröja handläggningen. Det saknas alltså skäl att göra en annan bedömning än den regeringen tidigare gjort i denna fråga när det gäller asylprocedurdirektivet (samma bedömning har gjorts inom ramen för detta uppdrag beträffande nu gällande asylprocedurförordning, se kapitel 5). Bestämmelsen i artikel 25 om bedömning av särskilda mottagandebehov föranleder alltså inte några författningsändringar. Eftersom bedömningen kan integreras med artikel 20 asylprocedurförordningen, som är direkt tillämplig, behövs inte

⁴⁸⁹ Prop. 2016/17:17, s. 57 ff.

heller i övrigt några författningsändringar. Det kan i samband med detta även noteras att även om artikel 25.2 är ny så motsvarar den i stort det som följer av artikel 20 asylprocedurförordningen. Tillägget föranleder ingen åtgärd eftersom det enligt uppgift från Migrationsverket redan finns fastställda förfaranden för detta med särskilt utbildad personal.

Den allmänna svenska bestämmelsen om att barnets bästa ska beaktas kommer inte att tillämpas i asyلفörfarandet då en motsvarande bestämmelse finns i artikel 22 asylprocedurförordningen som ska tillämpas före. Det bedöms inte finnas något behov av kompletterande bestämmelser eller bestämmelser av upplysningskaraktär.

Inte heller i övrigt krävs författningsändringar med anledning av bestämmelserna om sökande med särskilda mottagandebehov.

11.4.20 Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde

Bedömning: Bestämmelsen om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde är uppfylld genom gällande rätt när det gäller överklagande av beslut enligt föreslagna mottagandelagen och kräver inte några författningsåtgärder.

När det gäller rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd och offentligt biträde vid prövning och omprövning av förvarsbeslut görs samma bedömning som i Förvarsutredningen, nämligen att direktivets krav uppfylls av gällande rätt. Detta eftersom förordnandet av offentligt biträde kvarstår så länge asylprocessen pågår. Om Miniminivåutredningens förslag om att ändra denna ordning genomförs, bör det övervägas att införa ett kompletterande stycke i 18 kap. 1 § utlänningslagen, som tydliggör att offentligt biträde ska förordnas vid prövning av förvarsbeslut.

Direktivets bestämmelse

Av artikel 29.1, som är tvingande, följer att medlemsstaterna ska se till att beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner enligt direktivet, beslut om vägran att bevilja det tillstånd

som avses i artikel 8.5 första stycket eller beslut som fattas enligt artikel 9, som påverkar sökande individuellt, kan överklagas enligt de förfaranden som fastställts i nationell rätt. Åtminstone i sista instans ska möjlighet till överklagande eller prövning av de faktiska och rättsliga omständigheterna ges inför en rättslig myndighet.

Av artikel 29.2, som är tvingande, följer att vid överklagande enligt artikel 29.1 samt den rättsliga prövning som avses i artikel 11.3 och 11.5 (förvar) ska medlemsstaterna kostnadsfritt tillhandahålla rättsligt bistånd och biträde vid behov för att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning. Detta ska omfatta förberedelse av överklagande eller begäran om prövning, och åtminstone innefatta förberedelse av de handlingar som krävs samt deltagande i förfarandet inför de rättsliga myndigheterna för sökandens räkning. Detta ska erbjudas av juridiska rådgivare eller andra lämpligt kvalificerade personer enligt vad som är godkänt eller tillåtet enligt nationell rätt, vars intressen inte strider mot sökandens. (Jämför artikel 26.2 i det tidigare direktivet.)

Medlemsstaterna får enligt artikel 29.3 (som är frivillig) besluta att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde om sökanden har tillräckliga tillgångar (jämför artikel 26.3 a i det tidigare direktivet) eller om överklagandet eller prövningen bedöms sakna rimliga utsikter till framgång (jämför artikel 26.3 andra stycket i det tidigare direktivet). Detta med tillägget att det särskilt gäller vid överklaganden i andra instans eller högre. Av andra stycket i artikel 29.3, som är nytt, följer att om beslut att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattas av en myndighet som inte är en domstol, med motiveringen att överklagandet eller prövningen saknar rimliga utsikter till framgång, ska sökanden ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot det beslutet. För detta ändamål ska sökanden också ha rätt att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde. Som tidigare får medlemsstaterna enligt artikel 29.3 tredje stycket föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde endast ska tillhandahållas av juridiska rådgivare eller andra rådgivare som enligt nationell rätt särskilt har utsetts att bistå och biträda sökande (jämför artikel 26.3 b). Detta med tillägget att det alternativt kan ske av icke-statliga organisationer som ackrediterats enligt nationell rätt för att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

Medlemsstaterna får enligt artikel 29.4 (som är frivillig) införa belopps- eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, under förutsättning att sådana gränser inte godtyckligt begränsar tillgången till biståndet och biträdet (jämför artikel 26.4 a). Vidare får medlemsstaterna föreskriva att behandlingen av sökande i frågor om avgifter och andra kostnader samt återbetalningar ska vara likvärdig med, men inte mer förmånlig än, den som vanligtvis ges till egna medborgare (jämför artikel 26.4 b i det tidigare direktivet).

Av artikel 29.5 (som är frivillig) följer att medlemsstaterna får, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 19.2 (tillräcklig levnadsstandard), begära fullständig eller partiell återbetalning av kostnader för rättsligt bistånd och biträde om sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats under förfarandet för internationellt skydd, eller om beslutet att bevilja biståndet har grundats på falska uppgifter från sökanden (jämför artikel 26.5 i det tidigare direktivet).

Medlemsstaterna ska enligt artikel 29.6, som är tvingande, antingen fastställa särskilda förfaranderegler för hur begäran om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska lämnas in och behandlas, eller tillämpa befintliga nationella regler, under förutsättning att dessa regler inte gör det omöjligt eller överdrivet svårt att få tillgång till sådant bistånd (jämför artikel 26.6 i det tidigare direktivet).

Direktivets bestämmelse om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i samband med förvar

Direktivet innehåller särskilda bestämmelser om rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i samband med förvar. I artikel 11.6 anges att vid en rättslig prövning av beslut om förvar ska medlemsstaterna se till att de sökande har tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde enligt de villkor som fastställts i artikel 29 (tidigare följde villkoren av förvarsbestämmelsen, det vill säga artikel 9 i det tidigare direktivet).

Rätten till rättsligt biträde och bistånd har utökats i viss mån när det gäller förvar. Denna rätt innefattar nu även den situationen när ett beslut om förvar omprövas med regelbundna intervaller av en

rättslig myndighet, ex officio eller på begäran av den förvarstagne (artikel 11.5 och 11.6).

Gällande rätt

Rättslig rådgivning vid överklagande av beslut enligt LMA

Migrationsverkets eller socialnämndens beslut enligt LMA överklagas till allmän förvaltningsdomstol (22 § LMA). Migrationsverkets beslut om anvisning av ensamkommande barn eller tilldelning av boendeplats får dock inte överklagas. Vid överklagande tillämpas 7 a § och 33 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Den myndighet som fattat beslut i första instans är alltså motpart till den enskilde vid domstolen och har också rätt att överklaga domstolens avgörande.

Rätten till rättslig rådgivning i dessa fall regleras av rättshjälpslagen (1996:1619). Om förutsättningarna är uppfyllda beviljas rådgivning i en rättslig angelägenhet av en advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå i sammanlagt högst två timmar (4 § rättshjälpslagen). Rådgivning kan också lämnas av någon annan som kan förordnas som rättshjälpsbiträde enligt 26 §.

Offentligt biträde i samband med förvar

Utlänningsärenden är ett av förhållandevis få rättsområden inom förvaltningsrätten där myndigheter och domstolar i vissa fall har en skyldighet att förordna offentligt biträde för den enskilde. Av 18 kap. 1 § UtlL följer att offentligt biträde ska förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om:

1. avvisning, dock inte hos Polismyndigheten om inte utlänningsen enligt 10 kap. 1 eller 2 § hållits i förvar sedan mer än tre dagar,
2. utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 § eller 11 § andra stycket,
3. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, om beslut om inhibition meddelats av

- Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen eller om ny prövning beviljats,
4. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, dock endast när det gäller fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlänningen hållits i förvar sedan mer än tre dagar, och
 5. hemsändande enligt 23 kap. 2 §.

Enligt 1980 års utlänningslag gällde en rätt till rättshjälp genom offentligt biträde vid förvarstagande då utlänningen hållits i förvar i en vecka. Denna rätt har därefter utvidgats till att gälla redan då utlänningen hållits i förvar i längre tid än tre dagar, vilket är den tidsgräns som fortfarande gäller enligt nuvarande utlänningslag.

I ett mål om uppehållstillstånd, där en utlänning åberopar skyddsbehov och fråga om utvisning aktualiseras, gäller en presumtion för att en utlänning har rätt till bistånd av ett offentligt biträde. Detsamma gäller när ett avlägsnandebeslut har preskriberats och utlänningen därefter ansöker om asyl på nytt och åberopar skyddsskäl.⁴⁹⁰ I tidigare förarbeten framhölls att ingen ska kunna avlägsnas ur landet utan att ha erbjudits bistånd av ett offentligt biträde. Om det däremot framstår som klart att utlänningen ska få stanna bör biträde inte utses. Förhållandena kan även annars undantagsvis vara sådana att något behov av biträde inte finns. Så kan vara fallet om det är uppenbart att någon grund för uppehållstillstånd inte finns och att det inte finns hinder mot att utlänningen avvisas eller utvisas till sitt hemland.⁴⁹¹ I andra förarbeten har betonats att offentligt biträde alltid bör förordnas då det är fråga om en sökande som är minderårig, sjuk eller som av andra liknande skäl inte ens med tolk kan förväntas utföra sin talan på ett ur rättssäkerhetssynpunkt betryggande sätt.⁴⁹² I praktiken förordnas alltid offentligt biträde i asylärenden om det inte är uppenbart att det saknas skyddsskäl eller ansökan på något annat sätt är okomplicerad.

I 18 kap. 1 § andra och tredje styckena UtL finns särskilda bestämmelser om när offentligt biträde ska förordnas för barn som saknar vårdnadshavare i landet. Av bestämmelserna framgår att offentligt biträde alltid ska förordnas i mål och ärenden enligt första

⁴⁹⁰ MIG 2006:2 och MIG 2010:7.

⁴⁹¹ Prop. 2016/17:17 s. 54 (med hänvisningar till äldre förarbeten).

⁴⁹² Prop. 1988/89:86 s. 135.

stycket 1 och 2 för barn som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet. Offentligt biträde ska också förordnas för ett barn som saknar vårdnadshavare här i landet om ny prövning har beviljats barnet. Slutligen ska offentligt biträde alltid förordnas för barn som hålls i förvar enligt 10 kap. 2 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

Ett offentligt biträdes förordnande gäller tills ärendet eller målet har avslutats, om inte biträdet dessförinnan blivit entledigad.⁴⁹³ Om utlänningen nöjdförklarat sig i ett ärende om avvisning eller utvisning avslutas ärendet och då upphör även förordnandet som offentligt biträde.⁴⁹⁴

Därutöver kan offentligt biträde förordnas enligt 18 kap. 1 a § UtlL. På utlänningens begäran ska offentligt biträde enligt första stycket förordnas i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om bl.a. att inte bevilja statusförklaring, vilket även innefattar beslut om återkallelse av statusförklaring. Offentligt biträde ska även förordnas vid överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning, vilket motsvarar en s.k. efterföljande ansökan. Offentligt biträde ska dock inte förordnas om utlänningen inte befinner sig i Sverige eller om det är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas.

Eftersom det offentliga biträdets roll och uppdrag i migrationsprocessen inte är närmare reglerat i utlänningslagen och inte heller har preciserats på annat sätt är de allmänna reglerna i lagen om offentligt biträde (1996:1620) samt rättshjälpslagen tillämpliga. Enligt 1 § lagen om offentligt biträde ska biträde förordnas i ett mål eller ärende enligt särskild föreskrift i lag och som huvudregel fattas beslut om förordnande av den myndighet som handlägger ärendet eller målet. Om ett biträde förordnas står staten för kostnaderna för biträdets arbete och för den utredning som är skäligen påkallad för att tillvarata den enskildes rätt och som inte kan tillhandahållas av ansvarig myndighet eller domstol. Biträdet har rätt till skälig ersättning från staten för sitt arbete (4 och 5 § lagen om offentligt biträde samt 27 § rättshjälpslagen).

⁴⁹³ MIG 2007:50.

⁴⁹⁴ MIG 2020:9.

I uppdraget att ta tillvara den enskildes intressen och bevaka dennes rätt ingår i migrationsprocessen även att det offentliga biträdet ska hjälpa den enskilde med att i samtliga instanser klargöra yrkanden och grunder samt de omständigheter som ligger till grund för det aktuella ärendet.⁴⁹⁵ Det ankommer även på biträdet att närvara vid muntliga utredningar och förhandlingar för att hjälpa den enskilde att föra sin talan på ett sätt som är adekvat och rättssäkert samt att bevaka att utredningar och förhandlingar genomförs på ett korrekt sätt.

Av 5 § lagen om offentligt biträde jämfört med 26 § rättshjälpslagen följer att till offentligt biträde får förordnas en advokat, en biträdande jurist på advokatbyrå eller någon annan som är lämplig för uppdraget. I fråga om advokater och biträdande jurister på advokatbyråer tillförsäkras bitrådets nödvändiga kvalifikationer genom de krav som generellt ställs på advokater och biträdande jurister på advokatbyråer.⁴⁹⁶ Det saknas i lag formella behörighetskrav, men Migrationsverket ställer grundläggande krav för att en person ska förordnas.⁴⁹⁷ Som generell regel gäller att den som förordnas som offentligt biträde ska ha en juristexamen. För att någon som saknar en juristexamen ska anses lämplig krävs att denne har stora kunskaper inom ett särskilt område som medför att ärendet eller målet behandlas på ett bättre och mer effektivt sätt än vad som annars hade varit fallet. I lagtexten anges inte heller hur lämplighetsbedömningen av offentliga biträden ska göras. Det ska dock göras en verklig prövning av bitrådets kvalifikationer och det är den som vill förordnas som har att visa att han eller hon uppfyller lämplighetskravet, vilket även gäller den som är advokat eller biträdande jurist vid en advokatbyrå. Det förutsätts att den myndighet eller domstol som förordnar offentligt biträde gör en prövning av bitrådets kvalifikationer.⁴⁹⁸ En sådan prövning ska även göras i de fall den enskilde lämnat önskemål om att ett visst offentligt biträde ska förordnas. Migrationsverket förordnar offentliga biträden i ärenden som handläggs av myndigheten och där utlänningslagen, eller i förekommande fall praxis, föreskriver att ett offentligt biträde ska förordnas. När ett mål anhängiggjorts i

⁴⁹⁵ Jfr MIG 2020:12.

⁴⁹⁶ Prop. 2004/05:170 s. 241 f.

⁴⁹⁷ Migrationsverket, Rättsligt ställningstagande, Kvalitetskrav på offentliga biträden, RS/021/2020.

⁴⁹⁸ Prop. 1996/97:9 s. 155 f.

domstol har även migrationsdomstolarna samt Migrationsöverdomstolen befogenhet att förordna offentligt biträde. Dessutom förordnar Polismyndigheten offentliga biträden i vissa utlänningsärenden.

Av 14 kap. 8 § första stycket UtL följer bl.a. att beslut av Migrationsverket i fråga om offentligt biträde eller ersättning i ett ärende enligt utlänningslagen får överklagas särskilt, det vill säga utan samband med beslut i huvudsaken. Vad som avses är i första hand beslut att inte bevilja biträde, entledigande av biträde eller ersättning till sådant biträde. Att en migrationsdomstols beslut i sådana frågor får överklagas till Migrationsöverdomstolen följer av 16 kap. 9 §.

Mottagandeutredningen

I den föreslagna mottagandelagen behandlas överklagande av beslut i 10 kap. 3 och 4 §§. Mottagandeutredningens förslag i denna del har behandlats löpande i promemorian i samband med relevant sakfråga. Med undantag för AT-UND (se mer om detta i avsnitt 11.4.13) föreslår Mottagandeutredningen samma ordning som tidigare, det vill säga att Migrationsverkets beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Mottagandeutredningen har inte lämnat något förslag kring bestämmelserna i direktivet om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

Förvarsutredningen

Förvarsutredningen har i sitt slutbetänkande (SOU 2025:16), se vidare om deras uppdrag i avsnitt 3.3.2, bedömt att utlänningslagens bestämmelser är förenliga med regleringen om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde för sökande av internationellt skydd i det nya direktivet. Enligt artikel 29 får medlemsstaterna besluta att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde om överklagandet eller prövningen anses sakna rimliga utsikter till framgång. Detta anser utredningen återspeglas i den nuvarande regleringen i 18 kap. 1 § första stycket UtL om att offentligt biträde ska förordnas om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Förvarsutredningen har vidare konstaterat att en nyhet i direktivet är att rätten till offentligt biträde i samband med förvar även ska omfatta processen när förvar omprövas med regelbundna intervaller (artikel 29.2). Utredningen har gjort bedömningen att nu gällande reglering får anses tillgodose detta krav i och med att förordnandet som offentligt biträde består så länge asylprocessen pågår och därmed omfattas frågan om ny prövning av förvar av det offentliga biträdets förordnande.

Sammanfattningsvis har Förvarsutredningen ansett att utlänningslagens regler om rätt till offentligt biträde vid förvar är förenlig med EU:s regleringar som innehåller bestämmelser om förvar. Förvarsutredningen lämnade dock sitt slutbetänkande innan Miniminivåutredningens delbetänkande och påtalade att de förslag som lämnas av Miniminivåutredningen kan komma att påverka bedömningar och förslag.

Miniminivåutredningen

Miniminivåutredningen har bl.a. haft i uppdrag att analysera och ta ställning till behovet av att genomföra anpassningar av svensk rätt i förhållande till asyl- och migrationshanteringsförordningen samt asylprocedurförordningens bestämmelser om rättslig rådgivning, rättsligt bistånd och biträde. Utredningen har även analyserat i vilken utsträckning det svenska regelverket gällande rätten till offentligt bekostat biträde i asylförfarandet är mer förmånligt än vad som krävs enligt förordningarna. (Se mer om deras uppdrag i avsnitt 3.3.3.)

Miniminivåutredningens förslag i delbetänkandet (SOU 2025:31) innebär vissa ändringar avseende rätten till kostnadsfritt offentligt biträde under handläggningen hos Migrationsverket. Miniminivåutredningen har föreslagit att utgångspunkten som finns idag, att ett offentligt biträde förordnas i den konventionella asylprocessen, tas bort. Rätten till kostnadsfri rättslig rådgivning hos Migrationsverket ska tillgodoses genom att ett offentligt biträde förordnas för sökanden i samband med registrering av ansökan, om det inte står klart att en annan medlemsstat är ansvarig för prövningen eller ska ansvara för att fastställa ansvarig medlemsstat. Statens kostnadsansvar för offentliga biträden som ger rättslig

rådgivning enligt asylprocedurförordningen respektive asyl- och migrationshanteringsförordningen ska som regel begränsas till sådan kostnadsfri rättslig rådgivning som förordningarna föreskriver. Dessutom har Miniminivåutredningen föreslagit att det införs tidsgränser för tillhandahållandet av sådan kostnadsfri rådgivning. När det gäller kostnadsfri rättslig rådgivning enligt asylprocedurförordningen får Migrationsverket bevilja viss ytterligare ersättning om det finns skäl till det. Enligt Miniminivåutredningens föreslagna ordning ska en sökande alltså inte ha rätt till ett offentligt biträde som företräder sökanden under asylutredningen eller som utarbetar inlagor till Migrationsverket eller vidtar andra åtgärder för sökandens räkning under handläggningen hos Migrationsverket.

När det gäller det offentliga biträdets roll i överklagandeprocessen föreslås den vara densamma som i dag. Ett kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i överklagandeprocessen omfattar utarbetande av de inlagor som krävs enligt nationell rätt, förberedande av överklagandet och, vid en eventuell förhandling i domstol, deltagande i förhandlingen. Sökanden kommer därför att som regel⁴⁹⁹ kunna bistås av ett offentligt biträde, en juridiskt utbildad person, med överklagandet.

Skälen för bedömningen

När det gäller regleringen i artikel 29.1, vilka beslut som får överklagas, har motsvarande reglering funnits sedan tidigare. I det nya direktivet finns endast förändringar utifrån nyheterna i artiklarna 7–9 (jämför artikel 7 i det tidigare direktivet). Utifrån detta finns tillägg att även beslut att neka tillfälliga tillstånd att lämna anvisat geografiskt område ska kunna överklagas. Som tidigare ska beslut som innebär begränsningar av sökandens rörelsefrihet – som påverkar sökanden individuellt – kunna överklagas. Se vidare om detta i avsnitt 11.4.4.

⁴⁹⁹ Rätten till kostnadsfri rättslig rådgivning hos Migrationsverket och rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde vid överklagandeförfarandet ska uteslutas i ett antal situationer som räknas upp i artikel 16.3 respektive artikel 17.2 i asylprocedurförordningen. Rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde vid överklagande av ett beslut om överföring, ska uteslutas om överklagandet anses sakna rimliga utsikter till framgång i enlighet med artikel 43.5 andra stycket i asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Även bestämmelser om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde återfinns i det tidigare direktivet, där de infördes. Detta med i huvudsak motsvarande innehåll förutom när det gäller förvar, där rätten i viss mån har utökats. Denna rätt innefattar nu även den situationen när ett beslut om förvar omprövas med regelbundna intervaller av en rättslig myndighet, ex officio eller på begäran av den förvarstagne (artikel 11.5 och 11.6). Liksom Förvarsutredningen görs bedömningen att nu gällande reglering får anses tillgodose detta krav i och med att förordnandet som offentligt biträde består så länge asylprocessen pågår och därmed omfattas frågan om ny prövning av förvar av det offentliga biträdets förordnande. Miniminivåutredningens förslag innebär dock, till skillnad från idag, att det offentliga biträdet inte ska biträda sökande i asylprocessen hos Migrationsverket. Om Miniminivåutredningens förslag genomförs bör det övervägas att införa ett kompletterande stycke i 18 kap. 1 § UtlL, som tydliggör att offentligt biträde ska förordnas vid prövning av förvarsbeslut.

Om ett offentligt biträde inte redan har förordnats, och en person som söker internationellt skydd vill överklaga ett beslut enligt LMA till allmän förvaltningsdomstol, har det tidigare bedömts att direktivets krav är uppfyllda genom gällande rätt. Detta eftersom rättslig rådgivning enligt rättshjälpslagen finns att tillgå. Med hänsyn till Miniminivåutredningens förslag, där kostnadsfri rättslig rådgivning enligt utlänningslagen föreslås begränsas, och eftersom det rör sig om förvaltningsprocess där offentliga biträden är ovanliga, görs samma bedömning även nu, det vill säga direktivets krav uppfylls genom möjligheten till rättslig rådgivning enligt rättshjälpslagen.

11.4.21 Åtgärder för att effektivisera mottagningssystemet

Bedömning: De avslutande bestämmelserna i direktivet som rör åtgärder för att effektivisera mottagningssystemet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen: Artikel 30 om behöriga myndigheter har motsvarande innehåll som tidigare (jämför artikel 27 i det tidigare direktivet). I Sverige är Migrationsverket förvaltningsmyndighet för

frågor som rör mottagande av sökande av internationellt skydd, inklusive boende (se 1 § förordning [2019:502] med instruktion för Migrationsverket). Av 2 § LMA framgår att Migrationsverket har huvudansvaret för mottagandet av sökande och för detta ändamål ska driva asylboenden. Mottagandeutredningen har föreslagit en bestämmelse med i allt väsentligt samma innehåll i 2 kap. 1 § i den föreslagna mottagandelagen. Bedömning görs att Migrationsverket även fortsatt bör vara den ansvariga myndigheten för dessa frågor.

När det gäller bestämmelsen om system för styrning, tillsyn och kontroll i artikel 31 så återfinns den även i det tidigare direktivet, men med en ny punkt (artikel 31.2) där det framgår att medlemsstaternas mottagningssystem ska vara föremål för den övervakningsmekanism som anges i kapitel 5 i förordningen om Europeiska unionens asylbyrå.⁵⁰⁰ Enligt 12 § i Migrationsverket instruktion är myndigheten ansvarig för samarbetet med Europeiska unionens asylbyrå enligt nämnda förordningen. Kompletteringen av artikel 31 kräver inte några författningsåtgärder.

Den nya bestämmelsen om beredskapsplanering, artikel 32, innebär att varje medlemsstat ska upprätta en beredskapsplan i samråd med myndigheter, organisationer i det civila samhället och internationella organisationer (enligt vad som är lämpligt). Beredskapsplanen ska ange vilka åtgärder som kommer att vidtas för att säkerställa ett adekvat mottagande av sökande i enlighet med direktivet i situationer där en medlemsstat står inför ett oproportionerligt stort antal personer, inbegripet ensamkommande barn, som ansöker om internationellt skydd. Beredskapsplanen ska även innehålla åtgärder för att åtgärda situationer enligt artikel 20.10 b, det vill säga när medlemsstaterna undantagsvis tillhandahåller materiella mottagningsvillkor som avviker från vad som föreskrivs. Beredskapsplanen ska meddelas asylbyrån senast den 12 april 2025. Den ska ses över vid behov, till följd av förändrade omständigheter, och minst vart tredje år. Enligt 1 a § i Migrationsverkets instruktion är myndigheten beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Migrationsverket har redan upprättat och lämnat in en beredskapsplanering till EUAA. Artikel 32 kräver inte några författningsåtgärder.

⁵⁰⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010.

Inte heller bestämmelsen i artikel 33 om personal och resurser kräver några författningsåtgärder (jämför artikel 29 i det tidigare direktivet). Detsamma gäller bestämmelsen i artikel 34 om övervakning och utvärdering (jämför artikel 30.1 och 2 i det tidigare direktivet).

12 Förordningen om återvändandegränsförfarande

12.1 Inledning

Förordningen om återvändandegränsförfarande (se bilaga 4) reglerar det sista steget inom gränsförfarandet med syftet att etablera ett gemensamt och obligatoriskt återvändandegränsförfarande för tredjelandsmedborgare och statslösa vars ansökan om internationellt skydd har avslagits inom ramen för asylgränsförfarandet. Personer som omfattas av förfarandet ska begränsas i sin rörlighet och får inte ges tillstånd att resa in i landet under processens gång. I detta kapitel behandlas förordningens bestämmelser och i vilken mån de föranleder anpassning av nationell rätt, med utgångspunkt i den miniminivå som följer av EU-rätten.

12.2 Förordningens inledande bestämmelser

Bedömning: Artiklarna 1–3 föranleder inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

I artikel 1 anges förordningens innehåll och tillämpningsområde. Av artikel 1.1 första stycket följer att det genom förordningen inrättas ett gränsförfarande för återvändande samt att förordningen är tillämplig på tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för det gränsförfarande för asyl som föreskrivs i artiklarna 43–54 i asylprocedurförordningen (gränsförfarandet för asyl). Vidare följer av bestämmelsen att

förordningen också föreskriver tillfälliga särskilda regler om gränsförfarandet för återvändande i krissituationer enligt definitionen i artikel 1.4 i krishanteringsförordningen. I andra stycket anges att förordningen också ändrar förordning (EU) 2021/1148 i syfte att möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med den förordningen för solidaritetsåtgärder inom ramen för förordning (EU) 2024/1351.

Enligt artikel 1.2 ska tillfälliga åtgärder som antas enligt kapitel III i förordningen uppfylla kraven på nödvändighet och proportionalitet, vara lämpliga för att uppnå de fastställda målen och säkerställa skydd av sökandenas rättigheter samt vara förenliga med medlemsstaternas skyldigheter enligt EU:s rättighetsstadga och internationell rätt.

Åtgärderna i kapitel III ska vidare enligt artikel 1.3 enbart tillämpas i den utsträckning som är strikt nödvändig med hänsyn till vad situationen kräver, på ett tillfälligt och begränsat sätt och endast under exceptionella omständigheter. Efter en begäran får medlemsstaterna enligt bestämmelsen tillämpa de åtgärder som föreskrivs i kapitel III endast i den utsträckning som föreskrivs i det beslut som avses i artikel 4.3 i krishanteringsförordningen.

Artikel 2 innehåller en bestämmelse riktad till de medlemsstater som inte är bundna av asylprocedurförordningen om att hänvisningar till asylprocedurförordningen i förordningen om återvändandegränsförfarande ska anses som hänvisningar till likvärdiga bestämmelser i nationell rätt.

Artikel 3 innehåller definitioner av två begrepp i förordningen. Enligt artikel 3.a definieras ansökan om internationellt skydd eller ansökan som ansökan om internationellt skydd eller ansökan enligt definitionen i artikel 3.12 i asylprocedurförordningen. Av artikel 3.b följer att begreppet sökande definieras som sökande enligt definitionen i artikel 3.13 i asylprocedurförordningen (mer om nämnda artiklar i asylprocedurförordningen, se avsnitt 5.3.2).

Bestämmelserna i artiklarna 1–3 är direkt tillämpliga och är inte sådana att de kräver kompletterande bestämmelser i nationell rätt.

12.3 Gränsförfarande för återvändande

12.3.1 Förordningens bestämmelser om gränsförfarande för återvändande

Artikel 4 innehåller bestämmelser om gränsförfarande för återvändande.

Enligt artikel 4.1 får tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl inte tillåtas att resa in på den berörda medlemsstatens territorium.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 4.2 kräva att de personer som avses i artikel 4.1 under en period på högst tolv veckor vistas på platser vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden. Om en medlemsstat inte kan inkvartera sådana personer på dessa platser får den enligt artikeln använda andra platser inom sitt territorium. Perioden på tolv veckor ska enligt artikeln börja löpa den dag då sökanden, tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre har rätt att stanna kvar och inte tillåts att stanna kvar. Kravet på att vistas på en viss plats ska enligt bestämmelsen inte betraktas som tillstånd att resa in till eller vistas på en medlemsstats territorium. Förhållandena på dessa platser ska uppfylla normer som är likvärdiga med normerna för de materiella mottagningsvillkoren och hälso- och sjukvården i enlighet med artiklarna 19 och 20 i det nya omarbetade mottagandedirektivet, såsom de tillämpas på personer som fortfarande betraktas som sökande (om nämnda bestämmelser i det nya omarbetade mottagandedirektivet, se avsnitt 11.4.15).

Vid tillämpningen av artikel 4 ska enligt artikel 4.3 artiklarna 3, 4.1, 5, 6.1–6.5, 7.2, 7.3, 8–11, 12, 14.1, 15.2–15.4 och 16–18 i återvändandedirektivet gälla (mer om dessa bestämmelser, se avsnittet nedan).

Om ett beslut om återvändande inte kan verkställas inom den maximala tidsperiod som avses i artikel 4.2 ska medlemsstaterna enligt artikel 4.4 fortsätta med förfaranden för återvändande i enlighet med återvändandedirektivet.

Utan att det påverkar deras möjlighet att när som helst återvända frivilligt ska de personer som avses i artikel 4.1 enligt artikel 4.5 beviljas en tidsfrist för frivillig avresa, såvida det inte finns risk för avvikande eller om deras ansökan inom ramen för gränsförfarandet

för asyl har avslagits som uppenbart ogrundad eller om den berörda personen utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet i medlemsstaterna. Tidsfristen för frivillig avresa ska beviljas endast på begäran och får enligt artikeln varken överstiga 15 dagar eller ge rätt att resa in på den berörda medlemsstatens territorium. Vid tillämpningen av artikel 4.5 ska dessa personer överlämna alla giltiga resehandlingar som de innehar till de behöriga myndigheterna så länge det är nödvändigt för att förhindra avvikande.

Enligt artikel 4.6 ska medlemsstater som, efter att ha avslagit en ansökan inom ramen för gränsförfarandet för asyl, utfärdar ett beslut om nekad inresa i enlighet med artikel 14 i gränskodexen och som i enlighet med artikel 2.2 a i återvändandedirektivet har beslutat att inte tillämpa det direktivet i sådana fall, säkerställa att behandlingen av och skyddsnivån för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av ett beslut om nekad inresa är förenliga med artikel 4.4 i återvändandedirektivet och är likvärdiga med den behandling och skyddsnivå som anges i artikel 4.2 och i artikel 5.4 i det direktivet.

12.3.2 Förordningens bestämmelser om förvar

Artikel 5 reglerar frågor om förvar i samband med återvändandegränsförfarandet.

Förvar får enligt artikel 5.1 endast tillgripas som en sista utväg om det visar sig nödvändigt på grundval av en individuell bedömning av varje enskilt fall och om andra mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas effektivt.

Av artikel 5.2 följer att de personer som avses i artikel 4.1 som hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, och som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får fortsatt hållas i förvar i syfte att förhindra deras inresa på den berörda medlemsstatens territorium, förbereda deras återvändande eller genomföra avlägsnandeprocessen.

Enligt artikel 5.3 får de personer som avses i 4.1, som inte hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, hållas i förvar om det finns en risk för avvikande i den mening som avses i återvändande-

direktivet, om de håller sig undan eller hindrar förberedelsen av återvändandet eller avlägsnandeprocessen eller om de utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet.

Av artikel 5.4 följer att förvaret ska pågå under så kort tid som möjligt, och endast så länge det finns rimliga utsikter till avlägsnande och medan förfarandena inför avlägsnandet pågår och genomförs med rimliga ansträngningar. Förvarsperioden får enligt bestämmelsen inte överstiga den period som avses i artikel 4.2 och, om ett påföljande förvar utfärdas omedelbart efter en sådan förvarsperiod som föreskrivs i artikel 5, ska den förvarsperioden ingå i beräkningen av de maximala förvarsperioderna i enlighet med artikel 15.5 och 15.6 i återvändandedirektivet.

Senast den 12 december 2024 ska EU:s asylbyrå, i enlighet med artikel 13.2, utarbeta riktlinjer för olika metoder som alternativ till förvar, som kan användas i samband med ett gränsförfarande (artikel 5.5).

12.3.3 Om återvändandedirektivets bestämmelser

Som angetts ovan ska vid tillämpningen av artikel 4, artiklarna 3, 4.1, 5, 6.1–6.5, 7.2, 7.3, 8–11, 12, 14.1, 15.2–15.4 och 16–18 i återvändandedirektivet gälla. I det följande redogörs översiktligt för dessa bestämmelser.

Artikel 3 i återvändandedirektivet innehåller definitioner av centrala begrepp i direktivet.

Enligt artikel 4.1 ska direktivet inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i bilaterala eller multilaterala avtal och förmånligare bestämmelser för tredjelandsmedborgare i gemenskapens regelverk om invandring och asyl.

I artikel 5 föreskrivs att medlemsstaterna vid genomförandet av direktivet ska ta vederbörlig hänsyn till barnets bästa, familjeliv, hälsotillstånd för den berörda tredjelandsmedborgaren och respektera principen om non-refoulement.

Artiklarna 6–11 innehåller bestämmelser om avslutande av den olagliga vistelsen.

Av artikel 6.1 framgår att medlemsstaterna ska utfärda beslut om återvändande för de tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium om inte något av undantagen i artikelns följande

punkter gäller. Ett sådant undantag gäller tredjelandsmedborgare med tillstånd till vistelse i en annan medlemsstat. Har tredjelandsmedborgare inte följt en uppmaning att bege sig till den andra medlemsstaten ska emellertid ett beslut om återvändande utfärdas (artikel 6.2).

Artikel 7 innehåller bestämmelser om frivillig avresa. Om det finns särskilda omständigheter i det enskilda fallet ska fristen för frivillig avresa förlängas när så är nödvändigt (artikel 7.2). Vissa förpliktelser som syftar till att förhindra att den berörda personen avviker, till exempel att regelbundet anmäla sig hos myndigheterna, deponering av tillräcklig garantisumma, inlämnande av handlingar eller skyldighet att stanna på en viss plats, får åläggas under tidsfristen i fråga (artikel 7.3).

Enligt artikel 8 ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att verkställa beslut om återvändande om någon tidsfrist för frivillig avresa inte har beviljats. Artikel 9 innehåller bestämmelser om när verkställigheten får skjutas upp. I artikel 10 finns särskilda bestämmelser om verkställighet av avlägsnandebeslut avseende ensamkommande barn.

Enligt artikel 11 ska ett beslut om återvändande åtföljas av ett inreseförbud om inte någon tidsfrist för frivillig avresa har beviljats eller om åläggandet att återvända inte har följts. Inreseförbudet får inte överstiga fem år såvida inte tredjelandsmedborgaren utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet.

I artiklarna 12–13 ställs bl.a. upp vissa krav på utformningen av beslut om återvändande, inreseförbud och avlägsnande samt anges föreskrifter om att det ska finnas möjlighet att överklaga sådana beslut.

I artikel 14 anges vissa regler om tillgång till sjukvård i avvaktan på återvändande och underårigas tillträde till utbildning.

Artikel 15 innehåller bestämmelser om förvar.

I artikel 15.2 anges vissa formella krav som ett förvarsbeslut måste uppfylla och vissa krav på möjlighet till rättslig prövning. Ett beslut om förvar ska fattas av förvaltningsmyndigheter eller rättsliga myndigheter. Beslutet ska utfärdas skriftligt och med angivande av de faktiska och rättsliga omständigheterna. När ett beslut om förvar har fattats av förvaltningsmyndigheter ska medlemsstaterna antingen så snart som möjligt efter det att en person tagits i förvar

se till att ett beslut fattas om snabb rättslig prövning av förvarsbeslutets laglighet, eller medge den berörda tredjelandsmedborgaren rätt att inleda förfaranden för att få lagligheten av förvarsbeslutet prövat så snart som möjligt efter det att de aktuella förfarandena inleddes. Medlemsstaterna ska i detta fall omedelbart informera den berörda tredjelandsmedborgaren om möjligheten att ge in en sådan ansökan. Den berörda tredjelandsmedborgaren ska friges omedelbart om kvarhållandet i förvar inte är lagligt.

Enligt artikel 15.3 ska i varje enskilt fall beslutet om förvar omprövas med lämpliga mellanrum, antingen på begäran av den berörda tredjelandsmedborgaren eller ex officio. För längre perioder av förvar ska prövningar övervakas av en rättslig myndighet.

Av artikel 15.4 följer att när rimliga utsikter till ett avlägsnande inte längre föreligger på grund av rättsliga eller andra överväganden, eller de villkor som fastställs i artikel 15.1 inte längre föreligger, upphör hållandet i förvar att vara berättigat och den berörda personen ska omedelbart friges.

Enligt artikel 15.5 ska varje medlemsstat fastställa en begränsad förvarsperiod, som inte får överskrida sex månader. Medlemsstaterna får enligt artikel 15.6 inte förlänga den perioden annat än med en begränsad tid som inte överskrider ytterligare tolv månader i enlighet med nationell rätt i sådant fall där avlägsnandet, trots alla rimliga ansträngningar, sannolikt kommer att ta längre tid på grund av bristande samarbete från den berörde tredjelandsmedborgaren, eller beroende på att införskaftet av nödvändiga handlingar från tredjeländer drar ut på tiden.

Artiklarna 16 och 17 i direktivet innehåller vissa bestämmelser om placering och behandling av förvarstagna. I artikel 16 föreskrivs bl.a. att förvar som huvudregel ska ske i särskilda förvarsanläggningar, att tredjelandsmedborgare i förvar ska ha möjlighet att ta kontakt med omvärlden och att olika organisationer och organ ska ha möjlighet att besöka en förvarsanläggning. Av artikel 17.1 följer att ensamkommande barn och familjer med underåriga ska hållas i förvar endast som en sista utväg och under en så kort tid som möjligt.

Artikel 18 ger en medlemsstat möjlighet att i nödsituationer göra undantag från några av direktivets bestämmelser. De undantag som kan göras är att en medlemsstat kan tillämpa längre tidsfrister för rättslig prövning än dem som beskrivs i artikel 15.2 och vidta

nödåtgärder vad gäller förhållanden vid förvar som avviker från vad som föreskrivs i artiklarna 16.1 och 17.2.

Direktivet har införlivats i svensk rätt genom vissa ändringar i utlänningslagen som trädde i kraft den 1 maj 2012. I övrigt gjordes bedömningen att bestämmelserna i direktivet var uppfyllda genom gällande nationell rätt.⁵⁰¹

12.3.4 Bestämmelsen i artikel 4.1 kräver en upplysningsbestämmelse i UtL

Förslag: I 1 kap. 5 § utlänningslagen ska det läggas till en upplysning om att det i artikel 4.1 i förordningen om återvändandegränsförfarande finns en bestämmelse om att tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl inte får tillåtas att resa in på den berörda medlemsstatens territorium.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 4.1 får tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl inte tillåtas att resa in på den berörda medlemsstatens territorium. Enligt 1 kap. 5 § UtL är huvudregeln i stället att en utlänning ska anses inrest i landet när denne har passerat in över gränsen för svenskt territorium. Det finns därför anledning att komplettera bestämmelsen i 1 kap. 5 § UtL för att belysa förordningens innehåll i denna del (se avsnitt 7.7 om motsvarande bedömning i fråga om artikel 6 i screeningförordningen).

Mot den bakgrunden bör det därför i paragrafen läggas till en upplysning om att det i artikel 4.1 i förordningen om återvändandegränsförfarande finns en bestämmelse om att tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl inte får tillåtas att resa in på den berörda medlemsstatens territorium.

Även om en tredjelandsmedborgare som omfattas av artikel 4.1 inte får ges tillstånd att resa in i landet måste personen anses de facto

⁵⁰¹ Prop. 2011/12:60.

vistas i den del av landet där screeningen genomförs. Det innebär bl.a., vilket behandlas närmare i avsnitt 7.10.2 i fråga om tredjelandsmedborgare som genomgår screening enligt artikel 5 i screeningförordningen, att en sådan person har rätt till den vård som anges i lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. respektive lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd och att den region i vilken personen vistas i ska stå för denna vård. Detta kräver inte någon ytterligare reglering i nationell rätt.

12.3.5 Bestämmelserna om förvar är direkt tillämpliga men ska kompletteras med en möjlighet att besluta om uppsikt på samma grunder

Förslag: Det ska in nationell rätt införas en möjlighet att ställa de personer som omfattas av de direkt tillämpliga bestämmelserna om förvar i artiklarna 5.2 och 5.3 under uppsikt i stället för att besluta om förvar enligt nämnda artiklar. Detta bör göras genom ett tillägg till 2023 års förvarsutrednings förslag om uppsikt och förvar för vuxna respektive barn som inte har rätt att vistas i landet i egenskap av asylsökande. De grunder för förvar som anges i artiklarna 5.2 och 5.3 ska gälla för ett beslut om uppsikt.

Bedömning: Bestämmelserna om förvar i artiklarna 5.2 och 5.3 är direkt tillämpliga och kräver inte någon kompletterande reglering i nationell rätt för att personer som omfattas av förordningen ska kunna tas i förvar enligt de förutsättningar som anges i artiklarna.

Skälen för förslaget

Förordningen om återvändandegränsförfarande omfattar de tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan om internationellt skydd har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl och ska, som framgår ovan, under en period på högst tolv veckor vistas på platser vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden (artikel 4.1–2).

Om dessa personer hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, får de fortsatt hållas i förvar i syfte att förhindra deras inresa på den berörda medlemsstatens territorium, förbereda deras återvändande eller genomföra avlägsnandeprocessen (artikel 5.2).

Om personerna inte hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, får de hållas i förvar om det finns en risk för avvikande i den mening som avses i återvändandedirektivet, om de håller sig undan eller hindrar förberedelsen av återvändandet eller avlägsnandeprocessen eller om de utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet (artikel 5.3).

Bestämmelserna om grunder för förvar i artiklarna 5.2 och 5.3 gör ingen skillnad mellan vuxna och barn, utan samma förvarsgrunder gäller således för båda kategorierna. I sammanhanget bör nämnas att det i avsnitt 11.4.8. har föreslagits en ny grund för uppsikt och förvar för personer – både vuxna och barn – som söker om internationellt skydd, som möjliggör beslut om uppsikt och förvar som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i asylprocedurförordningen för att avgöra om utlänningsen har rätt att resa in i Sverige.

Grunderna för att ta personer i förvar i återvändandegränsförfarandet regleras direkt i artikel 5.2 respektive artikel 5.3. Eftersom förordningen är direkt tillämplig finns det inte skäl att i svensk rätt införa motsvarande grunder, då det skulle innebära en dubbelreglering (se även avsnitt 10.4.6 om förvar enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen, i vilken grunderna för förvar regleras direkt i förordningen, och avsnitt 10.2.2 om motsvarande reglering i den nuvarande Dublinförordningen).

Förvar får dock enligt förordningen endast tillgripas som en sista utväg om det visar sig nödvändigt på grundval av en individuell bedömning av varje enskilt fall och om andra mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas effektivt (artikel 5.1). Förordningen innehåller inte några direkt tillämpliga bestämmelser som medlemsstaterna kan tillämpa för att tillse att personerna vistas på angivna områden enligt artikel 4.2.

I svensk rätt utgör uppsikt ett alternativ till förvar och om förutsättningar för att ta en person i förvar i sig är uppfyllda ska ett beslut om uppsikt ha företräde framför förvar.

Förvarsutredningens förslag om nya regler om uppsikt och förvar utgör en utgångspunkt för övervägandena i fråga om förordningen

om återvändandegränsförfarande, i likhet med vad som är fallet för andra rättsakter i EU:s migrations- och asylpakt (se avsnitt 3.5.2.).

Enligt Förvarsutredningens förslag får uppsikt endast användas som ett alternativ till förvar och därmed, på samma sätt som gäller enligt nuvarande regelverk, komma i fråga först när myndigheten i det enskilda fallet överväger att besluta om förvar på grund av att förutsättningarna för förvar är uppfyllda. Av den föreslagna regleringen följer, på samma sätt som i dag, att uppsikt får beslutas under samma förutsättningar som förvar.

Den av Förvarsutredningen föreslagna regleringen har anpassats för att tillgodose kraven i återvändandedirektivet. Förvarsutredningens förslag beskrivs mer detaljerat i avsnitt 3.5.2.

För att det ska finnas ett ändamålsenligt alternativ till förvar i återvändandegränsförfarandet bör det i svensk rätt införas en möjlighet att besluta om uppsikt för de två grupper av personer som omfattas av de direkt tillämpliga bestämmelserna om förvar i artiklarna 5.2 och 5.3. Detta görs enklast genom ett tillägg till Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar för vuxna respektive barn som inte har rätt att vistas i landet i egenskap av asylsökande. Genom tillägget bör det framgå att det i artiklarna 5.2 och 5.3 i förordningen om återvändandegränsförfarande finns bestämmelser om förvar för de personer som befinner sig i detta förvarande samt att i stället för att besluta om förvar enligt de bestämmelserna får beslut fattas om uppsikt enligt de förutsättningar som anges i artiklarna. Genom en sådan reglering gäller de övriga bestämmelserna i Förvarsutredningens förslag om t.ex. innehållet i det enskilda uppsiktsbeslutet.

12.3.6 Övriga bestämmelser i artiklarna 4 och 5 föranleder inte författningsändringar

Bedömning: Bestämmelserna i artiklarna 4.2–4.5 samt 5.4 och 5.5 föranleder inte några författningsändringar.

Skäl för bedömningen

I artikel 4.2 regleras den tidsperiod under vilken personer som omfattas av förordningen som längst ska vistas på platser vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden samt vilka förhållanden som ska råda på dessa platser. Det följer alltså direkt av förordningen var platserna där personerna som omfattas av återvändandegränsförfarandet ska vistas. Bestämmelsen är direkt tillämplig och kräver inte några författningsåtgärder.

Enligt artikel 4.3 ska, som utvecklats i avsnitt 12.3.1, vissa angivna bestämmelser i återvändandedirektivet gälla vid tillämpningen av artikel 4. Även om grunderna för förvar följer direkt av förordningen tillämpas de nationella reglerna för förhållandena i förvar etc. vid ett sådant beslut om förvar. Som angetts ovan har nationell rätt anpassats till dessa regler, och Förvarutredningen har beaktat kraven i direktivet vid utformningen av sina förslag i fråga om ett nytt kap. 10 i utlänningslagen om uppsikt och förvar. Även i övriga delar uppfyller nationell rätt direktivets krav. Artikel 4.3 kräver därmed inte några ytterligare författningsändringar.

Bestämmelsen i artikel 4.4 om förlängning av tidsperioden i artikel 4.2 om ett beslut om återvändande inte kan verkställas är direkt tillämplig och kräver inte några författningsändringar. Det bör här noteras att ett beslut om återvändande inte fattas med stöd av förordningens bestämmelser, utan av nationell rätt och de bestämmelser som har genomfört artikel 6.1 i återvändandedirektivet. Artikel 6.1 i direktivet ska, som framgår av avsnitt 12.3.3, gälla vid tillämpningen av artikel 4 i förordningen. Bestämmelserna om avvisning eller utvisning i 8 kap. UtlL ska således tillämpas i fråga om ett beslut om återvändande.

Bestämmelserna i artikel 4.5 om tidsfrist för frivillig avresa samt skyldigheten att överlämna giltiga resehandlingar och bestämmelsen i artikel 4.6 om personer som omfattas av ett beslut om nekad inresa är också direkt tillämpliga. När det gäller tidsfrist för frivillig avresa är det fråga om ett beslut som fattas med stöd av artikel 4.5 i förordningen. Det är således inte ett beslut om tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § UtlL. Det krävs därmed inte några nationella kompletterande bestämmelser för att ett beslut om tidsfrist för frivillig avresa ska kunna fattas i enligt förordningen.

Det kan också noteras att förordningen inte innehåller några närmare bestämmelser om vad som avses med begreppet giltiga resehandlingar. Begreppet torde främst avse pass eller motsvarande handlingar, dess närmare innebörd får dock ytterst avgöras i rättstillämpningen.

Regleringen i artikel 5.4 om tidsgränsen för förvar är direkt tillämplig och kräver inte några författningsåtgärder. Artikel 5.5 riktar sig mot EU:s asylbyrå och föranleder inte därför heller den några sådana åtgärder.

12.4 Krissituationer och rättslig rådgivning

12.4.1 Åtgärder som i en krissituation är tillämpliga på gränsförfarandet för återvändande

Bedömning: Bestämmelserna i artiklarna 6.1 och 6.2 är direkt tillämpliga och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Artikel 6 innehåller bestämmelser om åtgärder som i en krissituation är tillämpliga på gränsförfarandet för återvändande.

I en krissituation enligt definitionen i artikel 1.4 i krishanteringsförordningen (om nämnda förordning, se kapitel 14), och när det gäller tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i medlemsstaterna, vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl i enlighet med artikel 11.3, 11.4 och 11.6 i krishanteringsförordningen, och som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får medlemsstaterna enligt artikel 6.1 avvika på följande sätt:

- a) genom undantag från artikel 4.2, får medlemsstaterna förlänga den maximala period under vilken dessa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska hållas på de platser som avses i den artikeln med en ytterligare period på högst sex veckor,
- b) genom undantag från artikel 5.4 föreskriva att förvarsperioden inte får överstiga den period som avses i a) och att den ska ingå

i beräkningen av de maximala förvarsperioderna i enlighet med artikel 15.5 och 15.6 i återvändandedirektivet.

Bestämmelsen i artikel 6.1 ska alltså tillämpas först när en sådan krissituation som avses i krishanteringsförordningen föreligger. Möjligheten till förlängning av vistelsen på platser för återvändande och förvarstidens längd är direkt tillämpliga och kräver därmed inte några författningsåtgärder.

Enligt artikel 6.2 ska artikel 6.1 även tillämpas på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av gränsförfarandet för asyl, vars ansökan har avslagits före antagandet av rådets genomförandebeslut enligt artikel 4.3 i krishanteringsförordningen, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar efter antagandet av det genomförandebeslutet. Bestämmelsen är direkt tillämplig och kräver inte några författningsåtgärder.

12.4.2 Kontakt med personer som befinner sig i återvändandegränsförfarandet för rättslig rådgivning

Bedömning: Bestämmelsen i artikel 6.3 om organisationers och andra personers kontakt med sökanden under återvändandegränsförfarandet är direkt tillämplig och föranleder inte några författningsåtgärder. Möjligheten att begränsa tillträdet till personerna för organisationer och personer som tillhandahåller rådgivning är redan delvis utnyttjad genom gällande rätt. Bestämmelser som ytterligare begränsar tillträdet bör inte införas.

Skälen för bedömningen

Av artikel 6.3 följer att organisationer och personer som enligt nationell rätt får tillhandahålla rådgivning ska ha faktisk tillgång till sökande som hålls i förvarsanläggningar eller som befinner sig vid gränsövergångsställen. Medlemsstaterna får enligt bestämmelsen införa begränsningar av sådana åtgärder om sådana begränsningar enligt nationell rätt är objektivt nödvändiga av hänsyn till säkerhet,

allmän ordning eller den administrativa driften av en förvarsanläggning, under förutsättning att tillgången inte därigenom begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

En bestämmelse med i stora delar motsvarande innehåll finns i bl.a. i artikel 8.6 i screeningförordningen (7. 9.7).

I likhet med vad som konstaterats beträffande nämnda artiklar är bestämmelsen i första meningen i artikel 6.3 i förordningen om återvändandegränsförfarande direkt tillämplig och föranleder inte några författningsändringar.

I fråga om möjligheten att begränsa tillgången till personer som befinner sig i återvändandegränsförfarandet kan det hänvisas till avsnitt 7.9.7 som behandlar motsvarande bestämmelse i artikel 8.6 i screeningförordningen. Där konstateras bl.a. att de svenska bestämmelserna i denna fråga nyligen varit föremål för en översyn samt att nya regler för att förbättra säkerheten och ordningen vid förvaren har införts så sent som i augusti 2025 och bedömningen görs att denna översyn är tillräcklig för att upprätthålla säkerheten och den allmänna ordningen vid förvar och gränsövergångsställen. Vidar görs bedömningen att möjligheten att i svensk rätt införa bestämmelser som begränsar tillgången till sökanden i förvar för organisationer och personer som tillhandahåller rådgivning således redan utnyttjats i gällande rätt samt att bestämmelser som begränsar tillträdet bör inte införas.

Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning i fråga om personer som befinner sig i en pågående återvändandegränsförfarande.

12.5 Förfaranderegler och särskilda bestämmelser och garantier

Bedömning: Ansvarig myndighet för att lämna information enligt artikel 8 kan regleras i förordning. Artikel 7 föranleder inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Artikel 7 innehåller bestämmelser om förfaranderegler. Av artikeln följer att om en medlemsstat anser sig befinna sig i en krissituation enligt definitionen i artikel 1.4 i krishanteringsförordningen får den lämna in en begäran om att tillämpa de undantag som föreskrivs i artikel 6. Om en medlemsstat lämnar in en sådan begäran ska artiklarna 2–6 och artiklarna 17.3 och 17.4 i krishanteringsförordningen tillämpas, beroende på vad som är relevant. Om ett förfarande för att erhålla ett undantag redan har inletts i enlighet med artikel 2 i krishanteringsförordningen får medlemsstaterna lämna in en begäran om att tillämpa de undantag som föreskrivs i artikel 6 i den här förordningen inom ramen för det förfarandet. Reglerna i artikel 7 om förfarandet vid en krissituation är direkt tillämpliga och kräver inte några kompletterande bestämmelser i svensk rätt.

Artikel 8 reglerar särskilda bestämmelser och garantier. En medlemsstat som tillämpar det undantag som föreskrivs i artikel 6 ska enligt artikel 8 i vederbörlig ordning informera de berörda tredjelandsmedborgarna eller statslösa personerna, på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, om de åtgärder som tillämpas samt åtgärdernas varaktighet. Migrationsverket bör lämpligen ansvara för att information lämnas enligt artikel 8. Informationsansvaret bör lämpligen regleras i förordning. I övrigt kräver artikeln inte några kompletterande bestämmelser i svensk rätt.

12.6 Övriga bestämmelser

12.6.1 Ändringar av förordning (EU) 2021/1148

Bedömning: Bestämmelserna i artikel 9 om ändringar i förordning (EU) 2021/1148 föranleder inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Artikel 9 innehåller bestämmelser om ändringar i förordningen (EU) 2021/1148⁵⁰², genom vilken instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik har inrättats som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning för perioden 1 januari 2021–31 december 2027. Av artikel 9 följer bl.a. att det i artikel 2 i förordning 2021/1148 ska införas en definition av begreppet solidaritetsåtgärd, vars innebörd är en åtgärd vars tillämpningsområde anges i artikel 56.2 b i asyl- och migrationshanteringsförordningen och som finansieras genom ekonomiska bidrag från medlemsstaterna enligt artikel 64.1 i den förordningen (artikel 9.1).

Artiklarna 9.2–4 innehåller bestämmelser om ändringar i artiklarna 10, 12 och 29.2 i förordning (EU) 2021/1148. Av bestämmelserna följer bl.a. att det ska införas en ny artikel, artikel 10.3 av vilken det följer att stöd enligt förordning (EU) 2021/1148 får finansieras, för solidaritetsåtgärder, genom bidrag från medlemsstaterna och från andra offentliga eller privata givare som externa inkomster avsedd för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i budgetförordningen. Artiklarna 9.5–6 innehåller bestämmelser om ändringar i bilaga II respektive IV till förordning (EU) 2021/1148.

Förordning (EU) 2021/1148 reglerar ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik. Bestämmelserna i förordningen är inte av sådan karaktär att de kräver några kompletterande bestämmelser i nationell rätt. Ändringarna som nu görs i förordningen genom artikel 9 föranleder således inte några författningsändringar.

12.6.2 Slutbestämmelser

Bedömning: Artiklarna 10–14 föranleder inte några författningsåtgärder.

⁵⁰² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148 av den 7 juli 2021 om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik.

Skälen för bedömningen

I artiklarna 10–14 återfinns förordningens slutbestämmelser.

Enligt artikel 10 påverkar inte förordningen om återvändandegränsförfarande offentliga myndigheters möjlighet att överklaga administrativa eller rättsliga beslut enligt nationell rätt.

Artikel 11 reglerar beräkning av tidsfrister. Av bestämmelsen följer att varje tidsperiod som föreskrivs i förordningen ska beräknas enligt följande:

- a) Om en frist uttryckt i dagar, veckor eller månader ska räknas från den tidpunkt då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas ska den dag då händelsen inträffade eller åtgärden vidtogs inte inräknas i perioden.
- b) En frist uttryckt i veckor eller månader ska löpa ut vid utgången av den dag i fristens sista vecka eller månad som infaller på samma veckodag eller samma datum i månaden som den dag då den händelse eller åtgärd från vilken fristen ska räknas inträffade eller vidtogs. Om en frist är uttryckt i månader och den dag då fristen skulle löpa ut inte förekommer i den sista månaden i den perioden, ska fristen löpa ut vid midnatt den månadens sista dag.
- c) Tidsfristerna ska omfatta lördagar, söndagar och officiella helgdagar i den berörda medlemsstaten. Om en frist löper ut på en lördag, söndag eller officiell helgdag ska nästa arbetsdag räknas som fristens sista dag.

Artikel 12 innehåller övergångsbestämmelser. Enligt artikelns första stycket skulle kommissionen senast den 12 september 2024, i nära samarbete med medlemsstaterna och unionens berörda organ och byråer för rådet lägga fram en gemensam genomförandeplan för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda för att genomföra kapitel II (artiklarna 4 och 5) senast den 1 juli 2026.

På grundval av denna gemensamma genomförandeplan skulle enligt andra stycket varje medlemsstat senast den 12 december 2024, med stöd av kommissionen och unionens berörda organ och byråer, upprätta en nationell genomförandeplan där man anger åtgärderna och tidsplanen för deras genomförande. Varje medlemsstat ska slutföra genomförandet av sin plan senast den 1 juli 2026.

Vid genomförandet av artikel 12 får medlemsstaterna utnyttja stöd från unionens berörda organ och byråer, och unionsfonderna får ge ekonomiskt stöd till medlemsstaterna, i enlighet med de rättsakter som reglerar dessa organ, byråer och fonder (tredje stycket).

Kommissionen ska noga övervaka genomförandet av de nationella genomförandeplanerna (fjärde stycket).

Artikel 13 reglerar frågor om övervakning och utvärdering av förordningen. Artikel 13 riktar sig till kommissionen och kräver därmed inte några författningsändringar.

I artikel 14 finns bestämmelser om ikraftträdande och tillämpning. Av artikeln följer att förordningen trädde i kraft den 12 juni 2024 och ska tillämpas från och med den 12 juni 2026. Förordningen är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen (artikel 14.2).

Bestämmelserna i artikel 11 om beräkning av tidsfrister är direkt tillämpliga och kräver inte några författningsändringar. Bestämmelserna i artikel 11 bör ses som specialbestämmelser i förhållande till bestämmelserna i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid. Enligt principen om *lex specialis* har bestämmelserna i artikel 11 således företräde framför de allmänna bestämmelserna i den svenska lagen. Bedömningen är därför att den svenska lagen inte behöver anpassas eftersom den inte kommer att bli tillämplig på frister reglerade enligt förordningen om återvändandegränsförfarande.

Det bedöms inte heller finnas behov av kompletterande bestämmelser eller bestämmelser av upplysningskaraktär. Artikel 11 föranleder således inte några författningsändringar.

Övriga bestämmelser är inte heller av sådan art att det krävs några kompletterande bestämmelser i nationell rätt.

13 Vidarebosättningsförordningen

13.1 Inledning

13.1.1 Kort om det svenska systemet för vidarebosättning

Vidarebosättning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer är en av de möjligheter som kan erbjudas fördrivna personer i behov av internationellt skydd för att låta dem resa in i ett tredje land på ett lagligt och säkert sätt och få skydd så länge som de behöver. Vidarebosättning bygger på staters frivilliga åtaganden.

Den rättsliga grunden för vidarebosättning av flyktingar och andra skyddsbehövande till Sverige finns i 5 kap. 2 § UtlL. I bestämmelsen anges att en utlänning som tagits emot i Sverige inom ramen för ett beslut som regeringen har meddelat om överföring av skyddsbehövande till Sverige ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd.⁵⁰³

Varje år beslutar riksdagen om storleken på det svenska programmet för vidarebosättning genom medelstilldelning i statsbudgeten. Efter riksdagens beslut får Migrationsverket i uppdrag av regeringen att genomföra organiserad uttagning av flyktingar och skyddsbehövande till Sverige genom vidarebosättning (3 § punkt 9 förordningen [2019:502] med instruktion för Migrationsverket).

Det är inte möjligt att ansöka om uppehållstillstånd som kvotflykting eller att föreslå sig själv som kvotflykting vid en ambassad. Det är enbart UNHCR (huvudspår) eller en svensk utlandsmyndighet i extraordinära och enskilda fall som kan lämna förslag på personer för vidarebosättning till Migrationsverket.

⁵⁰³ I delbetänkandet *Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpaket* (SOU 2025:31) har Miniminivåutredningen föreslagit vissa ändringar i 5 kap 2 § UtlL som bl.a. innebär att uppehållstillståndstidens längd begränsas till tre år för en flykting och tretton månader för en subsidiärt skyddsbehövande. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Migrationsverket bedömer skyddsbehovet enligt utlänningslagens bestämmelser. Migrationsverket ska även vidarebosätta de vittnen och deras nära anhöriga som i enlighet med 22 kap. UtlL har beviljats uppehållstillstånd i Sverige.

Utgångspunkten för vidarebosättning till Sverige är att det finns ett skyddsbehov. Sveriges vidarebosättningsprogram är således till för personer som bedöms vara flyktingar eller alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 1 och 2 §§ UtlL (se vidare i avsnitten 6.3.3 och 6.3.4 om förslaget att dessa bestämmelser upphävs och ersätts av bestämmelserna i skyddsgrundsförordningen).

Sedan den 11 juni 2024 tillämpas även vidarebosättningsförordningen (se bilaga 5) i Sverige vilket för svensk del omfattar vidarebosättning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer inom ramen för den unionsplan som antagits av rådet.

I detta kapitel analyseras behovet av anpassning av svensk rätt till vidarebosättningsförordningens bestämmelser, med utgångspunkt i den miniminivå som följer av EU-rätten.

13.2 Anpassning av svensk rätt till vidarebosättningsförordningen

13.2.1 Unionsramen och unionsplanen för vidarebosättning

Bedömning: Vidarebosättningsförordningens inledande bestämmelser samt bestämmelserna om unionsplanen och högnivåkommittén för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl är direkt tillämpliga och föranleder inget behov av författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Genom vidarebosättningsförordningen har en ram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl inrättats för hela EU (unionsramen). Förordningen reglerar tredjelandsmedborgares och statslösa personers inresa till medlemsstaternas territorium för att bevilja dem internationellt skydd eller humanitär status enligt

nationell rätt och innehåller bestämmelser om förfarandet för sådan inresa (artikel 1).

Unionsramen kompletteras av en tvåårig unionsplan som antas av rådet på förslag av kommissionen. Planen anger bl.a. det totala antalet personer som ska beviljas inresa under perioden. För genomförandet av unionsramen har även en högnivåkommitté inrättats. Kommittén ska råda kommissionen i frågor som rör genomförandet av unionsramen och medlemsstaterna kan lämna indikationer för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (artiklarna 3, 4, 8 och 11). Såväl medlemsstaternas bidrag till unionsplanen som de indikationer som lämnas är frivilliga. Förfordningen medför därmed varken en rätt för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer att begära eller beviljas inresa eller en skyldighet för medlemsstaterna att bevilja inresa.

Vidarebosättning definieras i förfordningen som inresa till en medlemsstats territorium, efter en framställan från UNHCR, av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person, från ett tredjeland dit personen har fördrivits, som

- a) uppfyller kraven för inresa,
- b) inte omfattas av något skäl för vägran, och
- c) beviljas internationellt skydd i enlighet med unionsrätten och nationell rätt och har tillgång till en varaktig lösning.

Med internationellt skydd avses definitionen i skyddsgrundsförfordningen, dvs. flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande (artikel 2.1–2).

Bestämmelserna om vidarebosättningsförfordningens syfte och definitioner i artiklarna 1 och 2 är direkt tillämpliga och föranleder inte något behov av författningsåtgärder. Samma bedömning görs beträffande bestämmelserna om unionsplanen och högnivåkommittén för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl i artiklarna 3, 4, 8 och 11.

13.2.2 Kraven för inresa, skäl för vägran och samtycke

Bedömning: Vidarebosättningsförfordningens bestämmelser om kraven för inresa, skäl för att vägra inresa och samtycke är direkt tillämpliga och föranleder inget behov av författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

Kraven för inresa

I artikel 5 finns urvalskriterier vid vidarebosättning. I bestämmelsen anges vilka tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ska anses uppfylla kraven för inresa. Vid vidarebosättning ska personerna uppfylla kraven för internationellt skydd och omfattas av kategorin utsatta personer. Bestämmelsen innehåller även regler om familjesammanhållning. I artikel 5.4 anges vilka familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ska anses uppfylla kraven för inresa.

Bestämmelserna i artikel 5 om kraven för inresa är direkt tillämpliga och föranleder inte något behov av författningsåtgärder. Det bör i sammanhanget framhållas att – vid tillämpningen av artikel 5.4 – ska Migrationsverket ha barnets bästa för ögonen.

Skäl att vägra inresa

I artikel 6 anges skälen för att vägra inresa. Bestämmelsen innehåller reglerna för när medlemsstaterna ska respektive kan vägra inresa. Att en tredjelandsmedborgare eller statslös person *kan* vägras inresa innebär att Migrationsverket i de angivna situationerna har ett utrymme att avgöra om inresa ska vägras eller inte. Bestämmelserna i artikel 6 är direkt tillämpliga och föranleder inte något behov av författningsåtgärder.

Samtycke

Artikel 7 innehåller bestämmelser om samtycke och anger att ett inreseförfarande endast ska tillämpas på en tredjelandsmedborgare

eller statslös person som samtycker till det. I bestämmelsen anges även när ett samtycke ska anses återtaget.

Bestämmelserna om samtycke är direkt tillämpliga och föranleder inte något behov av författningsåtgärder. I bestämmelsen anges inte hur samtycke från ett barn ska inhämtas. Idag uppställs inget krav på medgivande från barnets vårdnadshavare i vidarebosättningsärenden (jfr 5 kap. 17 § UtlL). Det ställs heller inte upp något krav på intyg om vem som har vårdnaden om ett barn.⁵⁰⁴ Bestämmelserna i artikel 7 kommer att tillämpas direkt av Migrationsverket och hur de ska tolkas är i slutändan en fråga för tillämparen. Som vid all handläggning gäller dock att Migrationsverket bör vara uppmärksam på olika typer av oegentligheter, och det är av vikt att familjeförhållanden utreds så långt som det är möjligt.

13.2.3 Förfarandet för inresa

Förslag: Den initiala giltighetstiden för ett uppehållstillstånd ska vara tre år för personer som beviljats flyktingstatus och tretton månader för personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande. När uppehållstillstånden löper ut ska de förnyas med tre år för personer som beviljats flyktingstatus och med två år för personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande.

Ett uppehållstillstånd för familjemedlemmar (familjesammanhållning) ska ha samma sista giltighetsdag som det tillstånd som utfärdats till den person som beviljats internationellt skydd och ska kunna förnyas för lika lång tid.

Bedömning: Vidarebosättningsförordningens bestämmelser om förfarandet för inresa är i övrigt direkt tillämpliga och föranleder inget behov av författningsåtgärder.

⁵⁰⁴ Migrationsverket, Rättsligt ställningstagande. Vidarebosättning - RS/034/2021 (version 2.0), 2021-07-15

Skäl för förslaget och bedömningen

Inledning

Artikel 9 reglerar förfarandet för inresa till Sverige. Förfarandet består av följande steg: framställan, i förekommande fall, identifiering, registrering, bedömning och ett beslut om inresa samt ett beslut om beviljande av internationellt skydd.

Medlemsstaterna ska inte i något skede av förfarandet diskriminera någon på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller tro, politisk eller annan åsikt, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning (artikel 9.25).

Framställan

Förfarandet inleds genom att Migrationsverket begär presentation av personer med vidarebosättningsbehov från UNHCR. En bedömning görs sedan av om personen omfattas av unionsplanen. I samband med detta kan företräde ges till vissa personer (artikel 9.1–2). Vilka dessa personer är framgår direkt av förordningen och bestämmelserna är därmed direkt tillämpliga.

Identifiering, registrering och tillhandahållande av information

Efter att ha identifierat personen ska Migrationsverket registrera vissa personuppgifter och tillhandahålla honom eller henne med viss information. Vilka uppgifter som ska registreras och vilken information som ska tillhandahållas framgår direkt av förordningen och bestämmelserna är därmed direkt tillämpliga (artiklarna 9.3–5).

Från och med den 12 juni 2026 ska biometriska uppgifter även upptas för överföring till Eurodac (artiklarna 9.24 och 16). När sådana uppgifter ska upptas, överföras och registreras i Eurodac följer av artiklarna 18 och 19 i Eurodacförordningen. Se kapitel 9 beträffande dessa bestämmelser.

Bedömning och beslut om inresa

Migrationsverket ska sedan bedöma om personen uppfyller urvalskriterierna i artikel 5 och om han eller hon omfattas av de skäl för att vägra inresa som följer av artikel 6. Hur denna bedömning ska göras framgår direkt av förordningen och bestämmelserna är därmed direkt tillämpliga (artikel 9.6–8).

Beslut om inresa ska fattas inom sju månader från registreringen, med möjlighet till tre månaders förlängning vid komplexa frågor. Vid nödsituationer ska beslutet fattas så snart som möjligt och helst inom en månad (artikel 9.9–10). Vilka tidsgränser som gäller vid beslut om inresa framgår direkt av förordningen och bestämmelserna är därmed direkt tillämpliga.

Avbrytande av inreseförfarande

I artikel 9.11 anges när medlemsstaterna ska och får avbryta ett inreseförfarande. Bestämmelserna är direkt tillämpliga.

Lagring och radering av uppgifter

I artikel 9.12 finns bestämmelser om lagring och radering av personuppgifter. I artikel 9.23 finns vidare bestämmelser förbud mot att i vissa fall översända eller tillgängliggöra uppgifter. Bestämmelserna är direkt tillämpliga.

Nekad inresa

Om beslutet om inresa är negativt ska den berörda personen inte beviljas inresa och UNHCR ska i vissa fall underrättas om skälen för detta (artikel 9.13). Bestämmelserna är direkt tillämpliga.

Beviljande av internationellt skydd och uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Om beslutet om inresa är positivt ska Migrationsverket tillämpa följande bestämmelser före eller efter det att den berörda personen har rest in i landet (artikel 9.14).

Migrationsverket ska fatta beslut om att bevilja flyktingstatus, om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen i fråga uppfyller kraven för flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, om personen i fråga uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande. Beslutet ska meddelas personen. Beslutet ska ha samma verkan som ett beslut om beviljande av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande enligt artikel 13 eller 18 i skyddsgrundsförordningen, när personen i fråga har rest in på en medlemsstats territorium (artikel 9.15 och 9.19). Bestämmelserna om innehållet i internationellt skydd tillämpas således från och med den tidpunkt då en person som har beviljats inresa och internationellt skydd anländer till landet.

Migrationsverket ska vidare fatta ett beslut om att utfärda ett uppehållstillstånd för en familjemedlem enligt artikel 5.4, som inte för egen del uppfyller kraven för internationellt skydd. Ett sådant beslut ska ha samma verkan som ett beslut om utfärdande av uppehållstillstånd som avses i artikel 23.1 i skyddsgrundsförordningen, när personen i fråga har rest in på en medlemsstats territorium (artikel 9.16).

Bestämmelserna är direkt tillämpliga. Beträffande frågan om uppehållstillstånd, se nedan.

Uppehållstillstånd för vidarebosatta och deras familjemedlemmar

I fråga om uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd anges i artikel 9.15 att medlemsstaterna får utfärda uppehållstillstånd som gäller permanent eller tills vidare på förmånligare villkor, i enlighet med i artikel 13 i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. När det gäller uppehållstillstånd för familjemedlemmar (familjesammanhållning) hänvisar artikel 9.16 endast till artikel 23.1 i skyddsgrundsförordningen. Frågan om

uppehållstillståndets längd har därmed överlämnats till medlemsstaterna.

Vid denna bedömning bör utgångspunkten vara att svensk rätt ska anpassas till EU-rättens miniminivå. Det bör samtidigt framhållas att vidarebosättning syftar till att erbjuda de mest utsatta tredjelandsmedborgarna eller statslösa personerna i behov av internationellt skydd tillgång till en varaktig lösning (skäl 3 och artikel 2 i vidarebosättningsförförordningen).

Som redovisats ovan beviljas internationellt skydd i enlighet med skyddsgrundsförförordningen. Den förförordningens bestämmelser om innehållet i sådant skydd tillämpas när den berörda personen anländer till landet. Det ligger därför nära till hands att även låta bestämmelserna om uppehållstillstånd i skyddsgrundsförförordningen tjäna som vägledning vid vidarebosättning. Enligt artikel 24 i skyddsgrundsförförordningen ska uppehållstillstånd ha en initial giltighetstid på minst tre år för personer som beviljats flyktingstatus och minst ett år för personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande. Vid förnyelse (förlängning) ska tillstånden gälla minst tre år för personer som beviljats flyktingstatus och minst två år för personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande.

I avsnitt 6.3.7 har föreslagits att det införs bestämmelser i utlänningslagen som föreskriver vilka giltighetstider som ska gälla för de uppehållstillstånd som utfärdas med stöd av artikel 24. Förslaget innebär att den initiala giltighetstiden för uppehållstillstånd för flyktingar ska vara tre år och för subsidiärt skyddsbehövande tretton månader. Vid förnyelse ska giltighetstiden för uppehållstillstånd vara tre år för flyktingar och två år för subsidiärt skyddsbehövande.

Bedömningen görs att de föreslagna giltighetstiderna ska gälla även vid vidarebosättning. På så sätt sker en anpassning till EU-rättens miniminivå samtidigt som ett enhetligt och ändamålsenligt regelverk främjas för personer som beviljats internationellt skydd.

När det gäller uppehållstillstånd för familjemedlemmar anges i artikel 23 i skyddsgrundsförförordningen att tillståndet ska ha samma sista giltighetsdag som det tillstånd som utfärdats till den person som beviljats internationellt skydd, och att det ska kunna förnyas för lika lång tid (artikel 23.1–2). I avsnitt 6.3.6 har bedömningen gjorts att bestämmelserna i artikel 23.1–6 är direkt tillämpliga. Detta

innebär att giltighetstiden för familjemedlemmar enligt skyddsgrundsförordningen kommer att motsvara den miniminivå som föreslagits för personer som beviljats internationellt skydd. Det föreslås vidare att det i utlänningslagen införs en upplysning om att det i skyddsgrundsförordningen finns bestämmelser om utfärdande av uppehållstillstånd för familjesammanhållning.

Bedömningen görs att bestämmelserna om giltighetstider för uppehållstillstånd i artikel 23 i skyddsgrundsförordningen även ska gälla för uppehållstillstånd för familjemedlemmar enligt artikel 5.4 i vidarebosättningsförordningen. På så sätt anpassas svensk rätt till EU-rättens miniminivå och ett enhetligt regelverk främjas.

Inresa till landet

Medlemsstaten ska därefter säkerställa inresan till landet, så snart som möjligt och senast tolv månader från beslutet, och vid nödfall efter dagen för beslutet. Medlemsstaten ska vid behov erbjuda sig att ordna resan (artikel 9.20-22). Bestämmelserna är direkt tillämpliga.

13.2.4 Övriga bestämmelser

Bedömning: Vidarebosättningsförordningens bestämmelser om operativt samarbete, ekonomiskt stöd och utvärdering är direkt tillämpliga och föranleder inget behov av författningsåtgärder.

Skäl för bedömningen

I artikel 10 finns bestämmelser om operativt samarbete. Av bestämmelsen följer bl.a. att varje medlemsstat ska utse en eller flera nationella kontaktpunkter. För svensk del är Migrationsverket utsedd att vara nationell kontaktpunkt i frågor som rör underlättande av genomförandet av unionsplanen enligt vidarebosättningsförordningen (13 § första stycket 11 i en med instruktion för Migrationsverket). Det bedöms inte finns något behov av ytterligare författningsåtgärder.

I artiklarna 13–14 finns bestämmelser om att ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för vidarebosättning ska genomföras i enlighet

med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av AMIF. Bestämmelserna är direkt tillämpliga.

Av artikel 15 följer att kommissionen senast den 12 juni 2028 ska utvärdera tillämpningen av förordningen genom en rapport till Europaparlamentet och rådet och att medlemsstaterna ska lämna den information som krävs för denna rapport. Bestämmelserna är direkt tillämpliga. Det är Migrationsverket som tillämpar förordningen och det ankommer således på myndigheten att säkerställa att bestämmelserna efterlevs. Något särskilt utpekande i nationell rätt krävs därför inte.

14 Krishanteringsförordningen

14.1 Inledning

Krishanteringsförordningen (se bilaga 10) kompletterar asyl- och migrationshanteringsförordningen samt asylprocedurförordningen genom särskilda regler för kris-, instrumentaliserings- och force majeure-situationer, inbegripet förstärkt solidaritet och tidsbegränsade undantag från vissa förfaranden. I detta kapitel analyseras behovet av anpassning av svensk rätt till krishanteringsförordningens bestämmelser, med utgångspunkt i den miniminivå som följer av EU-rätten.

14.2 Anpassning av svensk rätt till krishanteringsförordningen

14.2.1 Förordningens allmänna bestämmelser

Bedömning: Krishanteringsförordningens allmänna bestämmelser föranleder inte något behov av författningsåtgärder.
--

Skälen för bedömningen

Syftet med krishanteringsförordningen är att hantera särskilda och exceptionella krisituationer inom unionen för vilka de åtgärder och den flexibilitet som föreskrivs i asyl och migrationshanteringsförordningen och asylprocedurförordningen varken är effektiva eller tillräckliga. Detta sker genom att de medlemsstater som är i behov av det får tillgång till

- ett strikt förfarande för att begära tillstånd att tillämpa undantag eller dra nytta av solidaritetsåtgärder,
- förstärkt solidaritet jämfört med den som föreskrivs i förordning asyl- och migrationshanteringsförordningen från andra medlemsstater (solidaritetsåtgärder), och
- undantag från vissa regler och förfaranden som fastställs i asyl- och migrationshanteringsförordningen och asylprocedurförordningen, beroende på situationen (artikel 1.1–3).

Förordningen omfattar således krissituationer, inbegripet instrumentalisering och force majeure. Med krissituation avses:

- a) en exceptionell situation med massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till en medlemsstat, av en sådan omfattning och karaktär att det medför att medlemsstatens väl förberedda system upphör att fungera, vilket kan få allvarliga följder för det gemensamma europeiska asylsystemets funktion, eller
- b) en instrumentaliseringssituation där ett tredjeland eller en fientlig icke-statlig aktör uppmuntrar eller underlättar tredjelandsmedborgares förflyttning till unionens yttre gränser eller till en medlemsstat i syfte att destabilisera unionen eller en medlemsstat och när detta agerande riskerar att äventyra en medlemsstats väsentliga funktioner.

Med force majeure avses onormala och oförutsebara omständigheter utanför en medlemsstats kontroll, vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas trots all vederbörlig omsorg, som hindrar den medlemsstaten från att fullgöra skyldigheterna enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen och asylprocedurförordningen (artikel 1.4–5). Bestämmelserna i artikel 1 är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

14.2.2 Styrning

Förslag: Regeringen ska få lämna in en motiverad begäran till Europeiska kommissionen enligt artikel 2 i krishanteringsförordningen.

Bedömning: Krishanteringsförordningens bestämmelser om styrning föranleder i övrigt inte något behov av författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Regeringen ska få lämna in en motiverad begäran till kommissionen

För att hantera en kris- eller force majeure-situation får medlemsstaterna begära att kommissionen tillhandahåller hjälp och, i förekommande fall, tillfälliga undantag från gällande regler i asyl- och migrationshanteringsförordningen och asylprocedurförordningen. Artikel 2 i förordningen behandlar den motiverade begäran som en medlemsstat då får lämna in till kommissionen. Vad en sådan begäran ska innehålla framgår direkt av bestämmelsen. I förordningen anges dock inte vilken myndighet som ska få lämna in begäran.

Regeringens uppgift är att styra riket (1 kap. 6 § RF). Det gäller både under normala förhållanden och i kriser av olika slag. Den närmare innebörden av att regeringen styr riket framgår av olika bestämmelser i regeringsformen. Det ligger på regeringen att ta initiativ på olika områden, exempelvis genom förslag till riksdagen om ny lagstiftning. Till regeringens uppgifter hör vidare att företräda Sverige internationellt. Regeringen har det yttersta ansvaret för att hantera kriser. Till sin hjälp har regeringen de statliga förvaltningsmyndigheterna, men det är regeringen som ansvarar inför riksdagen för hur krisen hanteras. Regeringen förväntas ta de lagstiftningsinitiativ som kan behövas och i övrigt vidta de åtgärder som situationen kräver.⁵⁰⁵

I 8 kap. 7 § RF finns de huvudsakliga bestämmelserna om det område där regeringen utan delegering får meddela föreskrifter, dvs.

⁵⁰⁵ Prop. 2024/25:155, s. 55–56.

regeringens primärområde. Hit hör föreskrifter om verkställighet av lag och föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen, den s.k. restkompetensen. Med föreskrifter om verkställighet av lag, s.k. verkställighetsföreskrifter, avses dels tillämpningsföreskrifter av rent administrativ karaktär, dels föreskrifter som i och för sig kompletterar en lag i materiellt hänseende men inte tillför något väsentligt nytt. Regeringens rätt att meddela verkställighetsföreskrifter är inte begränsad till vissa ämnesområden och innefattar alltså även frågor vars huvudsakliga reglering hänförs till det obligatoriska lagområdet. Av förarbetena till RF framgår att det inte är tillåtet att besluta verkställighetsföreskrifter som innebär nya skyldigheter för enskilda eller att enskilda blir föremål för ytterligare ingrepp i sina personliga eller ekonomiska förhållanden.⁵⁰⁶ Verkställighetsföreskrifter får heller inte förändra innehållet i lagbestämmelsen. Däremot kan de tillföra vad som behövs för att lagen ska kunna tillämpas i praktiken. När det gäller verkställighetsföreskrifter likställs EU-förordningar med svensk lag. Regeringen anses därför ha rätt att meddela verkställighetsföreskrifter till EU-förordningar. Samma begränsningar som gäller verkställighetsföreskrifter till lagar gäller verkställighetsföreskrifter till EU-förordningar. De får alltså inte innehålla ytterligare skyldigheter för eller ingrepp mot enskilda.⁵⁰⁷

Bedömningen av om Sverige ska anses befinna sig i en kris- eller force majeure-situation bör ankomma på regeringen mot bakgrund av att det i regeringens styrfunktion måste anses ingå att hantera konsekvenserna av sådana situationer som förordningen tar sikte på. Som framgår ovan framgår de grundläggande förutsättningarna för att få lämna in en motiverad begäran till kommissionen och vilka uppgifter som en sådan begäran ska innehålla direkt av förordningen. Hur solidaritetsåtgärder eller undantag ska få tillämpas av medlemsstaterna i en krissituation framgår också direkt av förordningen (se nedan). Att peka ut vilket statsorgan som ska få besluta att lämna in begäran bedöms utgöra en neutral bestämmelse, vars enda syfte är att komplettera förordningen utan att det skapas några förpliktelser för enskild. En s.k. verkställighetsföreskrift om att regeringen ska få att lämna in en motiverad begäran till kommissionen bör därför placeras i 7 kap. Utf.

⁵⁰⁶ Prop. 1973:90, s. 211.

⁵⁰⁷ Prop. 1999/2000:126, s. 135–137 och 271–272.

Kommissionens och rådets genomförandebeslut

I artikel 3–7 finns bestämmelser som rör kommissionen, rådet och EU-solidaritetssamordnaren. Enligt bestämmelserna ska kommissionen efter inlämnandet av en motiverad begäran bedöma situationen i medlemsstaten och, om villkoren är uppfyllda, anta ett genomförandebeslut. Kommissionen lägger vid behov fram ett förslag till rådets genomförandebeslut med de föreslagna åtgärder som ska vidtas. På grundval av kommissionens förslag antar rådet ett genomförandebeslut om godkännande av undantag och fastställande av solidaritetsåtgärder (artiklarna 3 och 4). Kommissionen övervakar situationen tillsammans med rådet (artikel 6). EU-solidaritetssamordnaren stödjer medlemsstaterna i arbetet med omfördelning (artikel 7). Bestämmelserna rör inte medlemsstaterna och föranleder inget behov av författningsåtgärder.

Artikel 5 innehåller bestämmelser om hur länge undantag och solidaritetsåtgärder får gälla vid en kris- eller force majeure-situation samt om förutsättningarna för medlemsstaterna att begära förlängning av rådets beslut. Artikeln anger även den maximala tiden för att tillämpa åtgärderna. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

14.2.3 Solidaritetsåtgärder

Bedömning: Krishanteringsförordningens bestämmelser om de solidaritetsåtgärder som är tillämpliga i en krissituation föranleder inte något behov av författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Solidaritetsåtgärder och ansvarskompensationer enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen

Genom asyl- och migrationshanteringsförordningen införs en obligatorisk solidaritetsmekanism mellan medlemsstaterna. Inom ramen för denna ska kommissionen varje år anta en asyl- och migrationsrapport med en bedömning av asyl-, mottagnings- och migrationssituationen i unionen och medlemsstaterna.

Kommissionen ska bedöma om en viss medlemsstat är utsatt för migrationstryck, riskerar att utsättas för migrationstryck under det kommande året eller står inför en betydande migrationssituation, och föreslå de åtgärder som krävs. Rådet antar därefter en genomförandetakt som inrättar en årlig solidaritetspool med nödvändiga solidaritetsbidrag och specifika åtaganden från varje medlemsstat (artiklarna 9–15 och 56–66). Bidrag kan omfatta följande solidaritetsåtgärder:

- omfördelningar av personer som ansöker om internationellt skydd till andra medlemsländer (artiklarna 67 och 68),
- ekonomiska bidrag (artikel 64), eller
- alternativa solidaritetsåtgärder (artikel 65).

De medlemsstater som är utsatta för migrationstryck kan dra nytta av dessa åtgärder, medan medlemsstater som står inför en betydande migrationssituation får begära att deras utlovade solidaritetsbidrag helt eller delvis dras av. Processen övervakas och samordnas av EU-solidaritetssamordnaren.

Som en sekundär solidaritetsåtgärd införs ett förfarande för ansvarskompensationer (artiklarna 63 och 69). Denna åtgärd omfattar personer vars ansökningar om internationellt skydd egentligen skulle ha prövats av en medlemsstat som är utsatt för tryck, men som befinner sig i den bidragande medlemsstaten. Enligt ansvarsreglerna ska dessa personer skickas tillbaka till den medlemsstat som är ansvarig, men den medlemsstat som sökandena befinner sig i kan då, i stället för omfördelningar, ta på sig ansvaret för prövningen av ansökningarna.

Se vidare i avsnitt 10.4.9 beträffande dessa bestämmelser och bedömningen att det är direkt tillämpliga.

Solidaritetsåtgärder enligt krishanteringsförordningen

I artikel 8 i krishanteringsförordningen anges vilka solidaritetsåtgärder en medlemsstat som står inför en krissituation får begära i den motiverade begäran. Medlemsstaten får begära omfördelningar, ekonomiska bidrag eller alternativa solidaritetsåtgärder i enlighet med asyl och

migrationshanteringsförordningen. Artikeln anger även de närmare förutsättningarna för att sådana åtgärder ska kunna begäras. Bestämmelsen är direkt tillämplig och föranleder därför inga författningsåtgärder.

Ansvarskompensationer

Artikel 9 i krishanteringsförordningen reglerar situationer där omfördelningsbehoven i en krisdrabbad medlemsstat inte kan tillgodoses. I sådana fall ska obligatoriska ansvarskompensationer tillämpas, vilket innebär att en bidragande medlemsstat tar över ansvar för ansökningar om internationellt skydd som den krisdrabbade medlemsstaten annars hade varit ansvarig för. Vid behov kan ansvar åläggas utöver den rättvisa andel som följer av asyl- och migrationshanteringsförordningen. Den bidragande medlemsstaten har då rätt till ansvarskompensation. Förutsättningarna för att tillämpa ansvarskompensationer, liksom rätten till kompensation och underrättelseskyldigheten i samband därmed, framgår direkt av förordningen. Förordningen anger även vilka åtgärder en medlemsstat kan begära vid en sekundär krissituation. Bestämmelsen är direkt tillämplig och föranleder därför inga författningsåtgärder.

14.2.4 Undantag

Bedömning: Krishanteringsförordningens bestämmelser om undantag föranleder inte något behov av författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Registrering av ansökningar om internationellt skydd

Registrering av ansökningar om internationellt skydd enligt asylprocedurförordningen

Artikel 27 i asylprocedurförordningen innehåller bestämmelser om registreringar av ansökningar om internationellt skydd, bl.a. om vilka tidsfrister som gäller för registreringen. Som huvudregel ska en

ansökan registreras utan dröjsmål eller senast inom fem dagar efter det att ansökan gjorts eller kommit Migrationsverket tillhanda. Se vidare i avsnitten 5.3.3 och 5.3.9 beträffande denna bestämmelse.

Registrering av ansökningar om internationellt skydd enligt krishanteringsförfordningen

Artikel 10 i krishanteringsförfordningen innehåller bestämmelser om undantag från artikel 27 i asylprocedurförfordningen, vilka innebär att tidsfristen för registrering av ansökningar om internationellt skydd får förlängas till fyra veckor vid en kris- eller force majeure-situation. Förutsättningarna för tillämpningen av detta undantag och förfarandet för detta, liksom vilka ansökningar som ska och får prioriteras under den förlängda perioden, framgår direkt av förfordningen. Förfordningen anger också under vilka omständigheter en medlemsstat kan tillämpa undantaget redan innan rådet har godkänt detta genom ett genomförandebeslut. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

Gränsförfarandet för asyl

Åtgärder inom gränsförfarandet för asyl enligt asylprocedurförfordningen

Artiklarna 43–54 i asylprocedurförfordningen innehåller bestämmelser om gränsförfarandet för asyl. Enligt artikel 51.2 ska gränsförfarandet som huvudregel pågå i högst tolv veckor. I artikel 45 anges under vilka förutsättningar en medlemsstat ska pröva en ansökan om internationellt skydd inom ramen för ett gränsförfarande (s.k. obligatoriskt gränsförfarande). Av artikel 44 framgår vilka beslut som får fattas inom ramen för gränsförfarandet, bl.a. under vilka förutsättningar beslut kan fattas om grunderna för ansökan. I artikel 53 finns bestämmelser om undantag från gränsförfarandet och när medlemsstaterna inte får tillämpa eller ska upphöra att tillämpa förfarandet.

I avsnitt 5.3.17 redogörs för dessa bestämmelser. Däri görs bedömningen att bestämmelserna om gränsförfarandet är direkt tillämpliga.

Undantagsåtgärder inom gränsförfarandet för asyl enligt krishanteringsförfordningen

Artikel 11 i krishanteringsförfordningen anger vilka åtgärder som i en kris- eller force majeure-situation är tillämpliga på gränsförfarandet för asyl samt vilka undantag som får göras från asylprocedurförfordningen.

Vid en kris- eller force majeure-situation får medlemsstaterna förlänga den maximala längden på gränsförfarandet med ytterligare högst sex veckor. De närmare förutsättningarna för en sådan förlängning framgår direkt av bestämmelsen.

Vid en krissituation som innebär massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer får medlemsstaterna göra vissa undantag från den obligatoriska tillämpningen av gränsförfarandet och i fler fall fatta beslut om grunderna ansökningar om internationellt skydd. Undantag från den obligatoriska tillämpningen får även göras vid en force majeure-situation. Förutsättningarna för att tillämpa dessa undantag, vilka ansökningar som ska prioriteras samt när gränsförfarandet inte ska tillämpas eller ska upphöra att tillämpas framgår direkt av bestämmelsen.

Vid en kris som innefattar instrumentalisering får medlemsstaterna också göra undantag från bestämmelserna i asylprocedurförfordningen och tillämpa ett utvidgat gränsförfarande. De villkor som gäller för att tillämpa undantaget, liksom när medlemsstaterna ska undanta vissa sökande från, inte tillämpa eller sluta tillämpa gränsförfarandet, framgår direkt av bestämmelsen.

Sammanfattningsvis är bestämmelserna om undantag från asylprocedurförfordningens regler om gränsförfarandet för asyl direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

Förlängning av tidsfrister för framställningar om övertagande, återtagande och överföringar

Tidsfrister vid övertagande, återtagande och överföringar enligt asyl- och migrationshanteringsförfordningen

Artiklarna 39–41 och 46 i asyl- och migrationshanteringsförfordningen innehåller bestämmelser om framställningar och svar om övertagande, aviseringar om återtagande och överföringar av personer.

Artikel 39 reglerar inlämning av en framställan om övertagande. Enligt bestämmelsen ska en sådan framställan göras omedelbart och i alla händelser inom två månader från den dag då ansökan om internationellt skydd registrerades. Artikel 40 innehåller bestämmelser om svar på en framställan om övertagande. Den anmodade medlemsstaten ska lämna sitt svar utan dröjsmål och i alla händelser inom en månad från mottagandet av framställan. Under vissa förutsättningar ska svaret lämnas inom två veckor

Artikel 41 reglerar inlämning av en avisering om återtagande. Enligt bestämmelsen ska aviseringar om återtagande skickas omedelbart och i alla händelser inom två veckor efter en träff i Eurodac. Den medlemsstat som tar emot meddelandet ska inom två veckor bekräfta mottagandet.

Artikel 46 innehåller bestämmelser om överföring av personer och tidsfrister för verkställighet. Överföring ska verkställas så snart det är praktiskt möjligt och inom sex månader efter det att den andra medlemsstatens framställan om övertagande godtogs, meddelande av återtagande bekräftades eller det slutliga beslutet fattades i fråga om överklagande eller omprövning av ett beslut om överföring med suspensiv verkan. Tidsfristen får förlängas med högst ett år.

I kapitel 10 och avsnitt 10.4.6 har gjorts bedömningen att bestämmelserna i artiklarna 39–41 och 46 i asyl- och migrationshanteringsförfordningen är direkt tillämpliga och inte kräver några författningsändringar.

Förlängda tidsfrister för övertagande, återtagande och överföringar enligt krishanteringsförordningen

Artikel 12 i krishanteringsförordningen innehåller bestämmelser om förlängning av de tidsfrister som gäller för en framställan om övertagande, avisering om återtagande samt överföringar.

Vid en krissituation innefattande massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer eller vid en force majeure-situation får medlemsstaterna tillämpa längre tidsfrister än de som anges i artiklarna 39–41 och 46 i asyl- och migrationshanteringsförordningen. De nya tidsfristerna framgår direkt av bestämmelsen. Förordningen anger också förutsättningarna för överföring samt under vilka omständigheter ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd ska ligga kvar hos eller övergå till en medlemsstat. Bestämmelserna om undantag från asyl- och migrationshanteringsförordningens regler om tidsfrister är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

Skyldigheten att återta en sökande

Skyldigheten att återta en sökande enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen

Enligt 36.1 b i asyl- och migrationshanteringsförordningen är den medlemsstat som är ansvarig enligt förordningen och som har angetts som ansvarig i Eurodac enligt artikel 16.1 i Eurodacförordningen skyldig att på de villkor som anges i artikel 41 och 46 i asyl- och migrationshanteringsförordningen återta en sökande eller en tredjelandsmedborgare eller en statslös person.

Enligt 38.4 ska en sökande som befinner sig i en annan medlemsstat utan en uppehållshandling, eller som i den medlemsstaten gör en ansökan om internationellt skydd under förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, återtas av den fastställande medlemsstaten på de villkor som anges i artiklarna 41 och 46. Skyldigheten upphör om den fastställande medlemsstaten fastställer att sökanden har erhållit en uppehållshandling från en annan medlemsstat.

I kapitel 10 har bedömningen gjorts att bestämmelserna i artiklarna 36 och 38 i asyl- och migrationshanteringsförordningen är direkt tillämpliga och inte kräver några författningsändringar.

Undantag från skyldigheten att återta en sökande enligt krishanteringsförordningen

Enligt artikel 13 i krishanteringsförordningen får en medlemsstat som befinner sig i en situation av massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer, av sådan exceptionell omfattning och intensitet att den riskerar att leda till allvarliga brister för sökande och det europeiska asylsystemet, göra undantag från artiklarna 36.1 b och 38.4 i asyl- och migrationshanteringsförordningen och därigenom befrias från skyldigheten att återta en sökande. Bestämmelsen anger de närmare förutsättningarna för att tillämpa undantaget samt hur ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd övergår till en annan medlemsstat, liksom vissa förfaranderegler, bl.a. om registrering i Eurodac. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

14.2.5 Påskyndat förfarande

Bedömning: Krishanteringsförordningens bestämmelser om påskyndat förfarande föranleder inte något behov av författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Kravet på personlig intervju och prövningsförfarandet enligt asylprocedurförordningen

Enligt artikel 11–13 i asylprocedurförordningen finns ett krav på personlig intervju vid ansökningar om internationellt skydd. Medlemsstaterna får dock under vissa omständigheter göra undantag från detta krav, t.ex. om den beslutande myndigheten kan fatta ett positivt beslut om flyktingstatus eller status som subsidiärt

skyddsbehövande på grundval av tillgänglig bevisning, förutsatt att status som subsidiärt skyddsbehövande erbjuder samma rättigheter och förmåner som flyktingstatus enligt unionsrätten och nationell rätt (artikel 13.11 a).

Enligt artikel 34.5 a får den beslutande myndigheten prioritera prövningen av en ansökan om internationellt skydd om den bedömer att ansökan kan förväntas vara välgrundad. Enligt artikel 35.4 ska den beslutande myndigheten säkerställa att ett förfarande för prövning i sak – under förutsättning att det inte är ett påskyndat prövningsförfarande – avslutas så snart som möjligt och inte senare än sex månader från den dag då ansökan lämnades in, utan åsidosättande av kraven på att en adekvat och fullständig prövning utförs.

I avsnitten 5.3.7, 5.3.12 och 5.3.13 har bedömningen gjorts att de relevanta bestämmelserna i artiklarna 13, 34 och 35 i asylprocedurförordningen är direkt tillämpliga och inte kräver några författningsändringar.

Ett påskyndat förfarande för välgrundade ansökningar om internationellt skydd enligt krishanteringsförordningen

Artikel 14 i krishanteringsförordningen innehåller bestämmelser om ett påskyndat förfarande för ansökningar om internationellt skydd som, enligt de kriterier som fastställs i skyddsgrundsförordningen, skulle kunna vara välgrundade. Om objektiva omständigheter tyder på att så är fallet får kommissionen anta en rekommendation om att medlemsstaterna ska tillämpa ett påskyndat förfarande. I ett sådant fall får medlemsstaterna bl.a. tillämpa bestämmelserna i asylprocedurförordningen om att inte genomföra en personlig intervju och prioritera prövningen av en ansökan. När den beslutande myndigheten tillämpar dessa bestämmelser ska den dessutom, genom undantag från artikel 35.4 i asylprocedurförordningen, säkerställa att prövningen av grunderna för ansökan slutförs senast fyra veckor från det att ansökan lämnats in. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

14.2.6 Övriga bestämmelser

Bedömning: Krishanteringsförordningens bestämmelser om påskyndat förfarande föranleder inte något behov av författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Sökandens garantier i en krissituation

Enligt artikel 15 ska en medlemsstat som befinner sig i en krissituation och tillämpar det undantag som avses i artiklarna 10–13 tillgodose sökandens rätt till information. Informationen ska bl.a. innehålla de åtgärder som tillämpas och dess varaktighet. Bestämmelserna om medlemsstaternas informationsskyldighet är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

Medlemsstaternas krisberedskap

I artikel 7 i asyl- och migrationshanteringsförordningen regleras medlemsstaternas nationella strategier för att säkerställa tillräcklig kapacitet att effektivt genomföra sina asyl- och migrationshanteringssystem i enlighet med unionsrätten och internationell rätt. Bestämmelsen anger hur medlemsstaternas nationella strategier ska fastställas och vad de ska innehålla. I avsnitt 10.4.2 har gjorts bedömningen att dessa bestämmelser är direkt tillämpliga och inte kräver några författningsändringar.

Artikel 16 i krishanteringsförordningen innehåller en uttömmande lista med tillägg till de nationella strategier som ska fastställas av medlemsstaterna i enlighet med artikel 7 i asyl- och migrationshanteringsförordningen. Bestämmelsen anger även att medlemsstaterna ska se över sina nationella strategier det är nödvändigt samt har en skyldighet att göra det senast ett år från den dag då krissituationen upphörde. Bestämmelserna om medlemsstaternas krisberedskap är direkt tillämpliga och föranleder därför inga författningsåtgärder.

Samarbete och utvärdering

Enligt artikel 5 i asylprocedurförordningen får de behöriga myndigheter som fastställs enligt artikel 4 för mottagandet och registreringen av ansökningar om internationellt skydd och för att underlätta prövningen av ansökningar, inbegripet med avseende på den personliga intervjun, bistås av

- a) experter som har utplacerats av Europeiska unionens asylbyrå (asylbyrån), samt
- b) en annan medlemsstats behöriga myndigheter som av den medlemsstaten har anförtrots uppgiften att ta emot, registrera eller pröva ansökningar om internationellt skydd.

Enligt artikel 17.2 i krishanteringsförordningen får den medlemsstat som står inför en krissituation begära bistånd från myndigheter och asylbyrå i enlighet med artikel 5 i asylprocedurförordningen. I avsnitt 5.3.3 har bedömningen gjorts att Migrationsverket ska vara den behöriga myndigheten att registrera ansökningar om internationellt skydd. Migrationsverket är vidare ansvarig myndighet och kontaktpunkt i frågor som rör asylbyrå (12 och 13 §§ förordningen med instruktion för Migrationsverket). Det är således Migrationsverket som får begära bistånd och något särskilt utpekande i nationell rätt krävs därför inte.

Artikel 17.3–4 reglerar medlemsstaternas samarbetsskyldighet och rapporteringsskyldighet. Medlemsstaterna ska samarbeta dels med kommissionen och andra relevanta unionsorgan vid genomförandet av rådets genomförandebeslut, dels med UNHCR och andra organisationer som medlemsstaterna har anförtrott uppgifter. Medlemsstaterna ska vidare fortsätta rapportera alla relevanta data till kommissionen samt all den information som behövs eller begärs med anledning av kommissionens översyn av rådets genomförandebeslut. Bestämmelserna i artikel 17.3–4 är direkt tillämpliga och det ankommer på de tillämplande myndigheterna att säkerställa att de efterlevs. Något särskilt utpekande i nationell rätt krävs därför inte.

Ekonomiskt stöd

Av artikel 18 följer att de medlemsstater som genomför omfördelning som en solidaritetsåtgärd under vissa villkor kan beviljas ekonomiskt stöd ur AMIF. En medlemsstat i en krissituation kan dessutom få nödfinansieringsstöd ur denna fond.

Migrationsverket är den ansvariga myndigheten för AMIF i Sverige enligt förordningen (2021:853) om förvaltning av asyl-, migrations- och integrationsfonden. Bestämmelserna i artikel 18 är direkt tillämpliga och det ankommer på den ansvariga myndigheten att säkerställa att de efterlevs. Något särskilt utpekande i nationell rätt krävs därför inte.

15 Bestämmelser om ensamkommande barn i EU:s migrations- och asylpakt

15.1 Inledning

Flera av rättsakterna i EU:s migrations- och asylpakt innehåller bestämmelser om ensamkommande barn. Sådana bestämmelser finns i artikel 23 i asylprocedurförordningen, artikel 33 i skyddsgrundsförordningen, artikel 23 i asyl- och migrationshanteringsförordningen, artikel 27 i mottagandedirektivet, artikel 14 i Eurodacförordningen och artikel 13 i screeningförordningen. Flera av bestämmelserna är likalydande eller hänvisar till varandra. I detta kapitel analyseras behovet av anpassning av svensk rätt till samtliga bestämmelser om företrädare för barn i de olika rättsakterna, med utgångspunkt i den miniminivå som följer av EU-rätten.

Avsnittet inleds med en redogörelse för gällande rätt vad gäller frågan om företrädare för barn i nationell lagstiftning.

15.2 Nationella bestämmelser om ställföreträdare för ensamkommande barn

15.2.1 Lagen om god man för ensamkommande barn

Lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn innehåller bestämmelser om god man i vissa fall för den som är under 18 år och som är utländsk medborgare eller statslös (1 § första stycket).

I 1 § andra stycket anges att det i 4 kap. 3 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och

förmynderskap finns bestämmelser om företrädare i andra fall för underåriga utländska medborgare.

Av det angivna lagrummet i 1904 års lag följer att för det fall förmynderskap inte ska anordnas enligt svensk lag eller om det ännu inte är utrett att så ska ske kan förmynderskap anordnas interimistiskt enligt svensk lag i avvaktan på att förmynderskap anordnas enligt svensk eller utländsk rätt (4 kap. 3 § första stycket). Om förmynderskap däremot redan är anordnat enligt utländsk rätt, kan god man förordnas enligt 11 kap. 1 § första stycket föräldrabalken, varvid den gode mannen således kommer att utöva en förmyndares uppgifter (4 kap. 3 § andra stycket).

Förutsättningarna för att en god man ska förordnas anges i 2 § lagen om god man för ensamkommande barn. I bestämmelsen sägs att om barnet vid ankomsten till Sverige är skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, ska överförmyndaren förordna en god man (2 § första stycket).

En god man ska också förordnas om föräldrarna eller en vuxen som anses ha trätt i föräldrarnas ställe, efter barnets ankomst till Sverige men innan barnet har fått uppehållstillstånd här, på grund av dödsfall eller sjukdom eller någon annan orsak upphör att kunna utöva förmynderskapet eller vårdsnaden (2 § andra stycket). En god man ska inte förordnas, om det är uppenbart obehövt (2 § tredje stycket).

Den gode mannens uppgifter består i att i vårdsnadhavarens och förmyndarens ställe ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter (2 § första stycket). Uppdraget består ytterst i att tillförsäkra barnet en trygg tillvaro under den första tiden i Sverige. Den gode mannen ska inte sköta den dagliga omvårdsnaden och tillsynen av barnet utan vara ett nav kring vilket barnets alla angelägenheter samordnas. Bland annat ska den gode mannen hålla regelbunden kontakt med barnet och även med t.ex. det hem där barnet vistas, med den som företräder barnet i ett pågående utlänningsärende samt den skola som barnet går i.⁵⁰⁸

En god man för ensamkommande barn förordnas av överförmyndaren (2 §). En ansökan får göras av Migrationsverket och av socialnämnden i den kommun där barnet vistas. Överförmyndaren får också självmant ta upp frågan. En god man ska förordnas så snart

⁵⁰⁸ Prop. 2004/05:136 s. 29

som möjligt (3 §). Den som utses till god man ska vara lämplig för uppdraget. Härvid ska 11 kap. 12 och 13 §§ föräldrabalken tillämpas. Vid lämplighetsprövningen ska överförmyndaren fästa särskilt avseende vid den utsatta situation som barnet befinner sig i (4 §). Av 11 kap. 12 § föräldrabalken följer bl.a. att en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig ej underårig person ska utses samt att innan någon förordnas till god man ska hans eller hennes lämplighet kontrolleras i den utsträckning som behövs.

Enligt 5 § första stycket ska ett godmanskap upphöra

1. om någon av barnets föräldrar eller någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe anländer till Sverige och är i stånd att utöva förmynderskapet och vårdnaden,
2. om barnet varaktigt lämnar Sverige,
3. om en särskilt förordnad vårdnadshavare enligt föräldrabalken utses för barnet,
4. om det är uppenbart att god man av någon annan anledning inte längre behövs.

Överförmyndaren beslutar om upphörande av godmanskapet (5 § andra stycket). När barnet fyller 18 år upphör godmanskapet utan särskilt beslut (5 § tredje stycket).

En god man har rätt att på begäran bli entledigad från sitt uppdrag (6 § första stycket). En god man som gör sig skyldig till missbruk eller försummelse vid utövandet av sitt uppdrag eller som kommer på ekonomiskt obestånd och på grund av detta är olämplig för uppdraget eller som av någon annan orsak inte längre är lämplig att inneha uppdraget ska entledigas (6 § andra stycket). Överförmyndaren beslutar om entledigande (6 § tredje stycket).

Ansökan om upphörande av godmanskap eller entledigande av en god man får göras av barnets föräldrar eller någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe samt av den gode mannen. Överförmyndaren får också självmant ta upp frågan (7 §).

Om barnet beviljas uppehållstillstånd ska socialnämnden väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare, om inte särskilda skäl talar emot det. Överförmyndaren ska underätta socialnämnden om att det finns förutsättningar för en sådan talan eller anmälan (10 §).

I frågor om god man enligt lagen tillämpas 11 kap. 14 § samt 12, 14, 16 och 19–21 kap. föräldrabalken (12 §). Detta innebär bl.a. att reglerna om tillsyn i 16 kap. föräldrabalken enligt vilket överförmyndaren ska utöva tillsyn över gode mäns verksamhet gäller i förhållande till gode män som utsetts enligt lagen.

Det är en vanlig uppfattning att lagen ska tillämpas endast när ett ensamkommande barn söker uppehållstillstånd i Sverige. Tolkningen görs mot bakgrund av de kopplingar till uppehållstillstånd som finns i 2 § andra stycket och 10 §, samt förarbetsuttalanden enligt vilka en god man ska ses som en tillfällig lösning medan barnet söker uppehållstillstånd i Sverige. Frågan om lagen är tillämplig också när ett ensamkommande barn inte söker uppehållstillstånd har såvitt känt inte prövats rättsligt.⁵⁰⁹

§Regeringen har i lagrådsremissen *Ett ställföreträdarskap att lita på* av den 6 november 2025 gjort bedömningen att lagen om god man för ensamkommande barn omfattar samtliga ensamkommande barn, och inte endast de som ansöker om uppehållstillstånd. Regeringen har i detta sammanhang anfört bl.a. följande (s. 122).

Bestämmelsen i 2 § andra stycket lagen om god man för ensamkommande barn reglerar situationen när barnets föräldrar, eller en vuxen som anses ha trätt i föräldrarnas ställe, upphör att kunna utöva förmynderskapet eller vårdnaden efter ankomsten till Sverige men innan barnet har fått uppehållstillstånd här. Det är inte enligt lagtextens lydelse en förutsättning att barnet söker uppehållstillstånd i Sverige. Bestämmelsen täcker alltså enligt sin ordalydelse in samtliga ensamkommande barn och inte endast de som söker uppehållstillstånd. Med tanke på hur regleringen är utformad kan det ifrågasättas om det egentligen krävs någon lagändring för att en god man ska utses för ett ensamkommande barn, oavsett om barnet söker uppehållstillstånd i landet eller inte. Mot bakgrund av hur bestämmelserna i praktiken tolkas löper dock många ensamkommande barn en risk för att stå utan en ställföreträdare när de kommer till Sverige.

Regeringen anförde vidare att det är svårt att se några starka skäl för att enbart ensamkommande barn som söker uppehållstillstånd ska ha rätt till en god man när det finns andra ensamkommande barn med ett minst lika stort behov av någon som kan företräda dem och samordna insatserna kring dem. För att säkerställa en enhetlig tillämpning föreslår regeringen att det därför göras ett tillägg i 2 § som klargör att en god man ska förordnas oavsett om det ensam-

⁵⁰⁹ Se SOU 2021:36 s. 472 och där angivna källhänvisningar.

kommande barnet söker uppehållstillstånd eller inte. I lagrådsremissen föreslås vidare ett tillägg till 4 § genom att en hänvisning till 11 kap. 12 a § föräldrabalken läggs till. Det innebär att även den som på grund av sin anställning tar sig an uppdrag som god man under vissa förutsättningar kan utses till god man för ett ensamkommande barn. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

15.2.2 Särskilt förordnad vårdnadshavare

I vissa fall kan vårdnaden om ett barn anförtros åt en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare. En sådan vårdnadshavare ska utses om föräldrarna är varaktigt förhindrade att utöva vårdnaden om barnet eller om föräldrarna är döda (6 kap. 8 a och 9 §§ föräldrabalken). Det är tingsrätten som utser en särskilt förordnad vårdnadshavare, efter socialnämndens ansökan eller anmälan.

När det gäller ensamkommande barn görs en sådan ansökan eller anmälan när barnet har etablerat hemvist i Sverige, normalt när uppehållstillstånd har beviljats. Om det behövs får domstolen meddela beslut interimistiskt, dvs. för tiden till dess att frågan har avgjorts slutligt. Innan ett interimistiskt beslut meddelas ska motparten, dvs. barnets vårdnadshavare, få tillfälle att yttra sig. Rätten kan inhämta upplysningar från socialnämnden och nämnden ska, om det är lämpligt, höra föräldrarna och barnet (6 kap. 20 § föräldrabalken). En särskilt förordnad vårdnadshavare blir också förmyndare för barnet, om inte särskilda skäl talar för att någon annan ska vara förmyndare (10 kap. 3 § föräldrabalken).

När ett ensamkommande barn kommer som kvotflykting⁵¹⁰ ansöker socialnämnden hos tingsrätten om att barnet ska få en särskilt förordnad vårdnadshavare, eller anmäler behov av en sådan vårdnadshavare enligt 6 kap. 8 a och 9 §§ föräldrabalken. Eftersom

⁵¹⁰ En s.k. kvotflykting är en person som befinner sig i tredje land och som bedömts vara i behov av internationellt skydd och har blivit presenterad av FN:s flyktingorgan UNHCR för att få flytta till ett annat land för vidarebosättning där. Kvotflyktingar beviljas permanent uppehållstillstånd före ankomsten till Sverige. I delbetänkandet Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt (SOU 2025:31) har det föreslagits vissa ändringar i 5 kap 2 § UtL som bl.a. innebär att permanent uppehållstillstånd utmönstras för denna grupp. I stället föreslås en kvotflykting beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med en giltighetstid om tre år för en flykting och tretton månader för en subsidiärt skyddsbehövande. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

kvotflyktingar har beviljats permanent uppehållstillstånd redan före ankomsten till Sverige förordnar överförmyndaren i regel ingen god man för barnet, i avvaktan på att en särskilt förordnad vårdnadshavare har utsetts.⁵¹¹

Av 6 kap. 10 a § första stycket föräldrabalken följer att om en särskilt förordnad vårdnadshavare ska utses, ska någon utses som är lämpad att ge barnet omvårdnad, trygghet och en god fostran. Den som är underårig får inte förordnas till vårdnadshavare.

En särskilt förordnad vårdnadshavare har enligt 6 kap. 10 b § första stycket föräldrabalken rätt att på begäran bli entledigad från uppdraget.

En särskilt förordnad vårdnadshavare ska entledigas, om han eller hon vid utövandet av vårdnaden gör sig skyldig till missbruk eller försummelse eller av någon annan orsak inte längre är lämplig som vårdnadshavare (6 kap. 10 c § första stycket föräldrabalken). Frågor om entledigande av vårdnadshavare och förordnande av ny vårdnadshavare prövas av domstol efter ansökan av socialnämnden (tredje stycket samma paragraf).

Socialnämnden är, som nämnts i ovan i detta avsnitt, skyldig att hos rätten väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare när ett barn beviljas uppehållstillstånd (10 § lagen om god man för ensamkommande barn).

Regeringen gör i den ovan nämnda lagrådsremissen *Ett ställföreträdarskap att lita på* bedömningen att om barnet ska stanna i Sverige är det bästa alternativet för barnet att få en särskilt förordnad vårdnadshavare i så nära anslutning till ankomsten som möjligt. Regeringen föreslår att det i 10 § lagen om god man för ensamkommande barn införs ett skyndsamhetskrav för socialnämndens ansökan eller anmälan om en särskilt förordnad vårdnadshavare. Detta mot bakgrund av att det har uppmärksamats att det ofta dröjer länge innan socialnämnden ansöker hos tingsrätten om eller anmäler behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare för ett ensamkommande barn.⁵¹²

⁵¹¹ Lagrådsremiss *Ett ställföreträdarskap att lita på* s.121-122.

⁵¹² Lagrådsremiss *Ett ställföreträdarskap att lita på* s.123.

15.3 Asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare för barn

15.3.1 Asylprocedurförordningen

I artikel 3.7 i asylprocedurförordningen definieras ensamkommande barn enligt följande:

en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan en medföljande vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, så länge den underåriga inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, inbegripet en underårig som lämnas ensam utan medföljande vuxen efter det att han eller hon rest in på medlemsstaternas territorium.

Artikel 23 i asylprocedurförordningen innehåller bestämmelser om särskilda garantier för ensamkommande barn. Av artikel 23.1 följer att de behöriga myndigheterna ska säkerställa att ensamkommande barn företräds och bistås på ett sådant sätt att de kan utnyttja sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt asylprocedurförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen, det nya omarbetade mottagandedirektivet och Eurodacförordningen.

Om en ansökan görs av en person som uppger sig vara underårig, eller för vilken det finns objektiva skäl att anta att han eller hon är underårig, som är ensamkommande, ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 23.2

- a) så snart som möjligt och i alla händelser i god tid för de ändamål som avses i artikel 23.6 och, i tillämpliga fall, i artikel 23.7 utse en person med den kompetens och sakkunskap som krävs för att *tillfälligt bistå* den underåriga i syfte att skydda hans eller hennes bästa och allmänna välfärd, vilket gör det möjligt för den underåriga att utnyttja sina rättigheter enligt förordningen och, i tillämpliga fall, verka som företrädare till dess att en företrädare har utsetts,
- b) så snart som möjligt och *senast 15 arbetsdagar från den dag då ansökan görs*, utse en företrädare.

Företrädaren och den tillfälliga företrädaren får vara samma person som föreskrivs i artikel 27 i mottagandedirektivet. Han eller hon ska träffa det ensamkommande barnet och beakta den underårigas egna åsikter om sina behov alltefter den underårigas ålder och mognad (tredje stycket).

Om den behöriga myndigheten har konstaterat att en sökande som påstår sig vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, behöver den inte utse en företrädare. De uppgifter som företrädaren eller den tillfälliga företrädaren har ska upphöra att gälla om de behöriga myndigheterna, efter den åldersbedömning som avses i artikel 25.1, inte utgår från att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn (fjärde stycket).

Om ett oproportionellt stort antal ansökningar görs av ensamkommande barn eller i andra exceptionella situationer, får den tidsfrist för att utse en företrädare förlängas med tio arbetsdagar (artikel 23.3).

Om en organisation utses ska den utse en fysisk person för att utföra de uppgifter som avses i denna artikel i fråga om ett ensamkommande barn (artikel 23.4).

Av artikel 23.5 följer att den behöriga myndigheten omedelbart ska informera

- a) det ensamkommande barnet, på ett barnvänligt sätt och på ett språk som han eller hon kan förstå, om att en tillfällig företrädare eller en företrädare har utsetts och om hur man i förtroende och under säkra former kan lämna in ett klagomål mot den personen,
- b) i tillämpliga fall den beslutande myndigheten och den behöriga myndigheten för registrering av ansökan om att en företrädare har utsetts för det ensamkommande barnet, och
- c) den tillfälliga företrädaren eller företrädaren om skeden i förfarandet och tidsfrister kopplade till det ensamkommande barnets ansökan. Företrädaren och den tillfälliga företrädaren ska ha tillgång till innehållet i relevanta handlingar i den underårigas akt, inklusive det särskilda informationsmaterialet för ensamkommande barn.

Den tillfälliga företrädaren ska enligt artikel 23.6 träffa det ensamkommande barnet och bland annat utföra följande uppgifter, när så är lämpligt tillsammans med den rättsliga rådgivaren:

- a) Förse det ensamkommande barnet med relevant information om de förfaranden som föreskrivs i förordningen.
- b) I tillämpliga fall bistå det ensamkommande barnet i samband med det förfarande för åldersbedömning som avses i artikel 25.
- c) I tillämpliga fall förse det ensamkommande barnet med relevant information och bistå honom eller henne i samband med de förfaranden som föreskrivs i asyl- och migrationshanteringsförordningen och Eurodacförordningen.

Av artikel 23.7 följer att så länge en företrädare inte har utsetts får medlemsstaterna bemyndiga den tillfälliga företrädaren att bistå den underåriga med registreringen och inlämnandet av ansökan eller att lämna in ansökan på den underårigas vägnar i enlighet med artikel 33.

Företrädaren ska enligt artikel 23.8 träffa det ensamkommande barnet och bland annat utföra följande uppgifter, när så är lämpligt, tillsammans med den rättsliga rådgivaren:

- a) I tillämpliga fall förse det ensamkommande barnet med relevant information om de förfaranden som föreskrivs i förordningen.
- b) I tillämpliga fall bistå vid det förfarande för åldersbedömning som avses i artikel 25.
- c) I tillämpliga fall bistå vid registreringen av ansökan.
- d) I tillämpliga fall bistå vid inlämnandet av ansökan eller lämna in ansökan på det ensamkommande barnets vägnar i enlighet med artikel 33.
- e) I tillämpliga fall bistå vid förberedelserna inför och närvara vid den personliga intervjun och informera det ensamkommande barnet om syftet med och möjliga konsekvenser av den personliga intervjun och om hur man förbereder sig för intervjun.
- f) I tillämpliga fall förse det ensamkommande barnet med relevant information och bistå det ensamkommande barnet i

samband med de förfaranden som föreskrivs i asyl- och migrationshanteringsförordningen och Eurodacförordningen. Vid den personliga intervjun ska företrädaren och den rättsliga rådgivaren ha möjlighet att ställa frågor eller yttra sig inom den ram som fastställs av den person som genomför intervjun. Den beslutande myndigheten får kräva att det ensamkommande barnet närvarar vid den personliga intervjun, även om företrädaren eller den rättsliga rådgivaren är närvarande.

Artikel 23.9 anger de krav som förordningen ställer på en företrädare som utses enligt artikel 23.2 b, dvs. kraven gäller inte den tillfälliga företrädaren. Enligt bestämmelsen ska företrädaren utföra sina uppgifter i enlighet med principen om barnets bästa och ha de kvalifikationer, den utbildning och den sakkunskap som krävs. Företrädare ska få regelbunden utbildning för att utföra sina uppgifter och får inte ha ett kriminalregister, särskilt inte vad gäller brott eller förseelser mot barn. Företrädaren ska endast bytas ut om de behöriga myndigheterna anser att företrädarens eller personens uppgifter inte har utförts på ett korrekt sätt. Organisationer eller fysiska personer som befinner sig i eller skulle kunna befinna sig i en intressekonflikt med det ensamkommande barnet får inte utses till företrädare.

De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 23.10 ge en fysisk person som är företrädare eller en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn, och under normala omständigheter *högst 30 ensamkommande barn samtidigt*, för att säkerställa att han eller hon kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Om ett oproportionellt stort antal ansökningar görs av ensamkommande barn eller i andra exceptionella situationer får antalet ensamkommande barn per företrädare ökas upp till högst 50 barn.

Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 23.10 säkerställa att det finns administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter med ansvar för att regelbundet övervaka att företrädare eller tillfälliga företrädare utför sina utgifter korrekt, inklusive genom att granska de utsedda företrädarnas och de utsedda personernas kriminalregister med regelbundna mellanrum för att identifiera eventuella omständigheter som är oförenliga med deras roll. Dessa administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter ska

granska klagomål som ensamkommande barn har lämnat in mot utsedda företrädare eller tillfälliga företrädare.

15.3.2 Anpassning av svensk rätt till asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare för barn

Förslag: Det ska införas en upplysningsbestämmelse i lagen om god man för ensamkommande barn som anger att lagens bestämmelse även gäller för en sådan företrädare eller tillfällig företrädare som omfattas av artikel 23 i asylprocedurförordningen. Av bestämmelsen ska följa att om en företrädare eller tillfällig företrädare ska utses enligt förordningen, ska det inte samtidigt förordnas en god man enligt 2 § nämnda lag. Det ska också i lagen införas en upplysningsbestämmelse om att artikel 23.2 i förordningen innehåller regler om inom vilka tidsfrister ett förordnande ska ske.

Det ska i lagen om god man för ensamkommande barn införas en bestämmelse om att Migrationsverket ska lämna information enligt artikel 23.5.

Det ska införas upplysningsbestämmelser i lagen om god man för ensamkommande barn avseende innehållet i artiklarna 23.6-9.

Bestämmelsen i 18 kap. 3 § utlänningslagen ska ändras på så sätt att det som anges i paragrafens första mening inte ska gälla om det har utsetts en företrädare eller tillfällig företrädare enligt artikel 23.2 i asylprocedurförordningen. I 18 kap. 4 § utlänningslagen ska det föras in en upplysningsbestämmelse om företrädarens respektive den tillfälliga företrädarens uppgifter i artiklarna 23.6-8.

Bestämmelsen i 8 kap. 9 b § utlänningsförordningen ska föras med en upplysningsbestämmelse om att en företrädare enligt artikel 23.8 e ska närvara vid den personliga intervjun.

Bedömning: I övrigt kräver inte bestämmelserna i artiklarna 3.7 och 23 några lagstiftningsåtgärder.

Skälen för förslaget

Utgångspunkter

Vid genomförandet av asylprocedurdirektivet och senare det omarbetade asylprocedurdirektivet gjorde regeringen bedömningen att det svenska systemet med förordnande om god man för ensamkommande barn skulle utgöra utgångspunkten för genomförande av direktivens bestämmelser om företrädare för dessa barn.⁵¹³

När det gäller anpassning av svensk rätt till asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare för ensamkommande barn bör – i likhet med nämnda lagstiftningsarbeten – det nationella systemet med god man för ensamkommande barn vara utgångspunkten för övervägandena i förhållande till förordningens bestämmelser.

Det sagda innebär att de nationella reglerna om god man för ensamkommande barn i tillämpliga delar bör gälla även för företrädare eller tillfällig företrädare som utses enligt artikel 23.2 i asylprocedurförordningen. En bestämmelse med denna innebörd bör föras in i lagen om god man för ensamkommande barn. I samma bestämmelse bör dock anges att om en företrädare eller tillfällig företrädare ska utses enligt förordningen ska inte en god man förordnas. Detta för att undvika en situation där både en god man och en företrädare samtidigt förordnas för barnet, vilket en bestämmelse som den föreslagna annars skulle ge utrymme för. Även om en företrädare och inte en god man ska förordnas, ska dock – som angetts ovan – bestämmelserna i lagen gälla för företrädaren i fråga om t.ex. vem som kan ansöka om en företrädare (3 §), när förordandet ska upphöra (5 §) och tillsyn (12 §) (om dessa frågor, vidare nedan).

I lagen om god man för ensamkommande barn finns det bestämmelser som i viss mån kan anses överlappa förordningen. Detta gäller t.ex. den direkt tillämpliga definitionen av ensamkommande barn i asylprocedurförordningen. Regeringen har, som konstaterats ovan, gjort bedömningen att lagen om god man för ensamkommande barn inte endast omfattar barn som ansöker om

⁵¹³ Prop. 2009/10:31 s. 196-200 och prop. 2016/17:17 s. 59-67.

uppehållstillstånd och det finns inte skäl att utifrån lagens ordalydelse göra någon annan bedömning i detta hänseende.

Asylprocedurförordningens bestämmelser om företrädare gäller bara om barnet ansöker om internationellt skydd. Med hänsyn till att lagen om god man för ensamkommande barn omfattar en vidare krets av ensamkommande än asylprocedurförordningen är bedömningen att bestämmelser där det kan vara fråga om dubbelreglering inte bör utmönstras ur lagen. I stället bör det i lagen införas upplysningsbestämmelser som hänvisar till förordningen. När det gäller ovan nämnda definition av begreppet ensamkommande barn görs bedömningen att det inte krävs någon sådan upplysningsbestämmelse.

Förordningens bestämmelser om förordnande av företrädare i artikel 23.2

När det gäller vem som kan ansöka om förordnande av företrädare tillämpas enligt resonemanget ovan bestämmelserna i 3 § lagen om god man för ensamkommande barn. Migrationsverket och socialnämnden i den kommun där barnet vistas får således ansöka om företrädare eller tillfällig företrädare. Någon ytterligare reglering i detta avseende är inte nödvändig.

Som redogjorts för ovan innehåller artikel 23.2 i asylprocedurförordningen bestämmelser som reglerar inom vilka tidsfrister som ett förordnande av företrädare ska göras.

Bestämmelserna i artikel 23.2 i förordningen om förordnande av företrädare för barn, inklusive tillfällig företrädare, och inom vilka tidsfrister detta ska ske är direkt tillämpliga och kräver därmed inte några författningsändringar. Det följer också direkt av förordningen att den tillfälliga företrädarens uppdrag är avslutat när en ordinarie företrädare är utsedd enligt artikel 23.2 b. Det krävs således inte någon nationell bestämmelse om entledigande av den tillfälliga företrädaren.

Det bör dock införas en upplysningsbestämmelse i lagen om företrädare för ensamkommande barn som anger att förordningen innehåller regler om inom vilka tidsfrister ett förordnande ska ske.

När det gäller den praktiska tillämpningen av bestämmelsen kan följande konstateras. Utöver de ovan behandlade tidsfristerna enligt vilka företrädare ska utses gäller i fråga om Eurodacförordningen

enligt artikel 14 att ett ensamkommande barn ska åtföljas av en företrädare eller, om ingen företrädare har utsetts, en person som är utbildad att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande *under hela den tid då barnets biometriska uppgifter tas*. Detta görs under screeningprocessen, som enligt screeningförfordningen får uppgå till tre respektive sju dagar beroende på om personen upptäckts inom riket eller vid yttre gräns (om Eurodac-förfordningens respektive screeningförfordningens bestämmelser om företrädare för ensamkommande barn, se vidare nedan). Som följer av artikel 23.6–7 i asylprocedurförfordningen ska den tillfälliga företrädaren eller företrädaren bistå vid förfaranden enligt bl.a. Eurodac.

Redan i dag finns det ett krav på att ett förordnande av god man sker skyndsamt (3 § lagen om god man för ensamkommande barn). Det förhållande att en företrädare ska bistå redan vid upptagning av biometriska uppgifter ställer ytterligare krav på skyndsamhet. Migrationsverket kan enligt 3 § lagen om god man för ensamkommande barn ansöka om företrädare. Barnet har enligt artikel 6 i screeningförfordningen inte tillstånd att resa in i landet. Detsamma gäller i ett gränsförfarande enligt 54.4 asylprocedurförfordningen. Barnet vistas dock fysiskt inom territoriet även om det enligt nämnda bestämmelser saknar legal rätt att resa in i landet. Om ett ensamkommande barn t.ex. anländer till yttre gräns under kvälls- eller helgtid kan Migrationsverket därför vända sig till socialtjänsten i den kommun där barnet faktiskt vistas.

Flertalet kommuner har inrättat en s.k. social jour för att möta socialtjänstlagens krav på tillgänglighet. En sådan jour är tillgänglig utanför kontorstid och skulle möjligen kunna användas för ändamålet att utse en företrädare enligt asylprocedurförfordningen, eller en tillfällig sådan i väntan på att en ordinarie företrädare kan förordnas. Sannolikt kommer det i detta läge ofta vara fråga om att utse en tillfällig företrädare till dess en företrädare som är lämplig för uppdraget kan utses.

Hur den närmare gången i ett ärende om tillsättande av en tillfällig företrädare eller företrädare enligt förordningen kommer att se ut när det finns ett behov av att förordnande sker utanför kontorstid är emellertid en fråga av praktisk natur som alltså rör själva tillämpningen av förordningen och inte anpassning av svensk rätt till dess bestämmelser.

Bestämmelserna i artiklarna 23.3 och 23.4 om förlängd tidsfrist respektive att en fysisk person ska förordnas som företrädare är direkt tillämpliga och kräver inte några författningsåtgärder.

Av 18 kap. 3 § UtlL följer att den som är förordnad som offentligt biträde för ett barn som saknar vårdnadshavare här i landet, utan särskilt förordnande, också är barnets ställföreträdare i det mål eller ärende som förordnandet avser. Detta gäller dock inte om det finns en god man för barnet enligt lagen om god man för ensamkommande barn.

Bestämmelsen avser inte – till skillnad från artikel 23.2 – endast barn som ansöker om internationellt skydd, och får därför anses omfatta en vidare krets av barn än artikel 23.2. Bestämmelsen bör därför inte upphävas i sin helhet. I stället bör det i paragrafen anges att om en företrädare eller tillfällig företrädare har utsetts enligt artikel 23.2 gäller inte första meningen i bestämmelsen. I dessa fall gäller förordningens direkt tillämpliga bestämmelser om företrädaren eller den tillfälliga företrädaren och deras respektive uppgifter.

Information till barnet samt företrädarens uppgifter

I artikel 23.5 finns, som redogjorts för ovan, bestämmelser om vilken information som behörig myndighet ska lämna till det ensamkommande barnet. Bestämmelsen är direkt tillämplig och kräver därmed inte någon lagstiftningsåtgärd. Det bör i lagen om ensamkommande barn regleras vilken myndighet som ska lämna informationen. Denna myndighet är lämpligen Migrationsverket.

Artiklarna 27.6-8 reglerar de uppgifter som tillkommer den tillfälliga företrädaren respektive företrädaren. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och kräver inte heller de några författningsändringar, men bör föranleda upplysningsbestämmelser i lagen om god man för ensamkommande barn.

I 18 kap. 4 § UtlL anges att den som är förordnad som god man för ett barn enligt lagen om god man för ensamkommande barn ska ansöka om uppehållstillstånd för barnet, om detta inte är uppenbart obehövligt. Om en sådan god man inte är förordnad, ska i stället den som är förordnad som offentligt biträde för barnet utföra denna uppgift. Bestämmelsen omfattar en vidare krets av ensamkommande

barn än vad artikel 23 i asylprocedurförordningen gör. Detta eftersom artikeln ställer som krav att barnet ansöker om internationellt skydd. Bestämmelsen bör därmed inte upphävas, utan i stället förses med en upplysningsbestämmelse med innebörden om att det utsetts en företrädare eller tillfällig företrädare ska denne utföra de uppgifter som anges i artiklarna 23.6-8 och att utförandet av uppgifterna, om lämpligt, får ske tillsammans med den rättsliga rådgivaren.

I 8 kap. 9 b § första stycket UtIF anges att den som förordnats som god man för ett ensamkommande barn enligt lagen om god man för ensamkommande barn ska kallas till den muntliga handläggningen hos Migrationsverket. Om en god man har förordnats för ett ensamkommande barn får ingen muntlig handläggning ske med barnet utan att den som förordnats som god man eller, om ett sådant har förordnats, barnets offentliga biträde är närvarande (andra stycket samma paragraf). I likhet med vad som anförts beträffande de ovan behandlade bestämmelserna i 18 kap. 3 och 4 §§ UtIL omfattar 8 kap. 9 b § UtIF en vidare krets av ensamkommande barn än artikel 23. Paragrafen bör därför inte upphävas, men förses med en upplysningsbestämmelse om att företrädaren ska närvara vid den personliga intervjun enligt artikel 23.8 e.

Företrädarens kompetens

I artikel 23.9 anges vilka krav som ställs på företrädarens kompetens. Även dessa bestämmelser är i huvudsak direkt tillämpliga och kräver således inte några författningsåtgärder, men bör föranleda en upplysningsbestämmelse om artikelns innehåll. Vad avser bestämmelserna i artiklarna 23.9-10 om att företrädaren inte får ha ett kriminalregister samt granskning av sådana register är dessa också direkt tillämpliga. Kriminalregister är inte definierat i förordningen. Av artikel 3.3 förordningen om Ecris-TCN följer dock att med kriminalregister avses det eller de nationella registren för registrering av fällande domar i enlighet med nationell rätt (om Ecris-TCN, se avsnitt 8.2.1). I svensk rätt motsvaras alltså ett kriminalregister av det nationella belastningsregistret.

En sådan granskning av det motsvarande nationella belastningsregistret som avses i artiklarna 23.9–10 rymms inom den lämplighetsprövning som enligt nationell rätt ska göras av en person innan denne förordnas som god man. Bestämmelserna om kriminalregister kräver därmed inte några lagstiftningsåtgärder. I sammanhanget kan även nämnas att en överförmyndare har rätt att hämta in vissa uppgifter ur belastningsregistret i ärenden där en lämplighetsprövning ska göras bl.a. i fråga om den person som överförmyndaren avser att utse till god man, se 11 § första stycket 14 förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Bestämmelserna i artikel 23.10 om begränsningen i antalet barn som en företrädare kan bli förordnad för är direkt tillämplig och kräver inte heller den några författningsåtgärder.

Upphörande av förordnandet som företrädare

Av fjärde stycket i artikel 23.2 följer att de uppgifter som företrädaren eller den tillfälliga företrädaren har ska upphöra att gälla om de behöriga myndigheterna, efter den åldersbedömning som avses i artikel 25.1, inte utgår från att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn. I övrigt innehåller inte förordningen några bestämmelser om när förordnandet som företrädare ska upphöra.

Som följer av artikel 33 i skyddsgrundsförordningen kan det finnas behov av att förordnandet kvarstår en tid efter att barnets ansökan om internationellt skydd har beviljats. Skulle barnets ansökan i stället avslås hindrar inte asylprocedurförordningen att förordnandet kvarstår till dess att barnet lämnat Sverige.

Bestämmelserna i fjärde stycket i artikel 23.2 är direkt tillämpliga. De överensstämmer i stort med motsvarande nationella bestämmelser om när ett godmanskap ska upphöra att gälla. I övrigt bör de nationella reglerna om upphörande av godmanskap gälla även för den som utsetts som företrädare eller tillfällig företrädare, t.ex. i det fall barnet varaktigt lämnar Sverige. De nationella reglerna om upphörande av godmanskapet bör därför inte ändras.

Tillsyn

Som följer av 12 § lagen om god man för ensamkommande barn och 16 kap. föräldrabalken står en god man under tillsyn av överförmyndaren. En god man kan vidare entledigas om personen har visat sig olämplig för uppdraget. Den nationella tillsynen över institutet med gode män får anses tillräckligt för att tillgodose kravet i artikel 23.10 om rättsliga myndigheters övervakning. Det krävs således inte några ytterligare åtgärder för att säkerställa övervakningen av den som utses som företrädare enligt asylprocedurförordningen.

15.4 Det nya omarbetade mottagandedirektivets bestämmelser om ensamkommande barn

15.4.1 Det nya omarbetade mottagandedirektivet

Artikel 27 i det nya omarbetade mottagandedirektivet innehåller bestämmelser om ensamkommande barn.

Av första stycket i artikel 27.1 följer att om en ansökan görs av en person som gör anspråk på att vara underårig, eller om det finns objektiva skäl att anta att personen är underårig, ska medlemsstaterna utse

- a) en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare enligt detta direktiv till dess att en företrädare har utsetts,
- b) en företrädare, så snart som möjligt och senast 15 arbetsdagar från och med den dag då ansökan gjordes.

Företrädaren och den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska träffa det ensamkommande barnet och ta hänsyn till barnets egen syn på sina behov (andra stycket).

Om en medlemsstat har bedömt att en sökande som gör anspråk på att vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, behöver medlemsstaten inte utse en företrädare eller en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare i enlighet med första respektive andra stycket (tredje stycket).

Medlemsstaterna ska i sina beredskapsplaner som avses i artikel 32 inbegripa åtgärder att vidta för att säkerställa att

företrädare och personer som är lämpade att tillfälligt agera som företrädare utses i enlighet med den här artikeln i fall där de ställs inför ett oproportionerligt stort antal ansökningar av ensamkommande barn (fjärde stycket).

Om genomförandet av åtgärder som avses i fjärde stycket är otillräckligt för att hantera ett oproportionerligt stort antal ansökningar av ensamkommande barn, eller i andra undantagsfall, får företrädare utses med tio arbetsdagars fördröjning och antalet ensamkommande barn per företrädare ökas, upp till högst 50 barn (femte stycket).

Vid tillämpning av femte stycket ska medlemsstaterna underrätta kommissionen och asylbyrån om saken (sjätte stycket).

Åliggandena för företrädaren och den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska upphöra om de behöriga myndigheterna, till följd av den åldersbedömning som avses i artikel 25.1 i asylprocedurförordningen inte antar att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig, eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn (sjunde stycket).

Enligt artikel 27.2 ska medlemsstaterna se till att den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare omedelbart underrättas när en ansökan om internationellt skydd görs av ett ensamkommande barn samt om alla relevanta fakta som rör barnet. Personer vars intressen står i strid med, eller möjligen skulle kunna komma att stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte utses till en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare. Det ensamkommande barnet ska omedelbart underrättas om att en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare har utsetts.

Om en organisation utses till företrädare eller person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska den utse en fysisk person att utföra företrädarens uppgifter med avseende på det ensamkommande barnet i enlighet med direktivet (artikel 27.3).

Av artikel 27.4 följer att den företrädare som föreskrivs i artikel 27.1 får vara samma person som den som föreskrivs i artikel 23.2 i asylprocedurförordningen.

Enligt artikel 27.5 ska de behöriga myndigheterna omedelbart underrätta

- a) det ensamkommande barnet om att en företrädare utsetts för honom eller henne och, på ett åldersanpassat sätt och på ett

sådant sätt som säkerställer att barnet förstår det, om hur klagomål mot den företrädaren kan lämnas in på ett konfidentiellt och säkert sätt,

- b) den myndighet som ansvarar för att tillhandahålla mottagningsvillkor att en företrädare har utsetts för det ensamkommande barnet, och
- c) företrädaren om relevanta fakta om det ensamkommande barnet.

Företrädaren eller den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska endast bytas ut om det är nödvändigt, i synnerhet när de behöriga myndigheterna anser att den företrädaren eller personen inte har utfört sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt (första stycket i artikel 27.6).

Organisationer eller fysiska personer vars intressen står i strid med, eller kan komma att stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte utses till företrädare eller person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare (andra stycket).

Medlemsstaterna ska se till att en fysisk person som utsetts till företrädare eller person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ges ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn och, under normala omständigheter, högst 30 ensamkommande barn samtidigt, för att säkerställa att den personen kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt (artikel 27.7).

Medlemsstaterna ska enligt artikel 27.8 säkerställa att det finns administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter med ansvar för att övervaka att företrädare och personer som är lämpade att tillfälligt agera som företrädare utför sina uppgifter på ett korrekt sätt, inbegripet genom att regelbundet granska dessa utsedda företrädares och personers kriminalregister för att identifiera eventuella oförenligheter med deras roll. Dessa administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter ska granska klagomål som ensamkommande barn har lämnat in mot sina utsedda företrädare eller utsedda personer.

Artiklarna 27.9-10, som reglerar placering av ensamkommande barn respektive spårning av familjemedlemmar, har motsvarande lydelse som tidigare (jämför artikel 24.2 respektive 24.3 i det tidigare direktivet).

15.4.2 Genomförande av det nya omarbetade mottagandedirektivets bestämmelser om ensamkommande barn

Bedömning: Det nya omarbetade mottagandedirektivets bestämmelser om ensamkommande barn kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen

Det nya omarbetade mottagandedirektivets bestämmelser om företrädare för ensamkommande barn i artikel 27.1 är i flera delar likalydande med motsvarande bestämmelserna i artikel 23.2 i asylprocedurförordningen, bl.a. i fråga om förordnande av företrädare eller tillfällig företrädare och inom vilka tidsfrister ett sådant förordnande ska ske. Som följer av artikel 27.4 kan också en företrädare enligt direktivets bestämmelser vara densamma som förordnats enligt artikel 23.2 i asylprocedurförordningen.

En företrädare enligt asylprocedurförordningen och en företrädare enligt direktivet har uppgifter som i stort påminner om varandra. Starka skäl talar därför för att det bör vara samma person som utses som företrädare enligt direktivet som enligt nämnda förordning. Möjligheten enligt artikel 27.4 att förordna en och samma person bör därför utnyttjas. Ovan föreslås beträffande artikel 23.2 i asylprocedurförordningen att det förs in en upplysningsbestämmelse i lagen om god man för ensamkommande barn med innebörden att en företrädare som utses enligt asylprocedurförordningen omfattas av reglerna i lagen om god man för ensamkommande barn. I andra stycket i artikel 23.2 asylprocedurförordningen anges vidare att företrädare enligt förordningen får vara samma person som enligt motsvarande bestämmelse i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Mot den bakgrunden görs bedömningen att det inte krävs ytterligare lagstiftningsåtgärder för att artikel 27.1 ska anses genomförd i svensk rätt.

Enligt 4 § lagen om god man för ensamkommande barn ska en lämplig person utses för uppdraget. En person kan inte anses lämplig som god man om han eller hon befinner sig i en intressekonflikt med barnet. Vidare ligger det i sakens natur att den gode mannen

informerar om uppdraget. Gällande rätt uppfyller således kraven som ställs i artikel 27.2 om den information som ska lämnas till den tillfällige företrädaren och kraven på dennes lämplighet enligt samma artikel. Det krävs därför inte några ytterligare lagstiftningsåtgärder för att bestämmelsen ska anses genomförd i svensk rätt. Inte heller bestämmelsen i artikel 27.3 om förordnande av en fysisk person som företrädare kräver några lagstiftningsändringar i detta syfte.

Enligt 3 § tredje stycket lagen om god man för ensamkommande barn ska överförmyndaren omedelbart efter förordnandet informera barnet om vem som har förordnats som god man. Informationen ska även lämnas till barnets boende och till det offentliga biträdet om ett sådant har förordnats för barnet. Informationen som ska lämnas enligt artikel 27.5 får anses motsvara denna information. Det framgår dock inte uttryckligen av 3 § i lagen om god man för ensamkommande barn att information ska lämnas till barnet om hur klagomål kan framföras på företrädaren. Av artikel 23.5 a i asylprocedurförordningen följer dock att motsvarande information ska lämnas till ett ensamkommande barn. Bestämmelsen är direkt tillämplig (se avsnitt 15.3.2 ovan). Eftersom en företrädare enligt mottagandedirektivet får vara samma person som företrädare enligt asylprocedurförordningen – en möjlighet enligt resonemanget ovan bör utnyttjas nationellt – finns det inte skäl att vidta några ytterligare lagstiftningsåtgärder. Svensk rätt uppfyller sammanfattningsvis direktivets krav på information och några ytterligare lagstiftningsåtgärder krävs inte i detta avseende.

Som angetts i avsnitt 15.3.2 ska en lämplig person förordnas till god man och kan inte anses lämplig som god man om han eller hon befinner sig i en intressekonflikt med barnet. Bestämmelser om entledigande av god man finns i 6 § lagen om god man för ensamkommande barn, enligt vilken en god man som bl.a. gör sig skyldig till missbruk eller försummelse vid utövandet av sitt uppdrag eller som av någon annan orsak inte längre är lämplig att inneha uppdraget ska entledigas från uppdraget. Svensk rätt uppfyller därmed de krav som ställs i artikel 27.6 på företrädaren eller den tillfälliga företrädaren.

Som framgår i avsnitt 15.3.1 innehåller artikel 23 i asylprocedurförordningen en bestämmelse om begränsning i antalet barn som en företrädare får förordnas för. Bestämmelsen är likalydande med artikel 27.7 i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Som angetts

i avsnitt 15.3.2 bör det av lagen om god man för ensamkommande barn framgå att asylprocedurförordningen innehåller en bestämmelse med detta innehåll. Med hänsyn till att den företrädare som ska utses enligt direktivet får vara samma person som utses enligt asylprocedurförordningen, vilket ovan konstaterats bör ske nationellt, och begränsningen redan följer av förordningen bör artikel 27.7 inte kräva några lagstiftningsåtgärder för att anses genomförd.

Som redogjorts för närmare i avsnitt 15.3.2 står gode män under tillsyn av Överförmyndarnämnden. Den nationella tillsynen över institutet med gode män får anses tillräckligt för att tillgodose kravet i artikel 27.8 om rättsliga myndigheters övervakning och några ytterligare lagstiftningsåtgärder är därmed inte påkallade för att direktivets bestämmelser i denna del ska anses genomförda i svensk rätt.

Som nämnts ovan i avsnitt 15.4.1 har artiklarna 27.9–10 samma lydelse som i tidigare direktiv. Bedömningen görs därför att det inte krävs några författningsändringar i denna del.

15.5 Asyl- och migrationshanteringsförordningens bestämmelser om garantier för underåriga

15.5.1 Asyl- och migrationshanteringsförordningen

I artikel 23 i asyl- och migrationshanteringsförordningen finns bestämmelser om garantier för underåriga.

Av artikel 23.1 följer att medlemsstaterna ska betrakta barnets bästa som en fråga av största vikt vid alla förfaranden som föreskrivs i denna förordning. De förfaranden som inbegriper underåriga ska prioriteras.

Enligt första stycket i artikel 23.2 ska varje medlemsstat där ett ensamkommande barn befinner sig säkerställa att barnet företräds och bistås av en företrädare i samband med de relevanta förfaranden som föreskrivs i förordningen. Företrädaren ska ha de resurser, de kvalifikationer, den utbildning, den sakkunskap och det oberoende som behövs för att säkerställa att barnets bästa beaktas under de förfaranden som genomförs enligt denna förordning. Företrädaren ska ha tillgång till innehållet i de relevanta handlingarna i sökandens akt, inklusive det särskilda informationsmaterialet för ensam-

kommande barn, och ska hålla det ensamkommande barnet underrättat om hur förfarandena enligt förordningen fortskrider.

Av andra stycket i artikel 23.2 följer att om en ansökan görs av en person som uppger sig vara underårig, eller för vilken det finns objektiva skäl att anta att personen är underårig, och som är ensamkommande, ska de behöriga myndigheterna,

- a) så snart som möjligt och under alla omständigheter i god tid och för att bistå den underåriga i förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, utse en person med den kompetens och sakkunskap som krävs för att tillfälligt bistå den underåriga i syfte att skydda hans eller hennes bästa och allmänna välbefinnande, så att den underåriga kan åtnjuta rättigheterna enligt förordningen, och i tillämpliga fall verka som företrädare till dess att en företrädare har utsetts,
- b) så snart som möjligt, dock senast femton arbetsdagar efter den dag då ansökan görs⁵¹⁴ lämnats in, utse en företrädare.

Om ett oproportionellt stort antal ansökningar görs av ensamkommande barn eller i andra exceptionella situationer får tidsfristen för att utse en företrädare enligt andra stycket b förlängas med tio arbetsdagar (tredje stycket).

Om den behöriga myndigheten drar slutsatsen att en sökande som uppger sig vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, ska den inte vara skyldig att utse en företrädare (fjärde stycket).

Älloggandena för företrädaren eller den tillfälliga företrädaren ska upphöra om de behöriga myndigheterna, till följd av den åldersbedömning som avses i artikel 25.1 i asylprocedurförordningen, inte antar att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig, eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn (femte stycket).

Om en organisation utses till företrädare ska den utnämna en person som ansvarig för att uppfylla företrädarens ansvar för den

⁵¹⁴ I den svenska översättningen av direktivet anges ” dock senast femton arbetsdagar efter den dag då ansökan lämnats in”. I den engelska texten anges emellertid ”no later than fifteen working days from the date on which the application *is made*. Det bör därför rätteligen vara ”senast femton arbetsdagar efter den dag då ansökan görs”. En rättelse av översättningen ska enligt uppgift inom kort beslutas.

underåriga. Det första stycket ska tillämpas på den personen (sjätte stycket).

Den företrädare som avses i första stycket får vara samma person eller organisation som avses i artikel 23 i asylprocedurförordningen (sjunde stycket).

Medlemsstaterna ska enligt artikel 23.3 involvera företrädaren för ett ensamkommande barn under hela förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt förordningen. Företrädaren ska bistå det ensamkommande barnet med att tillhandahålla information som är relevant för bedömningen av barnets bästa i enlighet med artikel 23.4, inbegripet utövandet av rätten att bli hörd, och ska stödja barnets kontakter med andra aktörer, såsom organisationer som arbetar med att spåra familjer, om behov finns i detta avseende, med vederbörlig hänsyn till skyldigheterna avseende konfidentialitet om den underåriga.

Vid bedömningen av barnets bästa ska medlemsstaterna enligt artikel 23.4 samarbeta nära med varandra och särskilt ta vederbörlig hänsyn till följande faktorer:

- a) Möjligheterna till familjeåterförening.
- b) Den underårigas välbefinnande och sociala utveckling på kort, medellång och lång sikt, inbegripet ytterligare sårbarheter såsom trauma, särskilda vårdbehov eller funktionsnedsättning, med särskild hänsyn till den underårigas etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund, och med beaktande av behovet av stabilitet och kontinuitet i den sociala och utbildningsrelaterade omsorgen.
- c) Säkerhets- och trygghetshänsyn, särskilt om det finns en risk för att den underåriga är offer för någon form av våld eller utnyttjande, inklusive människohandel.
- d) Den underårigas åsikter, i enlighet med hans eller hennes ålder och mognad.
- e) Den information som lämnats av företrädaren i den medlemsstat där det ensamkommande barnet befinner sig, när sökanden är ett ensamkommande barn.
- f) Alla övriga skäl som är av vikt för bedömningen av barnets bästa.

Innan ett ensamkommande barn överförs ska den överförande medlemsstaten enligt artikel 23.5 underrätta den ansvariga medlemsstaten eller omfördelningsmedlemsstaten, som ska bekräfta att alla lämpliga åtgärder som avses i artiklarna 16 och 27 i det nya omarbetade mottagandedirektivet och artikel 23 i asylprocedurförordningen kommer att vidtas utan dröjsmål, inbegripet utseendet av en företrädare i den ansvariga medlemsstaten eller omfördelningsmedlemsstaten. Alla beslut om att överföra ett ensamkommande barn ska föregås av en individuell bedömning av barnets bästa. Bedömningen ska grundas på de relevanta faktorer som anges i artikel 23.4, och slutsatserna av bedömningen av dessa faktorer ska tydligt anges i beslutet om överföring. Bedömningen ska göras utan dröjsmål av personal med lämplig utbildning som har de kvalifikationer och sakkunskaper som behövs för att säkerställa att barnets bästa beaktas.

Vid tillämpningen av artikel 25 ska den medlemsstat där det ensamkommande barnets ansökan om internationellt skydd först registrerades enligt artikel 23.6 omedelbart vidta lämpliga åtgärder för att identifiera familjemedlemmar, syskon eller släktingar till det ensamkommande barnet som befinner sig på medlemsstaternas territorium och samtidigt värna om barnets bästa. I detta syfte får den medlemsstaten begära hjälp från internationella eller andra relevanta organisationer, och får underlätta den underårigas tillgång till sådana organisationers verksamhet för att spåra anhöriga. Den personal vid de behöriga myndigheter som avses i artikel 52 vilken handlägger framställningar rörande ensamkommande barn ska få lämplig utbildning om underårigas särskilda behov som är relevant för tillämpningen av denna förordning.

Av artikel 23.7 följer att i syfte att underlätta lämpliga åtgärder för att identifiera ett ensamkommande barns familjemedlemmar eller släktingar som bor på en annan medlemsstats territorium i enlighet med artikel 23.6, ska kommissionen anta genomförandeakter med ett standardformulär för utbyte av relevant information mellan medlemsstaterna. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

15.5.2 Anpassning av svensk rätt till asyl- och migrationshanteringsförordningens bestämmelser om företrädare för barn

Förslag: En upplysningsbestämmelse ska införas i lagen om god man för ensamkommande barn med innebörden att reglerna i lagen om god man för ensamkommande barn även gäller i fråga om en tillfällig företrädare respektive företrädare som anges i artikel 23.2 i asyl- och migrationshanteringsförordningen. Ska en företrädare eller tillfällig företrädare utses enligt förordningen, ska det dock inte samtidigt förordnas en god man för barnet. Det ska också i lagen införas en upplysningsbestämmelse om att artikel 23.2 i förordningen innehåller regler om inom vilka tidsfrister ett förordnande ska ske.

Upplysningsbestämmelser om att kraven på företrädaren och företrädarens uppgifter är reglerade i artikel 23.2 respektive artikel 23.3 ska också föras in i lagen om god man för ensamkommande barn.

Bedömning: I övrigt kräver inte artikel 23 i asyl- och migrationshanteringsförordningen några lagstiftningsåtgärder.

Skälen för förslaget

Bestämmelserna om förordnande av företrädare i artikel 23.2 i asyl- och migrationshanteringsförordningen är i många delar likalydande med motsvarande bestämmelser i artikel 23.2 i asylprocedurförordningen, bl.a. vad gäller förordnande av tillfällig företrädare eller företrädare. Som har angetts i avsnittet om asylprocedurförordningen bör den nationella regleringen om god man utgöra utgångspunkt för de fortsatta övervägandena. I likhet med asylprocedurförordningen omfattas endast barn som ansöker om internationellt skydd av bestämmelserna i artikel 23.

Samtliga bestämmelser i artikel 23.2 bedöms vara direkt tillämpliga och kräver därmed inte några författningsåtgärder (gällande förordnande av företrädare och inom vilka tidsfrister detta ska ske, se motsvarande resonemang beträffande asylprocedurförordningen). En upplysningsbestämmelse bör dock föras in i lagen

om god man för ensamkommande barn med motsvarande innehåll som föreslagits beträffande asylprocedurförordningen, dvs. att reglerna i lagen om god man för ensamkommande barn även ska gälla en sådan tillfällig företrädare respektive företrädare som anges i artikel 23.2 i asyl- och migrationshanteringsförordningen. I likhet med motsvarande förslag i fråga om asylprocedurförordningen bör det dock följa av bestämmelsen att om företrädare eller tillfällig företrädare ska utses enligt förordningen, ska det inte samtidigt förordnas en god man för barnet. Vidare bör det – i likhet med vad som föreslås beträffande asylprocedurförordningens motsvarande bestämmelser – införas upplysningsbestämmelser som hänvisar till förordningens bestämmelser om inom vilka tidsfrister ett förordnande av företrädare respektive tillfällig företrädare ska ske samt om vilka krav som ställs på en företrädare enligt första stycket i artikel 23.2.

I sista stycket i artikel 23.2 anges att en företrädare enligt förordningen får vara densamma som företrädaren enligt asylprocedurförordningen. Det framstår som lämpligt att samma person utses som företrädare enligt de båda förordningarna; att två olika personer ska företräda ett och samma barn kan inte anses vara ändamålsenligt. Detta är dock en tillämpningsfråga, som inte bör regleras i författning.

Bestämmelsen i artikel 23.3 om företrädarens uppgifter är också den direkt tillämplig. En upplysningsbestämmelse om att företrädarens uppgifter är reglerade i artikeln bör dock föras in i lagen om god man för ensamkommande barn.

Bestämmelserna om barnens bästa enligt artiklarna 23.1 och 23.5 är direkt tillämpliga och kräver inte några författningsåtgärder. Detsamma gäller bestämmelserna i artikel 23.6 om underrättelse och överföring av barn till annan medlemsstat och artikel 23.7 om identifiering av anhöriga. Artikel 23.8 riktar sig till kommissionen och kräver inte några lagstiftningsåtgärder.

15.6 Screeningförordningens bestämmelser om garantier för underåriga

15.6.1 Screeningförordningen

Artikel 13 i screeningförordningen innehåller särskilda bestämmelser om underåriga. Enligt artikel 13.1 ska barnets bästa under screeningen alltid komma i främsta rummet i enlighet med artikel 24.2 i Europeiska unionens stadga.

Underåriga ska under screeningen åtföljas av en vuxen familjemedlem, om en sådan finns närvarande (artikel 13.2). Medlemsstaterna ska så snart som möjligt vidta åtgärder för att säkerställa att ensamkommande barn åtföljs och bistås under screeningen på ett barnvänligt och åldersanpassat sätt och på ett språk som barnet förstår, av en företrädare eller, om någon sådan inte har utsetts, av en person som är utbildad för att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande (artikel 13.3). Den personen ska vara den person som utsetts att tjänstgöra tillfälligt som företrädare enligt det nya omarbetade mottagandedirektivet, om en sådan person har utsetts enligt det direktivet. Företrädaren ska ha nödvändig kompetens och sakkunskap, även i fråga om omhändertagande av underåriga och deras särskilda behov. Företrädaren ska agera i syfte att värna barnets bästa och allmänna välbefinnande, så att det ensamkommande barnet kan åtnjuta rättigheterna och fullgöra skyldigheterna enligt förordningen.

Den person som ansvarar för att åtfölja och bistå ett ensamkommande barn får inte ansvara för någon del av screeningen, ska agera oberoende och får inte ta emot order från vare sig personer som ansvarar för screeningen eller från screeningmyndigheterna (artikel 13.4). Dessa personer ska utföra sina uppgifter i enlighet med principen om barnets bästa och ska ha den sakkunskap och utbildning som krävs för detta ändamål. För att säkerställa barnets välbefinnande och sociala utveckling ska den personen bytas ut endast när det är nödvändigt.

Medlemsstaterna ska ge en företrädare eller person som avses i artikel 13.3 ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn, under normala omständigheter högst 30 barn samtidigt, för att säkerställa att den företrädaren kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt (artikel 13.5).

Av artikel 13.6 följer att den omständigheten att en företrädare eller en person som tjänstgör tillfälligt som företrädare enligt det nya omarbetade mottagandedirektivet inte har utsetts får inte hindra ett ensamkommande barn från att utöva rätten att ansöka om internationellt skydd.

15.6.2 Anpassning av nationell rätt till screeningförordningens bestämmelser om garantier för underåriga

Förslag: Det ska föras in en upplysningsbestämmelse i lagen om god man för ensamkommande barn att reglerna i lagen om god man för ensamkommande barn även gäller en sådan företrädare som anges i artikel 13.3 i screeningförordningen. En upplysningsbestämmelse om innehållet i artikel 13.4 ska föras in i lagen om god man för ensamkommande barn.

Bedömning: I övrigt kräver artikel 13 i screeningförordningen inte några lagstiftningsåtgärder.

Skälen för förslaget

Bestämmelsen i artikel 13 i screeningförordningen omfattar både barn som ansökt om internationellt skydd och barn som inte gjort en sådan ansökan. Screeningen ska utföras inom en viss begränsad tid, beroende på om barnet påträffats vid yttre gräns eller inom territoriet.

I avsnitt 15.2.2 om asylprocedurförordningen har bedömningen gjorts att det svenska systemet med god man bör utgöra utgångspunkt för övervägandena gällande företrädare för barn enligt den förordningen, dvs. för barn som ansöker om internationellt skydd. Samma skäl gör sig gällande beträffande barn som inte ansöker om internationellt skydd, dvs. företrädare enligt screeningförordningen för dessa barn bör också vara en god man.

Bestämmelserna i artikel 13.1 om barnets bästa och i artikel 13.2 om att en vuxen ska åtfölja ett barn under screeningprocessen är direkt tillämpliga och kräver inte några författningsåtgärder.

Ensamkommande barn ska enligt artikel 13.3 åtföljas av en företrädare vid screeningen. Som följer av artikel 13.3 ska företrädaren vara den person som utsetts till tillfällig företrädare enligt det nya omarbetade mottagandedirektivet, om en sådan person har utsetts. Enligt bedömningen i avsnitt 15.4.2 om genomförande av det nya omarbetade mottagandedirektivet bör företrädaren som utsetts enligt asylprocedurförordningen ha rollen som företrädare även enligt direktivet, vilket artikel 27.4 i direktivet möjliggör. En sådan företrädare kan alltså bistå barnet vid screeningen enligt artikel 13.3. Detta dock under premissen att barnet har ansökt om internationellt skydd, vilket är en förutsättning för att en företrädare eller tillfällig företrädare ska förordnas enligt asylprocedurförordningen (och även enligt det nya omarbetade mottagandedirektivet).

Det bör därmed föras in en upplysningsbestämmelse i lagen om god man för ensamkommande barn att reglerna i lagen om god man för ensamkommande barn även gäller en sådan företrädare som anges i artikel 13.3 i screeningförordningen.

I fråga om barn som inte ansöker om internationellt skydd bör en god man enligt lagen om ensamkommande barn utses att företräda barnet.

I och med att en god man som förordnas enligt lagen om god man för ensamkommande barn ska kunna utföra uppgifterna som företrädare enligt förordningen, bör det – till skillnad från vad som föreslås i avsnitt 15.3.2 och 15.5.2 – inte följa av lagen att om en företrädare har utsetts enligt screeningförordningen ska det inte förordnas en god man enligt lagen. Antingen är det ju en företrädare eller tillfällig företrädare enligt asylprocedurförordningen eller en god man som ska utföra uppgiften som företrädare i screeningprocessen.

Som behandlats närmare i avsnitt 15.2.2 ställer förordnande av god man i screeningprocessen krav på att förordandet sker skyndsamt eftersom screeningen ska pågå under en begränsad tid. I nämnda avsnitt har närmare beskrivits hur ett sådant förordnande praktiskt skulle kunna ske.

Bestämmelserna i artikel 13.4 om företrädarens oberoende och kompetens är direkt tillämpliga. En upplysningsbestämmelse om dess innehåll bör dock föras in i lagen om god man för ensamkommande barn.

Även bestämmelsen i artikel 13.5 om en begränsning av antalet barn som en företrädare kan ansvara för är direkt tillämplig, i likhet med motsvarande bestämmelse i asylprocedurförordningen, och kräver inte några författningsändringar.

Slutligen är artikel 13.6 direkt tillämplig och kräver inte heller den några lagstiftningsåtgärder.

Screeningförordningen innehåller inte några särskilda bestämmelser om när förordnandet som företrädare ska upphöra. Har en företrädare utsetts enligt asylprocedurförordningen fortsätter företrädarens uppdrag i enlighet med den förordningens bestämmelser. Har en företrädare utsetts enbart för att bistå under screeningprocessen bör uppdraget upphöra när denna process är slutförd. Av 5 § första stycket 4 lagen om god man för ensamkommande följer att uppdraget som god man ska upphöra att gälla när det är uppenbart att en god man av någon anledning inte längre behövs. Lagens bestämmelser gäller enligt vad som sagts ovan även en företrädare enligt screeningförordningen. Denna grund för upphörande är tillämplig i en situation som den beskrivna. Något behov av lagstiftningsåtgärder finns således inte beträffande upphörande av uppgiften som företrädare enligt screeningförordningen.

15.7 Eurodacförordningens bestämmelser om underåriga

15.7.1 Eurodacförordningen

Artikel 14 i Eurodacförordningen innehåller bestämmelser om upptagande av biometriska uppgifter från underåriga. Artikels bestämmelser om upptagande av sådana uppgifter från personer som tillhör denna åldersgrupp behandlas i kapitel 9 och berörs inte vidare i detta sammanhang. I detta avsnitt redogörs endast för frågan om företrädare för ensamkommande barn.

Av tredje stycket i artikel 14.1 följer att den underåriga i förekommande fall ska åtföljas av en vuxen familjemedlem under hela det förlopp då hans eller hennes biometriska uppgifter tas. En underårig utan medföljande vuxen ska åtföljas av en företrädare eller, om ingen företrädare har utsetts, en person som är utbildad att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande under hela den tid då

hans eller hennes biometriska uppgifter tas. En person med sådan utbildning ska inte vara den tjänsteman som ansvarar för att ta de biometriska uppgifterna, ska agera oberoende och får inte ta order från den tjänsteman eller den avdelning som ansvarar för att ta de biometriska uppgifterna. En person med sådan utbildning ska vara den person som utsetts att tillfälligt agera som företrädare enligt det nya omarbetade mottagandedirektivet, om en sådan person har utsetts.

15.7.2 Anpassning av svensk rätt till Eurodacförordningens bestämmelser om underåriga

Förslag: Det ska föras in en upplysningsbestämmelse i lagen om god man för ensamkommande barn att reglerna i den lagen även gäller en sådan företrädare som anges i artikel 14.1 i Eurodac-förordningen. Det ska vidare införas en upplysningsbestämmelse om vilka krav som ställs på företrädaren enligt artikeln.

Bedömning: I övrigt kräver artikel 14.1 i Eurodac-förordningen inte några lagstiftningsåtgärder.

Skälen för förslaget

Upptagande av biometriska uppgifter enligt Eurodacförordningen kommer i stor utsträckning att ske under screeningprocessen. Bestämmelsen om företrädare för ensamkommande barn i artikel 14.1 är vidare i princip likalydande med bestämmelsen i artikel 13.3 i screeningförordningen, se avsnitt 15.6.2 ovan. Samma överväganden som där angetts gör sig därför gällande i fråga om företrädare enligt Eurodac-förordningen.

En företrädare som har utsetts enligt asylprocedurförordningen för ett barn som ansökt om internationellt skydd kan således bistå barnet under processen med upptagande av biometriska uppgifter. Att en sådan företrädare som utses enligt asylprocedurförordningen ska bistå under denna process följer vidare av artikel 23.6 c respektive 23.8 f i den förordningen. För barn som inte ansöker om internationellt skydd, och således inte träffas av asylprocedur-

förordningens bestämmelser bör – av samma skäl som anförts beträffande screeningförordningen – en god man utses enligt nationell rätt.

Mot bakgrunden av det sagda bör det föras in en bestämmelse i lagen om god man för ensamkommande barn om att lagens regler även gäller sådan företrädare som anges i artikel 14.1 i Eurodac-förordningen, se motsvarande resonemang i avsnitt 15.6.2. Det bör vidare införas en upplysningsbestämmelse om vilka krav som ställs på företrädaren enligt artikeln. I övrigt kräver bestämmelsen inte några lagstiftningsåtgärder. Vad som sagts beträffande upphörande av uppgiften som företrädare i avsnittet ovan om screeningförordningen gör sig gällande även beträffande en företrädare enligt Eurodacförordningen.

15.8 Skyddsgrundsförordningens bestämmelser om ensamkommande barn

15.8.1 Skyddsgrundsförordningen

Skyddsgrundsförordningen innehåller bestämmelser om ensamkommande barn och förmyndare för ett sådant barn.

I artikel 3.18 i skyddsgrundsförordningen definieras förmyndare som

en fysisk person eller organisation, inbegripet ett offentligt organ, som utsetts av de behöriga myndigheterna för att bistå och företräda ett ensamkommande barn och handla på dess vägnar, enligt vad som är tillämpligt, för att det ensamkommande barnet ska kunna åtnjuta de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som föreskrivs i denna förordning, och samtidigt tillgodose barnets bästa och allmänna välbefinnande.

Artikel 33 i skyddsgrundsförordningen innehåller bestämmelser om ensamkommande barn. Av artikel 33.1 följer att så snart som möjligt efter att ett ensamkommande barn har beviljats internationellt skydd ska behöriga myndigheter vidta nödvändiga åtgärder, enligt nationell rätt, för att utse en förmyndare.

Behöriga myndigheter får enligt andra stycket låta samma person som varit företrädare enligt artikel 23.2 b asylprocedurförordningen eller enligt artikel 27.1 b i det nya omarbetade mottagandedirektivet

fortsätta som förmyndare, utan att det krävs att personen utses formellt.

De företrädare som avses i ovan nämnda artiklar ska kvarstå som ansvariga för de ensamkommande barnen till dess att en förmyndare är utsedd (tredje stycket).

Organisationer eller fysiska personer vars intressen står i strid med, eller skulle kunna stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte kunna utses till förmyndare för det ensamkommande barnet i fråga (fjärde stycket).

Om en organisation utses som förmyndare ska den så snart som möjligt utse en fysisk person som ska vara ansvarig för att utföra uppdraget som förmyndare för det ensamkommande barnet i enlighet med förordningen (femte stycket).

Enligt första stycket i artikel 33.2 ska förmyndaren vid tillämpningen av skyddsgrundsförordningen och för att tillgodose barnets bästa och barnets allmänna välbefinnande

- a) säkerställa att det ensamkommande barnet har tillgång till alla rättigheter som följer av förordningen,
- b) bistå och, i tillämpliga fall, företräda det ensamkommande barnet om det ensamkommande barnets flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas, och
- c) i tillämpliga fall bistå med efterforskning av familjemedlemmar i enlighet med artikel 33.7.

Förmyndare ska enligt andra stycket

- a) ha nödvändig sakkunskap och få inledande och kontinuerlig lämplig utbildning om ensamkommande barns rättigheter och behov, inbegripet eventuella tillämpliga normer till skydd för barn,
- b) vara bundna av de regler om tystnadsplikt som finns enligt nationell rätt, avseende uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete,
- c) inte ha begått brott och överträdelser relaterade till barn, eller brott och överträdelser som föranleder allvarliga tvivel om deras förmåga att ha en ansvarsfull roll när det gäller barn.

Enligt artikel 33.3 ska behöriga myndigheter utse varje förmyndare att företräda ett proportionerligt och tillräckligt begränsat antal ensamkommande barn för att säkerställa att förmyndarna kan utföra sitt uppdrag på ett effektivt sätt och att ensamkommande barn har faktisk tillgång till sina rättigheter och förmåner.

Av artikel 33.4 följer att medlemsstaterna ska säkerställa, i enlighet med nationell rätt, att det finns entiteter, inbegripet rättsliga myndigheter, eller personer med ansvar för löpande tillsyn och övervakning av förmyndarna för att säkerställa att de utför sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt (första stycket).

De entiteter och personer som avses i första stycket ska granska förmyndarnas arbete, särskilt om det finns indikationer på att förmyndare inte utför sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Sådana entiteter och personer ska utan dröjsmål pröva alla klagomål som ensamkommande barn lagt fram mot sina förmyndare (andra stycket).

De behöriga myndigheterna ska vid behov ersätta en person som agerar förmyndare, särskilt om de anser att den personen inte har utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt (tredje stycket).

De behöriga myndigheterna ska på ett åldersanpassat sätt förklara för ensamkommande barn, och försäkra sig om att de förstår, hur de kan gå till väga för att i förtroende och under säkra former lägga fram ett klagomål mot sina förmyndare (fjärde stycket).

Med beaktande av barnets bästa ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 33.5 placera ensamkommande barn

- a) hos en vuxen släkting,
- b) i en fosterfamilj,
- c) i boenden som utformats särskilt för att ta emot underåriga, eller
- d) i andra typer av inkvartering som är lämpliga för underåriga.

De ensamkommande barnens åsikter ska beaktas i förhållande till deras ålder och mognad (andra stycket).

Enligt artikel 33.6 ska så långt det är möjligt syskon hållas samman, med beaktande av de berörda ensamkommande barnens bästa och i synnerhet deras ålder och mognad. Ensamkommande barn ska byta inkvartering så sällan som möjligt.

Av artikel 33.7 följer att om efterforskningen av familjemedlemmar till ett ensamkommande barn påbörjades innan barnet beviljades internationellt skydd, ska den fortsätta efter det att internationellt skydd har beviljats. Om efterforskningen av familjemedlemmar inte redan har påbörjats ska det ske så snart som möjligt efter det att flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande har beviljats, förutsatt att det är för den underårigas bästa (första stycket).

Om det kan föreligga ett hot mot den underårigas eller dennas familjs liv eller integritet, särskilt om dessa nära släktingar är kvar i ursprungslandet, ska det säkerställas att insamling, behandling och spridning av uppgifter om dessa personer sker konfidentiellt så att deras säkerhet inte äventyras (andra stycket).

15.8.2 Anpassning av svensk rätt till skyddsgrundsförordningens bestämmelser om ensamkommande barn

Förslag: Det ska införas en upplysningsbestämmelse i 6 kap. föräldrabalken med innehållet att bestämmelserna om särskild förordnad vårdnadshavare enligt balken gäller även för en sådan förmyndare som omfattas av artikel 33.1 i skyddsgrundsförordningen. Vidare ska det i upplysningsbestämmelsen anges att en förmyndare som utses enligt förordningen har de uppgifter som anges i artikel 33.2.

Bedömning: I övrigt kräver inte bestämmelserna i artiklarna 3.18 och 33 skyddsgrundsförordningen några lagstiftningsåtgärder.

Skälen för förslaget

Definitionen av begreppet förmyndare enligt förordningen

Efter att ett ensamkommande barn har fått uppehållstillstånd i Sverige utses normalt en särskild förordnad vårdnadshavare för barnet, se avsnitt 15.2.2 ovan. Bestämmelsen i artikel 33.1 i skyddsgrundsförordningen om förordnande av en förmyndare avser just det förhållande att barnets ansökan om internationellt skydd har

beviljats och därmed fått uppehållstillstånd. Mot den bakgrunden bör den i förordningen direkt tillämpliga definitionen av förmyndare jämföras med det nationella begreppet särskilt förordnad vårdnadshavare.

Bestämmelserna om särskild förordnad vårdnadshavare i föräldrabalken avser inte endast ensamkommande barn som erhållit uppehållstillstånd, utan alla barn vars vårdnadshavare är förhindrade att utöva vårdnaden om dem. Det finns därför inte anledning att utmönstra bestämmelser om särskilt förordnad vårdnadshavare i svensk rätt. I stället bör en upplysningsbestämmelse införas i föräldrabalken med innehållet att reglerna om särskilt förordnad vårdnadshavare gäller även en sådan förmyndare som omfattas av artikel 33.1 i skyddsgrundsförordningen.

Som anges i avsnitt 15.2.2 är det inte ovanligt att det dröjer en viss tid att utse en särskilt förordnad vårdnadshavare efter det att barnet har fått uppehållstillstånd. Enligt lagen om god man för ensamkommande barn kvarstår godmanskapet till dess en särskilt förordnad vårdnadshavare är utsedd. Detta överensstämmer med andra och tredje stycket i artikel 33.1, dvs. att en företrädare enligt asylprocedurförordningen kan fortsätta som förmyndare i väntan på att en sådan utses, utan att det kräver ett formellt beslut. Bestämmelserna är direkt tillämpliga. Som angetts i avsnitt 15.2.1 och 15.3.2 ovan omfattar bestämmelserna i lagen om god man en vidare krets av barn än de som ansöker om internationellt skydd. Någon utmönstring av motsvarande bestämmelser i svensk rätt bör därmed inte ske. De aktuella bestämmelserna i förordningen kräver således inte några lagstiftningsåtgärder.

Förmyndarens lämplighet och dennes uppgifter

Bestämmelserna i artikel 33.1 fjärde och femte stycket om att en fysisk person ska utses som förmyndare och att dennes intressen inte ska stå i strid med barnets är direkt tillämpliga. Enligt nationell rätt utses en fysisk person som ska vara lämplig att utföra uppdrag som särskilt förordnad vårdnadshavare. En person kan inte anses lämplig som vårdnadshavare om han eller hon befinner sig i en intressekonflikt med barnet. Svensk rätt står således inte i strid med förordningens bestämmelser och det finns inte heller anledning, med

hänvisning till vad som sagts ovan, att utmönstra bestämmelser i svensk rätt med hänvisning till förordningens bestämmelser.

Bestämmelsen om en förmyndarens uppgifter i första stycket i artikel 33.2 är direkt tillämplig och kräver inte några författningsåtgärder. En upplysningsbestämmelse om att förordningen innehåller sådana bestämmelser bör dock föras in i 6 kap. föräldrabalken.

Även bestämmelserna om förmyndarens lämplighet i artikel andra stycket i samma artikel är direkt tillämpliga. Vad gäller punkten b kan konstateras att det i svensk rätt saknas bestämmelser om tystnadsplikt beträffande särskilt förordnade vårdnadshavare och de uppgifter som en sådan vårdnadshavare får om barnet inom ramen för uppdraget. Artikel 1n ställer inte krav på att det i nationell rätt ska finnas sådana bestämmelser, utan anger endast att förmyndaren ska vara bunden av de regler om tystnadsplikt enligt nationell rätt om uppgifter förmyndaren får kännedom om genom sitt arbete. Ett införande av sådana regler för särskilt förordnade vårdnadshavare ryms inte inom detta uppdrag. Artikel 1n kräver därmed inte några författningsåtgärder i detta avseende.

I fråga om punkten c i samma artikel anges att personen som ska utses till företrädare inte får ha begått brott mot barn eller andra brott som reser tvivel om personens lämplighet. Det får anses ingå i den allmänna lämplighetsbedömningen att en person som utses till förmyndare enligt förordningen, och således till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt nationell rätt, inte har ett sådant brottsligt förflutet som anges i artikel 1n. Att i nationell rätt införa ett krav på uppvisande av utdrag ur belastningsregistret är dock, med hänsyn till bestämmelsens utformning, inte behövligt. Inte heller i denna del krävs det därmed några författningsåtgärder. I sammanhanget kan även nämnas att en överförmyndare har rätt att hämta in vissa uppgifter ur belastningsregistret i ärenden där en lämplighetsprövning ska göras bl.a. i fråga om den person som överförmyndaren avser att utse till förmyndare, se 11 § första stycket 14 förordningen om belastningsregister.

Bestämmelsen i artikel 33.3 om att en förmyndare ska ansvara för ett begränsat antal barn är direkt tillämplig och kräver inte några författningsåtgärder.

Tillsyn

Som följer av föräldrabalkens bestämmelser kan socialnämnden väcka talan vid domstol om entledigande av en särskilt förordnad vårdnadshavare (se avsnitt 15.2.2). Vidare är den särskilt förordnande vårdnadshavaren även förmyndare för barnet (10 kap. 3 § föräldrabalken). Överförmyndaren ska enligt bestämmelserna i 16 kap. föräldrabalken utöva tillsyn över förmyndares verksamhet, vilket bl.a. inkluderar granskning av förvaltningen av barnets tillgångar. Bestämmelserna får anses tillräckliga för att tillmötesgå kravet i artikel 33.4 om rättsliga myndigheters övervakning av förmyndare. Det krävs således inte några ytterligare åtgärder för att säkerställa övervakningen av den som utses som förmyndare enligt skyddsgrundsförordningen. Bestämmelsen i övrigt är direkt tillämplig och kräver inte några författningsåtgärder.

Placering av barn m.m

Bestämmelserna i artiklarna 33.5 och 6 om placering av barn och syskonsammanhållning är oförändrade i förhållande till bestämmelserna i skyddsgrundsdirektivet och det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

Anvisningskommunen, dvs. den kommun som Migrationsverket anvisar för att ta hand om ett ensamkommande barn har det långsiktiga ansvaret för barnet. Det är denna kommun som ansvarar för insatser enligt socialtjänstlagen (2025:400). Socialtjänstlagen föreskriver dels att socialnämndens insatser för den enskilde normalt ska genomföras tillsammans med denne, dels – om åtgärderna rör ett barn – att barnet ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. och att hänsyn ska tas till barnets vilja med hänsyn till dess ålder och mognad (3 kap. 2 §). Barnets bästa ska alltid beaktas när beslut enligt socialtjänstlagen ska fattas (3 kap. 1 §). För åtgärderna krävs samtycke från barnets vårdnadshavare, i dessa fall den särskilt förordnade vårdnadshavaren. Med hänsyn till principen om barnets bästa hålls syskon samman så långt det är lämpligt och möjligt.⁵¹⁵ I 22 kap. socialtjänstlagen finns bestämmelser om placering av barn hos närstående eller i familjehem. Bestämmelserna i nämnda artiklar i förordningen får anses vara direkt tillämpliga.

⁵¹⁵ Prop 2009/10:31 s. 164.

Eftersom nämnda bestämmelser i nationell rätt avser även andra barn än ensamkommande barn som erhållit uppehållstillstånd finns det inte anledning att utmönstra några bestämmelser ur socialtjänstlagen. Någon anpassning av svensk rätt i förhållande till nämnda artiklar krävs därmed inte.

Bestämmelsen i artikel 33.7 om efterforskning av familjemedlemmar är även den oförändrad i förhållande till de tidigare direktiven. Bestämmelsen är direkt tillämplig. Av 8 kap. 10 e § UtfF följer att när en socialnämnd efterforskar familjemedlemmar till ensamkommande barn som har beviljats uppehållstillstånd ska Migrationsverket bistå nämnden. Bestämmelsen kräver inte några ytterligare lagstiftningsåtgärder.

16 Medborgare i andra EU-stater

16.1 Inledning

Enligt gällande rätt kan även medborgare i andra EU-stater ansöka om skydd i Sverige. I protokoll (nr 24) om asyl för medborgare i Europeiska unionens medlemsstater⁵¹⁶, hädanefter asylprotokollet, regleras hur en asylansökan från medborgare i andra medlemsstater ska behandlas.

I denna promemoria föreslås en rad ändringar av gällande rätt i syfte att anpassa svensk rätt till att asyلفörfarandet och prövningen av internationellt skydd framöver kommer att följa direkt av EU-rätten. Det föreslås bl.a. att nuvarande bestämmelser i 4 kap. UtlL om definitionen av flykting, om förutsättningarna för att förklaras vara flykting (flyktingsstatusförklaring) och om återkallelse av flyktingsstatusförklaring upphävs (se avsnitt 6.3.3). Asylprocedurförordningen och skyddsgrundsförordningen tar sikte på tredjelandsmedborgare och statslösa. Unionsmedborgare omfattas inte av förordningarna. För att säkerställa att Sveriges konventionsåtaganden enligt Genèvekonventionen och New York-protokollet från 1967, är uppfyllda behöver svensk rätt anpassas för att även i fortsättningen ge unionsmedborgare en möjlighet att ansöka om skydd som flykting.

16.2 Anpassning av svensk rätt för EU-medborgare

Förslag: Det ska införas bestämmelser i 5 kap. UtlL om att en medborgare i en annan EU-stat som omfattas av definitionen av flykting i, och som inte är utesluten från att anses som flykting enligt, Genèvekonventionen den 28 juli 1951, ändrad genom

⁵¹⁶ Europeiska unionens officiella tidning, EUT, C 202, 7.6.2016, s. 304–305

tilläggsprotokollet den 31 januari 1967, ska förklaras vara flykting (flyktingförklaring). En sådan flyktingförklaring ska återkallas om det kommer fram att personen inte längre kan anses vara flykting enligt konventionen. Migrationsverket ska vara beslutande myndighet i dessa fall. Bestämmelserna om resedokument i utlänningslagen och utlänningsförordningen ska anpassas så att de omfattar medborgare i andra EU-stater som förklarats vara flykting enligt ovan. Även bestämmelserna om motivering av beslut ska anpassas så att de omfattar flyktingförklaring. Beslut om flyktingförklaring respektive återkallelse av flyktingförklaring ska kunna överklagas till en migrationsdomstol. En medborgare i en annan EU-stat som förklarats vara flykting ska beviljas uppehållstillstånd. Ett sådant uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsat och gälla i tre år. Varje nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd som därefter beviljas ska gälla i tre år. Bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av flyktingförklaring ska undantas från tillämpningsområdet för 5 kap. 17 § första stycket utlänningslagen. I 7 kap. 16 § utlänningsförordningen ska hänvisningen till utlänningslagen ändras så att bestämmelsen även fortsatt träffar ansökningar från medborgare i en annan EU-stat.

Skälen för förslaget

Enligt asylprotokollet får asylansökningar från medborgare i andra medlemsstater prövas i tre särskilda fall. Alla fall avser exceptionella situationer. Varje medlemsstat har enligt protokollet rätt att ensidigt besluta att pröva en asylansökan från en medborgare i en annan medlemsstat. Om det sker ska rådet omedelbart underrättas och ansökan ska behandlas med utgångspunkten att den är uppenbart ogrundad. Skyldigheten att underrätta rådet regleras i 7 kap. 16 § UtlF. I förarbetena inför godkännandet av Amsterdamfördraget, och de protokoll som hade förtecknats i slutakten till fördraget – däribland en tidigare version av asylprotokollet – framhöll regeringen särskilt medlemsstaternas gemensamma förklaring att protokollet inte på något sätt inskränker medlemsstaternas skyldigheter enligt Genèvekonventionen och att varje asylansökan även fortsättningsvis ska tas upp till individuell

prövning (prop. 1997/98:58 s. 64). I det nuvarande asylprotokollet har hänvisningar ändrats för att överensstämma med bl.a. nu gällande fördrag. Även namnen på EU:s institutioner har uppdaterats. Innehållet i bestämmelserna är i sak detsamma. För att säkerställa att Sveriges konventionsåtaganden enligt Genèvekonventionen och New York-protokollet från 1967, är uppfyllda, bör det införas särskilda bestämmelser i utlänningslagen som fortsatt ger unionsmedborgare en möjlighet att ansöka om skydd som flykting.

Enligt nuvarande 4 kap. 3 § UtlL ska en utlänning, som med återopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, förklaras vara flykting (flyktingstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 4 kap. 1 § UtlL och inte är utesluten från att anses som flykting enligt 4 kap. 2 b § UtlL. De särskilda bestämmelserna om unionsmedborgares möjligheter att ansöka om skydd bör hänvisa direkt till Genèvekonventionen och New York-protokollet i fråga om vem som är att betrakta som flykting. Bestämmelserna bör lämpligen utformas på så vis att en unionsmedborgare ska förklaras vara flykting om han eller hon omfattas av definitionen av flykting i konventionen, och inte är utesluten från att anses som flykting enligt konventionen, ändrad genom New York-protokollet. För att särskilja unionsmedborgare från skyddsbehövande som omfattas av de EU-rättsliga bestämmelserna i asylprocedurförordningen och skyddsgrundsförordningen bör begreppet flyktingförklaring användas i fråga om unionsmedborgare i stället för det nuvarande begreppet flyktingstatusförklaring.

En ansökan om skydd från en medborgare i en annan EU-stat ska som nämnts ovan behandlas med utgångspunkten att den är uppenbart ogrundad. Sådana ansökningar från unionsmedborgare kan alltså i normalfallet avslås. För att säkerställa svenska konventionsåtaganden bör det dock införas bestämmelser som reglerar att en flyktingförklaring enligt ovan ska återkallas om personen inte längre är att betrakta som flykting enligt Genèvekonventionen. De befintliga reglerna om resedokument i utlänningslagen och utlänningsförordningen bör också anpassas så att de även fortsatt omfattar den aktuella gruppen. Det bör vidare införas bestämmelser i utlänningslagen med innebörd att en medborgare i en annan EU-stat som förklarats vara flykting enligt Genèvekonventionen och som befinner sig i Sverige ska beviljas

uppehållstillstånd (jfr nuvarande 5 kap. 1 § UtlL). Ett sådant uppehållstillstånd bör vara tidsbegränsat och gälla i tre år. Varje nytt uppehållstillstånd som beviljas bör också gälla i tre år. Den föreslagna längden på uppehållstillstånden motsvarar vad som kommer att gälla för flyktingar som omfattas av de EU-rättsliga förordningarna.

Bestämmelserna om förutsättningar för att bevilja flyktingförklaring och återkallelse av flyktingförklaring samt om uppehållstillstånd bör samlas i en ny paragraf som placeras i 5 kap. UtlL. För att inte de särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd som regleras i 5 kap. 17 § första stycket UtlL ska träffa även den nu aktuella situationen bör de nya bestämmelserna om uppehållstillstånd undantas från tillämpningsområdet för 5 kap. 17 § första stycket UtlL.

Migrationsverket bör i likhet med vad som gäller i dag vara beslutande myndighet när medborgare i andra EU-stater ansöker om skydd som flykting. När det gäller beslut om flyktingförklaring och om återkallelse av detsamma bör en bestämmelse om detta föras in i utlänningslagen, i anslutning till bestämmelserna om flyktingförklaring och återkallelse. När det gäller beslut om uppehållstillstånd följer det redan av 5 kap. 20 § UtlL att Migrationsverket är beslutande myndighet. Några ändringsförslag lämnas därför inte i den delen. Ett beslut om flyktingförklaring bör på motsvarande sätt som gäller för flyktingsstatusförklaring i dag vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Det bör vidare, på motsvarande sätt som gäller för flyktingsstatusförklaring i dag, vara möjligt att överklaga ett beslut om flyktingförklaring respektive återkallelse av flyktingförklaring till en migrationsdomstol. Utlänningslagen bör ändras för att möjliggöra detta. Förslagen att införa särskilda bestämmelser i utlänningslagen för medborgare i andra EU-stater som ansöker om skydd som flykting föranleder även behov av följdändring i 7 kap. 16 § UtlF, som reglerar skyldigheten att underrätta rådet. I bestämmelsen hänvisas i dag till 4 kap. 1 § UtlL. Bestämmelsen bör i stället hänvisa till den föreslagna nya paragrafen i 5 kap. UtlL. Några ytterligare författningsändringar bedöms inte nödvändiga i nuläget.

17 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

17.1 Asylprocedurförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Äldre bestämmelser ska gälla för förfarandet för ansökningar om internationellt skydd som görs före den 12 juni 2026. Detsamma gäller för förfarandet för prövningen av återkallande av internationellt skydd om prövningen inleddes före den 12 juni 2026. Sådana övergångsbestämmelser ska därför införas i utlänningslagen och utlänningsförordningen.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 79.2 i asylprocedurförordningen ska förordningen tillämpas från och med den 12 juni 2026. Detta innebär att de förslag till författningsändringar som redovisas i kapitel 5 om asylprocedurförordningen också ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Av artikel 79.3 följer vidare att asylprocedurförordningen ska tillämpas på förfarandet för beviljande av internationellt skydd för ansökningar som lämnats in från och med den 12 juni 2026. Ansökningar om internationellt skydd som lämnats in före den dagen ska i stället omfattas av det omarbetade asylprocedurdirektivet. Detta innebär i sin tur att äldre bestämmelser ska tillämpas för förfarandet för ansökningar om internationellt skydd som görs före den 12 juni 2026.

Av artikel 79.3 följer också att asylprocedurförordningen ska tillämpas på förfarandet för återkallande av internationellt skydd, om

prövningen av återkallande av internationellt skydd inleddes tidigast den 12 juni 2026. Om prövningen av återkallande av internationellt skydd inleddes före den 12 juni 2026 ska förfarandet för att återkalla internationellt skydd i stället omfattas av det omarbetade asylprocedurdirektivet. Detta innebär äldre bestämmelser även ska tillämpas för förfarandet för prövningen av återkallande av internationellt skydd om prövningen inleddes före den 12 juni 2026.

Övergångsbestämmelser i enlighet med ovan ska därför införas i utlänningslagen och utlänningsförordningen.

17.2 Skyddsgrundsförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Utlänningslagens bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning (5 kap. 3 § tredje stycket och 3 a § första stycket 1 b och 2 samt fjärde stycket) och om giltighetstiden för uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning (5 kap. 3 g § första stycket) ska fortsätta att gälla om anknytningspersonen har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt nuvarande regler.

Bestämmelser i studiestödslagen (1999:1395) om när studiehjälp (2 kap. 4 § fjärde stycket) respektive studiemedel (3 kap. 4 § fjärde stycket) får lämnas ska gälla i nuvarande lydelse för den som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt nuvarande regler.

Bestämmelsen i 5 kap. 3 § andra stycket socialförsäkringsbalken (2010:110) om när den som kommer till Sverige ska anses vara bosatt här i landet ska gälla i nuvarande lydelse för den som har beviljats en flyktingstatusförklaring eller ett resedokument enligt nuvarande regler.

Bestämmelser i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare (1 a §), lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2 §) respektive lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (1 §), om lagarnas tillämpnings-

område, ska gälla i nuvarande lydelse för den som har beviljats ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt nuvarande regler i utlänningslagen.

Bestämmelsen i 3 § lagen (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall om lagens tillämpningsområde ska gälla i nuvarande lydelse för den som har beviljats en flyktingstatusförklaring eller ett resedokument enligt nuvarande regler.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 42 i skyddsgrundsförordningen ska förordningen tillämpas från och med den 1 juli 2026. Det kan dock noteras att det finns förslag på ändring av artikel 42 som innebär att förordningen i stället ska börja tillämpas den 12 juni 2026. Detta för att tillämpningsdatumet ska vara i linje med vad som gäller för övriga rättsakter inom migrations- och asylpakten. Utgångspunkten är därför att datumet för tillämpningen av förordningen kommer att ändras. Det föreslås därmed att de förslag till författningsändringar som redovisas i kapitel 6 om skyddsgrundsförordningen ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Av artikel 41 följer att det omarbetade skyddsgrundsdirektivet ska upphöra att gälla med verkan från och med den 12 juni 2026. Vidare framgår att hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till skyddsgrundsförordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II. Mot denna bakgrund är bedömningen att det i detta avseende inte finns behov av övergångsbestämmelser.

För att den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt nuvarande regler fortsatt ska kunna vara anknytningsperson och inte hamna i ett sämre läge i fråga om anhöriginvandring än personer som har ett uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen bör det dock införas en övergångsbestämmelse till utlänningslagen om att vissa äldre regler fortsatt ska gälla för den gruppen. Innebörden av övergångsbestämmelsen bör vara att bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund anknytning i 5 kap. 3 § tredje stycket och 3 a § första stycket 1 b och 2 samt

fjärde stycket UtL, samt om giltighetstiden för sådana tillstånd i 3 g § första stycket UtL, ska gälla i den lydelse som gäller i dag om anknytningspersonen har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtL i den nuvarande lydelsen.

Det bör också införas övergångsbestämmelser till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen (1999:1395) med innebörd att den som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt nuvarande regler fortsatt kan få studiehjälp respektive studiemedel.

Det bör även införas övergångsbestämmelser till 5 kap. 3 § andra stycket socialförsäkringsbalken (2010:110) med innebörd att den som har beviljats flyktingstatusförklaring eller resedokument enligt nuvarande regler fortsatt ska omfattas av undantaget i bestämmelsen och därmed anses bosatt i Sverige.

Det bör vidare införas övergångsbestämmelser till lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning respektive lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare med innebörd att den som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt nuvarande regler fortsatt omfattas av lagarnas tillämpningsområde.

Det bör också införas övergångsbestämmelser till lagen (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall med innebörd att den som har beviljats en flyktingstatusförklaring eller resedokument enligt nuvarande regler fortsatt inte omfattas av lagens tillämpningsområde.

17.3 Screeningförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026. I fråga om föreslagna ändringar i 2023 års förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.62.

Bedömning: De föreslagna lagändringarna kräver inte några särskilda övergångsbestämmelser. I fråga om övergångsbestämmelser gällande förslagen till ändringar i 2023

års försvarsutrednings förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.6.4.

Skälen för förslaget och bedömningen

Screeningförordningen ska enligt artikel 25 tillämpas från och med den 12 juni 2026. De föreslagna författningsändringarna bör träda i kraft samma dag. I fråga om de ändringar som föreslagits i Försvarsutredningens förslag om förvar hänvisas till avsnitt 17.6.2.

Författningsändringarna bör tillämpas från och med den dag de träder i kraft. Det behövs därför inte några övergångsbestämmelser. I fråga om övergångsbestämmelser avseende de ändringar som föreslås i Försvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.6.2.

17.4 Eurodacförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026. Bestämmelserna i 9 kap. 8 § ska tillämpas första gången i fråga om personer som beviljats tillfälligt skydd från och med den 12 juni 2029.

Bedömning: Det finns inte behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Enligt artikel 63 ska Eurodacförordningen tillämpas från och med den 12 juni 2026 och författningsändringarna bör träda i kraft samma dag. Artikel 26 ska emellertid tillämpas från och med den 12 juni 2029 och förordningen ska inte tillämpas på personer som åtnjuter tillfälligt skydd i enlighet med genomförandebeslut (EU) 2022/382⁵¹⁷ och eventuellt annat motsvarande nationellt skydd som beviljats i enlighet med det beslutet, eventuella framtida ändringar av genomförandebeslutet och eventuella förlängningar av det tillfälliga

⁵¹⁷ Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs.

skyddet. Det bör därför anges att bestämmelserna i 9 kap. 8 § UtL ska tillämpas första gången i fråga om personer som beviljats tillfälligt skydd från och med den 12 juni 2029.

Författningsändringarna bör tillämpas från den dag de träder i kraft. Det bedöms därför inte vara nödvändigt med några övergångsbestämmelser.

17.5 Asyl- och migrationshanteringsförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Bedömning: Det finns inte behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Asyl- och migrationshanteringsförordningen ska tillämpas från och med den 12 juni 2026. Vissa bestämmelser – som reglerar övergripande strategier och den årliga cykeln för migrationshantering i artiklarna 7–15, samt asylbyråns utarbetande av mallar och riktlinjer och kommissionens genomförandeakter – har dock redan börjat tillämpas (se artikel 85). De föreslagna författningsändringarna berör dock de artiklar som ska tillämpas från och med den 12 juni 2026, varför de föreslås träda i kraft samma dag.

Av artikel 84.1 framgår att om en ansökan har registrerats efter den 1 juli 2026 ska omständigheter som sannolikt kan göra en medlemsstat ansvarig enligt förordningen beaktas, även om de inträffade före detta datum. Vidare framgår av artikel 84.2 att vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som registreras före den 1 juli 2026 ska fastställas enligt kriterierna i Dublinförordningen. Bestämmelsen är direkt tillämplig och berör inte de anpassningar av svensk rätt som har föreslagits. Det finns därför inte behov av några övergångsbestämmelser.

17.6 Det nya omarbetade mottagandedirektivet

17.6.1 Mottagandeutredningen

Förslag: Ändringarna i den ännu inte ikraftträdde mottagandelagen ska träda i kraft i samband med att lagen träder i kraft, det vill säga den 1 oktober 2026.

Skälen för förslaget

Det nya omarbetade mottagandedirektivet ska vara genomfört i svensk rätt senast den 12 juni 2026. Mottagandeutredningen har föreslagit att den föreslagna mottagandelagen och mottagandeförordningen ska träda i kraft den 1 oktober 2026. LMA ska då upphöra att gälla. Eftersom flera statliga utredningar inom migrationsområdet har pågått samtidigt och resultaten av dessa ska samordnas bedömde Justitiedepartementet under Mottagandeutredningens arbete att proposition kan lämnas tidigast våren 2026. Denna bedömning kvarstår. Eftersom Mottagandeutredningens förslag har varit utgångspunkt för detta arbete och föreslagna författningsändringar utgör kompletteringar av utredningens förslag, görs bedömningen att ikraftträdande kan ske först i samband med att den lagen och förordningen träder i kraft, det vill säga den 1 oktober 2026.

17.6.2 Förvarsutredningen

Förslag: De ändringar som föreslås i ändringsförfattningar som har föreslagits av 2023 års förvarsutredning ska träda i kraft samtidigt som ändringsförslagen, det vill säga den 1 juli 2026.

För de ändringar som föreslås i ändringsförfattningar som har föreslagits av 2023 års förvarsutredning ska samma övergångsbestämmelser gälla som de som den utredningen har föreslagit i slutbetänkandet *Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar* (SOU 2025:16).

Skälen för förslaget

Det föreslås vissa ändringar i Förvarsutredningens förslag till ändringar i 10 kap. UtlL. Dessa ändringar bör träda i kraft samtidigt som den ändringsförfattning som ändringen tas in i.

Förvarsutredningen har av naturliga skäl inte tagit ställning till övergångsbestämmelser till de förslag som lämnas inom ramen för detta uppdrag. Förslaget om ikraftträdande ligger dock i linje med utredningens slutbetänkande och de övergångsbestämmelser som Förvarsutredningen har föreslagit bör gälla även i förhållande till de förslag som lämnas inom ramen för detta uppdrag.⁵¹⁸

17.7 Förordningen om återvändandegränsförfarande

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026. I fråga om föreslagna ändringar i 2023 års förvarsutrednings förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.6.2.

Bedömning: De föreslagna lagändringarna kräver inte några särskilda övergångsbestämmelser. I fråga om övergångsbestämmelser i fråga om förslag till ändringar i 2023 års förvarsutrednings förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.6.2.

Skälen för förslaget och bedömningen

Förordningen om återvändandegränsförfarande ska enligt artikel 14 tillämpas från och med den 12 juni 2026. De föreslagna författningsändringarna bör träda i kraft samma dag. I fråga om de ändringar som föreslagits i Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.6.2.

Författningsändringarna bör tillämpas från och med den dag de träder i kraft. Det behövs därför inte några övergångsbestämmelser. I fråga om övergångsbestämmelser avseende de ändringar som föreslås i Förvarsutredningens förslag om uppsikt och förvar hänvisas till avsnitt 17.6.2.

⁵¹⁸ SOU 2025:16, s. 641–644.

17.8 Vidarebosättningsförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Bedömning: Det finns inte behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Vidarebosättningsförordningen har i huvudsak tillämpats sedan den 11 juni 2024. Författningsändringarna bör träda i kraft samtidigt som författningsändringarna med anledning av skyddsgrunds-förordningen. Bestämmelserna om överföring av uppgifter till Eurodac i enlighet med artikel 18 i Eurodacförordningen ska tillämpas från och med det datum då den förordningen ska tillämpas, dvs. den 12 juni 2026. Se förslag och bedömning ovan beträffande bestämmelserna i Eurodacförordningen.

Författningsändringarna bör tillämpas från den dag de träder i kraft. Det bedöms därför inte vara nödvändigt med några övergångsbestämmelser.

17.9 Krishanteringsförordningen

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Bedömning: Det finns inte behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Enligt artikel 20 ska krishanteringsförordningen tillämpas från och med den 1 juli 2026 och författningsändringarna bör träda i kraft samma dag. Det kan dock noteras att det finns förslag på ändring av artikel 20 som innebär att förordningen i stället ska börja tillämpas den 12 juni 2026. Detta för att tillämpningsdatumet ska vara i linje med vad som gäller för övriga rättsakter inom migrations- och

asylpakten. Utgångspunkten är därför att datumet för tillämpningen av förordningen kommer att ändras. Det föreslås därmed att författningsändringarna med anledning av krishanteringsförordningen ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Författningsändringarna bör tillämpas från den dag de träder i kraft. Det bedöms därför inte vara nödvändigt med några övergångsbestämmelser.

17.10 Ensamkommande barn

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Bedömning: Det finns inte behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

De aktuella artiklarna i asylprocedurförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen, screeningförordningen, och Eurodac-förordningen ska tillämpas från och med den 12 juni 2026. De föreslagna författningsändringarna i lagen om god man för ensamkommande barn med anledning av förordningarnas bestämmelser om ensamkommande barn bör träda i kraft samma dag. Detsamma gäller de föreslagna ändringarna i UtlL och UtlF.

Skyddsgrundsförordningen ska tillämpas från och med den 1 juli 2026. Som angetts i avsnitt 17.2 har det lämnats förslag om att detta datum ska ändras till den 12 juni 2026. Utgångspunkten är således att förordningen kommer att träda i kraft detta datum. De föreslagna ändringarna i föräldrabalken med anledning av förordningens bestämmelser om ensamkommande barn bör därför träda i kraft samma dag, dvs. den 12 juni 2026.

Författningsändringarna bör tillämpas från och med den dag de träder i kraft. Det behövs därför inte några övergångsbestämmelser.

17.11 Medborgare i andra EU-stater

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Bedömning: Det finns inte behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Författningsändringarna avseende medborgare i andra EU-stater bör träda i kraft samtidigt som författningsändringarna med anledning av asylprocedurförordningen och skyddsgrundsförordningen. I enlighet med vad som föreslås i avsnitt 17.1 och 17.2 föreslås därför att ändringarna ska träda i kraft den 12 juni 2026.

Författningsändringarna bör tillämpas från den dag de träder i kraft. Det bedöms inte vara nödvändigt med några övergångsbestämmelser.

18 Konsekvenser

18.1 Inledning

I enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar redovisas härmed de konsekvenser och eventuella kostnader som följer av de lämnade förslagen. Förordningen anger att en konsekvensutredning ska innehålla både kostnadsberäkningar och andra relevanta analyser som belyser förslagets effekter för berörda aktörer. Enligt 6–10 §§ ska redovisningen omfatta en beskrivning av det problem som ska lösas, den förändring som eftersträvas, de alternativ som har övervägts samt en analys av förslagets kostnader, intäkter och övriga samhällsekonomiska konsekvenser.

Vid framtagandet av denna konsekvensbeskrivning har Ekonomistyrningsverkets (ESV) metodstöd och vägledning använts för att säkerställa en systematisk, transparent och heltäckande analys av de samhällsekonomiska effekterna, inklusive direkta kostnader och effektivitet i tillämpningen av förslagen.

Syftet med detta konsekvensavsnitt är att analysera de förslag som lämnas för att anpassa svensk rätt och tillämpning till EU:s migrations- och asylpakt. Konsekvensbeskrivningen avser således inte att utvärdera eller beskriva migrations- och asylpakten i sig, dess övergripande mål eller unionsrättsliga överväganden i stort, utan fokuserar på de nationella regleringar som föreslås, deras konsekvenser och de kostnader som uppstår.

I enlighet med direktivet har konsekvensanalysen dessutom genomförts med ett jämställdhets- och integrationsperspektiv samt med särskilt beaktande av barns rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Konsekvensbeskrivning har därutöver säkerställt att de föreslagna åtgärderna är förenliga med EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden i övrigt.

18.2 Utgångspunkter och förutsättningar för konsekvensanalysen

Migrations- och asylhanteringen inom EU har under en längre tid i huvudsak reglerats genom direktiv som genomförts nationellt. Eftersom medlemsstaterna har valt olika tillvägagångssätt vid implementeringen har nationella migrationssystem utvecklats utifrån respektive lands behov snarare än gemensamma EU-lösningar. I samband med den stora ökningen av antalet asylsökande i EU 2015, blev det tydligt att de befintliga reglerna inte var tillräckliga för att på ett effektivt och långsiktigt sätt hantera de utmaningar som finns på migrations- och asylområdet. Detta har medfört ett ökat behov av gemensamma lösningar och ett mer enhetligt system.

EU:s migrations- och asylpakt, som antogs våren 2024, innebär en ny rättslig ram för det gemensamma asylsystemet och screening med nio förordningar och ett direktiv. Dessa rättsakter ska, med undantag för vidarebosättningsförordningen som redan är tillämplig, tillämpas, eller när det gäller direktivet vara genomfört i nationell rätt, från och med sommaren 2026. Rättsakterna i pakten syftar till att etablera ett enhetligt och effektivt system för screening och asyl inom unionen.

EU:s migrations- och asylpakt syftar till att skapa ett mer sammanhållet och effektivt regelverk för hela unionen. Genom gemensamma regler för kontroll vid yttre gränserna och, asyلفörfarandena ska processerna bli snabbare, säkrare och mer förutsägbara. En central målsättning är att harmonisera medlemsstaternas asylsystem så att likartade förutsättningar gäller oavsett var i EU en asylansökan lämnas in. Detta ska samtidigt motverka så kallade sekundära förflyttningar, det vill säga att asylsökande rör sig vidare mellan medlemsländer för att söka förmånligare villkor.

Pakten innehåller också bestämmelser som stärker de grundläggande rättigheterna för personer som ansöker om internationellt skydd. Särskilt betonas ett tydligare och starkare skydd för sårbara grupper, bland annat barn, där flera av rättsakterna innehåller specifika regler för att tillgodose barns behov och rättigheter under hela processen – från ankomst och prövning till eventuellt återvändande.

Den nuvarande svenska regleringen, som i huvudsak bygger på tidigare EU-direktiv, behöver anpassas till de nya reglerna som till stor del är direkt tillämpliga. För Sveriges del innebär framför allt screeningen och kravet på att tillämpa gränsförfarandet stora förändringar av migrations- och asylhanteringen och i framför allt Migrationsverkets och Polismyndighetens verksamhet.

18.2.1 Bristande samhällsekonomisk effektivitet i nuvarande regelverk

Problem med asymmetrisk information

Ett samhällsekonomiskt problem inom asyl- och migrationsområdet är förekomsten av asymmetrisk information. Det innebär att olika aktörer har olika tillgång till information, vilket kan leda till ineffektiva beslut och en ojämn fördelning av kostnader och ansvar.

Mellan länderna inom EU finns en asymmetri i kunskap och diskrepans i hur det nu gällande regelverket för asyl och migration tillämpas i praktiken. Även om samma EU-regler gäller, kan tillämpningen skilja sig åt beroende på administrativa rutiner, resurser och praxis. Detta innebär att det i praktiken kan uppstå skillnader i hur rättigheter tillgodoses, hur lång tid handläggningen tar och vilka faktiska möjligheter till etablering som finns.

Personer som avser att ansöka om internationellt skydd får ofta information genom informella nätverk, men även genom aktörer som mot betalning hjälper människor på flykt. Informationen kan vara ofullständig eller felaktig och bygger ibland på rykten snarare än faktiska regelverk. Detta kan förstärka skillnaderna mellan länderna genom att skapa en bild av vilka länder som uppfattas som mer fördelaktiga, även om skillnaderna i praktiken är små eller baseras på missuppfattningar. När ett land uppfattas som mer generöst, snabbare i handläggningen eller mer förutsägbart i besluten, skapas incitament för sökande att söka sig dit. På så sätt kan skillnader i tillämpning, i kombination med informationsasymmetrier, bidra till en snedfördelning av mottagandet mellan medlemsstaterna.

Denna obalans kan i sin tur leda till samhällsekonomiska kostnader. Vissa länder riskerar en högre belastning på mottagningssystem, kommuner och sociala tjänster, medan andra

länder i praktiken tar emot färre sökande än vad som var avsett enligt gemensamma principer. En sådan ojämnhet fördelning försvårar också planeringen och kan minska effektiviteten i hela EU:s gemensamma asylsystem.

Även mellan sökande och myndigheter råder en informationsasymmetri. Den sökande har mer information om sina egna skäl för skydd än Migrationsverket kan verifiera, vilket innebär att beslut ofta måste fattas med ofullständig information. Detta kan i värsta fall leda till felaktiga beslut och därmed samhällsekonomiska kostnader i form av onödiga prövningar, överklaganden eller fördröjd etablering i samhället. Informationsproblemen förstärks ofta av språkbarriärer, traumatiska erfarenheter och beroendet av informella nätverk, vilket ökar risken för missförstånd och suboptimala beslut.

Samtidigt kan sökande sakna fullständig information om rättigheter, skyldigheter och faktiska förutsättningar i mottagandelandet. Det kan leda till orälistiska förväntningar, felaktiga beslut om var skydd söks och i vissa fall till att personer inte fullt ut utnyttjar de rättigheter de har. Detta skapar en situation där varken individens behov tillgodoses eller samhällets resurser används effektivt.

Harmonisering av regelverk inom EU kan bidra till att minska dessa problem genom att göra regelverket mer överskådligt och enhetligt. Tydligare gemensamma rutiner och informationskrav bör underlätta för både myndigheter och sökande, vilket i sin tur kan minska de samhällsekonomiska kostnader som asymmetrisk information medför. Om regelverket och dess tillämpning är enhetlig inom hela EU-området skulle det ytterligare minska risken för sekundära förflyttningar och leda till lägre kostnader för både enskilda medlemsländer och Europeiska unionen som helhet.

Externa effekter av förslagen

Externa effekter uppstår när en åtgärd eller ett beslut påverkar tredje part som inte direkt deltar i beslutet. Effekterna kan vara både positiva och negativa och de kan vara direkta, det vill säga påverka aktörer omedelbart, eller indirekta, genom att uppstå på längre sikt eller som följeffekter i andra delar av samhället. En viktig positiv

direkt effekt av harmoniseringen är ökad rättssäkerhet och förutsägbarhet. När reglerna blir tydligare minskar osäkerheten för myndigheter och enskilda, vilket även gynnar aktörer som inte deltar direkt i migrationsprocessen, såsom arbetsgivare, kommuner och civilsamhället, genom att skapa bättre planeringsförutsättningar. På längre sikt kan harmoniseringen också ge positiva indirekta effekter genom att främja integration på EU-nivå. När regelverken är mer enhetliga i medlemsstaterna minskar risken för så kallad sekundära förflyttningar och ojämn fördelning av personer som ansöker om internationellt skydd, vilket gynnar hela unionen genom ett mer balanserat och förutsägbart system.

Sammantaget bedöms de externa effekterna av harmoniseringen innebära kortsiktiga kostnader och långsiktiga samhällsekonomiska vinster. På kort sikt, 2026–2028, kan ökade kostnader uppstå för vissa statliga myndigheter till följd av ett större behov av resurser för bl.a. handläggning och rättslig prövning. Vidare kan mindre kostnader uppstå för regionerna pga. krav på nya hälsokontroller. På längre sikt kan en mer enhetlig och förutsägbar tillämpning av regelverket bidra till förbättrade förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden och i samhället. Kortare handläggningstider och ökad rättssäkerhet kan underlätta tidig integration och minska risken för långvarigt utanförskap. En sådan utveckling bedöms sammantaget kunna bidra till en effektivare resursanvändning och förutsättningar för en mer stabil och hållbar samhällsekonomisk utveckling både nationellt och inom EU. Ett enhetligt system kan minska osäkerhet för såväl migranter som medlemsstater och därmed leda till bättre planeringsförutsättningar. Harmonisering kan också ses som en signal till omvärlden (t. ex. transit- och ursprungsländer) om en gemensam och förutsägbare EU-politik, vilket kan leda till lägre migrationsströmmar.

18.2.2 Fördelningspolitiska konsekvenser

Införandet av solidaritetsmekanismen innebär en förändring av hur ansvar och kostnader för asylmottagande fördelas inom Europeiska unionen. Konsekvensen blir att medlemsstater med större administrativa och ekonomiska resurser i högre grad kan komma att bidra till att avlasta länder vid unionens yttre gränser. Bidragen kan

bestå av mottagande av omplacerade asylsökande, ekonomiska insatser till en gemensam fond eller operativt stöd i form av personal och utrustning. Sveriges andel av solidaritetspoolen för 2026 bedöms motsvara ca 100 miljoner kronor och eventuella bidrag ska betalas ut 2027.

Fördelningseffekten blir en omallokering av ansvar och kostnader mellan medlemsstaterna, där de med högre kapacitet tar ett större strukturellt ansvar. Detta kan på sikt leda till en mer balanserad ansvarsfördelning inom unionen, men innebär samtidigt att resurser omfördelas från nationella till gemensamma ändamål. Om bidraget sker genom mottagande kan det medföra ökade kostnader för mottagningssystem, bosättning och etableringsinsatser. Om bidraget är ekonomiskt påverkas i stället statsfinanserna direkt, utan att resurser tillförs den nationella verksamheten.

De nya reglerna för att motverka sekundära förflyttningar innebär att det land som först tar emot en asylsökande i större utsträckning behåller ansvaret för asylprövningen. Konsekvensen blir ett mer förutsägbart system men också en ökad belastning för vissa gränsstater. Samtidigt kan reglerna skapa stabilare planeringsförutsättningar inom unionen genom att antalet asylsökande som förflyttar sig mellan medlemsländer minskar.

De nya reglerna ger medlemsstaterna möjlighet att tillfälligt avvika från vissa EU-krav vid omfattande inflöden av migranter eller vid så kallad instrumentalisering av migration.⁵¹⁹ Med instrumentalisering avses situationer där ett land utanför EU eller en annan aktör medvetet använder migration som ett politiskt påtryckningsmedel mot unionen eller enskilda medlemsstater, till exempel genom att aktivt föra migranter till EU:s gräns för att skapa instabilitet eller pressa fram eftergifter.

Konsekvensen av dessa bestämmelser blir att medlemsstater i en sådan situation kan ges utökat handlingsutrymme att snabbt vidta tillfälliga åtgärder, exempelvis genom att begränsa mottagandet eller anpassa handläggningsrutiner. Det kan stärka förmågan att hantera akuta kriser men samtidigt leda till att ansvar och mottagande koncentreras till vissa länder, vilket skapar tillfälliga obalanser i resursfördelningen. En ökad flexibilitet kan också innebära en risk

⁵¹⁹ Förordning (EU) 2024/1359 – *Crisis and Force Majeure Regulation*.

för varierande rättstillämpning och skillnader i rättssäkerhet mellan medlemsstater.

På nationell nivå medför pakten förändringar i hur ansvar och kostnader för mottagande och etablering fördelas mellan olika delar av den offentliga förvaltningen. Statliga myndigheter får ökade krav på samordning, handläggning och rapportering, medan regionala och lokala aktörer kan påverkas genom behov av anpassade insatser..

Sammantaget medför migrations- och asylpakten en viss omfördelning av ansvar, kostnader och administrativa resurser både inom unionen och inom medlemsstaterna. De direkta konsekvenserna för staten består främst av ökade initiala kostnader och behov av organisatorisk anpassning. På längre sikt kan reformen bidra till en jämnare ansvarsfördelning och mer förutsägbara planeringsförhållanden, men effekterna beror på hur lagstiftningen efterlevs i samtliga medlemsstater, hur solidaritetsmekanismen tillämpas och hur resursfördelningen mellan olika nivåer organiseras i praktiken.

18.2.3 Nollalternativet – vad händer om ingenting görs?

Om de föreslagna ändringarna inte genomförs kommer svensk lagstiftning inte att vara anpassad till EU:s migrations- och asylpakt som börjar gälla sommaren 2026. Eftersom pakten till största delen består av EU-förordningar som är direkt tillämpliga i alla medlemsstater uppstår flera konsekvenser.

För det första blir tillämpningen av reglerna ineffektiv och otydlig, eftersom svenska myndigheter skulle behöva förhålla sig till både nationella bestämmelser och EU-regler som inte överensstämmer. Det riskerar att skapa dubbelreglering, motstridiga beslut och förseningar i handläggningen. För det andra kan rättssäkerhet uppstå för sökande av internationellt skydd, eftersom det inte blir tydligt vilka regler som gäller för exempelvis asylförfarande och mottagande.

För det tredje skulle Sverige kunna kritiseras för bristande genomförande av EU-rätten. Det kan leda till att EU-kommissionen inleder ett överträdelseförfarande mot Sverige, vilket ytterst kan resultera i sanktioner eller rättsliga åtgärder i EU-domstolen.

Om nödvändiga anpassningar inte görs riskerar även samarbetet med andra medlemsstater att försvåras.

Sammantaget innebär detta att rättstillämpningen i Sverige skulle bli inkonsekvent och att Sveriges förmåga att uppfylla sina åtaganden inom det gemensamma europeiska asylsystemet allvarligt försvagas.

18.3 Konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden

18.3.1 Sveriges internationella åtaganden

Svensk rätt måste utformas och tillämpas på ett sätt som innebär att Sveriges internationella åtaganden efterlevs. Sverige har åtagit sig att följa flera internationella konventioner, bl.a. FN:s konvention om mänskliga rättigheter (ICCPR), FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) och FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CAT). Därutöver har Sverige åtagit sig att följa Europakonventionen och FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen), som också gäller som svensk lag. En princip som återfinns i flera internationella instrument är principen om non-refoulement, att inte sända en person till ett land där denne riskerar allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter. Denna princip är absolut och återfinns bl.a. i artikel 3 i Europakonventionen och artikel 3 i CAT. Utöver den principen finns flera andra rättigheter som Sverige måste förhålla sig till. Nedan följer en analys av hur de föreslagna ändringarna förhåller sig till Sveriges internationella åtaganden.

18.3.2 FN:s konvention om mänskliga rättigheter

Eftersom stora delar av den svenska asyl- och migrationsrätten ersätts av direkt tillämpliga EU-förordningar får Sverige ett mer begränsat utrymme att själv utforma sina regler. Det innebär att svenska myndigheter måste säkerställa att tillämpningen av de nya bestämmelserna sker i enlighet med konventionens krav på rättssäkerhet, likabehandling och skydd mot godtyckliga ingripanden.

Förslagen som rör asyl- och återvändandegränsförfaranden aktualiserar särskilt artikel 9 i ICCPR om skydd mot godtyckligt frihetsberövande och artikel 13 om rätten till en rättvis och effektiv prövning vid utvisning. För att säkerställa att Sverige fortsatt lever upp till de internationella åtagandena är det av vikt att rättssäkerheten i tillämpningen värnas och att skyddet mot godtyckliga frihetsinskränkningar och rättsövergrepp säkerställs i varje enskilt beslut.

18.3.3 Europakonventionen

De föreslagna ändringarna bedöms främst röra artikel 5 om rätten till frihet och säkerhet, artikel 8 om rätten till respekt för privat- och familjeliv samt artikel 13 om rätten till ett effektivt rättsmedel. Eftersom beslut om internationellt skydd och återvändande i högre grad kommer att regleras direkt av EU-lagstiftning, får Sverige ett mer begränsat utrymme att själv utforma sina regler. Det innebär att svenska myndigheter måste säkerställa att tillämpningen uppfyller Europakonventionens krav på rättssäkerhet och effektiv prövning.

Kortare tidsfrister för överklagande och möjligheten till omedelbar verkställighet vid bland annat gränsförfaranden får inte äventyra den enskildes rätt till effektiv prövning. Vidare aktualiserar den ökade användningen av biometriska uppgifter och informationsutbyte inom EU skyddet för den personliga integriteten enligt artikel 8. Behandling av personuppgifter måste ske lagligt, proportionerligt och endast för ändamål som är nödvändiga och tydligt angivna.

18.3.4 FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)

Flera av förslagen kan stärka genomförandet av konventionen genom tydligare krav på barns rätt till information, delaktighet och skydd i asylprocessen. Regler om företrädare för ensamkommande barn, åldersbedömningar som tar hänsyn till både medicinska och sociala faktorer samt åldersanpassad information bidrar till att stärka barns rättigheter enligt artiklarna 3, 12 och 22.

Förslagen innebär också att svenska myndigheter behöver säkerställa att barnets bästa enligt artikel 3 ges en självständig och avgörande vikt i varje beslut som rör internationellt skydd, mottagande och återvändande, samt att barn garanteras tillgång till skolgång, hälso- och sjukvård och psykosocialt stöd under hela processen.

18.3.5 FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD)

De föreslagna förändringarna inom EU:s migrations- och asylpakt innebär en mer harmoniserad och standardiserad handläggning inom unionen. Det kan bidra till ökad likabehandling mellan medlemsstaterna, men medför samtidigt en risk att individuella behov hos personer med funktionsnedsättning inte beaktas i tillräcklig utsträckning. Detta berör särskilt Sveriges åtaganden enligt artikel 5 om likabehandling, artikel 9 om tillgänglighet och artikel 13 om tillgång till rättvisa.

För att Sverige ska uppfylla sina åtaganden krävs att tillgänglighet och skälig anpassning säkerställs i alla delar av asylprocessen – från mottagande och handläggning till överklagande och boende. Det omfattar bland annat anpassad information, tillgång till tolk med relevant kompetens och rätt till juridiskt biträde för personer med funktionsnedsättningar.

Även mottagningsvillkor och boendeformer måste utformas så att de är tillgängliga och inkluderande, i enlighet med artikel 2 och 9 i konventionen. Under gräns- och återvändandeförfaranden behöver särskild hänsyn tas till personer vars funktionsnedsättning kan försvåra kommunikation eller rörelsefrihet, för att undvika indirekt diskriminering och säkerställa att konventionens krav på full delaktighet efterlevs.

För att uppfylla konventionens krav krävs även att berörd personal har tillräcklig kunskap om funktionsnedsättning, tillgänglighet och skälig anpassning. Handläggare och annan personal som möter personer med funktionsnedsättning behöver utbildning och rutiner som säkerställer respekt för individens integritet (artikel 17) och rätt till en tillfredsställande levnadsstandard och social delaktighet (artikel 28).

De föreslagna förändringarna bedöms få till följd att Sveriges åtaganden enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) i högre grad kan uppfyllas i praktiken. Förslagen i mottagandedirektivet innebär att Migrationsverket ska ta hänsyn till enskildas individuella behov vid placering, boende och tillgång till stöd samt säkerställa att personer med funktionsnedsättning får det stöd och de anpassningar som krävs för att kunna fullgöra sina skyldigheter och tillvarata sina rättigheter under asylprocessen. Det omfattar exempelvis fysisk tillgänglighet till boenden, möjlighet till särskilt boende vid behov samt sociala och praktiska stödinsatser.

Vidare innebär asylprocedurförordningen att bedömningen av särskilda förfarandegarantier ska omfatta även funktionsnedsättning och psykisk ohälsa. Det medför krav på att handläggande myndigheter tidigt identifierar sökande med sådana behov och vidtar skälig anpassning under prövningsförfarandet. Förslagen främjar därmed en mer rättssäker och inkluderande handläggning i enlighet med konventionens artiklar om tillgänglighet, likabehandling och tillgång till rättvisa.

Kommunikativ tillgänglighet omfattar enligt konventionen även tillgång till information, språkstöd och alternativa kommunikationsformer. Detta ligger i linje med artikel 9 om tillgänglighet och artikel 21 om yttrandefrihet och tillgång till information.

18.4 Vilka berörs av förslagen?

Förslagen berör i första hand Migrationsverket, Polismyndigheten, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Även andra statliga myndigheter påverkas, däribland övriga förvaltningsdomstolar, Institutet för mänskliga rättigheter, Justitieombudsmannen, Kriminalvården, Kustbevakningen, Säkerhetspolisen och Tullverket. Vidare berörs regioner och kommuner samt civila samhällets organisationer i begränsad omfattning. Konsekvenserna för dessa aktörer redovisas i det följande.

18.5 Konsekvenser för statliga myndigheter

18.5.1 Migrationsverket

EU:s migrations- och asylpakt innebär omfattande förändringar i Sveriges migrations- och asylhantering. För Migrationsverket krävs en bred kompetenshöjning, framtagande och omarbetning av rättslig styrning samt ett omfattande stöd i form av rutiner, vägledningar, mallar och liknande för samtliga delar som rör screening, skyddsförfarandet och mottagandet. Därutöver behövs bl.a. viss anpassning och vidareutveckling av IT-system samt förstärkt extern samordning. Behovet förstärks av att myndigheten i större utsträckning ska arbeta utifrån en ny typ av rättskällor. Sammantaget bedöms detta också medföra ökad belastning på de delar av verksamheten som för myndighetens talan i domstol och handlägger mål och ärenden, då det nya rättsliga materialet kommer att bli föremål för prövning.

Asylprocedurförordningen

Genomförandet av asylprocedurförordningen får omfattande konsekvenser för Migrationsverket. Myndigheten behöver anpassa stora delar av sin verksamhet till EU:s regelverk och terminologi. Konsekvenserna för Migrationsverket blir att nationella definitioner av begrepp som asyl och asylansökan tas bort och ersätts med EU-rättsliga termer. Det medför krav på en genomgång och uppdatering av interna rutiner, IT-system, beslutsmallar och informationsmaterial till sökande.

Förordningen medför praktiska och operativa konsekvenser. Migrationsverket ska kunna fatta beslut om avvisning eller utvisning med omedelbar verkställighet när rätten att stanna inte gäller under det administrativa förfarandet och ska tillämpa gränsförfaranden vid ansökningar som görs vid yttre gräns i samtliga de situationer då så är möjligt enligt asylprocedurförordningen vilket ställer krav på boenden, bevakning av tidsfrister och av att villkor för gränsförfarande är uppfyllda liksom beredskap för förflyttning när tidsfrister passerats eller förutsättningar för gränsförfarandet har ändrats. Det innebär för myndigheten behov av nya processer, styrning, stöd, rutiner och systemutveckling, bl.a. för att arbeta

inom de tidsfrister som förfarandet kräver. Likaså krävs inrättande av särskilt boende med boendebegränsningar, särskild kompetens hos personalen och utökad samverkan med Polismyndigheten.

Förordningen innebär också konsekvenser för Migrationsverkets handläggning av personliga intervjuer, åldersbedömningar och förordningens krav på att snabbt utse tillfälliga företrädare för ensamkommande barn. Det kräver nära samordning med socialtjänst, hälso- och sjukvård samt Rättsmedicinalverket.

Vidare påverkas Migrationsverket av de nya tidsfristerna för handläggning och överklagande. Konsekvenserna blir att myndigheten behöver effektivisera sin verksamhet ytterligare, planera resurserna än mer noggrant och anpassa arbetsrutinerna för att kunna avgöra ärenden inom fastställda tidsramar. Migrationsverket ska även tillämpa bestämmelserna om rätten att stanna kvar och tillåtas stanna kvar under överklagande på ett enhetligt och rättssäkert sätt. Vidare ska Migrationsverket säkerställa att ljudinspelning av intervjuer sker i enlighet med de nya kraven. Detta ställer i sin tur ökade krav på teknisk utrustning, lagring och arkivering av inspelat material samt på möjligheten att överföra materialet till domstol.

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna för Migrationsverket bli omfattande. Myndigheten behöver genomföra rättsliga, organisatoriska och tekniska anpassningar, utbilda personal, utveckla IT-system och stärka samverkan med andra myndigheter för att uppfylla EU:s krav på ett effektivt och rättssäkert gemensamt asylförfarande.

Skyddsgrundsförordningen

De föreslagna anpassningarna till EU:s skyddsgrundsförordning innebär flera konkreta förändringar för Migrationsverket. Myndigheten behöver anpassa sin verksamhet till ett nytt regelverk där stora delar av de svenska bestämmelserna i utlänningslagen ersätts eller kompletteras av EU-rättsliga regler som gäller direkt.

När nationella definitioner och bestämmelser tas bort och ersätts med EU:s regler om flyktingar, subsidiärt skyddsbehövande och familjesammanhållning behöver Migrationsverket uppdatera sina rättsliga ställningstaganden, rutiner, stöd och mallar samt utbilda

personalen. Även IT-system, dokumentmallar och beslutsstödsystem måste anpassas till de nu direkt tillämpliga bestämmelserna.

Förslagen om resehandlingar innebär att Migrationsverket även fortsättningsvis ansvarar för utfärdande, återkallelse och överklagande av sådana handlingar, men nu enligt EU:s regler. Det innebär behov av uppdaterade rutiner, systemanpassningar och nya föreskrifter om giltighetstid och hantering av resehandlingar.

Vidare innebär förslagen om tillgång till bostad och etableringsinsatser att Migrationsverket behöver säkerställa att personer som beviljas internationellt skydd enligt förordningen fortsatt omfattas av systemet för bosättning och etableringsstöd. Detta kräver samordning med kommuner, Arbetsförmedlingen och länsstyrelser samt justering av administrativa stödsystem för mottagande.

Eftersom Migrationsverket även fortsättningsvis ska vara nationell kontaktpunkt enligt skyddsgrundsförordningen förstärks myndighetens ansvar för samordning och informationsutbyte med Europeiska unionens asylbyrå och andra medlemsstater. Det innebär behov av stärkt intern samordning och tekniska anpassningar för datadelning.

Sammantaget innebär förslagen att Migrationsverket behöver genomföra omfattande rättsliga, tekniska och organisatoriska anpassningar. Myndigheten behöver uppdatera styrdokument, utbilda personal, anpassa vissa it-stöd och se över interna rutiner för att säkerställa en korrekt och enhetlig tillämpning av EU:s skyddsgrundsförordning från det att förordningen börjar gälla.

Screeningförordningen

Screeningförordningen medför omfattande konsekvenser för Migrationsverket. Polismyndigheten får huvudansvaret för screeningprocessen och ska genomföra samtliga moment, inklusive identifiering, verifiering av identitet och säkerhetskontroll. Migrationsverket och Polismyndigheten ska tillsammans utföra alla delar av processen, med undantag för hälsokontrollen, som regionerna ansvarar för, samt säkerhetskontrollen, som Polismyndigheten ensam ansvarar för. För Migrationsverket innebär

detta att myndigheten behöver utveckla nya rutiner för samverkan med Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och regionerna för att säkerställa att screeningförfarandet genomförs effektivt, rättssäkert och enhetligt i hela landet.

En central konsekvens är att Migrationsverket blir skyldigt att lämna ut uppgifter till Polismyndigheten när det behövs för att identifiera eller verifiera en persons identitet. Detta innebär att myndigheten måste anpassa sina register- och datasystem för att möjliggöra ett snabbt och säkert informationsutbyte. Förslaget innebär också att biometriska uppgifter ska kunna användas under screeningprocessen, vilket ställer höga krav på myndighetens rutiner för insamling, lagring och överföring av känsliga personuppgifter samt på kompetens inom dataskydd och informationssäkerhet.

Genomförandet av screeningförfordningen innebär att Migrationsverket behöver anpassa sin organisation och sina arbetsprocesser för att kunna ta emot ärenden efter avslutad screening och säkerställa en effektiv övergång till exempelvis asylprövning. Förfordningen ställer sammantaget krav på fördjupad samverkan med andra myndigheter samt på ett stärkt tekniskt och administrativt stöd i Migrationsverkets verksamhet.

Eurodacförfordningen

Eurodacförfordningen medför flera konsekvenser för Migrationsverket. Myndigheten får ett utökat ansvar för insamling, lagring och överföring av biometriska uppgifter, vilket kräver organisatoriska och tekniska anpassningar. En central konsekvens är att Migrationsverket behöver hantera fler kategorier av personer än tidigare, bland annat vid vidarebosättning och tillfälligt skydd. Den sänkta åldersgränsen för att ta biometriska uppgifter till sex år innebär dessutom behov av barnanpassade rutiner och särskild utbildning för personal som arbetar med biometriupptagning.

För att kunna genomföra detta krävs utökad kapacitet för biometriupptagning på fler platser än vad som finns idag, bland annat inom ramen för screeningförfarandet. Det medför investeringar i ny utrustning, mobila lösningar och IT-system som klarar större datamängder och högre krav på säkerhet, kryptering och behörighetsstyrning. Samtidigt ökar kraven på fördjupad samverkan

med andra myndigheter för att säkerställa enhetliga rutiner och rättssäker informationsöverföring.

Den utökade lagringsrätten för fotografier och fingeravtryck innebär även att Migrationsverket får ett större ansvar för personuppgiftsbehandling.

Asyl- och migrationshanteringsförordningen

Asyl- och migrationshanteringsförordningen ersätter den nuvarande Dublinförordningen och innebär en utvidgad reglering av ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna samt en gemensam ram för migration- och asylhantering inom EU. Förordningen medför rättsliga, processuella och organisatoriska konsekvenser för Migrationsverket.

Myndigheten behöver anpassa sina rutiner, beslutsmallar och IT-system till de nya kriterierna och tidsfristerna för att fastställa ansvarig medlemsstat. De kortare tidsfristerna för handläggning och överklagande, kraven på inspelning av intervjuer och utökade möjligheter till förvar innebär förändrade arbetssätt och behov av rättslig analys.

Migrationsverket kan även komma att involveras i solidaritetsmekanismen, bland annat genom omfördelning av asylsökande eller ett eventuellt operativt stöd. Detta kräver nya processer och förstärkt samordning inom myndigheten. Förordningen innebär dessutom ett utökat ansvar för rapportering och informationsöverföring till EU-kommissionen.

Sammantaget medför förordningen ett omfattande anpassningsarbete med krav på rättsliga förtydliganden, processutveckling och intern samordning för att säkerställa en effektiv och rättssäker tillämpning av EU:s nya regelverk.

Mottagandedirektivet

Genomförandet av det nya omarbetade mottagandedirektivet innebär att mottagandet får en mer central och integrerad roll i hela asyl- och migrationsprocessen. Syftet är att skapa effektiva och rättssäkra processer samt att säkerställa att sökande är tillgängliga och deltar aktivt under handläggningen.

Genomförandet av direktivet innebär att mottagningsverksamheten behöver anpassas och delvis lokaliseras närmare gränserna. Det kräver nya investeringar i lokaler, personal och logistiklösningar samt en utökad samverkan med Polismyndigheten, Kriminalvården, regioner och kommuner. Migrationsverket har även ett ansvar för att flytta sökande mellan olika typer av boenden beroende på var i processen de befinner sig, exempelvis från mottagningscenter till återvändandecenter. Detta förutsätter delvis nya rutiner, system och formella beslut, liksom ökad administrativ hantering kopplad till överklaganden och rättsliga prövningar.

Vidare får myndigheten utökade uppgifter att kontrollera att sökande medverkar i processen. Det innebär behov av nya verktyg för rörelsebegränsning, sanktioner och uppföljning, som samtidigt måste tillämpas rättssäkert och proportionerligt. För detta krävs utveckling av IT-system och övervakningsfunktioner.

Genomförandet av direktivet medför även omfattande behov av IT-utveckling och upphandlingar. Systemen behöver kunna hantera fler beslut, registreringar och informationsflöden, inklusive utbyte av data mellan medlemsstater. Nya funktioner krävs för att bevaka tidsfrister och säkerställa korrekt registrering. Vidare kan upphandlingar behöva genomföras för boendelösningar, transport, skolgång samt hälso- och sjukvårdstjänster.

Sammantaget innebär genomförandet av mottagandedirektivet att Migrationsverket får ett mer omfattande och komplext uppdrag. Myndigheten behöver stärka sin kapacitet inom boende, förvar, IT och administration samt vidareutveckla personalens kompetens och samverkan med andra aktörer.

Återvändandegränsförfarandeförordningen

Återvändandegränsförfarandeförordningen innebär att Migrationsverket får ett nytt ansvar för att hantera återvändandebegäranden vid gräns eller i gränsnära områden i de fall en asylansökan prövats i ett gränsförfarande. Myndigheten behöver bygga upp ett särskilt återvändandeförfarande som integreras med befintliga processer och som kan genomföras inom den tidsfrist på tolv veckor som förordningen anger. Detta medför krav på nya

rutiner, arbetsflöden och tydlig samordning med Polismyndigheten och andra berörda aktörer.

Förordningen skapar ett betydande behov av särskilda boenden och förvar i eller nära yttre gräns och transitområden. Migrationsverket måste analysera var verksamheten kan lokaliseras och hur den kan dimensioneras för att möta inflödet av personer som omfattas av gränsförfarandet. Samtidigt behöver myndigheten säkerställa tillgång till transporter till och från dessa platser samt se över personalförsörjning och operativ beredskap. Behovet av kompetens inom förvar, säkerhet och återvändande kommer att öka. Genom de lagändringarna om en ny ordning för asylsökandes boenden som trädde i kraft 1 mars 2025 har Migrationsverket påbörjat arbetet om att en asylsökande ska bo på s.k. mottagnings- och återvändandecenter.

För att möjliggöra ett effektivt genomförande krävs omfattande IT-utveckling. Migrationsverkets system behöver kunna registrera nya typer av boenden, förvarsgrunder och tidsfrister, samt följa upp var personer befinner sig och hur länge de har varit i förfarandet. Dessutom behöver en teknisk lösning för övervakning utvecklas eller upphandlas, exempelvis för att säkerställa att personer inte lämnar anvisat område under processen.

Förordningen medför också behov av nya upphandlingar. Nya gränsnära boenden och förvar kan eventuellt behöva byggas eller anpassas.

Sammantaget innebär återvändandegränsförfarandeförordningen ökade krav på Migrationsverkets organisatoriska kapacitet, rättsliga prövningar och tekniska infrastruktur. Myndigheten behöver förstärka sina processer för återvändande, mottagande och förvar.

Vidarebosättningsförordningen

Förslaget om fasta giltighetstider för uppehållstillstånd vid vidarebosättning innebär begränsade men konkreta anpassningsbehov för Migrationsverket. Myndigheten behöver justera sina it-system och beslutsmallar för att hantera olika giltighetstider – tre år för personer med flyktingstatus och tretton månader för personer med subsidiärt skyddsbehov – samt förnyelser på tre respektive två år. Även regleringen om att familjemedlemmars

tillstånd ska ha samma sista giltighetsdag kräver tekniska och administrativa justeringar.

Förslaget medför även behov av uppdaterade rutiner och interna stödmaterial för att säkerställa en enhetlig tillämpning i hela organisationen. Sammantaget bedöms konsekvenserna vara av begränsad omfattning och kunna hanteras inom ramen för befintlig verksamhet, men kräva viss planering och systemanpassning inför ikraftträdandet i juni 2026.

Direkta kostnader för Migrationsverket under genomförandefasen

Anpassningen av verksamheten till EU:s migrations- och asylpakt bedöms medföra ökade kostnader. Under perioden 2026–2028 beräknas de totala kostnaderna uppgå till ca 209 miljoner kronor år 2026, ca 184 miljoner kronor 2027 och ca 182 miljoner kronor år 2028 (se tabell 17.1).

De områdena med störst kostnadsökningar avser personal- och projektresurser, it- och systemutveckling samt anpassning av lokaler och verksamhetsstöd. De ökade kostnaderna avser bland annat utveckling av nya rättsliga och administrativa stöd, framtagande av rutiner och mallar samt förstärkning av bemanning och handläggning inom screening- och asylgränsförfarandet. Därtill ingår utbildningsinsatser, förändringsledning och kommunikation för att säkerställa en enhetlig och rättssäker tillämpning av det nya regelverket.

Kostnaderna för it- och system- samt applikationsutveckling beräknas till ca 45 miljoner kronor under 2026 och därefter ca 25 miljoner kronor per år 2027–2028. Utgifterna avser utveckling av nya paktrelaterade digitala lösningar, integrering i befintliga system och säker hantering av ljudinspelningar, dataöverföring och ärendeflöden.

Anpassning och anskaffning av lokaler beräknas uppgå till ca 35 miljoner kronor per år under hela perioden, bland annat för utökad mottagningskapacitet och anpassning till nya arbetsformer. Kostnader för personal- och projektresurser samt operativt genomförande uppgår till ca 96 miljoner kronor 2026 och därefter ca 83 miljoner kronor per år 2027–2028.

Utbildningsinsatserna bedöms uppgå till ca 9 miljoner kronor 2026 och trappas därefter ned i takt med att verksamheten etableras. Dygnet-runt-bemannning och handläggning inom screening- och asylgränsförfarandet uppgår sammantaget till ca 23 miljoner kronor 2026 och ca 34 miljoner kronor 2027–2028.

Därtill beräknas ersättningar till regioner för hälsokontroller till ca 3 miljoner kronor per år.

Tabell 18.1 Migrationsverkets direkta kostnader för införande av Migrations- och asylpakten

Miljoner kronor

Utgiftsområde 8 Migration	2026	2027	2028
1.1 Migrationsverket			
Personal- och projektresurser och operativt genomförande	96	83	83
Handläggning inom screening och asylgränsförfarande	10	15	15
Dygnet runt-bemannning inom screening och gränsförfarande	12,8	19,2	19,2
Utbildning	8,8	4,4	2,2
It- och system/ applikationsutveckling	45	25	25
1.2 Ersättningar och bostadskostnader			
Anskaffning och anpassning av lokaler	35	35	35
Ersättningar till regioner för hälsokontroller	1,4	2,8	2,8
Totalt	209	184,4	182,2

Finansiering

Regeringen har i budgetpropositionen för 2024 och 2025 tillfört Migrationsverket medel för bl.a. en ny ordning för mottagandet av asylsökande, en utökad kapacitet att hantera biometriska uppgifter och för betydande utökning av antalet förvarsplatser. Vidare har regeringen i budgetpropositionen för 2026 tillfört medel för förslagen i betänkandet Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar (SOU 2025:16) och betänkandet Mottagandelagen – En ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande (SOU 2024:68) bl.a. för kostnader för utökad bemanning vid Migrationsverkets boenden. Regeringen har även 2024 gett Migrationsverket i uppdrag att förbereda för ett reformerat system för mottagande av asylsökande som bidrar till att uppfylla regeringens mål om en effektivare asylprocess och ett effektivare återvändandearbete.

Vidare har Migrationsverket tillförts betydande medel i budgetpropositionen för 2025 och 2026 för omläggningen av Migrationspolitiken. Migrationsverket har beviljats medel från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) på 109 miljoner kronor för 2026 och ca 50 miljoner kronor för 2027, och har även möjlighet att söka nya medel. Fonden syftar till att stödja medlemsstaternas arbete med asyl, migration och integration. EU har beslutat att tilldela Sverige medel inom ramen för AMIF bl.a. för kostnader för att genomföra EU:s migrations- och asylpakt. I budgetpropositionen för 2026 tillför regeringen 220 miljoner kronor för 2026, 143 miljoner kronor för 2027 och 435 miljoner kronor för 2028 för att möjliggöra att medlen kan nyttjas.

Sammantaget bedöms de ökade kostnaderna för Migrationsverket som uppstår med anledning av förslagen rymmas inom befintliga ekonomiska ramar och genom de nya medel som myndigheten har möjlighet att söka från AMIF. Förslagen i promemorian bedöms därmed vara fullt finansierade under genomförandefasen. Det är emellertid viktigt att noga följa kostnadsutvecklingen.

18.5.2 Polismyndigheten

Asylprocedurförordningen

Asylprocedurförordningen får flera direkta konsekvenser för Polismyndighetens verksamhet. Myndigheten kommer även fortsättningsvis att kunna ta emot ansökningar om internationellt skydd, så kallade viljeyttringar, och ska utan dröjsmål vidarebefordra uppgifterna till Migrationsverket. Förordningen tydliggör att den myndighet som tar emot en ansökan ska informera sökanden om hur och var en formell ansökan lämnas in samt inom tre arbetsdagar underrätta den beslutande myndigheten. Detta ställer krav på tydliga rutiner, informationsflöden och utbildning av berörd personal.

Förordningen innebär även nya krav på sökandens tillgänglighet, anmälningsplikt och skyldighet att stanna inom ett anvisat område. Polismyndigheten kan därmed få en roll i att kontrollera att dessa skyldigheter efterlevs.

I gränsförfaranden kommer Polismyndigheten att beröras särskilt, eftersom personer som söker skydd vid den yttre gränsen

som huvudregel ska få sin ansökan prövad där. Det kan innebära ett ökat behov av polisnärvaro vid gränsnära anläggningar samt ett utökat samarbete med Migrationsverket och andra myndigheter för att säkerställa tillgänglighet och ordning under prövningen.

För att möjliggöra en effektiv tillämpning av förordningen behöver samverkan och informationsutbyte mellan Polismyndigheten, Migrationsverket och Säkerhetspolisen utvecklas. Befintliga rutiner kan behöva ses över, och vissa delar av verksamheten kan kräva kompetenshöjande insatser och IT-anpassningar för att möta de nya kraven.

Skyddsgrundsförordningen

Skyddsgrundsförordningen bedöms endast medföra marginella konsekvenser för Polismyndighetens verksamhet, eftersom prövningen av skyddsbehov även fortsättningsvis ska göras av Migrationsverket.

Screeningförordningen

Den nya migrations- och asylpakten får flera konsekvenser för Polismyndigheten, som i och med reformen blir utsedd till ansvarig screeningmyndighet. Detta innebär en ny och omfattande uppgift där screeningförfaranden måste byggas upp vid gränserna. Förfarandet omfattar bland annat identifiering, registrering av biometriska uppgifter, säkerhetskontroller samt inledande bedömningar av asyl- eller återvändandeprocesser. Uppgifterna ställer krav på ny organisation, processer och arbetssätt inom Polismyndigheten och ett nära samarbete med Migrationsverket, Säkerhetspolisen samt andra berörda aktörer.

För att screeningförfarandet ska kunna genomföras på ett enhetligt och rättssäkert sätt krävs betydande insatser för utbildning och kompetenshöjning. Polismyndigheten måste säkerställa att berörd personal har tillräcklig kunskap om både de rättsliga ramarna och de praktiska rutinerna. Det kan handla om allt från förståelse för asylprocedurer till hantering av känslig information och integritetsfrågor. Informationsinsatser behöver också riktas till olika

delar av organisationen för att skapa samsyn kring det nya uppdraget.

Förslaget om ett särskilt förordnade att passkontrollanter ska kunna hålla kvar en person i samband med genomförandet av screening kan medföra behov av vissa utbildningsinsatser inom Polismyndigheten för att säkerställa att de nya befogenheterna tillämpas på ett rättssäkert och enhetligt sätt.

Ett centralt område rör kostnaderna för screening. Utbyggnaden av nya förfaranden vid gränsen kommer initialt att kräva resurser, både i form av personal och teknisk infrastruktur. Polismyndigheten behöver utveckla system och rutiner för informationsöverföring, exempelvis i samband med Eurodac. Här finns ännu vissa oklarheter kring myndighetens exakta ansvar för inläggning av uppgifter, vilket gör att resursbehovet är svårt att beräkna fullt ut. Klart är dock att investeringar kommer att behövas, inte minst i tekniska lösningar som möjliggör effektivt informationsutbyte med andra nationella och europeiska aktörer.

Utöver konsekvenserna ovan tillkommer flera mer specifika förändringar. Polismyndigheten blir skyldig att hålla kvar personer som omfattas av screening under en begränsad tid (upp till 12 timmar, med möjlighet till förlängning vid särskilda skäl). Det innebär att rutiner för bevakning och hantering av personer i väntan på screening måste byggas upp, vilket kräver både personalresurser och anpassade lokaler. Vid risk för avvikande kan dessutom uppsikt eller förvar beslutas även för personer som inte söker asyl, vilket innebär ett utökat ansvar för Polismyndigheten i hanteringen av tredjelandsmedborgare.

De nya befogenheterna att kroppsvisitera personer och undersöka bagage i samband med screening och säkerhetskontroller ger Polismyndigheten en central roll i identitetsverifieringen. Detta kräver utbildning i proportionalitet och rättssäkerhet, samt utveckling av praktiska rutiner för hur visitationer ska utföras och dokumenteras. Samtidigt innebär förslagen att biometriska uppgifter ska kunna användas och att Migrationsverket blir skyldig att lämna ut relevanta uppgifter till Polismyndigheten. Genom föreslagna förändringar kommer Polismyndigheten registrera uppgifter såväl i brottsbekämpande syfte som i utlänningsrelaterade ärenden. Detta ställer krav på tillämpning av korrekt lagstöd kring den registrering som ska ske.

På kort sikt innebär paktens genomförande därmed behov av organisatoriska förändringar, ökade kostnader och ett stort behov av nya arbetssätt. På längre sikt bör dock etableringen av en fungerande screeningorganisation bidra till tydligare ansvarsfördelning och ett mer effektivt genomförande av migrations- och asylprocesserna vid gränsen. Sammantaget innebär det att Polismyndigheten får en mer central roll i migrationsverksamheten än tidigare.

Eurodac

Den reviderade Eurodacförordningen får flera konsekvenser för Polismyndigheten. Myndigheten får ett utökat ansvar att uppta fingeravtryck och fotografier från fler kategorier av tredjelandsmedborgare och statslösa personer från sex års ålder. Detta gäller exempelvis vid olaglig gränspassage, olaglig vistelse i landet eller vid landsättning efter en sök- och räddningsinsats.

Detta innebär att Polismyndigheten måste ha utrustning, system och lokaler som uppfyller de nya kraven. För minderåriga ställs särskilda krav: upptagningen ska ske barnanpassat, av utbildad personal och alltid i närvaro av en vuxen familjemedlem eller en särskild företrädare. I yttersta fall kan tvång användas, även mot barn från sex år, men alltid med respekt för barnets värdighet och rättigheter. Detta kräver omfattande metodstöd, utbildning och nya rutiner.

Eurodacförordningen medför även att Polismyndigheten inte bara ska kunna söka i Eurodac för brottsbekämpande ändamål, utan också ha åtkomst till systemet för att ändra eller radera registrerade uppgifter. Myndigheten behöver därför anpassa sina interna system (t.ex. ABIS) och säkerställa integration med Eurodac via nationell åtkomstpunkt. Under en övergångsperiod 2026 kommer arbetet att behöva ske både i interna system och i en särskild webbapplikation, vilket innebär extra arbetsmoment.

Förordningen stärker också polisens möjligheter att använda Eurodac i brottsbekämpningen. Möjligheten till jämförelser (hit/no hit-sökningar) blir enklare och mer direkt, vilket väntas ge en positiv effekt i arbetet mot terrorism och allvarlig brottslighet. Samtidigt ställs högre krav på dataskydd, korrekt registrering och radering av uppgifter i både Eurodac och nationella system.

Organisationen behöver stärkas genom utbildningsinsatser för berörd personal, särskilt för de som ska hantera barn, och metodstöd måste tas fram både för biometriupptagning och för informationsskyldigheten till de registrerade. IT- och systemutvecklingen behöver drivas framåt för att anpassa befintliga system och möjliggöra säker integration med Eurodac, samtidigt som kraven på högre kapacitet och dataskydd måste uppfyllas. Även lokaler och utrustning behöver utvecklas för att möjliggöra ändamålsenlig biometriupptagning, inklusive anpassningar för barn och för situationer där tvång kan bli aktuellt. Därtill krävs en nära samordning med Migrationsverket, andra nationella aktörer och eu-Lisa kring åtkomst, ansvarsfördelning och hantering av tidsfrister.

På kort sikt innebär detta relativt stora behov av resurser, upphandling av utrustning och kompetenshöjande insatser. På längre sikt bör en fungerande Eurodacanvändning ge effektivare migrations- och gränskontroller, stärkt brottsbekämpning och en tydligare roll för Polismyndigheten inom EU:s gemensamma migrations- och säkerhetssystem.

Asyl- och migrationshanteringsförordningen

Asyl- och migrationshanteringsförordningen ersätter den nuvarande Dublinförordningen och innebär att Polismyndigheten även fortsättningsvis får ansvar för vissa delar av hanteringen av överföringar mellan medlemsstater. De nya bestämmelserna om förfaranden, tidsfrister och förvar bedöms få direkt påverkan på myndighetens operativa verksamhet. Särskilt gäller detta vid verkställighet av överföringsbeslut och vid samverkan med Migrationsverket och andra medlemsstaters myndigheter.

De förkortade tidsfristerna för framställan och svar vid övertagande samt för verkställighet av överföringar kräver att Polismyndigheten anpassar sina rutiner och säkerställer att berörd personal har kännedom om de nya reglerna. Förordningen innebär också ett utökat krav på informationsutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter, vilket ställer ökade krav på samordning och säkra kommunikationskanaler.

Förordningen ställer även krav på att barn prioriteras i överföringsförfaranden. Polismyndigheten behöver därför

säkerställa att personal som handlägger eller verkställer överföringar av ensamkommande barn har kännedom om de nya garantierna och skyldigheten till samverkan med Migrationsverket för att säkerställa barnets bästa.

Mottagandedirektivet

Mottagandedirektivet bedöms inte medföra några större förändringar i Polismyndighetens verksamhet, men vissa bestämmelser får betydelse för myndigheten genom regleringen av rörelsebegränsningar, boende- och anmälningsskyldighet samt förvar. Eftersom direktivet tillåter att sökande hänvisas till särskilda boenden eller anvisade områden och att rörelsefriheten kan begränsas, kan Polismyndigheten involveras i verkställigheten av sådana beslut samt i kontrollen av att skyldigheter efterlevs.

De föreslagna ändringarna innebär att Migrationsverket ges utökade befogenheter att besluta om var sökande ska vistas, särskilt vid gränsförfaranden, och att förvar och uppsikt kan tillämpas både för vuxna och barn. Detta kan i vissa fall medföra ett ökat behov av operativt stöd från Polismyndigheten, exempelvis vid beslut som rör förvarstagande, uppsikt eller återförande till anvisat område.

Myndigheten behöver även följa de nationella lagändringar som föreslås inom ramen för den nya mottagandelagen och de regler för förvar och uppsikt som kopplas till asyl- och migrationshanteringsförordningen. Genomförandet kräver fortsatt samverkan med Migrationsverket för att säkerställa tydlig ansvarsfördelning i ärenden som berör båda myndigheterna, särskilt när det gäller praktiska frågor om vistelse, kontroll och rörelsebegränsning.

Sammantaget bedöms mottagandedirektivet få begränsade konsekvenser för Polismyndigheten, främst inom områden som rör rörelsebegränsning, förvar och uppsikt samt myndighetssamverkan vid tillämpning av de nya mottagandereglererna.

Återvändandegränsförfarandeförordningen

Förordningen om återvändandegränsförfarande innebär att Polismyndigheten får ett utökat krav på skyndsamhet i

återvändandearbetet. De nya reglerna om förvar och uppsikt innebär att Polismyndigheten kan behöva fatta beslut om både frihetsberövande och mindre ingripande åtgärder, vilket kräver tydliga rutiner och rättssäkra processer. De tidsfrister som införs för hela förfarandet, inklusive tolv veckor för återvändande och femton dagar för frivillig avresa, medför krav på snabb och samordnad handläggning.

Förordningen förutsätter ett nära samarbete med Migrationsverket, Kriminalvården och vid behov Säkerhetspolisen, särskilt vad gäller överlämning av ärenden och informationsutbyte. Polismyndigheten behöver även se över sina interna rutiner, genomföra kompetenshöjande insatser för berörd personal och anpassa sina IT-system för att hantera den nya ärendekategorin.

Vid krissituationer, då undantag från tidsfristerna kan tillämpas, behöver Polismyndigheten ha beredskap att snabbt agera och bistå med underlag till Regeringskansliet. Sammantaget medför förordningen ökade operativa krav på Polismyndigheten och ett behov av förstärkt samordning, utbildning och teknisk kapacitet.

Vidarebosättningsförordningen

Vidarebosättningsförordningen bedöms få mycket begränsade konsekvenser för Polismyndigheten. Det kan finnas ett mindre behov av kompetenshöjande insatser inom den gränspolisiära verksamheten, främst för att säkerställa kännedom om de handlingar och förutsättningar som styr inresa och vistelse för personer som vidarebosätts till Sverige.

Krishanteringsförordningen

Krishanteringsförordningen bedöms medföra krav på ökad operativ kapacitet och samordningsförmåga inom Polismyndigheten, särskilt inom den gränspolisiära och återvändanderelaterade verksamheten. Vid en kris- eller force majeure-situation i Sverige kan myndigheten behöva bistå regeringen med underlag till en begäran om stöd till Europeiska kommissionen, hantera rapportering av data och statistik samt delta i den operativa samordningen av mottaget stöd. Om Sverige åtar sig att bistå andra medlemsstater kan

Polismyndigheten även komma att involveras i omfördelning av asylsökande eller andra solidaritetsåtgärder, vilket kan innebära ett tillfälligt ökat resursbehov.

Förordningen ställer vidare krav på planering, beredskap och samordnad rapportering inom ramen för de nationella asyl- och migrationshanteringsplanerna. Polismyndigheten behöver utveckla rutiner och metodstöd för att hantera kris- och undantagssituationer samt säkerställa tydliga ansvarsförhållanden gentemot andra myndigheter och EU. Sammantaget innebär förordningen ett behov av stärkt planeringsförmåga, samverkan och resursberedskap i händelse av en kris- eller force majeure-situation.

Direkta kostnader för Polismyndigheten

Förberedelserna inför och genomförandet av EU:s migrations- och asylpakt medför betydande förändringar för Polismyndigheten, särskilt inom den gränspolisära verksamheten, IGV-verksamheten (ingripande- och övervakningsverksamhet) samt myndighetens it-system. Kostnaderna under perioden 2026–2028 avser främst framtagande och genomförande av utbildningsinsatser, utveckling av it-stöd, inköp av utrustning samt personalkostnader för dygnet runt-bemanning vid screeningplatser.

Under 2026 beräknas de direkta kostnaderna uppgå till cirka 95 miljoner kronor. Av detta avser 40 miljoner kronor it-utveckling. Kostnaderna för inköp av kompletterande daktningsutrustning för upptagning av fingeravtryck, fotografering m.m. uppgår till 8 miljoner kronor, avsett för utrustning på de planerade screeningplatserna.

Utbildningsinsatserna omfattar dels personal inom den gränspolisära verksamheten, dels poliser som arbetar inom ingripandeverksamheten (IGV). Kostnaden för utbildning av gränspersonal beräknas till 2,5 miljoner kronor under 2026, medan utbildning av IGV-personal uppgår till 4,5 miljoner kronor samma år och därefter 1 miljon kronor per år 2027 och 2028.

Personalkostnaderna för dygnet runt-bemanning vid screeningplatserna beräknas uppgå till 40 miljoner kronor årligen under hela perioden 2026–2028. Sammanlagt uppgår de redovisade

direkta kostnaderna till 95 miljoner kronor år 2026, 41 miljoner kronor år 2027 och 41 miljoner kronor år 2028.

Utöver dessa kostnader kan ytterligare direkta kostnader tillkomma, exempelvis relaterade till eventuella förändringar i lokalbehov, transporter och fordon eller ökade personalresurser vid en utbyggnad av screeningkapaciteten. Dessa kostnader är i nuläget inte möjliga att beräkna.

Sammantaget bedöms de direkta kostnaderna för Polismyndigheten under perioden 2026–2028 uppgå till omkring 177 miljoner kronor. Den långsiktiga kostnadsutvecklingen är dock osäker och kan komma att påverkas av det faktiska genomförandet av migrations- och asylpakten samt av framtida beslut om verksamhetens omfattning och organisation.

Tabell 18.2 Kostnader för Polismyndigheten

Miljoner kronor			
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	2026	2027	2028
<i>Anslag 1:1 Polismyndigheten</i>			
It-utveckling	40		
Inköp av daktningsutrustning	8		
Utbildning av personal inom gräns	2,5		
Utbildning av IGV-personal	4,5	1	1
Personalkostnader för dygnet runt bemanning	40	40	40
Totalt	95	41	41

Finansiering

Polismyndigheten har beviljats EU-medel från Instrumentet för gränsförvaltning och viseringspolitik (BMVI) på 35 miljoner kronor för it-utvecklingen 2026, vilket bedöms täcka majoriteten av den utveckling som krävs för uppstart av de nya processerna. Vidare kan vissa delar av kostnaderna kopplat till genomförandet också komma att täckas av medel från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) och ytterligare medel från BMVI. Vidare har Polismyndigheten genom budgetpropositionen för 2024 och 2025 tillförts betydande medel för fortsatt tillväxt.

Sammantaget bedöms de ökade kostnaderna för Polismyndigheten som uppstår med anledning av förslagen rymmas

inom befintliga ekonomiska ramar och genom de nya medel som myndigheten har möjlighet att söka från AMIF och BMVI. Det är viktigt att noga följa kostnadsutvecklingen.

18.5.3 Domstolar

Allmänna förvaltningsdomstolar

Migrations- och asylpakten innebär omfattande förändringar för rättsväsendet. För migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen, som är en del av de allmänna förvaltningsdomstolarna innebär detta både en ökad måltillströmning och nya krav på handläggning, rättstillämpning och kompetens. Nedan redogörs för de huvudsakliga konsekvenserna: ärendeflöde och kapacitet, processuella och rättssäkerhetsmässiga frågor, rättstillämpning och kompetens samt direkta kostnader för domstolarna och Domstolsverket.

Migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen

Ärendeflöde och kapacitet

Migrations- och asylpakten bedöms leda till ett ökat antal jourmål i både migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Fler inhibitionsyrkanden kan väntas i mål om internationellt skydd när till exempel beslut om avvisning eller utvisning som fattas under det administrativa förfarandet får verkställas omedelbart (10.4.a och c i asylprocedurförordningen. I och med att sökanden eller en person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd inte har rätt att stanna kvar i landet efter det att en migrationsdomstol har prövat överklagandet kan ett stort antal yrkanden om inhibition förväntas i samband med överklagande till Migrationsöverdomstolen. Även antalet förvarsbeslut och därmed förvarsmål väntas stiga, bland annat genom utvidgade möjligheter till förvar i ärenden enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Ärenden som prövas i de nya gränsförfarandena ska enligt pakten avgöras inom tolv veckor från ansökan, vilket ställer krav på mycket snabb hantering i migrationsdomstolarna. Det föreslås att migrationsdomstolens handläggning får ta högst tre veckor.

Tidsfristen om tolv veckor innefattar endast domstolsprövning i första instans. Migrationsöverdomstolen påverkas därmed endast av antalet inkomna överklaganden.

Parallella processer om skyddsstatus och uppehållstillstånd på annan grund kan leda till fler migrationsmål, men omfattningen är svår att uppskatta då nuvarande beslut ofta kombinerar prövning av asylskäl och andra grunder. De nya reglerna kan även förändra sammansättningen av de ärenden som når domstolarna.

Även praktiska frågor påverkar kapaciteten. Det är mer tidskrävande för domstolen att ta del av en ljudinspelning av en asylutredning än ett nedtecknat protokoll. Beslutsmallar och interna dokument behöver också ses över. Forumregeln gör att målflöden styrs av beslutsfattarnas geografiska placering. Förändringar kan ge ojämn belastning mellan migrationsdomstolarna. Enligt 14 § femte stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar får en förvaltningsrätt, om det behövs av hänsyn till domstolens handläggningstider och det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part, lämna över ett eller flera mål till en annan förvaltningsrätt som får handlägga sådana mål. Denna reglering skulle kunna användas i ett pressat läge för domstolarna vid ojämn arbetsbelastning. Sådana överflyttningar kan dock också vara resurskrävande. Tidig information om Migrationsverkets beslutslokalisering och omfattningen av snabbförfaranden blir därför avgörande. Förslaget om ytterligare grund för nedsättning av dagersättning samt förslaget om att sökande inte ska ha rätt till dagersättning eller tillträde till arbetsmarknaden om sökanden befinner sig i fel medlemsstat innebär, tillsammans med Mottagandeutredningens förslag, att fler beslut enligt mottagandelagen kommer att vara överklagbara jämfört med den nu gällande lagen (LMA). Dessa beslut överklagas i de flesta fall till allmän förvaltningsdomstol.

Mottagandeutredningens förslag om möjlighet att överklaga ett beslut som begränsar sökandes tillträde till arbetsmarknaden ska enligt Mottagandeutredningens förslag överklagas till migrationsdomstol. Genomförs det förslaget ökar målflödet till migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen.

Processuella och rättssäkerhetsmässiga frågor

Kortare tidsfrister bedöms inte i sig äventyra rättssäkerheten eftersom de snabbare förfarandena avser mer begränsade prövningar. Det finns dock en risk att mer tidskrävande mål trängs undan, vilket kan fördröja andra förvaltningsmål.

Bevisfrågor väntas inte bli mer problematiska, men en ökad användning av förvar kan öka behovet av tolkar, särskilt för ovanliga språk. Nya regler om tillgång till juridiskt biträde och information kan dessutom skapa tolkningsfrågor som domstolarna måste hantera.

En central balans måste upprätthållas mellan effektivitet och individuell prövning. Snabbförfaranden får endast tillämpas när särskilda kriterier är uppfyllda och prövningen av återvändandebeslut ska fortsatt beakta den enskildes personliga omständigheter, exempelvis enligt artikel 8 i Europakonventionen och artikel 20 i EUF-fördraget. Domstolarnas tidsfrister för asylprövning och återvändande ställer samtidigt krav på effektivare arbetsmetoder utan att rättssäkerheten får äventyras.

Pakten betonar att EU:s gemensamma system ska förenas med skyddet av grundläggande rättigheter. Detta kan kräva en mer utvecklad EU-rättslig argumentation och en närmare dialog med EU-domstolen genom förhandsavgöranden.

Rättstillämpning och kompetens

Från och med 12 juni 2026 ska domstolarna tillämpa nya EU-förordningar parallellt med utlänningslagen. Det är ett nytt inslag att ett rättsområde till stor del regleras av EU-förordningar som ska tillämpas direkt och det innebär att nya höga krav ställs på juristerna vid migrationsdomstolen och Migrationsöverdomstolen. Migrationsöverdomstolen kan behöva begära förhandsavgöranden från EU-domstolen i större utsträckning, vilket komplicerar och förlänger handläggningen. Processramen för asylofförfarandet begränsas till frågan om *internationellt skydd*, dvs. om sökande kan beviljas flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, och att frågan om uppehållstillstånd på annan grund finns skiljs åt från prövningen om internationellt skydd. Det innebär att samma person i vissa fall skulle kunna vara föremål för parallella processer,

vilket skulle kunna öka komplexiteten i systemet om processerna hamnar alltför långt ifrån varandra tidsmässigt. Överklagandetiden kortas i vissa mål.

Omfattande utbildningsinsatser krävs för att domstolarna ska kunna tillämpa den nya EU-rätten korrekt. Detta bedöms ta betydande resurser under 2026. Domstolarna behöver också säkerställa att domare och föredragande jurister utvecklar en fördjupad kompetens i EU-rättsliga frågor, särskilt i frågor som rör grundläggande rättigheter och tolkning av de nya förordningarna. För att möta de nya kraven kommer omfattande utbildningsinsatser att behöva genomföras under 2026.

Övriga förvaltningsdomstolar

EU:s migrations- och asylpakt, särskilt det nya omarbetade mottagandedirektivet, bedöms få indirekta konsekvenser även för de förvaltningsdomstolar som inte är migrationsdomstolar. Huvuddelen av de nya måltyperna kommer även fortsättningsvis att prövas av migrationsdomstolarna, men vissa beslut som föranleds av genomförandet av det nya omarbetade mottagandedirektivet kommer även framöver att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Antalet sådana mål påverkas i första hand av antalet sökande och var i landet besluten fattas.

För de förvaltningsrätter som också fungerar som migrationsdomstolar kan de nya och tidsstyrda förfarandena i mål om internationellt skydd enligt asylprocedurförordningen medföra en ökad arbetsbelastning. Under en övergångsperiod behöver domstolarna hantera både mål enligt nuvarande utlänningslagstiftning och mål enligt de nya EU-förordningarna, vilket riskerar att skapa fördröjningar i andra måltyper och ökade balanser.

För kammarrätterna kan förändringarna innebära att fler beslut enligt mottagandelagstiftningen överklagas. Behovet av vägledande avgöranden kan därmed öka, bland annat i frågor som rör proportionalitet, barnets bästa och samspelet mellan unionsrätt och nationell rätt. Kammarrätterna kan därmed få en mer framträdande roll i prejudikatbildningen inom dessa områden.

För Högsta förvaltningsdomstolen kan pakten leda till ett ökat behov av prövningstillstånd i principiellt viktiga mål avseende mottagningsfrågor.

Den nya regleringen innebär också ett behov av förstärkt kompetens inom EU-rätten i hela domstolsväsendet. Det gäller särskilt tolkningen av direkt tillämpliga förordningar i förhållande till svensk lag och processrätt. Samtidigt krävs utveckling av rutiner och tekniska lösningar för att hantera snabbare handläggning och nya måltyper.

Domstolsverket

Asylutredningar ska ljudupptas och ljudfiler ges företräde framför skriftliga anteckningar, vilket kräver tekniska lösningar för domstolarnas tillgång. De tekniska lösningarna kräver att stora ljudfiler ska kunna tas emot av Sveriges Domstolar, att hantering av stora externa ljudfiler inom Sveriges Domstolars målhanteringssystem ska vara möjligt och att dessa filer ska kunna skickas till offentliga biträden. Dessa tekniska lösningar finns inte idag och behöver utvecklas. Samtliga tekniska lösningar kommer inte hinna utvecklas innan ikraftträdandet och domstolarna kommer därför vara tvungna att använda sig av alternativa lösningar till dess att de är på plats. Att kunna ta emot stora filer från Migrationsverket kommer att prioriteras medan att kunna skicka stora filer till offentliga biträden inte kommer att kunna prioriteras förrän 2028. Utvecklingen av att skicka ljudfilerna till offentliga biträdet kommer att tas inom andra anslag. Därför kommer alternativa sätt att skicka stora filer användas under 2026 och 2027.

Pakten kommer medföra stora förändringar i arbetssätten hos domstolarna. De korta fristerna med delvis ny materiell och processuell lagstiftning innebär att i princip alla på migrationsdomstolarna kommer att påverkas. Målkoder, blanketter för överklagandehänvisningar, checklistor och rutiner behöver ändras och flera av dessa på en domstolsöverskridande nivå. De som kommer arbeta med dessa mål kommer behöva utbildning. Domstolsverket kommer ta fram och hålla i utbildningar för en stor del av de anställda vid migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Domstolarna kommer utöver detta

behöva utbilda fler i sin personal rent materiellt men även ge utrymme för domstolsspecifik utbildning av nya rutiner och arbetssätt på grund av pakten.

Vidare riskerar de skarpa tidsfristerna för målen som hänförs till pakten innebära förhöjda omloppstider och ökade balanser för andra måltyper vilket leder till undanträngandeeffekter. En konsekvens för Domstolsverket och Sveriges Domstolar är att det inledningsvis kommer bli en balansökning för domstolarna innan nya välfungerande och hållbara arbetssätt och rutiner finns på plats. Domstolarna bedöms ha behov av ökade personalresurser under framför allt 2026 och 2027 på grund av pakten.

Direkta kostnader för domstolsväsendet

Migrations- och asylpakten bedöms leda till ökade kostnader för domstolsväsendet, framför allt till följd av nya krav på dokumentation och handläggningsrutiner. De obligatoriska ljudinspelningar som införs vid förhandlingar i utlänningsmål innebär behov av teknisk utrustning och lagringskapacitet samt utbildning av personal i nya rutiner.

Även ett ökat inflöde av mål under övergångsperioden när de nya reglerna införs bedöms kunna påverka handläggningstider och resursbehov. För att upprätthålla rättssäkerhet och effektivitet behövs därför tillfälliga förstärkningar av personalresurser och utbildningsinsatser.

De direkta kostnaderna för domstolsväsendet beräknas till sammanlagt ca 26 miljoner kronor år 2026, ca 16 miljoner kronor år 2027 och ca 2 miljoner kronor år 2028. Kostnaderna avser främst utbildning av personal, ökade personalresurser i samband med handläggning av utlänningsmål samt teknisk utveckling av målhanteringssystemen.

Utbildning av domstolspersonal beräknas kosta ca 7 miljoner kronor under 2026 och omfattar både rättstillämpning enligt det nya regelverket och praktisk tillämpning av digitala verktyg. Ökade personalkostnader, som beräknas till ca 16 miljoner kronor 2026 och ca 15 miljoner kronor 2027, avser bland annat handläggare, notarier och administrativ personal. It-utveckling och tekniska hjälpmedel står för ca 3 miljoner kronor under 2026 och 1 miljon kronor under

2027. Kostnaderna bedöms upphöra eller minska successivt efter genomförandefasen, i takt med att arbetssätt och tekniska lösningar implementeras och blir en del av den ordinarie verksamheten.

Sammantaget bedöms migrations- och asylpakten medföra ökade initiala kostnader för domstolsväsendet kopplat till utbildning, personalförstärkningar och teknisk utveckling under perioden 2026–2028.

Tabell 18.3 Direkta kostnader för Domstolsväsendet

Miljoner kronor

Utgiftsområde 8 Migration	2026	2027	2028
<i>Anslag 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål</i>			
Utbildning av personal	7		
Ökade personalkostnader	16	15	2
It-utveckling och tekniska hjälpmedel	3	1	
Totalt	26	16	2

Källa: Domstolsverket

Finansiering

De direkta kostnader som uppstår under genomförandefasen med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar. Förslagen i promemorian bedöms därmed vara fullt finansierade under genomförandefasen. Det är viktigt att noga följa kostnadsutvecklingen.

18.5.4 Säkerhetspolisen

Den nya migrations- och asylpakten innebär flera konsekvenser för Säkerhetspolisen, särskilt i rollen som remissinstans till Migrationsverket och verkställande myndighet i säkerhetsärenden. I rollen som remissinstans gör Säkerhetspolisen redan i dag säkerhetsbedömningar vid ansökningar om bland annat uppehållstillstånd. Med den nya migrations- och asylpakten kommer dessa uppgifter att kvarstå, men förutsättningarna förändras i vissa delar genom snabbare processer och nya regelverk.

Asylprocedurförordningen innebär ett påskyndat förfarande både vad gäller prövning av ansökningar om internationellt skydd

och verkställighet i säkerhetsärenden. För att möta kravet på ökad skyndsamhet krävs att informationsutbytet mellan myndigheter fungerar effektivt under asylprocessens gång. Befintliga samverkansformer kommer att behöva ses över och nya processer kommer att behöva utvecklas. Detta innebär ökade resursbehov för verksamhetsutveckling och utarbetande av nya rutiner och arbetsprocesser. Därtill kommer ett ökat behov av kompetensutveckling och utbildning, när personal måste sätta sig in i de nya regelverken och arbetssätten. Det bedöms att de nya arbetssätten kommer att kräva en ökad bemanning.

Screeningförfordningen inrättar ett helt nytt förfarande och innebär att Säkerhetspolisen får en roll i genomförandet av screeningen, även om myndigheten inte ges ett utpekat huvudansvar. Säkerhetspolisen kommer att samverka med Polismyndigheten i den säkerhetskontroll som ingår i screeningförfarandet. För Säkerhetspolisen innebär detta ett behov av både nya processer och ett fördjupat samarbete med framför allt Polismyndigheten. Denna samverkan förutsätter ett effektivt system för informationsöverföring myndigheterna emellan. Ett konkret behov som finns gäller således utvecklingen av nya tekniska lösningar tillsammans med Polismyndigheten för att hantera säkerhetskontrollen i screeningförfarandet. Sådan teknikutveckling kommer att medföra initiala kostnader, liksom kostnader för löpande tekniskt underhåll. Därutöver tillkommer kostnader för den löpande manuella hanteringen av screeningförfarandet. Även ökade behov av kompetensutveckling och utbildning bedöms föreligga, eftersom personal måste sätta sig in i de nya regelverken och arbetssätten.

Eurodacförfordningen innebär en utvidgning av informationsinsamlingen, vilket berör Säkerhetspolisens arbete. På kort sikt innebär detta ökade resursbehov för att etablera nya rutiner. En ökad tillgång till information genererar typiskt sett ökade möjligheter att bedriva underrättelse- och säkerhetsarbete. Även på lång sikt kommer Eurodacförfordningen därför sannolikt att innebära ökade kostnader för Säkerhetspolisen.

Migrations- och asylpakten innebär även en ökad komplexitet i det utlänningsrättsliga regelverket, vilket styr Säkerhetspolisens arbete på området. Denna ökade komplexitet ställer högre krav på

personalens juridiska kompetens på området och medför även ett större behov av löpande rättslig rådgivning internt.

Sammantaget innebär pakten att Säkerhetspolisen berörs genom nya arbetsuppgifter och nya samverkansformer, framför allt med Polismyndigheten och Migrationsverket. För att möta kraven i det nya regelverket krävs investeringar på såväl kort som lång sikt. Det är nödvändigt att tillgodose ökade behov på flera områden såsom analys, utbildning, kompetensutveckling, it-utveckling och teknikförvaltning samt rättsligt stöd. Kostnadsökningarna för Säkerhetspolisens del beräknas uppgå till totalt cirka 10 miljoner kronor per år 2026–2028 för it-utveckling, rättsligt stöd och övrig verksamhetsutveckling. De direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms rymmas inom befintliga anslagsramar för Säkerhetspolisen. Förslagen bedöms därmed vara fullt finansierade under genomförandefasen. Det är viktigt att noga följa kostnadsutvecklingen.

Tabell 18.4 Direkta kostnader för Säkerhetspolisen

Miljoner kronor

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	2026	2027	2028
<i>Anslag 1:2 Säkerhetspolisen</i>			
It-utveckling	1		
Förvaltning och underhåll av teknik och IT	0,3	0,5	0,5
Utbildning	1,7	0,5	0,5
Rättsligt stöd	1	1	1
Ökade personalkostnader	6	8	8
Totalt	10	10	10

Källa: Säkerhetspolisen

18.5.5 Kriminalvården

Kriminalvården berörs i begränsad omfattning av de föreslagna förändringarna. Genom att Kriminalvården, tillsammans med Polismyndigheten och Migrationsverket, föreslås få befogenhet att ta emot viljeyttringar om internationellt skydd och informera sökande om var och hur en ansökan kan lämnas in, tillkommer en viss uppgift. Myndigheten får därmed en kompletterande roll i det initiala skedet av asylprocessen, främst i situationer där personer som är frihetsberövade uttrycker en vilja att ansöka om

internationellt skydd. Detta bedöms kunna hanteras inom ramen för Kriminalvårdens befintliga verksamhet, men kan kräva viss intern kompetensutveckling. De direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar för Kriminalvården

18.5.6 Kustbevakningen

Kustbevakningen berörs av flera av förslagen i migrations- och asylpakten, främst genom asylprocedurförordningen, screeningförordningen, Eurodacförordningen och krishanteringsförordningen. Enligt screeningförordningen kan Kustbevakningen komma att bistå Polismyndigheten vid mottagande och initiala kontroller av personer som söker internationellt skydd vid yttre gräns. Detta ställer krav på fortsatt samverkan och gemensamma rutiner för hur gränsnära kontroller ska genomföras på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Screeningförordningen innebär att Kustbevakningen ska bistå Polismyndigheten vid screening, särskilt i samband med identifiering och säkerhetskontroller. När Kustbevakningen agerar tillsammans med Polismyndigheten får dess personal samma befogenheter som poliser att kroppsvisitera personer och undersöka bagage i den utsträckning som krävs för att fastställa identitet. Det ställer krav på utbildning, metodstöd och fördjupad kunskap om rättssäkerhet, integritet och mänskliga rättigheter samt på stärkt samverkan med Polismyndigheten, Migrationsverket och Tullverket.

Förslaget om att en person ska kunna hållas kvar i samband med genomförandet av screening kan medföra behov av vissa utbildningsinsatser inom Kustbevakningen för att säkerställa att befogenheterna tillämpas på ett rättssäkert och enhetligt sätt.

Enligt Eurodacförordningen är Kustbevakningen en av de myndigheter som kan begära jämförelser med uppgifter i databasen för brottsbekämpande ändamål. Myndigheten kan även bli aktuell vid insamling av biometriska uppgifter i samband med gränsövervakning, till exempel när migranter påträffas eller landsätts efter räddningsinsatser till sjöss. Detta kan kräva särskild utbildning,

utrustning och utvecklade rutiner för informationsöverföring till Polismyndigheten och Migrationsverket.

Krishanteringsförordningen kan vidare innebära att Kustbevakningen får en stödjande roll i situationer där Sverige befinner sig i en kris- eller force majeure-situation som medför exceptionell belastning på migrationssystemet. Myndigheten kan då behöva bidra med övervakning, transporter och samverkan vid mottagande av personer till sjöss samt bistå Polismyndigheten vid gräns- och säkerhetskontroller. Sammantaget innebär förslagen ökade krav på samordning, utbildning och operativ beredskap vid krissituationer inom Kustbevakningens verksamhet. De direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar för Kustbevakningen.

18.5.7 Tullverket

Screeningförordningen

Screeningförordningen innebär att Tullverket får en ny roll i arbetet vid Sveriges yttre gränser. Enligt förslaget ska Tullverket bistå Polismyndigheten vid identitets- och säkerhetskontroller under screeningförfarandet. Det betyder att Tullverkets personal, i de fall myndigheten stödjer Polismyndigheten, får samma befogenheter som poliser att kroppsvisitera personer och undersöka bagage om det visar sig vara nödvändigt för att fastställa identiteten på personen.

För Tullverket innebär förslaget ett utökat ansvar och ny uppgift för. Tullverket ska övervaka och kontrollera trafiken till och från Sverige så att bestämmelser om in- och utförsel av varor följs. Förslaget innebär att myndighetens arbete kopplas direkt till migrations- och asylprocessen. Tullverket inför en sådan förändring säkerställa att myndighetens personal har rätt utbildning och kompetens för att utföra uppgiften, särskilt i frågor som rör rättssäkerhet, proportionalitet och integritet.

Förslaget om att en person ska kunna hållas kvar i samband med genomförandet av screening kommer att medföra behov av utbildningsinsatser för den personal som kommer att utföra den nya uppgiften, inte minst för att säkerställa att de nya befogenheterna tillämpas på ett rättssäkert och enhetligt sätt.

Tullverket kommer även att behöva utveckla sina rutiner för samverkan med Polismyndigheten, Migrationsverket och Kustbevakningen. Screeningförfarandet kräver en nära samordning för att undvika dubbelarbete och säkerställa en effektiv process. Tullverket behöver även utreda om myndigheten har ändamålsenliga lokaler för detta syfte.

På kort sikt medför reformen ett behov av utbildningsinsatser och anpassade rutiner, medan det på längre sikt kan bidra till en mer strukturerad och samordnad hantering av gränsrelaterade kontroller. Sammantaget innebär screeningförordningen att Tullverket får en mer integrerad roll i migrations- och asylhanteringen än tidigare. De direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar för Tullverket.

18.5.8 Statens servicecenter

Vissa av de arbetsuppgifter som kommer tillkomma för Migrationsverket till följd av migrations- och asylpakten kommer i praktiken att ske vid något av de servicekontor som drivs i Statens Servicecenters regi. Redan idag utförs vissa likartade uppgifter för Migrationsverkets räkning vid servicekontoren. De begränsade direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar för Statens servicecenter.

18.5.9 Institutet för mänskliga rättigheter

Den nya migrations- och asylpakten får konsekvenser för Institutet för mänskliga rättigheter genom att det tillkommer ytterligare områden där rättighetsperspektivet behöver bevakas. I och med att nya förordningar införs, bland annat screeningförordningen och asylprocedurförordningen, uppstår ett ökat behov av uppföljning och granskning av hur rättssäkerheten och skyddet för individers rättigheter säkerställs i praktiken.

En konsekvens är att institutets samverkan med andra aktörer kan behöva utvecklas i takt med de nya processerna. När fler myndigheter får nya uppgifter i migrations- och asylprocessen ökar behovet av att institutet bidrar med analyser och kunskap kring

rättighetsfrågor i ett större sammanhang. Det gäller särskilt i frågor som rör insamling av uppgifter, informationsutbyte och hantering av integritetskänsliga data, där institutets kompetens utgör en viktig del av helhetsbedömningen. De direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar för Institutet förmänskliga rättigheter.

18.5.10 Integritetsskyddsmyndigheten

Förslagen i EU:s migrations- och asylpakt bedöms få konsekvenser för Integritetsskyddsmyndigheten, i frågor som rör behandling av biometriska uppgifter och utbyte av personuppgifter mellan myndigheter. Asylprocedurförordningen innebär att fler personuppgifter kan komma att behandlas och delas digitalt mellan Migrationsverket, Polismyndigheten och andra aktörer i samband med bl.a. registrering och kommunikation i asylärenden.

Skyddsgrundsförordningen medför att uppgifter om personer som beviljats internationellt skydd i större utsträckning kommer att hanteras enligt EU-gemensamma regler. Det kan aktualisera frågor om hur principerna om ändamålsbegränsning, lagringsminimering och informationsskyldighet tillämpas i praktiken.

Screeningförordningen och Eurodacförordningen innebär en mer omfattande behandling och lagring av bl.a. biometriska uppgifter i form av fingeravtryck och fotografier. Det kan exempelvis väcka frågor om proportionalitet, lagringstid och informationssäkerhet vid hantering av sådana uppgifter, särskilt när det gäller barns uppgifter och brottsbekämpande myndigheters åtkomst till databaser.

Även asyl- och migrationshanteringsförordningen och mottagandedirektivet kan medföra ökad behandling av kontakt- och identitetsuppgifter mellan medlemsstater, vilket kan aktualisera behovet av tydliga rutiner för gränsöverskridande informationsutbyte. I återvändandegränsförfarandet behandlas uppgifter om identitet, vistelseort och rättslig status, vilket ställer krav på att ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter är klar och att åtkomsten till personuppgifter sker på ett ändamålsenligt sätt.

Vidarebosättningsförordningen kan innebära behandling av personuppgifter vid svenska utlandsmyndigheter och därmed frågor

om dataskydd vid internationella överföringar. Även krishanteringsförordningen kan innebära undantag från ordinarie dataskyddsregler vid särskilda situationer, vilket kan aktualisera frågor om hur integritetsskyddet ska säkerställas under sådana förhållanden.

Direkta kostnader

Behovet av egeninitierad tillsyn av Integritetsskyddsmyndigheten kommer att öka med anledning av förslagen. Vidare har Integritetsskyddsmyndigheten en skyldighet att tillgodose enskildas rättigheter vid behandling av personuppgifter genom att ta emot klagomål och ge vägledning, t.ex. genom att svara på förfrågningar. Myndigheten ska även ge vägledning till personuppgiftsansvariga avseende dataskyddsfrågor hänförliga till dessa system, bl.a. vid så kallade förhandssamråd.

Kostnadsökningarna för Integritetsskyddsmyndigheten uppskattas uppgå till cirka 1,4 miljoner kronor för 2026, och 2,8 miljoner kronor fr.o.m. 2027. De direkta kostnader som uppstår med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar för Integritetsskyddsmyndigheten. Förslagen bedöms därmed vara fullt finansierade under genomförandefasen. Det är viktigt att noga följa kostnadsutvecklingen.

18.5.11 Riksdagens ombudsmän

Förslagen i migrations- och asylpakten kan innebära att Justitieombudsmannens tillsyns- och övervakningsuppgifter får ökad betydelse. Genom de nya EU-förordningarna införs flera direkt tillämpliga bestämmelser om myndigheternas handläggning av ärenden om internationellt skydd, om gränsförfaranden samt om förvar och återvändande. Dessa regler ställer höga krav på rättssäkerhet, proportionalitet och respekt för grundläggande rättigheter.

Detta kan medföra att Justitieombudsmannen i större utsträckning behöver följa upp och granska hur svenska myndigheter tillämpar de nya reglerna, särskilt i situationer där frihetsberövande, begränsning av rörelsefrihet eller korta tidsfrister

tillämpas. Det kan även innebära behov av fördjupad kompetens om EU:s asyl- och migrationsrätt samt om samspelet mellan nationella och direkt tillämpliga EU-bestämmelser. Sammantaget kan förslagen leda till ett visst ökat tillsynsbehov inom områden där rättssäkerheten riskerar att påverkas av snabba och komplexa förfaranden. De direkta kostnader som kan uppstå med anledning av förslagen bedöms kunna rymmas inom befintliga anslagsramar.

18.6 Statsfinansiella konsekvenser

18.6.1 Direkta kostnader för statliga myndigheter

Införandet av EU:s migrations- och asylpakt medför ökade kostnader för flera statliga myndigheter under genomförandeperioden 2026–2028. Kostnaderna avser främst it-utveckling, utbildning, personalförstärkningar samt anpassningar av processer och system kopplade till de nya EU-förordningarna. Sammantaget bedöms dessa rymmas inom befintliga anslagsramar för berörda myndigheter. Det finns även möjlighet för myndigheterna att söka medel från AMIF och BMVI. Förslagen bedöms därmed vara fullt finansierade under genomförandefasen. Det är viktigt att följa kostnadsutvecklingen. Tabell 17.4 redovisar beräknade direkta kostnader för berörda myndigheter under perioden.

Tabell 18.5 Direkta kostnader för fem statliga myndigheter

Miljoner kronor

Myndighet	2026	2027	2028
Migrationsverket	209	184,4	182,2
Polismyndigheten	95	41	41
Domstolsväsendet	26	16	2
Säkerhetspolisen	10	10	10
Integritetsskyddsmyndigheten	1,4	2,8	2,8
Totalt	341,4	254,2	238

18.7 Konsekvenser för kommuner och regioner

18.7.1 Konsekvenser för kommuner

Kommunerna berörs indirekt av flera av förslagen inom migrations- och asylpakten, särskilt genom ändringarna i skyddsgrundsförordningen och mottagandedirektivet. Förslaget att lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning samt lagen om ansvar för etableringsinsatser ska anpassas till EU:s regelverk innebär att kommunerna fortsatt ansvarar för bosättning, mottagande och etablering av personer som beviljats internationellt skydd. Detta innebär inga principiellt nya uppgifter, men ett behov av att säkerställa att lokala rutiner och informationssystem harmoniserar med de EU-rättsliga definitionerna och tidsfristerna.

Vidare påverkas kommunerna av förslagen som genomför mottagandedirektivet, bland annat genom bestämmelsen att barn till sökande ska tas emot i skolan inom två månader, jämfört med dagens en månad, från att ansökan om internationellt skydd lämnats in.

Sammantaget innebär förslagen att kommunernas ansvar inom bosättning, utbildning och mottagande av personer med internationellt skydd förblir i huvudsak oförändrat men att anpassningar av rutiner, samverkan och informationsöverföring kan behövas för att uppfylla EU:s harmoniserade regler.

Mottagandedirektivets krav på särskilda skyddsåtgärder för barn och andra sårbara grupper innebär att kommunerna får ett ökat ansvar för att tillhandahålla kvalificerat stöd inom mottagandet. En särskild konsekvens är behovet av en skyndsam process för utseende av samt fler och bättre utbildade gode män för ensamkommande barn. Kommunerna behöver säkerställa att gode män har tillräcklig

kompetens om asylprocessen, barns rättigheter och de nya regelverk som följer av EU:s migrations- och asylpakt. Detta kan kräva utvecklade utbildningsinsatser, tydligare rutiner för tillsyn samt förstärkt samverkan med Migrationsverket och regionerna för att säkerställa en rättssäker och sammanhållen hantering av barnens behov. Sammantaget bedöms förslagen inte innebära några nya obligatoriska åtaganden för kommunerna och bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Reglering enligt finansieringsprincipen är därför inte aktuell. Vidare är mottagandet av asylsökande ett statligt ansvar och staten ersätter kommuner och regioner för kostnader som uppstår i den kommunala verksamheten.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Förslagen bedöms inte innebära något direkt ingrepp i den kommunala självstyrelsen enligt 14 kap. 3 § regeringsformen. Kommunernas ansvar för mottagande, bosättning och utbildning av personer som beviljats internationellt skydd kvarstår i huvudsak oförändrat, och uppgifterna regleras även fortsättningsvis genom nationell lagstiftning.

De föreslagna justeringarna i svensk rätt syftar till att anpassa begrepp och ansvarsfördelning till EU:s gemensamma regelverk snarare än att ändra det kommunala ansvaret. De EU-rättsliga bestämmelserna gäller direkt eller genom mindre anpassningar i nationell rätt och innebär därmed ingen ny överlåtelse av beslutanderätt eller ekonomiskt åtagande för kommunerna. Eventuella administrativa följdverkningar bedöms kunna hanteras inom ramen för det ordinarie kommunala uppdraget.

18.7.2 Konsekvenser för regionerna

Införandet av screeningförordningen inom ramen för migrations- och asylpakten innebär att regionerna får ett tydligare och mer formaliserat ansvar för att genomföra hälsokontroller av tredjelandsmedborgare. Regionerna har redan i dag ett lagstadgat ansvar för att erbjuda hälsoundersökning till asylsökande och vissa andra utlänningar enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt

asylsökande m.fl. samt lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

Hälsokontrollen enligt screeningförfordningen skiljer sig dock från dagens ordning. Den utgör ett obligatoriskt moment i ett gränsförfarande och ska genomföras inom fastställda tidsfrister – senast tre dagar efter att en person påträffats i landet eller sju dagar vid den yttre gränsen. Hälsokontrollen syftar till att fastställa eventuella behov av hälsovård eller isolering av folkhälsoskäl. Kontrollen omfattar dock inga tvångsåtgärder.

Även om innehållet sannolikt i vissa delar motsvarar dagens frivilliga hälsoundersökningar, innebär screeningförfordningens krav att regionerna måste organisera och dimensionera verksamheten på ett nytt sätt. Det krävs rutiner för att snabbt kunna genomföra kontroller i anslutning till gräns eller ankomstplats, hantera rapporteringsskyldigheten till Polismyndigheten samt säkerställa tillgång till tolkar, journalföring och sekretesshantering enligt patientdatalagen.

Konsekvensen blir att regionerna behöver se över hur befintliga vårdresurser och system kan användas även för dessa hälsokontroller. Det kan kräva ökad personalberedskap, särskilda mottagningspunkter i anslutning till gränsnära områden samt utökad samverkan med Polismyndigheten och Migrationsverket. Samtidigt undviks behovet av att bygga upp en parallell vårdstruktur utanför den etablerade hälso- och sjukvården.

Sammanfattningsvis innebär screeningförfordningen att regionernas uppdrag inom hälso- och sjukvården förstärks och breddas. Hälsokontrollen är en ny, obligatorisk del av gränsförfarandet och bedöms kunna medföra ett marginellt behov av utökning vad gäller personal, logistik och administration, särskilt i regioner med internationella gränsövergångar.

Kostnaderna för regionerna

Mottagandet av asylsökande är ett statligt ansvar och staten ersätter kommuner och regioner för kostnader som uppstår i den kommunala verksamheten genom bl.a. förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. och förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande.

De direkta kostnaderna för hälsokontroller enligt screeningförordningen kan uppskattas med utgångspunkt i nuvarande ersättningsnivåer för hälsoundersökningar av asylsökande enligt förordningen om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande. Enligt underlag från regionerna⁵²⁰ uppgår den genomsnittliga vårdkostnaden till cirka 20 000 kronor per asylsökande för 2024. Hälsoundersökningen bedöms utgöra en mindre men avgränsad del av denna kostnad, motsvarande cirka 10 procent. Beräkningen utgår från en schabloniserad kostnadsmodell som omfattar följande komponenter:

- Medicinsk hälsokontroll: 2 000 kronor per individ, motsvarande dagens ersättningsnivå för asyhlälsoundersökning.
- Tolkstöd: 500 kronor per individ.
- Administrativ hantering (bokning, dokumentation m.m.): 200 kronor per individ.
- Kompletterande medicinsk bedömning: beräknas omfatta ca 10 procent av individerna, till en kostnad på 150 kronor per individ.

Den sammanlagda direkta kostnaden per individ beräknas därmed till 2 850 kronor utan provtagning (2 000 + 500 + 200 + 150). Vid inkludering av smittskyddsprovtagning, exempelvis för tuberkulos, hepatit och hiv vid indikation, tillkommer cirka 400 kronor per individ.

Vid ett antagande om ca 5 000 asylsökande per år 2026–2028, varav ca 4 000 bedöms genomgå screening motsvarar detta en total direkt kostnad på cirka 11,4 miljoner kronor utan provtagning och 11,6 miljoner kronor om 10 procent av individerna genomgår provtagning. Schablonersättningen för regionerna per hälsokontroll inkl. tolk uppgår till 2 175 kronor. Den totala tillkommande kostnaden bedöms bli ca 2,8 miljoner kronor per år med halvårseffekt 2026. Kostnaderna bör därför kunna hanteras inom ramen för statlig ersättning enligt nuvarande modell för asylsjukvård, där regionerna ersätts för faktiska kostnader genom anslag 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* inom utgiftsområde 8 Migration.

⁵²⁰ SKR (2025) Hälso- och sjukvård för asylsökande och massflyktingar under år 2024.

18.8 Konsekvenser för civilsamhället

Migrations- och asylpakten kan få indirekta konsekvenser för civilsamhället. Ett förändrat regelverk kan leda till större efterfrågan på juridisk rådgivning, praktiskt stöd och sociala insatser som bedrivs av ideella organisationer och aktörer med humanitär inriktning.

18.9 Konsekvenser för de migrationspolitiska målen

Implementeringen av EU:s migrations- och asylpakt bedöms ha betydelse för regeringens migrationspolitiska mål. På kort sikt innebär genomförandet omfattande anpassningar i myndigheternas verksamhet, särskilt för Migrationsverket, Polismyndigheten, och domstolsväsendet. För att uppnå en effektiv tillämpning krävs investeringar i it-system, utbildning, kompetensutveckling och organisatoriska förändringar. Under införandefasen kan dessa anpassningar medföra ökade administrativa kostnader och risk för tillfälliga flaskhalsar i handläggningen.

På längre sikt kan en fullt genomförd pakt bidra till att stärka flera migrationspolitiska mål. En mer enhetlig och förutsägbar tillämpning av EU-rätten kan främja en kontrollerad och rättssäker invandring samt minska skillnader i asylprövning mellan medlemsstater. Detta kan i sin tur bidra till att minska den irreguljära migrationen och motverka sekundära förflyttningar inom EU.

Tillämpningen av gräns- och screeningförfaranden kan stärka förmågan att tidigt identifiera personer med skyddsbehov och särskilda sårbarheter, vilket ligger i linje med målet att ge skydd till människor som har rätt till det enligt EU-rätten och internationella åtaganden. Samtidigt kan de nya förfarandena medföra längre vistelsetider i större mottagningsanläggningar innan beslut fattas, vilket kan påverka möjligheterna till tidig etablering negativt.

De förstärkta reglerna om återvändande och ökad samordning mellan medlemsstaternas myndigheter kan på sikt förbättra förutsättningarna för att personer utan skyddsskäl lämnar landet, vilket stärker rättssäkerheten och systemets legitimitet. Sammantaget bedöms genomförandet av migrations- och asylpakten kunna bidra till att regeringens migrationspolitiska mål uppnås.

18.10 Konsekvenser för de integrationspolitiska målen

EU:s migrations- och asylpakt kan på flera sätt påverka möjligheterna att nå de nationella integrationspolitiska målen. Om paktens nya regler leder till snabbare och mer harmoniserade asylprövningar kan personer som beviljas skydd få tidigare och tydligare besked om sin rätt till uppehållstillstånd. Det skapar bättre förutsättningar för tidig integration genom att språkinläring, utbildning och inträde på arbetsmarknaden kan påbörjas tidigare. Mer förutsägbara mottagningsvolymer och kortare handläggningstider kan därmed stärka förutsättningarna att uppnå det integrationspolitiska målet.

Om fler personer omfattas av screening- eller gränsförfaranden kan det innebära att vissa grupper tillfälligt vistas längre tid i mottagningssystemet innan beslut fattas, särskilt om processerna blir mer komplexa. Samtidigt är syftet med reformen att påskynda asyلفörfarandet och minska den totala vistelsetiden. Långvarig osäkerhet kan fördröja språkinläring, arbetsmarknadsinträde och social delaktighet, vilket riskerar att försvaga integrationen och leda till passivisering. Skillnader kan också uppstå mellan olika grupper av migranter: de som får uppehållstillstånd kan snabbt komma in i etableringsinsatser, medan de som nekas asyl men ändå stannar i landet riskerar marginalisering och att hamna utanför både arbetsmarknad och välfärdssystem.

18.11 Konsekvenser för brottslighet, fusk och felaktiga utbetalningar

Tillämpningen av paktens regler bedöms få konsekvenser för både brottslighet, det brottsförebyggande arbetet samt risken för fusk och felaktiga utbetalningar.

Paktens skärpta regler omfattar mer än enbart registrering och identitetskontroller. De nya bestämmelserna innebär bland annat ett obligatoriskt och enhetligt screeningförfarande vid ankomst, där hälsokontroller, säkerhetsprövningar, identitetsverifiering och insamling av biometriska uppgifter genomförs. Detta stärker möjligheterna att tidigt säkerställa korrekta uppgifter och minskar

riskerna för dubbelregistreringar, identitetsrelaterade oegentligheter och därmed felaktiga utbetalningar.

Vidare införs ett gränsförfarande som syftar till att påskynda handläggningen av asylansökningar direkt vid gränsen. Detta kan minska antalet personer som vistas under längre tid i mottagningssystemet utan fastställd rättslig status, vilket både kan motverka felaktiga utbetalningar och minska risken för att individer hamnar i utsatthet och exploateras i brottslig verksamhet.

Bestämmelserna om återvändande syftar till att skapa en mer enhetlig och effektiv process för personer som inte beviljas skydd. Detta kan leda till att rätten till stöd och ersättningar upphör snabbare än i dag, vilket minskar risken för felaktiga utbetalningar. Samtidigt kan en mer effektiv återvändandeprocess minska utrymmet för att personer utan tillstånd utnyttjas av kriminella nätverk, vilket är av betydelse ur ett brottsförebyggande perspektiv.

Slutligen innebär utbyggnaden av de gemensamma informationssystemen, däribland Eurodac och andra databaser för biometriska uppgifter, att medlemsstaterna får bättre möjligheter till informationsutbyte och kontroll. Detta stärker förutsättningarna för att motverka både avsiktligt fusk och administrativa misstag, men även för att förebygga brott kopplade till människosmuggling, människohandel och olaglig exploatering. Sammantaget bedöms paktens regler därmed kunna bidra till att minska utrymmet för brottslighet, stärka det brottsförebyggande arbetet och reducera risken för fusk och felaktiga utbetalningar, även om övergången till de nya systemen kan medföra vissa inledande utmaningar.

18.11.1 Brottsligheten

Brottsligheten kan påverkas på flera sätt av de nya reglerna. En längre vistelse i mottagningscenter eller i gränsförfaranden kan öka risken för människohandel, exploatering och annan brottslighet riktad mot asylsökande och migranter, särskilt när det gäller kvinnor, barn och andra utsatta grupper. Stramare regler kan samtidigt skapa en större efterfrågan på irreguljära vägar in i EU, något som kan utnyttjas av smugglings- och människohandelsnätverk. Även på lokal nivå kan risker uppstå. Om många personer tvingas leva länge i osäkerhet

utan rätt till arbete eller etableringsinsatser kan det i vissa fall bidra till småskalig kriminalitet eller social oro.

18.11.2 Den brottsförebyggande verksamheten

Den brottsförebyggande verksamheten kan påverkas på flera sätt genom de föreslagna förändringarna. Polismyndigheten, kommuner och civilsamhällesorganisationer kan behöva förstärka sina insatser för att motverka människohandel, våld i nära relationer och exploatering av asylsökande. Ett mer komplext mottagande, där fler aktörer som kommuner, Migrationsverket, polisen och socialtjänsten är inblandade, innebär också ett ökat behov av samverkan för att det brottsförebyggande arbetet ska bli effektivt.

Samtidigt kan den utökade screeningen och gränsförfarandet medföra positiva effekter genom ökad kontroll avseende bakgrund och identitet samt fysisk kontroll av personer. Personer som har andra syften med sin ansökan än att beviljas skydd kan i högre utsträckning antas komma att vara under myndigheternas kontroll. Denna kombination av åtgärder kan leda till förbättrade resultat i både det brottsförebyggande och det brottsbekämpande arbetet.

Allmänhetens oro för kriminalitet i samband med mottagandet kan påverka det lokala trygghetsarbetet och ställa ytterligare krav på tydlig kommunikation och förebyggande åtgärder. Den ökade kontrollen kan dock även bidra till att stärka allmänhetens förtroende för asylprocessen.

18.11.3 Fusk och felaktiga utbetalningar

Det finns en risk för felaktiga utbetalningar när processerna blir snabbare och fler personer överförs mellan EU-länder, eftersom det kan leda till administrativa misstag eller dubbelregistreringar som i sin tur kan resultera i felaktiga ersättningar. Samtidigt innebär paktens regler om biometriska data och skärpta identitetskontroller en möjlighet att minska risken för fusk och identitetsrelaterade bedrägerier. Om fler personer omfattas av återvändandeprocesser uppstår dessutom utmaningar i att avgöra när rätten till ersättning ska upphöra, vilket gör att tydliga rutiner blir nödvändiga för att undvika felaktiga utbetalningar.

18.12 Konsekvenser för jämställdheten

EU:s migrations- och asylpakt kan få flera konsekvenser för jämställdheten. Kvinnor och flickor söker ofta asyl på grunder som könsrelaterat våld, tvångsäktenskap eller könsstympning. Om de nya screening- och gränsförfarandena blir mer standardiserade finns en risk att individuella och könsspecifika skyddsbehov inte uppmärksammas i tillräcklig omfattning. Detta kan försvaga rättssäkerheten för kvinnor och flickor och leda till att deras särskilda skyddsgrunder inte beaktas fullt ut i asylprövningen.

Även mottagandeförhållandena kan påverka jämställdheten. Längre vistelser i större mottagningscenter eller vid gräns ökar risken för utsatthet, trakasserier och våld mot kvinnor och flickor. Om tillgången till särskilda boendelösningar, vård och skydd inte säkerställs finns en risk för försämrad trygghet och ojämlika levnadsvillkor under asylprocessen. Bristande stöd och skydd kan i sin tur försvåra möjligheterna till etablering och full delaktighet i samhället, vilket motverkar målen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

18.13 Konsekvenser för barn och ungdomar

Förslagen i migrations- och asylpakten bedöms få särskild betydelse för barn och ungdomar som söker eller beviljas internationellt skydd. Genom asylprocedurförordningen och mottagandedirektivet stärks barns rättigheter i asylprocessen genom tydligare regler om åldersbedömning, rätt till information på ett språk och en form som är anpassad till barnets ålder samt krav på att intervjuer ska genomföras under trygga och barnanpassade former. För ensamkommande barn innebär förslagen att tidsfrister införs för hur snabbt en företrädare ska utses samt att den gode mannen ska genomgå registerkontroll, vilket stärker skyddet mot olämpliga företrädare och bidrar till ökad rättssäkerhet.

Sammantaget syftar förslagen till att stärka barns och ungdomars rättigheter, rättssäkerhet och möjligheter till utbildning och etablering inom ramen för EU:s gemensamma asylsystem. Samtidigt kan de korta tidsfristerna och tillfälliga arrangemangen vid gränsförfaranden innebära praktiska utmaningar för att fullt ut tillgodose barnets bästa och ungas långsiktiga etablering i samhället.

18.14 Konsekvenser för den personliga integriteten

Eurodacförordningen innebär en betydande utvidgning av vilka kategorier av migranter vars biometriska uppgifter ska samlas in, lagras och behandlas. Detta omfattar även minderåriga från sex års ålder. Förändringen stärker möjligheterna till identifiering, brottsbekämpning och informationsutbyte mellan medlemsstater och Europol, men medför samtidigt en ökad risk för intrång i den personliga integriteten.

Förordningen innebär också en intensifiering av myndigheternas insamling och behandling av känsliga personuppgifter, vilket ökar behovet av effektiva tillsynsmekanismer och transparens gentemot den enskilde.

18.15 Konsekvenser för miljön

EU:s migrations- och asylpakt är i första hand ett rättsligt och administrativt regelverk för asyl- och migrationshantering. Den innehåller inga direkta bestämmelser som syftar till att påverka miljön.

19 Författningskommentar

19.1 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

1 kap.

1 §

I paragrafen finns en innehållsförteckning till lagen.

Paragrafen ändras till följd av att 4 kap. byter rubrik.

3 c §

Paragrafen, som är ny, anger vad som i lagen avses med skyddsgrundsförordningen, asylprocedurförordningen, förordningen om återvändandegränsförfarande, vidarebosättningsförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen, screeningförordningen, och Eurodacförordningen. De hänvisningar till förordningarna som finns i lagen är dynamiska, dvs. avser förordningarna i deras vid varje tidpunkt gällande lydelse.

3 d §

Paragrafen, som är ny, anger att begreppen internationellt skydd, ansökan om internationellt skydd, flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande samt säkert tredjeland och säkert ursprungsland ska förstås såsom de definieras i skyddsgrunds- och asylprocedurförordningarna. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

5 §

Paragrafen anger vad som avses med inresa. Övervägandena finns i avsnitt 7.7 och 12.3.4.

I *andra stycket*, som är nytt, införs en upplysningsbestämmelse om att det finns bestämmelser i screeningförordningen, asylprocedurförordningen och förordningen om återvändandegränsförfarande om att en person under vissa omständigheter inte ska ges tillstånd att resa in i Sverige.

I *tredje stycket*, som är nytt, införs en upplysningsbestämmelse om att en person under vissa omständigheter inte ska anses vara inrest i Sverige enligt asylprocedurförordningen.

7 §

Paragrafen anger vad som avses med säkerhetsärenden. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1, 5.3.2, 5.3.18 och 5.3.26.

Ändringen i *första stycket* görs till följd av att terminologin i den svenska utlänningsrätten ska överstämma med terminologin i asylprocedurförordningen, skyddsgrundsförordningen och övriga rättsakter inom migrations- och asylpakten.

Ändringen i *andra stycket* görs till följd av att 12 kap. 19 § första och andra styckena upphör att gälla.

9 §

Av paragrafen följer en upplysning om att det som gäller för avvisning och utvisning i tillämpliga delar också gäller för beslut om återvändande i ärenden om internationellt skydd och för beslut om överföring enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen. Hänvisningen till asyl- och migrationshanteringsförordningen ersätter den tidigare hänvisningen till Dublinförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.15 och 10.4.11.

13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggningstider för säkerhetsärenden. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.13.

I *andra stycket*, som är nytt, finns en upplysning om att det i asylprocedurförordningen finns bestämmelser om handläggningstid för ärenden om internationellt skydd.

15 §

Paragrafen anger vilka omständigheter som får beaktas vid bedömningen av om det finns risk för att en utlänning avviker. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1, 5.3.2, 7.9.4 och 11.4.7.

Ändringen i *första stycket* görs till följd av att terminologin i den svenska utlänningsrätten ska överstämma med terminologin i asylprocedurförordningen, skyddsgrundsförordningen och övriga rättsakter inom migrations- och asylpakten.

Genom *andra stycket*, som är nytt, införs en bestämmelse om att det vid bedömningen av om det finns en risk för att en person som har ansökt om internationellt skydd avviker även får tas hänsyn till vissa omständigheter enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen och asylprocedurförordningen.

Genom *tredje stycket*, som är nytt, införs en bestämmelse om att det vid en bedömning av om det finns en risk för att en person som inte har ansökt om internationellt skydd avviker även får tas hänsyn till vissa omständigheter enligt screeningförordningen.

2 kap.

1 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om utfärdande av främlingspass. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8. Ändringen, som innebär att andra stycket upphävs, är en följd av anpassningen av svensk rätt till artikel 25 i skyddsgrundsförordningen.

1 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en ansökan om främlingspass ska avslås. Ändringen, som innebär att andra stycket upphävs, är en följd av ändringen i 2 kap. 1 a §. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8 och 6.3.11.

1 d §

Paragrafen innehåller bestämmelser om möjligheten att återkalla ett främlingspass av säkerhetsskäl. Ändringen, som innebär att andra stycket upphävs, är en följd av ändringen i 2 kap. 1 a §. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8 och 6.3.11.

1 e §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om resedokument för statslösa och för medborgare i en annan EU-stat. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8., 6.3.11 och 16.2.

Första och andra stycket motsvarar hittillsvarande 4 kap. 4 § första och andra stycket i fråga om en statslös utlänning.

Av *tredje stycket* framgår att resedokument även får utfärdas för en medborgare i en annan EU stat som har förklarats vara flykting enligt 5 kap. 1 b § första stycket, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver att så inte sker. Ett resedokument som utfärdats för en sådan person ska på motsvarande sätt som för en statslös person återkallas om innehavaren upphör att vara flykting.

1 f §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om resehandlingar för utlänningar som har beviljats flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande samt för familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjesammanhållning. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.6 och 6.3.8.

I *första stycket* finns en upplysning om att det i skyddsgrundsförordningen finns bestämmelser om resehandlingar för personer som innehar flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.

I *andra stycket* finns en upplysning om att det i skyddsgrundsförordningen finns bestämmelser om resehandlingar för familjemedlemmar till personer som har beviljats internationellt skydd och som har beviljats ett uppehållstillstånd på grund av familjesammanhållning.

I *tredje stycket* finns bestämmelser om återkallelse av en resehandling när flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas i enlighet med skyddsgrundsförordningen.

I *fjärde stycket* finns bestämmelser om återkallelse av en resehandling när ett uppehållstillstånd för en familjemedlem återkallas i enlighet med skyddsgrundsförordningen eller 7 kap. 1 a §.

I *femte stycket* finns bestämmelser om återkallelse av en resehandling för personer som beviljats internationellt skydd eller för en familjemedlem om tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver det.

2 §§

Paragrafen innehåller bemyndiganden om pass, främlingspass, resedokument och resehandlingar för utlänningar. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8.

Bemyndigandet i paragrafens *tredje stycke* ändras på så sätt att bemyndigandet i hittillsvarande 4 kap. 4 § tredje stycket i fråga om resedokument för en statslös utlänning flyttas hit samt att bemyndigandet även gäller för resehandlingar som utfärdats med stöd av skyddsgrundsförordningen.

8 a §

Paragrafen innehåller undantag från kravet på visering.

I paragrafens *andra stycke* görs följdändringar vad gäller paragrafhänvisningar.

4 kap.

1 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om undantag från rätten att stanna kvar i Sverige under det administrativa förfarandet. Paragrafen innehåller vidare en upplysning om att det i 8 kap. respektive 12 kap. finns bestämmelser om beslut om avvisning och

utvisning och verkställighet av sådana beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6.

2 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om undantag från rätten att stanna kvar i Sverige under handläggningen av efterföljande ansökningar enligt asylprocedurförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.18.

3 §

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om i vilka situationer en ansökan om internationellt skydd får avvisas. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26.

4 §

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om när Migrationsverket får förklara en ogrundad ansökan om internationellt skydd som uppenbart ogrundad. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26.

5 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om gränsförfaranden enligt asylprocedurförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.17.

I *första stycket* finns en upplysning om att det i artikel 45 i asylprocedurförordningen finns bestämmelser om när en ansökan om internationellt skydd ska prövas inom ramen för ett gränsförfarande.

I *andra stycket* finns en bestämmelse om förutsättningarna för att även i andra fall pröva en ansökan om internationellt skydd inom ramen för ett gränsförfarande om förutsättningarna enligt artikel 43 i asylprocedurförordningen är uppfyllda och det inte föreligger exceptionella omständigheter. Exempel på exceptionella om-

ständigheter skulle kunna vara en situation med en markant ökning av antalet personer som söker skydd i Sverige inom en kort tidsperiod, tekniska eller logistiska problem samt säkerhetsrelaterade händelser. Det skulle också kunna vara skäl hänförliga till sökanden som är särskilt beaktansvärda och som inte ryms inom asylprocedurförordningens undantagsbestämmelser.

6 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om säkra länder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.19.

I *första stycket* finns en upplysning om att det i asylprocedurförordningen finns bestämmelser om fastställande av länder som säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förteckningar över säkra tredjeländer och säkra ursprungsländer.

7 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om handläggningstid hos migrationsdomstol. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.17 och 5.3.24.

I *första stycket* föreskrivs att mål som avser beslut att neka prövning av en ansökan, beslut att avslå en ansökan om internationellt skydd som uppenbart ogrundad eller beslut att avslå eller avskriva en ansökan som implicit återkallad ska avgöras av migrationsdomstol senast inom två månader och mål som avser övriga beslut enligt artikel 67.1 asylprocedurförordningen inom åtta månader. Migrationsdomstolen får förlänga denna tid, om ytterligare utredning eller någon annan särskild omständighet gör det nödvändigt.

I *andra stycket* föreskrivs att mål om internationellt skydd hos en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen som prövas inom ramen för ett gränsförfarande ska tas upp till prövning inom tre veckor från den dag då överklagandet kom in till domstolen. En begäran om att få stanna kvar i Sverige som lämnats in i enlighet med

artikel 68.4 och 68.5 i asylprocedurförordningen ska avgöras inom en vecka.

8 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om beslutande myndighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

I *första stycket* föreskrivs att Migrationsverket är beslutande myndighet i enlighet med skyddsgrunds- och asylprocedurförordningen.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar i stort sett hittillsvarande 4 kap. 6 § andra stycket men anpassas efter den EU-rättsliga terminologin.

5 kap.

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.7.

Bestämmelserna i artikel 24.1–24.2 skyddsgrundsförordningen om rätt till och utfärdande av uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd är direkt tillämpliga. Den motsvarande svenska bestämmelsen i 5 kap. 1 § har därför upphävts.

Första stycket ändras genom att det införs en upplysning om att bestämmelser om uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd finns i artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

Andra stycket ändras på så sätt att det införs bestämmelser om giltighetstid för uppehållstillstånd som beviljats enligt artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

1 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysning om att bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till personer som beviljats internationellt skydd enligt skyddsgrundsförordningen och

vidarebosättningsförordningen finns i artikel 23 i skyddsgrunds-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.6 och 13.2.3.

1 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om flyktingförklaring och återkallelse av flyktingförklaring samt uppehållstillstånd på grund av flyktingförklaring för medborgare i andra EU-stater. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Paragrafen får ett nytt innehåll och de hittillsvarande bestämmelserna om när en asylansökan får avvisas tas bort.

Av *första stycket* framgår när en medborgare i en annan EU-stat ska förklaras vara flykting och när en sådan flyktingförklaring ska återkallas. Första stycket hänvisar, både i fråga om definitionen av flykting och när en person är utesluten från att anses som en flykting, till Genèvekonventionen den 28 juli 1951, ändrad genom tilläggsprotokollet den 31 januari 1967. En ansökan om skydd från en medborgare i en annan EU-stat ska, i enlighet med protokoll (nr 24) om asyl för medborgare i Europeiska unionens medlemsstater (EUT C 202, 7.6.2016, s. 304–305), behandlas med utgångspunkt att den är uppenbart ogrundad. En sådan ansökan kan alltså i normalfallet avslås. Migrationsverket är beslutande myndighet i fråga om flyktingförklaring och återkallelse av flyktingförklaring.

Av *andra stycket* framgår att en medborgare i en annan EU-stat som har förklarats vara flykting enligt första stycket och som befinner sig i Sverige ska beviljas uppehållstillstånd. Upphållstillstånd som beviljas till en sådan flykting ska vid det första beslutstillfället vara tidsbegränsat och gälla i tre år. Om uppehållstillståndet förlängs ska giltighetstiden vid varje besluts-tillfälle bestämmas till tre år. Att Migrationsverket är beslutande myndighet i fråga om uppehållstillstånd framgår av 20 §.

2 a §

Paragrafen behandlar rätten till uppehållstillstånd för de familjemedlemmar till skyddsbehövande som har återtagits enligt 5 a kap. 7 a §. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1 och 6.3.11.

Första stycket ändras till följd av att hittillsvarande 4 kap. 5 d § flyttas till 5 a kap. 7 a §. Vidare anpassas stycket till terminologin i skyddsgrunds- och asylprocedurförordningen.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1, 6.3.6 och 6.3.11.

Ändringen i *första stycket 4* innebär en anpassning till den EU-rättsliga terminologin.

Första stycket 5 upphävs till följd av anpassningen av svensk rätt till artikel 23 i skyddsgrundsförordningen.

Bestämmelsen tillförs ett nytt *andra stycke* av vilket framgår att första stycket inte gäller en utlänning som omfattas av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen. Det tidigare andra stycket flyttas till tredje stycket.

Det tidigare tredje stycket flyttas till *fjärde stycket*. Stycket ändras till följd av ändringen i 5 kap. 1 § och det införs en bestämmelse om att uppehållstillstånd enligt första stycket 1 och 2 kan beviljas om anknytningspersonen har ett uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

3 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 6.3.7.

Första stycket 1 b och 2 ändras till följd av ändringen i 5 kap. 1 §. Det införs bestämmelser om att anknytningspersonen kan ha ett uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

Tredje stycket 2 ändras på så sätt att den anpassas till den EU-rättsliga terminologin.

Fjärde stycket ändras till följd av ändringen i 5 kap. 1 §. Av fjärde stycket i dess nya lydelse framgår att uppehållstillstånd enligt första stycket 1 a, 3 och 4 och tredje stycket 2 inte ska beviljas om den person som utlänningen åberopar anknytning till har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande

omständigheter, verkställighetshinder eller har ett uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

3 d §

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kravet på försörjning i 5 kap. 3 b §. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1 och 5.3.2.

Första stycket ändras genom att det anpassas till den EU-rättsliga terminologin och systematiken.

Första stycket 3 upphävs till följd av anpassningen av svensk rätt till artikel 23 i skyddsgrundsförordningen.

3 g §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tidsbegränsning av uppehållstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.7.

Första stycket ändras på så sätt att hänvisningarna till hittillsvarande 5 kap. 1 § tas bort eftersom den upphävs och det i stället hänvisas till uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

Tredje stycket ändras genom att det också föreskrivs att om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas enligt 3 eller 3 a §, och anknytningspersonen har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting, ska det nya tidsbegränsade uppehållstillståndet gälla för samma tid som uppehållstillståndet för anknytningspersonen.

17 §

Paragrafen innehåller bl.a. bestämmelser om omständigheter som särskilt ska beaktas i ärenden om uppehållstillstånd som inte omfattas av EU-rätten. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26 och 16.2.

De ändrade hänvisningarna i *första stycket* innebär att första stycket inte ska tillämpas i ärenden om uppehållstillstånd enligt 1 a och 1 b, dvs. i ärenden om uppehållstillstånd på grund av familjesammanhållning enligt skyddsgrundsförordningen och för

uppehållstillstånd för medborgare i en annan EU-stat som har förklarats vara flykting enligt Genèvekonventionen den 28 juli 1951, ändrad genom tilläggsprotokollet den 31 januari 1967.

18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en ansökan om uppehållstillstånd ska ha gjorts och beviljats. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.6 och 6.3.7.

Andra stycket 1 ändras genom att hänvisningen till 1 § tas bort eftersom den upphävs. *Andra stycket 6* ändras på så sätt att en ansökan om uppehållstillstånd från en som har rätt till uppehållstillstånd som familjemedlem till en person som beviljats internationellt skydd kan bifallas efter inresa i Sverige.

5 a kap.

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ställning som varaktigt bosatt ska beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1, 6.3.2 och 6.3.10.

Andra stycket anpassas efter den EU-rättsliga terminologin och systematiken.

I *femte stycket* införs en bestämmelse om hur vistelsetiden ska beräknas för en person beviljats internationellt skydd och som påträffas i en annan EU-stat, utan att ha rätt att vistas eller bosätta sig där.

1 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för den som har ett EU-blåkort att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

Andra stycket punkten 2 ändras genom att den anpassas till den EU-rättsliga terminologin.

7 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återtagande av skyddsbehövande som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och deras familjemedlemmar. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 4 kap. 5 d §.

5 b kap.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ inte ska beviljas i vissa situationer. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 6.3.7.

Första stycket 2 ändras genom att det införs en hänvisning till uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen i stället för 5 kap. 1 § som upphävs och bestämmelsen anpassas till den EU-rättsliga terminologin.

6 a kap.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilka situationer EU-blåkort inte ska beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3 och 6.3.7.

Första stycket 2 ändras till följd av att 5 kap. 1 § upphävs och anpassas efter den EU-rättsliga terminologin.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en ansökan om EU-blåkort som huvudregel ska göras och beviljas innan inresa i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3. och 6.3.7.

Andra stycket 4 ändras till följd av att 5 kap. 1 § upphävs och anpassas efter den EU-rättsliga terminologin.

10 §

I paragrafen undantas vissa familjemedlemmar från bestämmelserna om uppehållstillstånd i kapitlet. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 6.3.7.

Andra stycket ändras på så sätt att den anpassas till den EU-rättsliga terminologin och att hänvisningen till hittillsvarande 5 kap. 1 § tas bort eftersom den upphävs och det i stället hänvisas till uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

7 kap.

1 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om återkallande av uppehållstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.6 och 6.3.7.

Första stycket innehåller en upplysning om att det finns bestämmelser i skyddsgrundsförordningen om återkallande av uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd och för familjemedlemmar till personer som beviljats internationellt skydd.

Andra stycket föreskriver att uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen ska återkallas när beslut om att återkalla utlänningens internationella skydd meddelats.

Tredje stycket föreskriver att uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen ska återkallas när utlänningens anknytning till personen som beviljats internationellt skydd upphör eller när ett beslut om att återkalla anknytningspersonens internationella skydd har meddelats. Detsamma gäller om utlänningen är utesluten eller skulle kunna uteslutas från internationellt skydd eller om det finns starka indikationer på att familjemedlemmens äktenskap eller partnerskap har ingåtts enbart för att möjliggöra inresa eller bosättning i Sverige.

8 kap.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när beslut om avvisning och utvisning ska meddelas. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6 och 5.3.15.

Paragrafen ändras på så sätt att *andra stycket* upphävs till följd av att svensk rätt anpassas till den EU-rättsliga systematiken och att 5 kap. 1 c § därför upphävs.

16 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om beslut om avvisning, utvisning och återvändande i ärenden om internationellt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.15.

I paragrafens *första stycke* finns en upplysning om att det finns bestämmelser om beslut om återvändande i artikel 37 i asylprocedurförordningen.

I *andra stycket* finns en bestämmelse om att beslut om avvisning eller utvisning med omedelbar verkställighet ska meddelas utan dröjsmål i vissa situationer, om inte synnerliga skäl talar mot det.

17 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken myndighet som ska pröva frågan om avvisning i vissa situationer. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.25.

Första stycket 1 upphävs och regleras i stället i 18 a §. Övriga punkter i stycket numreras om och anpassas efter den EU-rättsliga terminologin.

18 a §

Paragrafen, som är ny, anger att Migrationsverket ska pröva frågan om återvändande, avvisning eller utvisning enligt 16 a §, dvs. i ärenden om internationellt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6 och 5.3.14.

19 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beslut om omedelbar verkställighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.23.

I paragrafens görs ändringar med anledning av att frågan om omedelbar verkställighet i ärenden om internationellt skydd regleras i artikel 68 i asylprocedurförordningen. I övrigt görs en följdändring med anledning av att bestämmelsen i 8 kap. 17 § ändras.

27 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att beslut i fråga om uppehållstillstånd och arbetstillstånd också får fattas när ett överklagat ärende eller mål om avvisning eller utvisning avgörs. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26 och 6.3.11.

Ändringarna i *tredje stycket* är en följd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen och skyddsgrundsförordningen.

9 kap.

2 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om kontroll av personer enligt screeningförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.2.

Första stycket anger att Polismyndigheten ansvarar för screening av personer enligt screeningförordningen. Polismyndigheten är således huvudansvarig myndighet för hela screeningprocessen.

Enligt *andra stycket* ansvarar Polismyndigheten och Migrationsverket för utförandet av identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 i screeningförordningen och Polismyndigheten ansvarar för utförandet av säkerhetskontroll enligt artiklarna 15 och 16 i screeningförordningen.

I *tredje stycket* anges en skyldighet för Tullverket och Kustbevakningen att hjälpa till vid kontroll enligt andra stycket.

Enligt *fjärde stycket* ansvarar Polismyndigheten och Migrationsverket för utförandet av sårbarhetskontroll enligt artikel 12.3, registrering av biometriska uppgifter enligt artikel 8.5 d, samt

ifyllande av screeningformuläret enligt artikel 17 och för avslutande delen av screeningen enligt artikel 18 i screeningförordningen.

I *femte stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller de myndigheter som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vid vilka platser vid yttre gräns enligt artiklarna 5.1 och 5.2 respektive inom territoriet enligt artikel 7.1 i screeningförordningen som screening ska genomföras.

2 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om kroppsvisitation. Övervägandena finns i avsnitt 7.10.4.

I *första stycket* anges att en polisman eller en särskilt förordnad passkontrollant i vissa situationer får kroppsvisitera en person som är skyldig att genomgå screening.

I *andra stycket* anges att även tulltjänstemän eller tjänstemän vid Kustbevakningen har samma befogenheter som polisman att utföra kroppsvisitation enligt första stycket.

I *tredje stycket* anges bl.a. att hänsynsprincipen ska gälla vid kroppsvisitationer enligt denna paragraf.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omhändertagande av pass och andra identitetshandlingar. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

Paragrafen ändras på så sätt att den anpassas till den EU-rättsliga terminologin.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omhändertagande av biljett. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

Första stycket 2 ändras på så sätt att den anpassas till den EU-rättsliga terminologin.

8 §

I paragrafen regleras vissa situationer där Migrationsverket, Polismyndigheten eller en utlandsmyndighet får fotografera en utlänning och ta hans eller hennes fingeravtryck. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1, 5.3.2, 6.3.1 och 9.2.3.

Första stycket första meningen ändras så att åldersgränsen för när fingeravtryck får tas sänks från 14 till sex år.

Första stycket punkt 2 ändras till följd av att svensk rätt anpassas till den EU-rättsliga systematiken och bestämmelserna i 4 kap. 1 och 2 §§ därför upphävs. Enligt den nya lydelsen får en utlänning fotograferas och avkrävas fingeravtryck om han eller hon omfattas av skyldigheten att lämna biometriska uppgifter i enlighet med Eurodacförordningen. Vad som avses med Eurodacförordningen framgår av 1 kap. 3 c §. När biometriska uppgifter ska tas i ärenden om vidarebosättning i enlighet med Eurodacförordningen får fotografi och fingeravtryck även tas av en utlandsmyndighet.

I *andra stycket* anges att det fotografi och de fingeravtryck som tagits enligt artikel 23.1 i Eurodacförordningen omedelbart ska förstöras om det framkommer att utlänningen har rätt att vistas i Sverige. I annat fall kan fotografiet eller fingeravtrycken lagras i ett register med stöd av 15 § utlänningsdatalagen (2016:27).

11 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att stanna kvar för utredning i samband med genomförande av screening. Övervägandena finns i avsnitt 7.9.3.

I *första stycket*, föreskrivs en skyldighet stanna kvar för den som ska genomgå screening enligt artiklarna 5.1, 5.2 eller 7.1 i screeningförordningen. Skyldigheten gäller som längst tolv timmar eller om det finns särskilda skäl ytterligare tolv timmar. Sådana särskilda skäl kan föreligga om personen som ska genomgå screening påträffas inom landet och måste transporteras en längre sträcka till platsen för screening. Särskilda skäl kan också vara för handen om det vid yttre gräns vid ett enstaka tillfälle skett ett ökat inflöde av personer som ska genomgå screening.

Andra stycket, innehåller ett undantag från första stycket.

Av *tredje stycket* följer att en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant, en tulltjänsteman eller en tjänsteman vid Kustbevakningen får hålla kvar en person som vägrar att stanna kvar för utredning i samband med genomförande av screening.

10 kap.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en vuxen utlänning, som inte har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande, får ställas under uppsikt eller tas i förvar. Övervägandena finns i avsnitt 7.9.4 och 12.3.5.

Första stycket 2 ändras på så sätt att det införs en ny grund för uppsikt och förvar för de tredjelandsmedborgare som inte ansöker om internationellt skydd och som ska genomgå screening.

I *andra stycket*, som är nytt, finns en upplysning om att det finns bestämmelser om förvar i förordningen om återvändandegränsförfarande. I stället för att utlänningen tas i förvar enligt de bestämmelserna får han eller hon enligt bestämmelsen ställas under uppsikt enligt de förutsättningar som anges i artiklarna 5.2 och 5.3 i förordningen.

3 §

I paragrafen anges förutsättningarna för uppsikt och förvar av vuxna asylsökande. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.8.

Genom ändringen i *första stycket* 5 uppdateras hänvisningen till förvar enligt Dublinförordningen till att avse förvar enligt den numera gällande asyl- och migrationshanteringsförordningen. Grunden motsvarar i huvudsak den grund för förvar som anges i artikel 10.4 g) i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Hänvisningen till asyl- och migrationshanteringsförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Enligt *första stycket* 6, som är ny, kan en asylsökande ställas under uppsikt eller tas i förvar om det är nödvändigt som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i asylprocedurförordningen

för att avgöra om utlänningen har rätt att resa in i Sverige. Grunden motsvarar i huvudsak den grund för förvar som anges i artikel 10.4 d) i det nya omarbetade mottagandedirektivet. En sökande kan tas i förvar om villkoren för att tillämpa gränsförfarandet är uppfyllda. Om gränsförfarandet inte kan tillämpas, eller om förutsättningarna för dess fortsatta tillämpning inte längre är uppfyllda, finns det inte någon möjlighet att ta en sökande i förvar eller att hålla kvar honom eller henne i förvar på denna grund. Förvar får tillgripas endast efter en individuell bedömning, och särskilt om det finns en risk för avvikande.

4 §

I paragrafen anges vissa allmänna förutsättningar för att barn ska kunna ställas under uppsikt eller tas i förvar. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.11.

För barn som är asylsökande motsvarar paragrafen hittillsvarande 10 kap. 3 § och genomför artikel 13.2 i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Övriga ändringar är endast språkliga och redaktionella.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ett barn, som inte har rätt att vistas i Sverige i egenskap av asylsökande, får ställas under uppsikt eller tas i förvar. Övervägandena finns i avsnitt 7.9.4 och 12.3.5.

Första stycket 2 ändras på så sätt att det införs en ny förvarsgrund för barn som ska genomgå screening enligt artikel 5.1, 5.2 eller 7.1 i screeningförordningen.

I tredje stycket, som är nytt, finns en upplysning om att det finns bestämmelser om förvar av barn i förordningen om återvändande-gränsförfarande samt en bestämmelse om att barn som kan tas i förvar enligt förordningen i stället får ställas under uppsikt enligt de förutsättningar som anges i artiklarna 5.2 och 5.3 i förordningen.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när asylsökande barn får ställas under uppsikt eller tas i förvar. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.8.

Grunderna för uppsikt och förvar enligt *första stycket 3–4* motsvarar de som gäller för vuxna enligt 3 § första stycket 5–6. Av kommentaren till paragrafen gällande vuxna framgår bl.a. vilka omständigheter som ska beaktas vid tillämpningen av punkterna i första stycket.

Uppsikt och förvar måste vara nödvändigt och proportionerligt. Det innebär att åtgärden måste vara nödvändig för att uppnå det som eftersträvas med grunderna i första stycket 3–4, dvs. säkerställa överföring enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen samt för att säkerställa att de förfaranden som föreskrivs i artikel 43 i asylprocedurförordningen är effektiva. Även om åtgärden bedöms vara nödvändig måste det provas om åtgärden är proportionerlig. Av kommentarerna till 4–5 §§ framgår vad som bör beaktas inom ramen för en proportionalitetsbedömning vid åtgärder mot barn.

29 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka bortre tidsgränser som gäller vid förvar av vuxna utlänningar. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.8.

Av *tredje stycket*, som är nytt, följer att en maximal tidsgräns om tolv veckor gäller när en asylsökande vuxen tas i förvar på grund av att det är nödvändigt som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i asylprocedurförordningen för att avgöra om utlänningen har rätt att resa in i Sverige. I övrigt görs ingen ändring i sak.

35 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när beslut om förvar avseende vuxna utlänningar ska bli föremål för ny prövning och vad konsekvenserna blir om ny prövning inte sker i rätt tid. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.8.

Första stycket ändras på så vis att det anges att beslut om förvar av en asylsökande vuxen som ett led i ett gränsförfarande (3 § första stycket 6) ska prövas på nytt inom två månader från den dag då beslutet om förvar verkställdes. I övrigt görs ingen ändring i sak.

11 kap.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillgång till hälso- och sjukvård för en utlänning som hålls i förvar. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1 och 5.3.2.

Första stycket ändras på så sätt att det anpassas efter den EU-rättsliga systematiken och terminologin.

12 kap.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av vissa av Migrationsverkets beslut som inte fått laga kraft. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26.

I paragrafens görs följdändringar med anledning av att bestämmelsen i 8 kap. 17 § ändras.

8 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om avvísning, utvisning och återvändande i ärenden om internationellt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.23.

Första stycket ändras så att det nu innehåller en upplysning om bestämmelserna i artikel 68.1–68.3 i asylprocedurförordningen om när ett beslut om avvísning, utvisning eller återvändande i ärenden om internationellt skydd får verkställas.

Andra stycket ändras så att det nu innehåller en upplysning om bestämmelser i artikel 68.4 och 68.5 respektive 68.7 i asylprocedurförordningen om när en migrationsdomstol respektive

Migrationsöverdomstolen får besluta om inhibition av ett beslut om avvisning, utvisning eller återvändande när domstolen prövar en fråga om internationellt skydd.

Tredje stycket, som är nytt, innehåller en tidsfrist på sju dagar för att begära tillåtelse att stanna kvar (begära inhibition) enligt artikel 68.5 a i asylprocedurförordningen. Tidsfristen gäller endast i processen hos migrationsdomstolen.

Fjärde stycket, som är nytt, innehåller en bestämmelse om verkställighet när ett beslut om avvisning eller utvisning har fattats om omedelbar verkställighet. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak hittillsvarande andra stycket första meningen.

Femte stycket motsvarar i huvudsak hittillsvarande tredje stycket. I stycket ändras hänvisningen till följd av att andra stycket har ändrats.

9 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om överföring enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.6 och 10.4.11.

Paragrafen ändras så att hänvisningen till Dublinförordningen i stället blir till asyl- och migrationshanteringsförordningen.

16 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen får bevilja en person som utvisats på grund av brott uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 6.3.7 och 6.3.10

Tredje stycket anpassas efter att hittillsvarande 5 kap. 1 § upphävs.

18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighetshinder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.18.

Första stycket 1 upphävs som en följd av att bestämmelserna om efterföljande ansökningar i artiklarna 38.2 och 55 i asylprocedur-

förordningen är direkt tillämpliga. Övriga punkter i stycket numreras om som en följdändring.

18 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om giltighetstid för uppehållstillstånd som beviljats enligt 18 § första stycket. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.18 och 5.3.26.

Första stycket ändras som en följd av ändringen i 18 § första stycket.

19 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om inhibition i ett verkställighetsärende i de fall en utlänning ansöker om internationellt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.18.

Paragrafen ändras som en följd av att bestämmelserna om efterföljande ansökningar i artiklarna 38.2 och 55 i asylprocedurförordningen är direkt tillämpliga. Bestämmelsens lydelse motsvarar i huvudsak hittillsvarande tredje stycket.

19 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövning av frågan om uppehållstillstånd för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1, 5.3.18 och 5.3.26.

Första stycket ändras som en följd av att hittillsvarande bestämmelsen i 19 § första stycket upphävs.

Fjärde stycket ändras till följd av att prövningsramen i asylförfarandet begränsas till frågan om internationellt skydd.

13 kap.

9 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse i ärenden om internationellt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.5.

Paragrafen ändras på så sätt att det anges att i ärenden om internationellt skydd ska kommunikation ske med sökanden genom underrättelse och delgivning.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om utformningen av vissa beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.14. och 16.2.

Paragrafens *första stycke* ändras på så sätt att beslut om *statusförklaring* utgår och beslut som avser flyktingförklaring enligt 5 kap. 1 b § första stycket läggs till. Detta som en följd av att bestämmelserna i hittillsvarande 4 kap. 3, 3 a och 3 c §§ om statusförklaring tas bort och att bestämmelser om flyktingförklaring för medborgare i en annan EU-stat införs i 5 kap. 1 b § första stycket. Ändringen innebär att beslut om flyktingförklaring ska vara skriftliga och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet.

17 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om åldersbedömning och tillfälliga beslut om ålder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1 och 5.3.8.

Paragrafen ändras i *första stycket* på så sätt att den ålägger Migrationsverket att så snart som möjligt göra en åldersbedömning i enlighet med artikel 25 i asylprocedurförordningen och fatta ett tillfälligt beslut om sökandens ålder. Är det uppenbart att sökanden är 18 år eller äldre krävs dock inte något sådant beslut.

Andra stycket ändras till följd av att prövningsramen i asylförfarandet begränsas till frågan om internationellt skydd.

14 kap.

1 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om överklagande av beslut enligt asylprocedurförordningen och asyl- och migrationshanteringsförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.21 och 10.4.6.

I paragrafens *första stycke* anges att beslut som räknas upp i artikel 67.1 och 67.2 i asylprocedurförordningen och artikel 43 i asyl- och migrationshanteringsförordningen får överklagas till en migrationsdomstol i enlighet med det som föreskrivs i dessa förordningar. Med undantag från artikel 67.1 d i asylprocedurförordningen får beslut om att återkalla internationellt skydd i de fall som avses i artikel 66.6 i asylprocedurförordningen dock inte överklagas.

I *andra stycket* anges att ett överklagande av ett beslut enligt artikel 67.7 a i asylprocedurförordningen och artikel 43 i asyl- och migrationshanteringsförordningen ska ha kommit in till Migrationsverket inom sju dagar från den dag då den som överklagar fick del av beslutet.

I *tredje stycket* anges ett överklagande av ett beslut enligt artikel 67.7 b i asylprocedurförordningen ska ha kommit in till Migrationsverket inom tre veckor från den dag då den som överklagar fick del av beslutet.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av beslut att inte bevilja ny prövning. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.18 och 5.3.23.

Paragrafen ändras på så sätt att Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen omfattas av bestämmelserna. Ändringen görs som en följd av att flera av bestämmelserna om ny prövning enligt 12 kap. 19 § tas bort, eftersom detta fortsättnings regleras som en prövning av efterföljande ansökan direkt i asylprocedurförordningen.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av beslut i fråga om resedokument och flyktingförklaring. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.8. och 16.2.

Ändringarna i paragrafen utgör följdändringar av de anpassningar som skyddsgrundsförordningen kräver.

Första stycket ändras som en följd av att bestämmelserna i hittillsvarande 4 kap. 3, 3 a och 3 c §§ om statusförklaring och om återkallelse av statusförklaring tas bort och att bestämmelser om flyktingförklaring för medborgare i en annan EU-stat införs i 5 kap. 1 b § första stycket. Hänvisningen till 4 kap. 4 § ändras som en följd av att bestämmelserna om resedokument placerats i nya paragrafer, 2 kap. 1 e och 1 f §§ utlänningslagen.

I vilka sammanhang nekandet av en status enligt skyddsgrundsförordningen kan överklagas regleras direkt i asylprocedurförordningen.

Andra stycket ändras för att i stället enbart omfatta resedokument som utfärdats till en medborgare i en annan EU-stat som har förklarats vara flykting enligt 5 kap. 1 b § första stycket.

6 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om överklagande av beslut om resehandlingar. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.7 och 6.3.8.

I paragrafens *första stycke* anges huvudregeln innebärandes att Migrationsverkets beslut enligt 2 kap. 1 f § i fråga om resehandlingar får överklagas till en migrationsdomstol. I andra och tredje stycket framkommer dock vissa begränsningar.

I *andra stycket* anges att ett beslut om återkallelse av resehandlingar på den grund att utlänningens flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas endast får överklagas i samband med ett överklagande av ett beslut om återkallelse av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.

I *tredje stycket* anges att ett beslut om återkallelse av en resehandling på den grund att familjemedlemmens uppehållstillstånd

återkallas endast får överklagas i samband med ett överklagande av ett beslut om återkallelse av uppehållstillståndet.

15 kap.

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om nöjdförklaring. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.21.

I det *andra stycket*, som är nytt, inskränks bestämmelserna om nöjdförklaring på så sätt att de inte är tillämpliga på en utlänning som har rätt att överklaga beslut om avvísning, utvisning eller återvändande.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en nöjdförklaring inte kan tas tillbaka. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.21.

Paragrafen ändras genom att begreppet statusförklaring utgår från bestämmelsen.

16 kap.

9 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om överklagandefrist för migrationsdomstols beslut om överföring enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.6.

I paragrafen anges att ett överklagande av en migrationsdomstols beslut om överföring enligt artikel 43 i asyl- och migrationshanteringsförordningen ska ha kommit in till en migrationsdomstol inom sju dagar från den dag då den som överklagar fick del av beslutet.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövningstillstånd vid överklagande till Migrationsöverdomstolen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26 och 6.3.11.

Ändringarna i paragrafens andra stycke görs till följd av att de EU-rättsliga begreppen i asylprocedurförordningen och skyddsgrundsförordningen nu ska användas i svensk rätt. Ändringarna innebär att de äldre begreppen och tillhörande hänvisningar till uppehållstillstånd ersätts med begreppet internationellt skydd. Övriga ändringar är redaktionella följdändringar.

17 kap.

1 §

Paragrafen anger under vilka förutsättningar och till vilka myndigheter Socialnämnden är skyldig att lämna uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26.

Paragrafen ändras till följd av att de EU-rättsliga begreppen i asylprocedurförordningen nu ska användas i svensk rätt och för att den också ska omfatta beslut om återvändande.

1 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om socialnämndens och hälso- och sjukvårdens uppgiftsskyldighet till Migrationsverket. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.8.

I paragrafen anges att socialnämnden och hälso- och sjukvården är skyldiga lämna uppgifter till Migrationsverket om en utlännings personliga förhållanden, när dessa uppgifter behövs för bedömningen av en utlännings ålder.

4 §

Paragrafen, som är ny, inför en skyldighet för regionerna att rapportera resultatet av hälsokontrollen som ska utföras enligt screeningförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.2.

5 §

Paragrafen, som är ny, inför en uppgiftsskyldighet mellan Polismyndigheten och Migrationsverket för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter som screeningmyndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 7.13.4.

18 kap.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ett offentligt biträde som är förordnad för ett barn som saknar vårdnadshavare här i landet utan särskilt förordnande också är barnets ställföreträdare. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2.

Av tillägget till andra meningen i bestämmelsen följer att ett offentligt biträde inte är ställföreträdare för barnet om det för barnet har utsetts en företrädare eller tillfällig företrädare enligt artikel 23.2 asylprocedurförordningen.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om den gode mannens och det offentliga biträdets skyldighet att ansöka om uppehållstillstånd för barnets räkning. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2.

Ändringen i *första stycket* utgör endast en modernisering av språket.

I *andra stycket*, som är nytt, införs upplysningsbestämmelser innebärandes att om det har utsetts en företrädare eller tillfällig företrädare enligt artikel 23.2 i asylprocedurförordningen ska företrädaren eller den tillfälliga företrädaren utföra de uppgifter som anges i artiklarna 23.6-8. Det införs också en upplysning om att företrädaren eller den tillfälliga företrädaren får utföra sina uppgifter enligt artiklarna tillsammans med den rättsliga rådgivaren, om det är lämpligt.

20 kap.**2 §**

I paragrafen finns straffrättsliga bestämmelser om utlänningar som uppsåtligen uppehåller sig i Sverige fastän de enligt ett verkställt beslut om utvisning enligt 8 a kap. inte har haft rätt att återvända hit. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i paragrafens *andra stycke* är föranledda av att grunden för flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande regleras direkt i skyddsgrundsförordningen. Ändringarna innebär att hänvisningarna till utlänningslagen tas bort och ersätts med en hänvisning till skyddsgrundsförordningen.

21 kap.**2 §**

I paragrafen finns bestämmelser om när en utlänning som omfattas av ett beslut om tillfälligt skydd enligt direktiv 2001/55/EG och som i enlighet med direktivet överförs till eller tas emot i Sverige ska ges ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *andra stycket* är föranledda av att uteslutning från att anses som flykting regleras direkt i skyddsgrundsförordningen. Ändringarna innebär att hänvisningarna till utlänningslagen tas bort och att en hänvisning till artikel 12 i skyddsgrundsförordningen istället införs.

5 §

I paragrafen finns bestämmelser om prövning av en ansökan om internationellt skydd som flykting när sökanden har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1 och 5.3.26.

Ändringarna i *första stycket* är en följd av att de EU-rättsliga begreppen i skyddsgrundsförordningen och asylprocedurförordningen nu ska användas i svensk rätt

22 kap.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om när ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska ges till en utlänning för vilken en framställan om omplacering av vittne eller nära anhörig till vittne har gjorts från en internationell domstol eller tribunal. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *fjärde stycket* är föranledda av att uteslutning från att anses som flykting regleras direkt i skyddsgrundsförordningen. Ändringarna innebär att hänvisningarna till utlänningslagen tas bort och att en hänvisning till artikel 12 i skyddsgrundsförordningen istället införs.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att äldre bestämmelser ska gälla för förfaranden för ansökningar om internationellt skydd som görs före den 12 juni 2026 och på vilka det omarbetade asylprocedurdirektivet är tillämpligt. Detsamma gäller för förfaranden för prövningen av återkallande av internationellt skydd om prövningen inleddes före den 12 juni 2026.

Punkt 3 innebär att bestämmelserna i 5 kap. 3 § tredje stycket, 3 a § första stycket 1 b och 2 samt fjärde stycket och 3 g § första stycket ska gälla i äldre lydelse i fråga om uppehållstillstånd på grund av anknytning, om anknytningspersonen har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § i äldre lydelse.

Punkt 4 innebär att bestämmelserna i 9 kap. 8 § ska tillämpas första gången i fråga om personer som beviljats tillfälligt skydd från och med den 12 juni 2029.

19.2 Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken (1949:381)

6 kap.

8 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller i *första stycket* en bestämmelse om att bestämmelserna i föräldrabalken om särskilt förordnad vårdnadshavare även gäller för en sådan förmyndare som avses i artikel 33.1 i skyddsgrundsförordningen. Detta innebär att bestämmelserna i 10 a, 10 b och 10 c §§ om lämplighet och entledigande av en särskilt förordnad vårdnadshavare är tillämpliga.

Av *andra stycket* följer att en sådan förmyndare har de uppgifter som anges i artikel 33.2 i förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 15.8.2.

19.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

21 a

Paragrafen innehåller bestämmelser om relationen mellan beslut om avvisning, utvisning m.m. och vård med stöd av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

I *första stycket 10*, som är ny, anges att första stycket också omfattar återvändande enligt asylprocedurförordningen. Den nya punkten införs som en följd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen.

Andra stycket ändras så att bestämmelserna också omfattar första stycket 10.

Övriga ändringar är redaktionella.

19.4 Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en utlänning som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige får folkbokföras. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att hänvisningen till resedokument i utlänningslagen uppdateras och att hänvisningen till 4 kap. 3 c utlänningslagen tas bort och ersätts med en hänvisning till skyddsgrundsförordningen.

19.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

29 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om relationen mellan beslut om avvísning, utvisning m.m. och psykiatrisk tvångsvård. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

I *första stycket 10*, som är ny, anges att första stycket också omfattar återvändande enligt asylprocedurförordningen. Den nya punkten införs som en följd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen.

Övriga ändringar är redaktionella.

19.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

17 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om relationen mellan beslut om avvísning, utvisning m.m. och rättspsykiatrisk tvångsvård. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

I *första stycket 5*, som är ny, anges att första stycket också omfattar återvändande enligt asylprocedurförordningen. Den nya

punkten införs som en följd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen.

Även ändringarna i *andra stycket* är en följd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen.

Övriga ändringar är redaktionella.

19.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

1 c §

Paragrafen innehåller bestämmelser om begreppen ansökningar om internationellt skydd, återvändandebeslut och beslut om överföring enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Bestämmelsen får en ny utformning. Mot bakgrund av de ändringar som föreslås av utlänningslagen måste anpassningar göras för att lagen ska kunna tillämpas. Eftersom begreppet asylsökande utmönstras framgår av bestämmelsen att det som föreskrivs om utlännningar i 1 § första stycket 1 också gäller för utlännningar som ansökt om internationellt skydd. Av paragrafen följer vidare en upplysning om att det som föreskrivs om avvisning och utvisning i denna lag också gäller för beslut om återvändande i ärenden om internationellt skydd och för beslut om överföring enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen.

19.8 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

2 kap.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka studerande som får lämnas studiehjälp. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *fjärde stycket* är föranledda av att flyktingstatus samt status som subsidiärt skyddsbehövande regleras direkt i

skyddsgrundsförordningen och någon ändring i sak är inte avsedd. Bestämmelserna ska gälla för den som beviljats internationellt skydd enligt skyddsgrundsförordningen eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av med stöd av 5 kap. 3, 3 a eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket 1 utlänningslagen eller med stöd av lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå eller om det finns särskilda skäl.

3 kap.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka studerande som får lämnas studiemedel. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *fjärde stycket* är föranledda av att flyktingstatus samt status som subsidiärt skyddsbehövande regleras direkt i skyddsgrundsförordningen och någon ändring i sak är inte avsedd. Bestämmelserna ska gälla för den som beviljats internationellt skydd enligt skyddsgrundsförordningen eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av med stöd av 5 kap. 3, 3 a eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket 1 utlänningslagen eller med stöd av lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå eller om det finns särskilda skäl.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att den som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande med stöd av 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) i dess lydelse före den 12 juni 2026 fortfarande omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket.

19.9 Förslaget till ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

11 §

I paragrafen finns bestämmelser om förvärv av svenskt medborgarskap efter ansökan (naturalisation). Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *punkt 4 b*) är föranledda av att flyktingstatus regleras direkt i skyddsgrundsförordningen och någon ändring i sak är inte avsedd.

19.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn

1 a §

I paragrafen, som är ny, anges vad som i lagen avses med asylprocedurförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen, screeningförordningen och Eurodacförordningen. De hänvisningar till förordningarna som finns i lagen är dynamiska, dvs. avser förordningarna i deras vid varje tidpunkt gällande lydelse.

1 b §

I paragrafen, som är ny, anges att bestämmelserna i lagen ska tillämpas på sådana företrädare eller tillfälliga företrädare som avses i artikel 23.2 i asylprocedurförordningen, artikel 23.2 i asyl- och migrationshanteringsförordningen, artikel 13.3 i screeningförordningen och artikel 14.1 i Eurodacförordningen. Bestämmelsen innebär bl.a. att reglerna i lagen om lämplighetsprövning, entledigande av god man, upphävande av godmanskapet samt tillsyn över den gode mannen och hur denne utför sitt uppdrag även ska tillämpas för sådana företrädare som avses i respektive förordning. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2, 15.5.2, 15.6.2 och 15.7.2.

2 §

I paragrafen anges när en god man ska utses för ett ensamkommande barn. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2 och 15.5.2.

I *tredje stycket* har ett tillägg gjorts med innebörden att en god man inte ska förordnas om en företrädare eller tillfällig företrädare ska utses enligt asylprocedurförordningen eller asyl- och migrationshanteringsförordningen. Bestämmelsen syftar till att undvika att en god man förordnas i stället för en företrädare. När det gäller företrädare enligt screeningförordningen respektive Eurodacförordningen är en sådan antingen utsedd företrädare eller tillfällig företrädare enligt asylprocedurförordningen eller förordnad som god man enligt första stycket, beroende på om det ensamkommande barnet ansöker om internationellt skydd eller inte, varför dessa förordningar inte omfattas av bestämmelser.

3 a §

I paragrafen, som är ny, finns upplysningsbestämmelser om att det i artikel 23.2 i asylprocedurförordningen och i artikel 23.2 i asyl- och migrationshanteringsförordningen finns bestämmelser om vilka tidsfrister som ska iakttas vid förordnande av företrädare eller tillfällig företrädare enligt respektive förordning. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2 och 15.5.2.

4 a §

I paragrafen, som är ny, finns upplysningsbestämmelser om att det i artikel 23.9 i asylprocedurförordningen, 23.2 i asyl- och migrationshanteringsförordningen, 13.4 i screeningförordningen och artikel 14.1 i Eurodacförordningen finns bestämmelser om vilka krav som ställs på en företrädare som utsetts enligt respektive förordning. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2, 15.5.2, 15.6.2 och 15.7.2.

4 b §

I paragrafen, som är ny, finns upplysningsbestämmelser om att det i artiklarna 23.6-8 i asylprocedurförordningen och artikel 23.3 i asyl- och migrationshanteringsförordningen anges vilka särskilda uppgifter en företrädare eller tillfällig företrädare som utsetts enligt respektive förordning ska utföra. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2 och 15.5.2.

4 c §

I paragrafen, som är ny, anges att Migrationsverket ska lämna den information som anges i artikel 23.5 i asylprocedurförordningen vid förordnande av företrädare enligt den förordningen. Informationen ska lämnas till barnet och företrädaren eller den tillfälliga företrädaren. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.2.

19.11 Förslaget till lag om ändring av lagen (2008:290) om godkännande för huvudforskningsmän att ta emot gästforskare

3 §

I paragrafen regleras vilka tredjelandsmedborgare som bestämmelserna om gästforskare i lagen inte omfattar. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *punkt 1* är föranledda av att flyktingstatus samt status som subsidiärt skyddsbehövande regleras direkt i skyddsgrundsförordningen och någon ändring i sak är inte avsedd. Den som har beviljats internationellt skydd enligt skyddsgrundsförordningen eller motsvarande äldre bestämmelser, eller som har ansökt om internationellt skydd och ansökan ännu inte har avgjorts, omfattas av bestämmelserna.

19.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.

1 §

I paragrafen finns vissa inledande bestämmelser till lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

Ändringen i paragrafen görs endast till följd av att de EU-rättsliga begreppen nu ska användas i svensk rätt och avser inte någon ändring i sak.

4 §

I paragrafen finns bestämmelser om vilka utlänningar som omfattas av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26 och 6.3.11.

Ändringarna i *första stycket 1* är föranledda av att flyktingstatus samt status som subsidiärt skyddsbehövande regleras direkt i skyddsgrundsförordningen och någon ändring i sak är inte avsedd. Den som har ansökt om internationellt skydd enligt skyddsgrundsförordningen eller motsvarande äldre bestämmelser och som inte är folkbokförda här i landet omfattas av bestämmelserna.

Ändringarna i *andra stycket* görs endast till följd av att de EU-rättsliga begreppen nu ska användas i svensk rätt och avser inte någon ändring i sak.

9 §

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om ansvar för att utföra hälsokontroll och ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.2 och 7.10.2.

I *första stycket* anges att regionerna ansvarar för utförandet av den hälsokontroll som avses i artikel 12.1 i screeningförordningen i fråga om utlänningar som omfattas av denna lag.

Paragrafens *andra stycke* innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att

meddela föreskrifter om det närmare innehållet i en sådan hälsokontroll.

19.13 Förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

26 kap.

1 §

Paragrafen reglerar sekretess inom socialtjänstens område för uppgift om enskilds personliga förhållande. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

Ändringen i *fjärde stycket 1* görs endast till följd av att de EU-rättsliga begreppen nu ska användas i svensk rätt och avser inte någon ändring i sak.

19.14 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)

5 kap.

3 §

I paragrafen anges när en person som kommer till Sverige ska anses vara bosatt i landet och i andra stycket vissa undantag. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att hänvisningen till resedokument i utlänningslagen uppdateras och att hänvisningen till 4 kap. 3 c utlänningslagen tas bort och ersätts med en hänvisning till skyddsgrundsförordningen.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att den som har beviljats flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen (2005:716) i dess lydelse före den 12 juni 2026 eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen

i dess lydelse före den 12 juni 2026 fortfarande ska omfattas av bestämmelsen i 5 kap. 3 §.

19.15 Förslaget till ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

16 kap.

13 a §

Ändringen i första stycket görs endast till följd av att de EU-rättsliga begreppen nu ska användas i svensk rätt och avser inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.26 och 6.3.11.

19.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

1 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Paragrafen ändras som en följd av den ändrade systematik som skyddsgrundsförordningen ger upphov till.

I *punkt 1* tas hänvisningen till 5 kap. 1 § utlänningslagen bort.

I *punkt 4*, som är ny, klargörs att bestämmelserna omfattar också den som har beviljats uppehållstillstånd som har utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

Övriga ändringar är redaktionella.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att den som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande med stöd av 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) i dess lydelse före den 12 juni 2026 fortfarande omfattas av lagens tillämpningsområde.

19.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd

12 §

I paragrafen, som är ny, anges i *första stycket* att regionerna ansvarar för utförandet av den hälsokontroll som avses i artikel 12.1 i screeningförordningen i fråga om utlänningar som omfattas av denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.2 och 7.10.2.

Paragrafens andra stycke innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om det närmare innehållet i en sådan hälsokontroll.

19.18 Förslaget till lag om ändring i förslaget till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

Paragrafen ändras i *punkt 4* endast som en följd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen samt skyddsgrundsförordningen och avser ingen ändring i sak.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att lagen inte gäller vid behandling av personuppgifter enligt vissa uppräknade författningar. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.10.

I *tredje punkten* uppdateras hänvisningen till Eurodacförordningen till att avse den numera gällande förordningen. Hänvisningen till Eurodacförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när Migrationsverket, Polismyndigheten och utlandsmyndigheterna får behandla personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

Paragrafen i *punkt 3* ändras endast till följd av att de EU-rättsliga begreppen nu ska användas i svensk rätt och avser inte någon ändring i sak.

15 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Migrationsverkets möjlighet att föra separata register över fingeravtryck och fotografier samt bestämmelser om vad uppgifterna får användas till. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2, 5.3.26 och 7.13.3.

Paragrafen ändras i *andra stycket 1* endast som en följd av den nya systematik som asylprocedurförordningen ger upphov till och avser ingen ändring i sak.

Ändringarna i *andra stycket 7* är endast redaktionella.

I *andra stycket 8*, som är ny, anges att andra styckets bestämmelser också ska tillämpas vid identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 screeningförordningen.

20 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Polismyndighetens, Säkerhetspolisens och utlandsmyndigheternas rätt att ta del av vissa personuppgifter som Migrationsverket behandlar och vissa skyldigheter för Migrationsverket att på begäran lämna ut personuppgifter till samma myndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 7.13.4.

I *andra stycket* görs en följdändring med anledning av det nya ändamål för behandling av uppgifter om fingeravtryck och fotografier som läggs till i 15 § andra stycket 8. Ändringen innebär att Polismyndigheten har rätt att på begäran ta del av uppgifter som behandlas i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier vid identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 screeningförordningen. Genom att Polismyndigheten har rätt att

ta del av uppgifterna uppkommer en sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) bryter den sekretess som kan gälla för uppgifterna hos Migrationsverket.

19.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Paragrafen ändras som en följd av den ändrade systematik som skyddsgrundsförordningen ger upphov till.

I punkt 1 tas hänvisningen till 5 kap. 1 § utlänningslagen bort.

I punkt 4, som är ny, klargörs att bestämmelserna omfattar också den som har beviljats uppehållstillstånd som har utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

Övriga ändringar är redaktionella.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka som i första hand ska omfattas av anvisningar till kommun. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Paragrafen ändras i andra stycket endast som en följd av de nya definitionerna som följer skyddsgrundsförordningen och avser ingen ändring i sak.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att den som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande med stöd av 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) i dess lydelse före den 12 juni 2026 fortfarande omfattas av lagens tillämpningsområde.

19.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka nyanlända invandrare som omfattas av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Paragrafen ändras som en följd av den ändrade systematik asylprocedurförordningen och skyddsgrundsförordningen ger upphov till.

I *punkt 1* tas hänvisningen till 5 kap. 1 § utlänningslagen bort.

I *punkt 4*, som är ny, klargörs att bestämmelserna omfattar också den som har beviljats uppehållstillstånd som har utfärdats med stöd av artikel 24 i skyddsgrundsförordningen.

Övriga ändringar är redaktionella.

2 §

Även denna paragraf innehåller bestämmelser om vilka nyanlända invandrare som omfattas av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Paragrafen ändras i *första stycket 1* endast på så sätt att bestämmelserna också omfattar den som har beviljats status.

3 §

Även denna paragraf innehåller bestämmelser om vilka nyanlända invandrare som omfattas av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Paragrafen ändras endast på så sätt att bestämmelserna också omfattar den som har beviljats status.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att den som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande med stöd av 5 kap. 1 §

utlänningslagen (2005:716) i dess lydelse före den 12 juni 2026 fortfarande omfattas av lagens tillämpningsområde.

19.21 Förslaget till lag om ändring i förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

1 kap.

2 §

I paragrafen anges att lagen inte gäller vid behandling av personuppgifter enligt vissa uppräknade författningar. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.10.

I *punkt 13* som är ny, tas Eurodacförordningen upp. Ändringen innebär att lagen inte gäller vid behandling av personuppgifter enligt Eurodacförordningen. Hänvisningen till Eurodacförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övriga ändringar är endast språkliga.

19.22 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende

7 kap.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller vid kollision mellan lagen och viss annan lagstiftning. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.26.

I *första stycket 10*, som är ny, anges att beslut enligt lagen inte heller hindrar beslut om återvändande. Ändringen är endast föranledd av de nya begreppen som följer av asylprocedurförordningen.

Genom ändringen i *andra stycket* klargörs att stycket omfattar också beslut enligt den nya punkten 10.

19.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka utlänningar som inte omfattas av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.11.

Ändringarna är föranledda av att flyktingstatus regleras direkt i skyddsgrundsförordningen och vissa andra följdändringar i reglerna om resedokument samt nya upplysningsregler om resehandlingar. Någon ändring i sak är inte avsedd. Bestämmelserna i paragrafen ska gälla för den som beviljats flyktingstatus enligt skyddsgrundsförordningen, ett resedokument eller en resehandling.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Övervägandena finns i avsnitt 17.

Punkt 2 innebär att den som har beviljats flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen (2005:716) i dess lydelse före den 12 juni 2026 eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen i dess lydelse före den 12 juni 2026 fortfarande ska omfattas av lagens tillämpning.

19.24 Förslaget till ändring i föreslagna mottagandelagen (2026:00)

3 kap.

9 §

Paragrafen reglerar boendeskyldighet på en bestämd plats. Genom paragrafen anpassas svensk rätt utifrån artikel 54.1 i asylprocedurförordningen, i förening med genomförande av artikel 9 i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.6.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, får en sökande vars ansökan om internationellt skydd provas inom ramen för gränsförfarandet enligt

asylprocedurförordningen under prövningen av ansökan enbart bo på en bestämd plats som beslutats av Migrationsverket.

Bestämmelsen är utformad så att den ger Migrationsverket befogenhet att besluta om boendeplats inom gränsförfarandet samtidigt som det tydliggörs att sökanden är skyldig att vistas på den plats som anvisats. Till skillnad från när Migrationsverket vid behov kan fatta ett individuellt beslut om boendeskyldighet för en sökande av hänsyn till allmän ordning eller för att hindra den sökande från att avvika avser rörelsebegränsningen enligt denna bestämmelse även sökande som är under 16 år.

Eftersom beslutet inte bygger på en individuell bedömning, utan är en generell skyldighet, saknas förutsättningar för att pröva beslutets riktighet i sak. Det går inte heller att överklaga att personen befinner sig i gränsförfarandet.

13 §

Paragrafen reglerar tidsgränsen för sökandes tillträde till arbetsmarknaden. Genom paragrafen genomförs artikel 17.1 i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.13.

Första stycket ändras så att en tidsperiod om sex månader ska börja löpa från tiden då ansökan registrerades.

I *tredje stycket*, som är nytt, införs en begränsning för sökande som omfattas av ett påskyndat förfarande i enlighet med artikel 42.a-f i asylprocedurförordningen.

5 kap.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser som innebär att överföringsbeslut enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen ska anses som ett beslut om avvisning eller utvisning vid tillämpningen av mottagandelagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.11.

Ändringarna innebär endast att den tidigare hänvisningen till Dublinförordningen ersätts med en hänvisning till asyl- och migrationshanteringsförordningen.

2 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller begränsningar av rätten till dagersättning och tillträde till arbetsmarknaden enligt denna lag. Genom paragrafen genomförs artikel 21 i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.17.

Av *första stycket* följer att en sökande som är skyldig att vistas i en annan medlemsstat enligt artikel 17.4 i asyl- och migrationshanteringsförordningen och som har delgetts ett beslut om överföring saknar rätt till dagersättning eller tillträde till arbetsmarknaden enligt denna lag. Det är endast dagersättningen som omfattas av bestämmelsen och inte särskilt bidrag.

Av *andra stycket* följer att indragning av dagersättning endast får ske om den sökande erbjuds plats på ett asylboende och fri kost ingår i den erbjudna inkvarteringen.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att det i artikel 18 i asyl- och migrationshanteringsförordningen finns ytterligare bestämmelser om förutsättningarna för att meddela ett beslut om begränsningen av rättigheter enligt första stycket.

7 kap.

8 §

Paragrafen reglerar tidsgränsen för tillträde till arbetsmarknaden för sökande som är ensamkommande barn. Den är utformad på samma sätt som 3 kap. 13 §. För en närmare beskrivning av dess innebörd hänvisas till kommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.13.

8 kap.

5 §

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om att utlänningar som ordnar eget boende ska hålla Migrationsverket underrättat om sin aktuella adress, utökas med skyldighet att även ange telefonnummer och e-postadress. Genom paragrafen genomförs artikel 7.6 i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Hänvisning till 13 kap. 19 § utlänningslagen tas bort och ersätts med upplysning om bestämmelsen om implicit återkallande av ansökningar i asylprocedurförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

9 kap.

4 §

Paragrafen är den första av två paragrafer som reglerar förutsättningar för att sätta ned dagersättningen. Genom paragrafen genomförs artikel 23.2b i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.18.

Paragrafen ändras på så sätt att grunden för nedsättning om sökande utan giltigt skäl vägrar att delta i den så kallade organiserade sysselsättningen upphävs, samtidigt som grunden för nedsättning utvidgas till att omfatta när sökande underlåter att samarbeta med myndigheten även på andra sätt än att hålla sig undan eller inte uppfyller de förfarandekrav som har fastställts. Exempel på detta är att inte infinna sig vid kallelser, att vara svår att nå, att vägra styrka sin identitet eller att på annat sätt aktivt sabotera utredningen.

5 §

Även denna paragraf reglerar förutsättningar för att sätta ned dagersättningen. Genom paragrafen genomförs artikel 23.2f i det nya omarbetade mottagandedirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.18.

I paragrafen införs i *första stycket punkten 5* en grund för nedsättning av dagersättningen i de fall där en sökande utan giltigt skäl inte deltar i den obligatoriska integrationsåtgärden som

samhällsintroduktion innebär. Av *andra stycket punkten 5* följer att beslutet om nedsättning av dagersättning ska gälla två veckor.

10 kap.

4 §

Paragrafen reglerar rätten att överklaga beslut enligt den föreslagna mottagandelagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.6.

Paragrafen kompletteras med att ett beslut om obligatorisk rörelsebegränsning under gränsförfarandet inte får överklagas.

2024/1346

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1346

av den 14 maj 2024

om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd

(omarbetning)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 78.2 f

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Ett antal ändringar bör göras av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU ⁽⁴⁾. Av tydlighetsskäl bör det direktivet omarbetas.
- (2) En gemensam asylpolitik som bygger på en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*), är en del av Europeiska unionens målsättning att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som söker skydd inom unionen och bekräftar därmed principen om *non-refoulement*. En sådan politik bör bygga på principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning.
- (3) Genom det gemensamma europeiska asylsystemet inrättas ett system för att fastställa vilken medlemsstat som ska ansvara för att pröva en ansökan om internationellt skydd, gemensamma normer för asylförfaranden, mottagningsvillkor och mottagningsförfaranden samt vilka rättigheter som tillkommer personer som åtnjuter internationellt skydd. Trots de framsteg som har gjorts i utvecklingen av det gemensamma europeiska asylsystemet finns det fortfarande betydande skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller de förfaranden som används, mottagningsvillkoren för sökande, andelen godkända ansökningar och vilken form av skydd som ges personer som åtnjuter internationellt skydd. Dessa skillnader är viktiga drivkrafter bakom sekundära förflyttningar och undergräver målet att alla sökande ska behandlas lika, oavsett var i unionen de ansöker om internationellt skydd.
- (4) I sitt meddelande av den 6 april 2016 *För en reform av det gemensamma asylsystemet och ökade möjligheter till laglig inresa till Europa* betonade kommissionen behovet av att ytterligare stärka och harmonisera det gemensamma europeiska asylsystemet. Den fastställde också prioriterade områden inom vilka det gemensamma europeiska asylsystemet bör förbättras strukturellt, nämligen inrättandet av ett hållbart och rättvist system för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd, en förstärkning av Eurodacsystemet, åstadkommandet av mer konsekvens i unionens asylsystem, förebyggandet av sekundär förflyttning inom unionen och ett utvidgat uppdrag för Europeiska unionens asylbyrå som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ⁽⁵⁾ (*asylbyrån*). Meddelandet är ett svar på uppmaningar från Europeiska rådet den 18–19 februari 2016 och den 17–18 mars 2016 om att göra framsteg i riktning mot en reformering av unionens befintliga regelverk så att en human, rättvis och effektiv asylpolitik kan säkerställas. I meddelandet föreslås också en väg framåt i linje med

⁽¹⁾ EUT C 75, 10.3.2017, s. 97.⁽²⁾ EUT C 207, 30.6.2017, s. 67.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L 180, 29.6.2013, s. 96).⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

det helhetsgrepp på migration som Europaparlamentet lade fram i sin resolution av den 12 april 2016 om situationen i Medelhavet och behovet av ett helhetsgrepp på migration i EU.

- (5) Mottagningsvillkoren fortsätter att variera avsevärt mellan medlemsstaterna, särskilt med avseende på den mottagningsstandard som tillhandahålls sökande. Mer harmoniserade mottagningsvillkor som fastställs på lämplig nivå i alla medlemsstater kommer att bidra till en mer likvärdig behandling och en mer rättvis fördelning av sökande i unionen.
- (6) De medel som avdelas för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 ⁽⁶⁾, samt för asylbyrån bör användas som adekvat stöd för medlemsstaterna när de genomför de mottagningsvillkor som fastställs i detta direktiv, inbegripet för medlemsstater vars asylsystem utsätts för ett särskilt och oproportionellt hårt tryck, främst på grund av deras geografiska läge eller demografiska situation.
- (7) För att säkerställa att sökande behandlas lika i hela unionen bör detta direktiv vara tillämpligt under alla stadier och på alla typer av förfaranden för internationellt skydd, på alla platser och anläggningar där sökande inkvarteras och så länge som de får uppehålla sig på medlemsstaternas territorium i egenskap av sökande. Det är nödvändigt att klargöra att materiella mottagningsvillkor bör finnas tillgängliga för sökande från det att de uttrycker sin vilja att ansöka om internationellt skydd till tjänstemän vid de behöriga myndigheterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 ⁽⁷⁾.
- (8) En dagersättning bör tillhandahållas sökande som en del av de materiella mottagningsvillkoren, så att sökandena kan åtnjuta ett minimum av självständighet i sina dagliga liv. Det bör vara möjligt att tillhandahålla dagersättningen som ett penningbelopp, i form av kuponger, in natura, t.ex. i form av produkter, eller som en kombination av dessa, förutsatt att sådan ersättning inbegriper ett penningbelopp.
- (9) Om en sökande befinner sig i en annan medlemsstat än den där han eller hon är skyldig att uppehålla sig i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ⁽⁸⁾, bör sökanden inte vara berättigad till materiella mottagningsvillkor, tillträde till arbetsmarknaden, språkkurser eller yrkesutbildning i enlighet med detta direktiv, från den tidpunkt då sökanden underrättas om ett beslut att överföra honom eller henne till den ansvariga medlemsstaten. Såvida inte ett separat beslut med denna innebörd har utfärdats bör det i överföringsbeslutet framgå att de relevanta mottagningsvillkoren har dragits in. Medlemsstaterna bör dock under alla omständigheter säkerställa tillträde för sökande till hälso- och sjukvård och en levnadsstandard som överensstämmer med unionsrätten, inbegripet Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), och andra internationella skyldigheter.
- (10) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv är medlemsstaterna bundna av sina förpliktelser enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i.
- (11) Det bör fastställas standardvillkor för mottagande av sökande som är tillräckliga för att ge dem en tillräcklig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater. En harmonisering av mottagningsvillkoren för sökande bör bidra till att begränsa sökandes sekundära förflyttningar på grund av att mottagningsvillkoren skiljer sig åt.
- (12) För att säkerställa att sökande är införstådda med sina rättigheter och skyldigheter bör medlemsstaterna ge dem information skriftligen, eller, när så är lämpligt, muntligen, eller, när så är lämpligt i visuell form, om mottagningsvillkoren enligt detta direktiv. Sådan information bör ges så snart som möjligt och i god tid, och bör omfatta de mottagningsvillkor som sökande, inbegripet sökande med särskilda mottagandebehov, har rätt till, rättigheter och skyldigheter i fråga om anställning, under vilka förhållanden som beviljandet av materiella mottagningsvillkor kan komma att inskränkas till ett geografiskt område eller begränsas till en specifik plats samt följderna av att inte rätta sig efter sådana inskränkningar eller begränsningar och av att avvika, liksom situationer där det är möjligt att besluta om förvar, möjligheter till överklagande och prövning och möjligheter till tillhandahållande

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

av rättsligt bistånd och biträde. Medlemsstaterna bör i synnerhet informera sökande om de mottagningsvillkor som de inte har rätt till i en annan medlemsstat än den där de är skyldiga att befinna sig. En medlemsstat bör inte längre vara skyldig att tillhandahålla den informationen om den inte längre är nödvändig för att i praktiken göra det möjligt för sökanden att åtnjuta de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som anges i detta direktiv, eller om sökanden inte är tillgänglig för de behöriga myndigheterna eller har avvikit från den medlemsstatens territorium. Asylbyrån bör utarbeta en mall med standardinformation om mottagningsvillkor som medlemsstaterna ska tillhandahålla sökande så snart som möjligt, dock senast tre dagar efter det att ansökan gjordes eller inom tidsfristen för dess registrering.

- (13) Harmoniserade unionsregler om handlingar som ska utföras till sökande bör bidra till att göra det svårare för sökande att på ett otillåtet sätt förflytta sig inom unionen. Medlemsstaterna bör få förse sökande med en resehandling endast om det uppkommer vederbörligen motiverade allvarliga humanitära skäl eller andra tvingande skäl. Resehandlingars giltighet bör vara begränsad till det ändamål och den varaktighet som är nödvändig med hänsyn till skälet till att de utfärdas. Allvarliga humanitära skäl skulle kunna anses uppstå till exempel om en sökande behöver resa till en annan medlemsstat för nödvändig medicinsk behandling som inte är tillgänglig i den medlemsstat där sökanden är skyldig att befinna sig, för att besöka släktingar i vissa fall, exempelvis när nära släktingar är svårt sjuka eller för att närvara vid nära släktingars begravningar. Andra tvingande skäl skulle kunna vara situationer där sökande exempelvis närvarar vid nära släktingars bröllop eller reser för att följa en studiegång eller med fosterfamiljer. Utfärdandet och användningen av en sådan resehandling påverkar inte medlemsstaternas skyldigheter enligt förordning (EU) 2024/1351. Medlemsstaterna behåller rätten att bedöma sökandes rätt att vistas på deras territorium.
- (14) Sökande har inte rätt att välja i vilken medlemsstat de ska lämna in ansökan. En sökande ska ansöka om internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1351.
- (15) Sökande är skyldiga att finnas tillgängliga för medlemsstaternas behöriga myndigheter. Lämpliga åtgärder bör vidtas för att förhindra att sökande avviker. Om en sökande har avvikit och rest till en annan medlemsstat utan tillstånd, är det av största vikt för att säkerställa ett väl fungerande gemensamt europeiskt asylsystem att sökanden snabbt överförs till den medlemsstat i vilken han eller hon är skyldig att befinna sig. Fram till dess att en sådan överföring har ägt rum finns det en risk för att sökanden avviker, och därför bör det noggrant övervakas var han eller hon befinner sig.
- (16) Det faktum att en sökande tidigare har avvikit till en annan medlemsstat är en viktig faktor för bedömningen av risken för att sökanden kan avvika. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att sökanden avviker igen och för att säkerställa att han eller hon förblir tillgänglig för de behöriga myndigheterna efter det att sökanden har överförs till den medlemsstat där han eller hon är skyldig att befinna sig. Det bör därför fortsatt noggrant övervakas var han eller hon befinner sig.
- (17) Medlemsstaterna bör ha rätt att fritt organisera sina mottagningssystem. Som en del av denna organisation bör medlemsstaterna kunna anvisa sökande till förläggningar inom sitt territorium i syfte att hantera sina asyl- och mottagningssystem. Medlemsstaterna bör också kunna införa mekanismer för att bedöma och tillgodose sina mottagningssystemens behov, inbegripet mekanismer för kontroll av sökandenas faktiska närvaro på förläggningarna. Sådana mekanismer bör inte inskränka sökandenas rörelsefrihet inom den berörda medlemsstatens territorium. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att fatta ett administrativt beslut för det ändamålet.
- (18) Om sökande kan röra sig fritt endast inom ett begränsat geografiskt område på medlemsstaternas territorium, bör medlemsstaterna garantera att sökande har faktisk tillgång till sina rättigheter enligt detta direktiv och till förfarandegarantierna i förhållande till internationellt skydd inom det geografiska området. Möjligheten att tillfälligt lämna det geografiska området bör bedömas individuellt, objektivt och opartiskt. Om sökande inte har beviljats faktisk tillgång till dessa rättigheter och förfarandegarantier i det geografiska området bör anvisningen till det området inte längre tillämpas.
- (19) Av hänsyn till allmän ordning eller för att effektivt hindra sökanden från att avvika bör medlemsstaterna kunna besluta att sökanden får bo endast på en bestämd plats, såsom en förläggning, ett privat hus, en lägenhet, ett hotell eller någon annan lokal som anpassats för att inkvartera sökande. Ett sådant beslut bör inte leda till att sökanden hålls i förvar. Ett sådant beslut kan vara nödvändigt i fall där sökanden inte har efterlevt skyldigheten att stanna i den medlemsstat där han eller hon är skyldig att befinna sig, eller i fall där sökanden har överförs till den medlemsstat där han eller hon är skyldig att befinna sig efter att ha avvikit till en annan medlemsstat. Om sökanden har rätt till materiella mottagningsvillkor, bör dessa tillhandahållas på villkor att sökanden är bosatt på denna specifika plats.

- (20) Om det finns en risk för att en sökande avviker, eller om det är nödvändigt att säkerställa att inskränkningarna av en sökandes rörelsefrihet iaktas, kan medlemsstaterna ställa som krav att sökande anmäler sig till den behöriga myndigheten vid en angiven tidpunkt eller med rimliga mellanrum, utan att sökandenas rättigheter enligt detta direktiv påverkas på ett oproportionerligt sätt.
- (21) Alla beslut som begränsar sökandens rörelsefrihet bör beakta relevanta aspekter av sökandens individuella situation, inbegripet särskilda mottagandebehov hos den sökanden samt nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna. Sökande bör vederbörligen informeras om sådana beslut, om förfarandena för överklagande av dem och om följderna av bristande efterlevnad.
- (22) Alla bestämmelser i detta direktiv om förvar, bosättning och anmälningsskyldigheter samt inskränkning och indragning av rättigheter eller förmåner bör tillämpas med vederbörlig hänsyn till proportionalitetsprincipen, så att faktisk tillgång till de tillämpliga mottagningsvillkoren i enlighet med detta direktiv alltid säkerställs, särskilt i fråga om hälso- och sjukvård, utbildning, sammanhållning av familjer och tillträde till arbetsmarknaden. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt eventuella kumulativa effekter av åtgärder.
- (23) Med hänsyn till de allvarliga följderna för sökande som har avvikit eller som anses kunna komma att avvika, bör innebörden av avvikande definieras på ett sätt som omfattar såväl en uppsåtlig handling som den faktiska omständighet, som inte är utom sökandens kontroll, att sökanden inte förlir tillgänglig för de behöriga administrativa eller rättsliga myndigheterna, till exempel genom att lämna det territorium på vilket sökanden är skyldig att befinna sig. Medlemsstaterna bör kunna anse att en sökande har avvikit även om det tidigare inte har ansetts finnas någon risk för att sökanden ska avvika.
- (24) Om medlemsstaterna i sin nationella rätt definierar de objektiva kriterier som är relevanta för att fastställa en risk för avvikande enligt detta direktiv, kan de beakta sådana faktorer som sökandens samarbete med behöriga myndigheter eller efterlevnad av förfarandekrav, sökandens anknytning till medlemsstaten, och huruvida ansökan om internationellt skydd har avvisats som icke prövningsbar eller avslagits som uppenbart ogrundad. I den övergripande bedömningen av en sökandes individuella situation är det ofta en kombination av flera faktorer som ger anledning att dra slutsatsen att det finns en risk för avvikande.
- (25) Det bör anses att en sökande inte längre är tillgänglig för de behöriga myndigheterna, om sökanden underlåter att besvara en begäran som rör förfarandena enligt förordning (EU) 2024/1348 eller förfarandet enligt förordning (EU) 2024/1351, såvida inte sökanden lämnar tillräckliga skäl till varför han eller hon inte kunde besvara begäran, till exempel medicinska eller andra oväntade skäl som ligger utom hans eller hennes kontroll.
- (26) Förvar av sökande bör följa den grundläggande principen att en person inte får hållas i förvar av enbart det skälet att han eller hon ansöker om internationellt skydd, särskilt i enlighet med medlemsstaternas internationella rättsliga skyldigheter och i synnerhet med artikel 31 i Genèvekonventionen. Det bör vara möjligt att hålla sökande i förvar endast under de mycket klart definierade exceptionella omständigheter som fastställs i detta direktiv och med beaktande av principerna om nödvändighet och proportionalitet avseende såväl formerna för som syftet med ett sådant förvar. Förvar av sökande enligt detta direktiv bör endast beslutas skriftligt av rättsliga eller administrativa myndigheter med uppgivande av de skäl som beslutet grundar sig på, inbegripet i fall där den berörda personen befinner sig i förvar när han eller hon gör en ansökan om internationellt skydd. En sökande som hålls i förvar bör ha faktisk tillgång till de nödvändiga förfarandegarantierna, såsom rättslig prövning och rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, när det är tillämpligt enligt detta direktiv.
- (27) En godtagbar maximal tidsram för rättslig prövning av förvar bör fastställas mot bakgrund av omständigheterna i varje enskilt fall, med beaktande av förfarandets komplexitet och den skyndsamhet och noggrannhet som de behöriga myndigheterna visar, eventuella förseningar orsakade av den person som tagits i förvar och alla andra faktorer som orsakar förseningar som medlemsstaten inte kan hållas ansvarig för.
- (28) Om en sökande har tillåtits bo endast på en bestämd plats men inte har efterlevt den skyldigheten, behöver det fortfarande föreligga en risk för att sökanden kan komma att avvika för att denne ska kunna tas i förvar. Under alla omständigheter bör särskild omsorg ägnas åt att se till att längden på förvarstagandet är proportionellt och att åtgärden upphör så snart som sökandens skyldighet har fullgjorts eller det inte längre finns några skäl att anta att sökanden inte kommer att fullgöra sin skyldighet. Sökanden bör också ha gjorts medveten om skyldigheten i fråga och om följderna av att inte efterleva denna.

- (29) När det gäller de administrativa förfaranden som avser skälen för förvar innebär begreppet tillbörlig skyndsamhet och noggrannhet åtminstone en skyldighet för medlemsstaterna att vidta konkreta och meningsfulla åtgärder för att se till att den tid som behövs för att kontrollera skälen för förvar blir så kort som möjligt samt att det finns verkliga utsikter till att denna kontroll kan genomföras framgångsrikt på kortast möjliga tid. Förvar bör inte pågå längre än den tid som rimligen behövs för att fullfölja de relevanta administrativa förfarandena.
- (30) De skäl för förvar som anges i detta direktiv påverkar inte andra skäl för förvar, däribland skäl för förvar inom ramen för straffrättsliga förfaranden, som är tillämpliga enligt nationell rätt och som saknar samband med tredjelands-medborgarens eller den statslösa personens ansökan om internationellt skydd.
- (31) Sökande som hålls i förvar bör behandlas med full respekt för den mänskliga värdigheten och deras mottagande bör utformas särskilt för att möta deras behov i denna situation. Medlemsstaterna bör särskilt se till att artikel 24 i stadgan och artikel 37 i Förenta nationernas konvention från 1989 om barnets rättigheter tillämpas.
- (32) I vissa fall kan det i praktiken vara omöjligt att omedelbart säkerställa vissa garantier i fråga om mottagandet i förvar, t.ex. på grund av försvarsanläggningens geografiska läge eller specifika struktur. Alla undantag från dessa garantier bör vara tillfälliga och endast tillämpas under de omständigheter som anges i detta direktiv. Undantagen bör endast tillämpas under exceptionella omständigheter och bör vederbörligen motiveras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, däribland hur mycket det tillämpade undantaget avviker från normen, dess varaktighet och hur det påverkar sökanden i fråga.
- (33) För att på ett bättre sätt säkerställa sökandes fysiska och psykiska integritet bör förvar tillgripas som en sista utväg och det bör endast vara möjligt att ta sökande i förvar efter att alla icke-frihetsberövande alternativa åtgärder till förvar vederbörligen prövats. Skyldigheten att pröva dessa alternativa åtgärder bör inte påverka användandet av förvar om sådana alternativa åtgärder, inklusive bosättnings- och anmälningsskyldigheter, inte kan tillämpas i praktiken. I varje beslut om förvar bör skälen anges till varför andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kunde tillämpas i praktiken. Alla alternativa åtgärder till förvar bör respektera sökandes grundläggande mänskliga rättigheter.
- (34) För att säkerställa överensstämmelse med den förvarandegaranti som gäller möjligheten att kontakta organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller rättsligt bistånd, bör information ges om sådana organisationer och grupper av personer.
- (35) Vid beslut om inkvartering bör medlemsstaterna ta hänsyn till barnets bästa, liksom till sökandens särskilda omständigheter, när denne står i beroendeställning till familjemedlemmar eller nära släktingar, t.ex. ogifta underåriga syskon som redan befinner sig i medlemsstaten.
- (36) Medlemsstaterna bör kunna använda sig av tillfälliga inkvarteringslösningar av lägre standard, om de normalt tillgängliga inkvarteringsmöjligheterna tillfälligtvis är uttömda. Medlemsstaterna bör kunna använda sig av dessa tillfälliga inkvarteringslösningar om de normalt tillgängliga inkvarteringsmöjligheterna tillfälligtvis inte är tillgängliga på grund av ett oproportionerligt stort antal personer som ska inkvarteras eller på grund av en katastrof som orsakats av människan eller en naturkatastrof. Medlemsstaterna bör överväga att i möjligaste mån tillhandahålla sådana tillfälliga inkvarteringslösningar i fasta byggnadsstrukturer.
- (37) Mottagandet av personer med särskilda mottagandebehov bör vara en fråga av största vikt för nationella myndigheter i syfte att säkerställa att detta mottagande specifikt utformas för att möta deras särskilda mottagandebehov. Medlemsstaterna bör också i största möjliga utsträckning förhindra misshandel och våld, inbegripet våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv, när de tillhandahåller inkvartering. Våld med religiöst motiv omfattar också våld riktat mot personer som inte har någon religiös övertygelse eller som har av sagt sig sin religiösa tro.
- (38) Vid tillämpningen av detta direktiv bör medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att principerna om barnets bästa och familjesammanhållning följs fullt ut, i enlighet med stadgan, 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt, i tillämpliga fall, Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet.

- (39) Mottagningsvillkoren behöver anpassas till den särskilda situationen för underåriga och deras särskilda mottagandebehov, oavsett om de är ensamkommande eller har anlänt tillsammans med sina familjer, med vederbörlig hänsyn till deras säkerhet, inbegripet säkerhet mot sexuellt och könsrelaterat våld, och fysiska och emotionella omvårdnad, och tillhandahållas på ett sätt som främjar deras utveckling i allmänhet.
- (40) Underåriga bör som regel inte hållas i förvar. De bör placeras i lämplig inkvartering som utformats särskilt för underåriga, i lämpliga fall också i icke frihetsberövande lokalsamhällesbaserade boenden. Med tanke på de negativa konsekvenserna av förvar för underåriga bör sådant förvar, i enlighet med unionsrätten, endast användas under exceptionella omständigheter, när det är absolut nödvändigt, som en sista utväg och under kortast möjliga tidsperiod, efter det att det har fastställts att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas effektivt, och efter det att förvar har bedömts vara för deras bästa. Underåriga bör aldrig hållas i förvar i fängelse eller någon annan anläggning som används för brottsbekämpande ändamål. Underåriga bör inte skiljas från sina föräldrar eller omsorgspersoner, och principen om familjesammanhållning bör i allmänhet leda till att lämpliga alternativ till förvar används för familjer med underåriga, i inkvartering som lämpar sig för dem. Vidare bör allt göras för att se till att ett tillräckligt urval av fungerande, lämpliga alternativ till förvar av underåriga står till förfogande och är tillgängliga. I detta sammanhang bör medlemsstaterna beakta New York-deklarationen om flyktingar och migranter av den 19 september 2016, relevant auktoritativ vägledning från FN:s konventionsorgan om 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter och relevant rättspraxis.
- (41) I sitt meddelande av den 12 april 2017 *Att skydda migrerande barn* underströk kommissionen att medlemsstaterna måste införa lämpliga skyddsåtgärder för att skydda alla migrerande barn som befinner sig på deras territorium, inbegripet genom att anta åtgärder för att se till att barn inkvarteras i säkra och lämpliga boenden och erbjuds alla stödjänster som behövs för att trygga barnets bästa och välbefinnande, i enlighet med medlemsstaternas skyldigheter enligt nationell rätt, unionsrätten och internationell rätt.
- (42) Företrädare spelar en avgörande roll för att garantera alla ensamkommande barns rättigheter enligt detta direktiv och för att värna deras intressen. Det är viktigt att tidigt utse företrädare för att hantera situationer där migrerande barn försvinner i unionen. Medlemsstaterna bör se till att företrädare utses så tidigt som möjligt, i enlighet med 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter, för att se till att ensamkommande barn till fullo åtnjuter sina rättigheter enligt detta direktiv i egenskap av personer som ansöker om internationellt skydd.
- (43) Den huvudsakliga rollen för en företrädare bör vara att garantera barnets bästa och företräda, bistå eller agera till förmån för ett ensamkommande barn. Företrädaren bör vara i stånd att förklara den information som lämnas till det ensamkommande barnet, hålla i kontaktarna med behöriga myndigheter för att se till att det ensamkommande barnet får omedelbar tillgång till materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård samt företräda, bistå eller, i enlighet med nationell rätt, agera till förmån för ett ensamkommande barn för att se till att barnet kan åtnjuta rättigheterna och fullgöra skyldigheterna enligt detta direktiv. Företrädare bör utses i enlighet med det förfarande som fastställs i nationell rätt.
- (44) Medlemsstaterna bör utse en företrädare, om en ansökan görs av en person som påstår sig vara underårig och som kommer ensam. En företrädare bör också utses när de behöriga myndigheterna har objektiva skäl att anta att personen är underårig på grund av relevanta synliga tecken, utsagor eller beteenden som tyder på detta. Om en medlemsstat har bedömt att en person som gör anspråk på att vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, behöver den inte utse en företrädare.
- (45) Fram till dess att en företrädare har utsetts bör medlemsstaterna utse en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare enligt detta direktiv. Den personen kan till exempel vara en anställd vid en förläggning, en institution för barnomsorg, socialtjänsten eller vid en annan relevant organisation som utses för att utföra företrädarens uppgifter. Personer vars intressen står i strid med, eller skulle kunna komma att stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, bör inte utses som en lämplig person att tillfälligt agera som företrädare. Det är också viktigt att en sådan person omedelbart underrättas när en ansökan om internationellt skydd görs av ett ensamkommande barn.
- (46) Medlemsstaterna bör säkerställa att sökande får nödvändig hälso- och sjukvård, oavsett om den tillhandahålls av allmänläkare eller, vid behov, av specialistläkare. Denna nödvändiga hälso- och sjukvård bör vara av tillfredsställande kvalitet och innefatta åtminstone akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar, inklusive allvarliga psykiatriska tillstånd, samt sexuell och reproduktiv hälso- och sjukvård som är nödvändig för att behandla ett

allvarligt fysiskt hälsotillstånd. För att hantera sådana aspekter av folkhälsa som rör sjukdomsprevention och skydd av sökandes hälsa, bör sökandes tillgång till hälso- och sjukvård även inbegripa preventiv medicinsk behandling, såsom vaccinationer. Medlemsstaterna bör också kunna begära hälsoundersökningar av sökande med hänvisning till folkhälsan. Resultaten av sådana hälsoundersökningar bör inte påverka bedömningen av ansökningar om internationellt skydd, som alltid bör utföras objektivt, opartiskt och på individuell grund i enlighet med förordning (EU) 2024/1348.

- (47) Det bör vara möjligt att inskränka en sökandes rätt till materiella mottagningsvillkor enligt detta direktiv under vissa förhållanden, till exempel om en sökande har avvikit till en annan medlemsstat från den medlemsstat där sökanden är skyldig att befinna sig. Emellertid bör medlemsstaterna under alla omständigheter säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård och till en levnadsstandard för sökande som är i enlighet med unionsrätten, inbegripet stadgan, och andra internationella skyldigheter, inbegripet 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter. Medlemsstaterna bör i synnerhet tillgodose sökandes uppehälle och grundläggande behov, såväl när det gäller fysisk säkerhet och värdighet som beträffande relationer med andra människor, med vederbörlig hänsyn till den inneboende sårbarheten hos den person som ansöker om internationellt skydd och hos hans eller hennes familj eller omsorgsperson. Vederbörlig hänsyn bör också tas till sökande med särskilda mottagandebehov. Hänsyn bör också tas till de särskilda behoven för sökande som har upplevt sexuellt eller könsrelaterat våld, i synnerhet kvinnor, inbegripet genom att i olika skeden av förfarandet för internationellt skydd säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård, rättsligt bistånd samt lämplig traumarådgivning och psykosocial omsorg.
- (48) De särskilda behoven för underåriga, i synnerhet med avseende på respekten för barnets rätt till utbildning och tillgång till hälso- och sjukvård bör beaktas. Underåriga barn till sökande och underåriga sökande bör beviljas samma tillträde till utbildning som medlemsstaternas egna medborgare och på liknande villkor. Detta tillträde behöver inte ges under skolloven. Deras utbildning bör som regel vara integrerad med utbildningen för medlemsstaternas egna medborgare och vara av samma kvalitet. Medlemsstaterna bör också säkerställa kontinuiteten i utbildningen av underåriga så länge som en utvisningsåtgärd mot dem eller deras föräldrar inte har verkställts.
- (49) Mot bakgrund av stadgan, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och relevant rättspraxis, och för att inte diskriminera familjemedlemmar på grundval av den plats där familjen bildades, bör begreppet familj även inbegripa familjer som har bildats utanför sökandens ursprungsland, men innan de anländer till medlemsstaternas territorium.
- (50) För att hjälpa sökande att bli självförsörjande och minska de stora skillnaderna mellan medlemsstaterna är det viktigt att fastställa tydliga regler för sökandes tillträde till arbetsmarknaden och se till att detta tillträde faktiskt ges, genom att inte upptälla villkor som i praktiken hindrar en sökande från att söka anställning, inte på ett otillbörligt sätt inskränka en sökandes tillträde till specifika sektorer av arbetsmarknaden eller arbetstid och inte införa orimliga administrativa formaliteter. Sökande som har faktiskt tillträde till arbetsmarknaden och som har tillåtit bo endast på en bestämd plats bör få söka arbete inom rimligt avstånd från den platsen. När så krävs enligt en sökandes anställningsavtal bör medlemsstaterna kunna bevilja sökanden tillstånd att lämna deras territorium för att utföra specifika arbetsuppgifter i en annan medlemsstat i enlighet med nationell rätt. Arbetsmarknadstester som används för att ge förtur för egna medborgare eller andra unionsmedborgare eller till tredjelandsmedborgare och statslösa personer som är lagligt bosatta i den berörda medlemsstaten bör inte hindra ett faktiskt tillträde till arbetsmarknaden för sökande och bör genomföras utan att det påverkar principen om företräde för unionsmedborgare såsom den uttrycks i de relevanta bestämmelserna i tillämpliga anslutningsakter.
- (51) Tillträde till arbetsmarknaden bör ge sökanden rätt att söka anställning. Medlemsstaterna kan också tillåta sökande att vara egenföretagare.
- (52) För att stärka sökandes utsikter till integration och självförsörjning uppmuntras ett tidigare tillträde till arbetsmarknaden om ansökan kan förväntas vara välgrundad, inbegripet när den har blivit föremål för prioriterad prövning i enlighet med förordning (EU) 2024/1348. Medlemsstaterna bör därför överväga att korta ner den tidsperioden så mycket som möjligt i fall där ansökan kan förväntas vara välgrundad. Tillträde till arbetsmarknaden bör inte beviljas, eller bör, om det redan har beviljats, återkallas, om en sökandes ansökan om internationellt skydd sannolikt är oggrundad och för vilken en påskyndad prövning därför tillämpas, inbegripet när sökanden undanhåller relevanta uppgifter eller handlingar som rör sökandes identitet.

- (53) När sökande väl beviljats tillträde till arbetsmarknaden bör de vara berättigade till en gemensam uppsättning rättigheter baserade på likabehandling i förhållande till medborgarna i den berörda medlemsstaten. Arbetsvillkoren bör omfatta åtminstone lön och uppsägning, hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen, arbetstider, ledighet och allmänna helgdagar, med beaktande av gällande kollektivavtal. Sådana sökande bör också åtnjuta likabehandling när det gäller föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller liknande, utbildning och yrkesutbildning, erkännande av yrkeskvalifikationer och, i fråga om anställda sökande, social trygghet. Det är möjligt för medlemsstaterna att bevilja likabehandling också för sökande som är egenföretagare. Medlemsstaterna ska göra sitt yttersta för att förhindra exploatering av sökande eller någon form av diskriminering mot dem på arbetsplatsen i form av svartarbete och andra former av allvarlig arbetskraftsexploatering.
- (54) När sökande väl beviljats tillträde till arbetsmarknaden bör en medlemsstat erkänna yrkeskvalifikationer som en sökande har förvärvat i en annan medlemsstat på samma sätt som gäller för unionsmedborgare och bör beakta kvalifikationer som förvärvats i ett tredjeland, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG⁽⁹⁾. Åtgärder bör också övervägas i syfte att på ett effektivt sätt hantera de praktiska svårigheter som sökande stöter på i samband med bestyrkande av sina utländska examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis, särskilt om sökandena inte kan tillhandahålla dokumentation och inte kan stå för de kostnader som är förknippade med erkännandeförfarandena.
- (55) Degrenar av social trygghet som avses i artikel 3.1 och 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004⁽¹⁰⁾ tillämpas på anställda sökande.
- (56) På grund av att sökandes vistelse kan vara av tillfällig natur bör medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010⁽¹¹⁾, ha möjlighet att undanta sociala trygghetsförmåner som inte är beroende av anställningsperioder eller av avgifter från likabehandling av sökande och sina egna medborgare. Medlemsstaterna bör också kunna inskränka likabehandlingen när det gäller utbildning och yrkesutbildning samt erkännandet av formella kvalifikationer. Dessutom bör medlemsstaterna också ha möjlighet att begränsa föreningsfriheten och friheten att tillhöra vissa andra organisationer genom att utesluta sökande från deltagande i förvaltningen av vissa organ och från att inneha offentliga ämbeten.
- (57) Unionsrätten begränsar inte medlemsstaternas befogenhet att organisera sina sociala trygghetssystem. I avsaknad av harmonisering på unionsnivå, ankommer det följaktligen på varje medlemsstat att bestämma villkoren för beviljande av sociala trygghetsförmåner, förmånernas storlek och under hur lång tid som de ska utgå. I samband med att medlemsstaterna utövar denna befogenhet bör de emellertid följa unionsrätten.
- (58) Språkkunskaper är viktiga för att säkerställa att sökande har en tillräcklig levnadsstandard. Dessa kunskaper avskräcker också från sekundära förflyttningar. Medlemsstaterna bör därför säkerställa eller underlätta tillträde till språkkurser i den utsträckning de anser sådana kurser vara lämpliga för att bidra till att öka en sökandes förmåga att agera självständigt och interagera med behöriga myndigheter.
- (59) Rätten till likabehandling bör inte ge upphov till rättigheter i situationer som inte omfattas av unionsrätten.
- (60) För att säkerställa att de materiella mottagningsvillkoren till sökande följer principerna i detta direktiv är det nödvändigt att förtydliga dessa villkors natur, som bör omfatta inte bara inkvartering, mat och kläder, utan också hygienprodukter. Det är också nödvändigt att medlemsstaterna fastställer en nivå för materiella mottagningsvillkor som tillhandahålls i form av ekonomiska bidrag eller kuponger på grundval av relevanta referenser som tillämpas för säkerställande av tillräcklig levnadsstandard för egna medborgare, såsom – beroende på de nationella förhållandena – minimiinkomstförmåner, minimilön, minimipension, arbetslöshetsersättning och socialt stöd. Detta är emellertid inte nödvändigt att det belopp som beviljas sökande är detsamma som för de egna medborgarna. Medlemsstaterna bör kunna behandla sökande mindre gynnsamt än de egna medborgarna enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör också ha möjlighet att anpassa nivån på de ekonomiska bidragen eller de kuponger som beviljas sökande i de regioner som avses i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), under förutsättning att standarden på de mottagningsvillkor som föreskrivs i detta direktiv säkerställs.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar (EUT L 344, 29.12.2010, s. 1).

- (61) För att begränsa möjligheterna till missbruk av mottagningssystemet bör medlemsstaterna ha rätt att bevilja materiella mottagningsvillkor endast till sökande som saknar tillräckliga tillgångar för att försörja sig. Medlemsstaterna bör ha rätt att kräva att sökande med tillräckliga tillgångar ska täcka, bidra till eller återbetala kostnaderna för de materiella mottagningsvillkoren eller hälso- och sjukvård som erhållits, inbegripet genom finansiella säkerheter. Sökande kan anses ha tillräckliga tillgångar för att försörja sig till exempel om de har arbetat under en rimlig tidsperiod. Vid bedömning av en sökandes tillgångar och uppställande av krav på att en sökande täcker eller bidrar till kostnaderna för de materiella mottagningsvillkoren eller hälso- och sjukvård som erhållits, bör medlemsstaterna respektera proportionalitetsprincipen och beakta sökandens individuella omständigheter och behovet av att respektera hans eller hennes värdighet eller personliga integritet, inbegripet sökandens särskilda mottagandebehov. Sökande bör inte vara skyldiga att täcka eller bidra till kostnaderna för nödvändig hälso- och sjukvård, om sådan hälso- och sjukvård erbjuds medlemsstaternas medborgare kostnadsfritt. Sökande bör inte vara skyldiga att ta lån för att betala för mottagningsvillkor.
- (62) Eventuellt missbruk av mottagningssystemet bör förhindras också genom att det preciseras under vilka omständigheter de materiella mottagningsvillkoren kan inskränkas eller dras in. Medlemsstaterna bör kunna inskränka eller dra in dagersättningen eller, där det är motiverat och proportionellt, inskränka andra materiella mottagningsvillkor om vissa villkor är uppfyllda, inbegripet när sökanden inte samarbetar med de behöriga myndigheterna eller inte fullgör de förfarandekrav som dessa fastställt. Bristande samarbete eller bristande efterlevnad kan anses förekomma i synnerhet om sökande inte finner sig tilltalande möten eller underläter att fullgöra sin anmälningsskyldighet av skäl som inte ligger utom deras kontroll, sökande inte lämnar in sin ansökan om internationellt skydd i enlighet med kraven i förordning (EU) 2024/1348, trots att de haft faktisk möjlighet att göra detta, eller sökande ignorerar begäranden om information som kan underlätta processen för identifiering av dem, inbegripet genom att vägra att tillhandahålla biometrisk uppgift eller nödvändiga kontaktuppgifter eller genom att vägra att samarbeta i samband med hälsoundersökningar. Medlemsstaterna bör också, när det är vederbörligen motiverat och proportionellt, ha rätt att dra in andra materiella mottagningsvillkor när sökanden allvarligt eller vid upprepade tillfällen har brutit mot förläggningens regler eller har uppträtt på ett våldsamt eller hotfullt sätt på förläggningen. Medlemsstaterna bör för alla sökande alltid säkerställa en levnadsstandard i enlighet med unionsrätten, inbegripet stadgan, och internationella skyldigheter, med hänsyn till sökande med särskilda mottagandebehov och barnets bästa.
- (63) Det är möjligt för medlemsstaterna att tillämpa andra sanktioner, inbegripet disciplinära åtgärder i enlighet med förläggningens regler, i den mån dessa sanktioner inte strider mot detta direktiv.
- (64) Medlemsstaterna bör upprätta lämplig vägledning, övervakning och kontroll av sina mottagningsvillkor. För att säkerställa likvärdiga mottagningsvillkor bör medlemsstaterna vara skyldiga att i sina övervaknings- och kontrollsystem ta hänsyn till tillgängliga icke-bindande operativa normer, indikatorer, riktlinjer och bästa metoder för mottagningsvillkor som utarbetats av asylbyrå. Under förutsättning att de materiella mottagningsvillkoren ger en tillräcklig levnadsstandard kan villkoren i lokaler för inkvartering av sökande anses vara lämpliga, trots att de skiljer sig åt från en anläggning till en annan. Det bör säkerställas att de nationella mottagningssystemen och samarbetet mellan medlemsstaterna när det gäller mottagning av sökande fungerar effektivt, inbegripet genom asylbyråns nätverk för mottagande myndigheter.
- (65) Lämplig samordning bör främjas mellan behöriga myndigheter vad gäller mottagande av sökande, och harmoniska förbindelser mellan localsamhällen och förläggningar bör därför främjas.
- (66) Erfarenheten visar att det behövs beredskapsplanering för att i möjligaste mån säkerställa ett adekvat mottagande av sökande i fall där flera medlemsstater ställs inför en situation med ett oproportionerligt stort antal personer som ansöker om internationellt skydd. Huruvida de åtgärder som förutses i medlemsstaternas beredskapsplaner är tillräckliga bör övervakas och bedömas. Beredskapsplanering är en integrerad del av medlemsstaternas planeringsprocesser och kan inte betraktas som exceptionell verksamhet.
- (67) Asylbyrå bör hjälpa medlemsstaterna att utarbeta och se över sina beredskapsplaner, med den berörda medlemsstatens samtycke. En beredskapsplan bör bestå av en omfattande uppsättning åtgärder som är nödvändiga för att hantera ett eventuellt oproportionerligt tryck på medlemsstaternas mottagningssystem och för att förbättra dessa systems effektivitet. Vid tillämpningen av detta direktiv kan en situation med ett oproportionerligt tryck

SV

EUT L, 22.5.2024

karaktiseras av en plötslig och massiv tillströmning av tredjelandmedborgare och statslösa personer i den mån tillströmningen medför en extremt stor börda även för ett väl förberett mottagningssystem. För att uppnå större beredskap för en sådan situation bör den mall som utarbetats av asylbyrån innehålla riktlinjer för hur möjliga scenarier, effekten av dessa scenarier, åtgärder som ska vidtas och tillgängliga resurser för att svara på dessa scenarier ska identifieras.

- (68) Medlemsstaterna bör få införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser för tredjelandmedborgare och statslösa personer som söker internationellt skydd i en medlemsstat.
- (69) Medlemsstaterna uppmanas att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv i samband med förfaranden för att besluta om ansökningar om andra skyddsformer än de som föreskrivs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 ⁽¹²⁾.
- (70) Genomförandet av detta direktiv bör utvärderas regelbundet. Medlemsstaterna bör förse kommissionen med den information som krävs för att kommissionen ska kunna fullgöra sina rapporteringsskyldigheter enligt detta direktiv.
- (71) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att fastställa harmoniserade normer för mottagningsvillkor för sökande i medlemsstaterna, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (72) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ⁽¹³⁾, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.
- (73) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (74) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (75) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i stadgan. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten samt till att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 och 47 i stadgan, och måste genomföras i enlighet därmed.
- (76) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till det tidigare direktivet. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av det tidigare direktivet.
- (77) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller den tidsfrist för införlivande med nationell rätt av direktivet som anges i bilaga I.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehåll i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽¹³⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Artikel 1

Innehåll

I detta direktiv fastställs normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd i medlemsstaterna.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *ansökan om internationellt skydd eller ansökan*: en begäran om en medlemsstats beskydd som görs av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som kan antas söka flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
2. *sökande*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som har gjort en ansökan om internationellt skydd om vilken ett slutligt beslut ännu inte har fattats.
3. *familjemedlemmar*: förutsatt att familjen hade bildats redan innan sökanden anlände till medlemsstaternas territorium, följande medlemmar av sökandens familj vilka befinner sig på samma medlemsstats territorium under förfarandet för internationellt skydd:
 - a) Sökandens make/maka eller ogifta partner i en stadigvarande relation, om ogifta par enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis behandlas på samma sätt som gifta.
 - b) Underåriga eller vuxna beroende barn till par enligt led a eller till sökanden, förutsatt att de är ogifta och oavsett om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats enligt nationell rätt; en underårig betraktas som ogift om dennes äktenskap, på grundval av en individuell bedömning, inte skulle vara i enlighet med relevant nationell rätt om det hade ingåtts i den berörda medlemsstaten, särskilt med hänsyn till den lagstadgade åldersgränsen för att ingå äktenskap.
 - c) Om sökanden är underårig och ogift: fadern, modern eller en annan vuxen som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för sökanden, inbegripet ett vuxet syskon; en underårig betraktas som ogift om dennes äktenskap, på grundval av en individuell bedömning, inte skulle vara förenligt med relevant nationell rätt om det hade ingåtts i den berörda medlemsstaten, särskilt med hänsyn till den lagstadgade åldersgränsen för att ingå äktenskap.
4. *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år.
5. *ensamkommande barn*: en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan en medföljande vuxen som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för den underårige, så länge den underårige inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, inbegripet en underårig som har lämnats ensam utan medföljande vuxen efter det att vederbörande anlänt till medlemsstaternas territorium.
6. *mottagningsvillkor*: samtliga åtgärder som medlemsstaterna vidtar till förmån för sökande i enlighet med detta direktiv.
7. *materiella mottagningsvillkor*: mottagningsvillkor som omfattar inkvartering, mat, kläder och hygienprodukter och som tillhandahålls in natura, i form av ekonomiskt bidrag, i form av kuponger eller som en kombination av dessa, liksom dagersättning.

SV

EUT L, 22.5.2024

8. *dagersättning*: en ersättning som regelbundet tillhandahålls sökande för att de ska kunna åtnjuta ett minimum av självständighet i sina dagliga liv, i form av ett penningbelopp, i form av kuponger, in natura eller som en kombination av dessa, förutsatt att sådan ersättning inbegriper ett penningbelopp.
9. *förvar*: en medlemsstats kvarhållande av en sökande inom en särskild anläggning där sökanden är frångagen sin rörelsefrihet.
10. *förläggning*: varje anläggning som används för kollektiv inkvartering av sökande.
11. *risk för avvikande*: förekomsten av specifika skäl och omständigheter i ett enskilt fall, grundade på objektiva kriterier fastställda i nationell rätt, vilka ger anledning att anta att en sökande kan komma att avvika.
12. *avvikande*: en handling varigenom en sökande underlåter att förbli tillgänglig för de behöriga administrativa eller rättsliga myndigheterna, till exempel genom att lämna medlemsstatens territorium utan tillstånd från de behöriga myndigheterna, av skäl som inte ligger utom sökandens kontroll.
13. *företrädare*: en fysisk person eller en organisation, inbegripet en offentlig myndighet, utsedd av de behöriga myndigheterna, som har den nödvändiga kompetensen och sakkunskapen, även i fråga om behandling av underåriga och deras särskilda behov, för att vid behov företräda, bistå och agera för ett ensamkommande barn i syfte att värna det ensamkommande barnets bästa och allmänna välbefinnande, så att det ensamkommande barnet kan tillvarata rättigheterna och fullgöra skyldigheterna enligt detta direktiv.
14. *sökande med särskilda mottagandebehov*: en sökande som behöver särskilda villkor eller garantier för att kunna tillvarata de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som anges i detta direktiv.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv är tillämpligt på alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som gör en ansökan om internationellt skydd på medlemsstaternas territorium, inklusive vid den yttre gränsen, i deras territorialvatten eller i ett transitområde, förutsatt att dessa tredjelandsmedborgare och statslösa personer får uppehålla sig på territoriet i egenskap av sökande. Detta direktiv är också tillämpligt på familjemedlemmar till en sökande, förutsatt att dessa familjemedlemmar omfattas av en sådan ansökan om internationellt skydd i enlighet med nationell rätt.
2. Detta direktiv är inte tillämpligt på ansökningar om diplomatisk eller territoriell asyl som lämnas in till medlemsstaternas beskickningar.
3. Medlemsstaterna får besluta att tillämpa detta direktiv vid behandling av ansökningar om andra skyddsformer än de som omfattas av förordning (EU) 2024/1347.

Artikel 4

Mer förmånliga bestämmelser

Medlemsstaterna får införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser om mottagningsvillkor för sökande och för familjemedlemmar och nära släktingar till sökande som befinner sig i samma medlemsstat, förutsatt att sådana familjemedlemmar och nära släktingar är beroende av sökandena, eller av humanitära skäl, förutsatt att bestämmelserna är förenliga med detta direktiv.

KAPITEL II

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM MOTTAGNINGSVILLKOR

Artikel 5

Information

1. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt och i god tid tillhandahålla sökande information om de mottagningsvillkor som anges i detta direktiv, inbegripet information som är specifik för deras mottagningssystem, så att sökandena i praktiken kan tillvarata rättigheterna och fullgöra de skyldigheter som föreskrivs i detta direktiv.

Medlemsstaterna ska i synnerhet förse sökande med standardinformation om de mottagningsvillkor som anges i detta direktiv, med hjälp av en förlaga som ska utarbetas av Europeiska unionens asylbyrå (*asylbyrån*). Den informationen ska tillhandahållas så snart som möjligt, dock senast tre dagar efter det att ansökan gjordes eller inom tidsfristen för registrering av den i enlighet med förordning (EU) 2024/1348.

Medlemsstaterna ska se till att sökandena informeras om organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller särskilt rättsligt bistånd och biträde, inbegripet information om organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller rättsligt bistånd och biträde kostnadsfritt, och om organisationer som kan bistå eller informera dem om gällande mottagningsvillkor, inklusive hälso- och sjukvård.

2. Medlemsstaterna ska se till att den information som avses i punkt 1 ges skriftligen i en koncis, tydlig, begriplig och lättillgänglig form, med användning av ett klart och tydligt språk, och på ett språk som sökanden förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Om nödvändigt ska den informationen även lämnas muntligen eller, när så är lämpligt, i visuell form såsom videor eller piktogram, och anpassas till sökandens behov.

När det gäller ensamkommande barn ska medlemsstaterna tillhandahålla den information som avses i punkt 1 på ett åldersanpassat sätt och på ett sätt som säkerställer att det ensamkommande barnet förstår den, med hjälp av informationsmaterial som är särskilt anpassat till underåriga när så är lämpligt. Den informationen ska tillhandahållas i närvaro av det ensamkommande barnets företrädare eller den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare till dess att företrädaren har utsetts.

I undantagsfall får en medlemsstat tillhandahålla den information som avses i punkt 1 till sökanden genom en muntlig översättning eller, när så är lämpligt, i visuell form såsom videor eller piktogram, om

a) den inte kan ge den informationen skriftligen inom den tidsfrist som anges i den punkten, eftersom det språk som en sökande förstår eller rimligen kan förväntas förstå är ett sällsynt språk, och

b) den sökanden därefter bekräftar att han eller hon förstår den information som lämnats.

I fall som avses i tredje stycket ska medlemsstaten så snart som möjligt skaffa fram en skriftlig översättning av den information som avses i punkt 1 och tillhandahålla sökanden den, utom om det är uppenbart att detta inte längre behövs.

Artikel 6

Dokumentation

1. Medlemsstaterna ska se till att sökanden tillhandahålls de handlingar som avses i artikel 29.1 i förordning (EU) 2024/1348.

2. Medlemsstaterna får inte kräva att sökande, enbart av det skälet att de ansöker om internationellt skydd eller enbart på grund av sin nationalitet, ska tillhandahålla onödig eller en oproportionerlig mängd dokumentation eller ställa andra administrativa krav på sökande innan de beviljas de rättigheter som de har rätt till enligt detta direktiv.

3. Medlemsstaterna får förse sökande med en resehandling endast om det uppkommer allvarliga humanitära skäl eller andra tvingande skäl som kräver deras närvaro i en annan stat. Resehandlingens giltighet ska vara begränsad till syftet och den varaktighet som krävs med hänsyn till ändamålet för dess utfärdande.

Artikel 7

Organisering av mottagningssystem

1. Medlemsstaterna får fritt organisera sina mottagningssystem i enlighet med detta direktiv. Sökande får röra sig fritt inom den berörda medlemsstatens territorium.
2. Under förutsättning att alla sökande faktiskt tillförsäkras sina rättigheter enligt detta direktiv får medlemsstaterna anvisa sökande till förläggningar inom sitt territorium i syfte att hantera sina asyl- och mottagningssystem.
3. Vid anvisning eller förnyad anvisning av sökande till förläggningar ska medlemsstaterna beakta objektiva faktorer, inbegripet familjesammanhållning som avses i artikel 14 och sökandes särskilda mottagandebehov.
4. Medlemsstaternas tillhandahållande av materiella mottagningsvillkor får villkoras med att sökandena faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats till i enlighet med punkt 2.
5. Medlemsstaterna får också införa mekanismer för att bedöma och tillgodose sina mottagningssystemers behov, inbegripet mekanismer för att verifiera att sökandena faktiskt är bosatta på de förläggningar som de anvisats i enlighet med punkt 2.
6. Medlemsstaterna ska kräva att sökande ger behöriga myndigheter sin aktuella adress, ett telefonnummer på vilket de kan nås och, om en sådan finns, en e-postadress. Medlemsstaterna ska också kräva att sökande så snart som möjligt meddelar dessa behöriga myndigheter eventuell ändring av adress, telefonnummer eller e-postadress.
7. Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att fatta administrativa beslut vid tillämpningen av denna artikel.

Artikel 8

Anvisning av sökande till ett geografiskt område

1. Medlemsstaterna får anvisa sökande till ett geografiskt område inom sitt territorium där de kan röra sig fritt under hela förfarandet för internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1348.
2. Medlemsstaterna får anvisa sökande till ett geografiskt område inom sitt territorium enligt punkt 1 endast i syfte att säkerställa en snabb, effektiv och ändamålsenlig behandling av deras ansökningar i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 eller för den geografiska fördelningen av dessa sökande med hänsyn till kapaciteten i de berörda geografiska områdena.

Medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 5 informera sökande om deras anvisning till ett geografiskt område, inbegripet om områdets geografiska gränser.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande har faktisk tillgång till sina rättigheter enligt detta direktiv och till förfarandegarantierna i förfarandet för internationellt skydd i det geografiska område till vilket dessa sökande anvisats. Det geografiska området ska vara tillräckligt stort, medge tillgång till nödvändig offentlig infrastruktur och inte påverka sökandenas omistliga privatlivssfär.
4. Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att fatta administrativa beslut vid tillämpningen av punkt 1.
5. Medlemsstaterna ska på begäran av en sökande bevilja sökanden tillstånd att tillfälligt lämna det geografiska området av vederbörligen motiverade brådskande och allvarliga familjeskäl, eller för nödvändig medicinsk behandling som inte är tillgänglig inom det geografiska området.

Om en sökande lämnar det geografiska området utan tillstånd får en medlemsstat inte påföra andra sanktioner än de som föreskrivs enligt detta direktiv.

Sökanden ska inte behöva begära tillstånd för att infinna sig till möten med myndigheter och domstolar, om sökandens närvaro är nödvändig. Sökanden ska på förhand underrätta de behöriga myndigheterna om sådana avtalade möten.

6. Om det, bland annat till följd av en sökandes överklagande eller begäran om prövning i enlighet med artikel 29, har fastställts att en sökande inte har beviljats faktisk tillgång till sina rättigheter enligt detta direktiv eller till förfarandegarantierna i förfarandet för internationellt skydd inom det geografiska området, är anvisningen av sökanden till detta geografiska område inte längre tillämplig.

7. Innan denna artikel tillämpas ska den berörda medlemsstaten fastställa villkoren för tillämpningen av denna artikel i nationell rätt och underrätta kommissionen och asylbyrån i enlighet med kapitel 5 i förordning (EU) 2021/2303.

Artikel 9

Begränsningar av rörelsefriheten

1. Medlemsstaterna får vid behov besluta att en sökande får bo endast på en bestämd plats som är anpassad för att inkvartera sökande, av hänsyn till allmän ordning eller för att effektivt hindra sökanden från att avvika, när det finns risk för avvikande, särskilt när det gäller

- a) sökande som är skyldiga att befinna sig i en annan medlemsstat i enlighet med artikel 17.4 i förordning (EU) 2024/1351, eller
- b) sökande som har överförs till den medlemsstat där de är skyldiga att befinna sig i enlighet med artikel 17.4 i förordning (EU) 2024/1351, efter att ha avvikit till en annan medlemsstat.

När en sökande har tillåtits att bo endast på en bestämd plats i enlighet med denna punkt ska tillhandahållandet av materiella mottagningsvillkor vara villkorat av att sökanden faktiskt är bosatt på den specifika platsen.

2. Medlemsstaterna får vid behov kräva att sökande anmäler sig till de behöriga myndigheterna vid en viss angiven tidpunkt eller med rimliga intervall, utan att det på ett oproportionerligt sätt påverkar sökandenas rättigheter enligt detta direktiv.

Sådana anmälningskrav får införas för att säkerställa att de beslut som avses i punkt 1 iakttas eller för att effektivt förhindra att sökande avviker.

3. På begäran av sökanden får medlemsstaterna bevilja sökanden tillstånd att tillfälligt bo utanför den bestämda plats som anvisats i enlighet med punkt 1. Beslut om sådant tillstånd ska fattas på objektiv och opartisk grund efter prövning i det enskilda ärendet och ska motiveras om sådant tillstånd inte beviljas.

Sökanden ska inte behöva begära tillstånd för att infinna sig till möten med myndigheter eller domstolar, om sökandens närvaro är nödvändig. Sökanden ska underrätta de behöriga myndigheterna om sådana möten.

4. De beslut som fattats i enlighet med punkterna 1 och 2 ska vara proportionella och ta hänsyn till relevanta aspekter av sökandens individuella situation, inbegripet sökandens särskilda mottagandebehov.

5. Medlemsstaterna ska i varje beslut som fattas i enlighet med punkterna 1 och 2 i denna artikel i det beslutet ange de sakskäl och i förekommande fall rättsliga skäl som legat till grund för det beslutet. Sökande ska underrättas skriftligt om ett sådant beslut samt om förfarandena för att överklaga beslutet i enlighet med artikel 29 och om följderna av att inte efterleva de skyldigheter som beslutet innebär. Medlemsstaterna ska ge sökandena denna information på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå och i en koncis, tydlig, begriplig och lättillgänglig form med användning av ett klart och tydligt språk. Medlemsstaterna ska säkerställa att de beslut som fattas i enlighet med den här artikeln prövas av en rättslig myndighet på eget initiativ när besluten har tillämpats i mer än två månader, eller att besluten kan överklagas på begäran av den berörda sökanden i enlighet med artikel 29.

Artikel 10

Förvar

1. Medlemsstaterna får inte hålla en person i förvar av enbart det skälet att personen är en sökande eller på grund av den sökandens nationalitet. Förvar ska endast grundas på en eller flera av de grunder för förvar som anges i punkt 4. Förvar ska inte vara av straffrättslig karaktär.

2. Om det på grundval av en individuell bedömning av ett ärende visar sig nödvändigt får en medlemsstat besluta att ta en sökande i förvar, om mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt.
3. Medlemsstaterna ska, när de tar en sökande i förvar, ta hänsyn till alla eventuella synliga tecken, utsagor eller beteenden som tyder på att sökanden har särskilda mottagandebehov. Om den bedömning som anges i artikel 25 ännu inte har slutförts, ska den slutföras utan onödigt dröjsmål, och resultaten av den ska beaktas när beslut fattas om huruvida personen i fråga fortsatt ska hållas i förvar eller om förhållandena för förvaret behöver justeras.
4. En sökande får tas i förvar endast på grundval av ett eller flera av följande skäl:
 - a) För att bestämma eller bekräfta sökandens identitet eller nationalitet.
 - b) För att fastställa de faktorer som ansökan om internationellt skydd grundas på, som inte skulle kunna klargöras utan att ta sökanden i förvar, särskilt om det finns en risk för avvikande.
 - c) För att säkerställa efterlevnad av rättsliga skyldigheter som har ålagts sökanden genom ett individuellt beslut i enlighet med artikel 9.1 i fall där sökanden inte har efterlevt sådana skyldigheter och det fortfarande finns en risk för avvikande.
 - d) Som ett led i ett gränsförfarande i enlighet med artikel 43 i förordning (EU) 2024/1348 för att avgöra om sökanden har rätt att resa in på territoriet.
 - e) Om sökanden hålls i förvar på grund av ett förfarande för återvändande enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG⁽¹⁾, för att förbereda återvändandet eller för att genomföra avlägsnandet och den berörda medlemsstaten på grundval av objektiva kriterier, inbegripet att sökanden redan haft möjlighet att få tillgång till förfarandet för internationellt skydd, kan styrka att det finns rimliga skäl att anta att sökanden gör ansökan om internationellt skydd enbart för att försena eller hindra verkställigheten av beslutet om återsändande.
 - f) Om det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning.
 - g) I enlighet med artikel 44 i förordning (EU) 2024/1351.

De grunder för förvar som avses i första stycket ska fastställas i nationell rätt.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att regler om alternativ till förvar, till exempel regelbunden rapportering till myndigheterna, ställandet av en finansiell säkerhet eller en skyldighet att stanna på en bestämd plats, fastställs i nationell rätt.

Artikel 11

Garantier för sökande som tas i förvar

1. En sökande ska endast hållas i förvar så kort tid som möjligt, och ska hållas i förvar bara så länge grunderna i artikel 10.4 är tillämpliga.

De administrativa förfarandena avseende grunderna för förvar i artikel 10.4 ska utföras med tillbörlig skyndsamhet och noggrannhet. Förseningar i administrativa förfaranden som inte kan tillskrivas sökanden berättigar inte fortsatt förvar.

2. Beslut om förvar av sökande ska fattas skriftligen av rättsliga eller administrativa myndigheter. I beslutet om förvar ska de faktiska och rättsliga skäl beslutet grundar sig på anges, liksom varför mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt.

3. Om beslut om förvar fattas av en administrativ myndighet ska medlemsstaterna ombesörja att en snabb rättslig prövning av förvarsbeslutets laglighet utförs på eget initiativ eller på begäran av sökanden eller båda. Om prövningen sker på eget initiativ ska den slutföras så snart som möjligt, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall, dock senast 15 dagar, eller i undantagsfall senast 21 dagar, efter det att sökanden tagits i förvar. Om prövningen sker på begäran av sökanden ska den slutföras så snart som möjligt, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall, dock senast 15 dagar, eller i undantagsfall senast 21 dagar, efter det att de aktuella förfarandena inletts.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

Om den rättsliga prövning som avses i första stycket, när den utförs på eget initiativ, inte har slutförts inom 21 dagar efter det att sökanden tagits i förvar eller, när den utförs på begäran av sökanden, inte har slutförts inom 21 dagar från det att de aktuella förfarandena inletts, ska sökanden i fråga omedelbart friges.

4. Sökande som tagits i förvar ska omedelbart, på ett språk de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, skriftligen underrättas om skälen för förvar och vilka förfaranden för överklagande av beslutet om förvar som anges i nationell rätt samt om möjligheten att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

5. Förvaret ska omprövas av en rättslig myndighet med lämpliga tidsintervall, på eget initiativ eller på begäran av den berörda sökanden, i synnerhet om personen hålls i förvar en längre tid, om det uppstår relevanta omständigheter eller kommer fram nya uppgifter som kan påverka förvarets laglighet.

Utan att det påverkar tillämpningen av första stycket ska förvar av ensamkommande barn omprövas på eget initiativ med regelbundna intervall.

Om förvaret, som en följd av den rättsliga prövningen, konstateras vara olagligt, ska sökanden i fråga omedelbart friges.

6. Vid rättslig prövning av beslutet om förvar enligt punkterna 3 och 5 i denna artikel ska medlemsstaterna se till att sökandena har tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde enligt de villkor som fastställs i artikel 29.

Artikel 12

Förhållanden för förvar

1. Förvar av sökande ska, som regel, ske i särskilda förvarsanläggningar. Om en medlemsstat inte kan tillhandahålla inkvartering i en särskild förvarsanläggning, utan måste använda fängelseanläggningar, ska sökande som hålls i förvar hållas avskilda från övriga interner och de förhållanden för förvar som föreskrivs i detta direktiv ska tillämpas.

Sökande som hålls i förvar ska i så stor utsträckning som möjligt hållas avskilda från andra tredjelandsmedborgare som inte lämnat in en ansökan om internationellt skydd.

Om sökande inte kan hållas i förvar avskilda från andra tredjelandsmedborgare, ska den berörda medlemsstaten säkerställa att de förhållanden för förvar som föreskrivs i detta direktiv tillämpas.

2. Sökande som hålls i förvar ska ha tillgång till utomhusområden.

3. Medlemsstaterna ska se till att företrädare för Förenta nationernas flyktingkommissarie (UNHCR) har möjlighet att kommunicera med och besöka sökande under förhållanden som respekterar avskildhet. Denna möjlighet ska även gälla för organisationer som på UNHCR:s vägnar, efter överenskommelse med den berörda medlemsstaten, är verksamma på medlemsstatens territorium.

4. Medlemsstaterna ska se till att familjemedlemmar, juridiska rådgivare och personer som företräder berörda icke-statliga organisationer som erkänts av medlemsstaten i fråga ges möjlighet att kommunicera med och besöka sökandena under förhållanden som respekterar avskildhet. Begränsningar i tillträdet till förvarsanläggningar får endast införas om det enligt nationell rätt objektivt är nödvändigt av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av förvarsanläggningen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

5. Medlemsstaterna ska se till att sökande som hålls i förvar systematiskt tillhandahålls information som förklarar de regler som tillämpas inom anläggningen och som beskriver dessa sökandes rättigheter och skyldigheter på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Om en sökande hålls i förvar vid en gränsövergång eller i ett transitområde får medlemsstaterna avvika från denna skyldighet i vederbörligen motiverade fall under en rimlig tidsperiod som ska vara så kort som möjligt. Denna avvikelse ska inte gälla i de fall som avses i artikel 43 i förordning (EU) 2024/1348.

Artikel 13

Förvar av sökande med särskilda mottagandebehov

1. Hälstan, inklusive den psykiska hälstan, hos sökande i förvar som har särskilda mottagandebehov ska vara en fråga av största vikt för de nationella myndigheterna.

Om förvar av sökande med särskilda mottagandebehov skulle utgöra en allvarlig risk för deras fysiska och psykiska hälsa ska dessa sökande inte tas i förvar.

Om sökande med särskilda mottagandebehov tas i förvar ska medlemsstaterna se till att de hålls under regelbunden uppsikt och i god tid ges lämpligt stöd med hänsyn till deras speciella situation, inklusive deras fysiska och psykiska hälsa.

2. Underåriga får som regel inte tas i förvar. De ska placeras i lämplig inkvartering i enlighet med artiklarna 26 och 27.

Lämpliga alternativ till förvar ska som regel användas för familjer med underåriga i enlighet med principen om familjesammanhållning. Sådana familjer ska inkvarteras på ett sätt som lämpar sig för dem.

I undantagsfall får underåriga, som en sista utväg, sedan det har konstaterats att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningfullt, och efter att förvar bedömts vara för deras eget bästa i enlighet med artikel 26, tas i förvar

a) i fall med medföljande barn, om barnets förälder eller huvudsakliga omsorgsperson hålls i förvar, eller

b) i fall med ensamkommande barn, om förvaret skyddar barnet.

Detta förvar ska begränsas till en så kort tid som möjligt. Underåriga ska aldrig hållas i förvar i fängelse eller någon annan anläggning som används för brottsbekämpande ändamål. Alla åtgärder ska vidtas för att frigge underåriga som hålls i förvar och placera dem i inkvartering som är lämplig för underåriga.

Medlemsstaterna ska i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa, i enlighet med artikel 26.

Underåriga som hålls i förvar ska ha rätt till utbildning i enlighet med artikel 16, såvida inte tillhandahållandet av utbildning är av begränsat värde för dem på grund av att de hålls i förvar under mycket kort tid. Sådana underåriga ska också ha möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder.

3. Om ensamkommande barn hålls i förvar ska de inkvarteras i lokaler som är anpassade till inkvartering av ensamkommande barn. Sådana anläggningar ska ha personal som är kvalificerad att skydda rättigheterna för ensamkommande barn och tillgodose deras behov.

Om ensamkommande barn hålls i förvar ska medlemsstaterna se till att de inkvarteras avskilt från vuxna.

4. Familjer som hålls i förvar ska erbjudas avskild inkvartering som garanterar dem ett lämpligt skydd för sitt privatliv.

Familjer med underåriga som hålls i förvar ska inkvarteras i förvarsanläggningar som är anpassade till underårigas behov.

5. Medlemsstaterna ska se till att manliga och kvinnliga sökande som hålls i förvar inkvarteras separat, såvida dessa sökande som hålls i förvar inte är familjemedlemmar och alla berörda personer samtycker till att inkvarteras tillsammans.

Undantag från första stycket får även medges för användning av gemensamma utrymmen avsedda för fritidsverksamhet eller sociala aktiviteter, inklusive måltider.

6. Om sökanden hålls i förvar vid en gränsövergång eller i ett transitområde, med undantag för de fall som avses i artikel 43 i förordning (EU) 2024/1348, får medlemsstaterna avvika från punkt 3 första stycket, punkt 4 och punkt 5 första stycket i vederbörligen motiverade fall under en rimlig tidsperiod, som ska vara så kort som möjligt. Medlemsstaterna ska ha tillräckliga anläggningar och resurser för att säkerställa att de undantag som föreskrivs i den här punkten endast tillämpas i undantagsfall. Vid tillämpning av dessa undantag ska medlemsstaterna underrätta kommissionen och asylbyrån om detta.

*Artikel 14***Familjer**

Om en medlemsstat tillhandahåller en bostad till sökande, ska den vidta lämpliga åtgärder till stöd för största möjliga sammanhållning av de familjer som befinner sig på dess territorium. Sådana åtgärder ska vidtas med sökandens medgivande.

*Artikel 15***Hälsoundersökningar**

Medlemsstaterna får begära att sökande ska genomgå hälsoundersökning av folkhälsoskäl.

*Artikel 16***Underårigas skolgång och utbildning**

1. Medlemsstaterna ska bevilja underåriga barn till sökande och underåriga sökande samma tillträde till utbildning som de egna medborgarna och på liknande villkor, så länge som en utvisningsåtgärd mot sådana underåriga eller deras föräldrar inte faktiskt har verkställts.

De särskilda behoven för underåriga, i synnerhet med avseende på respekten för barnets rätt till utbildning och tillgång till hälso- och sjukvård, ska beaktas. Utbildningen av underåriga ska som regel vara integrerad med utbildningen för medlemsstaternas egna medborgare och vara av samma kvalitet. Medlemsstaterna ska göra sitt yttersta för att säkerställa kontinuiteten i utbildningen av underåriga så länge som en utvisningsåtgärd mot dem eller deras föräldrar inte faktiskt har verkställts.

Medlemsstaterna får inte vägra någon att fortsätta sin gymnasieutbildning endast på grund av att den underåriga har uppnått laglig myndighetsålder.

2. Medlemsstaterna ska bevilja underåriga som avses i punkt 1 tillträde till ett utbildningssystem så snart som möjligt, dock senast två månader från den dag då ansökan om internationellt skydd lämnades in, med hänsyn tagen till skollov. Medlemsstaterna ska tillhandahålla utbildning inom det allmänna utbildningssystemet. Som en tillfällig åtgärd får medlemsstaterna dock under en period på högst en månad tillhandahålla denna utbildning utanför det allmänna utbildningssystemet.

Förberedande undervisning, inklusive språkundervisning, ska tillhandahållas för underåriga när det är nödvändigt för att underlätta deras tillträde till och deltagande i det allmänna utbildningssystemet.

3. När tillträde till det allmänna utbildningssystemet inte är möjligt på grund av den underåriges särskilda situation ska medlemsstaten i fråga erbjuda annan form av undervisning i enlighet med nationell rätt och praxis.

*Artikel 17***Sysselsättning**

1. Medlemsstaterna ska se till att sökande har tillträde till arbetsmarknaden senast sex månader från den dag då ansökan om internationellt skydd registrerades, under förutsättning att ett administrativt beslut av den behöriga myndigheten inte har fattats och förseningen inte kan tillskrivas sökanden.

Om en medlemsstat har påskyndat sakprövningen av en ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 42.1 a–f i förordning (EU) 2024/1348, ska tillträde till arbetsmarknaden inte beviljas eller, om det redan beviljats, upphävas.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande som har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med punkt 1 får faktiskt tillträde till arbetsmarknaden, i enlighet med nationell rätt.

Medlemsstaterna får av arbetsmarknadspolitiska skäl, även med hänsyn till ungdomsarbetslösheten, kontrollera huruvida en specifik ledig plats för vilken en arbetsgivare överväger att anställa en sökande som har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med punkt 1 skulle kunna fyllas av medborgare i den berörda medlemsstaten eller av andra unionsmedborgare eller av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som är lagligt bosatta i den medlemsstaten. Om medlemsstaten finner

att den specifika lediga platsen kan tillsättas med sådana personer, får medlemsstaten eller arbetsgivaren neka sökanden den platsen.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande som har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med punkt 1 ges samma behandling som deras egna medborgare när det gäller

- a) anställningsvillkor, minimiålder för anställning och arbetsvillkor, inbegripet lön och uppsägning, arbetstider, ledighet och allmänna helgdagar, samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen,
- b) föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inbegripet de rättigheter och förmåner som sådana organisationer tillhandahåller, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om allmän ordning och allmän säkerhet,
- c) utbildning och yrkesutbildning, inbegripet fortbildningskurser för förbättrade färdigheter, arbetsplatspraktik och yrkesvägledning,
- d) erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis inom ramen för befintliga förfaranden för erkännande av utländska kvalifikationer, och
- e) tillgång till lämpliga system för bedömning, validering och erkännande av sökandes resultat av tidigare lärande och erfarenhet.

4. Medlemsstaterna får, när det gäller sökande som har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med punkt 1, begränsa likabehandlingen av dem

- a) enligt punkt 3 b, genom att utesluta dem från att delta i ledningen av organisationer som regleras av offentlig rätt och från att inneha en tjänst som regleras av offentlig rätt,
- b) enligt punkt 3 c, genom att utesluta
 - i) stipendier och lån som avser utbildning och yrkesutbildning, samt betalning av avgifter i enlighet med nationell rätt när det gäller tillträde till universitetsutbildning eller eftergymnasial utbildning, och
 - ii) utbildning och yrkesutbildning som inte tillhandahålls inom ramen för ett befintligt anställningsavtal, inbegripet när den tillhandahålls för att öka anställningsbarheten,
- c) enligt punkt 3 d eller e, genom att inte bevilja likabehandling förrän minst tre månader från den dag då ansökan om internationellt skydd registrerades.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande som är anställda eller på grundval av tidigare anställning har rätt till sociala trygghetsförmåner behandlas på samma sätt som deras egna medborgare i fråga om de grenar av social trygghet som avses i artikel 3.1 och 3.2 i förordning (EG) nr 883/2004.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) nr 1231/2010 får medlemsstaterna begränsa likabehandlingen enligt punkt 5 i denna artikel genom att utesluta sociala trygghetsförmåner som inte är beroende av anställningsperioder eller av avgifter.

7. Rätten till likabehandling enligt denna artikel ska inte ge upphov till en rätt till bosättning i fall där ett beslut som fattats i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 har medfört att sökandens rätt att stanna kvar har upphört.

8. Vid tillämpningen av punkt 3 d i denna artikel, och utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 2.2 och 3.3 i direktiv 2005/36/EG, ska medlemsstaterna, så långt det är möjligt, främja fullständigt tillträde till befintliga förfaranden för erkännandet av utländska kvalifikationer för sökande som inte kan tillhandahålla dokumentation som styrker deras kvalifikationer.

9. Tillträde till arbetsmarknaden får inte upphävas under ett överklagandeförfarande om sökanden har rätt att stanna kvar på medlemsstatens territorium under det förfarandet och fram till dess att ett avslag har meddelats i överklagandeprocessen.

Artikel 18

Språkkurser och yrkesutbildning

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande har tillträde till språkkurser, kurser i samhällsutbildning eller yrkesutbildningskurser som medlemsstaterna anser lämpliga för att hjälpa sökande att agera självständigt, samarbeta med behöriga myndigheter eller hitta arbete eller ska, beroende på det nationella systemet, underlätta tillträdet till sådana kurser, oberoende av huruvida sökande har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med artikel 17.

Om sökande har tillräckliga medel får medlemsstaterna kräva att de betalar eller bidrar till kostnaderna för kurser som avses i första stycket.

Artikel 19

Allmänna regler om materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård

1. Medlemsstaterna ska se till att materiella mottagningsvillkor är tillgängliga för sökande från och med den tidpunkt då de gör sin ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 26 i förordning (EU) 2024/1348.

2. Medlemsstaterna ska se till att de materiella mottagningsvilkoren och hälso- och sjukvård som erhållits i enlighet med artikel 22 ger sökande en tillräcklig levnadsstandard som säkerställer deras uppehälle och skyddar deras fysiska och psykiska hälsa samt respekterar deras rättigheter enligt stadgan.

Medlemsstaterna ska se till att den tillräckliga levnadsstandard som avses i första stycket även uppfylls för sökande med särskilda mottagandebehov och för personer som hålls i förvar.

3. Medlemsstaterna får fastställa som villkor för att bevilja samtliga eller några av de materiella mottagningsvilkoren att sökandena inte har tillräckliga medel för att säkerställa en tillräcklig levnadsstandard som avses i punkt 2.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 får medlemsstaterna kräva att sökande täcker eller bidrar till kostnaderna för de materiella mottagningsvilkoren, om de har tillräckliga medel för det, till exempel om de har arbetat under en rimlig tidsperiod.

Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 får medlemsstaterna också kräva att sökande täcker eller bidrar till kostnaderna för de erhållna hälso- och sjukvård, om dessa sökande har tillräckliga medel för det, förutom där hälso- och sjukvården erbjuds dessa medlemsstaters egna medborgare kostnadsfritt.

5. Om det framkommer att en sökande hade tillräckliga medel för att täcka kostnaderna för materiella mottagningsvillkor eller hälso- och sjukvård som erhållits enligt punkt 4 vid den tidpunkt då sökanden gavs en tillräcklig levnadsstandard, får medlemsstaterna kräva att sökanden ska återbetala kostnaderna för de materiella mottagningsvilkoren eller hälso- och sjukvården.

6. Vid bedömningen av en sökandes tillgångar i fall där det krävs att sökanden ska täcka eller bidra till kostnaderna för de materiella mottagningsvilkoren och hälso- och sjukvård som erhållits eller där sökanden avkrävs en återbetalning i enlighet med punkt 5, ska medlemsstaterna respektera proportionalitetsprincipen. Medlemsstaterna ska också ta hänsyn till sökandens individuella förhållanden och behovet av att respektera hans eller hennes värdighet och personliga integritet, inbegripet sökandens särskilda mottagandebehov.

7. Om en medlemsstat erbjuder materiella mottagningsvillkor i form av ekonomiskt bidrag eller kuponger ska beloppen bestämmas utifrån de nivåer som medlemsstaten i fråga fastställt antingen genom lag eller praxis i syfte att säkerställa en tillräcklig levnadsstandard för de egna medborgarna. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och asylbyrån om dessa nivåer. Medlemsstaterna får behandla sökande mindre gynnsamt än de egna medborgarna i detta avseende, särskilt om det materiella stödet helt eller delvis tillhandahålls in natura eller om syftet med dessa nivåer, när de tillämpas för de egna medborgarna, är att säkerställa en levnadsstandard som är högre än den som krävs för sökande enligt detta direktiv.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 20

Arrangemang för materiella mottagningsvillkor

1. Om medlemsstaterna tillhandahåller inkvartering in natura ska de säkerställa att sådan inkvartering ger sökanden en tillräcklig levnadsstandard i enlighet med artikel 19.2 samt nödvändigt stöd för att ta hänsyn till sökandenas särskilda mottagandebehov. Den inkvartering som tillhandahålls ska beviljas i en av, eller en kombination av, följande former:

- a) Anläggningar som används i syfte att hysa sökande under prövningen av en ansökan om internationellt skydd som gjorts vid gränsen eller i transitområden.
- b) Förläggningar.
- c) Privata hus, lägenheter, hotell eller andra lokaler som anpassats för sökande.

2. Utan att detta påverkar de särskilda förhållanden för förvar som föreskrivs i artiklarna 12 och 13 ska medlemsstaterna med avseende på sådan inkvartering som avses i punkt 1 a, b och c i den här artikeln se till att

- a) sökande garanteras skydd för sitt familjeliv,
- b) sökande har möjlighet att kommunicera med släktingar, juridiska rådgivare och företrädare för UNHCR och andra berörda nationella, internationella och icke-statliga organisationer och organ,
- c) familjemedlemmar, juridiska rådgivare och företrädare för UNHCR och berörda icke-statliga organisationer som erkänts av medlemsstaten i fråga ska ges tillträde till den inkvartering som tillhandahålls för att biträda sökande; detta tillträde får endast begränsas med hänsyn till säkerheten vid anläggningarna och för sökandena.

3. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till särskilda faktorer som avser ålder och kön, och till situationen för sökande med särskilda mottagandebehov när de tillhandahåller materiella mottagningsvillkor.

4. När medlemsstaterna tillhandahåller inkvartering enligt punkt 1 ska de vidta lämpliga åtgärder för att så långt det är möjligt säkerställa att misshandel och våld, inbegripet våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv, förhindras.

5. Om kvinnliga sökande placeras på förläggningar ska medlemsstaterna tillhandahålla separata sanitära inrättningar och en säker plats inom dessa förläggningar för dem och deras underåriga barn.

6. Medlemsstaterna ska, så långt det är möjligt, se till att vuxna sökande i beroendeställning, med särskilda mottagandebehov, inkvarteras tillsammans med vuxna nära släktingar som redan befinner sig i samma medlemsstat, och som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för dem.

7. Medlemsstaterna ska se till att flyttning av sökande från en anläggning till en annan sker endast om det är nödvändigt. Medlemsstaterna ska ge sökande möjlighet att underrätta sina juridiska rådgivare om förflyttningen och sin nya adress.

8. Personer som tillhandahåller materiella mottagningsvillkor, inbegripet de som tillhandahåller hälso- och sjukvård samt utbildning vid förläggningar, ska ha lämplig utbildning och vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete.

9. Medlemsstaterna får låta sökande delta i förvaltningen av de materiella resurserna och de icke-materiella aspekterna av livet vid förläggningen genom ett råd eller en rådgivande kommitté som företräder dem som bor på förläggningen. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17 får medlemsstaterna också tillåta sökande att utföra frivilligarbete utanför förläggningen, med förbehåll för villkor i nationell rätt.

10. I vederbörligen motiverade fall och under en rimlig tidsperiod som ska vara så kort som möjligt får medlemsstaterna undantagsvis tillhandahålla materiella mottagningsvillkor som avviker från dem som föreskrivs i denna artikel, när

- a) det krävs en bedömning av sökandens särskilda mottagandebehov, i enlighet med artikel 25,

- b) de normalt tillgängliga inkvarteringsmöjligheterna tillfälligtvis är uttömda, eller de normalt tillgängliga inkvarteringsmöjligheterna tillfälligtvis inte är tillgängliga på grund av ett oproportionerligt stort antal personer som ska inkvarteras eller på grund av en katastrof som orsakats av människan eller en naturkatastrof.

Avvikande materiella mottagningsvillkor som avses i första stycket i denna punkt ska under alla förhållanden säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård i enlighet med artikel 22 och en levnadsstandard för alla sökande i enlighet med unionsrätten, inbegripet stadgan, och internationella skyldigheter.

Om en medlemsstat tillhandahåller avvikande materiella mottagningsvillkor i enlighet med första stycket i denna punkt ska den medlemsstaten utan dröjsmål underrätta kommissionen och asylbyrån i enlighet med artikel 32.2 om aktiveringen av sin beredskapsplan. Den medlemsstaten ska också underrätta kommissionen och asylbyrån så snart grunderna för att tillhandahålla dessa avvikande materiella villkor inte längre föreligger.

Artikel 21

Mottagningsvillkor i en annan medlemsstat än den där sökanden är skyldig att befinna sig

Från den tidpunkt då sökande har underrättats om ett beslut att överföra dem till den ansvariga medlemsstaten i enlighet med förordning (EU) 2024/1351 ska de inte vara berättigade till de mottagningsvillkor som fastställs i artiklarna 17–20 i detta direktiv i någon annan medlemsstat än den där de är skyldiga att befinna sig i enlighet med förordning (EU) 2024/1351. Detta ska inte påverka behovet av att säkerställa en levnadsstandard i enlighet med unionsrätten, inbegripet stadgan, och internationella förpliktelser.

Såvida inte ett separat beslut utfärdas ska det i överföringsbeslutet framgå att de berörda mottagningsvillkoren har dragits in i enlighet med denna artikel. Sökanden ska underrättas om sina rättigheter och skyldigheter i förhållande till det beslutet.

Artikel 22

Hälso- och sjukvård

1. Medlemsstaterna ska se till att sökande, oavsett var de är skyldiga att befinna sig i enlighet med förordning (EU) 2024/1351, får nödvändig hälso- och sjukvård, oavsett om den tillhandahålls av allmänläkare eller, vid behov, av specialistläkare. Sådan nödvändig hälso- och sjukvård ska vara av tillfredsställande kvalitet och innefatta åtminstone akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar, inbegripet allvarliga psykiatriska tillstånd, samt sexuell och reproduktiv hälso- och sjukvård som är nödvändig för att behandla ett allvarligt fysiskt hälsotillstånd.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökandes underåriga barn och sökande som är underåriga får samma typ av hälso- och sjukvård som de egna medborgarna som är underåriga. Medlemsstaterna ska säkerställa att särskild behandling som tillhandahålls i enlighet med denna artikel, och som inleddes innan den underåriga uppnådde myndighetsålder och som anses vara nödvändig, fås utan avbrott eller dröjsmål efter det att den underåriga har uppnått myndighetsålder.

3. Om det krävs av medicinska skäl ska medlemsstaterna sörja för nödvändig läkarhjälp eller annan hjälp, såsom nödvändig rehabilitering och nödvändiga medicintekniska hjälpmedel, för sökande med särskilda mottagandebehov, inklusive lämplig vård för psykiska besvär.

KAPITEL III

INSKRÄNKNING ELLER INDRAGNING AV MATERIELLA MOTTAGNINGSVILLKOR

Artikel 23

Inskränkning eller indragning av materiella mottagningsvillkor

1. När det gäller sökande som är skyldiga att befinna sig på medlemsstaternas territorium i enlighet med artikel 17.4 i förordning (EU) 2024/1351, får medlemsstaterna inskränka eller dra in dagersättningen.

SV

EUT L, 22.5.2024

Om det är vederbörligen motiverat och proportionellt får medlemsstaterna även

a) inskränka andra materiella mottagningsvillkor, eller

b) om punkt 2 e är tillämplig, dra in andra materiella mottagningsvillkor.

2. Medlemsstaterna får fatta beslut i enlighet med punkt 1 om en sökande

a) utan tillstånd lämnar ett geografiskt område inom vilket sökanden får röra sig fritt i enlighet med artikel 8 eller den bostad på en bestämd plats som anvisats av den behöriga myndigheten i enlighet med artikel 9, eller avviker,

b) underlåter att samarbeta med de behöriga myndigheterna, eller inte uppfyller de förfarandekrav som de fastställt,

c) har lämnat in en efterföljande ansökan enligt definitionen i artikel 3.19 i förordning (EU) 2024/1348,

d) har undanhållit ekonomiska tillgångar, och därför utan rätt fått del av materiella mottagningsvillkor,

e) allvarligt eller vid upprepade tillfällen har brutit mot förläggningens regler eller har uppträtt våldsamt eller hotfullt i förläggningen, eller

f) underlåter att delta i obligatoriska integrationsåtgärder, om sådana tillhandahålls eller möjliggörs av medlemsstaten, såvida det inte finns omständigheter som ligger utom sökandens kontroll.

3. Om en medlemsstat har fattat ett beslut i en situation enligt punkt 2 a, b eller f, och de omständigheter som det beslutet grundar sig på inte längre föreligger, ska den överväga om vissa eller alla de materiella mottagningsvillkor som dragits in eller inskränkts kan återinföras. Om inte alla materiella mottagningsvillkor återinförs ska medlemsstaten fatta ett vederbörligen motiverat beslut och delge sökanden det.

4. Beslut i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska fattas på objektiv och opartisk grund efter prövning i det enskilda ärendet och ange de skäl som ligger till grund för beslutet. Beslut ska grundas på sökandens speciella situation, särskilt när det gäller sökande med särskilda mottagandebehov, med beaktande av proportionalitetsprincipen. Medlemsstaterna ska säkerställa tillträde till hälso- och sjukvård i enlighet med artikel 22 och säkerställa en levnadsstandard för alla sökande i enlighet med unionsrätten, inbegripet stadgan, och internationella skyldigheter.

5. Medlemsstaterna ska se till att materiella mottagningsvillkor inte inskränks eller dras in förrän ett beslut har fattats i en situation som avses i punkt 2.

KAPITEL IV

BESTÄMMELSER AVSEENDE SÖKANDE MED SÄRSKILDA MOTTAGANDEBEHOV

Artikel 24

Sökande med särskilda mottagandebehov

Medlemsstaterna ska beakta den speciella situationen för sökande med särskilda mottagandebehov.

Medlemsstaterna ska ta hänsyn till att vissa sökande, såsom de som tillhör någon av de följande kategorierna, mer sannolikt har särskilda mottagandebehov:

a) Underåriga.

b) Ensamkommande barn.

c) Personer med funktionsnedsättning.

d) Äldre.

- e) Gravida.
- f) Homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella personer.
- g) Ensamstående föräldrar med underåriga barn.
- h) Offer för människohandel.
- i) Personer med allvarliga sjukdomar.
- j) Personer med psykiatriska tillstånd, inklusive posttraumatiskt stressyndrom.
- k) Personer som har utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, till exempel offer för könsrelaterat våld, kvinnlig könsstympning, barnäktenskap eller tvångsäktenskap, eller våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv.

Artikel 25

Bedömning av särskilda mottagandebehov

1. För ett effektivt genomförande av artikel 24 ska medlemsstaterna så snart som möjligt efter det att en person har ansökt om internationellt skydd individuellt bedöma huruvida sökanden har särskilda mottagandebehov, med hjälp av muntlig översättning när så krävs.

Den bedömning som avses i första stycket i denna punkt kan integreras i befintliga nationella förfaranden eller i den bedömning som avses i artikel 20 i förordning (EU) 2024/1348.

Den bedömning som avses i första stycket i denna punkt ska inledas genom att identifiera särskilda mottagandebehov på grundval av synliga tecken eller sökandenas utsagor eller beteende eller, i tillämpliga fall, utsagor från sökandens föräldrar eller företrädare.

Den bedömning som avses i första stycket i denna punkt ska slutföras inom 30 dagar från det att ansökan om internationellt skydd gjordes eller, om den har integrerats i den bedömning som avses i artikel 20 i förordning (EU) 2024/1348, inom den tidsfrist som fastställs i den förordningen, och de särskilda mottagandebehov som identifierats på grundval av en sådan bedömning ska tillgodoses.

Om särskilda mottagandebehov framkommer i ett senare skede av förfarandet för internationellt skydd, ska medlemsstaterna bedöma och tillgodose de behoven.

Medlemsstaterna ska se till att det, i det stöd som ges till sökande med särskilda mottagandebehov i enlighet med detta direktiv, tas hänsyn till deras särskilda mottagandebehov under hela förfarandet för internationellt skydd, och att deras situation följs upp på lämpligt sätt.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att personal som bedömer de särskilda mottagandebehoven i enlighet med denna artikel

- a) är utbildad och får fortbildning i att upptäcka tecken på att en sökande har särskilda mottagandebehov och att tillgodose de behoven när de har identifierats,
- b) inbegriper information om arten av sökandens särskilda mottagandebehov i den akt om sökanden som innehas av de behöriga myndigheterna, tillsammans med en beskrivning av synliga tecken eller sökandens utsagor eller beteende som är av relevans för bedömningen av sökandens särskilda mottagandebehov samt de åtgärder som har identifierats för att tillgodose dessa behov och de myndigheter som har ansvar för att tillgodose dem, och
- c) med på förhand inhämtat samtycke i enlighet med nationell rätt, hänvisar sökande till lämplig läkare eller psykolog för vidare bedömning av deras psykiska och fysiska tillstånd, om det finns tecken på att deras psykiska eller fysiska hälsa kan påverka deras mottagandebehov. Vid behov ska muntlig översättning tillhandahållas av personal som utbildats i tolkning för att säkerställa att sökanden kan kommunicera med medicinsk personal. Om bristen på sådan utbildad personal riskerar att fördröja behandlingen, kan muntlig översättning med sökandens samtycke tillhandahållas av andra vuxna personer.

SV

EUT L, 22.5.2024

De behöriga myndigheterna ska ta hänsyn till resultatet av den undersökning som avses i led c vid beslut om vilken typ av särskilt mottagningsstöd som kan ges till sökanden.

3. Den bedömning som avses i punkt 1 första stycket behöver inte ha formen av ett administrativt förfarande.
4. Enbart sökande med särskilda mottagandebehov får komma i åtnjutande av det specifika stöd som tillhandahålls i enlighet med detta direktiv.
5. Den bedömning som föreskrivs i punkt 1 första stycket ska inte påverka bedömningen av behovet av internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347.

Artikel 26

Underåriga

1. Medlemsstaterna ska i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa när de genomför bestämmelser som eventuellt påverkar underåriga i detta direktiv. Medlemsstaterna ska säkerställa en levnadsstandard som är lämplig för de underårigas fysiska, psykologiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.
2. Vid bedömningen av ett barns bästa ska medlemsstaterna särskilt ta vederbörlig hänsyn till följande faktorer:
 - a) Möjligheterna till familjeåterförening.
 - b) Den underåriges välbefinnande och sociala utveckling, med särskild hänsyn till den underåriges bakgrund och behovet av stabilitet och kontinuitet i omsorgen.
 - c) Säkerhets- och trygghetshänsyn, särskilt om det finns risk för att den underårige är offer för någon form av våld eller utnyttjande, inklusive människohandel.
 - d) Den underåriges åsikter, beroende på hans eller hennes ålder och mognad.
3. Medlemsstaterna ska se till att underåriga har möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder, och i utomhusaktiviteter inom de anläggningar och förläggningar som avses i artikel 20.1 a och b, samt har tillgång till skolmaterial vid behov.
4. Medlemsstaterna ska se till att underåriga som varit utsatta för någon form av övergrepp, försummelse, utnyttjande, tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling eller som har drabbats av väpnade konflikter ges tillgång till rehabilitering, och se till att det ges tillgång till lämplig vård för psykiska besvär och till kvalificerad rådgivning när så behövs.
5. Medlemsstaterna ska se till att underåriga barn till sökande eller sökande som är underåriga inkvarteras med sina föräldrar eller med den vuxne som ansvarar för dem och sina ogifta underåriga syskon enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis, förutsatt att detta är till de berörda underårigas bästa.
6. Personer som arbetar med underåriga, inbegripet företrädare och personer som är lämpade att tillfälligt agera som företrädare enligt artikel 27 får inte vara registrerade för brott eller överträdelse relaterade till barn eller brott eller överträdelse som föranleder allvarliga tvivel om deras förmåga att ha en roll med ansvar när det gäller underåriga, och ska få förberedande och fortlöpande lämplig utbildning om underårigas rättigheter och behov, inbegripet de som rör eventuella tillämpliga skyddsnormer, och vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete.

Artikel 27

Ensamkommande barn

1. Om en ansökan görs av en person som gör anspråk på att vara underårig, eller om det finns objektiva skäl att anta att personen är underårig, ska medlemsstaterna utse
 - a) en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare enligt detta direktiv till dess att en företrädare har utsetts,
 - b) en företrädare, så snart som möjligt och senast 15 arbetsdagar från och med den dag då ansökan gjordes.

Företrädaren och den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska träffa det ensamkommande barnet och ta hänsyn till barnets egen syn på sina behov.

Om en medlemsstat har bedömt att en sökande som gör anspråk på att vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, behöver medlemsstaten inte utse en företrädare eller en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare i enlighet med första respektive andra stycket.

Medlemsstaterna ska i sina beredskapsplaner som avses i artikel 32 inbegripa åtgärder att vidta för att säkerställa att företrädare och personer som är lämpade att tillfälligt agera som företrädare utses i enlighet med den här artikeln i fall där de ställs inför ett oproportionerligt stort antal ansökningar av ensamkommande barn.

Om genomförandet av åtgärder som avses i fjärde stycket är otillräckligt för att hantera ett oproportionerligt stort antal ansökningar av ensamkommande barn, eller i andra undantagsfall, får företrädare utses med tio arbetsdagens fördröjning och antalet ensamkommande barn per företrädare ökas, upp till högst 50 ensamkommande barn.

Vid tillämpning av femte stycket ska medlemsstaterna underrätta kommissionen och asylbyrån om saken.

Åliggandena för företrädaren och den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska upphöra om de behöriga myndigheterna, till följd av den åldersbedömning som avses i artikel 25.1 i förordning (EU) 2024/1348, inte antar att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig, eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn.

2. Medlemsstaterna ska se till att den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare omedelbart underrättas när en ansökan om internationellt skydd görs av ett ensamkommande barn samt om alla relevanta fakta som rör barnet. Personer vars intressen står i strid med, eller möjligen skulle kunna komma att stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte utses till en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare. Det ensamkommande barnet ska omedelbart underrättas om att en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare har utsetts.

3. Om en organisation utses till företrädare eller person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska den utse en fysisk person att utföra företrädarens uppgifter med avseende på det ensamkommande barnet i enlighet med detta direktiv.

4. Den företrädare som föreskrivs i punkt 1 i denna artikel får vara samma person som den som föreskrivs i artikel 23.2 i förordning (EU) 2024/1348.

5. De behöriga myndigheterna ska omedelbart underrätta

- a) det ensamkommande barnet om att en företrädare utsetts för honom eller henne och, på ett åldersanpassat sätt och på ett sådant sätt som säkerställer att barnet förstår det, om hur klagomål mot den företrädaren kan lämnas in på ett konfidentiellt och säkert sätt,
- b) den myndighet som ansvarar för att tillhandahålla mottagningsvillkor att en företrädare har utsetts för det ensamkommande barnet, och
- c) företrädaren om relevanta fakta om det ensamkommande barnet.

6. Företrädaren eller den person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ska endast bytas ut om det är nödvändigt, i synnerhet när de behöriga myndigheterna anser att den företrädaren eller personen inte har utfört sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Organisationer eller fysiska personer vars intressen står i strid med, eller kan komma att stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte utses till företrädare eller person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare.

7. Medlemsstaterna ska se till att en fysisk person som utsetts till företrädare eller person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ges ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn och, under normala omständigheter, högst 30 ensamkommande barn samtidigt, för att säkerställa att den personen kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter med ansvar för att övervaka att företrädare och personer som är lämpade att tillfälligt agera som företrädare utför sina uppgifter på ett korrekt sätt, inbegripet genom att regelbundet granska dessa utsedda företrädares och personers kriminalregister för att identifiera eventuella oförenligheter med deras roll. Dessa administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter ska

SV

EUT L, 22.5.2024

granska klagomål som ensamkommande barn har lämnat in mot sina utsedda företrädare eller utsedda personer.

9. Ensamkommande barn som gör en ansökan om internationellt skydd ska från den tidpunkt då de tillåts resa in på territoriet för den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd gjordes eller prövas fram till dess att de måste lämna den medlemsstaten placeras

- a) hos vuxna släktingar,
- b) hos en fosterfamilj,
- c) i förläggningar som utformats särskilt för underåriga,
- d) i annan typ av inkvartering som är lämplig för underåriga.

Medlemsstaterna får placera ensamkommande barn som är 16 år eller äldre i förläggningar för vuxna sökande, förutsatt att detta är till barnets bästa, enligt vad som föreskrivs i artikel 26.2.

I möjligaste mån ska syskon hållas samman, varvid den berörde underåriges bästa ska beaktas, särskilt hans eller hennes ålder och mognad. Ensamkommande barn ska byta inkvartering så sällan som möjligt.

10. Medlemsstaterna ska, där så krävs med hjälp av internationella eller andra berörda organisationer, börja spåra familjemedlemmar till ensamkommande barn så snart som möjligt sedan en ansökan om internationellt skydd har gjorts, samtidigt som det värnas om det ensamkommande barnets bästa. Om det finns ett eventuellt hot mot den underåriges eller dennes nära släktingars liv eller fysiska säkerhet, särskilt om dessa nära släktingar har stannat i ursprungslandet, är det viktigt att se till att insamling, behandling och spridning av information om dessa personer sker konfidentiellt, för att inte riskera deras säkerhet.

Artikel 28

Offer för tortyr och våld

1. Medlemsstaterna ska se till att personer som utsatts för människohandel, tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, inbegripet våld med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv, ges nödvändig medicinsk och psykologisk behandling och vård, inbegripet vid behov nödvändiga rehabiliterings- och rådgivningstjänster, för de skador som förorsakats av dessa gärningar. Dessa personer ska vid behov erbjudas muntlig översättning i enlighet med artikel 25.2 c.

Tillgång till sådan behandling och vård ska tillhandahållas så tidigt som möjligt efter det att dessa personers behov har identifierats.

2. Personal som arbetar med de personer som avses i punkt 1, även hälso- och sjukvårdspersonal, ska ha fått och ska fortsätta få lämplig utbildning om dessa personers behov och om lämpliga behandlingar, inbegripet nödvändiga rehabiliteringstjänster. De ska även vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt och tillämpliga yrkesetiska regler, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete.

KAPITEL V

RÄTTSMEDEL

Artikel 29

Överklagandeförfarande

1. Medlemsstaterna ska se till att beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner enligt detta direktiv, beslut om vägran att bevilja det tillstånd som avses i artikel 8.5 första stycket eller beslut som fattas enligt artikel 9, som påverkar sökande individuellt, kan överklagas enligt de förfaranden som fastställts i nationell rätt. Åtminstone i sista instans ska möjlighet till överklagande eller prövning av de faktiska och rättsliga omständigheterna ges inför en rättslig myndighet.

2. I fall av överklagande eller prövning inför en rättslig myndighet som avses i punkt 1 i denna artikel och i fall av rättslig prövning som avses i artikel 11.3 och 11.5 ska medlemsstaterna se till att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde finns att tillgå vid behov för att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning. Sådant rättsligt bistånd och biträde ska bestå av förberedelse av överklagandet eller begäran om prövning och åtminstone innefatta förberedelse av de handlingar som krävs samt deltagande i förbandet inför de rättsliga myndigheterna på sökandens vägnar.

Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska erbjudas av juridiska rådgivare eller andra lämpligt kvalificerade personer i enlighet med vad som är godkänt eller tillåtet enligt nationell rätt, vars intressen inte står, eller inte kan komma att stå, i strid med sökandens intressen.

3. Medlemsstaterna får också besluta att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, om

- a) sökanden har tillräckliga tillgångar, eller
- b) överklagandet eller prövningen anses sakna rimliga utsikter till framgång, särskilt om överklagandet eller prövningen sker på en andra överklagandenivå eller högre.

Om ett beslut om att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattas av en myndighet som inte är en domstol, med motiveringen att överklagandet eller prövningen anses sakna rimliga utsikter till framgång, ska sökanden ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot det beslutet, och för detta ändamål ha rätt att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

Medlemsstaterna får också föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska tillhandahållas endast av juridiska rådgivare eller andra rådgivare som enligt nationell rätt särskilt har utsetts att bistå och biträda sökande eller av icke-statliga organisationer som ackrediterats enligt nationell rätt för att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

4. Medlemsstaterna får också

- a) införa belopps- eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, förutsatt att dessa gränser inte godtyckligt begränsar tillgången till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde,
- b) när det gäller avgifter och andra kostnader och återbetalningar, föreskriva att behandlingen av sökande ska vara likvärdig med, men inte mer förmånlig än, den behandling som de egna medborgarna vanligtvis ges i frågor som gäller rättsligt bistånd.

5. Medlemsstaterna får, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 19.2 i detta direktiv, begära fullständig eller partiell återbetalning av uppkomna kostnader om sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats under förbandet för internationellt skydd, i enlighet med förordning (EU) 2024/1348, eller om beslutet att ge kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.

6. Medlemsstaterna ska fastställa specifika förbanderegler för hur begäranden om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska lämnas in och behandlas, eller så ska de tillämpa befintliga regler för inhemska begäranden av liknande slag, under förutsättning att dessa regler inte gör det omöjligt eller överdrivet svårt att få tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

KAPITEL VI

ÅTGÄRDER FÖR ATT EFFEKTIVISERA MOTTAGNINGSSYSTEMET

Artikel 30

Behöriga myndigheter

Varje medlemsstat ska meddela kommissionen vilka myndigheter som ansvarar för att fullgöra skyldigheterna enligt detta direktiv. Medlemsstaterna ska också informera kommissionen om valet av ansvarig myndighet ändras.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 31

System för styrning, tillsyn och kontroll

1. Med vederbörlig hänsyn till sin konstitutionella struktur ska medlemsstaterna införa relevanta förfaranden för att se till att lämplig styrning, tillsyn och kontroll av nivån på mottagningsvillkoren upprättas. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till tillgängliga icke-bindande operativa normer, indikatorer, riktlinjer eller bästa praxis för mottagningsvillkor som utarbetats av asylbyrå i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) 2021/2303, utan att det påverkar medlemsstaternas behörighet att organisera sina mottagningsystem i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaternas mottagningsystem ska vara föremål för den övervakningsmekanism som anges i kapitel 5 i förordning (EU) 2021/2303.

Artikel 32

Beredskapsplanering

1. Varje medlemsstat ska upprätta en beredskapsplan i samråd med lokala och regionala myndigheter, organisationer i det civila samhället och internationella organisationer, enligt vad som är lämpligt. Beredskapsplanen ska ange vilka åtgärder som kommer att vidtas för att säkerställa ett adekvat mottagande av sökande i enlighet med detta direktiv i sådana fall då en medlemsstat hamnar i en situation med ett oproportionerligt stort antal personer, inbegripet ensamkommande barn, som ansöker om internationellt skydd. Beredskapsplanen ska även innehålla åtgärder för att åtgärda situationer som avses i artikel 20.10 b så snabbt som möjligt.

2. Den beredskapsplan som avses i punkt 1 ska ta hänsyn till de särskilda nationella omständigheterna, med hjälp av en förlaga som utarbetats av asylbyrå, och ska meddelas asylbyrå senast den 12 april 2025. Den planen ska ses över när så krävs på grund av förändrade omständigheter och minst vart tredje år och ska, om den uppdateras, meddelas asylbyrå. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och asylbyrå närhelst beredskapsplanen aktiveras.

3. Medlemsstaterna ska på asylbyråns begäran förse den med information om de beredskapsplaner som avses i punkt 1, och asylbyrå ska, med medlemsstaternas samtycke, bistå dem med att utarbeta och se över sina beredskapsplaner.

Artikel 33

Personal och resurser

1. Medlemsstaterna ska genom lämpliga åtgärder se till att personal vid myndigheter och andra organisationer som är direkt ansvariga för genomförandet av detta direktiv har fått nödvändig utbildning avseende sökandes behov, inbegripet underåriga. För detta ändamål ska medlemsstaterna inbegripa relevanta centrala delar av det europeiska asylcurriculumet om mottagningsvillkor samt verktyget för identifiering av sökande med särskilda mottagandebehov, som har utarbetats av asylbyrå, i utbildningen av sin personal.

2. Medlemsstaterna ska tilldela nödvändiga resurser, inbegripet nödvändig personal och nödvändiga översättare och tolkar, för genomförandet av detta direktiv, med hänsyn till säsongsvariationer i antalet sökande. I de fall då lokala och regionala myndigheter, organisationer i det civila samhället eller internationella organisationer deltar i genomförandet av detta direktiv, ska de tilldelas nödvändiga resurser.

Artikel 34

Övervakning och utvärdering

Senast den 12 juni 2028, och därefter minst vart femte år, ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv och föreslå nödvändiga ändringar.

Medlemsstaterna ska, på begäran av kommissionen, senast den 12 juni 2027 och därefter vart tredje år översända nödvändig information för att utarbeta denna rapport.

Artikel 35

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 12 juni 2026 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 1–10, 12, 13, 17–29 och 31–34. De ska genast underrätta kommissionen om texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 36

Upphävande

Direktiv 2013/33/EU upphör att gälla för de medlemsstater som är bundna av det här direktivet med verkan från och med den 12 juni 2026, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av direktiv 2013/33/EU som anges i bilaga I.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 37

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 38

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

SV

EUT L, 22.5.2024

BILAGA I

Tidsfrist för införlivande med nationell rätt
(som det hänvisas till i artikel 35)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
2013/33/EU	20 juli 2015

BILAGA II
Jämförelsetabell

Direktiv 2013/33/EU	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2, inledningen	Artikel 2, inledningen
Artikel 2 a	Artikel 2.1
Artikel 2 b	Artikel 2.2
Artikel 2 c	Artikel 2.3
Artikel 2 d	Artikel 2.4
Artikel 2 e	Artikel 2.5
Artikel 2 f	Artikel 2.6
Artikel 2 g	Artikel 2.7
—	Artikel 2.8
Artikel 2 h	Artikel 2.9
Artikel 2 i	Artikel 2.10
—	Artikel 2.11
—	Artikel 2.12
Artikel 2 j	Artikel 2.13
Artikel 2 k	Artikel 2.14
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5.1	Artikel 5.1 första och tredje styckena
—	Artikel 5.1 andra stycket
Artikel 5.2	Artikel 5.2 första stycket
—	Artikel 5.2 andra, tredje och fjärde styckena
Artikel 6.1–6.4	Artikel 6.1
Artikel 6.5	Artikel 6.3
Artikel 6.6	Artikel 6.2
Artikel 7.1	Artiklarna 7.1, 7.2, 7.3 och 8.3
—	Artikel 7.5 och 7.7
Artikel 7.2	Artikel 9.1 första stycket och artikel 8.2 första stycket
—	Artikel 8.1, artikel 8.2 andra stycket och artikel 8.4, 8.6 och 8.7
—	Artikel 9.1 andra stycket
—	Artikel 9.2
Artikel 7.3	Artikel 7.4
Artikel 7.4	Artiklarna 8.5 och 9.3

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/33/EU	Detta direktiv
Artikel 7.5	Artikel 7.6
—	Artikel 9.4 och 9.5
Artikel 8.1 och 8.2	Artikel 10.1 och 10.2
—	Artikel 10.3
Artikel 8.3 a och b	Artikel 10.4 a och b
—	Artikel 10.4 c
Artikel 8.3 c	Artikel 10.4 d
Artikel 8.3 d	Artikel 10.4 e
Artikel 8.3 e	Artikel 10.4 f
Artikel 8.3 f	Artikel 10.4 g
Artikel 8.3 andra stycket	Artikel 10.4 andra stycket
Artikel 8.4	Artikel 10.5
Artikel 9	Artikel 11
Artikel 10	Artikel 12
Artikel 11	Artikel 13
Artikel 12	Artikel 14
Artikel 13	Artikel 15
Artikel 14	Artikel 16
Artikel 15.1	Artikel 17.1 första stycket
—	Artikel 17.1 andra stycket
Artikel 15.2	Artikel 17.2
—	Artikel 17.4-17.8
Artikel 15.3	Artikel 17.9
—	Artikel 18
Artikel 16	—
Artikel 17.1-17.4	Artikel 19.1-19.5
—	Artikel 19.6
Artikel 17.5	Artikel 19.7
Artikel 18.1-18.8	Artikel 20.1-20.9
—	Artikel 20.5
Artikel 18.9 första och andra styckena	Artikel 20.10 första och andra styckena
—	Artikel 20.10 tredje stycket
—	Artikel 21
Artikel 19	Artikel 22.1 och 22.3
—	Artikel 22.2
Artikel 20, inledningen	Artikel 23.1
Artikel 20.1 första stycket a, b och c	Artikel 23.2 första stycket a, b och c
—	Artikel 23.2 första stycket e och f

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/33/EU	Detta direktiv
Artikel 20.1 andra stycket	Artikel 20.3
Artikel 20.2	—
Artikel 20.3	Artikel 23.2 första stycket d
Artikel 20.4	—
Artikel 20.5	Artikel 23.4
Artikel 20.6	Artikel 23.5
Artikel 21	Artikel 24
Artikel 22.1	Artikel 25.1
—	Artikel 25.2
Artikel 22.2, 22.3 och 22.4	Artikel 25.3, 25.4 och 25.5
Artikel 23.1-23.5	Artikel 26.1-26.5
Artikel 24.1 första stycket	Artikel 27.1 första stycket och artikel 27.6
Artikel 24.1 andra stycket	—
—	Artikel 27.1 andra till åttonde stycket och artikel 27.2–27.5, 27.7 och 27.8
Artikel 24.2 och 24.3	Artikel 27.9 och 27.10
Artikel 24.4	Artikel 26.6
Artikel 25	Artikel 28
Artikel 26	Artikel 29
Artikel 27	Artikel 30
Artikel 28	Artikel 31
—	Artikel 32
Artikel 29	Artikel 33
Artikel 30.1 och 30.2	Artikel 34
Artikel 30.3	—
Artikel 31	Artikel 35
Artikel 32	Artikel 36
Artikel 33.1	Artikel 37
Artikel 33.2	—
Artikel 34	Artikel 38
Bilaga I	—
Bilaga II	Bilaga I
Bilaga III	Bilaga II

2024/1347

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1347

av den 14 maj 2024

om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 78.2 a och b och 79.2 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Ett antal väsentliga ändringar har gjorts av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU ⁽⁴⁾. För att säkerställa harmonisering och ökad konvergens i asylbesluten och vad gäller innehållet i internationellt skydd i syfte att minska incitament att förflytta sig inom unionen, uppmuntra personer som beviljats internationellt skydd att stanna i den medlemsstat som beviljat dem skydd och säkerställa att personer som beviljats internationellt skydd behandlas lika bör det direktivet upphävas och ersättas med en förordning.
- (2) En gemensam asylpolitik som omfattar ett gemensamt europeiskt asylsystem grundat på en fullständig och absolut tillämpning av Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951 (*Genèvekonventionen*), kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, utgör en integrerad del av unionens mål att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för personer som tvingade av omständigheterna av legitima skäl söker skydd inom unionen. En sådan politik bör bygga på principerna om solidaritet och rättvis fördelning av ansvar, inklusive dess ekonomiska konsekvenser, bland medlemsstaterna. Genèvekonventionen utgör grundbulten i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar.
- (3) Det gemensamma europeiska asylsystemet bygger på gemensamma normer för asylförfaranden, för erkännande och skydd på unionsnivå och för mottagningsvillkor samt ett system för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd. Trots de framsteg som uppnåtts hittills i den successiva utvecklingen av det gemensamma europeiska asylsystemet finns det fortfarande betydande skillnader mellan medlemsstaterna vad gäller de förfaranden som används, erkännandegrader, den typ av skydd som beviljas och nivån på de materiella mottagningsvillkor och förmåner som ges de som söker om och beviljas internationellt skydd. Dessa skillnader kan leda till sekundära förflyttningar och undergräver målet att säkerställa att alla sökande behandlas lika oavsett var i unionen de söker.
- (4) I sitt meddelande av den 6 april 2016 *För en reform av det gemensamma asylsystemet och ökade möjligheter till laglig inresa till Europa* redogjorde kommissionen för sina alternativ för att förbättra det gemensamma europeiska asylsystemet, nämligen att inrätta ett hållbart och rättvist system för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en

⁽¹⁾ EUT C 75, 10.3.2017, s. 97.⁽²⁾ EUT C 207, 30.6.2017, s. 67.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 20.12.2011, s. 9).

ansökan om internationellt skydd, att stärka Eurodacsystemet, att uppnå större konvergens i unionens asylsystem, att förebygga sekundära förflyttningar inom unionen och att omvandla Europeiska stödkontoret för asylfrågor till en byrå. Meddelandet ligger i linje med uppmaningarna från Europeiska rådet den 18–19 februari 2016 om att göra framsteg i riktning mot en reform av unionens befintliga regelverk så att en human och effektiv asylopolitik kan säkerställas.

- (5) Eftersom artikel 78.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) kräver en enhetlig asylstatus och ett välfungerande gemensamt europeiskt asylsystem bör betydande framsteg göras i fråga om konvergens mellan de nationella asylsystemen, särskilt när det gäller skillnaderna i erkännandegrad och typ av skyddsstatus i medlemsstaterna. Vidare bör de rättigheter som tillerkänns de personer som beviljats internationellt skydd ytterligare klargöras och harmoniseras.
- (6) En förordning är därför nödvändig för att säkerställa en enhetligare harmoniseringsnivå i hela unionen och för att tillhandahålla en högre nivå av rättsäkerhet och öppenhet.
- (7) Huvudsyftet med denna förordning är dels att säkerställa att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att säkerställa att en gemensam uppsättning rättigheter är tillgänglig för personer som beviljats internationellt skydd i samtliga medlemsstater.
- (8) Den vidare tillnärmningen av reglerna om erkännande och innebörd av flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande bör också bidra till att begränsa sekundära förflyttningar mellan medlemsstaterna för personer som ansöker om och åtnjuter internationellt skydd.
- (9) Internationellt skydd bör beviljas tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av denna förordning och som uppfyller kraven för internationellt skydd. Internationellt skydd bör inte beviljas tredjelandsmedborgare och statslösa personer som inte omfattas av denna förordning. Nationella humanitära statusar, om sådana beviljas, bör inte medföra risk för förväxling med internationellt skydd.
- (10) Bestämmelserna i denna förordning om innehållet i internationellt skydd, inbegripet de regler som avskräcker från sekundära förflyttningar, bör tillämpas på dem som beviljats internationellt skydd efter ett positivt utslag i ett förfarande för vidarebosättning eller för humanitärt mottagande i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350⁽⁵⁾.
- (11) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna (*Europakonventionen*). Denna förordning syftar i synnerhet till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten och de asylsökandes och deras medföljande familjemedlemmars rätt till asyl, och till att främja tillämpningen av stadgans bestämmelser om människans värdighet, respekt för privatlivet och familjelivet, yttrandefrihet och informationsfrihet, rätt till utbildning, fritt yrkesval och rätt att arbeta, näringsfrihet, rätt till asyl, skydd vid avlägsnande, utvisning och utlämning, likhet inför lagen, icke-diskriminering, barnets rättigheter samt rättigheter som rör social trygghet, socialt stöd och hälso- och sjukvård. De bestämmelserna bör därför genomföras i enlighet med detta.
- (12) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av denna förordning är medlemsstaterna bundna av sina skyldigheter enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i, inbegripet i synnerhet de instrument som förbjuder diskriminering.
- (13) Resurser från asyl-, migrations- och integrationsfonden, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147⁽⁶⁾ bör användas för att på lämpligt sätt stödja medlemsstaterna i deras arbete med att genomföra de normer som fastställs genom denna förordning, i synnerhet de medlemsstater vars asylsystem utsätts för ett särskilt och oproportionerligt hårt tryck, främst på grund av deras geografiska eller demografiska situation. Samtidigt som den allmänna principen om förbud mot dubbelfinansiering bör respekteras bör medlemsstaterna, på alla styresnivåer, till fullo utnyttja de möjligheter som ges genom medel som inte är direkt kopplade till asyl- och migrationspolitiken men som skulle kunna användas för att finansiera åtgärder på området.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 av den 14 maj 2024 om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl samt om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1350, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj>)

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

- (14) Europeiska unionens asylbyrå, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303⁽⁷⁾, (asylbyrån), bör ge lämpligt stöd för tillämpningen av denna förordning, särskilt genom att på begäran eller med den berörda medlemsstatens samtycke tillhandahålla experter för att bistå medlemsstatens myndigheter med att ta emot, registrera och pröva ansökningar om internationellt skydd och genom att lämna uppdaterad information om tredjeländer, inbegripet information om ursprungsländer, samt relevanta riktlinjer och verktyg. När medlemsstaternas myndigheter tillämpar denna förordning bör de beakta operativa standarder, indikatorer, riktlinjer och bästa praxis som utvecklats av asylbyrån. När medlemsstaternas myndigheter bedömer ansökningar om internationellt skydd bör de, utan att det inverkar på att dessa bedömningar görs från fall till fall, beakta den information, de rapporter, den gemensamma analys av situationen i ursprungsländerna och den vägledning som utarbetats på unionsnivå av asylbyrån och de europeiska nätverken för information från tredjeländer i enlighet med förordning (EU) 2021/2303.
- (15) Vid tillämpningen av denna förordning bör i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa, i enlighet med Förenta nationernas konvention från 1989 om barnets rättigheter. Vid en bedömning av barnets bästa bör medlemsstaternas myndigheter i synnerhet beakta principen om sammanhållning av familjer, den underårigas välbefinnande och sociala utveckling, språkkunskaper, trygghet och säkerhet samt den underårigas åsikter med vederbörlig hänsyn till den underårigas ålder och mognad.
- (16) För att tillgodose barnets bästa och allmänna välbefinnande och för att uppmuntra kontinuitet i stödet och representationen för ensamkommande barn bör medlemsstaterna i möjligaste mån sträva efter att se till att samma fysiska person förblir ansvarig för ett ensamkommande barn, inklusive under asylförfarandet och efter beviljandet av internationellt skydd.
- (17) Ett vuxet barn bör, på grundval av en individuell bedömning, anses som beroende endast om barnet inte kan försörja sig själv på grund av ett fysiskt eller psykiskt tillstånd som hänger samman med en allvarlig kronisk sjukdom eller allvarlig funktionsnedsättning.
- (18) Bestämmelserna om sammanhållning av familjer i denna förordning påverkar inte de värden och principer som medlemsstaterna erkänner. Vid polygama äktenskap är det upp till varje medlemsstaterna att besluta om de vill tillämpa bestämmelserna om sammanhållning av familjer på polygama hushåll, inbegripet underåriga barn till ytterligare en make eller maka och en person som beviljats internationellt skydd.
- (19) Tillämpningen av bestämmelserna om sammanhållning av familjer bör alltid grunda sig på verkliga familjerelationer och bör inte omfatta tvångsäktenskap och äktenskap eller partnerskap som ingåtts enbart för att den berörda personen ska kunna resa in i eller bosätta sig i medlemsstaterna. För att inte diskriminera familjemedlemmar på grundval av var familjen bildades bör begreppet familj omfatta även familjer som har bildats utanför ursprungslandet, men före ankomsten till unionens territorium.
- (20) Om en medlemsstat i syfte att hålla samman en familj beslutar att det ligger i en gift underårigs intresse att stanna hos sina föräldrar, bör ingen rätt till bosättning för denne underårigas make eller maka härledas från det äktenskapet enligt denna förordning.
- (21) Denna förordning påverkar inte tillämpningen av protokoll nr 24 om asyl för medborgare i Europeiska unionens medlemsstater, fogat till fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och EUF-fördraget.
- (22) Erkännandet av flyktingstatus är en fastställelse av redan existerande rättigheter.
- (23) Samråd med Förenta nationernas flyktingkommissariat (UNHCR) skulle kunna ge medlemsstaternas myndigheter värdefull vägledning för att fastställa huruvida en sökande är flykting i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen.
- (24) Vid prövningen av om sökande känner en välgrundad fruktan för förföljelse eller löper en verklig risk för att lida allvarlig skada och om stabila, etablerade icke-statliga instanser, inbegripet internationella organisationer har kontroll över en stat eller en betydande del av dess territorium och tillhandahåller skydd, och vid bedömningen av om sökande har tillgång till skydd mot förföljelse eller allvarlig skada i en annan del av ursprungslandet än hemområdet (internt skyddsalternativ), bör den beslutande myndigheten ta hänsyn till bland annat relevant allmän information och rekommendationer från UNHCR.

(7) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (25) Det bör fastställas normer för definitionen och innebörden av flyktingstatus för att vägleda medlemsstaternas behöriga myndigheter vid tillämpningen av Genèvekonventionen.
- (26) Det är nödvändigt att införa gemensamma kriterier för när asylsökande kan erkännas som flyktingar i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen.
- (27) Om en eller flera enskilda aspekter av sökandens utsagor inte kan stödjas av skriftliga eller andra bevis bör sökanden tillmätas tvivelsmålets fördel, om sökanden har gjort en genuin ansträngning för att styrka behovet av internationellt skydd, lagt fram alla relevanta faktorer som sökanden förfogar över och gett en tillfredsställande förklaring till bristen på andra relevanta faktorer samt om sökandens utsagor befinns vara sammanhängande och rimliga och en allmän trovärdighet har fastställts med beaktande av tidpunkten då sökanden ansökte om internationellt skydd och, i förekommande fall, anledningarna till att inte ha ansökt tidigare.
- (28) Den beslutande myndigheten bör inte dra slutsatsen att sökanden saknar trovärdighet bara för att sökanden inte hänvisade till sin uppgivna sexuella läggning vid det första tillfälle som vederbörande fick att lägga fram skälen till förföljelse, såvida det inte är uppenbart att sökanden enbart har för avsikt att fördröja eller hindra verkställandet av ett avlägsnandebeslut.
- (29) Övertygelse, tro eller åskådning hos sökanden som lett till aktiviteter som skulle kunna ligga till grund för en välgrundad fruktan för förföljelse eller en verklig risk för att lida allvarlig skada bör tas i beaktande även om detta helt eller delvis hemlighölls i ursprungslandet.
- (30) Om sökanden inte är tillgänglig under förfarandet på grund av omständigheter som sökanden inte råder över, bör de relevanta bestämmelserna och skyddsåtgärderna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ⁽⁹⁾, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 ⁽⁹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 ⁽¹⁰⁾ tillämpas.
- (31) Det är i synnerhet nödvändigt att införa en gemensam uppfattning av följande begrepp: skyddsbehov som uppstår på plats (*sur place*), upphov till skada och källor till skydd, internt skydd samt begreppet förföljelse, inklusive orsakerna till förföljelse.
- (32) Skydd kan ges antingen av staten eller av stabila, etablerade icke-statliga organ, inbegripet internationella organisationer som har kontroll över en stat eller en betydande del av dess territorium och som uppfyller villkoren i denna förordning, förutsatt att de har förmågan och viljan att erbjuda skydd. Skyddet bör vara effektivt och av icke-tillfällig natur.
- (33) Om staten eller statens företrädare inte är de aktörer som utövar förföljelse eller orsakar allvarlig skada bör den beslutande myndigheten, som en del av prövningen av ansökan om internationellt skydd, pröva om det finns ett internt skyddsalternativ så snart det har fastställts att de kriterier för att vara berättigad till internationellt skydd som fastställs i denna förordning annars skulle vara tillämpliga på en sökande. Ett internt skyddsalternativ mot förföljelse eller allvarlig skada bör vara faktiskt tillgängligt för sökande i en del av ursprungslandet till vilken de på ett säkert och lagligt sätt kan resa och beviljas inresa och där de rimligen kan förväntas bosätta sig. Det bör ankomma på den beslutande myndigheten att visa att ett internt skyddsalternativ finns tillgängligt. Om den beslutande myndigheten visar att ett internt skyddsalternativ finns tillgängligt bör sökande ha rätt att lägga fram bevis och lämna in uppgifter som står till deras förfogande.
- (34) Vid bedömningen av om sökande rimligen kan förväntas bosätta sig i en annan del av ursprungslandet bör den beslutande myndigheten också beakta om sökande kan tillgodose sina grundläggande behov när det gäller tillgång till livsmedel, hygien och husrum under de lokala förutsättningarna i ursprungslandet.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

- (35) Om staten eller statens företrädare är de aktörer som utövar förföljelse eller orsakar allvarlig skada bör det finnas en presumtion om att sökanden inte kan få tillgång till effektivt skydd, och den beslutande myndigheten behöver då inte pröva om det finns ett internt skyddsalternativ. Den beslutande myndigheten bör kunna pröva om det finns ett internt skyddsalternativ endast om det tydligt har fastställts att risken för förföljelse eller allvarlig skada härrör från en aktör vars befogenheter är tydligt begränsade till ett visst geografiskt område eller om staten själv har kontroll endast över vissa delar av det berörda landet.
- (36) Vid bedömningen av en sur place-ansökan kan det faktum att risken för förföljelse eller allvarlig skada grundar sig på omständigheter som inte utgör ett uttryck för eller en fortsättning på en övertygelse eller åskådning som sökanden hade i ursprungslandet vara en indikation på att sökandens enda eller huvudsakliga syfte var att skapa nödvändiga förutsättningar för att kunna ansöka om internationellt skydd.
- (37) Beroende på omständigheterna kan könsspecifik eller barnspecifik förföljelse omfatta bland annat rekrytering av minderåriga, könstypning, tvångsäktenskap, handel med barn och barnarbete samt människohandel för sexuell exploatering.
- (38) Förföljelse kan ta sig uttryck i oproportionellt eller diskriminerande åtal eller bestraffning. Sådant oproportionellt eller diskriminerande åtal eller bestraffning kan inträffa bland annat i situationer där en sökande vägrar att utföra militärtjänst av moraliska, religiösa eller politiska skäl eller på grund av tillhörighet till en viss etnisk grupp eller innehav av ett visst medborgarskap.
- (39) Ett av villkoren för att kunna betraktas som flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen är att det finns ett orsakssamband mellan förföljelsegrunderna, nämligen ras, religion eller övertygelse, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och förföljelsen eller avsaknaden av skydd mot förföljelse.
- (40) Det är också nödvändigt att införa en gemensam uppfattning av förföljelsegrunden "tillhörighet till en viss samhällsgrupp". I syfte att definiera en viss samhällsgrupp bör vederbörlig hänsyn tas till faktorer som hänger samman med sökandens sexuella läggning eller kön, inbegripet könsidentitet och könsuttryck, som skulle kunna ha samband med vissa rättstraditioner eller seder som leder till exempelvis könstypning, tvångsterilisering eller tvångsabort, i den mån de har samband med sökandens välgrundade fruktan för att bli förföljd. Beroende på omständigheterna kan funktionsnedsättning vara en faktor vid definitionen av viss samhällsgrupp.
- (41) Omständigheterna i ursprungslandet, däribland förekomsten och tillämpningen av strafflagar som specifikt riktar in sig på homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella, kan innebära att sådana personer ska betraktas utgöra en viss samhällsgrupp.
- (42) Vid bedömningen av en ansökan om internationellt skydd bör medlemsstaternas behöriga myndigheter använda metoder för att bedöma en sökandes trovärdighet på ett sätt som respekterar sökandens rättigheter enligt stadgan och Europakonventionen, i synnerhet rätten till mänsklig värdighet och respekt för privatlivet och familjelivet. Särskilt när det gäller sexuell läggning och könsidentitet bör sökande inte utsättas för detaljerade utfrågningar eller tester angående sina sexuella vanor.
- (43) Förenta nationernas syften och principer anges i inledningen till och artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga och konkretiseras i dess resolutioner om åtgärder för terrorismbekämpning. I dessa resolutioner anges bland annat att handlingar, metoder och bruk som utgör terrorism strider mot Förenta nationernas syften och principer och att avsiktlig finansiering, planering och anstiftan av terroristhandlingar också strider mot Förenta nationernas syften och principer.
- (44) Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning om uteslutande från internationellt skydd, om det finns rimliga skäl att anta att en sökande har begått en eller flera handlingar som strider mot de syften och principer som anges i artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga, måste det inte fastställas att en sådan sökande har dömts för något av de terroristbrott som avses i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

- (45) Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning om uteslutande från internationellt skydd på en sökande för att denne begått handlingar som utgör deltagande i en terroristgrupps verksamhet hindrar inte det faktum att det inte har fastställts att en sådan sökande har begått, försökt begå eller hotat att begå en terroristhandling enligt definitionen i Förenta nationernas säkerhetsråds resolutioner att medlemsstaternas myndigheter anser att sökandens beteende strider mot Förenta nationernas syften och principer.
- (46) Vid den individuella bedömningen av faktorer som kan utgöra synnerliga skäl för att anta att en sökande har gjort sig skyldig till handlingar som strider mot Förenta nationernas syften och principer, har anstiftat sådana handlingar eller på annat sätt har deltagit i sådana handlingar, är den omständigheten att sökanden har dömts av en domstol i en medlemsstat för att ha deltagit i en terroristgrupps verksamhet av särskild betydelse, liksom om en domstol har kommit fram till att sökanden har varit en av ledarna i en sådan grupp, och det bör inte finnas något krav på att sökanden ska anses ha anstiftat eller på annat sätt deltagit i en terroristhandling.
- (47) Att ha begått ett politiskt brott är i princip inte en grund som motiverar uteslutande från flyktingstatus. Särskilt grymma handlingar, där handlingen i fråga är oproportionerlig i förhållande till det påstådda politiska syftet, och terroristhandlingar, som kännetecknas av våld även om de begås i ett förment politiskt syfte, bör anses utgöra grova icke-politiska brott, och kan därför ge upphov till uteslutande från flyktingstatus.
- (48) Det bör även fastställas normer för definitionen och innebörden av status som subsidiärt skyddsbehövande. Status som subsidiärt skyddsbehövande bör fungera som ett komplement och tillägg till den status för skydd av flyktingar som stadgas i Genèvekonventionen. Även om skyddsgrunderna skiljer sig åt mellan flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande kan det fortsatta behovet av skydd vara detsamma i fråga om varaktighet. Innehållet i det skydd som flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande ger får skilja sig åt endast om det uttryckligen föreskrivs i denna förordning. Denna förordning ger dock medlemsstaterna möjlighet att bevilja samma rättigheter och förmåner för bägge dessa typer av status.
- (49) Det är nödvändigt att införa gemensamma kriterier som ska ligga till grund för om personer som ansöker om internationellt skydd ska erkännas som personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande. Kriterierna bör hämtas från internationella åtaganden enligt instrumenten för mänskliga rättigheter och från medlemsstaternas praxis.
- (50) Vid bedömningen av allvarlig skada som skulle kunna innebära att sökande betraktas som personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande bör begreppet urskillningslöst våld omfatta våld som kan riktas mot människor utan hänsyn till deras personliga omständigheter.
- (51) Vid bedömningen av allvarlig skada bör en situation i vilken ett tredjelands väpnade styrkor konfronterar en eller flera väpnade grupper eller i vilken två eller flera väpnade grupper drabbar samman betraktas som en intern väpnad konflikt. Det är inte nödvändigt att denna konflikt kategoriseras som en *väpnad konflikt* som inte är av internationell karaktär enligt internationell humanitär rätt, och det är inte heller nödvändigt att intensiteten i de väpnade sammandrabbningarna, graden av organisation hos de inblandade väpnade styrkorna eller konfliktens varaktighet görs till föremål för en separat bedömning utöver den som gäller hur allvarligt det rådande våldet i det berörda området är.
- (52) Vad gäller de bevis som krävs för att fastställa att det föreligger ett allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem bör de beslutande myndigheterna inte kräva att sökande lägger fram bevis för att hoten är specifikt riktade mot dem på grund av faktorer hänförliga till deras personliga omständigheter. Den nivå på det urskillningslösa våldet som krävs för att underbygga ansökan är dock lägre om sökande kan visa att de påverkas specifikt på grund av faktorer hänförliga till deras personliga omständigheter. Vidare bör den beslutande myndigheten i undantagsfall anse att det föreligger ett allvarligt och personligt hot om det urskillningslösa våld som kännetecknar den väpnade konflikten stiger till en så hög nivå att det finns grundad anledning att förmoda att civila som återsänds till ursprungslandet eller till den aktuella delen av ursprungslandet genom sin blotta närvaro där skulle löpa en verklig risk att utsättas för allvarlig skada.
- (53) Beroende på omständigheterna, inbegripet vistelsens varaktighet och syfte, skulle en resa till ursprungslandet kunna utgöra en indikation på att personer som beviljats flyktingstatus åter har begagnat sig av skyddet i ursprungslandet eller på nytt bosatt sig i sitt ursprungsland eller att grunderna för beviljande av status som subsidiärt skyddsbehövande inte längre föreligger för personer som beviljats denna status.

- (54) I enlighet med förordning (EU) 2024/1348 bör medlemsstaterna säkerställa att sökande har tillgång till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot beslut av beslutande myndigheter att avslå ansökningar om internationellt skydd som oggrundade eller mot beslut att återkalla internationellt skydd. I detta avseende bör de skäl som ledde till att en beslutande myndighet beslutade att avslå en ansökan om internationellt skydd eller att återkalla det internationella skyddet för en person som beviljats detta bli föremål för en grundlig prövning av en behörig domstol inom ramen för ett eventuellt överklagande av beslutet om avslag eller återkallande.]
- (55) De resehandlingar som efter ikraftträdandet av denna förordning för första gången utfärdas till personer som beviljats internationellt skydd eller förnyas bör vara förenliga med rådets förordning (EG) nr 2252/2004⁽¹²⁾ eller med likvärdiga miniminormer för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken.
- (56) De uppehållstillstånd som efter ikraftträdandet av denna förordning för första gången utfärdas till personer som beviljats internationellt skydd eller förnyas bör vara förenliga med rådets förordning (EG) nr 1030/2002⁽¹³⁾.
- (57) Under perioden mellan det att internationellt skydd har beviljats och uppehållstillståndet utfärdats bör medlemsstaterna säkerställa att personer som beviljats internationellt skydd har faktisk tillgång till alla de rättigheter som fastställs i denna förordning, med undantag av fri rörlighet inom unionen och utfärdande av resehandlingar.
- (58) Familjemedlemmar kommer, på grund av sin nära relation till personer som beviljats internationellt skydd, normalt att vara sårbara för förföljelse eller allvarlig skada på ett sätt som kan utgöra grund för beviljande av internationellt skydd. I syfte att uppnå sammanhållning av familjer bör familjemedlemmar som befinner sig på samma medlemsstats territorium men som inte uppfyller kraven för internationellt skydd ha rätt att ansöka om ett uppehållstillstånd. Sådana uppehållstillstånd bör beviljas, såvida inte familjemedlemmarna omfattas av uteslutningsgrunderna eller den nationella säkerheten eller allmänna ordningen kräver annat. Familjemedlemmar bör också ha rätt till de rättigheter som tillerkänns den person som beviljats internationellt skydd så snart internationellt skydd har beviljats. Utan att det påverkar bestämmelserna i denna förordning om sammanhållning av familjer bör familjemedlemmar till en person som beviljats internationellt skydd vilka inte enskilt uppfyller kraven för sådant skydd beviljas uppehållstillstånd och rättigheter i enlighet med rådets direktiv 2003/86/EG⁽¹⁴⁾ om situationen omfattas av dess tillämpningsområde och de villkor för familjeåterförening som fastställs i det direktivet är uppfyllda. Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽¹⁵⁾.
- (59) Resehandlingar bör utfärdas till familjemedlemmar till personer som beviljats internationellt skydd i enlighet med nationella förfaranden.
- (60) Vid bedömningen av en förändring av omständigheterna i ett tredjeland bör medlemsstaternas behöriga myndigheter, med beaktande av den individuella situationen för en person som beviljats internationellt skydd, kontrollera att den eller de aktörer som erbjuder skydd i det landet har vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra förföljelsen eller den allvarliga skadan, att de för detta ändamål bland annat ombesörjer ett effektivt rättssystem för upptäckt av, åtal för och bestraffning av handlingar som utgör förföljelse eller allvarlig skada och att den person som beviljats internationellt skydd kommer att ha tillgång till sådant skydd om flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas.
- (61) Vid bedömningen av om grunderna för beviljandet av internationellt skydd inte längre föreligger bör den beslutande myndigheten beakta alla relevanta och tillgängliga informationskällor och vägledning på nationell nivå, unionsnivå och internationell nivå, inbegripet rekommendationer som utfärdas av UNHCR.
- (62) Om en sökande omfattas av artikel 1 D i Genèvekonventionen om skydd eller bistånd från andra organ eller kontor inom Förenta nationerna än UNHCR bör den beslutande myndigheten, när den bedömer om detta skydd eller bistånd har upphört av skäl som sökanden inte råder över och är oberoende av sökandens vilja, kontrollera om

⁽¹²⁾ Rådets förordning (EG) nr 2252/2004 av den 13 december 2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna (EUT L 385, 29.12.2004, s. 1).

⁽¹³⁾ Rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland (EGT L 157, 15.6.2002, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 3.10.2003, s. 12).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

sökanden varit tvungen att lämna verksamhetsområdet för det berörda organet eller kontoret, om sökandens personliga säkerhet varit allvarigt hotad och om det berörda organet eller kontoret inte kunnat garantera sökandens levnadsvillkor i enlighet med dess mandat.

- (63) Om flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande upphör hindrar inte ett beslut av en medlemsstats beslutande myndighet att återkalla en sådan status tredjelandsemborgaren eller den statslösa personen från att ansöka om rätt att vistas i medlemsstaten på andra grunder än de som motiverade beviljandet av internationellt skydd eller från att fortsätta att lagligen vistas på den medlemsstatens territorium av andra skäl, i synnerhet när vederbörande innehar ett giltigt unionsuppehållstillstånd för varaktigt bosatta, i enlighet med relevant unionsrätt och nationell rätt.
- (64) Ett beslut om att upphäva internationellt skydd bör inte ha retroaktiv verkan. Ett beslut om att återkalla internationellt skydd bör ha retroaktiv verkan. Om ett beslut grundar sig på ett skäl för upphörande bör det inte ha retroaktiv verkan. Om flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas på grundval av att den aldrig borde ha beviljats kan förvärvade rättigheter behållas eller gå förlorade i enlighet med nationell rätt.
- (65) Personer som beviljats internationellt skydd bör vara bosatta i den medlemsstat som beviljade skyddet. Personer som beviljats internationellt skydd och som innehar en giltig resehandling och ett uppehållstillstånd som utfärdats av en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut bör tillåtas att resa in i och vistas fritt på territoriet i de medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket fullt ut inom den tillåtna vistelsetiden i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399⁽¹⁶⁾ och artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet⁽¹⁷⁾. Personer som beviljats internationellt skydd kan även ansöka om rätt att vistas i en annan medlemsstat än den som beviljade dem internationellt skydd, i enlighet med relevanta unionsregler och nationella regler. Detta innebär dock inte en överföring av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande och därtill hörande rättigheter.
- (66) För att säkerställa att personer som beviljats internationellt skydd respekterar den tillåtna vistelse- eller bosättningsperioden i enlighet med relevant nationell rätt, unionsrätt eller internationell rätt bör rådets direktiv 2003/109/EG⁽¹⁸⁾ ändras så att det föreskriver att den femårsperiod efter vilken personer som beviljats internationellt skydd kan beviljas ställning som varaktigt bosatt i unionen i princip bör börja löpa på nytt varje gång en person som beviljats internationellt skydd påträffas i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljade den personen internationellt skydd, utan att ha rätt att vistas eller bosätta sig där.
- (67) Medlemsstaternas myndigheter behåller ett visst utrymme för skönsmässig bedömning med avseende på allmän ordning och nationell säkerhet, som bör tolkas i enlighet med nationell rätt, unionsrätt och internationell rätt. Med förbehåll för en individuell bedömning av de specifika omständigheterna kan hänsyn till allmän ordning och nationell säkerhet omfatta fall där en tredjelandsemborgare tillhör en sammanslutning som stöder internationell terrorism eller stöder en sådan sammanslutning. Vid bedömning av huruvida en tredjelandsemborgare eller statslös person utgör ett hot mot en medlemsstats nationella säkerhet har en medlemsstats myndigheter rätt att beakta bland annat information från andra medlemsstater eller tredjeländer.
- (68) Vid beslut om beviljande av de förmåner som föreskrivs i denna förordning bör en behörig myndighet beakta barnets bästa och till de särskilda omständigheter som föreligger i fall där nära släktingar som redan befinner sig i den berörda medlemsstaten och som inte är familjemedlemmar till personer som beviljats internationellt skydd står i beroendeställning till den person som beviljats internationellt skydd. I undantagsfall, när en nära släkting till en person som beviljats internationellt skydd är en gift underärig som inte åtföljs av sin make eller maka, skulle det kunna anses vara till den underärigas bästa att vederbörande får vara tillsammans med sin ursprungliga familj.
- (69) Medlemsstaterna bör kunna begränsa tillträdet till anställning eller verksamhet som egenföretagare vad gäller anställning i offentlig tjänst och ansvar för att skydda statens eller andra offentliga myndigheters allmänna intressen.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (EGT L 239, 22.9.2000, s. 19).

⁽¹⁸⁾ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsemborgares ställning (EUT L 16, 23.1.2004, s. 44).

I samband med utövandet av rätten till likabehandling i fråga om medlemskap i en arbetstagarorganisation eller utövande av ett specifikt yrke bör det vara möjligt att utesluta personer som beviljats internationellt skydd från att delta i ledningen av organ som regleras av offentlig rätt och från att inneha en tjänst som regleras av offentlig rätt.

- (70) Bostadsstöd bör utgöra en grundläggande förmån i den mån det kan betraktas som socialt stöd.
- (71) För att göra det lättare för personer som beviljats internationellt skydd att faktiskt utöva de rättigheter och förmåner som föreskrivs i denna förordning är det nödvändigt att ta hänsyn till deras specifika behov och de särskilda integrationsutmaningar som de ställs inför och att underlätta deras tillgång till integrationsrelaterade rättigheter. Det gäller i synnerhet arbetsmarknadsrelaterade utbildningsmöjligheter och yrkesutbildning och tillgång till förfaranden för erkännande av utländska utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, särskilt i situationer där personerna i fråga saknar nödvändig dokumentation och inte kan täcka de kostnader som är förknippade med erkännandeförfarandena.
- (72) Personer som beviljats internationellt skydd bör behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd med avseende på social trygghet.
- (73) Tillgång till hälso- och sjukvård, vid såväl fysiska som psykiska vårdbehov, och vård för sexuell och reproduktiv hälsa, bör säkerställas för personer som beviljats internationellt skydd, förutsatt att detta även säkerställs för medborgare i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd.
- (74) För att underlätta integrationen i samhällslivet av personer som beviljats internationellt skydd bör dessa personer ha tillgång till integrationsåtgärder på lokal, regional och nationell nivå, på villkor som medlemsstaterna bestämmer. Medlemsstaterna bör överväga att bibehålla tillgång till språkkurser för personer som beviljats internationellt skydd om de som sökande hade tillgång till språkkurser.
- (75) En effektiv övervakning av tillämpningen av denna förordning förutsätter att den utvärderas regelbundet.
- (76) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att fastställa normer för medlemsstaternas beviljande av internationellt skydd till tredjelandsmedborgare och statslösa personer, för en enhetlig status för flyktingar eller för personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av förordningens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte över vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (77) I enlighet med artiklarna 1 och 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (78) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

I denna förordning fastställs normer för

- a) när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd,

SV

EUT L, 22.5.2024

- b) en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande,
- c) innehållet i det beviljade internationella skyddet.

Artikel 2

Materiellt tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på fastställandet av när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd och på innehållet i det beviljade internationella skyddet.
2. Denna förordning är inte tillämplig på nationella humanitära statusar som medlemsstaterna beviljar tredjelandsmedborgare och statslösa personer som inte omfattas av denna förordnings tillämpningsområde. Nationella humanitära statusar, om sådana beviljas, får inte medföra risk för förväxling med internationellt skydd.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *flyktingstatus*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som flykting.
2. *status som subsidiärt skyddsbehövande*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande.
3. *internationellt skydd*: flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
4. *person som beviljats internationellt skydd*: en person som har beviljats flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
5. *flykting*: en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där vederbörande är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl befinner sig utanför det land där vederbörande tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit och som inte omfattas av artikel 12.
6. *person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att personen, om vederbörande återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där vederbörande tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15, som inte omfattas av artikel 17.1 och 17.2 och som inte kan, eller på grund av en sådan risk inte vill, begagna sig av det landets skydd.
7. *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan om skydd från en medlemsstat som görs av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person, där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
8. *sökande*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som har ansökt om internationellt skydd och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut.
9. *familjemedlemmar*: följande familjemedlemmar till den person som beviljats internationellt skydd, om dessa familjemedlemmar befinner sig på samma medlemsstats territorium i fråga om ansökan om internationellt skydd och under förutsättning att familjen existerade redan innan sökanden anlände till medlemsstaternas territorium:
 - a) Make eller maka till den person som beviljats internationellt skydd eller hans/hennes ogifta partner i en stadigvarande relation, om lag eller praxis i den berörda medlemsstaten behandlar ogifta par som likvärdiga med gifta.

- b) Underårig eller vuxna beroende barn till sådana par som avses i led a eller till den person som beviljats internationellt skydd, förutsatt att de är ogifta och oavsett om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats i enlighet med nationell rätt; en underårig betraktas som ogift om dennes äktenskap, på grundval av en individuell bedömning, inte skulle vara förenligt med relevant nationell rätt om det hade ingåtts i den berörda medlemsstaten, i synnerhet med avseende på den lagstadgade åldersgränsen för att ingå äktenskap.
- c) Om den person som beviljats internationellt skydd är underårig och ogift: fadern, modern eller någon annan vuxen som ansvarar för den person som beviljats internationellt skydd, inbegripet ett vuxet syskon, enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten; en underårig betraktas som ogift om dennes äktenskap, på grundval av en individuell bedömning, inte skulle vara förenligt med relevant nationell rätt om det hade ingåtts i den berörda medlemsstaten, i synnerhet med avseende på den lagstadgade åldersgränsen för att ingå äktenskap.
10. *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år.
11. *ensamkommande barn*: en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan en medföljande vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för den underåriga, så länge den underåriga inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, inbegripet en underårig som har lämnats ensam utan medföljande vuxen efter det att vederbörande rest in på medlemsstaternas territorium.
12. *uppehållstillstånd*: ett tillstånd som utfärdats av myndigheterna i en medlemsstat, i en enhetlig utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002, och som ger en tredjelandsmedborgare eller statslös person rätt att lagligen uppehålla sig på dess territorium.
13. *ursprungsland*: det land eller de länder där en person är medborgare eller, i fråga om statslösa personer, tidigare haft sin vanliga vistelseort.
14. *återkallande av internationellt skydd*: ett beslut av en beslutande myndighet eller en behörig domstol om att återkalla eller upphäva, inbegripet genom att vägra att förnya, internationellt skydd.
15. *beslutande myndighet*: en myndighet med domstolsliknande uppgifter eller en administrativ myndighet i en medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökningar om internationellt skydd och behörig att fatta beslut i den administrativa fasen av förfarandet.
16. *social trygghet*: de grenar av den sociala tryggheten som definieras i artikel 3.1 och 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 ⁽⁹⁾.
17. *socialt stöd*: förmåner som beviljas i syfte att säkerställa att de grundläggande behoven tillgodoses för dem som inte förfogar över tillräckliga tillgångar.
18. *förmyndare*: en fysisk person eller organisation, inbegripet ett offentligt organ, som utsetts av de behöriga myndigheterna för att bistå och företräda ett ensamkommande barn och handla på dess vägnar, enligt vad som är tillämpligt, för att det ensamkommande barnet ska kunna åtnjuta de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som föreskrivs i denna förordning, och samtidigt tillgodose barnets bästa och allmänna välbefinnande.

KAPITEL II

BEDÖMNING AV ANSÖKNINGAR OM INTERNATIONELLT SKYDD

Artikel 4

Framläggande av information och bedömning av fakta och omständigheter

1. Sökande ska lägga fram alla faktorer som de har tillgång till och som underbygger ansökan om internationellt skydd. I detta syfte ska sökandena samarbeta fullt ut med den beslutande myndigheten och med andra behöriga myndigheter och ska förbli närvarande och tillgängliga på den medlemsstats territorium som ansvarar för att pröva deras ansökan under hela förfarandet, inbegripet under bedömningen av de relevanta faktorerna för ansökan.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

2. De faktorer som avses i punkt 1 ska utgöras av
 - a) sökandens utsagor och
 - b) alla handlingar som sökanden förfogar över angående
 - i) sökandens orsaker till ansökan om internationellt skydd,
 - ii) sökandens ålder,
 - iii) sökandens bakgrund, inklusive relevanta familjemedlemmars och andra släktingars bakgrund,
 - iv) sökandens identitet,
 - v) sökandens nationalitet(er),
 - vi) sökandens tidigare bosättningsland eller bosättningsländer och tidigare bosättningsort(er),
 - vii) tidigare ansökningar om internationellt skydd från sökanden,
 - viii) resultatet av eventuella vidarebosättningsförfaranden eller förfaranden för inresa för humanitärt mottagande med anknytning till sökanden enligt definitionen i förordning (EU) 2024/1350,
 - ix) sökandens resvägar, och
 - x) sökandens resehandlingar.
3. Den beslutande myndigheten ska bedöma de relevanta faktorerna i en ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 34 i förordning (EU) 2024/1348.
4. Det faktum att en sökande redan har varit utsatt för förföljelse eller allvarlig skada, eller för direkta hot om sådan förföljelse eller sådan skada, ska betraktas som en allvarlig indikation på att sökandens fruktan för förföljelse är välgrundad eller att det finns en verklig risk för att vederbörande kommer att lida allvarlig skada, såvida det inte finns goda skäl att anta att sådan förföljelse eller allvarlig skada inte kommer att upprepas.
5. Om en eller flera särskilda aspekter av sökandens utsagor inte kan stödjas av skriftliga eller andra bevis, ska inga ytterligare bevis krävas avseende dessa särskilda aspekter om följande villkor är uppfyllda:
 - a) Sökanden har gjort en genuin ansträngning för att underbygga sin ansökan om internationellt skydd.
 - b) Alla relevanta faktorer som sökanden förfogar över har lagts fram, och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas.
 - c) Sökandens utsagor befinns vara sammanhängande och rimliga och strider inte mot tillgänglig specifik och allmän information som är relevant för sökandens ärende.
 - d) Sökandens allmänna trovärdighet är fastställd, med beaktande av bland annat tidpunkten för när sökanden ansökte om internationellt skydd.

*Artikel 5***Internationellt skyddsbehov "sur place"**

1. En välgrundad fruktan för förföljelse eller en verklig risk för att lida allvarlig skada kan grunda sig på
 - a) händelser som har ägt rum sedan sökanden lämnade ursprungslandet, eller
 - b) verksamhet som sökanden ägnat sig åt sedan vederbörande lämnade ursprungslandet, i synnerhet om det är fastställt att den verksamhet som åberopas är ett uttryck för och en fortsättning på övertygelse, tro eller åskådning som sökanden hade i ursprungslandet.

2. Om risken för förföljelse eller allvarlig skada grundar sig på omständigheter som sökanden har skapat efter att ha lämnat ursprungslandet med det enda eller huvudsakliga syftet att skapa de nödvändiga förutsättningarna för att ansöka om internationellt skydd, får den beslutande myndigheten vägra att bevilja internationellt skydd, förutsatt att alla beslut som fattas med anledning av ansökan om internationellt skydd är förenliga med Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*), den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna (*Europakonventionen*) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Artikel 6

Aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada

Aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada ska vara följande:

- a) Staten.
- b) Parter eller organisationer som kontrollerar staten eller en betydande del av statens territorium.
- c) Icke-statliga aktörer, om det kan visas att de aktörer som avses i artikel 7.1 inte har förmågan eller viljan att tillhandahålla skydd mot förföljelse eller allvarlig skada.

Artikel 7

Aktörer som ger skydd

1. Skydd mot förföljelse eller allvarlig skada kan endast ges av följande aktörer, förutsatt att dessa har förmågan och viljan att erbjuda effektivt och icke-tillfälligt skydd i enlighet med punkt 2:

- a) Staten.
- b) Stabila, etablerade icke-statliga organ, inklusive internationella organisationer, som kontrollerar staten eller en betydande del av statens territorium.

2. Skydd mot förföljelse eller allvarlig skada ska vara effektivt och av icke-tillfällig natur. Detta skydd ska anses tillhandahållas när de aktörer som avses i punkt 1 vidtar rimliga åtgärder för att förhindra att en person förföljs eller lider allvarlig skada, bland annat genom att ombesörja att det finns ett effektivt rättssystem för upptäckt, åtal och bestraffning av handlingar som innebär förföljelse eller allvarlig skada, och när sökanden har tillgång till detta skydd.

3. När den beslutande myndigheten bedömer huruvida stabila, etablerade icke-statliga instanser, inklusive internationella organisationer, kontrollerar en stat eller en betydande del av dess territorium och tillhandahåller skydd enligt punkt 2, ska den beakta precis och uppdaterad information om ursprungsländer som erhållits från relevanta och tillgängliga nationella och internationella källor och källor på unionsnivå och, om sådan finns att tillgå, den gemensamma analys av situationen i specifika ursprungsländer och den vägledning som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303.

Artikel 8

Internt skyddsalternativ

1. Om staten eller statens företrädare inte är de aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada, och som en del av bedömningen av ansökan om internationellt skydd, ska den beslutande myndigheten pröva huruvida en sökande inte är i behov av internationellt skydd eftersom sökanden på ett säkert och lagligt sätt kan resa till och beviljas rätt till inresa i en del av ursprungslandet och rimligen kan förväntas bosätta sig där, och huruvida sökanden i den delen av landet

- a) inte känner någon välgrundad fruktan för förföljelse eller löper någon verklig risk för att lida allvarlig skada, eller
- b) har tillgång till effektivt och icke-tillfälligt skydd mot förföljelse eller allvarlig skada.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. I de fall då staten eller statens företrädare är de aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada ska den beslutande myndigheten anta att den sökande inte kan få effektivt skydd, och ingen prövning enligt punkt 1 behöver göras.

Den beslutande myndigheten får göra en prövning enligt punkt 1 endast om det klart kan fastställas att risken för förföljelse eller allvarlig skada härrör från en aktör vars befogenheter är tydligt begränsade till ett visst geografiskt område eller om staten har kontroll endast över vissa delar av landet.

3. Den beslutande myndigheten ska göra en prövning enligt punkt 1 när den har fastställt att de kriterier för att vara berättigad till skydd som anges i denna förordning annars skulle vara tillämpliga på en sökande. Det ankommer på den beslutande myndigheten att visa att ett internt skyddsalternativ finns tillgängligt för sökanden. Sökanden ska ha rätt att lägga fram bevis och faktorer som visar att ett sådant alternativ inte är tillgängligt för vederbörande. Den beslutande myndigheten ska beakta de bevis och faktorer som sökanden lagt fram.

4. Vid prövningen av om en sökande känner en välgrundad fruktan för förföljelse eller löper en verklig risk för att lida allvarlig skada, eller har tillgång till skydd mot förföljelse eller allvarlig skada i en del av ursprungslandet i enlighet med punkt 1, ska den beslutande myndigheten, när den fattar beslut om ansökan om internationellt skydd, beakta de allmänna omständigheter som råder i den delen av landet och sökandens personliga omständigheter i enlighet med artikel 4. För detta ändamål ska den beslutande myndigheten beakta precis och uppdaterad information från relevanta och tillgängliga nationella och internationella källor och källor på unionsnivå och, där sådan finns att tillgå, den gemensamma analys av situationen i specifika ursprungsländer och den vägledning som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303.

5. Vid tillämpning av punkt 1 ska den beslutande myndigheten beakta

- a) de allmänna omständigheter som råder i den berörda delen av ursprungslandet, inbegripet tillgängligheten, effektiviteten och varaktigheten för det skydd som avses i artikel 7,
- b) sökandens personliga omständigheter när det gäller faktorer såsom hälsa, ålder, kön, inbegripet könsidentitet, sexuell läggning, etniskt ursprung och tillhörighet till nationell minoritet, och
- c) huruvida sökanden skulle kunna tillgodose sina grundläggande behov.

6. Om sökanden är ett ensamkommande barn ska den beslutande myndigheten beakta barnets bästa och, i synnerhet, tillgången till hållbara och lämpliga omsorgs- och förmyndararrangemang.

KAPITEL III

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT BETRAKTAS SOM FLYKTING

Artikel 9

Förföljelse

1. En handling ska betraktas som förföljelse i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen om

- a) den är tillräckligt allvarlig till sin natur eller på grund av sin upprepning för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i Europakonventionen, eller
- b) den är en ackumulation av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett sätt som liknar det som avses i led a.

2. Förföljelse enligt definitionen i punkt 1 kan bland annat ta sig uttryck i

- a) fysiskt eller psykiskt våld, inklusive sexuellt våld,
- b) rättsliga, administrativa, polisiära eller judiciella åtgärder som i sig är diskriminerande eller som genomförs på ett diskriminerande sätt,
- c) åtal eller straff som är oproportionerliga eller diskriminerande,

- d) nekad tillgång till rättsmedel vilket resulterar i ett oproportionerligt eller diskriminerande straff,
 - e) åtal eller straff för vägran att utföra militärtjänst i en konflikt, om fullgörandet av militärtjänst skulle innefatta brott eller handlingar som omfattas av skälen för uteslutning i artikel 12.2,
 - f) köns- eller barnspecifika handlingar.
3. För att en sökande ska uppfylla definitionen av *flyktning* enligt artikel 3.5 ska det finnas ett samband mellan de skäl till förföljelse som avses i artikel 10 och den förföljelse som anges i punkt 1 i den här artikeln eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse.

Artikel 10

Skäl till förföljelsen

1. Följande faktorer ska beaktas vid bedömningen av skälen till förföljelsen:
- a) Begreppet ras ska särskilt omfatta hudfärg, härkomst eller tillhörighet till en viss etnisk grupp.
 - b) Begreppet religion ska särskilt omfatta teistiska, icke-teistiska och ateistiska trosuppfattningar, deltagande i eller avstående från deltagande i formella privata eller offentliga gudstjänster, enskilt eller tillsammans med andra, samt andra religiösa handlingar eller åsiktsyttringar, eller former av personligt eller gemensamt handlande grundat på eller påbjudet genom någon trosriktning.
 - c) Begreppet nationalitet ska inte vara begränsat till medborgarskap eller avsaknad av medborgarskap, utan ska särskilt omfatta tillhörighet till en grupp som definieras genom dess kulturella, etniska eller språkliga identitet, gemensamma geografiska ursprung eller politiska bakgrund eller dess förbindelser med befolkningen i en annan stat.
 - d) Begreppet tillhörighet till en viss samhällsgrupp ska särskilt omfatta tillhörighet till en grupp
 - i) vars medlemmar har eller uppfattas ha en medfödd egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras, eller en egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte bör tvingas avsvära sig den, och
 - ii) som har en särskild identitet i det berörda landet eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen.
 - e) Begreppet politisk åskådning ska särskilt inbegripa när någon har en åsikt, tanke eller tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse och som anges i artikel 6 och deras politik eller metoder, oavsett om sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro.

Beroende på omständigheterna i ursprungslandet ska begreppet tillhörighet till en viss samhällsgrupp enligt första stycket d omfatta tillhörighet till en grupp som har sexuell läggning som gemensam egenskap. Vid bedömningen av om en person ska anses tillhöra en viss samhällsgrupp eller när ett karakteristiskt drag hos en sådan grupp ska fastställas ska vederbörlig hänsyn tas till genusrelaterade aspekter, inbegripet könsidentitet och könsuttryck.

2. Vid bedömningen av om en sökande har en välgrundad fruktan för förföljelse är det irrelevant huruvida sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, förutsatt att en sådan egenskap tillskrivs sökanden av den aktör som utövar förföljelsen.

3. Vid bedömningen av om en sökande har en välgrundad fruktan för förföljelse ska den beslutande myndigheten inte rimligen kan förvänta sig att sökanden ska anpassa eller ändra sitt beteende, sin övertygelse eller sin identitet eller avhålla sig från vissa vanor, när sådant beteende, sådan övertygelse eller sådana vanor är inneboende i vederbörandes identitet, för att undvika risken för förföljelse i personens ursprungsland.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 11

Upphörande

1. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person ska upphöra att vara en flykting om ett eller flera av följande kriterier är tillämpliga:

- a) Tredjelandsmedborgaren har frivilligt åter begagnat sig av skydd i det land där vederbörande är medborgare.
- b) Efter att ha förlorat sitt medborgarskap har tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen av fri vilja förvärvat det på nytt.
- c) Tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen har förvärvat ett nytt medborgarskap, och åtnjuter skydd i det land där vederbörande har nytt medborgarskap.
- d) Tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen har frivilligt återetablerat sig i det land som vederbörande lämnat eller fortsatt att uppehålla sig utanför på grund av fruktan för förföljelse.
- e) Tredjelandsmedborgaren kan inte längre fortsätta att vägra att begagna sig av skyddet i det land där vederbörande är medborgare eftersom de omständigheter som ledde till att personen i fråga erkändes som flykting inte längre föreligger.
- f) Den statslösa personen kan återvända till det land där vederbörande tidigare hade sin vanliga vistelseort, eftersom de omständigheter som ledde till att personen i fråga erkändes som flykting inte längre föreligger.

Leden e och f i första stycket ska inte tillämpas på en flykting som kan åberopa tungt vägande skäl grundade på tidigare förföljelse för att inte vilja begagna sig av skyddet i det land där vederbörande är medborgare eller, i fråga om en statslös person, det land där vederbörande tidigare hade sin vanliga vistelseort.

2. Vid bedömningen av huruvida punkt 1 första stycket e och f ska tillämpas ska den beslutande myndigheten

- a) beakta exakt och uppdaterad information från relevanta och tillgängliga nationella och internationella källor och källor på unionsnivå och, där sådan finns att tillgå, den gemensamma analys av situationen i specifika ursprungsländer och den vägledning som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303,
- b) ta hänsyn till huruvida ändringen av omständigheter är av sådan väsentlig och icke-tillfällig natur att flyktingens fruktan för förföljelse inte längre kan anses välgrundad.

Artikel 12

Uteslutande

1. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person ska vara utesluten från att vara flykting om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen

- a) omfattas av artikel 1 D i Genèvekonventionen, som handlar om skydd eller bistånd från andra organ eller kontor inom Förenta nationerna än Förenta nationernas flyktingkommissariat; om sådant skydd eller bistånd av något skäl har upphört, utan att tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens ställning har fastställts slutgiltigt i enlighet med de relevanta resolutioner som antagits av Förenta nationernas generalförsamling, ska tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen automatiskt komma i åtnjutande av förmånerna i denna förordning,
- b) av de behöriga myndigheterna i tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens bosättningsland tillerkänns samma rättigheter och skyldigheter som följer med medborgarskap i det landet eller likvärdiga rättigheter och skyldigheter.

2. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person ska vara utesluten från att vara flykting om det finns allvarliga skäl att anta att tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen

- a) har begått ett brott mot freden, en krigsförbrytelse eller ett brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,

- b) har begått ett grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet innan tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen fick tillträde till det landet som flykting, vilket innebär den tidpunkt då flyktingstatus beviljades; särskilt grymma handlingar, även om de begåtts i förment politiskt syfte, får betecknas som allvarliga icke-politiska brott,
- c) har gjort sig skyldig till handlingar som strider mot Förenta nationernas syften och principer enligt inledningen och artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga.
3. Punkt 2 ska tillämpas på personer som anstiftar eller på annat sätt deltar i att begå de brott eller handlingar som avses däri.
4. När den beslutande myndigheten, på grundval av en bedömning av hur allvarliga de brott eller handlingar som den berörda personen begått är och dennes individuella ansvar och med beaktande av alla omständigheter kring brotten eller handlingarna och personens situation, har fastställt att ett eller flera av de relevanta skäl för uteslutning som fastställs i punkt 2 eller 3 är tillämpliga, ska den beslutande myndigheten utesluta sökanden från flyktingstatus utan att göra en proportionalitetsprövning kopplad till fruktan för förföljelse.
5. När den beslutande myndigheten som en del av den bedömning som avses i punkt 4 gör en prövning enligt punkterna 2 och 3 i fråga om en underårig ska den bland annat beakta den underårigas kapacitet att anses straffrättsligt ansvarig om vederbörande hade begått brottet på territoriet för den medlemsstat som prövar ansökan om internationellt skydd, i enlighet med nationell rätt om ålder för straffrättsligt ansvar.

KAPITEL IV

FLYKTINGSTATUS

Artikel 13

Beviljande av flyktingstatus

Den beslutande myndigheten ska bevilja en tredjelandssmedborgare eller en statslös person flyktingstatus om vederbörande kan betraktas som flykting i enlighet med kapitlet II och III.

Artikel 14

Återkallande av flyktingstatus

1. Den beslutande myndigheten ska återkalla en tredjelandssmedborgares eller en statslös persons flyktingstatus om
- a) tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen har upphört att vara flykting i enlighet med artikel 11,
- b) tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen borde ha varit eller är utesluten från att vara flykting i enlighet med artikel 12,
- c) tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen har förvrängt fakta, inklusive genom användning av falska handlingar, eller utelämnat fakta, och detta har varit avgörande för beviljandet av flyktingstatus,
- d) det finns skäligen anledning att betrakta tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen som en fara för säkerheten i den medlemsstat där personen i fråga befinner sig,
- e) tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen utgör en samhällsfara i den medlemsstat där tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen befinner sig, med hänsyn till att vederbörande genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.
2. I de situationer där punkt 1 d och e är tillämpliga får den beslutande myndigheten besluta att inte bevilja flyktingstatus om ett beslut om ansökan om internationellt skydd ännu inte har fattats.
3. Personer på vilka punkt 1 d och e eller punkt 2 i denna artikel tillämpas ska ha de rättigheter som anges i eller som liknar dem som anges i artiklarna 3, 4, 16, 22, 31, 32 och 33 i Genèvekonventionen om de befinner sig i medlemsstaten.

SV

EUT L, 22.5.2024

4. Den beslutande myndighet som har beviljat flyktingstatus ska i varje enskilt fall visa att den person som beviljats flyktingstatus inte längre är flykting, eller aldrig borde ha beviljats flyktingstatus eller inte längre bör inneha flyktingstatus av de skäl som anges i punkt 1 i den här artikeln. Under återkallandeförfarandet ska artikel 66 i förordning (EU) 2024/1348 tillämpas.

KAPITEL V

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SUBSIDIÄRT SKYDD

Artikel 15

Allvarlig skada

Allvarlig skada som avses i artikel 3.6 utgörs av

- a) dödsstraff eller avrättning,
- b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller
- c) ett allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.

Artikel 16

Upphörande

1. En person som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande ska inte längre anses uppfylla kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande när de omständigheter som ledde till att denna status beviljades inte längre föreligger eller har ändrats i sådan grad att skydd inte längre behövs.

2. Vid bedömningen av huruvida de omständigheter som ledde till att status som subsidiärt skyddsbehövande beviljades inte längre föreligger eller har ändrats i sådan grad att skydd inte längre behövs, ska den beslutande myndigheten

- a) beakta exakt och uppdaterad information från relevanta och tillgängliga nationella och internationella källor och källor på unionsnivå och, där sådan finns att tillgå, den gemensamma analys av situationen i specifika ursprungsländer och den vägledning som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303,
- b) ta hänsyn till huruvida ändringen av omständigheter är av sådan väsentlig och icke-tillfällig natur att den person som har status som subsidiärt skyddsbehövande inte längre är utsatt för en verklig risk för allvarlig skada.

3. Punkt 1 ska inte tillämpas på personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande och som kan återopa tungt vägande skäl grundade på tidigare allvarlig skada för att inte vilja begagna sig av det lands skydd vari vederbörande är medborgare eller, om det är fråga om en statslös person, det land där vederbörande tidigare hade sin vanliga vistelseort.

Artikel 17

Uteslutande

1. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person ska vara utesluten från att uppfylla kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande om det finns allvarliga skäl för att anta att tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen

- a) har begått ett brott mot freden, en krigsförbrytelse eller ett brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,
- b) har begått ett allvarligt brott före ankomsten till medlemsstatens territorium eller har dömts för ett allvarligt brott efter ankomsten,
- c) har gjort sig skyldig till handlingar som strider mot Förenta nationernas syften och principer enligt inledningen och artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga,

d) utgör en fara för samhället eller den nationella säkerheten.

2. Punkt 1 ska tillämpas på personer som anstiftar eller på annat sätt deltar i att begå de brott eller handlingar som avses däri.

3. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person får uteslutas från att uppfylla kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen, innan denne fick tillträde till den berörda medlemsstaten, har begått ett eller flera brott som inte omfattas av punkt 1 a, b och c, men som skulle ha gett fängelsestraff om de hade begåtts i den berörda medlemsstaten, och om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen lämnade sitt ursprungsland endast för att undvika påföljder för dessa brott.

4. När den beslutande myndigheten, på grundval av en bedömning av hur allvarliga de brott eller handlingar som den berörda personen begått är och dennes individuella ansvar och med beaktande av alla omständigheter kring brotten eller handlingarna och personens situation, har fastställt att ett eller flera av de relevanta skäl för uteslutning som fastställs i punkt 1 eller 2 är tillämpliga, ska den beslutande myndigheten utesluta sökanden från status som subsidiärt skyddsbehövande utan att göra en proportionalitetsprövning kopplad till fruktan för allvarlig skada.

5. När den beslutande myndigheten som en del av den bedömning som avses i punkt 4 gör en prövning enligt punkt 1 i fråga om en underårig ska den bland annat beakta dennes kapacitet att anses straffrättsligt ansvarig om den underåriga hade begått brottet på territoriet för den medlemsstat som prövar ansökan om internationellt skydd, i enlighet med nationell rätt om ålder för straffrättsligt ansvar, eller, i förekommande fall, har dömts för ett allvarligt brott efter ankomsten.

KAPITTEL VI

STATUS SOM SUBSIDIÄRT SKYDDSBEHÖVANDE

Artikel 18

Beviljande av status som subsidiärt skyddsbehövande

Den beslutande myndigheten ska bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande till en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med kapitlen II och V.

Artikel 19

Återkallande av status som subsidiärt skyddsbehövande

1. Den beslutande myndigheten ska återkalla en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons status som subsidiärt skyddsbehövande om

- tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med artikel 16,
- tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen efter att ha beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande borde ha varit eller är utesluten från att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med artikel 17,
- tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen har förvrängt fakta, inklusive genom användning av falska handlingar, eller utelämnat fakta, och detta varit avgörande för att bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande.

2. Den beslutande myndighet som har beviljat status som subsidiärt skyddsbehövande ska i varje enskilt fall visa att den person som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande inte längre uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, aldrig borde ha beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande eller inte längre bör inneha status som subsidiärt skyddsbehövande av de skäl som anges i punkt 1 i denna artikel. Under återkallandeförfarandet ska artikel 66 i förordning (EU) 2024/1348 förordningen om asylförfaranden tillämpas.

SV

EUT L, 22.5.2024

KAPITEL VII

INNEHÅLLET I DE RÄTTIGHETER OCH SKYLDIGHETER FÖR PERSONER SOM BEVILJATS INTERNATIONELLT SKYDD
SOM FÖLJER AV DET INTERNATIONELLT SKYDDET

AVSNITT I

Gemensamma bestämmelser

Artikel 20

Allmänna regler

1. Utan att det påverkar de rättigheter och skyldigheter som följer av Genèvekonventionen, ska personer som beviljats internationellt skydd ha de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i detta kapitel.
2. Personer som beviljats internationellt skydd ska ha tillgång till rättigheter i enlighet med detta kapitel när internationellt skydd har beviljats och så länge vederbörande innehar flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
3. Om ett uppehållstillstånd inte utfärdats till en person som beviljats internationellt skydd inom 15 dagar efter beviljandet av internationellt skydd ska den berörda medlemsstaten vidta provisoriska åtgärder, såsom registrering eller utfärdande av ett dokument, för att säkerställa att den person som beviljats internationellt skydd har faktisk tillgång till de rättigheter som föreskrivs i detta kapitel, med undantag för dem som anges i artiklarna 25 och 27, tills dess att uppehållstillståndet utfärdats i enlighet med artikel 24.
4. Vid tillämpningen av detta kapitel i de fall där det har fastställts att en person har särskilda behov på grund av att vederbörande är till exempel en underårig, ett ensamkommande barn, en person med funktionsnedsättning, en äldre person, en gravid kvinna, en ensamstående förälder med ett underårigt eller vuxet beroende barn, ett offer för människohandel, en person med allvarlig sjukdom, en person med ett psykiatriskt tillstånd eller en person som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, ska de behöriga myndigheterna beakta dessa särskilda behov.
5. Vid tillämpningen av de bestämmelser i detta kapitel som rör underåriga ska de behöriga myndigheterna i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 21

Skydd mot avvisning

Principen om non-refoulement ska respekteras i enlighet med unionsrätten och internationell rätt.

Artikel 22

Information

De behöriga myndigheterna ska ge personer som beviljats internationellt skydd information om de rättigheter och skyldigheter som är knutna till flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, så snart som möjligt efter det att sådant skydd har beviljats. Denna information, som anges i bilaga I, ska

- a) lämnas på ett språk som den person som beviljats internationellt skydd förstår eller rimligen kan förväntas förstå och
- b) uttryckligen hänvisa till följderna av att inte uppfylla de skyldigheter som anges i artikel 27 om förflyttning inom unionen.

Artikel 23

Sammanhållning av familjer

1. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat som beviljade en person internationellt skydd ska i enlighet med nationella förfaranden utfärda uppehållstillstånd till familjemedlemmar till den person som beviljats internationellt skydd vilka inte för egen del uppfyller kraven för att beviljas internationellt skydd och som ansöker om uppehållstillstånd i den medlemsstaten, om punkt 3, 4 eller 5 i denna artikel inte är tillämplig och i den mån detta överensstämmer med familjemedlemmens personliga rättsliga status.
2. Ett uppehållstillstånd som utfärdas i enlighet med punkt 1 ska ha samma sista giltighetsdag som det uppehållstillstånd som utfärdats till den person som beviljats internationellt skydd och ska kunna förnyas för lika lång tid som det uppehållstillstånd som utfärdades till den person som beviljats internationellt skydd. Giltighetstiden för det uppehållstillstånd som beviljas familjemedlemmen ska inte förlängas utöver den sista giltighetsdagen för det uppehållstillstånd som innehas av den person som beviljats internationellt skydd.
3. Upphållstillstånd ska inte utfärdas enligt denna förordning till en familjemedlem som är utesluten eller skulle vara utesluten från internationellt skydd i enlighet med kapitlen III och V.
4. Upphållstillstånd ska inte utfärdas enligt denna förordning till en make/maka eller en ogift partner i ett stabilt förhållande om det finns starka indikationer på att äktenskapet eller partnerskapet ingicks enbart för att möjliggöra för den berörda personen att resa in i eller bosätta sig i den berörda medlemsstaten.
5. Om så krävs av skäl hänförliga till nationell säkerhet eller allmän ordning när det gäller den berörda familjemedlemmen, ska uppehållstillstånd inte utfärdas till den familjemedlemmen, och uppehållstillstånd som redan har utfärdats ska återkallas eller ska inte förnyas.
6. Familjemedlemmar som har beviljats ett uppehållstillstånd i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska ha de rättigheter som fastställs i artiklarna 25–32, 34 och 35.
7. Medlemsstaterna får tillämpa denna artikel på andra nära släktingar, inklusive syskon, som levde tillsammans som en del av familjen innan sökanden anlände till medlemsstatens territorium och är beroende av den person som beviljats internationellt skydd. Medlemsstaterna får tillämpa denna artikel på en gift underårig, förutsatt att det är i den underårigas intresse.

AVSNITT II

Rättigheter och skyldigheter avseende bosättning och vistelse

Artikel 24

Upphållstillstånd

1. Personer som beviljats internationellt skydd ska ha rätt till uppehållstillstånd så länge som de innehar flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
2. Ett uppehållstillstånd ska utfärdas så snart som möjligt efter det att flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande har beviljats, och senast 90 dagar från dagen för delgivningen av beslutet att bevilja internationellt skydd, med användning av den enhetliga utformning som anges i förordning (EG) nr 1030/2002.
3. Ett uppehållstillstånd ska utfärdas kostnadsfritt eller mot en avgift som inte överstiger den avgift som ska betalas av medborgare i den berörda medlemsstaten för utfärdande av identitetskort.
4. Ett uppehållstillstånd ska ha en initial giltighetstid på minst tre år för personer som beviljats flyktingstatus och minst ett år för personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande.

När uppehållstillstånden löper ut ska de förnyas med minst tre år för personer som beviljats flyktingstatus och med minst två år för personer som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande.

SV

EUT L, 22.5.2024

Förnyandet av uppehållstillstånd ska organiseras så att kontinuiteten säkras för den tillåtna uppehållsperioden utan något avbrott mellan den period som täcks av det utgående tillståndet och det förnyade tillståndet, förutsatt att den person som beviljats internationellt skydd handlar i överensstämmelse med relevant nationell rätt som fastställer de administrativa formaliteterna för förnyande.

5. De behöriga myndigheterna får återkalla eller vägra att förnya ett uppehållstillstånd endast om de har återkallat flyktingstatus i enlighet med artikel 14 eller status som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med artikel 19.

Artikel 25

Resehandlingar

1. Om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen med avseende på en person som innehar flyktingstatus kräver något annat, ska behöriga myndigheter utfärda resehandlingar till personer som innehar flyktingstatus, i den form som anges i bilagan till Genèvekonventionen och som uppfyller de minimistandarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken som anges i förordning (EG) nr 2252/2004. Sådana resehandlingar ska vara giltiga i mer än ett år.

2. Om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen med avseende på en person som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande kräver något annat, ska behöriga myndigheter utfärda resehandlingar som överensstämmer med de minimistandarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken som anges i rådets förordning (EG) nr 2252/2004 till personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande och som inte kan få eller förnya ett nationellt pass. Sådana resehandlingar ska vara giltiga i mer än ett år.

3. Behöriga myndigheter i medlemsstater som inte deltar i Schengenregelverket ska, när de fullgör sina skyldigheter enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel, utfärda resehandlingar i den form som anges i bilagan till Genèvekonventionen och som överensstämmer med ministandarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken som motsvarar dem som anges i förordning (EG) nr 2252/2004 till personer som innehar flyktingstatus, med beaktande av Internationella civila luftfartsorganisationens specifikationer, särskilt i dokument 9303 om maskinläsbara resehandlingar.

Behöriga myndigheter i medlemsstater som inte deltar i Schengenregelverket ska, när de fullgör sina skyldigheter enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel, utfärda resehandlingar som överensstämmer med minimistandarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken som motsvarar dem som anges i förordning (EG) nr 2252/2004 till personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande och som inte kan få eller förnya ett nationellt pass, med beaktande av Internationella civila luftfartsorganisationens specifikationer, särskilt i dokument 9303 om maskinläsbara resehandlingar.

Artikel 26

Rätt till fri rörlighet inom medlemsstaten

Personer som beviljats internationellt skydd ska ha rätt att röra sig fritt inom territoriet i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd, inbegripet rätt att välja sin bosättningsort inom det territoriet, på samma villkor och med samma begränsningar som de som gäller för andra tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta inom det territoriet och som generellt befinner sig i samma situation.

Artikel 27

Förflyttning inom unionen

Personer som beviljats internationellt skydd ska inte ha rätt att bosätta sig i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd. Detta ska inte påverka deras rätt att

a) ansöka om och tillåtas bosätta sig i en annan medlemsstat i enlighet med den medlemsstatens nationella rätt eller i enlighet med relevanta bestämmelser i unionsrätten eller i internationella avtal,

- b) fritt röra sig i enlighet med villkoren i artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet.

AVSNITT III

Rättigheter avseende integration

Artikel 28

Tillträde till arbetsmarknaden

1. Personer som beviljats internationellt skydd ska ha rätt att ta anställning eller bedriva verksamhet som egenföretagare, med förbehåll för de regler som allmänt tillämpas för yrket i fråga eller för anställning i offentlig tjänst, omedelbart efter det att skyddet har beviljats.
2. Personer som beviljats internationellt skydd ska behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd med avseende på
 - a) anställningsvillkor, inbegripet minimiålder för anställning, och arbetsvillkor, inbegripet lön och uppsägning, arbetstider, ledighet och allmänna helgdagar, samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen,
 - b) föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inbegripet de rättigheter och förmåner som sådana organisationer tillhandahåller,
 - c) arbetsmarknadsrelaterade utbildningsmöjligheter för vuxna, yrkesutbildning, inbegripet kurser för uppdatering av färdigheter, praktisk arbetslivserfarenhet,
 - d) informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar.
3. Behöriga myndigheter ska om nödvändigt underlätta en fullständig tillgång till de verksamheter som avses i punkt 2 c och d.

Artikel 29

Tillträde till utbildning

1. Underåriga som beviljats internationellt skydd ska behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd med avseende på tillträde till utbildningssystemet.

Personer som beviljats internationellt skydd ska fortsatt behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd för att kunna slutföra sin gymnasieutbildning, oavsett om de uppnår myndighetsålder.

2. Vuxna som beviljats internationellt skydd ska behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd med avseende på tillträde till det allmänna utbildningssystemet, fortbildning eller omskolning.

Trots första stycket får behöriga myndigheter neka bidrag och lån till vuxna som beviljats internationellt skydd, om det är möjligt enligt nationell rätt.

Artikel 30

Tillgång till förfaranden för erkännande av kvalifikationer och validering av färdigheter

1. Personer som beviljats internationellt skydd ska behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd i samband med befintliga förfaranden för erkännande av utländska examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Behöriga myndigheter ska underlätta för personer som beviljats internationellt skydd och som inte kan lägga fram skriftliga bevis på sina kvalifikationer att få fullständig tillgång till de förfaranden som avses i punkt 1 i denna artikel, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 2.2 och 3.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG⁽²⁰⁾.

3. Personer som beviljats internationellt skydd ska behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd med avseende på tillgång till lämpliga system för bedömning, validering och erkännande av deras tidigare läranderesultat och erfarenhet.

Artikel 31

Social trygghet och socialt stöd

1. Personer som beviljats internationellt skydd ska behandlas på samma sätt som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd med avseende på social trygghet och socialt stöd.

Tillgång till visst socialt stöd som fastställs i nationell rätt får villkoras av att personen som beviljats internationellt skydd faktiskt deltar i integrationsåtgärder, om deltagande i sådana åtgärder är obligatoriska och förutsatt att de är tillgängliga och kostnadsfria.

2. Trots punkt 1 får bestämmelsen om likabehandling med avseende på socialt stöd för personer som har status som subsidiärt skyddsbehövande begränsas till grundläggande förmåner, om det är möjligt enligt nationell rätt.

Grundläggande förmåner ska omfatta minst

- a) minimiinkomststöd,
- b) bistånd vid sjukdom eller graviditet,
- c) bistånd till föräldrar, inklusive bistånd för vård av barn, och
- d) bostadsstöd, i den mån dessa förmåner beviljas medborgare i den berörda medlemsstaten enligt nationell rätt.

Artikel 32

Hälso- och sjukvård

1. Personer som beviljats internationellt skydd ska ha tillträde till hälso- och sjukvård på samma villkor som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd.

2. Personer som beviljats internationellt skydd och som har särskilda behov, såsom gravida kvinnor, personer med funktionsnedsättning, personer som har utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld eller underåriga som varit utsatta för någon form av övergrepp, försummelse, utnyttjande, tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling eller som har drabbats av väpnade konflikter, ska ges adekvat hälso- och sjukvård, inbegripet behandling av psykiatriska tillstånd när så behövs, på samma villkor som medborgare i den medlemsstat som har beviljat dem internationellt skydd.

Artikel 33

Ensamkommande barn

1. Så snart som möjligt efter att ett ensamkommande barn har beviljats internationellt skydd ska behöriga myndigheter vidta nödvändiga åtgärder, enligt nationell rätt, för att utse en förmyndare.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22).

Behöriga myndigheter får låta samma person som varit företrädare enligt artikel 23.2 b i förordning (EU) 2024/1348 eller enligt artikel 27.1 b i direktiv (EU) 2024/1346 fortsätta som förmyndare, utan att det krävs att personen utses formellt.

De företrädare som avses i artikel 23.2 b i förordning (EU) 2024/1348 eller artikel 27.1 b i direktiv (EU) 2024/1346 ska kvarstå som ansvariga för de ensamkommande barnen till dess att en förmyndare är utsedd.

Organisationer eller fysiska personer vars intressen står i strid med, eller skulle kunna stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte kunna utses till förmyndare för det ensamkommande barnet i fråga.

Om en organisation utses som förmyndare ska den så snart som möjligt utse en fysisk person som ska vara ansvarig för att utföra uppdraget som förmyndare för det ensamkommande barnet i enlighet med denna förordning.

2. Förmyndaren ska vid tillämpningen av denna förordning och för att tillgodose barnets bästa och det ensamkommande barnets allmänna välbefinnande

- a) säkerställa att det ensamkommande barnet har tillgång till alla rättigheter som följer av denna förordning,
- b) bistå och, i tillämpliga fall, företräda det ensamkommande barnet om det ensamkommande barnets flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas, och
- c) i tillämpliga fall bistå med efterforskning av familjemedlemmar i enlighet med punkt 7.

Förmyndare ska

- a) ha nödvändig sakkunskap och få inledande och kontinuerlig lämplig utbildning om ensamkommande barns rättigheter och behov, inbegripet eventuella tillämpliga normer till skydd för barn,
- b) vara bundna av de regler om tystnadsplikt som finns enligt nationell rätt, avseende uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete,
- c) inte ha begått brott och överträdelser relaterade till barn, eller brott och överträdelser som föranleder allvarliga tvivel om deras förmåga att ha en ansvarsfull roll när det gäller barn.

3. Behöriga myndigheter ska utse varje förmyndare att företräda ett proportionerligt och tillräckligt begränsat antal ensamkommande barn för att säkerställa att förmyndarna kan utföra sitt uppdrag på ett effektivt sätt och att ensamkommande barn har faktisk tillgång till sina rättigheter och förmåner.

4. Medlemsstaterna ska i enlighet med nationell rätt säkerställa att det finns entiteter, inbegripet rättsliga myndigheter, eller personer med ansvar för löpande tillsyn och övervakning av förmyndarna för att säkerställa att de utför sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

De entiteter och personer som avses i första stycket ska granska förmyndarnas arbete, särskilt om det finns indikationer på att förmyndare inte utför sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Sådana entiteter och personer ska utan dröjsmål pröva alla klagomål som ensamkommande barn lagt fram mot sina förmyndare.

De behöriga myndigheterna ska vid behov ersätta en person som agerar förmyndare, särskilt om de anser att den personen inte har utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

De behöriga myndigheterna ska på ett åldersanpassat sätt förklara för ensamkommande barn, och försäkra sig om att de förstår, hur de kan gå tillväga för att i förtroende och under säkra former lägga fram ett klagomål mot sina förmyndare.

5. Med beaktande av barnets bästa ska de behöriga myndigheterna placera ensamkommande barn

- a) hos en vuxen släkting,
- b) i en fosterfamilj,
- c) i boenden som utformats särskilt för att ta emot underåriga, eller

SV

EUT L, 22.5.2024

d) i andra typer av inkvartering som är lämpliga för underåriga.

De ensamkommande barnens åsikter ska beaktas i förhållande till deras ålder och mognad.

6. Så långt det är möjligt ska syskon hållas samman, med beaktande av de berörda ensamkommande barnens bästa och i synnerhet deras ålder och mognad. Ensamkommande barn ska byta inkvartering så sällan som möjligt.

7. Om efterforskningen av familjemedlemmar till ett ensamkommande barn påbörjades innan barnet beviljades internationellt skydd, ska den fortsätta efter det att internationellt skydd har beviljats. Om efterforskningen av familjemedlemmar inte redan har påbörjats ska det ske så snart som möjligt efter det att flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande har beviljats, förutsatt att det är för den underårigas bästa.

Om det kan föreligga ett hot mot den underårigas eller dennas familjs liv eller integritet, särskilt om dessa nära släktingar är kvar i ursprungslandet, ska det säkerställas att insamling, behandling och spridning av uppgifter om dessa personer sker konfidentiellt så att deras säkerhet inte äventyras.

Artikel 34

Tillgång till bostad

1. Personer som beviljats internationellt skydd ska ha tillgång till bostad på villkor som åtminstone är likvärdiga med dem som gäller för andra tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta inom territoriet för den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd och som generellt befinner sig i samma situation.

2. Nationell utplaceringspraxis för personer som beviljats internationellt skydd ska säkerställa att personer som beviljats internationellt skydd behandlas likvärdigt såvida inte särbehandling är objektivt motiverad. Sådan nationell praxis ska säkerställa lika möjligheter när det gäller tillgång till bostäder.

Artikel 35

Tillgång till integrationsåtgärder

1. För att uppmuntra och underlätta integration i samhällslivet i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd ska personer som har beviljats internationellt skydd ha tillgång till integrationsåtgärder som tillhandahålls eller understöds av medlemsstaten och som beaktar deras specifika behov och anses lämpliga av de behöriga myndigheterna, särskilt språkkurser, samhällsorientering, integrationsprogram och yrkesutbildning.

2. Personer som beviljats internationellt skydd ska delta i integrationsåtgärder om deltagande är obligatoriskt i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd. Sådana integrationsåtgärder ska vara tillgängliga och kostnadsfria.

3. Genom undantag från punkt 2 i den här artikeln och utan att det påverkar artikel 31.1 andra stycket får medlemsstaterna ta ut en avgift för vissa obligatoriska integrationsåtgärder om den person som beviljats internationellt skydd har tillräckliga medel och kostnaderna inte innebär en orimlig börda för den person som beviljats internationellt skydd.

4. Behöriga myndigheter ska inte införa sanktioner mot personer som beviljats internationellt skydd om dessa inte kan delta i integrationsåtgärder på grund av omständigheter som de inte råder över.

Artikel 36

Återvandring

Bistånd får ges till personer som har beviljats internationellt skydd och som vill återvändra.

KAPITEL VIII
ADMINISTRATIVT SAMARBETE

Artikel 37

Samarbete

Varje medlemsstat ska för tillämpningen av denna förordning utse en nationell kontaktpunkt och meddela dess adress till kommissionen. Kommissionen ska meddela dessa uppgifter till övriga medlemsstater.

Medlemsstaterna ska i samarbete med kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att inrätta ett direkt samarbete och ett informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.

Artikel 38

Personal

Myndigheter och andra organisationer som tillämpar denna förordning ska ha mottagit eller ska motta nödvändig utbildning och ska vara bundna av tystnadsplikt när det gäller all personlig information som de erhåller när de utför sitt uppdrag, i enlighet med nationell rätt.

KAPITEL IX
SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 39

Övervakning och utvärdering

Senast den 13 juni 2028 och vart femte år därefter ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av denna förordning och, när så är lämpligt, föreslå nödvändiga ändringar.

Senast nio månader innan den relevanta tidsfrist som anges i första stycket löper ut ska medlemsstaterna vidarebefordra till kommissionen alla upplysningar som behövs för att utarbeta den rapport som avses i det stycket.

Artikel 40

Ändringar av direktiv 2003/109/EC

Direktiv 2003/109/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 4.2 ska tredje stycket ersättas med följande:

"I fråga om personer som beviljats internationellt skydd ska hänsyn tas till perioden mellan datumet för ansökan om internationellt skydd på grundval av vilken det internationella skyddet beviljades och datumet för beviljande av uppehållstillstånd enligt artikel 24 i förordning (EU) 2024/1347 (*) vid beräkningen av den period som avses i punkt 1.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>)."

2. I artikel 4 ska följande punkt läggas till:

"3a. Om en person som beviljats internationellt skydd påträffas i en annan medlemsstat än den som beviljade internationellt skydd, utan att ha rätt att vistas eller bosätta sig där i enlighet med relevant nationell rätt, unionsrätt eller internationell rätt, ska den period för laglig vistelse i den medlemsstat som beviljade internationellt skydd som föregår en sådan situation inte beaktas vid beräkningen av den period som avses i punkt 1.

SV

EUT L, 22.5.2024

Genom undantag från första stycket, i synnerhet om den person som beviljats internationellt skydd visar att skälet till den otillåtna vistelsen eller bosättningen berodde på omständigheter som vederbörande inte råde över, får medlemsstaterna i enlighet med sin nationella rätt föreskriva att beräkningen av den period som avses i punkt 1 inte ska avbrytas."

3. I artikel 26 ska första stycket ersättas med följande:

"Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 23 januari 2006. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 4.2 tredje stycket och 4.3a senast den 12 juni 2026. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen."

Artikel 41

Upphävande

Direktiv 2011/95/EU ska upphöra att gälla med verkan från och med den 12 juni 2026. Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till denna förordning och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

I den mån rådets direktiv 2004/83/EG har fortsatt att vara bindande för medlemsstater som inte är bundna av direktiv 2011/95/EU, ska direktiv 2004/83/EG⁽²¹⁾ upphöra att gälla med verkan från och med den dag då de medlemsstaterna är bundna av den här förordningen. Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till den här förordningen.

Artikel 42

Ikraftträdande och tillämplighet

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning ska tillämpas från och med den 1 juli 2026.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

⁽²¹⁾ Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehålllet i det beviljade skyddet (EUT L 304, 30.9.2004, s. 12).

BILAGA I

Information som ska tillhandahållas personer som beviljats internationellt skydd

Så snart som möjligt efter det att internationellt skydd har beviljats ska åtminstone följande information tillhandahållas personer som har beviljats internationellt skydd om de rättigheter och skyldigheter som rör deras flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande. Informationen får vid behov tillhandahållas av olika myndigheter, tjänsteleverantörer eller relevanta kontaktpunkter.

I. Information om rättigheter och skyldigheter avseende bosättning och vistelse:

- a) Rätt till uppehållstillstånd för personer som beviljats internationellt skydd (artikel 24):
 - Hur och var man ansöker om uppehållstillstånd och information om den behöriga myndigheten eller en relevant kontaktpunkt.
- b) Rätt till uppehållstillstånd för familjemedlemmar till personer som beviljats internationellt skydd (artikel 23):
 - Hur och var man ansöker om uppehållstillstånd och information om den behöriga myndigheten eller en relevant kontaktpunkt.
 - Information om de rättigheter som gäller för familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd.
- c) Rätt att begära en resehandling (artikel 25):
 - Hur och var man ansöker om en resehandling och information om den behöriga myndigheten eller en relevant kontaktpunkt.
- d) Rätt till fri rörlighet inom medlemsstaten och eventuella begränsningar av denna rörlighet (artikel 26):
 - I tillämpliga fall, kravet att bosätta sig eller registrera sig inom en viss kommun och information om den behöriga myndigheten eller en relevant kontaktpunkt.
- e) Rätt till fri rörlighet inom unionen (artikel 27):
 - Skyldigheten att vara bosatt i den medlemsstat som har beviljat internationellt skydd.
 - Rätten att röra sig inom Schengenområdet och villkoren för att utöva en sådan rättighet i enlighet med artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och rätten att ansöka om och tillåtas bosätta sig i en annan medlemsstat i enlighet med den medlemsstatens nationella rätt eller relevanta bestämmelser i unionsrätten eller i internationella avtal.
 - Möjliga sanktioner med avseende på beräkningen av år i enlighet med direktiv 2003/109/EG och återtagandeförfarandet enligt förordning (EU) 2024/1351 om den person som beviljats internationellt skydd inte följer de relevanta reglerna och utan tillstånd överskrider vistelsetiden, i strid med konventionen om tillämpning av Schengenavtalet, eller vistas eller är bosatt i en annan medlemsstat utan tillstånd.

II. Information om rättigheter avseende integration:

- a) Rätt till tillträde till arbetsmarknaden (artikel 28):
 - Administrativa krav för att få tillträde till arbetsmarknaden i form av anställning eller verksamhet som egenföretagare.
 - I tillämpliga fall, begränsningar i samband med anställning i offentlig tjänst.
 - Den relevanta arbetsförmedlingen eller kontaktpunkten för ytterligare information.
- b) Rätt till tillträde till utbildning för underåriga (artikel 29.1):
 - Minimialder för obligatorisk skolgång.

-
- I tillämpliga fall, administrativa krav för tillträde till utbildningssystemet.
 - c) Rätt till tillträde till det allmänna utbildningssystemet för vuxna (artikel 29.2)
 - Kraven, däribland administrativa krav, för tillträde till det allmänna utbildningssystemet.
 - d) Rätt till tillgång till förfaranden för erkännande av kvalifikationer och validering av färdigheter (artikel 30):
 - Behöriga nationella myndigheter eller relevanta kontaktpunkter för tillhandahållande av information om reglerade yrken som kan utövas först efter ett formellt erkännande av kvalifikationer och de administrativa förfaranden som ska genomföras i samband med ett sådant erkännande.
 - e) Information om lämpliga system för bedömning, validering och erkännande av tidigare läranderesultat och erfarenheter (artikel 30.3):
 - I tillämpliga fall, information om sådana system och en relevant kontaktpunkt där ytterligare information finns att tillgå.
 - f) Rätt till social trygghet på samma villkor som medborgare (artikel 31):
 - En relevant kontaktpunkt där ytterligare information finns att tillgå.
 - g) Rätt till socialt stöd (artikel 31):
 - I tillämpliga fall, en förteckning över förmåner som inte ges till personer som beviljats subsidiärt skydd.
 - En relevant kontaktpunkt där ytterligare information finns att tillgå.
 - h) Rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som medborgare (artikel 32):
 - Allmän information om villkoren för tillgång till hälso- och sjukvård.
 - I tillämpliga fall, en kontaktpunkt för tjänster som är tillgängliga för offer för övergrepp, utnyttjande, tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling.
 - i) Rätt till tillgång till bostad på villkor som är likvärdiga med dem som gäller för andra tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i medlemsstaten (artikel 34).
 - I tillämpliga fall, grundläggande information om tillgängliga system för subventionerade bostäder.
 - I tillämpliga fall, krav på bosättning inom ramen för utplaceringspraxis.
 - En behörig myndighet eller en relevant kontaktpunkt där ytterligare information finns att tillgå.
 - j) Rätt till tillgång till integrationsåtgärder som anses lämpliga, med förbehåll för obligatoriskt deltagande i tillämpliga fall (artikel 35):
 - I tillämpliga fall, information om obligatoriska integrationsåtgärder.
 - En relevant kontaktpunkt där ytterligare information finns att tillgå.
- III. Information om särskilda rättigheter för ensamkommande barn (artikel 33):
- Information om rätten till en förmyndare och förmyndarens uppdrag.
 - Detaljerad information om hur man lämnar in ett klagomål mot en förmyndare.
-

BILAGA II
Jämförelsetabell

Direktiv 2011/95/EU	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 a	Artikel 3.3
Artikel 2 b	Artikel 3.4
Artikel 2 c	—
Artikel 2 d	Artikel 3.5
Artikel 2 e	Artikel 3.1
Artikel 2 f	Artikel 3.6
Artikel 2 g	Artikel 3.2
Artikel 2 h	Artikel 3.7
Artikel 2 i	Artikel 3.8
Artikel 2 j inledningsfrasen	Artikel 3.9 inledningsfrasen
Artikel 2 j första strecksatsen	Artikel 3.9 a
Artikel 2 j andra strecksatsen	Artikel 3.9 b
Artikel 2 j tredje strecksatsen	Artikel 3.9 c
Artikel 2 k	Artikel 3.10
Artikel 2.1	Artikel 3.11
Artikel 2 m	Artikel 3.12
Artikel 2 n	Artikel 13.3
—	Artikel 3.14, 13.15, 13.16, 13.17 och 3.18
Artikel 3	—
Artikel 4.1 och 4.2	Artikel 4.1 och 4.2
—	Artikel 4.3
Artikel 4.3 a–e	- (¹)
Artikel 4.4 och 4.5	Artikel 4.4 och 4.5
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2011/95/EU	Denna förordning
Artikel 8.1	Artikel 8.1
—	Artikel 8.2 och 8.3
Artikel 8.2	Artikel 8.4
—	Artikel 8.5 och 8.6
Artikel 9	Artikel 9
Artikel 10.1 och 10.2	Artikel 10.1 och 10.2
—	Artikel 10.3
Artikel 11.1	Artikel 11.1 första stycket
Artikel 11.2	Artikel 11.2 a och 11.2 b
Artikel 11.3	—
Artikel 12.1	Artikel 12.1
Artikel 12.2 a, b och c	Artikel 12.2 a, b och c
Artikel 12.3	Artikel 12.3
—	Artikel 12.4 och 12.5
Artikel 13	Artikel 13
Artikel 14.1	Artikel 14.1 a
Artikel 14.2	Artikel 14.4
Artikel 14.3 a	Artikel 14.1 b
Artikel 14.3 b	Artikel 14.1 c
Artikel 14.4 a	Artikel 14.1 d
Artikel 14.4 b	Artikel 14.1 e
Artikel 14.5	Artikel 14.2
Artikel 14.6	Artikel 14.3
—	Artikel 14.4
Artikel 15	Artikel 15
Artikel 16.1	Artikel 16.1
Artikel 16.2	Artikel 16.2 a och b
Artikel 16.3	Artikel 16.3
Artikel 17.1 a, b, c och -d	Artikel 17.1 a, b, c och d
Artikel 17.2	Artikel 17.2

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2011/95/EU	Denna förordning
Artikel 17.3	Artikel 17.3
—	Artikel 17.4 och 17.5
Artikel 18	Artikel 18
Artikel 19.1	Artikel 19.1 a
Artikel 19.2	Artikel 19.1 b
Artikel 19.3 a	Artikel 19.1 b
Artikel 19.3 b	Artikel 19.1 c
Artikel 19.4	Artikel 19.2
Artikel 21	Artikel 21
Artikel 20.1	Artikel 20.1
Artikel 22	Artikel 20.2
Artikel 20.3	Artikel 20.4
Artikel 20.4	Artikel 20.4
Artikel 20.5	Artikel 20.5
Artikel 21.1	Artikel 21
Artikel 21.2	—
Artikel 21.3	—
Artikel 22	Artikel 22
Artikel 23.1	—
Artikel 23.2	Artikel 23.1 och 23.4
—	Artikel 23.2
Artikel 23.3	Artikel 23.3
Artikel 23.4	Artikel 23.5
Artikel 23.5	Artikel 23.7
Artikel 24.1 första stycket	Artikel 24.2
Artikel 24.2	Artikel 26.4 andra stycket
Artikel 25	Artikel 25
Artikel 26.1	Artikel 28.1
Artikel 26.2	Artikel 28.2 c och d
Artikel 26.3	Artikel 28.3

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2011/95/EU	Denna förordning
Artikel 26.4	Artikel 31
Artikel 27	Artikel 29
Artikel 28.1 och 28.2	Artikel 30.1 och 30.2
—	Artikel 30.3
Artikel 29.1	Artikel 31.1 första stycket
—	Artikel 31.1 andra stycket
Artikel 29.2	Artikel 31.2
Artikel 30	Artikel 32
Artikel 31.1	Artikel 33.1 första stycket
—	Artikel 33.1 andra stycket
Artikel 31.2, 31.3, 31.4, 31.5 och 31.6	Artikel 33.2, 33.3, 33.4, 33.5, 33.6 och 33.7
Artikel 32	Artikel 34
Artikel 33	Artikel 26
Artikel 34	Artikel 35.1
—	Artikel 35.2
Artikel 35	Artikel 36
Artikel 36	Artikel 37
Artikel 37	Artikel 38
Artikel 38	Artikel 39
Artikel 39	—
—	Artikel 40
Artikel 40	Artikel 41
Artikel 41	Artikel 42
Artikel 42	—
(1) Se artikel 33.2 i förordning (EU) 2024/1348.	

2024/1348

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1348

av den 14 maj 2024

om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 78.2 d,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttranden ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttranden ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Målet med denna förordning är att effektivisera, förenkla och harmonisera medlemsstaternas förfaranden genom att inrätta ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen. För att uppnå detta mål görs ett antal väsentliga ändringar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU ⁽⁴⁾, och det direktivet bör upphävas och ersättas av en förordning. Hänvisningar till det upphävda direktivet bör anses som hänvisningar till denna förordning.
- (2) En gemensam asylpolitik som bygger på en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad enligt New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*), är en integrerad del av Europeiska unionens mål att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för tredjelandsemborgare och statslösa personer som söker skydd i unionen. En sådan politik bör bygga på principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning, även i finansiellt avseende, mellan medlemsstaterna.
- (3) Det gemensamma europeiska asylsystemet (*Ceas*) bygger på gemensamma normer för asylförfaranden, erkännande och skydd på unionsnivå samt mottagningsvillkor och inrättar ett system för att avgöra vilken medlemsstat som ansvarar för prövningen av en ansökan om internationellt skydd. Trots de framsteg som gjorts med utvecklingen av *Ceas* finns det fortfarande märkbara skillnader mellan medlemsstaterna vad gäller de förfaranden som används, erkännandegraden, den typ av skydd som beviljas och nivån på de materiella mottagningsvillkor och förmåner som ges sökande och personer som beviljats internationellt skydd. Dessa skillnader utgör betydande drivkrafter bakom sekundära förflyttningar och undergräver målet att säkerställa att alla sökande i *Ceas* får lika behandling oavsett var i unionen de ansöker om internationellt skydd.
- (4) I sitt meddelande av den 6 april 2016 För en reform av det gemensamma asylsystemet och ökade möjligheter till laglig inresa till Europa fastställde kommissionen prioriterade områden inom vilka *Ceas* bör förbättras strukturellt, nämligen inrättandet av ett hållbart och rättvist system för att avgöra vilken medlemsstat som ansvarar för att pröva en ansökan om internationellt skydd, förstärkningen av Eurodacsystemet, åstadkommandet av större konvergens i asylsystemet, förebyggandet av sekundära förflyttningar inom unionen samt ett utökad uppdrag för Europeiska unionens asylbyrå, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ⁽⁵⁾ (*asylbyrån*). Detta

⁽¹⁾ EUT C 75, 10.3.2017, s. 97 och EUT C 155, 30.4.2021, s. 64.⁽²⁾ EUT C 207, 30.6.2017, s. 67 och EUT C 175, 7.5.2021, s. 32.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 29.6.2013, s. 60).⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

meddelande ligger i linje med Europeiska rådets uppmaning den 18–19 februari 2016 om att framsteg måste ske i riktning mot en reformering av unionens befintliga regelverk så att en human, rättvis och effektiv asylpolitik kan säkerställas. I det meddelandet föreslås också en väg framåt i linje med det helhetsgrepp på migration som Europaparlamentet tog upp i sin resolution av den 12 april 2016 om *situationen i Medelhavet och behovet av ett helhetsgrepp på migration i EU*.

- (5) För att åstadkomma ett välfungerande Ceas bör betydande framsteg göras i fråga om konvergensen mellan de nationella asylsystemen. De nuvarande asyلفörfarandena, som skiljer sig betydligt mellan olika medlemsstater, bör ersättas med ett gemensamt förfarande för att bevilja och återkalla internationellt skydd, som är tillämpligt i alla medlemsstater i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 ⁽⁶⁾ och som säkerställer att förfarandet genomförs effektivt och inom rimlig tid. Ansökningar om internationellt skydd som görs av tredjelandsmedborgare och statslösa personer bör prövas i ett förfarande som styrs av samma regler, oavsett i vilken medlemsstat ansökan lämnas in, för att säkerställa att ansökningar om internationellt skydd behandlas lika och att den enskilda sökanden erbjuds tydlighet och rättssäkerhet.
- (6) Denna harmonisering av och konvergens mellan de nationella asylsystemen bör uppnås utan att hindra medlemsstaterna från att införa eller behålla mer gynnsamma bestämmelser när detta föreskrivs i denna förordning.
- (7) Ett gemensamt förfarande för att bevilja och återkalla internationellt skydd bör begränsa sekundära förflyttningar av sökande av internationellt skydd mellan medlemsstaterna, i de fall då dessa förflyttningar orsakas av skillnader i de rättsliga ramarna, genom att effektivisera förfarandena och genom att klargöra sökandenas rättigheter och skyldigheter samt följder av att inte uppfylla dessa skyldigheter, och genom att skapa lika villkor för tillämpningen av förordning (EU) 2024/1347 i medlemsstaterna.
- (8) Denna förordning bör tillämpas på alla ansökningar om internationellt skydd som görs på medlemsstaternas territorium, även de som görs vid den yttre gränsen, i medlemsstaternas territorialhav eller i transitzoner, samt på återkallande av internationellt skydd. Personer som söker internationellt skydd och som befinner sig på en medlemsstats territorialhav bör få landstiga och få sin ansökan prövad i enlighet med denna förordning.
- (9) Denna förordning bör tillämpas på ansökningar om internationellt skydd i ett förfarande där det prövas om sökanden kan beviljas internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1347. Utöver det internationella skyddet får medlemsstaterna även bevilja annan nationell humanitär status enligt sin nationella rätt till dem som inte är berättigade till flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande. För att effektivisera förfarandena i medlemsstaterna bör dessa även ha möjlighet att tillämpa denna förordning på ansökningar om varje form av sådant annat skydd.
- (10) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning är medlemsstaterna bundna av sina förpliktelser enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i.
- (11) Det bör vara möjligt att mobilisera medlen från Asyl-, migrations- och integrationsfonden, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 ⁽⁷⁾, och andra relevanta unionsfonder (*fonderna*) för att ge stöd till medlemsstaternas insatser för att tillämpa den här förordningen, i enlighet med reglerna för användningen av de relevanta fonderna och utan att det påverkar andra prioriteringar som stöds av fonderna. I detta sammanhang bör medlemsstaterna kunna utnyttja anslagen inom ramen för sina respektive program, inklusive de belopp som görs tillgängliga efter halvtidsöversynen. Särskilt kan åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att inrätta tillräcklig kapacitet för att genomföra gränsförfarandet få ekonomiskt stöd från de fonder som är tillgängliga inom den fleråriga budgetramen 2021–2027. Det bör vara möjligt att göra ytterligare stöd inom ramen för de tematiska delarna tillgängligt, särskilt för de medlemsstater som kan behöva öka sin kapacitet vid de yttre gränserna eller som står inför särskilt tryck på eller har särskilda behov i fråga om sina asyl- och mottagningssystem och sina yttre gränser.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehålllet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

- (12) Asylbyrån bör ge medlemsstaterna nödvändigt operativt och tekniskt bistånd när de tillämpar denna förordning, särskilt genom att bidra med experter som bistår de nationella myndigheterna vid mottagande och registrering av ansökningar om internationellt skydd och som bistår den beslutande myndigheten när den utför sina uppgifter, inbegripet vid prövningen av ansökningar om internationellt skydd, och genom att ge uppdaterad information och analyser om tredjeländer, däribland information om ursprungsland och vägledning om situationen i specifika ursprungsländer. Vid tillämpning av denna förordning bör medlemsstaterna ta hänsyn till de operativa standarder, indikatorer, riktlinjer och bästa praxis som har utvecklats av asylbyrån.
- (13) För ett korrekt erkännande av de personer som är i behov av skydd som flyktingar i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen eller som personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, bör varje sökande få effektiv tillgång till förfarandet, möjlighet att samarbeta fullt ut samt att effektivt kommunicera med behöriga myndigheter särskilt för att lägga fram alla relevanta omständigheter i sitt ärende, och tillräckliga förfarandegarantier för att kunna föra sin talan genom alla skeden i förfarandet.
- (14) Sökanden bör ges en faktisk möjlighet att för de behöriga myndigheterna lägga fram alla faktorer som är tillgängliga för honom eller henne och som underbygger ansökan eller som är relevanta för förfarandena i enlighet med denna förordning. Av detta skäl bör sökanden, med vissa begränsade undantag, ha rätt att bli hörd i en personlig intervju för att avgöra om hans eller hennes ansökan kan tas upp till prövning eller, i tillämpliga fall, för prövningen av ansökan i sak. Om sökanden är oförmögen att delta i den personliga intervjun, kan myndigheterna begära att sökanden tillhandahåller ett läkarintyg. För att rätten till en personlig intervju ska kunna omsättas i praktiken bör sökanden vid behov bistås av en tolk för att säkerställa ändamålsenlig kommunikation och ges möjlighet att på ett uttömmande sätt redogöra för sin ansökan. Sökanden bör få tillräckligt med tid att förbereda sig och samråda med sin rättsliga rådgivare eller en annan rådgivare som enligt nationell rätt är godkänd eller tillåten att tillhandahålla rättsliga råd (rättslig rådgivare) eller en person som har anförtrotts uppgiften att tillhandahålla rättslig rådgivning. Under intervjun bör sökanden få bistås av sin rättsliga rådgivare. Den personliga intervjun bör genomföras under villkor som säkerställer tillbörlig integritet och konfidentialitet och av personal med lämplig utbildning och kompetens, vid behov även experter som utplacerats av asylbyrån eller personal från andra medlemsstaters myndigheter. Om intervjun om prövning i sak inte genomförs i syfte att säkerställa snabb tillgång till internationellt skydd, bör detta inte påverka skyldigheten att pröva huruvida sökanden uppfyller villkoren i förordning (EU) 2024/1347 för att beviljas flyktingstatus innan man prövar om sökanden uppfyller villkoren för att beviljas subsidiärt skydd. Eftersom den personliga intervjun är en grundläggande del av prövningen av ansökan bör det göras en upptagning av intervjun, och sökandena samt deras företrädare och rättsliga rådgivare bör ges tillgång till rapporten från eller utskrifterna av den intervjun så snart som möjligt efter det att den har ägt rum och i alla händelser i god tid innan den beslutande myndigheten fattar ett beslut.
- (15) Den personliga intervjun är en grundläggande del av ett effektivt och rättvist asylförfarande. För att säkerställa en optimal miljö för kommunikation bör intervjuer företrädesvis ske med fysisk närvaro av den sökande, och distansintervjuer genom videokonferens bör även i fortsättningen endast ske undantagsvis. Förutom av folkhälsoskäl kan det finnas legitima skäl för den beslutande myndigheten att använda sig av distansintervjuer genom videokonferens, t.ex. när den sökande på grund av sårbarhets inte kan resa eller av hälsoskäl eller familjeskäl svårigen kan resa, samt vid genomförande av intervjuer med sökande i förvar, i utomeuropeiska territorier eller i situationer då det krävs deltagande på distans av en tolk med specialistkompetens. Vid distansintervjuer bör den beslutande myndigheten vara skyldig att tillämpa alla förfarandegarantier som används vid intervjuer med fysisk närvaro av den sökande för att säkerställa integritet och konfidentialitet samt vederbörligen beakta dataskyddet. Huruvida det är lämpligt med distansintervju genom videokonferens bör bedömas individuellt före intervjun, eftersom distansintervjuer kanske inte är lämpliga för alla asylsökande på grund av deras unga ålder, syn- eller hörselnedsättning eller deras mentala hälsa, med särskild hänsyn till vissa sårbara grupper, såsom sökande som har utsatts för tortyr eller är traumatiserade. Barnens bästa bör sättas i främsta rummet. Man bör särskilt beakta eventuella tekniska svårigheter som kan ha en störande effekt på intervjun, leda till en ofullständig eller obegriplig upptagning av intervjun eller påverka lagring och hämtning av upptagningen.
- (16) Det ligger i såväl medlemsstatens som sökandens intresse att sökanden i ett mycket tidigt skede får fullständig information om det förfarande som ska följas och om sina rättigheter och skyldigheter. Dessutom är det viktigt att redan vid det administrativa förfarandet säkerställa ett korrekt erkännande av internationellt skyddsbehov genom att tillhandahålla information av hög kvalitet och rättsligt stöd som leder till ett effektivare beslutsfattande av högre kvalitet. Tillgång till rättslig rådgivning samt rättsligt bistånd och bidräde bör därför vara en integrerad del av det gemensamma förfarandet för internationellt skydd. Så snart som möjligt efter registrering av en ansökan om internationellt skydd bör sökanden på begäran kostnadsfritt få rättslig rådgivning under det administrativa

förfarandet. För att säkerställa ett effektivt skydd av sökandens rättigheter, särskilt rätten till försvar och principen om rättvis behandling, bör sökande, på begäran och i enlighet med villkoren i denna förordning, vidare tillhandahållas kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde under överklagandeförfarandet. Det bör också vara möjligt för medlemsstaterna att föreskriva kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde under det administrativa förfarandet i enlighet med nationell rätt.

- (17) Vissa sökande kan vara i behov av särskilda förfarandegarantier på grund av t.ex. ålder, kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionsnedsättning, allvarlig fysisk eller psykisk sjukdom eller ohälsa, även som en följd av tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykologiskt, fysiskt, sexuellt eller könsrelaterat våld. Det är nödvändigt att bedöma om en enskild sökande har behov av särskilda förfarandegarantier.
- (18) Relevant personal vid medlemsstaternas behöriga myndigheter samt den medicinska yrkesutövare eller psykolog som bedömer sökandens behov av särskilda förfarandegarantier bör ha lämplig utbildning för att kunna upptäcka tecken på sårbarhet hos sökande som kan behöva särskilda förfarandegarantier och tillgodose dessa behov när de har fastställts.
- (19) Denna förordning påverkar inte kommissionens möjlighet att i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) 2021/2303 begära att asylbyråer ska utarbeta operativa standarder, indikatorer, riktlinjer och bästa praxis avseende genomförandet av unionsrätten på asylområdet.
- (20) Sökande som konstateras vara i behov av särskilda förfarandegarantier bör ges det stöd som behövs för att faktisk och effektiv tillgång till förfarandena. Om det inte är möjligt att ge ett adekvat stöd inom ramen för ett påskyndat prövningsförfarande eller ett gränsförfarande, bör en sökande som är i behov av särskilda förfarandegarantier undantas från dessa förfaranden.
- (21) För att åstadkomma verklig jämställdhet mellan kvinnliga och manliga sökande bör prövningsförfarandet ta hänsyn till könsrelaterade aspekter. Särskilt bör personliga intervjuer utformas på ett sätt som gör det möjligt för såväl kvinnliga som manliga sökande att tala fritt om sina tidigare erfarenheter, inbegripet i fall som involverar förföljelse på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning. Av denna anledning bör sökande få en faktisk möjlighet att bli intervjuade åtskilt från sin make, partner eller andra familjemedlemmar. Om sökanden begär det och det är möjligt, bör intervjuaren och tolkarna vara av det kön som sökanden föredrar. Komplexa könsrelaterade aspekter bör tillmätas vederbörlig vikt i alla förfaranden.
- (22) Om det är nödvändigt och vederbörligen motiverat för prövningen av en ansökan om internationellt skydd, bör de behöriga myndigheterna kunna kräva att sökanden kroppsvisiteras eller att hans eller hennes tillhörigheter söks igenom. Dessa tillhörigheter kan omfatta elektronisk utrustning, såsom bärbara datorer, datorplattor eller mobiltelefoner. Alla sådana kroppsvisiteringar eller genomsökningar bör utföras på ett sätt som respekterar de grundläggande rättigheterna och proportionalitetsprincipen.
- (23) Medlemsstaterna bör sätta barnets bästa i främsta rummet när de tillämpar denna förordning, i enlighet med artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och FN:s konvention om barnets rättigheter från 1989. Vid bedömningen av vad som är barnets bästa bör medlemsstaterna särskilt ta vederbörlig hänsyn till den underårigas välfärd och sociala utveckling, inklusive hans eller hennes bakgrund. Med beaktande av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter rörande barnets rätt att höras bör den beslutande myndigheten ge den underåriga möjlighet till en personlig intervju, såvida detta inte strider mot barnets bästa. Den beslutande myndigheten bör anordna en personlig intervju för en underårig med beaktande särskilt av hans eller hennes ålder och mognad.
- (24) Utan att det påverkar medlemsstaternas befogenhet i fråga om förvärv av medborgarskap och det faktum att det enligt internationell rätt ankommer på varje medlemsstat att med vederbörligt beaktande av unionsrätten fastställa villkoren för förvärv och förlust av medborgarskap, bör medlemsstaterna vid tillämpning av denna förordning respektera sina internationella skyldigheter gentemot statslösa personer i enlighet med internationella människorättsinstrument, inbegripet i tillämpliga fall konventionen angående statslösa personers rättsliga ställning, vilken antogs i New York den 28 september 1954. När så är lämpligt bör medlemsstaterna sträva efter att identifiera statslösa personer och stärka skyddet av dem och på så sätt göra det möjligt för statslösa personer att komma i åtnjutande av centrala grundläggande rättigheter och minska risken för diskriminering eller ojämn behandling.
- (25) Om det efter en grundlig bedömning av de behöriga nationella myndigheterna kan konstateras att sökanden utgör en fara för nationell säkerhet eller allmän ordning, särskilt vad avser allvarlig brottslighet eller terrorism, bör en

medlemsstat ha möjlighet att göra undantag från sökandens rätt att stanna kvar på dess territorium under det administrativa förfarandet, under förutsättning att tillämpning av ett sådant undantag inte leder till att sökanden avlägsnas till ett tredjeland i strid med principen om non-refoulement.

- (26) Det gemensamma förfarandet innebär en effektivisering av tidsfristerna för när en person får tillgång till förfarandet och för den beslutande myndighetens prövning av ansökan. Som en flexibilitetsåtgärd bör dessa tidsfrister undantagsvis kunna förlängas, eftersom ett oproportionellt stort antal ansökningar som görs inom samma tidsperiod riskerar att fördröja tillgången till förfarandet och prövningen av ansökningarna. För att säkerställa en effektiv process bör det emellertid vara en sista utväg att förlänga dessa tidsfrister med tanke på att medlemsstaterna regelbundet bör se över sina behov för att upprätthålla ett effektivt asylsystem, inbegripet att vid behov utarbeta beredskapsplaner och med beaktande av att asylbyråer bör ge medlemsstaterna nödvändigt operativt och tekniskt bistånd. Om medlemsstaterna förutser att de inte kommer att kunna iaktta dessa tidsfrister, bör de begära hjälp från asylbyråer. Om ingen sådan begäran görs, och asylsystemet i en medlemsstat till följd av det oproportionellt stora trycket blir ineffektivt för Ceas funktionssätt, bör asylbyråer på grundval av en genomförandeakt från rådet på förslag av kommissionen kunna vidta åtgärder för att bistå den berörda medlemsstaten.
- (27) Tillgången till det gemensamma förfarandet bör bygga på ett tillvägagångssätt i tre steg, som består i att göra, registrera och lämna in en ansökan. Det första steget som utlöser tillämpningen av denna förordning är att göra en ansökan. En tredjelandsmedborgare eller statslös person anses ha gjort en ansökan när han eller hon uttrycker sin önskan om att erhålla internationellt skydd från en medlemsstat. Om ansökan tas emot av en myndighet som inte är ansvarig för att registrera ansökningar, bör medlemsstaterna i enlighet med sina interna förfaranden och sin interna organisation tillämpa denna förordning så att effektiv tillgång till förfarandet säkerställs. Det bör vara möjligt att uttrycka önskan om att erhålla internationellt skydd från en medlemsstat utan att använda en specifik formulering, och den enskilda sökanden behöver inte nödvändigtvis använda särskilda ord som *internationellt skydd*, *asyl* eller *subsidiärt skydd*. Det avgörande bör vara att tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen uttrycker en rädsla för förföljelse eller allvarlig skada vid återkomst till sitt ursprungsland eller, i fråga om en statslös person, det land där han eller hon tidigare hade sin stadigvarande bosättning. Om tvivel föreligger om huruvida ett visst uttalande kan tolkas som en ansökan om internationellt skydd, bör tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen uttryckligen tillfrågas om han eller hon önskar erhålla internationellt skydd. Sökanden bör så snart han eller hon gör en ansökan åtnjuta de rättigheter som anges i denna förordning och i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346⁽⁹⁾.
- (28) En ansökan bör registreras utan dröjsmål efter det att den har gjorts. I det skedet bör de behöriga myndigheter som ansvarar för registreringen av ansökningar, eller av asylbyråer utplacerade experter som bistår dem med denna uppgift, registrera ansökan tillsammans med sökandens personuppgifter. Dessa myndigheter eller experter bör informera sökanden om hans eller hennes rättigheter och skyldigheter, samt konsekvenserna för sökanden om skyldigheterna inte uppfylls. Organisationer som arbetar med de behöriga myndigheterna och bistår dem bör också kunna lämna denna information. Sökanden bör få en handling som visar att en ansökan har gjorts och registrerats. Tidsfristen för att lämna in en ansökan börjar löpa vid den tidpunkt då ansökan registreras.
- (29) Inlämnandet av ansökan är den handling som formaliserar ansökan om internationellt skydd. Sökanden bör ges nödvändig information om hur och var ansökan ska lämnas in och även ges faktisk möjlighet att lämna in den. I detta skede måste han eller hon så snart som möjligt lägga fram alla nödvändiga faktorer och handlingar som han eller hon förfogar över för att underbygga ansökan och göra den fullständig, såvida inget annat anges i denna förordning. Tidsfristen för det administrativa förfarandet börjar löpa vid den tidpunkt då en ansökan lämnas in. Kort efter det att ansökan har lämnats in bör sökanden ges en handling som visar hans eller hennes status som sökande.
- (30) Det är särskilt viktigt att säkerställa att underåriga får information på ett barnvänligt sätt.
- (31) Sökanden bör skriftligen och om nödvändigt muntligen få korrekt information om sina rättigheter och skyldigheter i lämplig tid och på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Med beaktande av det faktum att en ansökan avslås eller förklaras som implicit återkallad om en sökande t.ex. vägrar att samarbeta med de nationella myndigheterna genom att framför allt inte tillhandahålla de faktorer som krävs för prövningen av ansökan eller genom att inte lämna sina fingeravtryck eller sin ansiktsbild, är det nödvändigt att sökanden har informerats om konsekvenserna av att dessa skyldigheter inte efterlevs.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

- (32) För att kunna fullgöra sina skyldigheter bör personalen vid de myndigheter som tillämpar denna förordning ha lämplig kunskap och få utbildning inom området internationellt skydd, däribland med stöd av asylbyrån. De bör också få lämpliga medel, inbegripet tillräckligt kompetent personal, och vägledning för att kunna utföra sina uppgifter på ett verkningsfullt sätt. Varje medlemsstat bör därför regelbundet bedöma den beslutande myndighetens och övriga behöriga myndigheters behov för att säkerställa att de alltid kan handlägga ansökningar om internationellt skydd på ett ändamålsenligt sätt, särskilt när det finns ett oproportionellt stort antal ansökningar under en och samma tidsperiod.
- (33) För effektiv tillgång till prövningsförfarandet vid gränsövergångar och i förvarsanläggningar bör information om möjligheten att göra en ansökan om internationellt skydd göras tillgänglig. Den grundläggande kommunikation som krävs för att de behöriga myndigheterna ska kunna förstå om en person uttrycker sin önskan om att göra en ansökan om internationellt skydd bör säkerställas genom tolkningsarrangemang.
- (34) Denna förordning bör föreskriva möjligheten för en sökande att lämna in en ansökan för vuxna personer som behöver hjälp för att utöva sin rättsliga handlingsförmåga och underåriga som enligt nationell rätt inte har rättslig handlingsförmåga att lämna in en ansökan i eget namn. Det bör vara tillåtet att pröva dessa ansökningar gemensamt.
- (35) För att säkerställa att ensamkommande barn har effektiv tillgång till förfarandet och kan utnyttja sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt den här förordningen, förordning (EU) 2024/1351 ⁽⁹⁾, direktiv (EU) 2024/1346 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 ⁽¹⁰⁾, bör en företrädare utses för dem, inbegripet om sökanden vid någon tidpunkt under asylförfarandet konstateras vara ett ensamkommande barn. Företrädaren bör hjälpa och vägleda den underåriga genom förfarandet i syfte att värna om barnets bästa och bör särskilt bistå vid inlämnandet av ansökan och vid den personliga intervjun. Företrädaren bör vid behov lämna in ansökan på den underårigas vägnar. En person bör utses för att bistå ensamkommande barn till dess att en företrädare har utsetts, bland annat, i tillämpliga fall, vid förfarandet för åldersbedömning och de förfaranden som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1351 och förordning (EU) 2024/1358. För att ensamkommande barn ska få ett effektivt stöd bör företrädare eller en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare få ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn samtidigt, under normala omständigheter högst 30 ensamkommande barn. Medlemsstaterna bör utse administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter som ansvarar för regelbunden tillsyn av dessa företrädare när de utför sitt uppdrag. Ett ensamkommande barn bör ha rätt att lämna in en ansökan i eget namn om han eller hon har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt. För att skydda det ensamkommande barnets rättigheter och förfarandegarantier bör ansökan, om barnet inte har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt, lämnas in av företrädaren så snart som möjligt med beaktande av barnets bästa. Det faktum att ett ensamkommande barn lämnar in en ansökan i eget namn bör inte förtä honom eller henne rätten till en företrädare.
- (36) För att säkerställa att handläggningen av ansökningar om internationellt skydd genomförs med vederbörlig hänsyn till barnets rättigheter, bör det tillhandahållas särskilda barnorienterade förfarandegarantier och särskilda mottagningsvillkor för underåriga. Om det med anledning av en sökandes uttalanden finns skäl att betvivla att sökanden är underårig, bör den beslutande myndigheten ha möjlighet att göra en åldersbedömning av den berörda personen. Tvivel avseende en sökandes ålder kan uppkomma när denna påstår sig vara underårig men även då denna påstår sig vara vuxen. Eftersom ensamkommande barn, som sannolikt saknar id-handlingar eller andra handlingar, är särskilt sårbara, är det särskilt viktigt att man säkerställer starka garantier för att säkerställa att sådana sökande inte blir föremål för felaktiga eller orimliga förfaranden för åldersbedömning.

⁽⁹⁾ Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometrisk data för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- (37) I samtliga fall bör åldersbedömningarna genomföras på sådant sätt att barnets bästa kommer i främsta rummet under hela förfarandet. En åldersbedömning bör genomföras i två steg. I ett första steg bör det göras en multidisciplinär bedömning, som kan inbegripa en psykosocial bedömning samt andra icke-medicinska metoder, såsom en intervju, en visuell bedömning utifrån utseende eller en bedömning av dokumentation. En sådan bedömning bör göras av yrkesutövare med sakkunskap i fråga om åldersbedömning och barns utveckling, såsom socialarbetare, psykologer eller barnläkare, i syfte att bedöma olika faktorer, såsom fysiska, psykologiska, utvecklingsrelaterade, miljörelaterade och kulturella faktorer. Om resultatet av den multidisciplinära åldersbedömningen inte är entydigt, bör den beslutande myndigheten i ett andra steg ha möjlighet att – som en sista utväg och med full respekt för individens värdighet – begära en medicinsk undersökning. Om olika förfaranden står till förfogande, bör man vid en medicinsk undersökning prioritera de minst invasiva förfarandena innan man tillgriper mer invasiva förfaranden, med beaktande av vägledning från asylbyrån när så är relevant. Om resultatet efter åldersbedömningen fortsatt inte är entydigt, bör den beslutande myndigheten utgå från att sökanden är underårig.
- (38) För att kunna garantera sökandens rättigheter bör beslut om alla ansökningar om internationellt skydd fattas på grundval av faktorer, objektivt och opartiskt och på individuell basis efter en ingående prövning som beaktar alla faktorer som sökanden lagt fram och hans eller hennes individuella omständigheter. För att säkerställa en noggrann prövning av ansökan bör den beslutande myndigheten ta hänsyn till relevant, precis och uppdaterad information om den rådande situationen i sökandens ursprungsland vid tidpunkten för beslutet om ansökan. Denna information kan erhållas från asylbyrån och andra källor, t.ex. FN:s flyktingkommissariat. Den beslutande myndigheten bör i förekommande fall även ta hänsyn till den gemensamma analys av situationen i specifika ursprungsländer och de vägledningar som har tagits fram av asylbyrån. Ett eventuellt uppskjutande av slutförandet av förfarandet bör vara till fullo förenligt med medlemsstaternas skyldigheter enligt förordning (EU) 2024/1347 och med rätten till god förvaltning, utan att det påverkar effektiviteten och rättvisan i förfarandet enligt denna förordning.
- (39) För att garantera sökandens rättigheter bör ett beslut om hans eller hennes ansökan ges skriftligen. Om beslutet innebär att internationellt skydd inte beviljas, bör sökanden meddelas de faktiska och rättsliga skäl som beslutet grundar sig på samt ges information om följderna av beslutet och om hur det kan överklagas.
- (40) För att effektivisera förfarandena och minska risken för avvikande och sannolikheten för otillåtna förflyttningar bör det inte förekomma några luckor i förfarandet mellan utfärdandet av ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd och av ett beslut om återvändande. Ett beslut om återvändande bör omedelbart utfärdas till sökande vars ansökningar avslås. Utan att det påverkar tillämpningen av rätten till ett effektivt rättsmedel, bör beslutet om återvändande antingen vara en del av beslutet om avslag på en ansökan om internationellt skydd eller, om det är en separat akt, utfärdas samtidigt och tillsammans med avslagsbeslutet eller utan dröjsmål därefter.
- (41) Vid utlämning, överlämnande eller överföring från en internationell brottmålsdomstol eller tribunal till ett tredjeland eller en annan medlemsstat kan den relevanta behöriga myndigheten ta hänsyn till faktorer som beaktades vid beslutet om utlämningen, överlämnandet eller överföringen och som kan vara relevanta för en bedömning av risken för direkt eller indirekt refoulement.
- (42) Det är nödvändigt att beslut om ansökningar om internationellt skydd fattas av myndigheter vars personal har lämplig kunskap och har fått lämplig utbildning, inbegripet relevant utbildning från asylbyrån, om relevanta tillämpliga normer på området för asyl- och flyktinglagstiftning, och att de utför sina uppgifter i överensstämmelse med de tillämpliga etiska principerna. Detta bör gälla för personal vid myndigheter från andra medlemsstater och experter från asylbyrån som utplaceras för att bistå den beslutande myndigheten i en medlemsstat vid prövningen av ansökningar om internationellt skydd.
- (43) Utan åsidosättande av kraven på en adekvat och fullständig prövning av en ansökan om internationellt skydd, ligger det i såväl medlemsstaternas som sökandenas intresse att ett beslut fattas så snart som möjligt. Maximala tidsfrister för hur länge ett administrativt förfarande får pågå bör fastställas för att effektivisera förfarandet för internationellt skydd. På detta sätt bör sökandena på så kort tid som möjligt kunna få ett beslut om sin ansökan i alla medlemsstaterna, och därmed säkerställs ett snabbt och effektivt förfarande.
- (44) I syfte att i vissa fall förkorta den totala tidsåtgången för förfarandet bör medlemsstaterna, i enlighet med sina nationella behov, kunna vara flexibla och prioritera prövningen av en viss ansökan genom att behandla den före andra, tidigare gjorda ansökningar. Prioritering av prövningen av ansökningar bör ske utan att de normalt tillämpliga förfarandena, särskilt bedömningen av huruvida en ansökan kan tas upp till prövning eller det påskyndade prövningsförfarandet, tidsfristerna, principerna och garantierna frångås. Kravet enligt denna förordning på att pröva

vissa ansökningar i enlighet med det påskyndade förfarandet eller gränsförfarandet bör därför inte påverka medlemsstaternas möjlighet att besluta om huruvida sådana ansökningar ska prioriteras eller inte. Under vissa omständigheter, särskilt när familjer med underåriga är föremål för gränsförfarandet, bör medlemsstaterna prioritera prövning av deras ansökan.

- (45) Medlemsstaterna bör ha möjlighet att neka prövning av en ansökan, t.ex. när ett land som inte är en medlemsstat betraktas som sökandens första asylland eller ett säkert tredjeland, eller när en internationell domstol eller tribunal har tillhandahållit sökanden säker omplacering till en medlemsstat eller ett tredjeland, eller när ansökan görs först efter sju arbetsdagar från och med den dag då sökanden tar emot beslutet om återvändande, under förutsättning att han eller hon hade informerats om konsekvenserna av att inte göra en ansökan inom den tidsfristen och att inga nya relevanta faktorer har framkommit. Eftersom Ceas bygger på ömsesidigt förtroende och en presumtion om efterlevnad av grundläggande rättigheter, inbegripet de rättigheter som härrör från Genèvekonventionen samt den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, utgör det förhållande att en annan medlemsstat redan har beviljat internationellt skydd som regel en anledning att neka prövning av en ansökan från samma sökande. Medlemsstaterna bör därför ha möjlighet att neka prövning av en ansökan om sökanden redan har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat. Dessutom bör prövning nekas när ansökan är en efterföljande ansökan utan nya relevanta faktorer.
- (46) Vid tillämpning av begreppen första asylland och säkert tredjeland är det nödvändigt att det tredjeland som begreppen tillämpas på har ratificerat och respekterar Genèvekonventionen, om inte tredjelandet i lag eller praxis på annat sätt tillhandahåller ett effektivt skydd i enlighet med grundläggande människorättsnormer, såsom tillgång till medel för uppehälle som är tillräckliga för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard med hänsyn till den övergripande situationen i det mottagande tredjelandet, tillgång till sjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar och tillgång till utbildning enligt de villkor som gäller generellt i det tredjelandet. Ett sådant effektivt skydd bör förbli tillgängligt till dess att man kan finna en hållbar lösning. Det bör vara möjligt att fastställa ett tredjeland som säkert med undantag för specifika delar av dess territorium eller tydligt identifierbara kategorier av personer.
- (47) Medlemsstaterna bör ha möjlighet att tillämpa begreppet första asylland som grund för att neka prövning sökanden åtnjöt ett effektivt skydd och fortfarande kan erhålla detta skydd i ett tredjeland, om sökandens liv och frihet inte är hotade på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk åskådning, om sökanden varken är utsatt för förföljelse eller löper någon verklig risk för allvarlig skada enligt definitionen i förordning (EU) 2024/1347 och om sökanden är skyddad mot refolement och mot avlägsnande i strid med rätten till skydd mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i enlighet med folkrätten.
- (48) Medlemsstaterna bör ha möjlighet att tillämpa begreppet säkert tredjeland som grund för att neka prövning om det finns möjlighet för sökanden att begära och, om villkoren är uppfyllda, få effektivt skydd i ett tredjeland, om sökandens liv och frihet inte är hotade på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk åskådning, om sökanden varken är utsatt för förföljelse eller löper någon verklig risk för allvarlig skada enligt definitionen i förordning (EU) 2024/1347 och om sökanden är skyddad mot refolement och mot avlägsnande i strid med rätten till skydd mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i enlighet med folkrätten. Medlemsstaternas beslutande myndigheter bör dock behålla rätten att pröva en ansökan i sak, även om villkoren för att neka prövning av den är uppfyllda, särskilt när de är skyldiga att göra detta enligt sina nationella skyldigheter. En medlemsstat bör endast kunna tillämpa begreppet säkert tredjeland om sökanden har en anknytning till tredjelandet som gör att det skulle vara rimligt för denna att resa till det landet. Anknytningen mellan sökanden och det säkra tredjelandet kan anses vara fastställd särskilt om sökandens familjemedlemmar befinner sig i det landet eller om sökanden har bosatt sig eller vistats i det landet.
- (49) Presumtionen om säkerhet avseende tredjeländer med vilka avtal av den typ som avses i denna förordning har ingåtts är inte tillämplig i den händelse att sådana avtal tillfälligt har upphävts i enlighet med artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

- (50) Begreppen första asylland och säkert tredjeland bör inte tillämpas på en sökande som ansöker om och har rätt att i den medlemsstat som prövar ansökan åtnjuta de rättigheter som fastställs i rådets direktiv 2003/86/EG⁽¹⁾ eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽²⁾ i egenskap av familjemedlem till en tredjelandsmedborgare eller till en unionsmedborgare.
- (51) Vid bedömningen av om ett tredjeland uppfyller de kriterier för ett effektivt skydd som fastställs i denna förordning bör tillgång till medel för uppehälle som är tillräckliga för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard förstås som bl.a. tillgång till mat, kläder, boende eller husrum och rätt att förvärvsarbeta, t.ex. genom tillträde till arbetsmarknaden, på villkor som inte är mindre förmånliga än de som generellt sett gäller för utländska medborgare i det tredjelandet under samma omständigheter.
- (52) För att medlemsstaterna ska kunna neka prövning av en ansökan på grundval av begreppen första asylland eller säkert tredjeland bör det göras en individuell bedömning av sökandens särskilda omständigheter, bland annat av eventuella faktorer som sökanden lagt fram och som förklarar varför de begreppen inte är tillämpliga på honom eller henne. Om sökanden är ett ensamkommande barn bör den behöriga myndigheten beakta barnets bästa, särskilt i fråga om tillgången till varaktiga och lämpliga omsorgs- och förmyndararrangemang.
- (53) Prövning av en ansökan bör inte nekas på grundval av begreppen första asylland eller säkert tredjeland om det redan vid bedömningen av om ansökan kan tas upp till prövning står klart att det berörda tredjelandet inte kommer att tillåta att sökanden reser in eller reser in på nytt. Om sökanden slutligen inte tillåts resa in eller resa in på nytt till tredjelandet efter det att prövning av ansökan har nekats, bör sökanden återigen ha tillgång till förfarandet för internationellt skydd i enlighet med denna förordning.
- (54) En ansökan om internationellt skydd bör prövas i sak för att avgöra om en sökande kan beviljas internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1347. En ansökan behöver inte prövas i sak om prövning av den nekas i enlighet med denna förordning, om en annan medlemsstat är ansvarig i enlighet med förordning (EU) 2024/1351 eller om en ansökan förklaras implicit eller uttryckligen återkallad.
- (55) Prövningen av en ansökan bör påskyndas och slutföras inom högst tre månader i ett begränsat antal fall, inbegripet då en sökande kommer från ett säkert ursprungsland eller då en ansökan endast görs för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut om avlägsnande, eller när det föreligger allvarliga farhågor i fråga om nationell säkerhet eller allmän ordning. Medlemsstaterna bör kunna tillämpa ett påskyndat prövningsförfarande för ensamkommande barn under de begränsade omständigheter som anges i denna förordning.
- (56) För att alla sökande ska få tillgång till snabba och rättvisa förfaranden samtidigt som det säkerställs att vistelsen för sökande som inte uppfyller kraven för att beviljas internationellt skydd i unionen inte förlängs i onödan, även för personer som är medborgare i tredjeländer och som är undantagna från skyldigheten att inneha visering enligt förordning (EU) 2018/1806, bör medlemsstaterna påskynda prövningen av ansökningar från sökande som är medborgare eller, när det gäller statslösa personer, tidigare stadigvarande bosatta i ett tredjeland för vilka andelen beslut om beviljande av internationellt skydd är 20 % eller lägre av det totala antalet beslut för det tredjelandet, med beaktande av bland annat de betydande skillnaderna mellan beslut i första instans och slutliga beslut. Prövningen av ansökan bör inte påskyndas om en betydande förändring har ägt rum i det berörda tredjelandet sedan offentliggörandet av de relevanta uppgifterna från Eurostat och med beaktande av vägledningen enligt artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303, eller om sökanden tillhör en särskild kategori av personer för vilka den låga andelen godkända ansökningar inte kan anses vara representativ för deras skyddsbehov på grund av en särskild förföljelsegrund. Fall där ett tredjeland kan betraktas som ett säkert ursprungsland eller ett säkert tredjeland för sökanden i den mening som avses i denna förordning bör fortsätta att vara tillämpliga som en särskild grund för det påskyndade prövningsförfarandet respektive förfarandet för att pröva om en ansökan kan tas upp till prövning.
- (57) Många ansökningar om internationellt skydd görs vid en medlemsstats yttre gräns eller i ett transitområde, även av personer som har omhändertagits i samband med en irreguljär passage av den yttre gränsen, dvs. vid själva tidpunkten för den irreguljära passagen av den yttre gränsen eller nära den yttre gränsen efter det att den har passerats, eller av personer som har landsatts efter en sök- och räddningsinsats. För att genomföra en identifierings-, hälso- och säkerhetskontroll vid den yttre gränsen och hänföra de berörda tredjelandsmedborgarna och statslösa

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 3.10.2003, s. 12).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

personerna till de relevanta förfarandena är det nödvändigt med en screening. Efter screeningen bör tredjelandsmedborgare och statslösa personer hänföras till lämpligt asyl- eller återvändandeförfarande eller nekas inresa. En fas före inresa som består av screening och gränsförfaranden för asyl och återvändande bör därför inrättas. Det bör finnas sömlösa och effektiva kopplingar mellan alla skeden av de relevanta förfarandena för alla irreguljära inresor.

- (58) Syftet med gränsförfarandena för asyl och återvändande bör vara att vid de yttre gränserna snabbt bedöma i princip om ansökningar är ogrundade eller inte kan tas upp till prövning, och att på ett sätt som fullt ut respekterar principen om non-refoulement snabbt återsända dem som inte har rätt att stanna kvar, samtidigt som det säkerställs att personer med välgrundade ansökningar hänförs till det reguljära förfarandet och ges snabb tillgång till internationellt skydd. Medlemsstaterna bör därför kunna kräva att de som ansöker om internationellt skydd som en allmän regel ska vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i ett transitområde, eller på andra anvisade områden inom deras territorium, för bedömningen av om ansökningarna kan tas upp till prövning. Under klart definierade omständigheter bör medlemsstaterna kunna besluta att pröva en ansökan i sak och, vid avslag på ansökan, återsända de berörda tredjelandsmedborgarna och statslösa personerna. För att genomföra gränsförfarandet för asyl, och gränsförfarandet för återvändande som inrättas genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1349 ⁽¹⁾, bör medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att etablera den tillräckliga kapacitet i fråga om mottagande och personal, särskilt kvalificerad och välutbildad personal, som krävs för att vid varje given tidpunkt pröva ett fastställt antal ansökningar och verkställa beslut om återvändande.
- (59) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning vad gäller beräkningen av det antal som motsvarar den tillräckliga kapaciteten för varje medlemsstat och det högsta antalet ansökningar som en medlemsstat måste pröva per år inom ramen för gränsförfarandet, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. En medlemsstats tillräckliga kapacitet bör fastställas med hjälp av en formel som bygger på det sammanlagda antalet irreguljära gränspassager, utifrån medlemsstaternas rapportering till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 ⁽²⁾ (*Frontex*), vilken även omfattar ankomster efter sök- och räddningsinsatser, och nekade inresor vid de yttre gränserna, enligt uppgifter från Eurostat, beräknade över en treårsperiod. När genomförandeakten antas i enlighet med den här förordningen bör antagandet anpassas till antagandet av den årliga europeiska asyl- och migrationsrapporten enligt förordning (EU) 2024/1351, där situationen längs alla migrationsrutter och i samtliga medlemsstater bedöms. I syfte att öka stabiliteten och förutsägbarheten bör ett högsta antal ansökningar som en medlemsstat måste pröva per år inom ramen för gränsförfarandet fastställas, vilket bör uppgå till fyra gånger medlemsstatens tillräckliga kapacitet. Vid fastställandet av omfattningen av medlemsstatens skyldighet att inrätta tillräcklig kapacitet bör vederbörlig hänsyn tas till medlemsstaternas farhågor när det gäller nationell säkerhet och allmän ordning. Endast ansökningar som omfattas av gränsförfarandet bör räknas vid bedömningen av om tillräcklig kapacitet har uppnåtts.
- (60) Medlemsstaterna bör bedöma ansökningar i ett gränsförfarande om sökanden utgör en risk för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen, om sökanden, efter att ha fått full möjlighet att uppvisa godtagbara skäl, anses ha avsiktligt vilselett myndigheterna genom att lämna oriktiga uppgifter eller uppvisa falska handlingar eller genom att undanhålla relevanta uppgifter eller handlingar som rör hans eller hennes identitet eller medborgarskap och som kunde ha påverkat beslutet i negativ riktning, och om det är sannolikt att ansökan är ogrundad eftersom sökanden har ett medborgarskap för vilket andelen beslut om beviljande av internationellt skydd är 20 % eller lägre av det totala antalet beslut för det tredjelandet. För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av artikel 50 tredje stycket i denna förordning, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. I andra fall, såsom när sökanden kommer från ett säkert ursprungsland eller ett säkert tredjeland, bör det vara frivilligt för medlemsstaterna att använda gränsförfarandet.
- (61) I enlighet med kapitel IV i direktiv (EU) 2024/1346 är medlemsstater som tillhandahåller mottagningsanläggningar för genomförande av gränsförfarandet för asyl skyldiga att beakta sårbara personers särskilda situation och behov, inbegripet vad avser underåriga, personer med funktionsnedsättning och äldre personer. Sådana personer bör därför

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1349 av den 14 maj 2024 om inrättande av ett gränsförfarande för återvändande och om ändring av förordning (EU) 2021/1148 (EUT L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

endast tillåtas vara i ett gränsförfarande om mottagningsvillkoren inom det förfarandet uppfyller kraven i kapitel IV i det direktivet. Om de mottagningsvillkor som ingår i ett gränsförfarande inte längre uppfyller kraven och normerna i kapitel IV i det direktivet bör gränsförfarandet upphöra att tillämpas på de berörda personerna.

- (62) Det kan även föreligga omständigheter då – oberoende av vilka anläggningar som finns tillgängliga – de sökandes specifika situation eller särskilda behov i alla händelser skulle hindra att de är i eller är kvar i ett gränsförfarande. I detta sammanhang bör ett gränsförfarande inte tillämpas eller bör upphöra att tillämpas, om sökande i behov av särskilda förarandegarantier inte kan ges nödvändigt stöd eller om detta är motiverat av hälsoskäl, inbegripet skäl som rör en persons psykiska hälsa. Likaledes bör – med beaktande av vikten av barns rättigheter och nödvändigheten att ta hänsyn till barnets bästa – ensamkommande barn som regel inte bli föremål för gränsförfarandet, såvida det inte finns rimlig anledning att betrakta barnet som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten, eller sökanden med tvång har utvisats på allvarliga grunder som ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen enligt nationell rätt.
- (63) Ett gränsförfarande bör inte heller tillämpas eller bör upphöra att tillämpas om det leder till att sökande hålls i förvar under omständigheter där villkoren för att hålla personer i förvar och garantierna för förvar i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346 inte är uppfyllda.
- (64) Eftersom gränsförfarandet bland annat syftar till att medge en snabb bedömning av ansökningar som sannolikt ska nekas prövning eller är oggrundade, i syfte att möjliggöra ett snabbt återvändande för dem som inte har rätt att stanna kvar, bör det förfarandet inte tillämpas eller bör upphöra att tillämpas om den beslutande myndigheten anser att grunderna för att neka prövning av en ansökan eller för att tillämpa det påskyndade prövningsförfarandet inte är tillämpliga eller inte längre är tillämpliga.
- (65) När gränsförfarandet tillämpas för prövningen av en ansökan om internationellt skydd bör medlemsstaterna säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att som en allmän regel inkvartera sökandena vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden, i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346. Medlemsstaterna får pröva ansökningarna på en annan plats vid den yttre gränsen än den där asylansökan görs genom att överföra sökande till en specifik plats vid eller i närheten av den berörda medlemsstatens yttre gräns, eller på andra anvisade områden inom dess territorium där lämpliga anläggningar finns. Medlemsstaterna bör själva kunna besluta vid vilka specifika platser sådana anläggningar bör inrättas. Medlemsstaterna bör dock försöka att begränsa behovet av sådana överföringar och därför sträva efter att inrätta anläggningar med tillräckligt stor kapacitet vid gränsövergångsställen, eller vid de delar av den yttre gränsen där de flesta ansökningarna om internationellt skydd görs, även med beaktande av den yttre gränsens längd och antalet gränsövergångsställen eller transitområden. De bör till kommissionen anmäla de specifika platser på vilka gränsförfarandet kommer att genomföras.
- (66) Eftersom vissa anläggningar kan vara belägna på svårtillgängliga platser, bör medlemsstaterna säkerställa adekvat tillgång för den personal som arbetar vid sådana anläggningar.
- (67) Barnets bästa bör komma i främsta rummet för medlemsstaterna när de tillämpar bestämmelser i denna förordning som kan påverka underåriga. I detta sammanhang och med tanke på underårigas särskilda mottagningsbehov bör en medlemsstat – om gränsförfarandet tillämpas och antalet sökande vid en given tidpunkt överstiger det antal som motsvarar den tillräckliga kapaciteten för den medlemsstaten – inte prioritera underåriga och deras familjemedlemmar vid fastställandet av för vem ett gränsförfarande ska tillämpas, såvida de inte på allvarliga grunder anses utgöra en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i en medlemsstat. När de är föremål för gränsförfarandet, bör prövningen av ansökningar från underåriga och deras familjemedlemmar ske med prioritet. Mottagningsanläggningar för underåriga och deras familjemedlemmar bör vara lämpade för deras behov med full respekt för direktiv (EU) 2024/1346. Eftersom skyddet av barn är av största vikt bör kommissionen – om den information som erhållits genom övervakningen i enlighet med förordning (EU) 2021/2303 tyder på att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla mottagningskraven för underåriga och deras familjemedlemmar – rekommendera att tillämpningen av gränsförfarandet på familjer med underåriga ska tillfälligt upphävas, och den berörda medlemsstaten bör underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtas för att komma till rätta med alla eventuella brister som anges i kommissionens rekommendation. Rekommendationen bör offentliggöras.
- (68) Varaktigheten av gränsförfarandet för prövning av ansökningar om internationellt skydd bör vara så kort som möjligt samtidigt som en fullständig och rättvis prövning av ansökningarna garanteras. Den bör under alla omständigheter inte överstiga 12 veckor, inbegripet fastställandet av ansvarig medlemsstat. Medlemsstaterna bör kunna förlänga denna tidsfrist till 16 veckor om personen överförs i enlighet med förordning (EU) 2024/1351. Denna tidsfrist bör förstås som en fristående tidsfrist för gränsförfarandet för asyl, från registreringen av ansökan till dess att sökanden inte har rätt att stanna kvar och inte tillåts stanna kvar. Inom denna period har medlemsstaterna

rätt att i nationell rätt fastställa en tidsfrist både för de administrativa stegen och för de olika efterföljande stegen i förfarandet, men de bör därvid säkerställa att prövningsförfarandet avslutas och att därefter, om relevant, beslutet avseende begäran om att få stanna kvar och, i tillämpliga fall, beslutet om överklagande utfärdas inom 12 veckor eller, i tillämpliga fall, 16 veckor. Om medlemsstaten ändå har underlåtit att fatta de relevanta besluten bör sökanden efter denna period tillåtas att resa in på medlemsstatens territorium, med förbehåll för begränsade undantag, så att det tillämpliga förfarandet kan fortsätta. Inresa på territoriet tillåts inte om sökanden inte har rätt att stanna kvar, om han eller hon inte har framställt en begäran om att tillåtas att stanna kvar med avseende på ett överklagandeförfarande, eller om en domstol har beslutat att sökanden inte ska tillåtas att stanna kvar i avvaktan på resultatet av ett överklagandeförfarande. I sådana fall genomförs även återvändandeförfarandet inom ramen för ett gränsförfarande enligt förordning (EU) 2024/1349 inom en period av högst tolv veckor, så att kontinuitet mellan asylförfarandet och återvändandeförfarandet säkerställs.

- (69) Även om gränsförfarandet för prövning av en ansökan om internationellt skydd kan tillämpas utan att förvar behöver tillgripas, bör medlemsstaterna icke desto mindre kunna tillämpa grunderna för förvar under gränsförfarandet i enlighet med bestämmelserna i direktiv (EU) 2024/1346 för att besluta om sökandens rätt att resa in på territoriet. Om förvar används under ett sådant förfarande bör bestämmelserna om förvar i det direktivet gälla, inbegripet garantierna för sökande som hålls i förvar, förhållandena i samband med förvar, möjlighet till domstolskontroll samt kravet på en individuell bedömning av varje ärende. Som regel bör underåriga inte tas i förvar. Endast i undantagsfall, som en sista utväg sedan det har konstaterats att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt, bland annat icke frihetsberövande boenden ute i samhället, och efter det att förvar har bedömts vara för barnets bästa i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346, bör det vara möjligt att ta underåriga i förvar.
- (70) Om en ansökan avslås inom ramen för gränsförfarandet bör den berörda sökanden, tredjelandsmedborgaren eller statslösa personen omedelbart bli föremål för ett beslut om återvändande eller, om de relevanta villkoren i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399⁽¹⁵⁾ är uppfyllda, om nekad inresa. För att garantera likabehandling av alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som fått avslag på sina ansökningar inom ramen för gränsförfarandet bör, om en medlemsstat har beslutat att inte tillämpa Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG⁽¹⁶⁾ enligt det relevanta undantag som fastställs däri på tredjelandsmedborgare och statslösa personer och medlemsstaten inte utfärdar ett beslut om återvändande för den berörda tredjelandsmedborgaren, behandlingen av och skyddsnivån för den berörda sökanden, tredjelandsmedborgaren eller statslösa personen överensstämma med bestämmelsen i direktiv 2008/115/EG om förmånligare bestämmelser när det gäller tredjelandsmedborgare som undantas från det direktivets tillämpningsområde och motsvara vad som gäller för personer som omfattas av ett beslut om återvändande.
- (71) Gränsförfarandet bör genomföras i full överensstämmelse med stadgan och unionsrätten. Varje medlemsstat bör i det sammanhanget tillhandahålla en mekanism för övervakning av grundläggande rättigheter i samband med gränsförfarandet vilken uppfyller de kriterier som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356⁽¹⁷⁾.
- (72) Unionens byråer, och särskilt asylbyrån, bör inom ramen för sina respektive uppdrag kunna stödja medlemsstaterna och kommissionen på deras begäran i syfte att säkerställa att denna förordning genomförs korrekt och fungerar väl, inbegripet vad avser de av förordningens bestämmelser som avser det påskyndade förfarandet och gränsförfarandet. Unionens byråer, särskilt asylbyrån, kan erbjuda särskilt stöd till en medlemsstat.
- (73) En medlemsstat till vilken en sökande överförs i enlighet med förordning (EU) 2024/1351 bör ha möjlighet att pröva ansökan i ett gränsförfarande, förutsatt att sökanden ännu inte har tillåtits att resa in på de berörda medlemsstaternas territorium och om villkoren för att tillämpa ett sådant förfarande är uppfyllda i den medlemsstat från vilken sökanden överfördes och i den medlemsstat till vilken sökanden överfördes.
- (74) Begreppet allmän ordning kan bland annat tillämpas när någon har dömts för ett grovt brott.

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817, (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

- (75) Så länge en sökande kan uppvisa godtagbara skäl bör avsaknaden av handlingar vid inresan eller användning av förfälskade handlingar inte i sig ge upphov till automatisk tillämpning av ett påskyndat prövningsförfarande eller ett gränsförfarande.
- (76) Om en sökande inte uppfyller vissa skyldigheter som följer av den här förordningen, förordning (EU) 2024/1351 eller direktiv (EU) 2024/1346 bör ansökan inte prövas ytterligare och bör i princip avslås eller förklaras som implicit återkallad, och varje ny ansökan i medlemsstaterna av samma sökande efter det beslutet bör betraktas som en efterföljande ansökan. Om en person har gjort en efterföljande ansökan i en annan medlemsstat och överförs till den ansvariga medlemsstaten i enlighet med förordning (EU) 2024/1351, bör den ansvariga medlemsstaten inte vara skyldig att pröva den ansökan som gjorts i den andra medlemsstaten.
- (77) Om en sökande gör en efterföljande ansökan utan att lägga fram några nya faktorer som betydligt ökar sannolikheten för att han eller hon ska beviljas internationellt skydd eller som avser skälen till att den tidigare ansökan nekades prövning, bör den efterföljande ansökan inte bli föremål för ett nytt fullständigt prövningsförfarande. I dessa fall bör ansökningar efter en preliminär prövning nekas prövning i enlighet med principen om res judicata. Den preliminära prövningen bör ske på grundval av skriftliga inlagor eller en personlig intervju. Den personliga intervjun kan särskilt utgå om det redan utifrån de skriftliga inlagorna är tydligt att ansökan inte innehåller några nya faktorer. Vid efterföljande ansökningar kan undantag göras för en sökandes rätt att stanna kvar på en medlemsstats territorium.
- (78) En sökande som lämnar in en efterföljande ansökan i sista minuten enbart för att försena eller hindra ett avlägsnande bör inte tillåtas att stanna kvar i avvaktan på beslutet som förklarar att ansökan ska nekas prövning, i fall där det står omedelbart klart för den beslutande myndigheten att inga nya faktorer har lagts fram och det inte finns någon risk för refolement. Den beslutande myndigheten bör utfärda ett beslut enligt nationell rätt som bekräftar att dessa kriterier är uppfyllda för att sökanden inte ska tillåtas att stanna kvar.
- (79) En nyckelfråga när det gäller att bedöma om en ansökan om internationellt skydd är välgrundad är sökandens säkerhet i det egna ursprungslandet. Med beaktande av det förhållande att förordning (EU) 2024/1347 syftar till att uppnå en hög nivå av konvergens i fråga om när tredjelandsmedborgare och statslösa personer ska beviljas internationellt skydd, fastställs i den här förordningen gemensamma kriterier för att fastställa tredjeländer som säkra ursprungsländer med tanke på behovet av att förstärka tillämpningen av begreppet säkert ursprungsland som ett viktigt verktyg för att stödja en snabb prövning av ansökningar som sannolikt är ogrundade.
- (80) Det bör vara möjligt att fastställa ett tredjeland som säkert ursprungsland med undantag för specifika delar av dess territorium eller tydligt identifierbara kategorier av personer. Det faktum att ett tredjeland finns upptaget i en förteckning över säkra ursprungsländer är dessutom inte någon absolut garanti för säkerhet för medborgare i det landet, inte ens för personer som inte tillhör en kategori av personer för vilken ett sådant undantag gjorts, och behovet av en lämplig individuell prövning av ansökan om internationellt skydd kvarstår därför. På grund av dess natur kan den bedömning som ligger bakom fastställandet endast ta hänsyn till de allmänna civila, rättsliga och politiska omständigheterna i det landet och till om de som utövar förföljelse, tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i praktiken blir bestraffade när de befins skyldiga i det landet. Begreppet säkert ursprungsland bör av detta skäl endast kunna tillämpas under förutsättning att sökanden inte kan lägga fram faktorer som motiverar varför begreppet säkert ursprungsland inte är tillämpligt på honom eller henne, inom ramen för en individuell bedömning.
- (81) Fastställandet på unionsnivå av säkra ursprungsländer och säkra tredjeländer bör avhjälpa vissa av de skillnader som finns mellan medlemsstaternas nationella förteckningar över säkra länder. Medan medlemsstaterna bör behålla rätten att tillämpa eller införa lagstiftning som möjliggör nationella fastställanden av tredjeländer utöver dem som fastställs som säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer på unionsnivå, bör ett sådant gemensamt fastställande eller en sådan gemensam förteckning säkerställa att begreppen tillämpas av alla medlemsstaterna på ett enhetligt sätt med avseende på sökande vilkas ursprungsländer är fastställda eller för vilka det finns ett säkert tredjeland. Detta bör underlätta konvergens vid tillämpning av förfarandena och därmed även avhålla sökande av internationellt skydd från sekundära förflyttningar.
- (82) Kommissionen bör med bistånd av asylbyrån granska situationen i tredjeländer som fastställs som säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer på unionsnivå. Om läget skulle förvärras betydligt i ett sådant tredjeland bör kommissionen efter en välgrundad bedömning kunna tillfälligt upphäva beteckningen av det tredjelandet som säkert tredjeland eller säkert ursprungsland på unionsnivå under en begränsad period, genom en delegerad akt. Kommissionen bör också kunna förlänga det tillfälliga upphävandet av fastställandet av ett tredjeland som säkert tredjeland eller säkert ursprungsland på unionsnivå under en period på sex månader, med möjligheten att göra nya

förlängningen en gång. För att hantera betydande försämringar av läget i ett tredjeland som är fastställt som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på att tillfälligt upphäva fastställandet av det tredjelandet som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå för en period av sex månader, om kommissionen på grundval av en väl underbyggd bedömning anser att villkoren i denna förordning inte längre är uppfyllda, och förlänga det tillfälliga upphävandet av fastställandet av ett tredjeland som säkert tredjeland eller säkert ursprungsland på unionsnivå under en period på sex månader, med möjligheten att förnya förlängningen en gång. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁹⁾. För att särskilt säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillgång till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

- (83) Kommissionen bör fortlöpande granska situationen i det tredjelandet, med beaktande av bland annat information som tillhandahålls av medlemsstaterna och asylbyrån, med avseende på efterföljande förändringar av situationen i det tredjelandet. Vidare bör kommissionen i detta fall föreslå en ändring i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet så att fastställandet som säkert land på unionsnivå upphävs för det tredjelandet inom tre månader från antagandet av den delegerade akt som tillfälligt upphäver fastställandet för det tredjelandet. Med avseende på den välgrundade bedömningen bör kommissionen ta beakta ett antal olika informationskällor som den förfogar över, särskilt dess årliga lägesrapport för tredjeländer som betecknas som kandidatländer av Europeiska rådet, de återkommande rapporterna från Europeiska utrikestjänsten och upplysningar från medlemsstater, asylbyrån, FN:s flyktingkommissariat, Europarådet och andra relevanta internationella organisationer.
- (84) När giltighetstiden för den delegerade akten och förlängningar av denna löper ut, och utan att en ny delegerad akt har antagits, bör fastställandet av tredjelandet som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå inte längre vara upphävd. Detta bör inte påverka en föreslagen ändring om att upphäva fastställandet av det tredjelandet.
- (85) Kommissionen bör med bistånd av asylbyrån granska situationen i tredjeländer för vilka fastställandet som säkra ursprungsländer eller säkra tredjeländer på unionsnivå har upphävts, inbegripet om en medlemsstat till kommissionen anmäler att den, efter en välgrundad bedömning, anser att ett tredjeland efter förändringar i förhållandena i landet åter uppfyller de villkor som anges i denna förordning för att fastställas som säkert. I ett sådant fall kan medlemsstater endast fastställa det tredjelandet som ett säkert ursprungsland eller säkert tredjeland på nationell nivå så länge kommissionen inte har gjort några invändningar mot det fastställandet inom två år efter den dag då fastställandet av det tredjelandet som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå upphävdes. När kommissionen anser att dessa villkor är uppfyllda, kan den föreslå en ändring av fastställandet av säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer på unionsnivå genom tillägg av tredjelandet.
- (86) När det gäller återkallande av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande bör medlemsstaterna säkerställa att personer som beviljats internationellt skydd vederbörligen informeras om den eventuella omprövningen av deras status och att de ges möjlighet att skriftligen eller i en personlig intervju lägga fram sina synpunkter inom rimlig tid, innan myndigheterna kan fatta ett motiverat beslut om att återkalla deras status.
- (87) Beslut om en ansökan om internationellt skydd enligt vilket prövning nekas eller ansökan avslås som ogrundad eller uppenbart ogrundad med avseende på flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, eller som implicit återkallad, liksom beslut om återkallande av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande bör vara föremål för ett effektivt rättsmedel inför en domstol i enlighet med alla krav och villkor som anges i artikel 47 i stadgan. För att säkerställa att förfarandet är effektivt bör sökanden lämna in sitt överklagande inom en fastställd tidsfrist. Sökanden bör även ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde för att han eller hon ska kunna iakta dessa tidsfrister och för att garantera en effektiv möjlighet till rättslig prövning. Detta bör inte påverka möjligheten för sökande eller personer som beviljats internationellt skydd att utnyttja andra allmänt tillämpliga rättsmedel på nationell nivå som inte är specifika för förfarandet för att bevilja eller återkalla internationellt skydd.

⁽¹⁹⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (88) Vissa medlemsstater har rättsliga förfarandebestämmelser som kräver att det finns möjlighet att överklaga i andra instans utöver vad som krävs enligt denna förordning. Mot bakgrund av proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna, och med vederbörlig hänsyn till medlemsstaternas självbestämmanderätt i processuella frågor och målen för denna förordning, är det lämpligt att fastställa en flexibel definition av vad som utgör ett slutligt beslut genom att hänvisa till nationell rätt, varvid medlemsstaterna åtminstone bör ombesörja de rättsmedel som fastställs i kapitel V i denna förordning innan ett beslut blir slutligt i enlighet med nationell rätt. Om en efterföljande ansökan har gjorts innan beslutet om en tidigare ansökan har vunnit laga kraft, bör den anses vara en ytterligare utsaga och prövas inom ramen för det pågående administrativa förfarandet eller överklagandeförfarandet, beroende på vad som är tillämpligt.
- (89) Begreppet domstol är ett unionsrättsligt begrepp, så som det tolkas av Europeiska unionens domstol. Det begreppet – tillsammans med andra faktorer – kan endast avse en myndighet som har egenskapen av en utomstående i förhållande till den myndighet som har fattat det beslut som är föremål för talan. Denna myndighet bör utöva dömande verksamhet, och det är inte avgörande om denna myndighet betecknas som domstol enligt nationell rätt. Denna förordning bör inte påverka medlemsstaternas behörighet att organisera sina nationella domstolssystem och fastställa antalet överklagandeinstanser. Om det i nationell rätt föreskrivs en möjlighet att lämna in ett ytterligare överklagande mot ett första beslut om överklagande eller ett efterföljande beslut om överklagande, bör förfarandet och den suspensiva verkan av sådana överklaganden regleras i nationell rätt, i enlighet med unionsrätten och internationella skyldigheter.
- (90) När det gäller överklagandeförfarandet kan medlemsstaterna föreskriva att förhandlingar i en domstol i första instans får hållas via videokonferens, förutsatt att nödvändiga arrangemang har inrättats.
- (91) För att en sökande ska kunna utöva sin rätt till ett effektivt rättsmedel mot ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd, bör alla verkningar av ett beslut om återvändande automatiskt skjutas upp så länge som sökanden har rätt att stanna kvar eller har tillåtits att stanna kvar på en medlemsstats territorium.
- (92) Sökande bör i princip ha rätt att stanna kvar på en medlemsstats territorium till dess att tidsfristen för att ge in ett överklagande till en domstol i första instans löper ut och, om de utövar denna rätt inom utsatt tid, i avvaktan på resultatet av överklagandet. Det är endast i de begränsade fall som fastställs i denna förordning, där ansökningar sannolikt är ogrundade, och utan att det påverkar tillämpningen av principen om non-refoulement, som sökanden inte bör ha en automatisk rätt att stanna kvar för överklagandet.
- (93) I fall där sökanden inte har någon automatisk rätt att stanna kvar för överklagandet, bör en domstol ändå kunna tillåta sökanden att stanna kvar på medlemsstatens territorium i avvaktan på resultatet av överklagandet, på sökandens begäran eller på eget initiativ. I sådana fall bör sökande ha rätt att stanna kvar till dess att tidsfristen för att framställa en begäran till en domstol om att tillåtas att stanna kvar har löpt ut och, om sökanden har framställt en sådan begäran inom den fastställda tidsfristen, i avvaktan på domstolens beslut. För att avskräcka från efterföljande ansökningar som är att betrakta som missbruk av förfarandet eller som ges in i sista minuten, bör medlemsstaterna i sin nationella rätt, i syfte att motverka ytterligare ogrundade efterföljande ansökningar, kunna föreskriva att sökande inte bör ha rätt att stanna kvar under denna period i fall av avslag på efterföljande ansökningar. I samband med förfarandet för att avgöra om sökanden ska tillåtas att stanna kvar i avvaktan på överklagandet, bör sökandens rätt till försvar garanteras på ett lämpligt sätt genom att han eller hon tillhandahålls nödvändig tolkning och rättsligt bistånd. Vidare bör den behöriga domstolen kunna pröva beslutet om att inte bevilja internationellt skydd med avseende på faktiska och rättsliga omständigheter.
- (94) För att säkerställa effektiva återvändanden bör sökande inte ha rätt att stanna kvar på medlemsstatens territorium i skedet för ett överklagande i andra eller högre domstolsinstans av ett avslag på en ansökan om internationellt skydd, utan att det påverkar möjligheten för en domstol att tillåta sökanden att stanna kvar.
- (95) För att säkerställa konsekvens i en domstols rättsliga prövning av ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd och det åtföljande beslutet om återvändande, och i syfte att påskynda prövningen av ärendet och minska bördan för de behöriga domstolarna, bör sådana beslut, om de fattas som en del av det därmed relaterade beslutet om sökanden om internationellt skydd eller beslutet att återkalla internationellt skydd, vara föremål för gemensamma förfaranden i samma domstol.
- (96) För att säkerställa en rättvis och objektiv handläggning av ansökningar och effektivitet i det gemensamma förfarandet för internationellt skydd, bör tidsfrister fastställas för det administrativa förfarandet.

SV

EUT L, 22.5.2024

- (97) I enlighet med artikel 72 i EUF-fördraget påverkar detta direktiv inte utövandet av medlemsstaternas ansvar med avseende på att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.
- (98) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹⁹⁾ är tillämplig på medlemsstaternas behandling av personuppgifter vid tillämpningen av denna förordning.
- (99) Eventuell behandling av personuppgifter som utförs av asylbyrå inom ramen för den här förordningen bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽²⁰⁾ och förordning (EU) 2021/2303, varvid särskilt principerna om nödvändighet och proportionalitet bör iakttagas.
- (100) Alla personuppgifter som samlas in när en ansökan om internationellt skydd registreras eller lämnas in och under den personliga intervjun bör anses som en del av sökandens akt och bör lagras under ett tillräckligt antal år, eftersom tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ansöker om internationellt skydd i en medlemsstat kan försöka att ansöka om internationellt skydd i en annan medlemsstat eller lämna in efterföljande ansökningar i samma eller en annan medlemsstat under flera år framåt. Eftersom de flesta tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som har uppehållit sig i unionen under flera år kommer att ha erhållit uppehållstillstånd eller till och med medborgarskap i en medlemsstat efter en period på tio år räknat från och med beviljandet av internationellt skydd, bör den tidsperioden anses vara en nödvändig tid för att lagra personuppgifter, inbegripet fingeravtryck och ansiktsbilder.
- (101) Den här förordningen behandlar inte förfaranden mellan medlemsstaterna som regleras i förordning (EU) 2024/1351, inbegripet när det gäller överklaganden i samband med de förfarandena.
- (102) Den här förordningen bör vara tillämplig på sökande som omfattas av förordning (EU) 2024/1351, utöver och utan att det påverkar bestämmelserna i den förordningen.
- (103) För att säkerställa ett konsekvent genomförande av denna förordning vid tidpunkten för dess tillämpning bör genomförandeplaner på unionsnivå och nationell nivå vilka identifierar brister och operativa åtgärder för varje medlemsstat utarbetas och genomföras.
- (104) Tillämpningen av denna förordning bör utvärderas regelbundet.
- (105) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att fastställa ett gemensamt förfarande för att bevilja och återkalla internationellt skydd, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av denna förordnings omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (106) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (107) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (108) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i stadgan. I denna förordning söker unionen särskilt att säkerställa full respekt för människans värdighet och att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 och 47 i stadgan.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

I denna förordning fastställs ett gemensamt förfarande för att bevilja och återkalla internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på alla ansökningar om internationellt skydd som görs på medlemsstaternas territorium, inbegripet vid den yttre gränsen, i deras territorialvatten eller i deras transitområden, samt på återkallandet av internationellt skydd.
2. Denna förordning är inte tillämplig på ansökningar om internationellt skydd samt ansökningar om diplomatisk eller territoriell asyl som lämnas in till medlemsstaternas beskickningar.
3. Medlemsstaterna får besluta att tillämpa denna förordning på ansökningar om skydd som inte ingår i tillämpningsområdet för förordning (EU) 2024/1347.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *flykting*: en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare hade sin stadigvarande bosättning och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit och som inte omfattas av artikel 12 i förordning (EU) 2024/1347.
2. *person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att den personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin stadigvarande bosättning, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 i förordning (EU) 2024/1347 och som inte omfattas av artikel 17.1 och 17.2 i den förordningen och som inte kan eller, på grund av en sådan risk, inte vill begagna sig av det landets skydd.
3. *flyktingstatus*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som flykting i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.
4. *status som subsidiärt skyddsbehövande*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller statslös person som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.
5. *internationellt skydd*: flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
6. *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år.

7. *ensamkommande barn*: en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan en medföljande vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, så länge den underåriga inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, inbegripet en underårig som lämnas ensam utan medföljande vuxen efter det att han eller hon rest in på medlemsstaternas territorium.
8. *slutligt beslut*: ett beslut om huruvida en tredjelandsmedborgare eller statslös person ska beviljas flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande enligt förordning (EU) 2024/1347, inbegripet ett beslut om att neka prövning av ansökan eller ett beslut om att avslå en ansökan såsom implicit eller uttryckligen återkallad och som inte längre kan bli föremål för rättsmedel i enlighet med kapitel V i den här förordningen eller har vunnit laga kraft i enlighet med nationell rätt, oavsett om sökanden har rätt att stanna kvar i enlighet med den här förordningen.
9. *prövning av en ansökan om internationellt skydd*: prövning av om en ansökan om internationellt skydd kan tas upp till prövning eller prövning i sak av en sådan ansökan i enlighet med den här förordningen och förordning (EU) 2024/1347.
10. *biometriska uppgifter*: biometriska uppgifter enligt definitionen i artikel 2 s i förordning (EU) 2024/1358.
11. *tillräcklig kapacitet*: den kapacitet som krävs vid en given tidpunkt för att genomföra det gränsförande för asyl, och det gränsförandet för återvändande som fastställs enligt förordning (EU) 2024/1349 eller i tillämpliga fall ett likvärdigt gränsförande för återvändande som fastställs i nationell rätt.
12. *ansökan om internationellt skydd eller ansökan*: en begäran om skydd från en tredjelandsmedborgare eller en statslös person till en medlemsstat som kan förstås som en begäran om flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
13. *sökande*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som har gjort en ansökan om internationellt skydd om vilken ett slutligt beslut ännu inte har fattats.
14. *sökande i behov av särskilda förarandegarantier*: en sökande vars förmåga att utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av denna förordning är begränsad på grund av individuella omständigheter, såsom särskild sårbarhet.
15. *statslös person*: en person som inte anses som medborgare av någon stat enligt tillämpningen av dess lagstiftning.
16. *beslutande myndighet*: en myndighet med domstolsliknande uppgifter eller en administrativ myndighet i en medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökningar om internationellt skydd och behörig att fatta beslut inom ramen för det administrativa förandet.
17. *återkallande av internationellt skydd*: ett beslut av en beslutande myndighet eller en behörig domstol om att återkalla eller upphäva, inbegripet genom att vägra att förnya, det internationella skyddet i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.
18. *stanna kvar i medlemsstaten*: att stanna kvar på den medlemsstats territorium där ansökan om internationellt skydd har gjorts eller håller på att prövas, inbegripet vid gränsen eller i denna medlemsstats transitområden.
19. *efterföljande ansökan*: en ytterligare ansökan om internationellt skydd som görs i någon medlemsstat efter det att ett slutligt beslut har fattats om en tidigare ansökan, inbegripet fall där ansökan har avslagits såsom uttryckligen eller implicit återkallad.
20. *ansvarig medlemsstat*: den medlemsstat som ansvarar för prövningen av en ansökan i enlighet med förordning (EU) 2024/1351.

Artikel 4

Behöriga myndigheter

1. Varje medlemsstat ska i enlighet med nationell rätt utse en beslutande myndighet som ska utföra de uppgifter som den tilldelas enligt den här förordningen samt förordning (EU) 2024/1347, särskilt följande:
 - a) Ta emot och pröva ansökningar om internationellt skydd.
 - b) Fatta beslut om ansökningar om internationellt skydd.

c) Fatta beslut om återkallande av internationellt skydd.

Den beslutande myndigheten ska under det administrativa förfarandet vara den enda myndighet som har befogenhet att besluta om huruvida en ansökan om internationellt skydd kan tas upp till prövning samt att pröva en ansökan i sak.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna anförtra andra relevanta nationella myndigheter uppgiften att ta emot ansökningar om internationellt skydd samt upplysa sökandena om var och hur en ansökan om internationellt skydd kan lämnas in i enlighet med artikel 28. Dessa andra nationella myndigheter ska åtminstone inbegripa polisen, invandringsmyndigheterna, gränsbevakningen och de myndigheter som ansvarar för försvarsanläggningar eller mottagningsanläggningar.

3. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet för registrering av ansökningar om internationellt skydd. Medlemsstaterna får anförtra den beslutande myndigheten eller andra relevanta myndigheter uppgiften att registrera ansökningar om internationellt skydd.

4. Om en ansökan tas emot av en myndighet som inte har befogenhet att registrera den, ska den myndigheten utan dröjsmål informera den myndighet som ansvarar för registreringen av ansökningar, och ansökan ska registreras i enlighet med artikel 27. Den myndighet som ansvarar för att ta emot ansökan ska även informera sökanden av internationellt skydd om vilken myndighet som ansvarar för registreringen av ansökan.

5. Vid tillämpning av punkterna 2 och 3 ska varje medlemsstat senast den 12 juni 2026 underrätta kommissionen om de myndigheter som den har utsett att utföra de uppgifter som avses i de punkterna och specificera vilka uppgifter som de har tilldelats. Kommissionen ska omedelbart underrättas om alla förändringar av fastställandet av dessa myndigheter.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att en annan myndighet än den beslutande myndigheten ska vara ansvarig för förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat i enlighet med förordning (EU) 2024/1351.

7. Varje medlemsstat ska förse den beslutande myndigheten och övriga behöriga myndigheter som har utsetts i enlighet med denna artikel med lämpliga resurser, inbegripet tillräcklig personal med tillräcklig kompetens för att utföra sina uppgifter i enlighet med denna förordning.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att den personal vid de behöriga myndigheter som tillämpar denna förordning har lämpliga kunskaper och har fått den utbildning, inbegripet relevant utbildning enligt artikel 8 i förordning (EU) 2021/2303, och den vägledning som krävs för att kunna fullgöra sina skyldigheter vid tillämpningen av denna förordning.

Artikel 5

Bistånd till behöriga myndigheter

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.7 och 4.8 och på medlemsstatens begäran får de behöriga myndigheter som fastställs enligt artikel 4 för mottagandet och registreringen av ansökningar om internationellt skydd och för att underlätta prövningen av ansökningar, inbegripet med avseende på den personliga intervjun, bistås av

- a) experter som har utplacerats av Europeiska unionens asylbyrå (*asylbyrån*) i enlighet med förordning (EU) 2021/2303, samt
- b) en annan medlemsstats behöriga myndigheter som av den medlemsstaten har anförtratts uppgiften att ta emot, registrera eller pröva ansökningar om internationellt skydd.

De behöriga myndigheter som utses enligt artikel 4 får bistå myndigheterna i en annan medlemsstat endast med de uppgifter som de har anförtratts av sin egen medlemsstat.

Det är endast den beslutande myndigheten i den ansvariga medlemsstaten som har befogenhet att besluta om enskilda ansökningar om internationellt skydd.

Artikel 6

FN:s flyktingkommissariats roll

1. Medlemsstaterna ska ge FN:s flyktingkommissariat möjlighet att

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) ta kontakt med sökande, även de som befinner sig i mottagningscentrum, i förvar, vid gränsen och i transitområden,
 - b) få tillgång till information om enskilda ansökningar om internationellt skydd, om förfarandets gång och om vilka beslut som har fattats, under förutsättning att sökanden samtycker till detta,
 - c) vid utövandet av sin tillsyn enligt artikel 35 i konventionen av den 28 juli 1951 angående flyktingars rättsliga ställning, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, (*Genèvekonventionen*) lägga fram synpunkter för vilken behörig myndighet som helst i fråga om enskilda ansökningar om internationellt skydd i alla skeden av förfarandet.
2. Punkt 1 ska även vara tillämplig på en organisation som för FN:s flyktingkommissariats räkning verkar på den berörda medlemsstatens territorium i enlighet med ett avtal med medlemsstaten i fråga.

Artikel 7

Tystnadsplikt

1. De myndigheter som tillämpar denna förordning ska vara bundna av tystnadsplikt när det gäller alla personuppgifter som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter, inbegripet allt utbyte mellan medlemsstaternas myndigheter av uppgifter i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt som är relevanta för tillämpningen av denna förordning.
2. Under förfarandet för internationellt skydd och efter det att ett slutligt beslut om ansökan har fattats får myndigheterna inte
 - a) röja uppgifter om en enskild ansökan om internationellt skydd eller det faktum att en ansökan har gjorts till de aktörer som påstås utöva förföljelse eller tillfoga allvarlig skada,
 - b) inhämta uppgifter från de aktörer som påstås utöva förföljelse eller tillfoga allvarlig skada på ett sätt som skulle leda till att dessa aktörer får information om att en ansökan har gjorts av sökanden i fråga.

KAPITEL II

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER OCH GARANTIER

AVSNITT I

Rättigheter och skyldigheter för sökande

Artikel 8

Allmänna garantier för sökande

1. Under det administrativa förfarande som avses i kapitel III ska sökandena åtnjuta de garantier som fastställs i punkterna 2–6 i denna artikel.
2. Den beslutande myndigheten eller, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter eller organisationer som har utsetts av medlemsstaterna för detta ändamål ska informera sökandena på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå om följande:
 - a) Rätten att lämna in en individuell ansökan.
 - b) Tidsfrister och skeden i det förfarande som ska följas.
 - c) Deras rättigheter och skyldigheter under förfarandet, inbegripet enligt förordning (EU) 2024/1351, samt följderna av att inte uppfylla dessa skyldigheter, särskilt vad avser uttryckligt eller implicit återkallande av en ansökan.

- d) Rätten till kostnadsfri rättslig rådgivning för inlämnandet av den individuella ansökan samt rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet enligt avsnitt III i detta kapitel och i enlighet med artiklarna 15, 16, 17, 18 och 19.
- e) På vilket sätt de kan fullgöra skyldigheten att lägga fram de faktorer som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2024/1347.
- f) Den beslutande myndighetens beslut i enlighet med artikel 36.

All den information som avses i denna punkt ska tillhandahållas så snart som möjligt så att sökandena kan utöva de rättigheter som garanteras i denna förordning och på ett tillräckligt sätt fullgöra de skyldigheter som anges i artikel 9. Den information som avses i första stycket a–e i denna punkt ska tillhandahållas sökanden senast när ansökan om internationellt skydd registreras. Informationen ska lämnas genom den broschyr som avses i punkt 7, antingen fysiskt eller elektroniskt och, om det är nödvändigt, muntligen. Underåriga ska få information på ett barnvänligt sätt och med medverkan av företrädaren eller den person som avses i artikel 23.2 a i denna förordning.

Sökanden ska ges möjlighet att bekräfta att han eller hon har tagit emot informationen. En sådan bekräftelse ska dokumenteras i sökandens akt. Om sökanden vägrar att bekräfta att han eller hon har tagit emot informationen, ska en anteckning om detta föras in i hans eller hennes akt.

3. Under det administrativa förfarandet ska sökandena ha tillgång till tolkning vid registrering och inlämnande av en ansökan samt i tillämpliga fall vid den personliga intervjun närhelst ändamålsenlig kommunikation inte kan säkerställas utan sådana tjänster. Kostnaderna för tolkning ska täckas med offentliga medel.

4. De behöriga myndigheterna ska, så snart som möjligt och före utgången av tidsfristen för att lämna in en ansökan i enlighet med artikel 28.1, ge sökandena möjligheten att meddela sig med FN:s flyktingkommissariat eller någon annan organisation som erbjuder rättslig rådgivning eller annan rådgivning för sökande i enlighet med nationell rätt.

5. Den beslutande myndigheten ska säkerställa att sökandena och, i tillämpliga fall, deras företrädare eller rättsliga rådgivare eller andra rådgivare som enligt nationell rätt är godkända eller tillåtna att lämna rättsliga råd (*rättsliga rådgivare*) har tillgång till de uppgifter som avses i artikel 34.2 b och c och som behövs för prövningen av ansökningar samt till uppgifter som tillhandahålls av de experter som avses i artikel 34.3, om den beslutande myndigheten har beaktat denna information vid sitt beslut om deras ansökan.

6. Den beslutande myndigheten ska skriftligen och så snart som möjligt underrätta sökandena om vilket beslut den har fattat om deras ansökan. Om en företrädare eller rättslig rådgivare rättsligt företräder sökanden, får den beslutande myndigheten välja att underrätta företrädaren eller den rättsliga rådgivaren om beslutet i stället för sökanden.

7. Asylbyrån ska i nära samarbete med kommissionen och varje medlemsstat utarbeta broschyren med den information som krävs enligt denna artikel. Broschyren ska utformas så, att medlemsstaterna kan komplettera dem med ytterligare, för den berörda medlemsstaten specifik information och ska beakta sårbara sökandes särskilda situation, t.ex. underåriga eller personer med funktionsnedsättning.

Artikel 9

Skyldigheter för sökande

1. Sökanden ska göra sin ansökan i den medlemsstat som föreskrivs i artikel 17.1 och 17.2 i förordning (EU) 2024/1351.
2. Sökanden ska samarbeta fullt ut med de behöriga myndigheter som avses i artikel 4 i frågor som omfattas av denna förordning, särskilt genom att
 - a) tillhandahålla de uppgifter som avses i artikel 27.1 a, b och d,
 - b) i förekommande fall förklara varför han eller hon inte innehar någon id-handling eller resehandling,
 - c) tillhandahålla information om alla förändringar avseende hans eller hennes bostadsort, adress, telefonnummer eller e-postadress,

SV

EUT L, 22.5.2024

- d) lämna biometriska uppgifter,
- e) lämna in sin ansökan i enlighet med artikel 28 och förbli tillgänglig under hela förfarandet,
- f) så snart som möjligt överlämna handlingar som han eller hon innehar och som är av betydelse för prövningen av ansökan,
- g) delta i den personliga intervjun, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13,
- h) stanna kvar på territoriet i den medlemsstat där han eller hon måste vistas i enlighet med artikel 17.4 i förordning (EU) 2024/1351.

Om de behöriga myndigheterna beslutar att behålla några handlingar enligt första stycket f, ska de säkerställa att sökanden omedelbart får kopior av originalen. Vid en överföring enligt artikel 46 i förordning (EU) 2024/1351 ska de behöriga myndigheterna lämna tillbaka sådana handlingar till sökanden vid tidpunkten för överföringen.

3. Sökanden ska acceptera att ta emot eventuella meddelanden från de behöriga myndigheterna på den senaste bostadsorten eller adressen, på det telefonnummer eller den e-postadress som han eller hon själv har uppgivit till de behöriga myndigheterna, särskilt när han eller hon lämnar in en ansökan i enlighet med artikel 28.

Medlemsstaterna ska i nationell rätt fastställa metoden för kommunikation och den tidpunkt då meddelandet ska anses ha mottagits av sökanden.

4. Sökanden ska fullgöra skyldigheterna att anmäla sig till de behöriga myndigheterna vid en viss angiven tidpunkt eller med rimliga intervall eller stanna kvar på ett anvisat geografiskt område inom medlemsstatens territorium i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346, på det sätt som krävs av den medlemsstat där han eller hon måste vistas i enlighet med förordning (EU) 2024/1351.

5. Utan att det påverkar eventuell kroppsvisitering som genomförs av säkerhetsskäl får de behöriga myndigheterna, om det är nödvändigt och vederbörligen motiverat för prövningen av en ansökan, kräva att sökanden kroppsvisiteras eller att hans eller hennes tillhörigheter genomsöks i enlighet med nationell rätt. Den behöriga myndigheten ska meddela sökanden om skälen till kroppsvisiteringen och ange dem i sökandens akt. Varje kroppsvisitering av sökanden i enlighet med denna förordning ska utföras av en person av samma kön som sökanden under fullständigt beaktande av principerna om mänsklig värdighet samt fysisk och psykisk integritet.

Artikel 10

Rätt att stanna kvar under det administrativa förfarandet

1. Sökande ska ha rätt att stanna kvar på territoriet i den medlemsstat där de är skyldiga att befinna sig i enlighet med artikel 17.4 i förordning (EU) 2024/1351 till dess att den beslutande myndigheten har fattat beslut om ansökan inom ramen för det administrativa förfarande som fastställs i kapitel III.
2. Rätten att stanna kvar ska inte utgöra ett berättigande till uppehållstillstånd och ska inte ge sökanden rätt att resa till andra medlemsstaters territorium utan en reshandling i enlighet med artikel 6.3 i direktiv (EU) 2024/1346.
3. Sökanden ska inte ha rätt att stanna kvar på den berörda medlemsstatens territorium under det administrativa förfarandet om personen är föremål för ett överlämnande till en annan medlemsstat i överensstämmelse med skyldigheter i enlighet med en europeisk arresteringsorder som har utfärdats i enlighet med rådets rambeslut 2002/584/RIF⁽¹⁾.
4. Medlemsstaterna får föreskriva ett undantag från en sökandes rätt att stanna kvar på deras territorium under det administrativa förfarandet om sökanden
 - a) gör en efterföljande ansökan i enlighet med artikel 55, och de villkor som fastställs i artikel 56 är uppfyllda,
 - b) utlämnas, överlämnas eller överförs, eller kommer att utlämnas, överlämnas eller överföras, till en annan medlemsstat, ett tredjeland, internationella brottmålsdomstolen eller annan internationell domstol eller tribunal för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd,

⁽¹⁾ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

c) utgör en fara för den allmänna ordningen eller den nationella säkerheten, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12 och 17 i förordning (EU) 2024/1347, under förutsättning att tillämpningen av ett sådant undantag inte leder till att sökanden avlägsnas till ett tredjeland i strid med principen om non-refoulement.

5. En medlemsstat får utlämna, överlämna eller överföra en sökande till ett tredjeland eller en internationell domstol eller tribunal i enlighet med punkt 4 b endast om den behöriga myndigheten anser att ett sådant beslut att utlämna, överlämna eller överföra inte kommer att resultera i direkt eller indirekt refoulement i strid med den medlemsstatens skyldigheter enligt internationell rätt och unionsrätten.

AVSNITT II

Personliga intervjuer

Artikel 11

Intervju för att avgöra om ansökan kan tas upp till prövning

1. Innan den beslutande myndigheten fattar ett beslut om att inte pröva en ansökan i enlighet med artikel 38, ska sökanden, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 38.1 och 55.4, ges tillfälle till en personlig intervju för att avgöra om ansökan kan tas upp till prövning.

2. Vid intervju för att avgöra om ansökan kan tas upp till prövning ska sökanden ges möjlighet att förklara varför de grunder för att neka prövning av ansökan som föreskrivs i artikel 38 inte är tillämpliga på honom eller henne.

Artikel 12

Intervju om innehållet i ansökan

1. Innan den beslutande myndigheten fattar ett beslut i sak för en ansökan om internationellt skydd ska sökanden ges tillfälle till en personlig intervju om grunderna för ansökan. Intervjun om innehållet i ansökan får genomföras samtidigt som intervjun för att avgöra om ansökan kan tas upp till prövning, under förutsättning att sökanden har informerats om denna möjlighet i förväg och har kunnat samråda med sin rättsliga rådgivare i enlighet med artikel 15 eller med en person som har anförtratts tillhandahållandet av rättslig rådgivning i enlighet med artikel 16.

2. Vid intervjun om innehållet i ansökan ska sökanden ges möjlighet att lägga fram de faktorer som krävs för att underbygga sin ansökan i enlighet med förordning (EU) 2024/1347, och han eller hon ska lägga fram de faktorer som avses i artikel 4.2 i den förordningen så fullständigt som möjligt. Sökanden ska ges möjlighet att förklara eventuella faktorer som saknas eller eventuella oförenligheter och motsägelser i sina utsagor.

Artikel 13

Krav på de personliga intervjuerna

1. De personliga intervjuer som föreskrivs i artiklarna 11 och 12 ska genomföras under de förutsättningar som fastställs i denna förordning.

2. Om en ansökan om internationellt skydd lämnas in i enlighet med artikel 31, ska den ansvariga vuxna person som avses i den bestämmelsen ges möjlighet till en personlig intervju enligt artiklarna 11 och 12. Också sökanden ska ges möjlighet att delta i den intervjun under förutsättning att punkt 11 c i den här artikeln inte är tillämplig.

3. De personliga intervjuerna ska genomföras under förhållanden som säkerställer tillbörlig integritet och konfidentialitet och att sökandena kan lägga fram grunderna för sina ansökningar på ett uttömmande sätt.

4. Om sökanden har beslutat att använda sig av rättsligt bistånd i enlighet med avsnitt III i detta kapitel, ska närvaro av sökandens rättsliga rådgivare säkerställas vid den personliga intervjun.

5. En tolk som kan säkerställa ändamålsenlig kommunikation mellan sökanden och den person som genomför intervjun ska tillhandahållas för de personliga intervjuerna.

En kulturtolk får tillhandahållas under de personliga intervjuerna.

SV

EUT L, 22.5.2024

Medlemsstaterna ska ge företräde åt tolkar och kulturtolkar som har fått fortbildning, såsom fortbildning som avses i artikel 8.4 m i förordning (EU) 2021/2303.

Medlemsstaterna ska säkerställa att tolkarna och kulturtolkarna görs medvetna om de centrala begrepp och den terminologi som är relevanta för bedömningen av ansökningar om internationellt skydd, t.ex. genom en standardbroschyr eller en vägledning. Kommunikationen ska ske på det språk som sökanden föredrar, såvida det inte finns något annat språk som han eller hon förstår och kan kommunicera tydligt på.

6. De personliga intervjuerna ska genomföras av den beslutande myndighetens personal.

Om ett oproportionellt stort antal tredjelandssmedborgare eller statslösa personer ansöker inom samma tidsperiod, och det gör det omöjligt att genomföra personliga intervjuer med varje sökande i tid, får den beslutande myndigheten tillfälligt bistås av personal från andra myndigheter i den medlemsstaten, vilka på förhand ska erhålla relevant fortbildning som ska omfatta de faktorer som anges i artikel 8 i förordning (EU) 2021/2303 för att genomföra sådana intervjuer, eller av asylbyrån i enlighet med artikel 5.

7. Den person som genomför intervjun ska

a) ha den kompetens som krävs för att kunna beakta de personliga och allmänna omständigheter som ligger bakom ansökan, inklusive den rådande situationen i sökandes ursprungsland, sökandens kulturella ursprung, ålder, kön, könsidentitet, sexuella läggning, sårbarhet och särskilda förfarandebövh,

b) inte bära militär uniform eller brottsbekämpande myndigheters uniform.

8. Den personal som intervjuar sökande, inbegripet experter som utplacerats av asylbyrån, ska

a) ha tillägnat sig allmänna kunskaper om faktorer som kan ha en negativ inverkan på sökandens förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att personen tidigare kan ha varit utsatt för tortyr eller varit offer för människohandel,

b) i förväg ha erhållit fortbildning som omfattar relevanta faktorer i förteckningen i artikel 8.4 i förordning (EU) 2021/2303.

9. Om sökanden så begär ska den beslutande myndigheten om möjligt säkerställa att de personer som genomför intervjun och tolkarna är av det kön som sökanden föredrar, såvida den inte har skäl att anse att en sådan begäran inte har koppling till sökandens eventuella svårigheter att lägga fram grunderna för sin ansökan på ett uttömmande sätt.

10. Undantagsvis får den beslutande myndigheten hålla den personliga intervjun via videokonferens, om omständigheterna vederbörligen motiverar det.

I sådana fall ska den beslutande myndigheten säkerställa nödvändiga arrangemang för lämpliga anläggningar, förfarandemässiga och tekniska standarder, rättsligt bistånd och tolkning, med beaktande av vägledning från asylbyrån.

11. Intervjun för att avgöra om ansökan kan tas upp till prövning eller om innehållet i ansökan, beroende på vad som är tillämpligt, behöver inte genomföras om

a) den beslutande myndigheten kan fatta ett positivt beslut avseende flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande på grundval av tillgänglig bevisning, förutsatt att status som subsidiärt skyddsbehövande erbjuder samma rättigheter och förmåner som flyktingstatus enligt unionsrätten och nationell rätt,

b) den beslutande myndigheten bedömer att ansökan inte kan nekas prövning på grundval av tillgänglig bevisning,

c) den beslutande myndigheten anser att sökanden är oförmögen att höras på grund av varaktiga omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll,

d) den preliminära prövning som avses i artikel 55.4, i fall av en efterföljande ansökan, genomförs på grundval av en skriftlig redogörelse.

e) den beslutande myndigheten bedömer att prövning av ansökan ska nekas enligt artikel 38.1 c.

Det förhållande att en personlig intervju inte har genomförts med stöd av första stycket c ska inte påverka den beslutande myndighetens beslut i negativ riktning. Om den personliga intervjun inte har genomförts med stöd av det ledet ska den beslutande myndigheten ge sökanden en faktisk möjlighet att skriftligen lämna ytterligare uppgifter.

Om det råder oklarhet om sökanden är oförmögen att höras ska den beslutande myndigheten konsultera en medicinsk yrkesutövare för att fastställa om det rör sig om ett övergående tillstånd som gör att sökanden är oförmögen att höras eller om hans eller hennes situation är varaktig. Om det, efter konsultationen med den medicinska yrkesutövaren, står klart att det tillstånd hos sökanden som gör att denna är oförmögen att höras är övergående, ska den beslutande myndigheten skjuta upp den personliga intervjun till dess att sökanden åter kan höras.

Om sökanden inte kan närvara vid den personliga intervjun på grund av specifika omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll ska den beslutande myndigheten boka en ny tid för den personliga intervjun.

12. Sökandena ska närvara vid den personliga intervjun och vara skyldiga att personligen besvara de frågor som ställs.

13. En sökande ska ha rätt att bistås av en rättslig rådgivare vid den personliga intervjun, även när den hålls via videokonferens.

Om den rättsliga rådgivaren är frånvarande ska detta inte hindra den beslutande myndigheten från att genomföra intervjun.

Medlemsstaterna får i nationell rätt föreskriva att om en rättslig rådgivare deltar vid den personliga intervjun får den rättsliga rådgivaren enbart göra inlägg i slutet av intervjun.

14. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 11.1 och 12.1, och förutsatt att tillräckliga ansträngningar har gjorts för att säkerställa att sökanden har getts tillfälle till en personlig intervju, ska avsaknaden av en personlig intervju inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan om internationellt skydd.

Artikel 14

Rapportering och upptagning av personliga intervjuer

1. Den beslutande myndigheten eller någon annan myndighet eller experter som bistår denna i enlighet med artiklarna 5 och 13.6 vid genomförandet av de personliga intervjuerna ska upprätta en ingående och objektiv rapport som innehåller alla väsentliga uppgifter från den personliga intervjun, eller en utskrift av intervjun eller en utskrift av upptagningen av en sådan intervju, som ska ingå i sökandens akt.

2. De personliga intervjuerna ska tas upp genom ljudupptagning. Sökanden ska på förhand informeras om att en sådan upptagning sker och syftet med den. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt kraven för de sökande som är i behov av särskilda förfarandegarantier. Den beslutande myndigheten ska inkludera upptagningen i sökandens akt.

3. Sökanden ska ges möjlighet att muntligen eller skriftligen kommentera eller förtydliga eventuella felöversättningar eller missuppfattningar eller andra faktafel i rapporten, utskriften av intervjun eller utskriften av upptagningen, antingen i samband med att den personliga intervjun avslutas eller inom en fastställd tidsfrist innan den beslutande myndigheten fattar beslut. För detta ändamål ska sökanden underrättas om rapportens hela innehåll, innehållet i utskriften av intervjun eller innehållet i utskriften av upptagningen, om nödvändigt med bistånd av en tolk.

4. Sökanden ska uppmanas att bekräfta att rapportens innehåll eller innehållet i utskriften av intervjun återger den personliga intervjun korrekt. Om sökanden vägrar att bekräfta innehållet ska skälen till vägran noteras i sökandens akt. Vägran ska inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan. Om det råder tvivel om sökandens uttalanden under den personliga intervjun ska ljudupptagningen ges företräde.

5. Sökanden behöver inte uppmanas att kommentera eller förtydliga rapporten eller utskriften av intervjun eller bekräfta att innehållet i rapporten eller utskriften av intervjun korrekt återspeglar intervjun, om

a) upptagningen eller en utskrift av denna enligt nationell rätt kan godtas som bevis vid överklagandeförfarandet, eller

SV

EUT L, 22.5.2024

b) det står klart för den beslutande myndigheten att sökanden kommer att beviljas flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, förutsatt att status som subsidiärt skyddsbehövande erbjuder samma rättigheter och förmåner som flyktingstatus enligt unionsrätten och nationell rätt.

6. Sökande och deras företrädare och rättsliga rådgivare, när sådana har utsetts, ska ha tillgång till den rapport eller de utskrifter som avses i punkt 1 så snart som möjligt efter intervjun och i alla händelser i god tid innan den beslutande myndigheten fattar beslut.

Tillgång till upptagningen ska även ges vid överklagandeförfarandet.

AVSNITT III

Tillhandahållande av rättslig rådgivning och rättsligt bistånd och biträde

Artikel 15

Rätt till rättslig rådgivning och rättsligt bistånd och biträde

1. Sökande ska ha rätt att på ett ändamålsenligt sätt samråda med en rättslig rådgivare eller en annan rådgivare i frågor som rör deras ansökningar i alla skeden av förfarandet.

2. Utan att det påverkar sökandens rätt att välja sin egen rättsliga rådgivare eller en annan rådgivare på egen bekostnad får en sökande begära kostnadsfri rättslig rådgivning vid det administrativa förfarandet i kapitel III i enlighet med artikel 16 och kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde vid överklagandeförfarandet i kapitel V i enlighet med artikel 17.

Sökanden ska så snart som möjligt och senast vid registreringen av ansökan i enlighet med artikel 27 informeras om sin rätt att begära kostnadsfri rättslig rådgivning eller kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

3. Medlemsstaterna får föreskriva om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i det administrativa förfarandet i enlighet med nationell rätt.

4. Medlemsstaterna får organisera tillhandahållandet av rättslig rådgivning och rättsligt bistånd och biträde i enlighet med sina nationella system.

Artikel 16

Kostnadsfri rättslig rådgivning vid det administrativa förfarandet

1. Medlemsstaterna ska, på begäran av sökanden, tillhandahålla kostnadsfri rättslig rådgivning vid det administrativa förfarande som fastställs i kapitel III.

Vid tillämpning av första stycket kan effektiv tillgång till kostnadsfri rättslig rådgivning garanteras genom att en person anförtros att tillhandahålla rättslig rådgivning i det administrativa skedet av förfarandet till flera sökande samtidigt.

2. För det administrativa förfarandet ska kostnadsfri rättslig rådgivning inkludera tillhandahållandet av

a) vägledning om och en förklaring av det administrativa förfarandet, inklusive information om rättigheter och skyldigheter under förfarandet,

b) bistånd gällande inlämnandet av ansökan och vägledning om

i) de olika förfaranden inom ramen för vilka ansökan kan prövas och anledningarna till att dessa förfaranden tillämpas,

ii) de bestämmelser som avgör huruvida en ansökan kan tas upp till prövning,

iii) de rättsliga frågor som uppstår under förfarandet, inklusive information om hur ett beslut om avslag på en ansökan kan överklagas i enlighet med artiklarna 67, 68 och 69.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 får tillhandahållandet av kostnadsfri rättslig rådgivning vid det administrativa förfarandet uteslutas om

- a) ansökan är en första efterföljande ansökan som anses ha lämnats in endast för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut om återvändande som skulle leda till att sökanden omedelbart avlägsnas från medlemsstaten,
- b) ansökan är en andra eller ytterligare efterföljande ansökan,
- c) sökanden redan bistås och biträds av en rättslig rådgivare.

4. Medlemsstaterna får begära bistånd av asylbyrå vid genomförandet av denna artikel. Dessutom får ekonomisk stöd ges till medlemsstaterna genom unionsfonder i enlighet med de rättsakter som reglerar sådana fonder.

Artikel 17

Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde vid överklagandeförfarandet

1. Vid överklagandeförfarandet ska medlemsstaterna på begäran av sökanden säkerställa att han eller hon får kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde. Sådant kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska omfatta utarbetande av de inlagor som krävs enligt nationell rätt, förberedande av överklagandet och, vid en eventuell förhandling, deltagande i den förhandlingen i domstol.

2. Tillhandahållandet av det kostnadsfria rättsliga biståndet och biträdet vid överklagandeförfarandet får uteslutas av medlemsstaterna om

- a) sökanden, som ska redogöra för sin ekonomiska situation, anses ha tillräckliga medel för att på egen bekostnad kunna betala för rättsligt bistånd och biträde,
- b) det anses att överklagandet saknar rimliga utsikter till framgång eller utgör ett missbruk av förfarandet,
- c) överklagandet eller prövningen sker i andra eller högre instans enligt nationell rätt, inbegripet förnyad behandling eller en ytterligare omprövning,
- d) sökanden redan bistås eller biträds av en rättslig rådgivare.

3. Om ett beslut att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattas av en myndighet som inte är en domstol, med motiveringen att överklagandet anses sakna rimliga utsikter till framgång eller utgör missbruk av förfarandet, ska sökanden ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot det beslutet. Sökanden ska för detta ändamål ha rätt att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

Artikel 18

Räckvidden för rättslig rådgivning, rättsligt bistånd och biträde

1. En rättslig rådgivare som rättsligt företräder en sökande i enlighet med villkoren i nationell rätt ska beviljas tillgång till de uppgifter i sökandens akt som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut.

2. Tillgång till uppgifterna eller till källorna i sökandens akt får nekas i enlighet med nationell rätt om röjande av uppgifter eller källor skulle äventyra den nationella säkerheten, säkerheten för de organisationer eller den eller de personer som tillhandahöll uppgifterna eller säkerheten för den eller de personer som uppgifterna hänför sig till, eller om utredningar i samband med medlemsstaternas behöriga myndigheters prövning av ansökningar om internationellt skydd eller medlemsstaternas internationella relationer skulle äventyras eller om uppgifterna eller källorna är sekretessbelagda enligt nationell rätt. I sådana fall ska den beslutande myndigheten

- a) ge domstolarna i överklagandeförfarandet tillgång till uppgifterna eller källorna, och

SV

EUT L, 22.5.2024

- b) säkerställa att sökandens rätt till försvar respekteras.

När det gäller första stycket b ska medlemsstaterna bevilja en rättslig rådgivare som rättsligt företräder sökanden och som genomgått säkerhetskontroll tillgång till uppgifterna eller källorna, i den mån uppgifterna är relevanta för prövningen av ansökan eller för beslutet om att återkalla internationellt skydd.

3. Sökandens rättsliga rådgivare eller den person som anförtratts tillhandahållandet av rättslig rådgivning, som rådgör, bistår eller företräder en sökande ska ha tillträde till områden med begränsat tillträde, såsom förvarsanläggningar och transitområden för att Ridge, bistå eller företräda sökanden i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346.

Artikel 19

Villkor för tillhandahållande av kostnadsfri rättslig rådgivning och kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde

1. Kostnadsfri rättslig rådgivning och kostnadsfritt rättsligt biståndet och biträde ska tillhandahållas av rättsliga rådgivare eller andra rådgivare som enligt nationell rätt är godkända eller tillåtna att rådgå, bistå eller företräda sökandena, eller av icke-statliga organisationer som är ackrediterade enligt nationell rätt att tillhandahålla sökande rättsliga tjänster eller rättsligt biträde.
2. Medlemsstaterna ska fastställa närmare förfaranderegler för hur en sådan begäran om tillhandahållande av kostnadsfri rättslig rådgivning och kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde avseende en ansökan om internationellt skydd ska lämnas in och handläggas, eller tillämpa befintliga regler för en liknande begäran som grundar sig på nationell rätt, förutsatt att dessa regler inte är mer restriktiva eller gör tillgången till kostnadsfri rättslig rådgivning eller kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde omöjlig eller orimligt svår.
3. Medlemsstaterna ska fastställa särskilda regler om uteslutandet av tillhandahållande av kostnadsfri rättslig rådgivning och av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i enlighet med artikel 16.3 respektive artikel 17.2.
4. Medlemsstaterna får också införa belopps- eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfri rättslig rådgivning och kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, förutsatt att dessa gränser inte är godtyckliga eller otillbörligt begränsar tillgången till kostnadsfri rättslig rådgivning och kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde. När det gäller avgifter och andra kostnader ska behandlingen av sökandena inte vara mindre förmånlig än den behandling som deras medborgare vanligtvis får i frågor som gäller rättsligt bistånd.
5. Medlemsstaterna får begära att helt eller delvis få ersättning av sökanden för de kostnader som uppkommit vid tillhandahållandet av rättsligt bistånd och biträde om sökandens ekonomiska situation avsevärt förbättras under förfarandet eller om beslutet att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattades på grundval av oriktiga uppgifter från sökanden. I detta syfte ska sökande omedelbart underrätta de behöriga myndigheterna om alla väsentliga förändringar av sin ekonomiska situation.

AVSNITT IV

Särskilda garantier

Artikel 20

Bedömning av behovet av särskilda förfarandegarantier

1. De behöriga myndigheterna ska göra en individuell bedömning av om sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier, om nödvändigt med bistånd av en tolk. Den bedömningen får integreras i befintliga nationella förfaranden eller i den bedömning som avses i artikel 25 i direktiv (EU) 2024/1346 och behöver inte vara utformad som ett administrativt förfarande. Om så krävs enligt nationell rätt får bedömningen göras tillgänglig och resultaten av bedömningen överförs till den beslutande myndigheten, om sökanden gett sitt samtycke.

2. Den bedömning som avses i punkt 1 ska inledas så snart som möjligt efter det att en ansökan gjorts genom att det fastställs huruvida en sökande uppvisar de första tecknen på att han eller hon kan behöva särskilda förarandegarantier. Den identifieringen ska grundas på synliga tecken, sökandens uttalanden eller beteende eller relevanta handlingar. När det gäller underåriga ska även uttalanden från föräldrar, från den vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne eller från sökandens företrädare beaktas. De behöriga myndigheterna ska när de registrerar ansökan inkludera uppgifter om sådana första tecken i sökandens akt och ska göra de uppgifterna tillgängliga för den beslutande myndigheten.

3. Den bedömning som avses i punkt 1 ska fortsätta efter det att ansökan har lämnats in, med beaktande av uppgifterna i sökandens akt.

Den bedömning som avses i punkt 1 ska slutföras så snart som möjligt och i alla händelser inom 30 dagar. Den ska ses över i händelse av relevanta förändringar av sökandens omständigheter eller om behovet av särskilda förarandegarantier framkommer efter det att bedömningen har slutförts.

4. Den behöriga myndigheten får hänvisa sökanden till lämplig medicinsk yrkesutövare eller psykolog eller till en annan yrkesutövare för rådgivning om sökandens behov av särskilda förarandegarantier, förutsatt att han eller hon i förväg gett sitt samtycke, med prioritering av fall där det finns indikationer på att sökandena kan ha varit utsatta för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt, sexuellt eller könsrelaterat våld och att det skulle kunna ha en negativ inverkan på deras förmåga att delta i förarandet på ett effektivt sätt. Om sökanden samtycker till att hänvisas i enlighet med detta stycke ska ett sådant samtycke anses inbegripa samtycke till att resultaten från hänvisningen överförs till den behöriga myndigheten.

Den beslutande myndigheten ska beakta den rådgivning som tillhandahållits i enlighet med första stycket när den beslutar om vilken typ av särskilda förarandegarantier som kan tillhandahållas sökanden.

I tillämpliga fall och utan att det påverkar den medicinska undersökningen får den bedömning som avses i punkt 1 integreras med de medicinska undersökningar som avses i artiklarna 24 och 25.

5. Relevant personal vid de behöriga myndigheterna samt medicinska utövare, psykologer eller andra yrkesutövare som tillhandahåller rådgivning om behovet av särskilda förarandegarantier ska få utbildning för att kunna upptäcka tecken på sårbarhet hos en sökande som kan behöva särskilda förarandegarantier och tillgodose dessa behov när de har fastställts.

Artikel 21

Sökande i behov av särskilda förarandegarantier

1. Om sökande har konstaterats vara i behov av särskilda förarandegarantier ska de få det stöd som behövs för att de ska kunna utnyttja de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som följer av denna förordning under hela förarandet för internationellt skydd.

2. Om den beslutande myndigheten, inbegripet på grundval av en annan relevant nationell myndighets bedömning, anser att det stöd som behövs och som avses i punkt 1 denna artikel inte kan ges inom ramen för det påskyndade prövningsförarande som avses i artikel 42 eller det gränsförarande som avses i artikel 43, varvid särskild uppmärksamhet ska ägnas åt personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt, sexuellt eller könsrelaterat våld, ska den beslutande myndigheten antingen inte tillämpa eller upphöra att tillämpa dessa föraranden på sökanden.

Artikel 22

Garantier för underåriga

1. Barnets bästa ska komma i främsta rummet när de behöriga myndigheterna tillämpar denna förordning.

2. Den beslutande myndigheten ska göra en bedömning av barnets bästa i enlighet med artikel 26 i direktiv (EU) 2024/1346.

3. Den beslutande myndigheten ska ge en underårig tillfälle till en personlig intervju, även när en ansökan görs på hans eller hennes vägnar i enlighet med artiklarna 32 och 33.1, förutom om detta inte utgör barnets bästa. I detta fall ska den beslutande myndigheten redogöra för skälen till beslutet att inte ge en underårig tillfälle till en personlig intervju.

SV

EUT L, 22.5.2024

Den personliga intervjun av en underårig ska genomföras av en person som har nödvändig kunskap om underårigas rättigheter och särskilda behov. Den ska genomföras på ett barnorienterat och för sammanhanget lämpligt sätt som tar hänsyn till barnets ålder och mognad.

4. Om en underårig är ett medföljande barn ska den personliga intervjun genomföras i närvaro av en vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne och, om en sådan har utsetts, i närvaro av en rättslig rådgivare. Medlemsstaterna får även vid behov och när det är för barnets bästa genomföra den personliga intervjun med den underåriga i närvaro av en person med nödvändig kompetens och sakkunskap. Av motiverade skäl och endast om det är för barnets bästa får den beslutande myndigheten intervjua den underåriga utan att en ansvarig vuxen person är närvarande, förutsatt att den säkerställer att den underåriga under intervjun bistås av en person med den kompetens och sakkunskap som krävs för att skydda hans eller hennes bästa.

5. Beslutet om en underårigs ansökan ska förberedas av relevant personal vid den beslutande myndigheten. Den relevanta personalen ska ha nödvändig kunskap och ha fått lämplig utbildning om underårigas rättigheter och särskilda behov.

Artikel 23

Särskilda garantier för ensamkommande barn

1. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att ensamkommande barn företräds och bistås på ett sådant sätt att de kan utnyttja sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt den här förordningen, förordning (EU) 2024/1351, direktiv (EU) 2024/1346 och förordning (EU) 2024/1358.

2. Om en ansökan görs av en person som uppger sig vara underårig, eller för vilken det finns objektiva skäl att anta att han eller hon är underårig, som är ensamkommande, ska de behöriga myndigheterna

- a) så snart som möjligt och i alla händelser i god tid för de ändamål som avses i punkt 6 och, i tillämpliga fall, i punkt 7 utse en person med den kompetens och sakkunskap som krävs för att tillfälligt bistå den underåriga i syfte att skydda hans eller hennes bästa och allmänna välfärd, vilket gör det möjligt för den underåriga att utnyttja sina rättigheter enligt denna förordning och, i tillämpliga fall, verka som företrädare till dess att en företrädare har utsetts,
- b) så snart som möjligt och senast 15 arbetsdagar från den dag då ansökan görs, utse en företrädare.

Företrädaren och den person som avses i första stycket a i denna punkt får vara samma person som föreskrivs i artikel 27 i direktiv (EU) 2024/1346. Han eller hon ska träffa det ensamkommande barnet och beakta den underårigas egna åsikter om sina behov alltefter den underårigas ålder och mognad.

Om den behöriga myndigheten har konstaterat att en sökande som påstår sig vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, behöver den inte utse en företrädare i enlighet med denna punkt.

De uppgifter som företrädaren eller den person som avses i första stycket a i denna punkt har ska upphöra att gälla om de behöriga myndigheterna, efter den åldersbedömning som avses i artikel 25.1, inte utgår från att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn.

3. Om ett oproportionellt stort antal ansökningar görs av ensamkommande barn eller i andra exceptionella situationer, får den tidsfrist för att utse en företrädare som avses i punkt 2 första stycket b förlängas med tio arbetsdagar.

4. Om en organisation utses enligt punkt 2 ska den utse en fysisk person för att utföra de uppgifter som avses i denna artikel i fråga om ett ensamkommande barn.

5. Den behöriga myndigheten ska omedelbart informera

- a) det ensamkommande barnet, på ett barnvänligt sätt och på ett språk som han eller hon kan förstå, om att den person som avses i punkt 2 första stycket a och hans eller hennes företrädare har utsetts och om hur man i förtroende och under säkra former kan lämna in ett klagomål mot den person som avses i punkt 2 första stycket a eller b,

b) i tillämpliga fall den beslutande myndigheten och den behöriga myndigheten för registrering av ansökan om att en företrädare har utsetts för det ensamkommande barnet, och

c) den person som avses i punkt 2 första stycket a och företrädaren om relevanta faktorer, skeden i förfarandet och tidsfrister kopplade till det ensamkommande barnets ansökan.

Företrädaren och den person som avses i punkt 2 första stycket a ska ha tillgång till innehållet i relevanta handlingar i den underårigas akt, inklusive det särskilda informationsmaterialet för ensamkommande barn.

6. Den person som avses i punkt 2 första stycket a ska träffa det ensamkommande barnet och bland annat utföra följande uppgifter, när så är lämpligt tillsammans med den rättsliga rådgivaren:

a) Försé det ensamkommande barnet med relevant information om de förfaranden som föreskrivs i denna förordning.

b) I tillämpliga fall bistå det ensamkommande barnet i samband med det förfarande för åldersbedömning som avses i artikel 25.

c) I tillämpliga fall försé det ensamkommande barnet med relevant information och bistå honom eller henne i samband med de förfaranden som föreskrivs i förordningarna (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1358.

7. Så länge en företrädare inte har utsetts får medlemsstaterna bemyndiga den person som avses i punkt 2 första stycket a att bistå den underåriga med registreringen och inlämnandet av ansökan eller att lämna in ansökan på den underårigas vägnar i enlighet med artikel 33.

8. Företrädaren ska träffa det ensamkommande barnet och bland annat utföra följande uppgifter, när så är lämpligt, tillsammans med den rättsliga rådgivaren:

a) I tillämpliga fall försé det ensamkommande barnet med relevant information om de förfaranden som föreskrivs i denna förordning.

b) I tillämpliga fall bistå vid det förfarande för åldersbedömning som avses i artikel 25.

c) I tillämpliga fall bistå vid registreringen av ansökan.

d) I tillämpliga fall bistå vid inlämnandet av ansökan eller lämna in ansökan på det ensamkommande barnets vägnar i enlighet med artikel 33.

e) I tillämpliga fall bistå vid förberedelserna inför och närvara vid den personliga intervjun och informera det ensamkommande barnet om syftet med och möjliga konsekvenser av den personliga intervjun och om hur man förbereder sig för intervjun.

f) I tillämpliga fall försé det ensamkommande barnet med relevant information och bistå det ensamkommande barnet i samband med de förfaranden som föreskrivs i förordningarna (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1358.

Vid den personliga intervjun ska företrädaren och den rättsliga rådgivaren ha möjlighet att ställa frågor eller yttra sig inom den ram som fastställs av den person som genomför intervjun.

Den beslutande myndigheten får kräva att det ensamkommande barnet närvarar vid den personliga intervjun, även om företrädaren eller den rättsliga rådgivaren är närvarande.

9. Företrädaren ska utföra sina uppgifter i enlighet med principen om barnets bästa och ha de kvalifikationer, den utbildning och den sakkunskap som krävs. Företrädare ska få regelbunden utbildning för att utföra sina uppgifter och får inte ha ett kriminalregister, särskilt inte vad gäller brott eller förseelser mot barn.

Företrädaren ska endast bytas ut om de behöriga myndigheterna anser att företrädarens eller personens uppgifter inte har utförts på ett korrekt sätt. Organisationer eller fysiska personer som befinner sig i eller skulle kunna befinna sig i en intressekonflikt med det ensamkommande barnet får inte utses till företrädare.

10. De behöriga myndigheterna ska ge en fysisk person som är företrädare eller en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn, och under normala omständigheter högst 30 ensamkommande barn samtidigt, för att säkerställa att han eller hon kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

Om ett oproportionellt stort antal ansökningar görs av ensamkommande barn eller i andra exceptionella situationer får antalet ensamkommande barn per företrädare ökas upp till högst 50 ensamkommande barn.

Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter med ansvar för att regelbundet övervaka att företrädare eller personer som utses enligt punkt 2 första stycket a utför sina utgifter korrekt, inklusive genom att granska de utsedda företrädarnas och de utsedda personernas kriminalregister med regelbundna mellanrum för att identifiera eventuella omständigheter som är oförenliga med deras roll. Dessa administrativa eller rättsliga myndigheter eller andra enheter ska granska klagomål som ensamkommande barn har lämnat in mot utsedda företrädare eller personer som utsetts enligt punkt 2 första stycket a.

AVSNITT V

Medicinsk undersökning och åldersbedömning

Artikel 24

Medicinsk undersökning

1. Om den beslutande myndigheten bedömer att det är relevant för prövningen av en ansökan om internationellt skydd ska den, om sökanden samtycker, begära en medicinsk undersökning av sökanden med avseende på tecken och symptom som skulle kunna tyda på tidigare förföljelse eller allvarlig skada och informeras om resultaten av denna.

2. När det gäller en underårig får den medicinska undersökningen endast utföras om föräldern, den vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, företrädaren eller den person som avses i artikel 23.2 a och, om så föreskrivs i nationell rätt, sökanden, samtycker.

Den medicinska undersökningen ska vara kostnadsfri för sökanden och ska täckas med offentliga medel.

I tillämpliga fall får de hälsokontroller och sårbarhetskontroller som avses i artikel 12 i förordning (EU) 2024/1356 beaktas vid den medicinska undersökning som avses i den här artikeln.

3. Om ingen medicinsk undersökning utförs i enlighet med punkt 1 ska den beslutande myndigheten informera sökande om att de på eget initiativ och på egen bekostnad får genomföra en medicinsk undersökning med avseende på tecken och symptom som skulle kunna tyda på tidigare förföljelse eller allvarlig skada.

4. Resultaten av de medicinska undersökningar som avses i punkterna 1 och 3 ska så snart som möjligt överlämnas till den beslutande myndigheten och till sökanden och vägas in i den beslutande myndighetens bedömning tillsammans med övriga faktorer i ansökan.

5. Den medicinska undersökningen ska vara den minst invasiva typen möjligt och endast utföras av kvalificerade medicinska yrkesutövare. Den ska utföras på ett sätt som respekterar individens värdighet.

6. En sökandes vägran att genomgå en medicinsk undersökning eller beslut att på eget initiativ genomgå en medicinsk undersökning, om en sådan undersökning inte äger rum inom en lämplig tidsram med beaktande av tillgången till tider för medicinska undersökningar i den ansvariga medlemsstaten, ska inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan om internationellt skydd.

Artikel 25

Åldersbedömning av underåriga

1. Om det till följd av uttalanden av sökanden, tillgängliga skriftliga bevis eller andra relevanta indikationer föreligger tvivel om huruvida en sökande är underårig får den beslutande myndigheten göra en multidisciplinär bedömning, inklusive en psykosocial bedömning, som ska utföras av kvalificerade yrkesutövare för att fastställa sökandens ålder inom ramen för

prövningen av en ansökan. Åldersbedömningen får inte baseras uteslutande på sökandes utseende eller beteende. Vid åldersbedömningen ska handlingar som finns tillgängliga betraktas som äkta, såvida inte bevis för motsatsen föreligger, och den underårigas uttalanden ska beaktas.

2. Om det efter den multidisciplinära bedömningen fortfarande föreligger tvivel avseende en sökandes ålder får medicinska undersökningar användas som sista utväg för att fastställa sökandes ålder inom ramen för prövningen av en ansökan. Om resultatet av den åldersbedömning som avses i denna punkt inte är entydigt vad gäller sökandes ålder, eller inkluderar ett åldersintervall under 18 år, ska medlemsstaterna utgå från att sökanden är underårig.

3. Medicinska undersökningar som utförs för de syften som avses i punkt 2 ska vara så lite invasiva som möjligt och utföras med full respekt för individens värdighet. De ska utföras av medicinska yrkesutövare med erfarenhet och sakkunskap i fråga om åldersbedömning.

I de fall där denna punkt är tillämplig ska resultaten från den medicinska undersökningen och den multidisciplinära bedömningen analyseras tillsammans, för att medge ett så tillförlitligt resultat som möjligt.

4. Om medicinska undersökningar används för att bedöma en sökandes ålder, ska den behöriga myndigheten säkerställa att sökande och deras föräldrar, den vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, deras företrädare eller den person som avses i artikel 23.2 a informeras om att en åldersbedömning genom en medicinsk undersökning kan komma att göras, och att denna information ges före prövningen av deras ansökan om internationellt skydd på ett språk de förstår och på ett barnvänligt och åldersanpassat sätt. Den informationen ska innehålla upplysningar om undersökningsmetoden, om eventuella konsekvenser som resultatet av den medicinska undersökningen kan få för prövningen av ansökan och om möjligheten för sökanden att vägra låta den medicinska undersökningen utföras samt konsekvenserna av en sådan vägran. Alla handlingar som rör den medicinska undersökningen ska ingå i sökandens akt.

5. En medicinsk undersökning för bedömning av sökandens ålder får endast utföras om sökandena, deras föräldrar, den ansvariga vuxna person som avses i punkt 4 i den här artikeln, deras företrädare eller den person som avses i artikel 23.2 a samtycker efter att ha fått den information som föreskrivs i punkt 4 i den här artikeln.

6. Det förhållande att sökandena, deras föräldrar, den ansvariga vuxna person som avses i punkt 4 i den här artikeln, deras företrädare eller den person som avses i artikel 23.2 a har vägrat att låta en medicinsk undersökning utföras för åldersbedömningen ska inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan om internationellt skydd. En sådan vägran får endast betraktas som en motbevisbar presumption för att sökanden inte är underårig.

7. En medlemsstat får erkänna beslut avseende åldersbedömning som andra medlemsstater har fattat om åldersbedömningarna har utförts i enlighet med unionsrätten.

KAPITEL III

ADMINISTRATIVT FÖRFARANDE

AVSNITT I

Tillgång till förfarandet

Artikel 26

Göra en ansökan om internationellt skydd

1. En ansökan om internationellt skydd ska anses ha gjorts när en tredjelandsmedborgare eller statslös person, inbegripet ett ensamkommande barn, personligen till en behörig myndighet som avses i artikel 4.1 och 4.2 uttrycker en önskan om att erhålla internationellt skydd från en medlemsstat.

Om tjänstemän från den behöriga myndigheten hyser tvivel om huruvida ett visst uttalande ska betraktas som en ansökan om internationellt skydd ska de uttryckligen fråga personen om han eller hon önskar erhålla internationellt skydd.

2. De myndigheter som ansvarar för mottagningsanläggningarna i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346 ska när så är relevant informeras om att en ansökan har gjorts. För tredjelandsmedborgare som är föremål för den screening som avses i artikel 5.1 i förordning (EU) 2024/1356, får medlemsstaterna välja att tillämpa denna punkt efter det att screeningen har avslutats.

Artikel 27

Registrera ansökningar om internationellt skydd

1. Utan att det påverkar skyldigheterna att samla in och överföra uppgifter i enlighet med artikel 15.1 i förordning (EU) 2024/1358 ska de myndigheter som är behöriga att registrera ansökningar, en annan medlemsstats myndigheter enligt artikel 5.1 b i den här förordningen eller de experter som utplacerats av asylbyrån som bistår dem med den uppgiften registrera en ansökan utan dröjsmål och i alla händelser senast fem dagar efter det att ansökan gjorts. För detta ändamål ska de registrera följande information, som kan komma från det screeningformulär som avses i artikel 17 i förordning (EU) 2024/1356:

- a) Sökandens namn, födelsedatum och födelseort, kön, medborgarskap eller det förhållande att sökanden är statslös, familjemedlemmar enligt definitionen i artikel 2.8 i förordning (EU) 2024/1351 och, när det gäller underåriga, syskon eller släktingar enligt definitionen i artikel 2.9 i den förordningen, som befinner sig i en medlemsstat, i tillämpliga fall, samt andra personuppgifter om sökanden som är relevanta för förfarandet för internationellt skydd och för fastställandet av ansvarig medlemsstat.
- b) Typ, nummer och giltighetstid för varje identitets- eller resehandling som sökanden har gett in och som den behöriga myndigheten anser vara relevanta för att identifiera honom eller henne, för förfarandet för internationellt skydd och för fastställandet av ansvarig medlemsstat, om detta finns tillgängligt.
- c) Datum och ort för ansökan och den myndighet hos vilken ansökan gjordes.
- d) Sökandens vistelseort, bostadsort eller bostadsadress och, i förekommande fall, ett telefonnummer och en e-postadress där sökanden kan nås.

Om uppgifterna i första stycket a och b redan har mottagits av medlemsstaterna innan ansökan görs, ska de inte begäras in på nytt.

2. Om en person uppger sig inte ha något medborgarskap ska detta förhållande tydligt registreras i avvaktan på fastställandet av om personen är statslös.

3. Om en ansökan görs till en myndighet som har till uppgift att ta emot ansökningar om internationellt skydd och som inte är ansvarig för att registrera ansökningar, ska den myndigheten utan dröjsmål och senast inom tre arbetsdagar från det att ansökan gjordes underrätta den myndighet som är ansvarig för att registrera ansökningar. Den myndighet som är ansvarig för att registrera ansökningar ska registrera ansökan så snart som möjligt och senast fem dagar från det att den har tagit emot informationen.

4. Om uppgifterna samlas in av den beslutande myndigheten eller en annan myndighet som bistår denna vid prövningen av ansökan, får den också vid tidpunkten för registreringen samla in ytterligare uppgifter som krävs för prövningen av ansökan.

5. Om ett oproportionellt stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer gör en ansökan inom samma tidsperiod, med följden att det blir omöjligt att registrera ansökningar inom de tidsfrister som anges i punkterna 1 och 3, ska ansökan registreras senast 15 dagar från det att den gjordes.

6. Utan att det påverkar sökandens rätt att lägga fram ny faktorer till stöd för sin ansökan behöver den behöriga myndigheten inte samla in sådana uppgifter som avses i punkt 1 a, b och d och punkt 2 vid en efterföljande ansökan om de uppgifterna redan är tillgängliga för den.

7. För tredjelandsmedborgare som är föremål för den screening som avses i artikel 5.1 i förordning (EU) 2024/1356, ska punkterna 1–6 i den här artikeln tillämpas först efter det att screeningen har avslutats.

Artikel 28

Inlämnande av en ansökan om internationellt skydd

1. Sökanden ska lämna in ansökan till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där ansökan görs så snart som möjligt och senast 21 dagar från det att ansökan registreras, om inte punkt 6 i denna artikel är tillämplig, förutsatt att han eller hon ges en faktisk möjlighet att göra detta i enlighet med denna artikel. Om ansökan inte lämnas in till den beslutande myndigheten ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål underrätta den beslutande myndigheten om att en ansökan har lämnats in.

2. Efter en överföring i enlighet med artikel 46 i förordning (EU) 2024/1351 ska sökanden lämna in ansökan till de behöriga myndigheterna i den ansvariga medlemsstaten så snart som möjligt och senast 21 dagar från det att sökanden identifierar sig för de behöriga myndigheterna i den ansvariga medlemsstaten.

3. Ansökan ska lämnas in personligen på en angiven dag och plats och, om en sådan meddelats, vid en angiven tidpunkt. De behöriga myndigheterna ska meddela sökanden dagen och platsen i fråga. De behöriga myndigheterna får meddela sökanden en tidpunkt.

Medlemsstaterna får i nationell rätt föreskriva att en ansökan ska anses ha lämnats in personligen när den behöriga myndigheten kontrollerar att sökanden är fysiskt närvarande på medlemsstatens territorium vid tidpunkten för registrering eller inlämnandet av en ansökan.

4. Genom undantag från punkt 3 får medlemsstaterna i nationell rätt föreskriva en möjlighet för sökanden att lämna in en ansökan med hjälp av ett formulär, t.ex. om han eller hon inte kan inställa sig personligen på grund av varaktiga allvarliga omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll, såsom avtjänande av fängelsestraff eller långvarig sjukhusvistelse. Ansökan ska anses ha lämnats in under förutsättning att sökanden lämnar in formuläret inom den tidsfrist som anges i punkt 1 och förutsatt att den behöriga myndigheten bedömer att villkoren enligt den här punkten är uppfyllda. I sådana fall ska tidsfristen för prövning av ansökan börja löpa från och med den dag då den behöriga myndigheten mottar formuläret.

5. Om ett oproportionellt stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer gör en ansökan om internationellt skydd inom samma tidsperiod, med följden att det blir omöjligt att ge varje sökande en bokad tid inom den tidsfrist som avses i punkt 1, ska sökanden, vid tillämpning av punkt 3 första stycket, ges en bokad tid för att lämna in sin ansökan vid ett datum som infaller senast två månader från registreringen av ansökan.

6. När sökande lämnar in en ansökan ska de så snart som möjligt lägga fram alla faktorer och handlingar som de förfogar över enligt artikel 4.2 i förordning (EU) 2024/1347 som krävs för att underbygga ansökan. Efter det att sökandena har lämnat in sin ansökan, särskilt vid deras personliga intervju, ska de få lägga fram alla ytterligare faktorer som är relevanta för prövningen, fram till dess att ett beslut inom ramen för det administrativa förfarandet har fattats om deras ansökan.

Medlemsstaterna får fastställa en tidsfrist inom den tidsramen för framläggande av dessa ytterligare faktorer, vilken sökanden ska sträva efter att följa.

7. Medlemsstaterna får organisera tillgången till förfarandet på ett sådant sätt att ansökan görs, registreras eller lämnas in samtidigt. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att alla sökande åtnjuter de garantier som fastställs i artikel 8.2–8.6. Om en ansökan görs, registreras eller lämnas in samtidigt ska sökandena få lägga fram alla faktorer och handlingar som de förfogar över i enlighet med artikel 4.2 i förordning (EU) 2024/1347 som krävs för att underbygga deras ansökan under den personliga intervjun.

Dessutom ska sökandena tillåtas att lägga fram eventuella ytterligare faktorer som är relevanta för prövningen av deras ansökan, fram till dess att ett beslut om deras ansökan fattas inom ramen för det administrativa förfarandet. Medlemsstaterna får fastställa en tidsfrist inom den tidsramen för framläggande av dessa ytterligare faktorer, vilken sökanden ska sträva efter att följa.

Artikel 29

Handlingar som tillhandahålls sökanden

1. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där en ansökan om internationellt skydd görs ska i samband med registreringen av ansökan tillhandahålla sökanden en handling i hans eller hennes eget namn som anger att en ansökan har gjorts och registrerats. Den handlingen ska vara giltig till dess att den handling som avses i punkt 4 har utfärdats.

SV

EUT L, 22.5.2024

Efter en överföring i enlighet med artikel 46 i förordning (EU) 2024/1351 ska de behöriga myndigheterna i den ansvariga medlemsstaten, när sökanden identifierar sig för dem, tillhandahålla sökanden en handling i hans eller hennes eget namn, som anger att en ansökan har gjorts och registrerats och att personen har överförs. Den handlingen ska förbli giltig till dess att den handling som avses i punkt 4 har utfärdats.

2. Den handling som avses i punkt 1 behöver inte tillhandahållas om det är möjligt att utfärda den handling som avses i punkt 4 vid tidpunkten för registreringen.

3. Den handling som avses i punkt 1 ska återkallas när den handling som avses i punkt 4 utfärdas.

4. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där ansökan lämnas in i enlighet med artikel 28.1 och 28.2 ska så snart som möjligt efter det att ansökan lämnats in utfärda en handling som ska omfatta åtminstone följande uppgifter, som vid behov ska uppdateras:

- a) Sökandens namn, födelsedatum och födelseort, kön och medborgarskap eller, i tillämpliga fall, angivande av statslöshet, en ansiktsbild av sökanden och sökandens underskrift.
- b) Utfärdande myndighet, dag och ort för utfärdandet och handlingens giltighetstid.
- c) Personens status som sökande.
- d) Uppgift om att sökanden har rätt att stanna kvar på den medlemsstatens territorium i syfte att få ansökan prövad och uppgift om huruvida sökanden har rätt att fritt förflytta sig inom hela eller en del av den medlemsstatens territorium.
- e) Uppgift om att handlingen inte är en resehandling och att sökanden inte utan tillstånd får resa in till andra medlemsstater.

5. Det ska inte vara nödvändigt att utfärda någon av de handlingar som avses i denna artikel om och så länge sökanden är i förvar eller avtjänar ett fängelsestraff.

När sökanden frigges från förvar eller ett fängelsestraff ska han eller hon tillhandahållas den handling som avses i punkt 1 eller 4. Om sökanden tillhandahålls den handling som avses i punkt 1 vid frigivandet ska sökanden erhålla den handling som avses i punkt 4 så snart som möjligt.

6. När det gäller medföljande barn får de handlingar som avses i denna artikel och som utfärdas till en av sökandens föräldrar eller den vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne i lämpliga fall även omfatta den underåriga.

7. De handlingar som avses i denna artikel behöver inte utgöra identitetsbevis men ska anses vara tillräckliga medel för att sökande ska kunna identifiera sig för nationella myndigheter och få tillgång till sina rättigheter under hela förfarandet för internationellt skydd.

8. I den handling som avses i punkterna 1 och 4 ska anges det datum då sökandens ansökan registrerades.

9. Den handling som avses i punkt 4 ska vara giltig i upp till tolv månader eller till dess att sökanden överförs till en annan medlemsstat i enlighet med förordning (EU) 2024/1351. Om handlingen utfärdas av den ansvariga medlemsstaten ska handlingens giltighetstid förlängas så att den omfattar den period under vilken sökanden har rätt att stanna kvar på dess territorium. Handlingens giltighetstid utgör inte en rätt att stanna kvar om den rätten har upphört att gälla eller tillfälligt upphävs i enlighet med denna förordning.

Artikel 30

Tillgång till förfarandet i försvarsanläggningar och vid gränsövergångsställen

1. Om det finns indikationer på att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som hålls i försvarsanläggningar eller som befinner sig vid gränsövergångsställen, inbegripet transitområden, vid de yttre gränserna, kan vilja göra en ansökan om internationellt skydd ska de behöriga myndigheter som avses i artikel 4 ge dem information om möjligheten att göra detta.

2. Om en sökande gör en ansökan i en förvarsanläggning, i fängelse eller vid gränsövergångsställen, inbegripet transitområden, vid de yttre gränserna ska de behöriga myndigheter som avses i artikel 4 vidta åtgärder för tolktjänster i den utsträckning som är nödvändig för att underlätta tillgång till förfarandet för internationellt skydd.

3. Organisationer och personer som enligt nationell rätt får tillhandahålla rådgivning ska ha faktisk möjlighet att komma i kontakt med sökande som hålls i förvar eller som befinner sig vid gränsövergångsställen, inbegripet transitområden, vid de yttre gränserna. Sådant tillträde får göras föremål för överenskommelse på förhand med de behöriga myndigheterna.

Medlemsstaterna får på grundval av nationell rätt införa begränsningar av det tillträde som avses i första stycket om detta är objektivt sett nödvändigt av skäl som har att göra med säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av ett berört gränsövergångsställe, inbegripet transitområden, eller en förvarsanläggning under förutsättning att tillträdet därigenom inte allvarligt begränsas eller omöjliggörs helt.

Artikel 31

Ansökningar för vuxna personer som behöver hjälp för att utöva sin rättsliga handlingsförmåga

1. När det gäller en vuxen person som behöver hjälp för att utöva sin rättsliga handlingsförmåga i enlighet med nationell rätt (*vuxen person i beroendeställning*) får en vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne göra och lämna in en ansökan på den personens vägnar.

2. Den vuxna personen i beroendeställning ska närvara vid inlämnandet av ansökan, utom om det finns motiverade skäl för att han eller hon inte kan eller bör närvara eller, om en sådan möjlighet föreskrivs i nationell rätt, ansökan lämnas in med hjälp av ett formulär.

Artikel 32

Ansökningar på medföljande barns vägnar

1. Ett medföljande barn ska ha rätt att lämna in en ansökan i eget namn om han eller hon har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten. Om det medföljande barnet inte har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten ska en förälder eller en annan vuxen person, såsom en rättslig vårdnadshavare eller en myndighet för skydd av barn, som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för den underåriga lämna in ansökan på den underårigas vägnar.

2. När det gäller ett medföljande barn som inte har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten och som vid den tidpunkt då föräldern eller en annan vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne gör eller lämnar in ansökan om internationellt skydd befinner sig på samma medlemsstats territorium, särskilt om den underåriga inte har några andra lagliga möjligheter att stanna kvar på samma medlemsstats territorium, ska en ansökan som görs och lämnas in av en förälder eller en annan vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne även betraktas som en ansökan om internationellt skydd som görs och lämnas in på den underårigas vägnar.

Medlemsstaterna får besluta att tillämpa första stycket även på ett medföljande barn som föds eller är närvarande under det administrativa förfarandet.

3. Om den förälder eller den vuxna person som ansvarar för det medföljande barn som avses i punkt 2 lämnar in ansökan på den underårigas vägnar, ska den underåriga närvara vid inlämnandet av ansökan, utom i de fall då det finns motiverade skäl för att den underåriga inte kan eller bör närvara eller, om en sådan möjlighet föreskrivs i nationell rätt, ansökan på den underårigas vägnar lämnas in med hjälp av ett formulär.

Artikel 33

Ensamkommande barns ansökningar

1. Ett ensamkommande barn ska ha rätt att lämna in en ansökan i eget namn om han eller hon har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten. Det ensamkommande barnet ska därför informeras om

SV

EUT L, 22.5.2024

åldern för rättslig handlingsförmåga i den medlemsstat som är ansvarig för att pröva hans eller hennes ansökan om internationellt skydd. Om det ensamkommande barnet inte har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten, ska en företrädare eller en person som avses i artikel 23.2 a lämna in ansökan på hans eller hennes vägnar.

Första stycket i denna punkt ska inte påverka ensamkommande barns rätt till rättslig rådgivning samt rättsligt bistånd och biträde i enlighet med artiklarna 15 och 16.

2. När det gäller ett ensamkommande barn som inte har rättslig handlingsförmåga enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten, ska ansökan lämnas in inom den tidsfrist som anges i artikel 28.1 med beaktande av barnets bästa.

3. Om företrädaren för ett ensamkommande barn eller en person som avses i artikel 23.2 a lämnar in ansökan på den underårigas vägnar, ska den underåriga närvara vid inlämnandet av ansökan, utom i de fall då det finns motiverade skäl till att den underåriga inte kan eller bör närvara eller, om en sådan möjlighet föreskrivs i nationell rätt, ansökan lämnas in med hjälp av ett formulär.

AVSNITT II

Prövningsförfarande

Artikel 34

Prövning av ansökningar

1. Den beslutande myndigheten ska pröva och fatta beslut om ansökningar om internationellt skydd i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II.

2. Den beslutande myndigheten ska fatta beslut om ansökningar om internationellt skydd efter vederbörlig bedömning av om en ansökan kan tas upp till prövning eller efter vederbörlig sakprövning av ansökan. Den beslutande myndigheten ska pröva ansökningarna objektivt, opartiskt och på individuell basis. Vid prövningen av en ansökan ska den beslutande myndigheten beakta följande:

- a) Relevanta uttalanden och relevant dokumentation som läggs fram av sökanden i enlighet med artikel 4.1 och 4.2 i förordning (EU) 2024/1347.
- b) Relevant, precis och aktuell information som avser den rådande situationen i sökandens ursprungsland vid tidpunkten beslutet om ansökan, inbegripet ursprungslandets lagar och andra författningar och sättet på vilket de tillämpas, och som har erhållits från relevanta och tillgängliga källor, unionskällor och internationella källor, inbegripet organisationer som verkar för barns rättigheter, och, om den finns att tillgå, den gemensamma analys om situationen i specifika ursprungsländer samt de vägledningar som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303.
- c) Vid tillämpning av begreppen första asylland eller säkert tredjeland, relevant, precis och aktuell information om den rådande situationen i det tredjeland som betraktas som ett första asylland eller ett säkert tredjeland vid tidpunkten för beslutet om ansökan, inbegripet information och analyser om säkra tredjeländer som avses i artikel 12 i förordning (EU) 2021/2303.
- d) Sökandens individuella ställning och personliga omständigheter, inklusive sådana faktorer som sökandens bakgrund, ålder, kön, könsidentitet och sexuella läggning, för att – på grundval av sökandens personliga omständigheter – bedöma om de handlingar som sökanden har blivit utsatt för eller skulle kunna bli utsatt för skulle innebära förföljelse eller allvarlig skada.
- e) Om sökanden efter att ha lämnat ursprungslandet har ägnat sig åt en verksamhet vars enda syfte eller huvudsakliga syfte var att skapa de nödvändiga förutsättningarna för att ansöka om internationellt skydd, så att man kan bedöma om denna verksamhet skulle utsätta sökanden för förföljelse eller allvarlig skada, såsom avses i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1347, om han eller hon återvänder till det landet.
- f) Huruvida sökanden rimligen kan förväntas begagna sig av skyddet i ett annat land där han eller hon kan hävda medborgarskap.
- g) Under förutsättning att staten eller företrädare för staten inte är de aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada, om det interna skyddsalternativ som avses i artikel 8 i förordning (EU) 2024/1347 är tillämpligt.

3. Den personal som prövar ansökningar och fattar beslut ska ha lämplig kunskap och ska ha fått fortbildning, inbegripet relevant fortbildning enligt artikel 8 i förordning (EU) 2021/2303, om tillämpliga normer på området för asyl- och flyktingrätt. De ska ha möjlighet att vid behov inhämta råd från experter i särskilda frågor, t.ex. medicinska frågor, kulturella frågor, religionsfrågor, frågor som rör psykisk hälsa samt barn- eller könsrelaterade frågor. De får vid behov rådfråga asylbyrån i enlighet med artikel 10.2 b i förordning (EU) 2021/2303.

4. Handlingar som den beslutande myndigheten anser vara relevanta för prövningen av ansökningar ska översättas om så är nödvändigt för prövningen.

Översättningen av dessa relevanta handlingar eller delar av dem kan tillhandahållas av andra enheter och betalas med offentliga medel i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten. Sökanden får på egen bekostnad säkerställa översättning av andra handlingar. Vid efterföljande ansökningar får sökanden ges ansvaret för översättningen av handlingar.

5. Den beslutande myndigheten får prioritera prövningen av en ansökan om internationellt skydd särskilt om

- a) den bedömer att ansökan kan förväntas vara välgrundad,
- b) sökanden har särskilda mottagningsbehov i den mening som avses i artikel 24 i direktiv (EU) 2024/1346 eller behöver särskilda förfarandegarantier enligt artiklarna 20-23 i denna förordning, särskilt om han eller hon är ett ensamkommande barn,
- c) det finns skälig anledning att betrakta sökanden som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten,
- d) ansökan är en efterföljande ansökan,
- e) sökanden har varit föremål för ett beslut i enlighet med artikel 23.2 e i direktiv (EU) 2024/1346, har varit inblandad i att orsaka olägenheter för allmänheten eller har utfört brottsliga handlingar.

Artikel 35

Prövningsförfarandets varaktighet

1. Prövningen för att fastställa om en ansökan inte kan tas upp till prövning i enlighet med artikel 38.1 a, b, c och d samt 38.2 ska avslutas så snart som möjligt och senast två månader från den dag då ansökan lämnades in.

I det fall som avses i artikel 38.1 e ska den beslutande myndigheten avsluta prövningen inom tio arbetsdagar.

Ansökan ska inte anses kunna tas upp till prövning enbart på grund av det förhållande att inget beslut om prövningsbarheten har fattats inom de tidsfrister som anges i denna punkt och i punkt 2.

2. Den beslutande myndigheten får förlänga de tidsfrister som föreskrivs i punkt 1 första stycket med högst två månader om

- a) ett oproportionellt stort antal tredjelandssmedborgare eller statslösa personer gör en ansökan om internationellt skydd inom samma tidsperiod, vilket gör det omöjligt att avsluta bedömningen av om en ansökan kan tas upp till prövning inom de fastställda tidsfristerna,
- b) ärendet involverar komplexa faktiska eller rättsliga omständigheter,
- c) förseningen uppenbart och enbart kan hänföras till sökandens underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 9.

3. Den beslutande myndigheten ska avsluta det påskyndade prövningsförfarandet så snart som möjligt och senast tre månader från den dag då ansökan lämnades in.

4. Den beslutande myndigheten ska säkerställa att ett förfarande för prövning i sak – under förutsättning att det inte är ett påskyndat prövningsförfarande – avslutas så snart som möjligt och inte senare än sex månader från den dag då ansökan lämnades in, utan åsidosättande av kraven på att en adekvat och fullständig prövning utförs.

SV

EUT L, 22.5.2024

5. Den beslutande myndigheten får förlänga den tidsfrist på sex månader som avses i punkt 4 med högst sex månader, om

- a) ett oproportionellt stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer gör en ansökan om internationellt skydd inom samma tidsperiod, med följderna att det blir omöjligt att avsluta förfarandet inom sexmånadersfristen,
- b) ärendet involverar komplexa faktiska eller rättsliga omständigheter,
- c) förseningen uppenbart och enbart kan hänföras till sökandens underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 9.

6. Om en sökande är föremål för ett överföringsförfarande enligt artikel 35 i förordning (EU) 2024/1351, ska den tidsfrist som avses i punkt 4 i den här artikeln börja löpa från och med den dag då ansökan lämnas in i enlighet med artikel 28.2.

7. Den beslutande myndigheten får skjuta upp avslutandet av prövningsförfarandet om den, på grund av osäkra förhållanden i ursprungslandet som förväntas vara av tillfällig natur, inte rimligen kan fatta beslut inom de tidsfrister som fastställs i punkt 4. I sådana fall ska den beslutande myndigheten

- a) se över situationen i det berörda ursprungslandet minst var fjärde månad,
- b) i förekommande fall beakta översyner av situationen i det berörda ursprungslandet som har utförts av asylbyrån,
- c) informera de berörda sökandena – så snart som möjligt och på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå – om skälen till uppskjutandet.

Medlemsstaten ska så snart som möjligt informera kommissionen och asylbyrån om uppskjutandet av förfarandena för det ursprungslandet. Den beslutande myndigheten ska under alla omständigheter avsluta prövningsförfarandet inom 21 månader från det att en ansökan lämnats in.

8. Medlemsstaterna ska fastställa tidsfrister för avslutandet av prövningsförfarandet om en domstol upphäver den beslutande myndighetens beslut och återförvisar ärendet. Dessa tidsfrister ska vara kortare än de tidsfrister som anges i denna artikel.

AVSNITT III

Beslut om ansökningar

Artikel 36

Beslut om ansökningar

1. Ett beslut om en ansökan om internationellt skydd ska vara skriftligt, och det ska delges sökanden så snart som möjligt i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten. Om en företrädare eller rättslig rådgivare rättsligt företräder sökanden, får den behöriga myndigheten delge beslutet till honom eller henne i stället för till sökanden.

2. Om prövning av en ansökan nekas eller om den avslås som ogrundad eller som uppenbart ogrundad med avseende på flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, som uttryckligen återkallad eller som implicit återkallad, ska de faktiska och rättsliga skälen till det anges i beslutet.

3. Sökanden ska skriftligen informeras om resultatet av beslutet och om hur han eller hon kan överklaga ett beslut om att neka prövning av en ansökan eller om att avslå en ansökan som ogrundad eller som uppenbart ogrundad med avseende på flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, eller som implicit återkallad. Den informationen får lämnas som en del av beslutet om ansökan om internationellt skydd. Om sökanden inte bistås av en rättslig rådgivare ska den informationen lämnas på ett språk som sökanden förstår eller rimligen kan förväntas förstå.

4. Om sökanden bistås av en rättslig rådgivare som rättsligt företräder sökanden, får den information som avses i punkt 3 lämnas endast till den rättsliga rådgivaren utan att översättas till ett språk som sökanden förstår eller rimligen kan förväntas förstå. I sådana fall ska sökanden meddelas skriftligt för kännedom på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå om internationellt skydd har beviljats eller ej, tillsammans med allmän information om hur beslutet kan överklagas.

5. Om det rör sig om ansökningar som görs på underårigas vägnar eller för vuxna personer i beroendeställning och samtliga ansökningar åberopar exakt samma grunder som ansökan från den vuxna person som är ansvarig för den underåriga eller den vuxna personen i beroendeställning, får den beslutande myndigheten, efter en individuell bedömning för varje sökande, fatta ett enda beslut som omfattar samtliga sökande, såvida inte detta skulle leda till att en sökandes individuella förhållanden röjs på ett sätt som riskerar att skada hans eller hennes intressen, särskilt vid risk för förföljelse som grundar sig på könsrelaterat våld, människohandel och förföljelse som grundar sig på kön, sexuell läggning, könsidentitet eller ålder. I sådana fall ska ett separat beslut utfärdas och delges den berörda personen i enlighet med punkt 1.

Artikel 37

Avslag på en ansökan och utfärdande av ett beslut om återvändande

Om prövning av en ansökan nekas eller om den avslås som ogrundad eller uppenbart ogrundad med avseende på både flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande, eller som implicit eller uttryckligen återkallad, ska medlemsstaterna utfärda ett beslut om återvändande som är förenligt med direktiv 2008/115/EG och är i överensstämmelse med principen om non-refoulement. Om ett beslut om återvändande eller ett annat beslut om skyldighet att återvända redan har utfärdats innan en ansökan om internationellt skydd görs, krävs det inget beslut om återvändande enligt denna artikel. Beslutet om återvändande ska utfärdas som en del av beslutet om avslag på ansökan om internationellt skydd eller i en separat akt. Om beslutet om återvändande utfärdas i en separat akt, ska det utfärdas samtidigt och tillsammans med beslutet om avslag på ansökan om internationellt skydd eller utan onödigt dröjsmål därefter.

Artikel 38

Beslut om huruvida en ansökan kan tas upp till prövning

1. Den beslutande myndigheten får bedöma om en ansökan kan tas upp till prövning, i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II, och kan bemyndigas enligt nationell rätt att neka prövning av en ansökan om någon av följande grunder är tillämplig:

- a) Ett land som inte är en medlemsstat anses vara ett första asylland för sökanden i enlighet med artikel 58, om det inte är uppenbart att sökanden inte kommer att tillåtas resa in eller resa in på nytt i det landet.
- b) Ett land som inte är en medlemsstat anses vara ett säkert tredjeland för sökanden i enlighet med artikel 59, om det inte är uppenbart att sökanden inte kommer att tillåtas resa in eller resa in på nytt i det landet.
- c) En annan medlemsstat än den som prövar ansökan har beviljat sökanden internationellt skydd.
- d) En internationell brottmålsdomstol eller tribunal har tillhandahållit sökanden säker omplacering till en medlemsstat eller ett tredjeland, eller otvetydigt vidtar åtgärder för detta ändamål, såvida inte nya relevanta omständigheter har uppstått som inte har beaktats av domstolen eller tribunalen eller där det inte fanns någon rättslig möjlighet att ta upp omständigheter som är relevanta för internationellt erkända människorättsnormer inför den internationella brottmålsdomstolen eller tribunalen.
- e) Den berörda sökanden är föremål för ett beslut om återvändande i enlighet med artikel 6 i direktiv 2008/115/EG och gjorde sin ansökan först efter sju arbetsdagar från den dag då han eller hon mottog beslutet om återvändande, under förutsättning att han eller hon hade informerats om konsekvenserna av att inte göra en ansökan inom den tidsfristen och att inga nya relevanta faktorer har framkommit efter utgången av den perioden.

2. Den beslutande myndigheten ska neka prövning av en ansökan om denna är en efterföljande ansökan där inga nya faktorer av relevans enligt artikel 55.3 och 55.5 för prövningen av sökandens rätt att anses berättigad till internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347 eller avseende den grund för att neka prövning av ansökan som tidigare tillämpats, har framkommit eller lagts fram av sökanden.

SV

EUT L, 22.5.2024

*Artikel 39***Beslut efter prövning av en ansökan i sak**

1. En ansökan ska inte prövas i sak om
 - a) en annan medlemsstat är ansvarig i enlighet med förordning (EU) 2024/1351,
 - b) prövning av en ansökan nekas i enlighet med artikel 38, eller
 - c) en ansökan uttryckligen eller implicit återkallas, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 40.2 och 41.5.
2. När en ansökan prövas i sak, ska den beslutande myndigheten fatta ett beslut om huruvida sökanden uppfyller kraven på flyktningstatus och, om så inte är fallet, avgöra huruvida sökanden uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.
3. Den beslutande myndigheten ska avslå en ansökan som ogrundad om den har fastställt att sökanden inte uppfyller kraven för att beviljas internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347.
4. Den beslutande myndigheten får bemyndigas enligt nationell rätt att förklara en ogrundad ansökan som uppenbart ogrundad, om någon av de omständigheter som avses i artikel 42.1 och 42.3 är tillämpliga vid tidpunkten för prövningens avslutande.

*Artikel 40***Uttryckligt återkallande av ansökningar**

1. En sökande får på eget initiativ och när som helst under förfarandet återkalla sin ansökan. Återkallandet av ansökan ska ske skriftligen av sökanden personligen eller lämnas in av den rättsliga rådgivare som rättsligt företräder honom eller henne i enlighet med nationell rätt.
2. De behöriga myndigheterna ska vid tidpunkten för återkallandet av ansökan informera sökanden i enlighet med artikel 8.2 c om alla förfarandemässiga konsekvenser av ett sådant återkallande på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå.
3. Om det uttryckliga återkallandet äger rum vid en annan behörig myndighet än den beslutande myndigheten, ska den myndigheten informera den beslutande myndigheten om återkallandet. Den beslutande myndigheten ska anta ett beslut som förklarar att ansökan uttryckligen har återkallats. Beslutet ska vara slutligt och ska inte kunna överklagas såsom avses i kapitel V i denna förordning.
4. Om den beslutande myndigheten i det skede då ansökan uttryckligen återkallas av sökanden redan har funnit att sökanden inte uppfyller kraven för att beviljas internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347, får den fortfarande fatta ett beslut om att avslå ansökan som ogrundad eller uppenbart ogrundad.

*Artikel 41***Implicit återkallande av ansökningar**

1. En ansökan ska förklaras som implicit återkallad om
 - a) sökanden utan godtagbara skäl inte har lämnat in sin ansökan i enlighet med artikel 28, trots att han eller hon har haft faktisk möjlighet att göra det,
 - b) sökanden vägrar att samarbeta genom att inte lämna den information som avses i artikel 27.1 a och b eller genom att inte lämna sina biometriska uppgifter,
 - c) sökanden vägrar att uppge sin adress, om han eller hon har en sådan, såvida inte de behöriga myndigheterna tillhandahåller inkvartering,

EUT L, 22.5.2024

SV

- d) sökanden inte, utan berättigat skäl, har varit närvarande vid en personlig intervju, trots att han eller hon var skyldig att göra det enligt artikel 13, eller utan berättigat skäl vägrade att svara på frågor under intervjun i sådan utsträckning att resultatet av intervjun var otillräckligt för att ett beslut om grunderna för ansökan skulle kunna fattas,
- e) sökanden upprepade gånger inte har fullgjort de anmälningsskyldigheter som ålagts honom eller henne i enlighet med artikel 9.4 eller inte förblir tillgänglig för de behöriga administrativa eller rättsliga myndigheterna, såvida han eller hon inte kan visa att underlåtenheten att förbli tillgänglig berodde på särskilda omständigheter som han eller hon inte rådde över,
- f) sökanden har lämnat in ansökan i en annan medlemsstat än den som föreskrivs i artikel 17.1 och 17.2 i förordning (EU) 2024/1351 och inte stannar kvar i den medlemsstaten i avvaktan på fastställandet av ansvarig medlemsstat eller genomförandet av överföringsförfarandet, om tillämpligt.
2. Om den myndighet som bedömer om ansökan är implicit återkallad är en annan behörig myndighet än den beslutande myndigheten och om den myndigheten anser att ansökan måste betraktas som implicit återkallad, ska den myndigheten informera den beslutande myndigheten om detta. Den beslutande myndigheten ska anta ett beslut som förklarar att ansökan implicit har återkallats.
3. Om sökanden är närvarande ska den behöriga myndigheten vid tidpunkten för återkallandet informera sökanden i enlighet med artikel 8.2 c om alla förfarandemässiga konsekvenser av ett sådant återkallande på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå.
4. Den behöriga myndigheten får skjuta upp förfarandet för att ge sökanden möjlighet att motivera eller korrigera underlåtenhet eller handlingar enligt punkt 1 innan det fattas ett beslut där ansökan förklaras vara implicit återkallad.
5. En ansökan får avslås som ogrundad eller uppenbart ogrundad om den beslutande myndigheten, i det skede då ansökan återkallas implicit, redan har funnit att sökanden inte uppfyller kraven för att beviljas internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347.

AVSNITT IV

Särskilda förfaranden

Artikel 42

Påskyndat prövningsförfarande

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21.2 ska den beslutande myndigheten, i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II, påskynda prövningen av en ansökan om internationellt skydd om
- a) sökanden vid inlämnandet av sin ansökan och framläggandet av de faktiska omständigheterna endast har tagit med uppgifter som saknar betydelse för prövningen av hans eller hennes rätt att anses som berättigad till internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.
- b) sökanden har lämnat uppenbart inkonsekventa eller motsägelsefulla eller klart falska eller uppenbart osannolika uppgifter eller uppgifter som motsäger relevanta och tillgänglig information om ursprungslandet på ett sätt som gör att hans eller hennes påstående om rätt att anses som berättigad till internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1347 uppenbart är föga övertygande,
- c) sökanden anses, efter att ha beretts full möjlighet att visa godtagbara skäl, uppsåtligen ha vilselett myndigheterna genom att lämna oriktiga uppgifter eller falska handlingar eller genom att undanhålla relevanta uppgifter eller handlingar, särskilt med avseende på sin identitet eller sitt medborgarskap, som kunde ha påverkat beslutet i negativ riktning, eller det finns tydliga skäl att anta att sökanden, i ond tro, har förstört eller gjort sig av med en identitets- eller resehandling i syfte att förhindra att hans eller hennes identitet eller medborgarskap fastställs,
- d) sökanden gör en ansökan enbart för att försena, hindra eller förhindra verkställigheten av ett beslut om att sökanden ska avlägsnas från en medlemsstats territorium,
- e) ett tredjeland kan betraktas som ett säkert ursprungsland för sökanden i den mening som avses i denna förordning,

SV

EUT L, 22.5.2024

- f) det finns skälig anledning att betrakta sökanden som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaterna eller sökanden har med tvång utvisats av allvarliga skäl hänförliga till nationell säkerhet eller allmän ordning enligt nationell rätt,
- g) ansökan är en efterföljande ansökan för vilken prövning inte nekas,
- h) sökanden har rest in på en medlemsstats territorium på ett olagligt sätt eller olagligen har förlängt sin vistelse och, utan goda skäl, inte vare sig har uppsökt de behöriga myndigheterna eller gjort en ansökan om internationellt skydd så snart som möjligt med tanke på omständigheterna kring inresan,
- i) sökanden har rest in på en medlemsstats territorium på ett lagligt sätt och utan goda skäl inte har gjort en ansökan om internationellt skydd så snart som möjligt, med tanke på grunderna för sin ansökan; detta led påverkar inte behovet av internationellt skydd som uppstår på plats (*sur place*), eller
- j) sökanden är medborgare i eller, när det gäller statslösa personer, tidigare stadigvarande bosatt i ett tredjeland för vilket andelen beviljanden av den beslutande myndighetens beslut om internationellt skydd, enligt de senast tillgängliga årliga unionsomfattande genomsnittliga uppgifterna från Eurostat, är 20 % eller lägre, såvida inte den beslutande myndigheten bedömer att en betydande förändring har ägt rum i det berörda tredjelandet sedan offentliggörandet av de relevanta uppgifterna från Eurostat eller att sökanden tillhör en kategori av personer för vilka andelen 20 % eller lägre inte kan anses vara representativ med avseende på deras behov av skydd, bland annat med beaktande av betydande skillnader mellan beslut i första instans och slutliga beslut.

Om asylbyrån har lämnat en vägledning om ett ursprungsland, i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303 som visar att en betydande förändring har ägt rum i det berörda tredjelandet sedan de relevanta uppgifterna från Eurostat offentliggjordes, ska medlemsstaterna använda den vägledningen som referens vid tillämpningen av första stycket j i denna punkt.

2. Om den beslutande myndigheten anser att prövningen av ansökan involverar faktiska eller rättsliga omständigheter som är för komplexa för att prövas inom ramen för ett påskyndat prövningsförfarande, får den fortsätta prövningen i sak i enlighet med artiklarna 35.4 och 39. I så fall ska den berörda sökanden underrättas om förändringen i förfarandet.

3. Det påskyndade prövningsförfarandet får tillämpas på underåriga endast om

- a) sökanden kommer från ett tredjeland som kan betraktas som ett säkert ursprungsland för sökanden i den mening som avses i denna förordning,
- b) det finns rimlig anledning att betrakta sökanden som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten eller sökanden med tvång hade utvisats av allvarliga skäl hänförliga till nationell säkerhet eller allmän ordning enligt nationell rätt,
- c) ansökan är en efterföljande ansökan för vilken prövning inte nekas,
- d) sökanden anses, efter att ha beretts full möjlighet att uppvisa godtagbara skäl, ha uppsätligen vilselett myndigheterna genom att lämna oriktiga uppgifter eller falska handlingar eller genom att undanhålla relevanta uppgifter eller handlingar, särskilt med avseende på sin identitet eller sitt medborgarskap, som kunde ha påverkat beslutet i negativ riktning, eller det finns tydliga skäl att anta att sökanden, i ond tro, har förstört eller gjort sig av med en identitets- eller resehandling i syfte att förhindra att hans eller hennes identitet eller medborgarskap fastställs, eller
- e) sökanden är medborgare i eller, när det gäller statslösa personer, tidigare stadigvarande bosatt i ett tredjeland för vilket andelen beviljanden av den beslutande myndighetens beslut om internationellt skydd, enligt de senast tillgängliga årliga unionsomfattande genomsnittliga uppgifterna från Eurostat, är 20 % eller lägre, såvida inte den beslutande myndigheten bedömer att en betydande förändring har ägt rum i det berörda tredjelandet sedan offentliggörandet av de relevanta uppgifterna från Eurostat eller att sökanden tillhör en kategori av personer för vilka andelen 20 % eller lägre inte kan anses vara representativ med avseende på deras behov av skydd, bland annat med beaktande av betydande skillnader mellan beslut i första instans och slutliga beslut.

Om asylbyrån har lämnat en vägledning om ett ursprungsland, i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303 som visar att en betydande förändring har ägt rum i det berörda tredjelandet sedan de relevanta uppgifterna från Eurostat offentliggjordes, ska medlemsstaterna använda den vägledningen som referens vid tillämpningen av första stycket led e i denna punkt.

Artikel 43

Villkor för att tillämpa gränsförandet för asyl

1. Efter den screening som genomförts i enlighet med förordning (EU) 2024/1356 i tillämpliga fall, och förutsatt att sökanden ännu inte har tillåtits att resa in på medlemsstaternas territorium får en medlemsstat i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II, pröva en ansökan inom ramen för ett gränsförande om den ansökan har gjorts av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som inte uppfyller de villkor för inresa på en medlemsstats territorium som anges i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399. Gränsförandet får äga rum

a) efter en ansökan som gjorts vid ett gränsövergångsställe vid de yttre gränserna eller i ett transitområde,

b) efter omhändertagande i samband med en irreguljär passage av den yttre gränsen,

c) efter landsättning på en medlemsstats territorium efter en sök- och räddningsinsats,

d) efter omfördelning i enlighet med artikel 67.11 i förordning (EU) 2024/1351.

2. Sökande som är föremål för gränsförandet får inte tillåtas att resa in på medlemsstatens territorium, utan att detta påverkar tillämpningen av artiklarna 51.2 och 53.2. De åtgärder som medlemsstater vidtar för att förhindra irreguljär inresa på sitt territorium ska utformas i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346.

3. Med avvikelse från artikel 51.2 första stycket sista meningen ska sökanden inte tillåtas att resa in på medlemsstatens territorium i följande fall:

a) Sökanden har inte rätt att stanna kvar på en medlemsstats territorium i enlighet med artikel 10.4 a eller c.

b) Sökanden har inte rätt att stanna kvar på en medlemsstats territorium i enlighet med artikel 68 och har inte inom den tillämpliga tidsfristen begärt tillåtelse att stanna kvar med avseende på ett överklagandeförande.

c) Sökanden har inte rätt att stanna kvar på en medlemsstats territorium i enlighet med artikel 68 och en domstol har beslutat att sökanden inte ska tillåtas att stanna kvar i avvaktan på resultatet av ett överklagandeförande.

Om sökanden har varit föremål för ett beslut om återvändande som utfärdats i enlighet med direktiv 2008/115/EG eller nekad inresa i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2016/399 ska, i fall som avses i första stycket i den här punkten, artikel 4 i förordning (EU) 2024/1349 tillämpas.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av den övervakningsmekanism som fastställs i artikel 14 i förordning (EU) 2021/2303 och som ett komplement till den mekanismen ska varje medlemsstat fastställa en mekanism för övervakning av grundläggande rättigheter i samband med gränsförandet som uppfyller kriterierna i artikel 10 i förordning (EU) 2024/1356.

Artikel 44

Beslut inom ramen för gränsförandet för asyl

1. Om ett gränsförande tillämpas får beslut fattas om följande:

a) Om en ansökan kan tas upp till prövning i enlighet med artikel 38.

b) Grunderna för en ansökan, om någon av de omständigheter som avses i artikel 42.1 a–g och j samt artikel 42.3 b är tillämplig.

2. Om antalet sökande överstiger det antal som avses i artikel 47.1 ska vid beslut om huruvida gränsförandet ska tillämpas i enlighet med artikel 42.1 c, f eller j, eller artikel 42.3 b följande kategorier av ansökningar prioriteras:

a) Ansökningar från vissa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som tidigare varit stadigvarande bosatta i ett tredjeland, för vilka det vid ett avslagsbeslut finns större utsikter för återvändande till deras ursprungsland, till det land där de tidigare hade sin stadigvarande bosättning, till ett säkert tredjeland eller till ett första asylland i den mening som avses i denna förordning, beroende på vad som är tillämpligt.

SV

EUT L, 22.5.2024

- b) Ansökningar från vissa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som tidigare varit stadigvarande bosatta i ett tredjeland som av starka skäl betraktas som en fara för den inre säkerheten eller den allmänna ordningen i en medlemsstat.
- c) Utan att det påverkar tillämpningen av led b, ansökningar från vissa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som tidigare varit stadigvarande bosatta i ett tredjeland, som inte är underåriga och deras familjemedlemmar.
3. När gränsförfarandet tillämpas på underåriga och deras familjemedlemmar ska prövningen av deras ansökningar prioriteras.

Medlemsstaterna får också prioritera prövningen av ansökningar från vissa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som tidigare varit stadigvarande bosatta i tredjeländer för vilka det vid ett avslagsbeslut finns större utsikter för återvändande till deras ursprungsland, till det land där de tidigare hade sin stadigvarande bostättning, till ett säkert tredjeland eller till ett första asylland i den mening som avses i denna förordning, beroende på vad som är tillämpligt.

Artikel 45

Obligatorisk tillämpning av gränsförfarandet för asyl

1. En medlemsstat ska pröva en ansökan inom ramen för ett gränsförfarande i de fall som avses i artikel 43.1 om någon av de omständigheter som avses i artikel 42.1 c, f eller j är tillämplig.
2. Om de omständigheter som avses i artikel 42.1 f är tillämpliga och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 54 ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att i så stor utsträckning som det är möjligt upprätthålla familjesammanhållning i gränsförfarandet.
3. Vid tillämpning av punkt 2 ska, i syfte att upprätthålla familjesammanhållning, med "medlemmar av sökandens familj", i den mån familjen existerade redan innan sökanden anlände till medlemsstaternas territorium, avses följande familjemedlemmar till sökanden som befinner sig på samma medlemsstats territorium med avseende på ansökan om internationellt skydd:
- a) Make eller maka till sökanden eller hans/hennes ogifta partner i en stadigvarande relation, om lag eller praxis i den berörda medlemsstaten jämställer ogifta par med gifta par.
- b) Underåriga barn till par som avses i led a eller till sökanden, på villkor att de är ogifta, och oavsett om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats enligt nationell rätt.
- c) Om sökanden är underårig och ogift, fadern, modern eller en annan vuxen som enligt lag eller enligt praxis i den medlemsstat i vilken den vuxna befinner sig ansvarar för sökanden.
- d) Om sökanden är underårig och ogift, sökandens syskon, förutsatt att de är ogifta och underåriga.

Vid tillämpning av första stycket b, c och d ska en underårig på grundval av en individuell bedömning anses vara ogift om äktenskapet inte skulle kunna ingås i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten, särskilt med hänsyn till den lagliga åldersgränsen för att ingå äktenskap.

4. Om kommissionen på grundval av den information som erhållits inom ramen för den övervakning som utförts i enlighet med artiklarna 14 och 15 i förordning (EU) 2021/2303 har anledning att anta att en medlemsstat inte uppfyller de krav som fastställs i artikel 54.2, ska den utan dröjsmål rekommendera tillfälligt upphävande av tillämpningen av gränsförfarandet för familjer med underåriga i enlighet med artikel 53.2 b. Kommissionen ska offentliggöra den rekommendationen.

Den berörda medlemsstaten ska i största möjliga utsträckning beakta kommissionens rekommendation med hänsyn till sina skyldigheter enligt artikel 53.2 b och i syfte att åtgärda de brister som fastställts för att säkerställa att kraven i artikel 54.2 uppfylls fullt ut. Den berörda medlemsstaten ska informera kommissionen om de åtgärder som vidtagits för att ge verkan åt rekommendationen.

Artikel 46

Tillräcklig kapacitet på unionsnivå

Tillräcklig kapacitet på unionsnivå ska anses vara 30 000.

Artikel 47

En medlemsstats tillräckliga kapacitet

1. Kommissionen ska genom genomförandeakter beräkna det antal som motsvarar den tillräckliga kapaciteten för varje medlemsstat genom användning av formeln i punkt 4.

Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska kommissionen också genom genomförandeakter fastställa det högsta antal ansökningar som en medlemsstat måste pröva inom ramen för gränsförfarandet per år. Detta högsta antal ska vara två gånger det antal som erhålls genom användning av den formel som fastställs i punkt 4 från och med den 12 juni 2026, tre gånger det antal som erhålls genom användning av formeln i punkt 4 från och med den 13 juni 2027 och fyra gånger det antal som erhålls genom användning av formeln i punkt 4 från och med den 13 juni 2028.

2. Om en medlemsstats tillräckliga kapacitet enligt punkt 1 första stycket har uppnåtts ska det inte längre krävas av den medlemsstaten att den genomför gränsförfaranden i de fall som avses i artikel 43.1 om de omständigheter som avses i artikel 42.1 j är tillämpliga.

3. Om en medlemsstat har prövat det högsta antal ansökningar som avses i punkt 1 andra stycket ska det inte längre krävas av den medlemsstaten att den genomför gränsförfarandet i de fall som avses i artikel 43.1 om de omständigheter som avses i artikel 42.1 c eller j är tillämpliga. Medlemsstaten ska emellertid inom ramen för gränsförfarandet fortsätta att pröva ansökningar från tredjelandsmedborgare på vilka de omständigheter som avses i artikel 42.1 f och 42.3 b är tillämpliga.

4. Det antal som avses i punkt 1 första stycket ska beräknas genom att det antal som anges i artikel 46 multipliceras med summan av irreguljära gränspassager vid den yttre gränsen, ankomster efter sök- och räddningsinsatser och nekade inresor vid den yttre gränsen i den berörda medlemsstaten under de föregående tre åren och att det på så sätt erhållna resultatet divideras med summan av irreguljära gränspassager vid den yttre gränsen, ankomster efter sök- och räddningsinsatser och nekade inresor vid den yttre gränsen i unionen som helhet under samma period enligt senast tillgängliga uppgifter från Frontex och Eurostat.

5. Den första genomförandeakten enligt punkt 1 ska antas av kommissionen den 12 augusti 2024 och därefter den 15 oktober vart tredje år.

När kommissionen har antagit en genomförandeakt enligt punkt 1 ska varje medlemsstat säkerställa att den, inom sex månader från antagandet av den andra genomförandeakten och alla sådana efterföljande genomförandeakter, har den tillräckliga kapacitet som anges i den genomförandeakten. När det gäller den första av sådana genomförandeakter ska medlemsstaterna säkerställa att den har den tillräckliga kapacitet som anges i den genomförandeakten före den 12 juni 2026.

Artikel 48

Tillämplig åtgärd om en medlemsstats tillräckliga kapacitet uppnås

1. Om antalet sökande som omfattas av gränsförfarandet för asyl i en medlemsstat vid en given tidpunkt, i kombination med antalet personer som omfattas av ett gränsförfarande som fastställts i enlighet med förordning (EU) 2024/1349 eller, i tillämpliga fall, ett motsvarande gränsförfarande för återvändande som fastställts i nationell rätt, är lika med eller överstiger det antal som anges för den medlemsstaten i kommissionens genomförandeakt enligt artikel 47.1 första stycket, får denna medlemsstat underrätta kommissionen om det.

2. Om en medlemsstat underrättar kommissionen i enlighet med punkt 1 är denna medlemsstat, genom undantag från artikel 45.1, inte skyldig att inom ramen för ett gränsförfarande pröva ansökningar som görs av sådana sökande som avses i artikel 42.1 j vid den tidpunkt då antalet sökande som är föremål för gränsförfarandet i den medlemsstaten är lika med eller överstiger det antal som avses i artikel 47.1 första stycket.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Den åtgärd som föreskrivs i punkt 2 ska tillämpas på grundval av in- och utflöden, och den berörda medlemsstaten ska vara skyldig att fortsätta att inom ramen för ett gränsförfarande pröva ansökningar som görs av sådana sökande som avses i artikel 42.1 j så snart antalet sökande som är föremål för gränsförfarandet i den medlemsstaten vid varje given tidpunkt är lägre än det antal som avses i artikel 47.1 första stycket.

4. Den åtgärd som föreskrivs i punkt 2 får tillämpas av en medlemsstat för återstoden av samma kalenderår från och med dagen efter datumet för underrättelse i enlighet med punkt 1.

Artikel 49

Underrättelse från en medlemsstat om tillräcklig kapacitet har uppnåtts

1. Den underrättelse som avses i artikel 48 ska innehålla följande uppgifter:
 - a) Antalet sökande som omfattas av gränsförfarandet för asyl, ett gränsförfarande som fastställt i enlighet med förordning (EU) 2024/1349 eller, i tillämpliga fall, ett motsvarande gränsförfarande för återvändande som fastställts i nationell rätt i den berörda medlemsstaten vid tidpunkten för underrättelsen.
 - b) Den åtgärd som avses i artikel 48 och som den berörda medlemsstaten avser att tillämpa eller fortsätta att tillämpa.
 - c) En underbyggd motivering till stöd för den berörda medlemsstatens avsikt som beskriver hur vidtagandet av åtgärden i fråga kan hjälpa till att åtgärda situationen och, i tillämpliga fall, andra åtgärder som den berörda medlemsstaten har vidtagit eller planerar att vidta på nationell nivå för att avhjälpa situationen, inbegripet dem som avses i artikel 6.3 i förordning (EU) 2024/1351.
2. Medlemsstaterna får i tillämpliga fall underrätta kommissionen i enlighet med artikel 48 i den här förordningen som en del av den underrättelse som avses i artiklarna 58 och 59 i förordning (EU) 2024/1351.
3. Om en medlemsstat underrättar kommissionen i enlighet med artikel 48 ska den berörda medlemsstaten informera övriga medlemsstater om detta.
4. En medlemsstat som tillämpar den åtgärd som avses i artikel 48 ska varje månad informera kommissionen om följande:
 - a) Antalet sökande som är föremål för gränsförfarandet i den medlemsstaten vid den tidpunkten.
 - b) Utvecklingen av in- och utflöden när det gäller antalet personer som är föremål för gränsförfaranden för varje vecka den månaden.
 - c) Antalet personal som ansvarar för att pröva ansökningar i gränsförfarandet.
 - d) Prövningsförfarandets genomsnittliga varaktighet under det administrativa skedet av förfarandet.
 - e) Den genomsnittliga varaktigheten av en prövning i domstol av en begäran om att få stanna kvar i avvaktan på överklagandet.

Kommissionen ska övervaka tillämpningen av den åtgärd som avses i artikel 48 i denna förordning och i detta syfte se över den information som medlemsstaterna lämnar. Kommissionen ska i den rapport som avses i artikel 9 i förordning (EU) 2024/1351 göra en bedömning av tillämpningen av den åtgärd som avses i artikel 48 i denna förordning i varje medlemsstat.

Artikel 50

Underrättelse från en medlemsstat om det årliga högsta antalet ansökningar har uppnåtts

Om antalet ansökningar som har prövats inom ramen för gränsförfarandet i en medlemsstat inom ett kalenderår är lika med eller överstiger det högsta antal ansökningar som fastställs för den medlemsstaten i den genomförandeakt som avses i artikel 47.1, får den medlemsstaten underrätta kommissionen om detta.

Om medlemsstaten har underrättat kommissionen i enlighet med första stycket i denna artikel ska kommissionen utan dröjsmål granska de uppgifter som lämnats av den berörda medlemsstaten för att kontrollera att den berörda medlemsstaten i gränsförfarandet sedan början av kalenderåret har prövat ett antal ansökningar som är lika med eller överstiger det antal som fastställs för den medlemsstaten i den genomförandeakt som avses i artikel 47.1.

När kontrollen har slutförts ska kommissionen genom en genomförandeakt bemyndiga den berörda medlemsstaten att inte pröva ansökningar från sådana sökande som avses i artikel 42.1 c och j i gränsförfarandet.

Ett sådant bemyndigande ska inte undanta medlemsstaten från skyldigheten att inom ramen för gränsförfarandet pröva ansökningar från sådana sökande som avses i artikel 42.1 f och 42.5 b.

Artikel 51

Tidsfrister

1. Med avvikelse från artikel 28 i denna förordning ska ansökningar som är föremål för ett gränsförfarande lämnas in senast fem dagar från det att de registrerades första gången eller, efter en överföring i enlighet med artikel 67.11 i förordning (EU) 2024/1351, fem dagar från det att sökanden anlände till omfördelningsmedlemsstaten efter en sådan överföring, förutsatt att sökanden ges en faktiskt möjlighet att göra detta. Underlåtenhet att iakttä tidsfristen på fem dagar ska inte påverka den fortsatta tillämpningen av gränsförfarandet.

2. Gränsförfarandet ska vara så kort som möjligt samtidigt som det ska möjliggöra en fullständig och rättvis prövning av ansökan. Utan att det påverkar tredje stycket i denna punkt ska gränsförfarandet pågå i högst tolv veckor från det att ansökan registreras till dess att sökanden inte längre har rätt att stanna kvar och inte tillåts stanna kvar. Efter denna period ska sökanden tillåtas att resa in på medlemsstatens territorium, förutom om artikel 4 i förordning (EU) 2024/1349 är tillämplig.

Medlemsstaterna ska, genom undantag från artikel 35, fastställa bestämmelser om prövningsförfarandets varaktighet, om varaktigheten av en prövning i domstol av en begäran om att få stanna kvar som lämnats in i enlighet med artikel 68.4 och 68.5 och, i tillämpliga fall, om överklagandeförfarandets varaktighet. Den fastställda varaktigheten ska säkerställa att alla dessa steg i förfarandet avslutas inom tolv veckor från det att ansökan registrerades.

Tolvveckorsperioden får förlängas till 16 veckor om den medlemsstat till vilken personen överförs i enlighet med artikel 67.11 i förordning (EU) 2024/1351 tillämpar gränsförfarandet.

Artikel 52

Fastställande av ansvarig medlemsstat och omfördelning

1. Om villkoren för gränsförfarandet är tillämpliga ska medlemsstaterna besluta att genomföra förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan, vilket föreskrivs i förordning (EU) 2024/1351 på de platser på vilka gränsförfarandet genomförs, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 51.2 i den här förordningen.

2. Om villkoren för att tillämpa gränsförfarandet är uppfyllda i den medlemsstat från vilken sökanden överförs, får ett gränsförfarande tillämpas av den medlemsstat till vilken sökanden överförs i enlighet med artikel 67.11 i förordning (EU) 2024/1351, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 51.2 i den här förordningen.

Artikel 53

Undantag från gränsförfarandet för asyl

1. Gränsförfarandet ska tillämpas på ensamkommande barn endast under de omständigheter som avses i artikel 42.3 b. Om det råder tvivel om sökandens ålder ska de behöriga myndigheterna omgående göra en åldersbedömning i enlighet med artikel 25.

2. Medlemsstaterna får inte tillämpa eller ska upphöra att tillämpa gränsförfarandet i varje skede av förfarandet om

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) den beslutande myndigheten anser att grunderna för att neka prövning av en ansökan eller för att tillämpa det påskyndade prövningsförfarandet inte är tillämpliga eller inte längre är tillämpliga,
- b) det nödvändiga stödet inte kan ges till sökande med särskilda mottagandebehov, inbegripet underåriga, i enlighet med kapitel IV i direktiv (EU) 2024/1346, på de platser som avses i artikel 54,
- c) det nödvändiga stödet inte kan ges till sökande i behov av särskilda förfarandegarantier på de platser som avses i artikel 54,
- d) det finns relevanta medicinska skäl att inte tillämpa gränsförfarandet, inklusive skäl som rör psykisk hälsa,
- e) de garantier och förhållanden för förvar som föreskrivs i artiklarna 10–13 i direktiv (EU) 2024/1346 inte är uppfyllda eller inte längre är uppfyllda och gränsförfarandet inte kan tillämpas på sökanden utan förvar.

I de fall som anges i första stycket i denna punkt ska den behöriga myndigheten tillåta sökanden att resa in på medlemsstatens territorium och tillämpa det förfarande som fastställs i kapitel III som är lämpligt.

Artikel 54

Platser för genomförande av gränsförfarandet för asyl

1. Under prövningen av ansökningar som är föremål för ett gränsförfarande ska en medlemsstat, i enlighet med artikel 9 i direktiv (EU) 2024/1346 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 i det direktivet, som en allmän regel kräva att de sökande vistas vid eller i närheten av den yttre gränsen eller transitområdena, eller på andra anvisade områden inom sitt territorium, med fullt beaktande av den medlemsstaternas särskilda geografiska förhållanden.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 47 ska medlemsstaterna säkerställa att familjer med underåriga vistas i mottagningsanläggningar som är lämpade för deras behov efter att en bedömning av barnets bästa har gjorts och ska säkerställa en levnadsstandard som är lämplig för den underårigas fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling i fullständig överensstämmelse med kraven i kapitel IV i direktiv (EU) 2024/1346..
3. Varje medlemsstat ska senast den 11 april 2026, meddela kommissionen om de platser på vilka gränsförfarandet kommer att genomföras, inbegripet vid tillämpningen av artikel 45. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa platser kapacitet är tillräcklig för att pröva de ansökningar som omfattas av artikel 45. Alla ändringar av angivelsen av de platser där gränsförfarandet genomförs ska meddelas till kommissionen inom två månader från det att ändringarna har gjorts.
4. Kravet på vistelse på en viss ort i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 ska inte betraktas som tillstånd att resa in till och vistas på en medlemsstats territorium.
5. Om en sökande som omfattas av gränsförfarandet behöver överföras till den beslutande myndigheten eller till en behörig domstol i första instans för ett sådant förfarande, eller överföras i syfte att erhålla medicinsk behandling, ska denna resa inte i sig utgöra en inresa till en medlemsstats territorium.

Artikel 55

Efterföljande ansökningar

1. En ansökan som görs när ett slutligt beslut om en tidigare ansökan från samma sökande ännu inte har fattats ska betraktas som en ytterligare utsaga och inte som en ny ansökan.

Denna ytterligare utsaga ska prövas i den ansvariga medlemsstaten inom ramen för den pågående prövningen i det administrativa förfarandet eller inom ramen för ett pågående överklagandeförfarande, i den mån den behöriga domstolen får beakta de faktorer som ligger till grund för den ytterligare utsagan.

EUT L, 22.5.2024

SV

2. Varje ytterligare ansökan som en sökande gör i någon medlemsstat efter det att ett slutligt beslut har fattats om en tidigare ansökan från samma sökande ska betraktas som en efterföljande ansökan och prövas av den ansvariga medlemsstaten.
3. En efterföljande ansökan ska bli föremål för en preliminär prövning varvid den beslutande myndigheten ska fastställa om nya faktorer har framkommit eller lagts fram av sökanden och vilka
- a) på ett avgörande sätt förbättrar sökandens möjligheter att anses berättigad till internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1347, eller
- b) avser en grund för att vägra pröva ansökan som tidigare tillämpats, om prövning av den tidigare ansökan nekades.
4. Den preliminära prövningen ska utföras på grundval av skriftliga inlagor eller en personlig intervju i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II. Särskilt får den personliga intervjun utgå om det redan utifrån de skriftliga inlagorna är tydligt att ansökan inte innehåller några nya faktorer enligt punkt 3.
5. De faktorer som sökanden lägger fram ska betraktas som nya endast om sökanden, utan egen förskyllan, var oförmögen att lägga fram dem i samband med den tidigare ansökan. Faktorer som sökanden hade kunnat lägga fram tidigare behöver inte beaktas, om de inte på ett avgörande sätt ökar sannolikheten för att prövning av ansökan inte kommer att nekas eller att sökanden anses berättigad till internationellt skydd eller om en tidigare ansökan avslogs som implicit återkallad i enlighet med artikel 41 utan prövning i sak.
6. Om nya faktorer enligt punkt 3 har lagts fram av sökanden eller har framkommit, ska ansökan prövas ytterligare i sak, om det inte kan anses att prövning av ansökan ska nekas på någon annan grund som föreskrivs i artikel 38.1.
7. Om inga nya faktorer enligt punkt 3 har lagts fram av sökanden eller har framkommit, ska prövning av ansökan nekas i enlighet med artikel 38.2.

Artikel 56

Undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar

Utan att det påverkar tillämpningen av principen om non-refoulement får medlemsstaterna medge ett undantag från rätten att stanna kvar på deras territorium och göra ett undantag från artikel 68.5 d om

- a) en första efterföljande ansökan har lämnats in endast för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut som skulle leda till att sökanden omedelbart avlägsnas från den medlemsstaten och inte prövas vidare i enlighet med artikel 55.7, eller
- b) en andra eller ytterligare efterföljande ansökan görs i någon medlemsstat efter ett slutligt beslut om att prövning av en tidigare efterföljande ansökan nekats eller att den avslås som ogrundad eller uppenbart ogrundad.

AVSNITT V

Säkert land-begreppen

Artikel 57

Begreppet effektivt skydd

1. Ett tredjeland som har ratificerat och respekterat Genëvekonventionen inom gränserna för de undantag eller begränsningar som, i enlighet med vad som är tillåtet enligt den konventionen, gjorts av det tredjelandet ska anses säkerställa effektivt skydd. Vid geografiska begränsningar som gjorts av tredjelandet ska förekomsten av skydd för personer som inte omfattas av Genëvekonventionen bedömas i enlighet med de kriterier som anges i punkt 2.
2. I andra fall än dem som avses i punkt 1 ska tredjelandet anses säkerställa effektivt skydd endast om minst följande kriterier är uppfyllda:

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) De personer som avses i punkt 1 har tillstånd att stanna kvar på det berörda tredjelandets territorium.
- b) De personer som avses i punkt 1 har tillgång till medel för uppehälle som är tillräckliga för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard med hänsyn till den övergripande situationen i det mottagande tredjelandet.
- c) De personer som avses i punkt 1 har tillgång till sjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar enligt de villkor som gäller generellt i det tredjelandet.
- d) De personer som avses i punkt 1 har tillgång till utbildning enligt de villkor som gäller generellt i det tredjelandet.
- e) Effektivt skydd förblir tillgängligt till dess att man kan finna en hållbar lösning.

Artikel 58

Begreppet första asylland

1. Ett tredjeland får endast betraktas som första asylland för en sökande om följande gäller i det landet:
 - a) Sökanden åtnjöt sådant effektivt skydd i enlighet med Genèvekonventionen som avses i artikel 57.1, eller åtnjöt sådant effektivt skydd som avses i artikel 57.2, innan han eller hon reste in till unionen och kan fortfarande erhålla detta skydd.
 - b) Sökandens liv och frihet är inte hotade på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk åskådning.
 - c) Sökanden löper inte någon verklig risk för allvarlig skada enligt definitionen i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1347.
 - d) Sökanden är skyddad mot refoulement i enlighet med Genèvekonventionen och mot avlägsnande som strider mot rätten till skydd mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i enlighet med folkrätten.
2. Begreppet första asylland får endast tillämpas om sökanden inte kan lägga fram faktorer som motiverar att begreppet första asylland inte är tillämpligt på honom eller henne, inom ramen för en individuell bedömning.
3. Ett tredjeland får endast betraktas som ett första asylland för ett ensamkommande barn om det inte strider mot hans eller hennes bästa och om medlemsstaternas myndigheter först har erhållit en försäkran från det berörda tredjelandets myndigheter om att det ensamkommande barnet kommer att tas om hand av dessa myndigheter och att han eller hon omedelbart kommer att åtnjuta effektivt skydd i enlighet med artikel 57.
4. Om prövning av en ansökan nekas genom tillämpning av begreppet första asylland ska den beslutande myndigheten
 - a) informera sökanden i enlighet med artikel 36, och
 - b) förse sökanden med en handling på det berörda tredjelandets språk som underrättar myndigheterna i det landet om att ansökan inte har prövats i sak till följd av att begreppet första asylland har tillämpats.
5. Om det berörda tredjelandet inte tillåter att sökanden reser in på nytt till dess territorium eller inte svarar inom den tidsfrist som den behöriga myndigheten fastställt, ska sökanden ha tillgång till förfarandet i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II och i avsnitt I i kapitel III.

Artikel 59

Begreppet säkert tredjeland

1. Ett tredjeland får endast fastställas som ett säkert tredjeland om följande gäller i det landet:
 - a) Utlänningsars liv och frihet är inte hotade på grund av ras, religion, medborgarskap, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk övertygelse.

b) Utlänningar löper inte någon verklig risk för allvarlig skada enligt definitionen i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1347.

c) Utlänningar är skyddade mot refoulement i enlighet med Genèvekonventionen och mot avlägsnande som strider mot rätten till skydd mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i enlighet med folkrätten.

d) Det finns möjlighet att begära och, om villkoren är uppfyllda, få effektivt skydd enligt artikel 57.

2. Ett tredjeland får fastställas som ett säkert tredjeland både på unionsnivå och nationell nivå med undantag för specifika delar av dess territorium eller tydligt identifierbara kategorier av personer.

3. Bedömningen av om ett tredjeland får fastställas som ett säkert tredjeland i enlighet med denna förordning ska grunda sig på ett urval av relevanta och tillgängliga informationskällor, bland annat information från medlemsstater, asylbyrå, Europeiska utrikesjästen, FN:s flyktingkommissariat, Europarådet och andra berörda internationella organisationer.

4. Begreppet säkert tredjeland får tillämpas

a) om ett tredjeland har fastställts som ett säkert tredjeland på unionsnivå eller nationell nivå i enlighet med artikel 60 eller 64 eller

b) med avseende på en särskild sökande om landet inte har fastställts som säkert tredjeland på unionsnivå eller nationell nivå, förutsatt att villkoren i punkt 1 är uppfyllda med avseende på den sökanden.

5. Begreppet säkert tredjeland får tillämpas endast om

a) sökanden inte kan lägga fram faktorer som motiverar att begreppet säkert tredjeland inte är tillämpligt på honom eller henne, inom ramen för en individuell bedömning,

b) sökanden har en anknytning till det berörda tredjelandet som gör att det skulle vara rimligt för honom eller henne att resa till det landet.

6. Ett tredjeland får endast betraktas som ett säkert tredjeland för ett ensamkommande barn om det inte strider mot hans eller hennes bästa och om medlemsstaternas myndigheter först har erhållit en försäkran från det berörda tredjelandets myndigheter om att det ensamkommande barnet kommer att tas om hand av dessa myndigheter och att han eller hon omedelbart kommer att ha tillgång till effektivt skydd enligt definitionen i artikel 57.

7. Om unionen och ett tredjeland gemensamt har nått ett avtal i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget om att migranter som beviljats inresa enligt det avtalet kommer att skyddas i enlighet med relevanta internationella normer och med full respekt för principen om non-refoulement, får villkoren i denna artikel om status som säkert tredjeland antas vara uppfyllda utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 5 och 6.

8. Om en ansökan nekas prövning genom tillämpning av begreppet säkert tredjeland ska den beslutande myndigheten

a) informera sökanden i enlighet med artikel 36, och

b) förse sökanden med en handling på det berörda tredjelandets språk som underrättar myndigheterna i det landet om att ansökan inte har prövats i sak till följd av att begreppet säkert tredjeland har tillämpats.

9. Om det berörda tredjelandet inte tillåter att sökanden reser in eller reser in på nytt på dess territorium ska sökanden ha tillgång till förfarandet i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II och i avsnitt I i kapitel III.

Artikel 60

Fastställande av säkra tredjeländer på unionsnivå

1. Tredjeländer ska fastställas som säkra tredjeländer på unionsnivå i enlighet med de villkor som anges i artikel 59.1.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Kommissionen ska granska situationen i tredjeländer som fastställs som säkra tredjeländer, med bistånd av asylbyrå och på grundval av de övriga informationskällor som anges i artikel 59.3.
3. Asylbyrå ska på begäran av kommissionen förse denna med information och analys om specifika tredjeländer som kan komma i fråga för att fastställas som säkra tredjeländer på unionsnivå. Kommissionen ska omgående överväga varje begäran från en medlemsstat om att bedöma huruvida ett tredjeland kan fastställas som ett säkert tredjeland på unionsnivå.
4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 74 avseende tillfälligt upphävande av fastställandet av ett tredjeland som ett säkert tredjeland på unionsnivå, på de villkor som anges i artikel 63.

Artikel 61

Begreppet säkert ursprungsland

1. Ett tredjeland får endast fastställas som ett säkert ursprungsland i enlighet med denna förordning om det på grundval av den rättsliga situationen, tillämpningen av lagstiftningen inom ett demokratiskt system och de allmänna politiska förhållandena framgår att det inte förekommer någon förföljelse enligt artikel 9 i förordning (EU) 2024/1347 samt inte någon verklig risk för allvarlig skada enligt definitionen i artikel 15 i den förordningen.
2. Ett tredjeland får fastställas som ett säkert ursprungsland både på unionsnivå och nationell nivå med undantag för specifika delar av dess territorium eller tydligt identifierbara kategorier av personer.
3. Bedömningen av om ett tredjeland är ett säkert ursprungsland i enlighet med denna förordning ska grunda sig på ett urval av relevanta och tillgängliga informationskällor, bland annat information från medlemsstater, asylbyrå, Europeiska utrikestjänsten, FN:s flyktingkommissariat och andra berörda internationella organisationer, och ska ta hänsyn till den gemensamma analys av information om ursprungsländer som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303 om denna är tillgänglig.
4. Vid den bedömning som avses i punkt 3 ska man bland annat beakta i vilken utsträckning skydd mot förföljelse eller allvarlig skada ges, genom att undersöka
 - a) landets berörda lagar och förordningar och på vilket sätt de tillämpas,
 - b) hur landet iakttar de rättigheter och friheter som är fastställda i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter eller Förenta nationernas konvention mot tortyr, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i nämnda Europeiska konvention,
 - c) avsaknaden av utvisningar, avlägsnanden eller utlämningar av egna medborgare till tredjeländer där det, bland annat, finns en allvarlig risk för att de skulle kunna utsättas för dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller där deras liv eller frihet skulle hotas på grund av deras ras, religion, nationalitet, sexuella läggning, tillhörighet till en särskild social grupp eller politisk åskådning eller varifrån det finns en allvarlig risk för utvisning, avlägsnande eller utlämning till ett annat tredjeland,
 - d) om landet tillhandahåller ett system med effektiva rättsmedel mot överträdelse av dessa rättigheter och friheter.
5. Begreppet säkert ursprungsland får endast tillämpas under förutsättning att
 - a) sökanden är medborgare i det landet eller är en statslös person som tidigare varit stadigvarande bosatt i det landet,
 - b) sökanden inte tillhör en kategori av personer för vilken ett undantag gjordes när tredjelandet fastställdes som ett säkert ursprungsland,
 - c) sökanden inte kan lägga fram faktorer som motiverar varför begreppet säkert ursprungsland inte är tillämpligt på honom eller henne, inom ramen för en individuell bedömning.

Artikel 62

Fastställande av säkra ursprungsländer på unionsnivå

1. Tredjeländer ska fastställas som säkra ursprungsländer på unionsnivå, i enlighet med de villkor som anges i artikel 61.
2. Kommissionen ska granska situationen i tredjeländer som fastställs som säkra ursprungsländer, med bistånd av asylbyrån och på grundval av de övriga informationskällor som anges i artikel 61.3.
3. Asylbyrån ska på begäran av kommissionen förse denna med information och analys om specifika tredjeländer som kan komma i fråga för fastställande som säkra ursprungsländer på unionsnivå. Kommissionen ska omgående överväga varje begäran från en medlemsstat om att bedöma om ett tredjeland kan fastställas som ett säkert ursprungsland på unionsnivå.
4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 74 avseende tillfälligt upphävande av fastställandet av ett tredjeland som ett säkert ursprungsland på unionsnivå, på de villkor som anges i artikel 63.

Artikel 63

Tillfälligt upphävande och upphävande av fastställandet av ett tredjeland som säkert tredjeland eller som säkert ursprungsland på unionsnivå

1. Vid betydande förändringar av läget i ett tredjeland som har fastställts som ett säkert tredjeland eller som ett säkert ursprungsland på unionsnivå, ska kommissionen genomföra en underbyggd bedömning av om det tredjelandet uppfyller de villkor som fastställs i artikel 59 eller 61, och om kommissionen anser att dessa villkor inte längre är uppfyllda, ska den anta en delegerad akt i enlighet med artikel 74 för att tillfälligt upphäva fastställandet av det tredjelandet som säkert tredjeland eller som ett säkert ursprungsland på unionsnivå, under en period av sex månader.
2. Kommissionen ska fortlöpande granska läget i det tredjeland som avses i punkt 1, med beaktande av bland annat information som tillhandahålls av medlemsstaterna och asylbyrån, med avseende på efterföljande förändringar i läget i det tredjelandet.
3. Om kommissionen har antagit en delegerad akt i enlighet med punkt 1 om att tillfälligt upphäva fastställandet av ett tredjeland som ett säkert tredjeland eller som ett säkert ursprungsland på unionsnivå, ska kommissionen inom tre månader från dagen för antagandet av den delegerade akten lägga fram ett förslag, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, om ändring av denna förordning för att upphäva beteckningen av det tredjelandet som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå.
4. Om kommissionen inte har lagt fram ett sådant förslag som avses i punkt 3 inom tre månader från antagandet av den delegerade akten såsom anges i punkt 1 ska den delegerade akten genom vilken tredjelandets fastställande som ett säkert tredjeland eller som ett säkert ursprungsland på unionsnivå tillfälligt upphävs upphöra att gälla. Om kommissionen lägger fram ett sådant förslag inom tre månader från antagandet av den delegerade akt som avses i punkt 1 ska kommissionen, på grundval av en underbyggd bedömning, ges befogenhet att förlänga giltigheten för den delegerade akten med sex månader, med möjlighet att förnya den förlängningen en gång.
5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 ska det tillfälliga upphävandet av ett tredjelandets fastställande som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå upphöra att gälla, om kommissionens förslag att upphäva tredjelandets fastställande som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå inte antas inom 15 månader från det att förslaget lades fram av kommissionen.

Artikel 64

Fastställande av tredjeländer som säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer på nationell nivå

1. Medlemsstaterna får bibehålla eller införa lagstiftning som nationellt tillåter andra fastställanden av säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer utöver dem som fastställs på unionsnivå för att pröva ansökningar om internationellt skydd.
2. Om ett fastställande av ett tredjeland som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå tillfälligt har upphävts i enlighet med artikel 63.1, ska medlemsstaterna inte fastställa det landet som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på nationell nivå.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Om ett fastställande av ett tredjeland som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå tillfälligt har upphävts i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, får en medlemsstat meddela kommissionen att den, till följd av förändringar i omständigheterna i landet, anser att landet på nytt uppfyller de villkor som anges i artiklarna 59.1 och 61.

Meddelandet ska innehålla en underbyggd bedömning av landets uppfyllande av de villkor som anges i artiklarna 59.1 och 61, inbegripet en redogörelse för de specifika förändringarna i omständigheterna i tredjelandet, vilket innebär att det landet på nytt uppfyller dessa villkor.

Efter meddelandet ska kommissionen begära att asylbyrån förser den med information och analys om situationen i tredjelandet.

Den meddelande medlemsstaten får endast fastställa tredjelandet som ett säkert tredjeland eller säkert ursprungsland på nationell nivå om kommissionen inte invänder mot detta.

Kommissionens rätt att göra invändningar ska begränsas till en period av två år efter den dag då detta tredjelandets beteckning som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå upphävdes. Eventuella invändningar från kommissionen ska utfärdas inom tre månader efter dagen för varje meddelande från en medlemsstat och efter vederbörlig översyn av situationen i det tredjelandet, med beaktande av villkoren i artiklarna 59.1 och 61 i denna förordning.

När kommissionen anser att dessa villkor är uppfyllda får den lägga fram ett förslag, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, om ändring av denna förordning för att fastställa det tredjelandet som ett säkert tredjeland eller ett säkert ursprungsland på unionsnivå.

4. Medlemsstaterna ska till kommissionen och asylbyrån meddela de tredjeländer som fastställs som säkra tredjeländer eller säkra ursprungsländer på nationell nivå senast den 12 juni 2026 och omedelbart efter varje beteckning eller ändring av fastställanden. Medlemsstaterna ska en gång om året till kommissionen och asylbyrån meddela vilka övriga säkra tredjeländer som begreppet tillämpas på med avseende på enskilda sökande enligt artikel 59.4 b.

KAPITEL IV

FÖRFARANDE FÖR ÅTERKALLANDE AV INTERNATIONELLT SKYDD

Artikel 65

Återkallande av internationellt skydd

Den beslutande myndigheten, eller om detta föreskrivs i nationell rätt, en behörig domstol, ska inleda en utredning om återkallande av internationellt skydd för en tredjelandssmedborgare eller statslös person om nya faktorer eller uppgifter framkommer som tyder på att det finns skäl att ompröva huruvida han eller hon uppfyller kriterierna för internationellt skydd, särskilt i de fall som avses i artiklarna 14 och 19 i förordning (EU) 2024/1347.

Artikel 66

Förfaranderegler för återkallande av internationellt skydd

1. Om den beslutande myndigheten eller, om så föreskrivs i nationell rätt, en behörig domstol inleder prövningen för att återkalla en tredjelandssmedborgares eller en statslös persons internationella skydd ska den berörda personen åtnjuta följande garantier:

- a) Han eller hon ska underrättas skriftligen om att hans eller hennes rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd håller på att omprövas och skälen för en sådan omprövning.
- b) Han eller hon ska informeras om skyldigheten att samarbeta med den beslutande myndigheten och andra behöriga myndigheter, särskilt om det förhållande att han eller hon ska vara skyldig att göra ett skriftligt uttalande och inställa sig för en personlig intervju eller en utfrågning och svara på frågor.
- c) Han eller hon ska informeras om följderna av att inte samarbeta med den beslutande myndigheten och andra behöriga myndigheter och att underlåtenhet att lämna in den skriftliga förklaringen och närvara vid den personliga intervjun eller utfrågningen utan giltig anledning inte hindrar den beslutande myndigheten eller den behöriga domstolen att fatta ett beslut om att återkalla det internationella skyddet.

d) Han eller hon ska ges möjlighet att i en skriftlig förklaring ange sina skäl till att hans eller hennes internationella skydd inte bör återkallas, i rimlig tid räknat från den dag då han eller hon mottar de uppgifter som avses i led a, och i en personlig intervju eller utfrågning vid en tidpunkt som fastställs av den beslutande myndigheten eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, den behöriga domstolen.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska den beslutande myndigheten eller den behöriga domstolen

a) inhämta relevanta, precisa och uppdaterade uppgifter från relevanta och tillgängliga nationella källor, unionskällor och internationella källor och, om den finns att tillgå, beakta den gemensamma analys om situationen i ett specifikt ursprungsland och de vägledningar som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2021/2303, och

b) inte inhämta uppgifter från aktörer som påstås utöva förföljelse eller orsaka allvarlig skada på ett sådant sätt att sådana aktörer får information om att den berörda personen är en person som beviljats internationellt skydd vars status är under omprövning.

3. Beslutet att återkalla det internationella skyddet ska lämnas skriftligen så snart som möjligt. De faktiska och rättsliga skälen för återkallandet ska anges i beslutet och information om på vilket sätt beslutet kan överklagas och de relevanta tidsfristerna ska lämnas skriftligen.

4. Så snart den beslutande myndigheten, eller om detta föreskrivs i nationell rätt, en behörig domstol, har fattat ett beslut om att återkalla det internationella skyddet ska artiklarna 6, 17, 18 och 19 tillämpas i tillämpliga delar.

5. Om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte samarbetar genom att inte lämna in en skriftlig förklaring, genom att inte närvara vid den personliga intervjun eller utfrågningen eller genom att utan giltig anledning inte besvara frågor, ska avsaknaden av den skriftliga förklaringen eller den personliga intervjun eller utfrågningen inte hindra den beslutande myndigheten eller den behöriga domstolen från att fatta ett beslut om att återkalla det internationella skyddet. En sådan vägran att samarbeta får endast betraktas som en motbevisbar presumtion om att tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre önskar åtnjuta internationellt skydd.

6. Det förfarande som anges i denna artikel ska inte tillämpas om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen

a) otvetydigt avsäger sig sitt erkännande som en person som beviljats internationellt skydd,

b) har blivit medborgare i en medlemsstat, eller

c) senare har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat.

Medlemsstaterna ska avsluta de ärenden som omfattas av denna punkt i enlighet med sin nationella rätt. Avslutandet behöver inte ha formen av ett beslut men ska åtminstone registreras i sökandens akt tillsammans med uppgift om den rättsliga grunden för avslutandet.

KAPITEL V

ÖVERKLAGANDE

Artikel 67

Rätten till ett effektivt rättsmedel

1. Sökande och personer som är föremål för återkallande av internationellt skydd ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol, i enlighet med de grundläggande principer och garantier i kapitel II som avser överklagandeförfarandet, mot

a) ett beslut om att neka prövning av en ansökan,

b) ett beslut om att avslå en ansökan som ogrundad eller uppenbart ogrundad med avseende på både flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande,

c) ett beslut om att avslå en ansökan som implicit återkallad,

SV

EUT L, 22.5.2024

- d) ett beslut om att återkalla internationellt skydd,
- e) ett beslut om återvändande som utfärdats i enlighet med artikel 37 i denna förordning.

Genom undantag från första stycket led d i denna punkt får medlemsstaterna i sin nationella rätt föreskriva att de fall som avses i artikel 66.6 inte ska kunna överklagas.

Om ett beslut om återvändande fattas som en del av ett relaterat beslut som avses i första stycket led a, b, c eller d ska beslutet om återvändande överklagas tillsammans med det relaterade beslutet i samma domstol, i samma rättsliga förfarande och inom samma tidsfrister. Om ett beslut om återvändande utfärdas som en separat akt i enlighet med artikel 37 får det överklagas i separata rättsliga förfaranden. Tidsfristerna för dessa separata rättsliga förfaranden ska inte överskrida de tidsfrister som avses i punkt 7 i denna artikel.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande ha rätt till ett effektivt rättsmedel mot beslut som innebär att deras ansökan betraktas som ogrundad med avseende på flyktingsstatus.

3. Ett effektivt rättsmedel enligt punkt 1 ska medföra full omprövning och prövning av det aktuella behovet av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna, åtminstone vid en domstol i första instans, däribland, i förekommande fall, en prövning av behovet av internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.

4. Sökande, personer som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd och personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande ska tillhandahållas tolkning vid en förhandling inför en behörig domstol, om en sådan förhandling äger rum och ändamålsenlig kommunikation inte kan säkerställas på annat sätt.

5. Om domstolen anser det nödvändigt ska den säkerställa översättning av relevanta handlingar, om de inte redan översatts i enlighet med artikel 34.4. Alternativt får översättningar av dessa relevanta handlingar tillhandahållas av andra enheter och betalas med offentliga medel i enlighet med nationell rätt.

En sökande, en person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd och en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande får på egen bekostnad ombesörja översättning av andra handlingar.

6. Om översättningen ska tillhandahållas av sökanden men inte ges in i tid enligt vad domstolen har beslutat, eller om handlingarna inte ges in i tid för att domstolen ska kunna säkerställa att de översätts, om översättningen ska säkerställas av domstolen, får domstolen vägra att beakta dessa handlingar.

7. Medlemsstaterna ska i sin nationella rätt föreskriva följande tidsfrister inom vilka sökande, personer som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd och personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande ska lämna in överklaganden mot de beslut som avses i punkt 1:

a) Mellan minst fem dagar och högst tio dagar i fråga om ett beslut om att neka en ansökan prövning eller ett beslut om att avslå en ansökan som implicit återkallad, som ogrundad eller som uppenbart ogrundad, om någon av de omständigheter som avses i artikel 42.1 eller 42.3 gällde vid tidpunkten för beslutet.

b) Mellan minst två veckor och högst en månad i alla andra fall.

8. De tidsfrister som avses i punkt 7 ska löpa från den dag då beslutet från den beslutande myndigheten eller, när det gäller återkallande av internationellt skydd och om detta föreskrivs i nationell rätt, den behöriga domstolen delges sökanden, den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd, den person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande eller hans eller hennes företrädare eller rättsliga rådgivare som rättsligt företräder sökanden. Förfarandet för delgivning ska föreskrivas i nationell rätt.

Artikel 68

Överklagandets suspensiva verkan

1. Verkningarna av ett beslut om återvändande ska automatiskt och tillfälligt upphävas så länge som sökanden eller en person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd har rätt att stanna kvar eller tillåts att stanna kvar i enlighet med denna artikel.

2. Sökande och personer som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd ska ha rätt att stanna kvar på medlemsstaternas territorium till dess att tidsfristen inom vilken de kan utöva rätten till ett effektivt rättsmedel inför en domstol i första instans har löpt ut och, om de har utövat denna rätt inom utsatt tid, i avvaktan på resultatet av överklagandet.

3. Utan att det påverkar principen om non-refoulement ska en sökande och den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd inte ha rätt att stanna kvar enligt punkt 2 om den behöriga myndigheten har fattat något av följande beslut:

a) Ett beslut om att avslå en ansökan som ogrundad eller uppenbart ogrundad om sökanden vid tidpunkten för beslutet

i) är föremål för ett påskyndat prövningsförfarande i enlighet med artikel 42.1 eller 42.3,

ii) är föremål för ett gränsförfarande, utom om sökanden är ett ensamkommande barn.

b) Ett beslut om att neka prövning av en ansökan enligt artikel 38.1 a, d eller e, eller artikel 38.2, utom om sökanden är ett ensamkommande barn som är föremål för ett gränsförfarande.

c) Ett beslut om att avslå en ansökan som implicit återkallad.

d) Ett beslut om att avslå en efterföljande ansökan som ogrundad eller uppenbart ogrundad.

e) Ett beslut om att återkalla internationellt skydd i enlighet med artiklarna 14.1 b, d eller e och 19.1 b i förordning (EU) 2024/1347.

4. I de fall som avses i punkt 3 ska en domstol ha befogenhet att på begäran från sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd och efter en prövning av både faktiska och rättsliga omständigheter avgöra om sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd bör tillåtas att stanna kvar på medlemsstaternas territorium i avvaktan på resultatet av överklagandet. Den behöriga domstolen ska i enlighet med nationell rätt ha befogenhet att besluta i denna fråga ex officio.

5. Vid tillämpning av punkt 4 och om relevant vid ex officio-beslut av domstolen ska

a) sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd ges en tidsfrist på minst fem dagar från den dag då beslutet delgavs honom eller henne för att begära tillåtelse att stanna kvar på territoriet i avvaktan på resultatet av överklagandet,

b) sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd tillhandahållas tolkning i fall av en förhandling inför den behöriga domstolen, om ändamålsenlig kommunikation inte kan säkerställas på annat sätt,

c) sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd på begäran tillhandahållas kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i enlighet med artikel 17,

d) sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd inte avlägsnas från den ansvariga medlemsstatens territorium

i) så länge som tidsfristen för begäran till en domstol om tillåtelse att stanna kvar inte har löpt ut,

ii) om sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd har begärt tillåtelse att stanna kvar inom den fastställda tidsfristen, i avvaktan på domstolens beslut om huruvida sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd ska tillåtas att stanna kvar på territoriet,

e) sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd vederbörligen informeras i god tid om sina rättigheter enligt denna punkt.

6. I fall av efterföljande ansökningar får medlemsstaterna, med avvikelse från punkt 5 d, i nationell rätt föreskriva att sökanden inte ska ha rätt att stanna kvar, utan att det påverkar respekten för principen om non-refoulement, om överklagandet anses ha lämnats in enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut om återvändande som skulle leda till att sökanden omedelbart avlägsnas från medlemsstatens territorium.

SV

EUT L, 22.5.2024

7. En sökande, eller en person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd, som lämnar in ett ytterligare överklagande mot ett första eller efterföljande beslut om överklagande ska inte ha rätt att stanna kvar på medlemsstatens territorium, utan att det påverkar möjligheten för en domstol att tillåta sökanden eller den person som är föremål för ett återkallande av internationellt skydd att stanna kvar, på dennes begäran eller ex officio, om principen om non-refoulement åberopas.

Artikel 69

Varaktighet för det första överklagandet

Utan att det påverkar en tillräcklig och fullständig prövning av ett överklagande ska medlemsstaterna i sin nationella rätt föreskriva rimliga tidsfrister för domstolens prövning av beslut i enlighet med artikel 67.1.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 70

Överklagande från offentliga myndigheter

Denna förordning påverkar inte offentliga myndigheters möjlighet att överklaga administrativa eller rättsliga beslut enligt nationell lagstiftning.

Artikel 71

Samarbete

1. Varje medlemsstat ska utse en nationell kontaktpunkt för frågor som omfattas av den här förordningen och meddela kommissionen dess adress. Kommissionen ska översända dessa upplysningar till övriga medlemsstater.
2. Medlemsstaterna ska i samarbete med kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att upprätta ett direkt samarbete och ett informationsutbyte mellan sina behöriga myndigheter och mellan de behöriga myndigheterna och asylbyrån.
3. Om de åtgärder som avses i artiklarna 13.6, 27.5, 28.5, 35.2 och 35.5 tillgrips ska medlemsstaterna så snart skälen för tillämpningen av dessa undantagsåtgärder inte längre föreligger, och minst årligen, informera kommissionen och asylbyrån om detta. Denna information ska om möjligt innefatta uppgifter om den andel av ansökningarna för vilken undantag tillämpats jämfört med det totala antalet ansökningar som behandlats under perioden.

Artikel 72

Lagring av uppgifter

1. Medlemsstaterna ska lagra de uppgifter som avses i artiklarna 14, 27 och 28 i tio år från och med dagen för det slutliga beslutet om ansökan om internationellt skydd. Uppgifterna ska raderas när denna period har löpt ut eller, om de hänförs till en person som förvärvat medborgarskap i en medlemsstat före utgången av den perioden, så snart medlemsstaten får kännedom om att den berörda personen har förvärvat sådant medborgarskap.
2. Alla uppgifter ska lagras i enlighet med förordning (EU) 2016/679, inbegripet principen om ändamålsbegränsning och lagringsminimering.

Artikel 73

Beräkning av tidsfrister

Om inte annat föreskrivs ska varje tidsperiod som föreskrivs i denna förordning beräknas enligt följande:

EUT L, 22.5.2024

SV

- a) En frist uttryckt i dagar, veckor eller månader ska räknas från den tidpunkt då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas. Den dag då händelsen inträffade eller åtgärden vidtogs ska inte inräknas i perioden.
- b) En frist uttryckt i veckor eller månader ska löpa ut vid utgången av den dag i fristens sista vecka eller månad som infaller på samma veckodag eller samma datum i månaden som den dag då den händelse eller åtgärd från vilken fristen ska räknas inträffade eller vidtogs. Om en frist är uttryckt i månader och den dag då fristen skulle löpa ut inte förekommer i den sista månaden i den perioden, ska fristen löpa ut vid midnatt den månads sista dag.
- c) Tidsfristerna ska omfatta lördagar, söndagar och officiella helgdagar i den berörda medlemsstaten. Om en frist löper ut på en lördag, söndag eller officiell helgdag ska nästa arbetsdag räknas som fristens sista dag.

Artikel 74

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 60, 62 och 63 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 11 juni 2024. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 60, 62 och 63 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽²⁾.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 60, 62 eller 63 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 75

Övergångsbestämmelser

Senast den 12 september 2024 ska kommissionen, i nära samarbete med medlemsstaterna och unionens berörda organ och byråer för rådet lägga fram en gemensam genomförandeplan för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda för att genomföra denna förordning senast den 1 juli 2026, med en bedömning av fastställda brister och nödvändiga operativa åtgärder och ska underrätta Europaparlamentet om detta.

På grundval av den gemensamma genomförandeplan som avses i första stycket ska varje medlemsstat senast den 12 december 2024 med stöd av kommissionen och unionens berörda organ och byråer, upprätta en nationell genomförandeplan där man anger åtgärderna och tidsplanen för deras genomförande. Varje medlemsstat ska slutföra genomförandet av sin plan senast den 1 juli 2026.

⁽²⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

SV

EUT L, 22.5.2024

Vid genomförandet av denna artikel får medlemsstaterna utnyttja stöd från unionens berörda organ och byråer, och unionsfonderna får ge ekonomiskt stöd till medlemsstaterna, i enlighet med de rättsakter som reglerar dessa organ, byråer och fonder.

Kommissionen ska noga övervaka genomförandet av de nationella genomförandeplanerna.

Artikel 76

Ekonomiskt stöd

Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att få till stånd kostnadsfri rättslig rådgivning och tillräcklig kapacitet för att genomföra gränsförfarandet i enlighet med denna förordning ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från fonderna, som görs tillgängliga inom den fleråriga budgetramen 2021–2027.

Artikel 77

Övervakning och utvärdering

Senast den 13 juni 2028 och därefter vart femte år ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och till rådet om tillämpningen av denna förordning i medlemsstaterna och vid behov föreslå nödvändiga ändringar.

Medlemsstaterna ska senast nio månader innan den tidsfristen löper ut lämna kommissionen alla upplysningar som behövs för att utarbeta rapporten.

Senast den 12 juni 2027 och därefter vart tredje år ska kommissionen bedöma om de antal som anges i artikel 46 och i artikel 47.1 andra stycket och undantagen från gränsförfarandet för asyl fortfarande är tillräckliga med tanke på den övergripande migrationssituationen i unionen och vid behov föreslå eventuella riktade ändringar.

Senast den 12 juni 2025 ska kommissionen se över begreppet säkert tredjeland och vid behov föreslå eventuella riktade ändringar.

Artikel 78

Upphävande

1. Direktiv 2013/32/EU ska upphöra att gälla med verkan från och med den dag som avses i artikel 79.2, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 79.3.

2. Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

3. I den mån rådets direktiv 2005/85/EG⁽²³⁾ har fortsatt att vara bindande för medlemsstater som inte är bundna av direktiv 2013/32/EU, ska direktiv 2005/85/EG upphöra att gälla med verkan från och med den dag då de medlemsstaterna är bundna av den här förordningen. Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till den här förordningen.

⁽²³⁾ Rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (EUT L 326, 13.12.2005, s. 13).

Artikel 79

Ikraftträdande och tillämpning

- 1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- 2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.
- 3. Denna förordning ska tillämpas på förfarandet för beviljande av internationellt skydd för ansökningar som lämnats in från och med den 12 juni 2026. Ansökningar om internationellt skydd som lämnats in före den dagen ska omfattas av direktiv 2013/32/EU. Denna förordning ska tillämpas på förfarandet för återkallande av internationellt skydd, om prövningen av återkallande av internationellt skydd inleddes tidigast den 12 juni 2026. Om prövningen av återkallande av internationellt skydd inleddes före den 12 juni 2026 ska förfarandet för att återkalla internationellt skydd omfattas av direktiv 2013/32/EU.
- 4. För medlemsstater som inte är bundna av direktiv 2013/32/EU ska hänvisningar till det direktivet i punkt 3 i den här artikeln anses som hänvisningar till direktiv 2005/85/EG.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

SV

EUT L, 22.5.2024

BILAGA
Jämförelsetabell

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 3
Artikel 2 a	—
Artikel 2 b, c och d	Artikel 3.12, 3.13 och 3.14
Artikel 2 e	Artikel 3.8
Artikel 2 f	Artikel 3.16
Artikel 2 g och h	Artikel 3.1 och 3.2
Artikel 2 i	Artikel 3.5
Artikel 2 j och k	Artikel 3.3 och 3.4
Artikel 2 l och m	Artikel 3.6 och 3.7
Artikel 2 n	—
Artikel 2 o, p och q	Artikel 3.17, 3.18 och 13.19
—	Artikel 3.9, 3.10, 3.11, 3.15 och 3.20
Artikel 3.1	Artikel 2.1
Artikel 3.2	Artikel 2.2
Artikel 3.3	Artikel 2.3
Artikel 4.1	Artikel 4.1 och 4.7
Artikel 4.2 a	Artikel 4.6
Artikel 4.2 b	—
—	Artikel 4.3 och 4.5
Artikel 4.3	Artikel 4.8
Artikel 4.4	—
Artikel 4.5	—
Artikel 5	—
—	Artikel 5
—	Artikel 26
Artikel 6.1 första stycket	Artikel 27.1 första stycket, första meningen

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 6.1 andra stycket	Artikel 4.4 och artikel 27.3
Artikel 6.1 tredje stycket	Artikel 4.2
—	Artikel 27.1 första stycket a–d och andra stycket
—	Artikel 27.2, 27.4 och 27.6–27.7
Artikel 6.2	Artiklarna 28.1 och 41.1 a
—	Artikel 28.2
Artikel 6.3	Artikel 28.3
Artikel 6.4	Artikel 28.4
—	Artikel 28.5–28.7
Artikel 6.5	Artikel 27.5
—	Artikel 29
Artikel 7	Artikel 31 och 32
Artikel 7.1	—
Artikel 7.2 första stycket	Artikel 31.1
Artikel 7.2 andra stycket	—
—	Artikel 31.2
Artikel 7.3	Artikel 32.1
—	Artikel 32.2 och 32.3
Artikel 7.4 och 7.5	—
Artikel 7.5	—
—	Artikel 33
Artikel 8.1	Artikel 30.1 och 30.2
Artikel 8.2	Artikel 30.3
Artikel 9.1	Artikel 10.1 och 10.2
Artikel 9.2	Artikel 10.3 och 10.4 a och 10.4 b
Artikel 9.3	Artikel 10.5
—	Artikel 10.4 c
Artikel 10.1	—
Artikel 10.2	Artikel 39.2

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 10.3	Artikel 34.2
Artikel 10.3 a	Artikel 34.2
—	Artikel 34.2 a
Artikel 10.3 b	Artikel 34.2 b
—	Artikel 34.2 c–g
Artikel 10.3 c och d	Artikel 34.3
Artikel 10.4	—
Artikel 10.5	Artikel 34.4
Artikel 11.1	Artikel 36.1
Artikel 11.2 första stycket	Artikel 36.2 och 36.3
Artikel 11.2 andra stycket	—
Artikel 11.3	Artikel 36.3
—	Artikel 36.4
Artikel 12.1	Artikel 8.1
Artikel 12.1 a	Artikel 8.2 första stycket b, c, e och andra stycket
—	Artikel 8.2 första stycket a och d
—	Artikel 8.2 tredje stycket
Artikel 12.1 b	Artikel 8.3
Artikel 12.1 c	Artikel 8.4
Artikel 12.1 d	Artikel 8.5
Artikel 12.1 e	Artikel 8.6
Artikel 12.1 f	Artikel 8.2 första stycket f
—	Artikel 8.7
Artikel 12.2	—
—	Artikel 9.1
Artikel 13.1	Artikel 9.2
—	Artikel 9.2 första stycket a, b, d, e, g och h
Artikel 13.2 a	Artikel 9.4
Artikel 13.2 b	Artikel 9.2 första stycket f

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 13.2 c	Artikel 9.2 första stycket c och 9.3
Artikel 13.2 d	Artikel 9.5
Artikel 13.2 e	—
Artikel 13.2 f	—
—	Artikel 9.2 andra stycket
Artikel 14.1 första stycket	Artiklarna 11.1, 12.1 och 13.6, första meningen
—	Artikel 11.2
—	Artikel 13.1
Artikel 14.1 andra stycket	Artikel 13.6
Artikel 14.1 tredje stycket	Artikel 13.2
Artikel 14.1 fjärde stycket	Artikel 22.3 första stycket
Artikel 14.2 första stycket	Artikel 13.11
Artikel 14.2 a	Artikel 13.11 a
—	Artikel 13.8 och 13.10
—	Artikel 13.11 första stycket b, d, e och tredje stycket
—	Artikel 13.13 första stycket
Artikel 14.2 b	Artikel 13.11 första stycket c
Artikel 14.2 andra stycket	Artikel 13.11 andra stycket
Artikel 14.3	Artikel 13.14
Artikel 14.4	Artikel 13.11 andra stycket
Artikel 14.5	Artikel 41.1 d
Artikel 15.1	—
Artikel 15.2	Artikel 13.3
Artikel 15.3	Artikel 13.3
Artikel 15.3 a	Artikel 13.7 a
Artikel 15.3 b	Artikel 13.9
Artikel 15.3 c	Artikel 13.5 och 13.9
Artikel 15.3 d	Artikel 13.7 b

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 15.3 e	Artikel 22.3 andra stycket
—	Artikel 13.8
—	Artikel 13.10
—	Artikel 13.1
Artikel 15.4	—
Artikel 16	Artikel 12.2
Artikel 17.1	Artikel 14.1
Artikel 17.2	Artikel 14.2
Artikel 17.3 första stycket	Artikel 14.3 och 14.4
Artikel 17.3 andra stycket	Artikel 14.5
Artikel 17.4	Artikel 14.4
Artikel 17.5 första stycket	Artikel 14.6 första stycket
Artikel 17.5 andra stycket	Artikel 14.5 andra stycket
Artikel 17.5 tredje stycket	—
Artikel 18.1 första stycket	Artikel 24.1
Artikel 18.1 andra stycket	Artikel 24.5 och 24.6
Artikel 18.1 tredje stycket	Artikel 24.2 andra stycket
—	Artikel 24.2 första och tredje styckena
—	Artikel 24.5 och 24.6
Artikel 18.2	Artikel 24.3
Artikel 18.3	Artikel 24.4
Artikel 19	—
—	Artikel 16
Artikel 20.1	Artikel 17.1
Artikel 20.2	Artikel 15.3
—	Artikel 17.2
—	Artikel 17.2 a
Artikel 20.3 första stycket	Artikel 17.2 b
—	Artikel 17.2 c och d
Artikel 20.3 andra stycket	Artikel 17.3

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 20.3 tredje stycket	Artikel 19.2
Artikel 20.4	—
Artikel 21.1	Artikel 19.1
Artikel 21.2	—
Artikel 21.3	Artikel 19.2
Artikel 21.4	Artikel 19.4
Artikel 21.5	Artikel 19.5
—	Artikel 19.3
Artikel 22.1	Artikel 15.1
—	Artikel 15.2 och 15.4
Artikel 22.2	Artikel 19.1
Artikel 23.1	Artikel 18.1 och 18.2
Artikel 23.2	Artikel 18.3
Artikel 23.3 första stycket	Artikel 13.4
Artikel 23.3 andra stycket	Artikel 13.13 tredje stycket
Artikel 23.4 första stycket	—
Artikel 23.4 andra stycket	Artikel 13.12
Artikel 23.4 tredje stycket	Artikel 13.13 andra stycket
Artikel 24.1	Artikel 20.1
Artikel 24.2	Artikel 20.1
—	Artikel 20.2, 20.4 och 20.5
—	Artikel 20.3 första stycket
Artikel 24.3	Artikel 21.1 och 21.2
Artikel 24.4	Artikel 20.3 andra stycket
—	Artikel 23.1
—	Artikel 23.2 fjärde stycket
—	Artikel 23.3 och 23.4
—	Artikel 23.5 första stycket b och c och andra stycket
—	Artikel 23.6 och 23.7

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 25.1 första stycket a	Artikel 23.2 första stycket a och b och andra stycket, 23.5 första stycket a och 23.9
Artikel 25.1 första stycket b	Artikel 23.8
Artikel 25.1 andra stycket	Artikel 23.8 tredje stycket
—	Artikel 23.10
Artikel 25.2	Artikel 23.2 tredje stycket
—	Artikel 22.2 och 22.3
Artikel 25.3 a	Artikel 22.3 andra stycket
Artikel 25.3 b	Artikel 23.5
Artikel 25.4	—
Artikel 25.5	Artikel 25
Artikel 25.5 första stycket	Artikel 25.1 och 25.3
Artikel 25.5 andra stycket	Artikel 25.4
Artikel 25.5 tredje stycket a	Artikel 25.4
Artikel 25.5 tredje stycket b	Artikel 25.5
Artikel 25.5 tredje stycket c	—
Artikel 25.5 fjärde stycket	Artikel 25.6
—	Artikel 25.7
Artikel 25.6 första stycket	Artikel 22.1
Artikel 25.6 andra stycket a	Artikel 42.3
Artikel 25.6 andra stycket a i	Artikel 42.3 a
Artikel 25.6 andra stycket a ii	Artikel 42.3 c
Artikel 25.6 andra stycket a iii	Artikel 42.3 b
—	Artikel 42.3 d och e
Artikel 25.6 andra stycket b	Artikel 53.1
Artikel 25.6 andra stycket b i	—
Artikel 25.6 andra stycket b ii	—
Artikel 25.6 andra stycket b iii	Artikel 53.1
Artikel 25.6 andra stycket b iv	—
Artikel 25.6 andra stycket b v	—

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 25.6 andra stycket b vi	—
Artikel 25.6 andra stycket b andra meningen	—
Artikel 25.6 andra stycket c	Artikel 59.5 och 59.6
Artikel 25.6 andra stycket d	—
Artikel 26	—
Artikel 27.1	Artikel 40.1 och 40.3
—	Artikel 40.2 och 40.4
Artikel 27.2	—
Artikel 28.1 första stycket	Artikel 41.5
Artikel 28.1, andra stycket a	Artikel 41.1 d
Artikel 28.1, andra stycket b	Artikel 41.1 e och f
—	Artikel 41.1 a, b och c
Artikel 28.1 tredje stycket	—
—	Artikel 41.2, 41.3 och 41.4
Artikel 28.2	—
Artikel 28.3	—
Artikel 29	Artikel 6
Artikel 30	Artikel 7.2
Artikel 31.1	Artikel 34.1
—	Artikel 34.2
—	Artikel 34.3
—	Artikel 34.4
—	Artikel 35
—	Artikel 35.1
—	Artikel 35.2
—	Artikel 35.3
Artikel 31.2	Artikel 35.4
Artikel 31.3 första stycket	Artikel 35.4
Artikel 31.3 andra stycket	Artikel 35.5
Artikel 31.3 tredje stycket a	Artikel 35.5 b

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 31.3 tredje stycket b	Artikel 35.5 a
Artikel 31.3 tredje stycket c	Artikel 35.5 c
Artikel 31.3 fjärde stycket	—
Artikel 31.4	Artikel 35.7
Artikel 31.5	Artikel 35.7 andra stycket
Artikel 31.6	—
Artikel 31.7	Artikel 34.5
Artikel 31.8	Artikel 42.1
Artikel 31.8 a	Artikel 42.1 a
Artikel 31.8 b	Artikel 42.1 e
Artikel 31.8 c	Artikel 42.1 c
Artikel 31.8 d	—
Artikel 31.8 e	Artikel 42.1 b
Artikel 31.8 f	Artikel 42.1 g
Artikel 31.8 g	Artikel 42.1 d
Artikel 31.8 h	Artikel 42.1 h
Artikel 31.8 i	—
Artikel 31.8 j	Artikel 42.1 f
—	Artikel 42.1 i
—	Artikel 42.1 j
Artikel 31.9	Artikel 35.3
—	Artikel 42.2
—	Artikel 42.3
—	Artikel 42.4
Artikel 32.1	Artikel 39.3
Artikel 32.2	Artikel 39.4
Artikel 33.1	Artikel 39.1
Artikel 33.2	Artikel 38.1
Artikel 33.2 a	Artikel 38.1 c
Artikel 33.2 b	Artikel 38.1 a

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 33.2 c	Artikel 38.1 b
Artikel 33.2 d	Artikel 38.2
Artikel 33.2 e	—
—	Artikel 38.1 d
—	Artikel 38.1 e
Artikel 34.1	Artikel 11.1
Artikel 34.2	Artikel 13.6
—	Artikel 57
Artikel 35 första stycket	Artikel 58.1
Artikel 35 andra stycket	Artikel 58.2
—	Artikel 58.3
—	Artikel 58.4
—	Artikel 58.5
—	Artikel 60
Artikel 36.1	Artikel 61.5
—	Artikel 61.1
—	Artikel 61.2
—	Artikel 61.3
—	Artikel 61.4
Artikel 36.2	—
—	Artikel 62
—	Artikel 63
Artikel 37.1	Artikel 64.1
Artikel 37.2	—
Artikel 37.3	—
—	Artikel 64.2
—	Artikel 64.3
Artikel 37.4	Artikel 64.4
Artikel 38.1	Artikel 59.1
—	Artikel 59.2

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
—	Artikel 59.3
Artikel 38.2 a	Artikel 59.5 b
—	Artikel 59.4
Artikel 38.2 b	—
Artikel 38.2 c	Artikel 59.5
—	Artikel 59.6
—	Artikel 59.7
Artikel 38.3	Artikel 59.8
Artikel 38.4	Artikel 59.9
Artikel 38.5	Artikel 64.4
Artikel 39	—
Artikel 40.1	Artikel 55.1
—	Artikel 55.2
Artikel 40.2	Artikel 55.3
Artikel 40.3	Artikel 55.3 a
—	Artikel 55.3 b
—	Artikel 55.4
Artikel 40.4	Artikel 55.5
—	Artikel 55.6
Artikel 40.5	Artikel 55.7
Artikel 40.6	—
Artikel 40.7	—
Artikel 41	Artikel 56
Artikel 41.1 första stycket a	Artikel 56 a
Artikel 41.1 första stycket b	Artikel 56 b
Artikel 41.1 andra stycket	Artikel 56 första meningen
Artikel 41.2	—
Artikel 42	—
Artikel 42.1	Artikel 55.4
Artikel 42.2 första stycket a	—

EUT L, 22.5.2024

SV

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 42.2 första stycket b	Artikel 55.4
Artikel 42.2 andra stycket	—
Artikel 42.3	—
Artikel 43	Artiklarna 43– 54
Artikel 44	Artikel 65
Artikel 45	Artikel 66
Artikel 45.1	Artikel 66.1
Artikel 45.2	Artikel 66.2
Artikel 45.3	Artikel 66.3
Artikel 45.4	Artikel 66.4
—	Artikel 66.5
Artikel 45.5	Artikel 66.6
Artikel 46	Artikel 67
Artikel 46.1	Artikel 67.1
Artikel 46.1 a i	Artikel 67.1 b
Artikel 46.1 a ii	Artikel 67.1 a
Artikel 46.1 a iii	—
Artikel 46.1 a iv	—
Artikel 46.1 b	—
Artikel 46.1 c	Artikel 67.1 d
Artikel 46.2 första stycket	Artikel 67.2
Artikel 46.2 andra stycket	—
Artikel 46.3	Artikel 67.3
—	Artikel 67.4
—	Artikel 67.5
Artikel 46.4 första stycket	—
—	Artikel 67.6
Artikel 46.4 andra stycket	—
—	Artikel 68
—	Artikel 68.1

SV

EUT L, 22.5.2024

Direktiv 2013/32/EU	Denna förordning
Artikel 46.5	Artikel 68.2
Artikel 46.6	Artikel 68.3 och 68.4
Artikel 46.6 a	Artikel 68.3 a i–ii
Artikel 46.6 b	Artikel 68.3 b
Artikel 46.6 c	—
Artikel 46.6 d	—
—	Artikel 68.3 c och e
Artikel 46.7	Artikel 68.4 och 68.5
Artikel 46.8	Artikel 68.5 d i och ii
Artikel 46.9	—
Artikel 46.10	Artikel 69
Artikel 46.11	—
Artikel 47	Artikel 70
Artikel 48	Artikel 7.1
Artikel 49	Artikel 71
—	Artikel 72
—	Artikel 73
—	Artikel 74
—	Artikel 75
—	Artikel 76
Artikel 50	Artikel 77
Artikel 51	—
Artikel 52	—
Artikel 53	Artikel 78
Artikel 54	Artikel 79
Artikel 55	—

2024/1349

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1349

av den 14 maj 2024

om inrättande av ett gränsförfarande för återvändande och om ändring av förordning (EU) 2021/1148

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 77.2 och 79.2 c,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttranden ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttranden ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Unionen, som utgör ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, bör säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna, utarbeta en gemensam politik för asyl och migration, kontroll av de yttre gränserna och återvändanden samt förhindra otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna, baserat på solidaritet och en rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och vilken även är rättvis för tredjelandsmedborgare och statslösa personer och fullt ut respekterar grundläggande rättigheter.
- (2) Målet med denna förordning är att effektivisera, förenkla och harmonisera medlemsstaternas förfaranden genom att inrätta ett gränsförfarande för återvändande. Det förfarandet bör tillämpas på tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för det gränsförfarande för asyl som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 ⁽⁴⁾ (*gränsförfarandet för asyl*).
- (3) För de medlemsstater som inte är bundna av förordning (EU) 2024/1348 bör hänvisningar i den här förordningen till bestämmelser i förordning (EU) 2024/1348 anses som hänvisningar till likvärdiga bestämmelser som de kan ha infört i sin nationella rätt.
- (4) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning är medlemsstaterna bundna av sina förpliktelser enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i.
- (5) Barnets bästa bör komma i främsta rummet för medlemsstaterna när de tillämpar bestämmelser i denna förordning som kan påverka underåriga.
- (6) Många ansökningar om internationellt skydd görs vid en medlemsstats yttre gräns eller i ett transitområde, även av personer som har omhändertagits i samband med en irreguljär passage av den yttre gränsen, dvs. vid själva tidpunkten för den irreguljära passagen av den yttre gränsen eller nära den yttre gränsen efter det att den har passerats, eller av personer som har landsatts efter en sök- och räddningsinsats. För att genomföra en identifierings-, hälso- och säkerhetskontroll vid den yttre gränsen och hänföra de berörda tredjelandsmedborgarna och statslösa

⁽¹⁾ EUT C 75, 10.3.2017, s. 97, och EUT C 155, 30.4.2021, s. 64.⁽²⁾ EUT C 207, 30.6.2017, s. 67, och EUT C 175, 7.5.2021, s. 32⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

personerna till de relevanta förfarandena är det nödvändigt med en screening. Efter screeningen bör tredjelandsmedborgare och statslösa personer hänföras till lämpligt asyl- eller återvändandeförfarande eller nekas inresa. En fas före inresa som, beroende på vad som är tillämpligt, består av screening och gränsföranden för asyl och återvändande bör därför inrättas. Det bör finnas sömlösa och effektiva kopplingar mellan alla skeden av de relevanta förfarandena för alla irreguljära inresor.

- (7) Inresa på territoriet tillåts inte om sökanden inte har rätt att stanna kvar, om han eller hon inte har framställt en begäran om att tillåtas att stanna kvar med avseende på det överklagandeförfarande som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1348 eller om en domstol har beslutat att sökanden inte ska tillåtas att stanna kvar i avvaktan på resultatet av ett sådant överklagandeförfarande. I sådana fall bör även återvändandeförfarandet genomföras inom ramen för ett gränsförande inom en period av högst tolv veckor, så att kontinuitet mellan asylofförandet och återvändandeförfarandet säkerställs. Denna period bör börja löpa från den tidpunkt då sökanden, tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre har rätt att stanna kvar eller inte längre tillåts att stanna kvar.
- (8) För att garantera likabehandling av alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som fått avslag på sina ansökningar inom ramen för gränsförandet bör, om en medlemsstat har beslutat att inte tillämpa Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG^(*) enligt det relevanta undantag som fastställs däri på tredjelandsmedborgare och statslösa personer och medlemsstaten inte utfärdar ett beslut om återvändande för den berörda tredjelandsmedborgaren, behandlingen av och skyddsnivån för den berörda sökanden, tredjelandsmedborgaren eller statslösa personen överensstämmer med bestämmelsen i direktiv 2008/115/EG om förmånligare bestämmelser när det gäller tredjelandsmedborgare som undantas från det direktivets tillämpningsområde och motsvara vad som gäller för personer som omfattas av ett beslut om återvändande.
- (9) Vid tillämpningen av gränsförandet för återvändande bör vissa bestämmelser i direktiv 2008/115/EG gälla eftersom de reglerar delar av gränsförandet för återvändande som inte fastställs i denna förordning, framför allt de som rör definitioner, förmånligare bestämmelser, non-refoulement, barnets bästa, familjeliv och hälsotillstånd, risk för avvikande, skyldighet att samarbeta, tidsfrist för frivillig avresa, beslut om återvändande, avlägsnande, uppskjutande av avlägsnande, återvändande och avlägsnande av ensamkommande barn, inreseförbud, garantier i avvaktan på återvändande, förvar, förhållanden i samband med förvar, förvar av underåriga och familjer samt nödsituationer. För att minska risken för otillåten inresa och otillåten förflyttning som företas av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och omfattas av gränsförandet för återvändande, bör en tidsfrist för frivillig avresa beviljas. En sådan tidsfrist för frivillig avresa bör endast beviljas på begäran och bör varken överstiga 15 dagar eller ge rätt att resa in på den berörda medlemsstatens territorium. De berörda personerna bör överlämna alla giltiga resehandlingar som de innehar till de behöriga myndigheterna så länge det är nödvändigt för att förhindra deras avvikande. Bestämmelserna om återvändande i denna förordning påverkar inte medlemsstaternas skönsmässiga möjlighet att när som helst besluta att bevilja ett självständigt uppehållstillstånd eller annat tillstånd som ger rätt att stanna kvar av ömmande, humanitära eller andra skäl till en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium.
- (10) Om en tredjelandsmedborgare eller statslös person som vistas olagligt inte återvänder eller inte avlägsnas inom den maximala perioden för gränsförandet för återvändande bör återvändandeförfarandet fortsätta i enlighet med vad som föreskrivs i direktiv 2008/115/EG.
- (11) Om en sökande, en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som hölls i förvar under gränsförandet för asyl i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 inte längre har rätt att stanna kvar och inte har tillåtits att stanna kvar, bör medlemsstaterna kunna fortsätta förvaret för att förhindra inresa på territoriet och för att genomföra ett återvändandeförfarande, i överensstämmelse med de garantier och villkor för förvar som fastställs i direktiv 2008/115/EG. En sökande, en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som inte hölls i förvar under ett gränsförande för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte har tillåtits att stanna kvar, bör också kunna hållas i förvar om det finns en risk för avvikande eller om den berörda personen undviker eller hindrar återvändande eller utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet. Förvaret bör vara så kort tid som möjligt och bör inte överskrida den maximala varaktigheten för gränsförandet för återvändande. Om en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som vistas olagligt inte återvänder eller inte avlägsnas inom den perioden och gränsförandet för återvändande upphör att vara tillämpligt, bör direktiv 2008/115/EG gälla. Den maximala förvarsperiod som fastställs i det direktivet bör innefatta den förvarsperiod som tillämpas under gränsförandet för återvändande.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

- (12) I en krissituation enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359⁽⁶⁾ bör gränsförfarandet för återvändande underlätta återvändande av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas irreguljärt i medlemsstaterna, vars ansökningar inom ramen för en kris har avslagits i gränsförfarandet för asyl, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tilläts att stanna kvar, genom att de behöriga nationella myndigheterna förses med de verktyg som behövs och en tillräcklig tidsram för att genomföra förfaranden för återvändande med tillbörlig aktsamhet. För att kunna reagera på krissituationer på ett effektivt sätt bör det också vara möjligt att tillämpa gränsförfarandet för återvändande i en krissituation på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av gränsförfarandet för återvändande, vars ansökan har avslagits före antagandet av rådets genomförandebeslut enligt förordning (EU) 2024/1359 om att en medlemsstat står inför en krissituation, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tilläts att stanna efter antagandet av ett sådant beslut.
- (13) I enlighet med artikel 72 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) påverkar detta direktiv inte utövandet av medlemsstaternas ansvar med avseende på att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.
- (14) För att säkerställa ett enhetligt genomförande av de bestämmelser om gränsförfarandet för återvändande som fastställs i denna förordning vid tidpunkten för dess tillämpning bör genomförandeplaner på unionsnivå och nationell nivå vilka identifierar brister och operativa åtgärder för varje medlemsstat utarbetas och genomföras.
- (15) Tillämpningen av denna förordning bör utvärderas regelbundet.
- (16) Det politiska målet för instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik, som inrättades som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148⁽⁷⁾, är att säkerställa en stark och effektiv europeisk integrerad gränsförvaltning vid de yttre gränserna, bland annat genom att förebygga och upptäcka olaglig invandring och effektivt hantera migrationsströmmar. Att möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med instrumentet för solidaritetsåtgärder inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351⁽⁸⁾ skulle bidra till uppnåendet av målen i förordning (EU) 2021/1148. Förordning (EU) 2021/1148 bör därför ändras.
- (17) Det bör vara möjligt att mobilisera medlen från Asyl-, migrations- och integrationsfonden och andra relevanta unionsfonder (*fonderna*), för att ge stöd till medlemsstaternas insatser för att tillämpa förordning (EU) 2024/1351, i enlighet med reglerna för användningen av fonderna och utan att det påverkar andra prioriteringar som stöds av fonderna. I detta sammanhang bör medlemsstaterna kunna utnyttja anslagen inom ramen för sina respektive program, inklusive de belopp som görs tillgängliga efter halvtidsöversynen. Det bör vara möjligt att göra ytterligare stöd inom ramen för de relevanta tematiska delarna tillgängligt, särskilt för de medlemsstater som kan behöva öka sin kapacitet vid gränserna.
- (18) Förordning (EU) 2021/1148 bör ändras för att garantera ett fullständigt bidrag från unionens budget till de totala stödberättigande utgifterna för solidaritetsåtgärder och för att införa specifika rapporteringskrav i fråga om dessa åtgärder, som en del av de befintliga rapporteringsskyldigheterna för genomförandet av fonderna. Den förordningen bör också ändras för att göra det möjligt för medlemsstaterna att tillhandahålla ekonomiska bidrag till instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik i form av externa inkomster avsatta för särskilda ändamål.
- (19) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att inrätta ett gränsförfarande för återvändande, föreskriva särskilda tillfälliga regler för att säkerställa att medlemsstaterna kan ta itu med krissituationer och möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med förordning (EU) 2021/1148 för solidaritetsåtgärder inom ramen för förordning (EU) 2024/1351, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av denna förordnings omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 av den 14 maj 2024 om hantering av krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet och ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148 av den 7 juli 2021 om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 251, 15.7.2021, s. 48).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

- (20) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och Euf-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.
- (21) Denna förordning utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG⁽⁹⁾. Irland deltar därför inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (22) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽¹⁰⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG⁽¹¹⁾.
- (23) När det gäller Schweiz utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽¹²⁾ som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG⁽¹³⁾.
- (24) När det gäller Liechtenstein utgör denna förordning, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket⁽¹⁴⁾ som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU⁽¹⁵⁾.
- (25) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan). I denna förordning söker unionen särskilt att säkerställa full respekt för människans värdighet och att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 och 47 i stadgan.

⁽⁹⁾ Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).

⁽¹⁰⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽¹¹⁾ Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).

⁽¹²⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽¹³⁾ Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1).

⁽¹⁴⁾ EUT L 160, 18.6.2011, s. 21.

⁽¹⁵⁾ Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. Genom denna förordning inrättas ett gränsförfarande för återvändande. Den är tillämplig på tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för det gränsförfarande för asyl som föreskrivs i artiklarna 43–54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 (*gränsförfarandet för asyl*). Den föreskriver också tillfälliga särskilda regler om gränsförfarandet för återvändande i krissituationer enligt definitionen i artikel 1.4 i förordning (EU) 2024/1359.

Denna förordning ändrar också förordning (EU) 2021/1148 i syfte att möjliggöra finansiering av stöd i enlighet med den förordningen för solidaritetsåtgärder inom ramen för förordning (EU) 2024/1351.

2. Tillfälliga åtgärder som antas enligt kapitel III i denna förordning ska uppfylla kraven på nödvändighet och proportionalitet, vara lämpliga för att uppnå de fastställda målen och säkerställa skydd av sökandenas rättigheter samt vara förenliga med medlemsstaternas skyldigheter enligt stadgan och internationell rätt.

3. Åtgärderna i kapitel III i denna förordning ska enbart tillämpas i den utsträckning som är strikt nödvändig med hänsyn till vad situationen kräver, på ett tillfälligt och begränsat sätt och endast under exceptionella omständigheter. Efter en begäran får medlemsstaterna tillämpa de åtgärder som föreskrivs i kapitel III endast i den utsträckning som föreskrivs i det beslut som avses i artikel 4.3 i förordning (EU) 2024/1359.

Artikel 2

Hänvisningar till förordning (EU) 2024/1348

För de medlemsstater som inte är bundna av förordning (EU) 2024/1348 ska hänvisningar i den här förordningen till bestämmelser i förordning (EU) 2024/1348 anses som hänvisningar till likvärdiga bestämmelser som de kan ha infört i sin nationella rätt.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *ansökan om internationellt skydd eller ansökan*: ansökan om internationellt skydd eller ansökan enligt definitionen i artikel 3.12 i förordning (EU) 2024/1348.
- b) *sökande*: sökande enligt definitionen i artikel 3.13 i förordning (EU) 2024/1348.

KAPITEL II

GRÄNSFÖRFARANDE FÖR ÅTERVÄNDANDE

Artikel 4

Gränsförfarande för återvändande

1. Tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförfarandet för asyl får inte tillåtas att resa in på den berörda medlemsstatens territorium.

2. Medlemsstaterna ska kräva att de personer som avses i punkt 1 under en period på högst tolv veckor vistas på platser vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitområden. Om en medlemsstat inte kan inkvartera sådana personer på dessa platser får den använda andra platser inom sitt territorium. Perioden på tolv veckor ska börja löpa den dag då

SV

EUT L, 22.5.2024

sökanden, tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte längre har rätt att stanna kvar och inte tillåts att stanna kvar. Kravet på att vistas på en viss plats i enlighet med denna punkt ska inte betraktas som tillstånd att resa in till eller vistas på en medlemsstats territorium. Förhållandena på dessa platser ska uppfylla normer som är likvärdiga med normerna för de materiella mottagningsvillkoren och hälso- och sjukvården i enlighet med artiklarna 19 och 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 ⁽¹⁶⁾, såsom de tillämpas på personer som fortfarande betraktas som sökande.

3. Vid tillämpningen av denna artikel ska artiklarna 3, 4.1, 5, 6.1–6.5, 7.2, 7.3, 8–11, 12, 14.1, 15.2–15.4 och 16–18 i direktiv 2008/115/EG gälla.

4. Om ett beslut om återvändande inte kan verkställas inom den maximala tidsperiod som avses i punkt 2 ska medlemsstaterna fortsätta med förfaranden för återvändande i enlighet med direktiv 2008/115/EG.

5. Utan att det påverkar deras möjlighet att när som helst återvända frivilligt ska de personer som avses i punkt 1 beviljas en tidsfrist för frivillig avresa, såvida det inte finns risk för avvikande eller om deras ansökan inom ramen för gränsförfarandet för asyl har avslagits som uppenbart ogrundad eller om den berörda personen utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet i medlemsstaterna. Tidsfristen för frivillig avresa ska beviljas endast på begäran och får varken överstiga 15 dagar eller ge rätt att resa in på den berörda medlemsstatens territorium. Vid tillämpningen av denna punkt ska dessa personer överlämna alla giltiga resehandlingar som de innehar till de behöriga myndigheterna så länge det är nödvändigt för att förhindra avvikande.

6. Medlemsstater som, efter att ha avslagit en ansökan inom ramen för gränsförfarandet för asyl, utfärdar ett beslut om nekad inresa i enlighet med artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽¹⁷⁾ och som i enlighet med artikel 2.2 a i direktiv 2008/115/EG har beslutat att inte tillämpa det direktivet i sådana fall, ska säkerställa att behandlingen av och skyddsnivån för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av ett beslut om nekad inresa är förenliga med artikel 4.4 i direktiv 2008/115/EG och är likvärdiga med den behandling och skyddsnivå som anges i punkt 2 i den här artikeln och i artikel 5.4 i den här förordningen.

Artikel 5

Förvar

1. Förvar får endast tillgripas som en sista utväg om det visar sig nödvändigt på grundval av en individuell bedömning av varje enskilt fall och om andra mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas effektivt.

2. De personer som avses i artikel 4.1 i den här förordningen, som hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får fortsatt hållas i förvar i syfte att förhindra deras inresa på den berörda medlemsstatens territorium, förbereda deras återvändande eller genomföra avlägsnandeprocessen.

3. De personer som avses i 4.1 i den här förordningen, som inte hölls i förvar under gränsförfarandet för asyl, som inte längre har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får hållas i förvar om det finns en risk för avvikande i den mening som avses i direktiv 2008/115/EG, om de håller sig undan eller hindrar förberedelsen av återvändandet eller avlägsnandeprocessen eller om de utgör en risk för allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet.

4. Förvaret ska pågå under så kort tid som möjligt, och endast så länge det finns rimliga utsikter till avlägsnande och medan förfarandena inför avlägsnandet pågår och genomförs med rimliga ansträngningar. Förvarsperioden får inte överstiga den period som avses i artikel 4.2 i denna förordning och, om ett påföljande förvar utfärdas omedelbart efter en sådan förvarsperiod som föreskrivs i den här artikeln, ska den förvarsperioden ingå i beräkningen av de maximala förvarsperioderna i enlighet med artikel 15.5 och 15.6 i direktiv 2008/115/EG.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 om normer för mottagande av den 14 maj 2024 personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

5. Senast den 12 december 2024 ska Europeiska unionens asylbyrå, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ⁽¹⁸⁾, i enlighet med artikel 13.2 i den förordningen, utarbeta riktlinjer för olika metoder som alternativ till förvar, som kan användas i samband med ett gränsförfarande.

KAPITEL III

UNDANTAG SOM ÄR TILLÄMPLIGA I KRISSTUATIONER

Artikel 6

Åtgärder som i en krissituation är tillämpliga på gränsförandet för återvändande

1. I en krissituation enligt definitionen i artikel 1.4 i förordning (EU) 2024/1359, och när det gäller tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i medlemsstaterna, vars ansökan har avslagits inom ramen för gränsförandet för asyl i enlighet med artikel 11.3, 11.4 och 11.6 i förordning (EU) 2024/1359, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar, får medlemsstaterna avvika på följande sätt:

- a) genom undantag från artikel 4.2 i den här förordningen, får medlemsstaterna förlänga den maximala period under vilken dessa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska hållas på de platser som avses i den artikeln med en ytterligare period på högst sex veckor,
- b) genom undantag från artikel 5.4 i den här förordningen föreskriva att förvarsperioden inte får överstiga den period som avses i led a i denna punkt och att den ska ingå i beräkningen av de maximala förvarsperioderna i enlighet med artikel 15.5 och 15.6 i direktiv 2008/115/EG.

2. Punkt 1 i den här artikeln ska även tillämpas på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av gränsförandet för asyl, vars ansökan har avslagits före antagandet av rådets genomförandebeslut enligt artikel 4.3 i förordning (EU) 2024/1359, som inte har rätt att stanna kvar och som inte tillåts att stanna kvar efter antagandet av det genomförandebeslutet.

3. Organisationer och personer som enligt nationell rätt får tillhandahålla rådgivning ska ha faktisk tillgång till sökande som hålls i förvarsanläggningar eller som befinner sig vid gränsövergångsställen. Medlemsstaterna får införa begränsningar av sådana åtgärder om sådana begränsningar enligt nationell rätt är objektivt nödvändiga av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av en förvarsanläggning, under förutsättning att tillgången inte därigenom begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

Artikel 7

Förfaranderegler

Om en medlemsstat anser sig befinna sig i en krissituation enligt definitionen i artikel 1.4 i förordning (EU) 2024/1359 får den lämna in en begäran om att tillämpa de undantag som föreskrivs i artikel 6 i den här förordningen. Om en medlemsstat lämnar in en sådan begäran ska artiklarna 2–6 och artikel 17.3 och 17.4 i förordning (EU) 2024/1359 tillämpas, beroende på vad som är relevant. Om ett förfarande för att erhålla ett undantag redan har inletts i enlighet med artikel 2 i förordning (EU) 2024/1359 får medlemsstaterna lämna in en begäran om att tillämpa de undantag som föreskrivs i artikel 6 i den här förordningen inom ramen för det förfarandet.

Artikel 8

Särskilda bestämmelser och garantier

En medlemsstat som tillämpar det undantag som föreskrivs i artikel 6 ska i vederbörlig ordning informera de berörda tredjelandsmedborgarna eller statslösa personerna, på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, om de åtgärder som tillämpas samt åtgärdernas varaktighet.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

KAPITEL IV

ÄNDRINGAR AV FÖRORDNING (EU) 2021/1148

Artikel 9

Ändringar av förordning (EU) 2021/1148

Förordning (EU) 2021/1148 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska följande punkt läggas till:

"11. *solidaritetsåtgärd*: en åtgärd vars tillämpningsområde anges i artikel 56.2 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 (*) och som finansieras genom ekonomiska bidrag från medlemsstaterna enligt artikel 64.1 i den förordningen.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>)."

2. I artikel 10 ska följande punkt läggas till:

"3. Stöd enligt denna förordning får finansieras, för solidaritetsåtgärder, genom bidrag från medlemsstaterna och från andra offentliga eller privata givare som externa inkomster avsedda för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i budgetförordningen."

3. I artikel 12 ska följande punkt läggas till:

"7a. Bidraget från unionens budget får höjas till 100 % av de totala stödberättigande utgifterna för solidaritetsåtgärder."

4. I Artikel 29.2 första stycket ska följande led införas:

"aa) genomförandet av solidaritetsåtgärder, inbegripet en uppdelning av de ekonomiska bidragen per åtgärd och en beskrivning av de viktigaste resultat som uppnåtts genom finansieringen,"

5. I bilaga II punkt 1 ska följande led läggas till:

"h) Stöd till solidaritetsåtgärder, i linje med stödets tillämpningsområde i enlighet med punkt 1 i bilaga III."

6. Bilaga VI ska ändras på följande sätt:

a) I tabell 1 punkt I ska följande kod läggas till:

"030 Solidaritetsåtgärder".

b) Tabell 3 ska ändras på följande sätt:

i) Koderna 005 och 006 ska ersättas med följande:

"005 Den särskilda transiteringsordning som avses i artikel 17

006 Åtgärder som omfattas av artikel 85.2 i förordning (EU) 2018/1240".

ii) Följande koder ska läggas till:

"007 Åtgärder som omfattas av artikel 85.3 i förordning (EU) 2018/1240

008 Bistånd i nödsituationer

009 Solidaritetsåtgärder"

KAPITEL V
SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 10

Överklagande från offentliga myndigheter

Denna förordning påverkar inte offentliga myndigheters möjlighet att överklaga administrativa eller rättsliga beslut enligt nationell rätt.

Artikel 11

Beräkning av tidsfrister

Varje tidsperiod som föreskrivs i denna förordning ska beräknas enligt följande:

- a) Om en frist uttryckt i dagar, veckor eller månader ska räknas från den tidpunkt då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas ska den dag då händelsen inträffade eller åtgärden vidtogs inte räknas i perioden.
- b) En frist uttryckt i veckor eller månader ska löpa ut vid utgången av den dag i fristens sista vecka eller månad som infaller på samma veckodag eller samma datum i månaden som den dag då den händelse eller åtgärd från vilken fristen ska räknas inträffade eller vidtogs. Om en frist är uttryckt i månader och den dag då fristen skulle löpa ut inte förekommer i den sista månaden i den perioden, ska fristen löpa ut vid midnatt den månads sista dag.
- c) Tidsfristerna ska omfatta lördagar, söndagar och officiella helgdagar i den berörda medlemsstaten. Om en frist löper ut på en lördag, söndag eller officiell helgdag ska nästa arbetsdag räknas som fristens sista dag.

Artikel 12

Övergångsbestämmelser

Senast den 12 september 2024 ska kommissionen, i nära samarbete med medlemsstaterna och unionens berörda organ och byråer för rådet lägga fram en gemensam genomförandeplan för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda för att genomföra kapitel II i denna förordning senast den 1 juli 2026, med en bedömning av fastställda brister och nödvändiga operativa åtgärder och ska underrätta Europaparlamentet om detta.

På grundval av denna gemensamma genomförandeplan ska varje medlemsstat senast den 12 december 2024, med stöd av kommissionen och unionens berörda organ och byråer, upprätta en nationell genomförandeplan där man anger åtgärderna och tidsplanen för deras genomförande. Varje medlemsstat ska slutföra genomförandet av sin plan senast den 1 juli 2026.

Vid genomförandet av denna artikel får medlemsstaterna utnyttja stöd från unionens berörda organ och byråer, och unionsfonderna får ge ekonomiskt stöd till medlemsstaterna, i enlighet med de rättsakter som reglerar dessa organ, byråer och fonder.

Kommissionen ska noga övervaka genomförandet av de nationella genomförandeplanerna.

Artikel 13

Övervakning och utvärdering

Senast den 13 juni 2028 och därefter vart femte år ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och till rådet om tillämpningen av denna förordning i medlemsstaterna och vid behov föreslå nödvändiga ändringar.

Medlemsstaterna ska, på kommissionens begäran, senast den 12 september 2027 lämna alla upplysningar som behövs för att utarbeta rapporten.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 14

Ikraftträdande och tillämpning

- 1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- 2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
H. LAHBIB
Ordförande

2024/1350

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1350

av den 14 maj 2024

om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl samt om ändring
av förordning (EU) 2021/1147

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 78.2 d och g,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) I sina slutsatser av den 10 oktober 2014 om *åtgärder för bättre hantering av migrationsflöden* konstaterade rådet att alla medlemsstater på ett rättvist och väl avvägt sätt bör bidra till vidarebosättning samtidigt som de insatser som gjorts av medlemsstater som berörs av migrationsströmmarna beaktas.
- (2) Denna förordning är baserad på en fullständig och heltäckande tillämpning av FN:s konvention angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*).
- (3) En unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (*unionsramen*) bör inrättas för att komplettera andra lagliga vägar. Unionsramen bör erbjuda de mest utsatta tredjelandsmedborgarna eller statslösa personerna i behov av internationellt skydd tillgång till en varaktig lösning i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
- (4) Den 19 september 2016 uppmanade FN:s generalförsamling eftertryckligen stater att trappa upp vidarebosättningsinsatserna samt utgick ifrån en övergripande åtgärdsram för flyktingar enligt vilken stater ska sträva efter att erbjuda vidarebosättningsplatser och andra lagliga migrationsvägar i en omfattning som skulle göra det möjligt att tillgodose de årliga vidarebosättningsbehov som fastställts av FN:s flyktingkommissariat (UNHCR). Enligt den globala flyktingpakt som antogs av FN:s generalförsamling den 17 december 2018 kommer frivilliga bidrag att begäras från stater för inrättande av vidarebosättningsprogram eller utvidgande av programmens tillämpningsområde, storlek och kvalitet.
- (5) I sitt meddelande av den 13 maj 2015 En europeisk migrationsagenda fastställde kommissionen att det behövs en gemensam strategi för att bevilja skydd åt fördrivna personer i behov av skydd genom vidarebosättning.
- (6) I sin rekommendation till medlemsstaterna av den 8 juni 2015 om ett europeiskt vidarebosättningsssystem rekommenderade kommissionen att vidarebosättning bör baseras på en rättvis fördelningsnyckel. Denna följdes av slutsatserna från företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, av den 20 juli 2015, om att, genom multilaterala och nationella program, vidarebosätta 22 504 personer i klart behov av internationellt skydd.

⁽¹⁾ EUT C 125, 21.4.2017, s. 40.⁽²⁾ EUT C 207, 30.6.2017, s. 67.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.

SV

EUT L, 22.5.2024

Vidarebosättningsplatserna fördelades mellan medlemsstaterna och Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz i enlighet med åtagandena i bilagan till dessa slutsatser.

- (7) Den 15 december 2015 utfärdade kommissionen en rekommendation om ett frivilligt humanitärt mottagande-system tillsammans med Turkiet till medlemsstaterna och associerade stater, i vilken den rekommenderade deltagande stater att ta emot personer som fördrivits till följd av konflikten i Syrien och som är i behov av internationellt skydd.
- (8) I sitt meddelande av den 6 april 2016 *för en reform av det gemensamma asylsystemet och ökade möjligheter till laglig inresa till Europa* meddelade kommissionen att man skulle lägga fram ett förslag till ett strukturerat system för vidarebosättning som en rättslig ram för unionens vidarebosättningspolitik med en gemensam hållning i fråga om säker och laglig ankomst till unionen för personer i behov av internationellt skydd.
- (9) I sin resolution av den 12 april 2016 om situationen i Medelhavet och behovet av ett helhetsgrepp på migration i EU underströk Europaparlamentet behovet av ett permanent EU-omfattande vidarebosättningsprogram, som erbjuder vidarebosättning för en betydande andel av det totala antalet flyktingar som söker skydd i unionen.
- (10) Den 27 september 2017 riktade kommissionen en rekommendation till medlemsstaterna om förbättrade lagliga vägar för personer i behov av internationellt skydd. Som svar på detta lovade medlemsstaterna att erbjuda 50 039 vidarebosättningsplatser.
- (11) Med utgångspunkt i befintliga initiativ och inom ramen för den befintliga internationella strukturen bör en stabil och pålitlig unionsram fastställas för inresa av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som är i behov av internationellt skydd, vilket ska genomföras i enlighet med en unionsplan för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (*unionsplanen*), som fullt ut bör respektera medlemsstaternas konkreta uppgifter vad gäller deras åtaganden.
- (12) Unionsramen bör sättas i samband med internationella insatser för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl. Unionsramens bidrag till uppfyllandet av de globala behoven av vidarebosättning och inresa av humanitära skäl bör bidra till att stärka unionens partnerskap med tredjeländer i syfte att visa solidaritet med länder i regioner till vilka ett stort antal personer i behov av internationellt skydd har fördrivits genom att bidra till att minska trycket på dessa länder, främja dessa länders förmåga att förbättra villkoren för mottagande och internationellt skydd samt – i migrationssammanhang – minska irreguljära och farliga vidare förflyttningar av tredjelandsmedborgare och statslösa personer i behov av internationellt skydd.
- (13) För att bidra till de ökade insatserna för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl och minska skillnaderna mellan nationell praxis och nationella förfaranden för vidarebosättning bör ett gemensamt förfarande och gemensamma urvalskriterier och skäl för vägran av inresa fastställas, liksom gemensamma principer för den status som ska beviljas personer som beviljats inresa.
- (14) Det gemensamma inreseförfarandet bör bygga på befintlig erfarenhet av och befintliga standarder för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl i medlemsstaterna och, i tillämpliga fall, UNHCR.
- (15) Inresor av familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som är lagligen bosatta i en medlemsstat, eller till unionsmedborgare, bör inte påverka rättigheter enligt rådets direktiv 2003/86/EG⁽⁴⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽⁵⁾ eller nationell rätt för familjeåterförening. Sådana inresor bör därför vara inriktade på de familjemedlemmar som inte omfattas av tillämpningsområdet för de direktiven eller för relevant nationell rätt eller som av andra skäl inte skulle kunna återförenas med sina familjer.

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 3.10.2003, s. 12).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

- (16) För att säkerställa familjesammanhållning bör alla familjemedlemmar för vilka en medlemsstat avser att genomföra ett inreseförfarande och som uppfyller kraven och inte omfattas av skälen för vägran i regel och i möjligaste mån beviljas inresa tillsammans. Om det är omöjligt bör familjemedlemmar som inte har beviljats inresa tillsammans beviljas inresa så snart som möjligt i ett senare skede. I förfarandet för att fastställa strukturerna i en given familj som en tredjelandsmedborgare eller statslös person är beroende av, i enlighet med denna förordning, bör medlemsstaterna erkänna att de utvidgade familjebanden kan vara den sista försvarslinjen för enskilda personer som är fullständigt beroende av familjen för sin överlevnad samt psykologiska och känslomässiga omsorg.
- (17) Medlemsstaterna bör kunna välja för vilka personer ett inreseförfarande ska genomföras, inbegripet på grundval av hänsyn som rör familjens sammansättning. När medlemsstaterna gör det valet, bör de respektera principen om familjesammanhållning. Medlemsstaterna bör kunna kräva av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer att de kan visa att det finns familjeband.
- (18) Begreppet fara för folkhälsan förstås som en sjukdom med epidemisk potential i den mening som avses i Världshälsoorganisationens internationella hälsoreglementen.
- (19) Ett inreseförfarande består av följande steg: framställan, i förekommande fall, identifiering, registrering, bedömning och ett beslut om inresa samt, vid vidarebosättning, ett beslut om beviljande av internationellt skydd eller, vid inresa av humanitära skäl, ett beslut om beviljande av internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt.
- (20) Ett positivt beslut om inresa betyder att en person i fråga om vilken ett inreseförfarande för vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl har genomförts har godtagits för inresa av den medlemsstat som fattade det beslutet. Ett negativt beslut om inresa betyder att personen inte har godtagits för inresa av den berörda medlemsstaten.
- (21) Före beviljande av internationellt skydd bör en fullständig bedömning av tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens behov av internationellt skydd göras.
- (22) Vid inresa vid nödsituation bör bedömningen av de inresekrav som fastställs enligt denna förordning påskyndas. Inresa vid nödsituation bör inte nödvändigtvis vara kopplat till de regioner eller tredjeländer från vilka inresa ska ske enligt denna förordning. Samtliga medlemsstater bör uppmuntras att erbjuda möjligheter till inresa vid nödsituation.
- (23) Ett inreseförfarande bör slutföras så snart som möjligt, samtidigt som man säkerställer att medlemsstaterna har tillräckligt med tid för en adekvat undersökning av varje enskilt fall. Medlemsstaterna bör göra allt för att säkerställa att en tredjelandsmedborgare eller statslös person om vilken ett positivt beslut om inresa har fattats anländer till deras territorium senast tolv månader från dagen för det beslutet.
- (24) Alla personuppgifter om personer som har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt i enlighet med denna förordning bör lagras i fem år från och med dagen för nationell registrering. Denna femårsperiod bör anses vara tillräcklig för inreseförfarandet, med tanke på att majoriteten av dessa personer kommer att ha varit bosatta i unionen i flera år och kommer att ha erhållit medborgarskap i en medlemsstat. Med tanke på att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som under tre år före inresa har vägrats inresa till en medlemsstat eftersom det fanns rimliga skäl att anta att de skulle utgöra en fara för samhället, allmän ordning, säkerhet eller folkhälsa för den medlemsstat som behandlar inreseakten eller på grund av en registrering på en spårlista i Schengens informationssystem eller i en nationell databas i en medlemsstat bör vägras inresa enligt denna förordning, bör deras uppgifter lagras under en period av tre år från dagen för det negativa beslutet om inresa. Med tanke på att tredjelandsmedborgare som under tre år före inresan inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke till inresa till en viss medlemsstat kan vägras inresa enligt bestämmelserna i denna förordning, bör uppgifterna lagras under en period av tre år från dagen för avbrytandet. Den period under vilken personuppgifter lagras bör vara kortare i vissa speciella situationer när det inte finns behov att bevara personuppgifter under så lång tid. Personuppgifter som tillhör en tredjelandsmedborgare eller en statslös person bör raderas omedelbart och permanent så snart den personen erhåller medborgarskap i en medlemsstat.
- (25) Det finns ingen rättighet att begära inresa eller att beviljas inresa i en medlemsstat. Dessutom finns det ingen skyldighet för medlemsstaterna att bevilja en person inresa enligt denna förordning.

SV

EUT L, 22.5.2024

- (26) Vidarebosättning bör vara den huvudsakliga typen av inresa, som kompletteras med inresa av humanitära skäl och inresa vid nödsituation, beroende på vad som är lämpligt under de specifika omständigheterna.
- (27) Syftet med unionsramen bör vara att få samtliga medlemsstater att bidra till genomförandet av unionsplanen och att trappa upp sina insatser för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl för att i väsentlig grad kunna bidra till uppfyllandet av de globala vidarebosättningsbehoven, inbegripet vid nödsituationer.
- (28) I detta syfte bör den Asyl-, migrations- och integrationsfond som inrättas genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 ⁽⁶⁾ tillhandahålla riktat bistånd i form av ekonomiska incitament för alla personer som beviljas inresa i enlighet med unionsramen, samt för åtgärder i syfte att inrätta lämpliga infrastrukturer och tjänster för unionsramens genomförande.
- (29) Europeiska unionens asylbyrå (*asylbyrån*), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ⁽⁷⁾, bör, på medlemsstaternas begäran och i enlighet med sitt mandat, stödja medlemsstaterna vid genomförandet av unionsplanen, t.ex. genom att bistå dem vid genomförandet av vissa aspekter av inreseförfarandet och genom att samordna det tekniska samarbetet och underlätta gemensam användning av infrastruktur dem emellan.
- (30) Man bör främja utbytet av god praxis mellan aktörerna på området vidarebosättning och inresa av humanitära skäl i relevanta forum, inbegripet vid samråden om vidarebosättning och kompletterande vägar.
- (31) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av unionsramen bör genomförandebefogenheter ges till rådet för att fastställa och ändra den tvååriga unionsplanen, fastställa det totala antalet personer som ska beviljas inresa och ange vilken andel av detta antal som bör reserveras för vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och inresa vid nödsituation och fastställa detaljer om medlemsstaternas deltagande i unionsplanen och deras bidrag till det totala antal personer som ska beviljas inresa, en beskrivning av den eller de specifika grupper av personer som unionsplanen ska tillämpas på samt en specificering av de regioner eller tredjeländer från vilka inresa ska ske.
- (32) Att tilldela rådet sådana genomförandebefogenheter är motiverat eftersom dessa genomförandebefogenheter avser nationella verkställande befogenheter avseende tredjelandsmedborgares inresa till medlemsstaternas territorium.
- (33) Ändringar av unionsplanen för att ta hänsyn till nya omständigheter skulle kunna omfatta bidrag till nya regioner eller tredjeländer som fullt ut respekterar de indikationer på frivillig grund som medlemsstaterna har gett i högnivåkommittén för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (högnivåkommittén), genom omfördelning av befintliga bidrag eller nya bidrag.
- (34) Dessa genomförandebefogenheter bör utövas på grundval av ett förslag från kommissionen om det totala antal personer som ska beviljas inresa och en specificering av de regioner eller tredjeländer från vilka inresa ska ske med full respekt för de indikationer på frivillig grund som medlemsstaterna har gett före förslaget i högnivåkommittén. Kommissionen bör lägga fram sitt förslag till unionsplan samtidigt som sitt förslag till utkastet till unionens årliga budget året före den tvåårsperiod då unionsplanen ska genomföras. Kommissionen bör vid behov lägga fram sitt förslag till ändring av unionsplanen samtidigt som ett motsvarande förslag om förslaget till ändringsbudget. Rådet bör sträva efter att anta förslaget inom två månader.
- (35) Bestämmelserna om innehållet i internationellt skydd som finns i asylregelverket bör tillämpas från och med den tidpunkt då en person som har beviljats inresa och internationellt skydd anländer till den berörda medlemsstatens territorium eller, om internationellt skydd beviljas efter det att den berörda personen anländer till medlemsstatens territorium, från och med den tidpunkt då den personen beviljas internationellt skydd.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

- (36) Integrationen av personer som beviljats inresa i värdsamhället är viktig för ett lyckat inreseförfarande. Personer som beviljats inresa bör ha samma tillgång till integrationsåtgärder som de som åtnjuter internationellt skydd i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 ⁽⁶⁾. Medlemsstaterna bör kunna kräva deltagande i sådana integrationsåtgärder endast om dessa åtgärder är lättillgängliga, finns att tillgå och är kostnadsfria. Medlemsstaterna bör också, när detta anses görkligt, erbjuda tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ett informationsprogram före avresan. Ett sådant program skulle kunna innehålla information om deras rättigheter och skyldigheter, språkkurser och information om den sociala, kulturella och politiska situationen i medlemsstaten. Sådant information skulle också kunna tillhandahållas efter inresan till den berörda medlemsstatens territorium eller ingå i integrationsåtgärder, med beaktande av den särskilda utsattheten hos den person som beviljats inresa. Medlemsstaterna bör också kunna inrätta informationsprogram som är anpassade efter behoven hos personer som beviljats inresa för att ge dessa personer vägledning efter ankomsten, särskilt när det gäller att lära sig värdmedlemsstatens språk, skaffa sig utbildning och få tillträde till arbetsmarknaden, med beaktande av deras särskilda utsatthet. Berörda organ och personer, såsom lokala myndigheter och personer som redan har beviljats inresa, bör i arrangemang som bestäms av medlemsstaterna i möjligaste mån inkluderas i genomförandet av sådana program.
- (37) Alla personer som har beviljats inresa i enlighet med denna förordning, inbegripet när humanitär status beviljats enligt nationell rätt, bör avhållas från sekundär förflyttning. Inom ramen för unionsrätten och unionens politik bör medlemsstaterna samarbeta effektivt och utan oskäligt dröjsmål återta personer som har beviljats inresa i enlighet med denna förordning och som påträffas i en medlemsstat där de saknar rätt att vistas.
- (38) Utan att det påverkar rätten att ansöka om internationellt skydd får medlemsstaterna vid inresa av humanitära skäl fatta beslut om en tredjelandsmedborgares eller statslös persons inresa till dess territorium på grundval av en inledande utvärdering och bevilja personen humanitär status enligt nationell rätt.
- (39) Humanitär status enligt nationell rätt bör fastställa rättigheter och skyldigheter motsvarande dem som föreskrivs i artiklarna 20–26 och 28–35 i förordning (EU) 2024/1347 för personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande. Denna status bör återkallas endast vid nya omständigheter eller nya bevis avseende personens uppfyllande av kraven efter beslutet om beviljande av statusen.
- (40) I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ⁽⁷⁾ bör det antal tredjelandsmedborgare som medlemsstaterna beviljat inresa genom unionsprogram och nationella program för vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl, för att fullständigt återspegla varje medlemsstats insatser, tas i beaktande vid bedömningen av den övergripande situationen i unionen som del i den årliga Europeiska rapporten om asyl och migration.
- (41) Med tanke på UNHCR:s expertis vad gäller de olika formerna av inresemöjligheter för personer i behov av internationellt skydd från tredjeländer, till vilka de har fördrivits, till medlemsstater som är villiga att ta emot dem, bör UNHCR fortsätta spela en viktig roll inom unionsramen. Det bör vara möjligt att uppmana andra internationella aktörer förutom UNHCR, såsom Internationella organisationen för migration, att bistå medlemsstaterna i genomförandet av unionsramen.
- (42) En högnivåkommitté bör inrättas för samråd med berörda parter om genomförandet av unionsramen. Högnivåkommittén bör råda kommissionen i frågor som rör genomförandet av unionsramen, inbegripet när det gäller ett rekommenderat antal personer som ska beviljas inresa samt från vilka regioner eller tredjeländer som inresa bör ske, med beaktande av UNHCR:s prognos med de globala vidarebosättningsbehoven. Högnivåkommittén bör kunna utfärda rekommendationer. Kommissionen bör uppmana medlemsstaterna att på frivillig grund vid mötet i högnivåkommittén ange detaljerna för deras deltagande, däribland typen av inresa och länder från vilka inresa ska åga rum, samt deras bidrag till det totala antalet personer som ska beviljas inresa i enlighet med unionsplanen.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (43) Medlemsstaternas insatser för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl enligt denna förordning bör stödjas genom lämplig finansiering från unionens allmänna budget. För att möjliggöra en korrekt och långsiktigt fungerande unionsram bör förordning (EU) 2021/1147 ändras.
- (44) Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att anta eller genomföra nationella vidarebosättningsprogram, till exempel om de bidrar med ett ytterligare antal inresemöjligheter till det totala antalet personer som ska beviljas inresa i enlighet med unionsplanen.
- (45) Komplementaritet med pågående initiativ för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl inom unionsramen bör säkerställas.
- (46) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och bör därför tillämpas på ett sätt som är förenligt med dessa rättigheter och principer, särskilt vad gäller barns rättigheter, rätten till respekt för familjelivet och den allmänna principen om icke-diskriminering.
- (47) All behandling av personuppgifter som utförs av medlemsstaternas myndigheter inom ramen för denna förordning bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁰⁾.
- (48) All behandling av personuppgifter som utförs av asylbyrå inom ramen för denna förordning bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ⁽¹¹⁾, liksom förordning (EU) 2021/2303, och bör respektera principerna om nödvändighet och proportionalitet.
- (49) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att inrätta en unionsram, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av omfattningen och verkningarna av unionsramen för vidarebosättning, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (50) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (51) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

1. Genom denna förordning

- a) inrättas en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (*unionsramen*) för beviljande av inresa för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till medlemsstaternas territorium i syfte att i enlighet med denna förordning bevilja dem

i) internationellt skydd, eller

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

EUT L, 22.5.2024

SV

- ii) humanitär status enligt nationell rätt som fastställer rättigheter och skyldigheter motsvarande dem som föreskrivs i artiklarna 20–26 och 28–35 i förordning (EU) 2024/1347 för personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande, och
 - b) fastställs regler för tredjeland-medborgares eller statslösa personers inresa, genom vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl, till medlemsstaternas territorium vid tillämpning av denna förordning.
2. Denna förordning medför inte någon rätt för tredjeland-medborgare eller statslösa personer att begära inresa, eller att beviljas inresa, till medlemsstaternas territorium.
3. Denna förordning medför inte någon skyldighet för medlemsstaterna att bevilja inresa för en tredjeland-medborgare eller en statslös person.
4. Medlemsstaterna ska på frivillig basis bidra till den unionsplan för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (*unionsplanen*) som avses i artikel 8. De indikationer som ges av medlemsstaterna i högnivåkommittén för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl, som inrättas enligt artikel 11, ska vara frivilliga vad gäller detaljerna för deras deltagande, däribland typen av inresa och de regioner eller tredjeländer från vilka inresa ska äga rum, samt vad gäller deras bidrag till det totala antal personer som ska beviljas inresa i enlighet med unionsplanen.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *vidarebosättning*: inresa till en medlemsstats territorium, efter en framställan från FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), av en tredjeland-medborgare eller en statslös person, från ett tredjeland till vilket den personen har fördrivits, som
- a) uppfyller kraven för inresa enligt artikel 5.1,
 - b) inte omfattas av de skäl för vägran som fastställs i artikel 6, och
 - c) beviljas internationellt skydd i enlighet med unionsrätten och nationell rätt och har tillgång till en varaktig lösning.
2. *internationellt skydd*: internationellt skydd enligt definitionen i artikel 3.3 i förordning (EU) 2024/1347.
3. *inresa av humanitära skäl*: inresa till en medlemsstats territorium, efter en framställan – om så begärts av en medlemsstat – från Europeiska unionens asylbyrå (*asylbyrån*), från UNHCR eller från ett annat relevant internationellt organ, av en tredjeland-medborgare eller en statslös person, från ett tredjeland till vilket den personen har fördrivits, som, på grundval av en inledande utvärdering, åtminstone
- a) uppfyller kraven för inresa enligt artikel 5.2,
 - b) inte omfattas av de skäl för vägran som fastställs i artikel 6, och
 - c) beviljas internationellt skydd i enlighet med artikel 9.17 i denna förordning eller humanitär status enligt nationell rätt som fastställer rättigheter och skyldigheter motsvarande dem som föreskrivs i artiklarna 20–26 och 28–35 i förordning (EU) 2024/1347 för personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande.
4. *inresa vid nödsituation*: inresa genom vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl för personer med brådskande behov av rättsligt eller fysiskt skydd eller med akuta medicinska behov.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 3

Unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl

Unionsramen ska

- a) sörja för lagliga och säkra inresor till en medlemsstats territorium för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som uppfyller kraven för inresa och som inte omfattas av skälen för vägran enligt denna förordning, i syfte att bevilja dem internationellt skydd i enlighet med denna förordning eller humanitär status enligt nationell rätt som avses i artikel 2.3 c samt uppmuntra samtliga medlemsstater att trappa upp sina insatser i detta syfte,
- b) bidra till en ökning av unionens bidrag till internationella initiativ för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl för att få till stånd en ökning av det totala antalet tillgängliga platser för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl,
- c) bidra till att stärka unionens partnerskap med tredjeländer i regioner till vilka ett stort antal personer i behov av internationellt skydd har fördrivits.

Artikel 4

Fastställande av regioner eller tredjeländer från vilka vidarebosättning i eller inresa av humanitära skäl till unionen ska ske

Fastställandet av de regioner eller tredjeländer från vilka vidarebosättning i eller inresa av humanitära skäl till unionen sker ska i första hand utgå från följande:

- a) UNHCR:s uppskattning av de globala vidarebosättningsbehoven.
- b) Möjligheterna att förbättra skyddsmiljön och utöka skyddsutrymmet i tredjeländer.
- c) Omfattningen av och innehållet i tredjeländers åtaganden om vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl för att man kollektivt ska kunna bidra till uppfyllandet av de globala vidarebosättningsbehoven enligt UNHCR.

Artikel 5

Uppfyllande av kraven för inresa

1. Med avseende på vidarebosättning ska följande tredjelandsmedborgare eller statslösa personer anses uppfylla kraven för inresa, förutsatt att de också omfattas av minst en av de kategorier som avses i punkt 3 a:

- a) tredjelandsmedborgare som på grund av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp, i enlighet med definitionen i artikel 10 i förordning (EU) 2024/1347, befinner sig utanför det land där de är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd eller statslösa personer som av samma skäl befinner sig utanför det land där de tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller, på grund av en sådan fruktan, inte vill återvända till det landet, eller
- b) tredjelandsmedborgare som befinner sig utanför det land där de är medborgare eller statslösa personer som befinner sig utanför det land där de tidigare hade sin vanliga vistelseort och för vilka det finns grundad anledning att förmoda att de, om de återsändes till sitt ursprungsland eller, när det gäller statslösa personer, till det land där de tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada, i enlighet med definitionen i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1347, och som inte kan eller, på grund av sådan risk, inte vill begagna sig av det landets skydd.

Personer som har varit föremål för skydd eller bistånd från andra organ eller kontor inom FN än UNHCR vilket av något skäl har upphört utan att deras ställning slutgiltigt har fastställts i enlighet med de relevanta resolutioner som antagits av FN:s generalförsamling ska anses uppfylla de urvalskriterier som anges i denna punkt.

2. Med avseende på inresa av humanitära skäl ska följande tredjelandsmedborgare eller statslösa personer anses uppfylla kraven för inresa, förutsatt att de, åtminstone på grundval av en inledande utvärdering, också omfattas av minst en av de kategorier som avses i punkt 3:

- a) tredjelandsmedborgare som på grund av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp, i enlighet med definitionen i artikel 10 i förordning (EU) 2024/1347, befinner sig utanför det land där de är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd eller statslösa personer som av samma skäl befinner sig utanför det land där de tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller, på grund av en sådan fruktan, inte vill återvända, eller
- b) tredjelandsmedborgare som befinner sig utanför det land där de är medborgare eller statslösa personer som befinner sig utanför det land där de tidigare hade sin vanliga vistelseort och för vilka det finns grundad anledning att förmoda att de, om de återsändes till sitt ursprungsland eller, när det gäller statslösa personer, till det land där de tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada, i enlighet med definitionen i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1347, och som inte kan eller, på grund av sådan risk, inte vill begagna sig av det landets skydd.

Personer som har varit föremål för skydd eller bistånd från andra organ eller kontor inom FN än UNHCR vilket av något skäl har upphört utan att deras ställning slutgiltigt har fastställts i enlighet med de relevanta resolutioner som antagits av FN:s generalförsamling ska anses uppfylla de urvalskriterier som anges i denna punkt.

3. För att anses uppfylla kraven för inresa enligt denna artikel ska en tredjelandsmedborgare eller statslös person också omfattas av minst en av följande kategorier:

- a) Utsatta personer, nämligen
 - i) kvinnor och flickor i riskzonen,
 - ii) underåriga, inklusive ensamkommande barn,
 - iii) personer som har överlevt våld eller tortyr, inklusive på grund av kön eller sexuell läggning,
 - iv) personer med rättsligt och/eller fysiskt skyddsbehov, inklusive skydd mot avvísning,
 - v) personer med medicinska behov, inklusive om livräddande behandling inte finns att tillgå i det land till vilket de har tvångsfördrivits,
 - vi) personer med funktionsnedsättning,
 - vii) personer som saknar en förutsebar alternativ varaktig lösning, särskilt personer som befinner sig i utdragna flyktingsituationer.
 - b) Vid inresa av humanitära skäl, de familjemedlemmar som avses i punkt 4 till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som är lagligen bosatta i en medlemsstat, eller till unionsmedborgare.
4. I syfte att säkerställa familjesammanhållning ska även följande familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ska beviljas inresa anses uppfylla kraven för inresa:
- a) make/maka eller hans/hennes ogifta partner i en stadigvarande relation, om lag eller praxis i den berörda medlemsstaten behandlar ogifta par på samma sätt som gifta enligt dess lagstiftning om tredjelandsmedborgare eller statslösa personer,
 - b) underåriga barn på villkor att de är ogifta och oavsett om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats eller erkänts enligt nationell rätt,
 - c) fadern, modern eller någon annan vuxen som ansvarar för ett ogift underårigt barn, oavsett om det är enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten,

SV

EUT L, 22.5.2024

- d) syskon,
- e) tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som är beroende av hjälp från sitt barn, sin förälder eller en annan familjemedlem till följd av graviditet, ett nyfött barn, svår psykisk eller fysisk sjukdom, allvarlig funktionsnedsättning eller hög ålder, förutsatt att familjebanden existerade i ursprungslandet, att barnet, föräldern eller den andra familjemedlemmen kan ta hand om personen i beroendeställning och att de berörda personerna uttryckt sitt önskemål skriftligen.

Vid tillämpning av denna punkt ska medlemsstaterna vederbörligen ha barnets bästa för ögonen. När tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen är en gift underårig som inte åtföljs av sin make eller maka, kan det anses vara bäst för den underårige att den underårige får vara tillsammans med sin ursprungliga familj.

Artikel 6

Skäl att vägra inresa

1. Följande tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska vägras inresa enligt denna förordning:
 - a) Personer som av de behöriga myndigheterna i det land där de har bosatt sig har tillerkänts de rättigheter och skyldigheter som följer med medborgarskap i det landet, eller motsvarande rättigheter och skyldigheter.
 - b) Personer avseende vilka det finns rimliga skäl att anta att
 - i) de har begått ett brott mot freden, en krigsförbrytelse eller ett brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,
 - ii) de har begått ett allvarligt brott,
 - iii) de har gjort sig skyldiga till gärningar som strider mot FN:s syften och grundsatser enligt inledningen och artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga.
 - c) Personer avseende vilka det finns rimliga skäl att anta att de utgör en fara för samhället, allmän ordning, säkerhet eller folkhälsa för den medlemsstat som behandlar inreseakten.
 - d) Personer registrerade på en spärlista i Schengens informationssystem eller i en nationell databas i en medlemsstat.
 - e) Personer som har beviljats internationellt skydd av medlemsstater eller humanitär status enligt nationell rätt som avses i artikel 2.3 c.
 - f) Personer som en medlemsstat under tre år före inresan har vägrat inresa enligt led c eller d i detta stycke.

Första stycket b ska också gälla personer som anstiftar, eller som på annat sätt deltar i, utförandet av de brott eller gärningar som nämns däri.
2. Följande tredjelandsmedborgare eller statslösa personer kan vägras inresa:
 - a) Personer som under tre år före inresan inte har gett sitt samtycke eller har återtagit samtycket till inresa till en viss medlemsstat, i enlighet med artikel 7, förutsatt att de har informerats om följderna av ett sådant återtagande i enlighet med artikel 9.4 b.
 - b) Personer som har begått ett eller flera brott som inte omfattas av punkt 1 första stycket b men som skulle ha gett ett högsta fängelsestraff på minst ett år om de hade begåtts i den medlemsstat som behandlar inreseakten, såvida inte åtalet eller straffet skulle ha varit preskriberat eller – vid fällande dom för ett sådant brott – en notering avseende den domen skulle ha strukits från det nationella straffregistret i enlighet med rätten i den medlemsstat som behandlar inreseakten.

- c) Personer som vägrar att delta i ett sådant informationsprogram före avresan som avses i artikel 9.22.
- d) Personer för vilka en medlemsstat inte kan tillhandahålla nödvändigt lämpligt stöd mot bakgrund av dessa personers utsatthet.
3. De skäl som anges i denna artikel ska vara tillämpliga under förutsättning att de inte innebär diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller tro, politisk eller annan åsikt, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Artikel 7

Samtycke

1. Inreseförfarandet enligt artikel 9 ska tillämpas på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som har gett sitt samtycke till inresa och som därefter inte har återtagit sitt samtycke, inbegripet genom att vägra att resa in till en viss medlemsstat.
2. Om en tredjelandsmedborgare eller en statslös person underlåter att tillhandahålla tillgänglig information eller tillgängliga uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av det förfarande som föreskrivs i artikel 9.3 eller underlåter att närvara vid den personliga intervju som föreskrivs i artikel 9.6 kan den personen anses ha implicit återtagit det samtycke till inresa som avses i punkt 1 i den här artikeln, såvida inte personen inte har informerats i enlighet med artikel 9.4, uppfyller skyldigheterna inom en rimlig tidsperiod eller kan visa att underlåtenheten att tillhandahålla information eller uppgifter eller att närvara vid den personliga intervjun berodde på omständigheter som låg utanför den personens kontroll.

Artikel 8

Unionsplan för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl

1. På grundval av ett förslag från kommissionen ska rådet via en genomförandeakt anta en tvåårig unionsplan för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (unionsplanen) under året före den tvåårsperiod då den ska genomföras.

Kommissionen ska utan dröjsmål informera Europaparlamentet om sitt förslag till utkast till unionsplan, och rådet ska regelbundet informera Europaparlamentet om hur antagandet av unionsplanen framskrider.

Rådet ska utan dröjsmål informera Europaparlamentet och kommissionen om det slutliga utkastet till unionsplan. Rådet ska utan dröjsmål översända unionsplanen till Europaparlamentet när den har antagits.

2. Vid genomförandet av denna artikel ska rådet och kommissionen vederbörligen beakta utfallet av mötena i den högnivåkommitté för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl som inrättas enligt artikel 11 samt UNHCR:s prognos över de globala vidarebosättningsbehoven.

3. Unionsplanen ska innehålla följande:

- a) Det totala antal personer som ska beviljas inresa till medlemsstaternas territorium, med angivande av andelen personer som ska omfattas av vidarebosättning, inresa av humanitära skäl respektive inresa vid nödsituation, varvid andelen personer som omfattas av vidarebosättning ska vara minst cirka 60 % av det totala antalet personer som ska beviljas inresa.
- b) Information om medlemsstaternas deltagande och deras bidrag till det totala antal personer som ska beviljas inresa och den andel personer som ska omfattas av vidarebosättning, inresa av humanitära skäl och inresa vid nödsituation i enlighet med led a i denna punkt, med full respekt för de indikationer som medlemsstaterna har gett i den högnivåkommitté för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl som inrättas enligt artikel 11.
- c) En specificering av de regioner eller tredjeländer från vilka vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl ska ske enligt artikel 4.

SV

EUT L, 22.5.2024

4. Unionsplanen kan vid behov innefatta följande:
- a) En beskrivning av den särskilda grupp eller grupper av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer för vilka unionsplanen ska gälla.
 - b) Uppgifter om arrangemang för lokal samordning samt praktiskt samarbete mellan medlemsstaterna, med stöd av asylbyrån i enlighet med artikel 10, och med tredjeländer, UNHCR och andra relevanta partner.
5. Inresa vid nödsituation ska tillämpas oberoende av från vilka regioner eller tredjeländer vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl ska ske.
6. När så krävs till följd av nya omständigheter, t.ex. en oförutsedd humanitär kris utanför de regioner eller tredjeländer som avses i unionsplanen, ska rådet, på förslag av kommissionen, när så är lämpligt, ändra unionsplanen exempelvis genom att lägga till regioner eller tredjeländer till dem från vilka inresa ska ske enligt artikel 4.

Artikel 9

Inreseförfarande

1. Vid vidarebosättning ska medlemsstaterna, vid genomförandet av unionsplanen, begära att UNHCR hänvisar tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till dem.

Vid inresa av humanitära skäl får medlemsstaterna, vid genomförandet av unionsplanen, begära att asylbyrån, UNHCR eller något annat relevant internationellt organ hänvisar tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till dem.

2. En medlemsstat ska göra en bedömning av huruvida en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som avses i punkt 1 omfattas av unionsplanen.

En medlemsstat kan ge företräde till en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som har

- a) familjeband till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som är lagligen bosatta i en medlemsstat eller med unionsmedborgare,
- b) påvisade sociala band eller andra egenskaper som kan underlätta integrationen i den medlemsstat som genomför ett inreseförfarande, inbegripet lämpliga språkkunskaper eller tidigare vistelse i den medlemsstaten,
- c) särskilt behov av skydd eller är särskilt utsatta.

3. Efter att ha identifierat en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som omfattas av unionsplanen och för vilken medlemsstaten avser att genomföra ett inreseförfarande, ska en medlemsstat registrera följande information om den personen:

- a) Tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens namn, födelsedatum, kön och nationalitet,
- b) Typ och nummer på alla tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens identitets- eller resehandlingar.
- c) Registreringsdatum och registreringsplats, och vilken myndighet som utförde registreringen.

Ytterligare uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av punkterna 6 och 9 kan inhämtas då registreringen sker.

4. Medlemsstaterna ska informera tredjelandsmedborgare eller statslösa personer för vilka de genomför ett inreseförfarande om följande:

- a) Syftena med och de olika stegen i inreseförfarandet.
- b) Följderna av ett återtagande av samtycke i enlighet med artikel 7 och av en vägran att delta i ett sådant informationsprogram före avresan som avses i punkt 22 i den här artikeln.

5. När personuppgifterna samlas in ska medlemsstaterna tillhandahålla de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer för vilka de genomför ett inreseförfarande följande information som de är skyldiga att tillhandahålla enligt förordning (EU) 2016/679 skriftligen, och när så är nödvändigt muntligen. Den informationen ska tillhandahållas i koncis, transparent, begriplig och lättillgänglig form med användning av ett klart och tydligt språk, som är anpassat till behoven hos underåriga och personer med särskilda behov och på ett språk som tredjelandsmedborgarna eller de statslösa personerna förstår eller kan förväntas förstå.

6. Medlemsstaterna ska bedöma huruvida de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer för vilka de genomför ett inreseförfarande uppfyller de urvalskriterier som anges i artikel 5 och huruvida de omfattas av de skäl för att vägra inresa som anges i artikel 6.

Medlemsstaterna ska göra denna bedömning särskilt på grundval av skriftlig bevisning inklusive, i förekommande fall, information från UNHCR om huruvida tredjelandsmedborgarna eller de statslösa personerna uppfyller kraven för flyktingstatus, på grundval av en personlig intervju eller en kombination av båda.

7. Vid vidarebosättning ska medlemsstaterna begära att UNHCR gör en fullständig bedömning av huruvida de tredjelandsmedborgare eller de statslösa personer som omfattas av ett inreseförfarande

- a) omfattas av unionsplanen,
- b) tillhör en av de kategorier av utsatta personer som anges i artikel 5.3 a eller har familjeband i enlighet med artikel 5.4 samt anger skälen till denna bedömning,
- c) räknas som flyktingar i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen.

Medlemsstaterna får begära att de kriterier som anges i punkt 2 andra stycket beaktas.

8. Vid inresa av humanitära skäl får medlemsstaterna begära att UNHCR gör en bedömning av huruvida de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som hänvisas till dem av UNHCR

- a) räknas som flyktingar i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen,
- b) tillhör en av de kategorier av utsatta personer som anges i artikel 5.3 a eller har familjeband i enlighet med artikel 5.3 b.

Medlemsstaterna får begära att de kriterier som anges i punkt 2 andra stycket beaktas.

9. Medlemsstaterna ska fatta beslut om inresa för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer på grundval av den bedömning som avses i punkt 6 så snart som möjligt och senast sju månader från registreringsdatumet. Medlemsstaterna får förlänga denna tidsfrist med upp till tre månader i händelse av komplexa sakfrågor eller rättsliga frågor.

10. Vid inresa vid nödsituation ska medlemsstaterna fatta ett beslut så snart som möjligt och sträva efter att göra detta senast en månad från registreringsdatumet.

11. Medlemsstaterna ska avbryta ett inreseförfarande i vilket tredjelandsmedborgarna eller de statslösa personerna har återtagit sitt samtycke såsom avses i artikel 7.

En medlemsstat får avbryta ett inreseförfarande under följande omständigheter:

- a) Om den har konstaterat att det totala antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som har beviljats inresa överstiger dess bidrag enligt unionsplanen.
- b) Om den har beslutat att ge företräde till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer i enlighet med punkt 2 c.
- c) Om den har konstaterat att den på grund av omständigheter utanför dess kontroll inte kan iakta de tidsfrister som avses i punkt 9.

SV

EUT L, 22.5.2024

Med förbehåll för kapitel V i förordning (EU) 2016/679 ska skälen till att förfarandet avbryts meddelas UNHCR när så är nödvändigt för att UNHCR ska kunna utföra sina uppgifter när det gäller hänvisningar av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till medlemsstaterna eller till tredjeländer i enlighet med den här förordningen eller i enlighet med sitt mandat, såvida det inte finns ett övervägande allmänintresse av att inte göra så.

12. Medlemsstaterna ska lagra uppgifter om personer till vilka de beviljar internationellt skydd och humanitär status enligt nationell rätt enligt denna förordning, under fem år från registreringsdatumet. För personer som har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 första stycket f, ska sådana uppgifter lagras i tre år från den dag då ett negativt beslut om inresa fattades.

Vid utgången av den tillämpliga perioden ska medlemsstaterna radera uppgifterna. Medlemsstaterna ska radera uppgifter om en person som har erhållit medborgarskap i en medlemsstat före utgången av denna period så snart som de får veta att personen i fråga har fått sådant medborgarskap.

Om en medlemsstat avbryter ett inreseförfarande enligt punkt 11 första stycket, ska medlemsstaten lagra de uppgifter som rör den berörda personen i tre år från dagen för avbrytandet. Om en medlemsstat avbryter ett inreseförfarande enligt punkt 11 andra stycket, ska medlemsstaten radera de uppgifter som rör den berörda personen dagen för avbrytandet.

13. Om en medlemsstats beslut enligt punkt 9 är negativt, ska den berörda tredjelandsmedborgaren eller statslösa personen inte beviljas inresa till den medlemsstaten.

Med förbehåll för kapitel V i förordning (EU) 2016/679 ska skälen till ett negativt beslut meddelas UNHCR när så är nödvändigt för att UNHCR ska kunna utföra sina uppgifter när det gäller hänvisningar av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till medlemsstaterna eller till tredjeländer i enlighet med den här förordningen eller i enlighet med sitt mandat, såvida det inte finns ett övervägande allmänintresse av att inte göra så.

En medlemsstat som har fattat ett negativt beslut enligt första stycket får kräva att höras av en annan medlemsstat under den andra medlemsstatens behandling av inreseakten.

14. Om en medlemsstats beslut enligt punkt 9 är positivt ska punkterna 15–22 tillämpas före eller efter det att den berörda personen har rest in på dess territorium.

15. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri fatta beslut om att bevilja flyktingstatus, om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen i fråga uppfyller kraven för flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen i fråga uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande.

Ett sådant beslut ska ha samma verkan som ett beslut om beviljande av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande enligt artikel 13 eller 18 i förordning (EU) 2024/1347, när personen i fråga har rest in på en medlemsstats territorium.

Medlemsstaterna får utfärda uppehållstillstånd som gäller permanent eller tills vidare på förmånligare villkor i enlighet med i artikel 13 i rådets direktiv 2003/109/EG⁽¹²⁾.

16. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri fatta ett beslut om att utfärda ett uppehållstillstånd för en familjemedlem till tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen i fråga, enligt artikel 5.4, som inte för egen del uppfyller kraven för internationellt skydd.

Ett sådant beslut ska ha samma verkan som ett beslut om utfärdande av uppehållstillstånd som avses i artikel 23.1 i förordning (EU) 2024/1347, när personen i fråga har rest in på en medlemsstats territorium.

17. Enligt punkt 14 i denna artikel får en medlemsstat som avses däri vid inresa av humanitära skäl bevilja internationellt skydd eller, utan att det påverkar rätten att ansöka om internationellt skydd, humanitär status enligt nationell rätt som fastställer rättigheter och skyldigheter motsvarande dem som föreskrivs i artiklarna 20–26 och 28–35 i förordning (EU) 2024/1347 för personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande.

Ett sådant beslut får verkan när personen i fråga har rest in på medlemsstatens territorium.

⁽¹²⁾ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 23.1.2004, s. 44).

EUT L, 22.5.2024

SV

18. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri fatta ett beslut om att utfärda ett uppehållstillstånd för en familjemedlem till tredjelandsemborgaren eller den statslösa personen i fråga, enligt artikel 5.4, som inte för egen del uppfyller kraven för internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt som avses i artikel 2.3 c.

Ett sådant beslut ska ha samma verkan som ett beslut om utfärdande av uppehållstillstånd som avses i artikel 23.1 i förordning (EU) 2024/1347, när personen i fråga har rest in på en medlemsstats territorium.

19. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri eller berörd partner på medlemsstatens vägnar i enlighet med artikel 10.3 meddela berörda tredjelandsemborgare eller statslösa personer om alla beslut enligt punkterna 15 och 17 i den här artikeln.

I fall där ett sådant beslut fattades innan den berörda personen reste in på medlemsstatens territorium, får det meddelandet lämnas efter sådan inresa.

20. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri göra sitt yttersta för att säkerställa inresa på sitt territorium så snart som möjligt och senast tolv månader från den dag då beslutet fattades.

Vid inresa vid nödsituation ska medlemsstaten säkerställa en snabb överföring av tredjelandsemborgaren eller den statslösa personen efter dagen för det positiva beslutet enligt punkt 9.

21. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri vid behov erbjuda sig att ordna resan, inklusive hälsokontroller för att fastställa om berörda personer är i stånd att resa, och tillhandahålla kostnadsfri transport till sitt territorium, inbegripet, vid behov, hjälp med utreseförfarandena i det tredjeland från vilket tredjelandsemborgaren eller den statslösa personen i fråga beviljas inresa.

Om en medlemsstat ordnar resan enligt första stycket ska den ta hänsyn till de berörda personernas särskilda behov med avseende på deras eventuella utsatthet.

22. Enligt punkt 14 i denna artikel ska en medlemsstat som avses däri, om det är möjligt, erbjuda tredjelandsemborgarna eller de statslösa personerna i fråga informationsprogram före avresan som ska vara kostnadsfria och lättillgängliga och som kan innehålla information om deras rättigheter och skyldigheter, språkkurser och information om hur medlemsstaten fungerar socialt, kulturellt och politiskt.

Om det inte är görligt att tillhandahålla sådana informationsprogram ska medlemsstaterna åtminstone tillhandahålla information om deras rättigheter och skyldigheter för tredjelandsemborgare eller statslösa personer.

23. Personuppgifter som behandlas av en medlemsstat enligt denna artikel ska inte översändas till eller göras tillgängliga för tredjeländer, internationella organ eller privata enheter som är etablerade i unionen eller i ett tredjeland i andra fall än de som anges i denna artikel.

24. Medlemsstaterna ska överföra uppgifter för de personer som omfattas av denna förordning i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358⁽¹⁾.

25. Medlemsstaterna ska inte i något skede av förfarandet diskriminera någon på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller tro, politisk eller annan åsikt, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometrisk data för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsemborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

Artikel 10

Operativt samarbete

1. För att underlätta genomförandet av unionsplanen ska medlemsstaterna utse nationella kontaktpunkter och de kan besluta att utse sambandsmän i tredjeländer.
2. Asylbyrån kan stödja medlemsstaterna på deras begäran i enlighet med artikel 9.1 i denna förordning eller, när så fastställs i unionsplanen i enlighet med artikel 8.4 b i denna förordning. Detta stöd kan inbegripa att samordna det tekniska samarbetet mellan medlemsstaterna, hjälpa medlemsstaterna att genomföra unionsplanen, utbilda personal som genomför inreseförfarandet, tillhandahålla information till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer i enlighet med artikel 9.4, 9.5 och 9.25 i denna förordning, underlätta gemensam användning av infrastruktur och bistå medlemsstaterna i samarbetet med tredjeländer för genomförande av inreseförfarandet enligt förordning (EU) 2021/2303.

Asylbyrån får också samordna utbytet av bästa praxis mellan medlemsstaterna i fråga om genomförandet av denna förordning och integrationen av vidarebosatta personer i deras mottagande samhälle.

3. För genomförandet av unionsplanen, och särskilt för att meddela berörda tredjelandsmedborgare eller statslösa personer om det beslut som medlemsstaterna fattat i enlighet med artikel 9.15 och 9.17, och för att genomföra informationsprogram före avresa, hälsokontroller för att fastställa om berörda personer är i stånd att resa, resarrangemang och andra praktiska arrangemang, kan medlemsstaterna få hjälp av berörda partner på begäran av medlemsstaten eller i enlighet med de arrangemang för lokal samordning och praktiskt samarbete för unionsplanen som fastställts i enlighet med artikel 8.4 b.

Artikel 11

Högnivåkommittén för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl

1. Det ska inrättas en högnivåkommitté för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl (*högnivåkommittén*). Den ska bestå av företrädare för Europaparlamentet, rådet, kommissionen och medlemsstaterna.

Asylbyrån, UNHCR och Internationella organisationen för migration ska bjudas in till mötena i högnivåkommittén.

Andra relevanta organisationer, inbegripet organisationer i det civila samhället, kan bjudas in till mötena i högnivåkommittén rörande frågor inom deras kompetensområden.

Företrädare för Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz ska bjudas in till att delta i mötena i högnivåkommittén, om de har meddelat sin avsikt att associeras till genomförandet av unionsplanen.

2. Högnivåkommittén ska ledas av kommissionen. Den ska sammanträda minst en gång om året och vid behov på inbjudan av kommissionen eller på begäran av en medlemsstat eller Europaparlamentet.
3. Högnivåkommittén ska råda kommissionen i frågor som rör genomförandet av unionsramen, inbegripet när det gäller ett rekommenderat antal personer som ska beviljas inresa samt från vilka regioner eller tredjeländer sådan inresa ska ske, med beaktande av UNHCR:s prognos med de globala vidarebosättningsbehoven. Den får lämna rekommendationer.

Kommissionen ska offentliggöra protokollen från mötena i högnivåkommittén, såvida inte ett sådant offentliggörande skulle undergräva skyddet för det allmänna samhällsintresset eller enskilda intressen enligt definitionen i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 ⁽¹⁴⁾.

4. Kommissionen ska samråda med högnivåkommittén och beakta resultatet av mötena i högnivåkommittén vad gäller frågor som rör genomförandet av unionsramen.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EUT L 145, 31.5.2001, s. 43).

EUT L, 22.5.2024

SV

5. Med beaktande av resultatet av mötena i högnivåkommittén enligt denna artikel ska kommissionen uppmana medlemsstaterna att ange detaljerna för sitt deltagande och för sitt bidrag på frivillig grund till det totala antal personer som ska beviljas inresa, inbegripet typen av inresa och de regioner eller tredjeländer från vilka inresa ska äga rum i enlighet med artiklarna 4 och 8.

6. Kommissionen ska, på eget initiativ eller på rekommendation av en eller flera medlemsstater eller Europaparlamentet, sammankalla ett möte i högnivåkommittén i syfte att diskutera möjligheten till inresa för personer enligt artikel 8.6 i syfte att hantera nya omständigheter, t.ex. en oförutsedd humanitär kris i regioner eller tredjeländer som inte ingår i unionsplanen.

7. Högnivåkommittén får vid behov själv fastställa sin arbetsordning.

Artikel 12

Associering med Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz

Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz ska inbjudas att associera sig till genomförandet av unionsplanen. En sådan associering ska ta vederbörlig hänsyn till denna förordning, särskilt när det gäller det förfarande som anges i artikel 9 och rättigheter och skyldigheter för personer som beviljats inresa.

Artikel 13

Ekonomiskt stöd

Ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl ska genomföras i enlighet med förordning (EU) 2021/1147.

Artikel 14

Ändringar av förordning (EU) 2021/1147

Förordning (EU) 2021/1147 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led 5 ska ersättas med följande:

"5) *inresa av humanitära skäl*: inresa av humanitära skäl i enlighet med definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 av den 14 maj 2024 om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl samt om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1350, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj>)

b) Led 8 ska ersättas med följande:

"8) *vidarebosättning*: vidarebosättning enligt definitionen i artikel 2.1 i förordning (EU) 2024/1350"

2. I artikel 19 ska punkterna 1, 2 och 3 ersättas med följande:

"1. En medlemsstat ska, utöver anslaget enligt artikel 13.1 a i denna förordning, motta ett belopp på 10 000 EUR för varje person som beviljats inresa genom vidarebosättning inom unionsramen för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl som inrättats genom förordning (EU) 2024/1350.

2. En medlemsstat ska, utöver anslaget enligt artikel 13.1 a i denna förordning, motta ett belopp på 6 000 EUR för varje person som beviljats inresa av humanitära skäl inom unionsramen för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 eller som beviljas inresa enligt ett nationellt vidarebosättningsprogram.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Det belopp som avses i punkt 2 ska höjas till 8 000 EUR för varje person som beviljats inresa av humanitära skäl enligt ett nationellt vidarebosättningsprogram och som tillhör en eller flera av nedanstående utsatta grupper:
- a) Kvinnor och barn i riskzonen.
 - b) Ensamkommande barn.
 - c) Personer med medicinska behov som endast kan tillgodoses genom inresa av humanitära skäl.
 - d) Personer i behov av inresa av humanitära skäl av juridiska eller fysiska skyddsrelaterade skäl, inbegripet vålds- och tortyroffer.”

Artikel 15

Utvärdering och översyn

- 1. Kommissionen ska senast den 12 juni 2028 rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av denna förordning, inbegripet artikel 9.2 b, och om medlemsstaternas bidrag till genomförandet av unionsplanen i enlighet med artikel 8 och om samtliga medlemsstaters ansträngningar för att trappa upp sina insatser avseende vidarebosättning och inresa av humanitära skäl för att väsentligen bidra till uppfyllandet av de globala vidarebosättningsbehoven. Rapporten ska när så är lämpligt åtföljas av förslag för att det målet ska kunna uppnås.
- 2. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen och asylbyrån den information som behövs för att utarbeta rapporten enligt punkt 1.
- 3. Europaparlamentet och rådet ska, på grundval av kommissionens förslag, se över denna förordning inom två år efter det att kommissionen lagt fram sin rapport enligt punkt 1, mot bakgrund av innehållet i den rapporten.

Artikel 16

Ikraftträdande

- 1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- 2. Artikel 9.24 ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

2024/1351

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1351

av den 14 maj 2024

om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 78.2 e och 79.2 a, b och c,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) I egenskap av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa bör unionen säkerställa att det inte förekommer några personkontroller vid de inre gränserna och utforma en gemensam politik för asyl, invandring och förvaltning av medlemsstaternas yttre gränser som grundar sig på solidaritet och rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna, som är rättvis för tredjelandsmedborgare och statslösa personer och som står i överensstämmelse med internationell rätt och unionsrätten, inbegripet grundläggande rättigheter.
- (2) För att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna krävs en övergripande strategi för asyl- och migrationshantering som förenar interna och externa komponenter. En sådan strategi är endast effektiv om alla komponenter behandlas gemensamt och genomförs konsekvent och på ett integrerat sätt.
- (3) Denna förordning bör bidra till en sådan övergripande strategi genom att fastställa en gemensam ram för unionens och medlemsstaternas åtgärder inom ramen för deras respektive befogenheter, inom politiken för asylhantering och den berörda politiken för migrationshantering, för att upprätthålla och utveckla principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning – även i fråga om den principens ekonomiska konsekvenser – mellan medlemsstaterna, vilken styr asyl- och migrationspolitiken i enlighet med artikel 80 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning bör vara den premiss utifrån vilken medlemsstaterna kollektivt delar ansvaret för att hantera migrationen, i synnerhet på det område som styrs av det gemensamma europeiska asylsystemet.
- (4) Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder, bland annat för att ge personer i nöd tillgång till internationellt skydd och adekvata mottagningsvillkor, främja lagliga vägar, möjliggöra en effektiv tillämpning av reglerna om fastställande av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd, effektivt hantera återvändandet av tredjelandsmedborgare som inte eller inte längre uppfyller villkoren för vistelse på medlemsstaternas territorium, förebygga irreguljär migration och otillåtna förflyttningar av tredjelandsmedborgare och statslösa personer mellan medlemsstater, bekämpa smuggling av migranter och människohandel och därigenom minska den utsatthet som detta ger upphov till samt ge andra medlemsstater stöd i form av solidaritetsbidrag, som sitt bidrag till den övergripande strategin.

⁽¹⁾ EUT C 155, 30.4.2021, s. 58.⁽²⁾ EUT C 175, 7.5.2021, s. 32.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.

- (5) För att stärka samarbetet med tredjeländer om asyl och migration, inbegripet om återtagande och angripande av de bakomliggande orsakerna till och drivkrafterna bakom irreguljär migration och tvångsförflyttningar, är det nödvändigt att främja och bygga upp skräddarsydda och ömsesidigt fördelaktiga partnerskap med dessa länder. Sådana partnerskap bör tillhandahålla ramar för bättre samordning av unionens relevanta politik och verktyg med tredjeländer och vara baserade på de mänskliga rättigheterna, rättsstatens principer och respekten för unionens gemensamma värden. När det gäller de externa komponenterna i den övergripande strategin finns det ingenting i denna förordning som påverkar den befintliga fördelningen av befogenheter mellan medlemsstaterna och unionen eller mellan unionens institutioner. Dessa befogenheter kommer att fortsätta att utövas med full respekt för fördragets förfaranderegler och i linje med rättspraxis från Europeiska unionens domstol, särskilt när det gäller unionens icke-bindande instrument.
- (6) Den gemensamma ramen behövs för att på ett verkkningsfullt sätt ta itu med det allt vanligare fenomenet där blandade grupper anländer, med personer som är i behov av internationellt skydd och personer som inte är det, och som ett erkännande av att ansvaret för irreguljära inresor av migranter och asylsökande i unionen inte ska behöva bäras av enskilda medlemsstater utan av unionen som helhet. Tillämpningsområdet för denna förordning bör också omfatta personer som beviljats inresa.
- (7) För att säkerställa samstämdhet och effektivitet i de åtgärder som unionen och dess medlemsstater vidtar inom ramen för sina respektive befogenheter behövs det en integrerad politikutformning och en övergripande strategi på området asyl- och migrationshantering, i fråga om både dess interna och dess externa komponenter. Unionen och medlemsstaterna bör, inom ramen för sina respektive befogenheter och i enlighet med tillämplig unionsrätt och internationella skyldigheter, säkerställa samstämdheten i och genomförandet av politiken för asyl- och migrationshantering.
- (8) För att säkerställa att deras asyl-, mottagnings- och migrationssystem är väl förberedda och att varje del av dessa system har tillräcklig kapacitet bör medlemsstaterna ha de mänskliga, materiella och ekonomiska resurser och den infrastruktur som krävs för att effektivt genomföra politiken för asyl- och migrationshantering, och de bör avsätta den personal som deras behöriga myndigheter behöver för att genomföra denna förordning. Medlemsstaterna bör också säkerställa lämplig samordning mellan de berörda nationella myndigheterna och med de nationella myndigheterna i övriga medlemsstater.
- (9) Medlemsstaterna bör gå strategiskt till väga och ha nationella strategier för att säkerställa sin kapacitet att effektivt genomföra sina system för asyl- och migrationshantering, i full överensstämmelse med sina skyldigheter enligt unionsrätten och internationell rätt. De strategierna bör omfatta förebyggande åtgärder för att minska risken för migrationstryck, information om beredskapsplanering, bland annat enligt vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 ⁽⁴⁾, samt relevant information om principerna om integrerad politikutformning och om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning enligt denna förordning, liksom de rättsliga skyldigheter som följer av dessa på nationell nivå. Kommissionen och berörda unionsorgan och unionsbyråer, i synnerhet Europeiska unionens asylbyrå (*asylbyrån*), bör kunna stödja medlemsstaterna när dessa fastställer sina nationella strategier. Medlemsstaternas samråd med lokala och regionala myndigheter, i enlighet med nationell rätt och efter behov, skulle också kunna förbättra och stärka de nationella strategierna. För att säkerställa att de nationella strategierna är jämförbara i specifika centrala delar bör en gemensam mall utarbetas av kommissionen.
- (10) För att få till stånd ett verkkningsfullt övervakningssystem som säkerställer tillämpningen av unionens asylregelverk bör dessa strategier också bygga på resultaten av den övervakning som utförs av asylbyrån och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och andra relevanta organ, byråer eller organisationer samt relevanta delar av den utvärdering som genomförts i enlighet med rådets förordning (EU) 2022/922 ⁽⁵⁾ och de utvärderingar som genomförts i enlighet med artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 ⁽⁶⁾. Medlemsstaterna skulle också kunna beakta resultaten av andra relevanta övervakningsmekanismer.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

⁽⁵⁾ Rådets förordning (EU) 2022/922 av den 9 juni 2022 om inrättande och användning av en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av förordning (EU) nr 1053/2013 (EUT L 160, 15.6.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

- (11) Kommissionen bör anta en långsiktig europeisk strategi för asyl- och migrationshantering (*strategin*) som fastställer det strategiska tillvägagångssättet för att säkerställa ett konsekvent genomförande av nationella strategier på unionsnivå, i enlighet med de principer som fastställs i denna förordning och i unionens primärrätt och tillämplig internationell rätt.
- (12) Med tanke på vikten av att säkerställa att unionen är beredd och kapabel att anpassa sig till den skiftande utvecklingen på asyl- och migrationsområdet bör kommissionen årligen anta en årlig europeisk asyl- och migrationsrapport (*rapporten*). Rapporten bör bedöma asyl-, mottagnings- och migrationsituationen under den föregående tolv månadersperioden längs alla migrationsrutter till och i alla medlemsstater, fungera som ett verktyg för tidig varning och medvetenhet för unionen på migrations- och asylområdet och tillhandahålla en strategisk lägesbild och beräkningar för det kommande året. Rapporten bör beskriva bland annat unionens och medlemsstaternas beredskap att reagera på och anpassa sig till migrationsituationens utveckling och resultaten av de berörda unionsorganens och unionsbyråernas övervakning. Uppgifterna och informationen samt bedömningarna i rapporten bör beaktas i beslutsförfarandena avseende den solidaritetsmekanism som anges i del IV i denna förordning.
- (13) Rapporten bör utarbetas i samråd med medlemsstaterna och berörda unionsorgan och unionsbyråer. För att sammanställa rapporten bör kommissionen använda sig av befintliga rapporteringsmekanismer, främst integrerad situationsmedvetenhet och analys, förutsatt att den integrerade politiska krishanteringen aktiveras, samt EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration som inrättades genom kommissionens rekommendation (EU) 2020/1366 ⁽⁷⁾. För att säkerställa att unionen är beredd och kapabel att anpassa sig till den skiftande utvecklingen på asyl- och migrationsområdet – och därmed för att den årliga asyl- och migrationscykeln och solidaritetsmekanismen ska fungera väl – är det av yttersta vikt att medlemsstaterna, rådet, kommissionen, Europeiska utrikesjämbudet och unionens relevanta organ och byråer bidrar till sådana befintliga rapporteringsmekanismer och säkerställer ett lämpligt och snabbt utbyte av information och uppgifter. Informationen från andra relevanta källor, däribland det europeiska migrationsnätverket, FN:s flyktingkommissariat och internationella organisationen för migration, bör också beaktas. För att undvika dubbelarbete bör kommissionen begära ytterligare information från medlemsstaterna endast när denna information inte är tillgänglig genom dessa rapporteringsmekanismer och berörda unionsorgan och unionsbyråer.
- (14) För att säkerställa att medlemsstaterna har de verktyg de behöver för att hantera utmaningar som kan uppstå på grund av att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer befinner sig på deras territorium, oavsett hur de passerade medlemsstaternas yttre gränser, bör rapporten åtföljas av ett beslut i vilket det fastställs vilka medlemsstater som är utsatta för migrationstryck, riskerar att utsättas för migrationstryck under det kommande året eller står inför en betydande migrationssituation (*beslutet*). De medlemsstater som är utsatta för migrationstryck bör kunna förlita sig på användning av de solidaritetsbidrag som ingår i den årliga solidaritetspoolen.
- (15) För att ge förutsägbarhet för medlemsstater som är utsatta för migrationstryck och för bidragande medlemsstater bör rapporten och beslutet åtföljas av ett förslag från kommissionen i vilket det anges konkreta årliga solidaritetsåtgärder – inbegripet omfördelningar, ekonomiska bidrag och, i tillämpliga fall, alternativa solidaritetsåtgärder – och den numerära omfattning av dessa som sannolikt kommer att behövas för det kommande året på unionsnivå, varvid de olika typerna av solidaritetsåtgärder anses vara likvärdiga. Typerna av åtgärder och deras numerära omfattning enligt vad som anges i kommissionens förslag bör minst motsvara årliga minimitröskelvärden för omfördelningar och ekonomiska bidrag. Dessa tröskelvärden bör fastställas i denna förordning för att säkerställa att de bidragande medlemsstaterna kan genomföra en förutsägbar planering och för att tillhandahålla de gynnade medlemsstater minimigarantier. Om det anses nödvändigt skulle kommissionen i sitt förslag kunna ange högre årliga siffror för omfördelningar eller ekonomiska bidrag. För att upprätthålla solidaritetsåtgärdernas likvärdighet bör förhållandet mellan de årliga värden som anges i denna förordning bibehållas. På samma sätt bör kommissionens förslag vid fastställandet av de årliga värdena ta hänsyn till exceptionella situationer där det enligt beräkningarna inte kommer att finnas något behov av solidaritet under det kommande året.
- (16) För att säkerställa bättre samordning på unionsnivå, och med tanke på särdragen i det solidaritetssystem som föreskrivs i denna förordning, vilket bygger på utfästelser från varje medlemsstat – under utövande av sin fulla bestämmanderätt när det gäller typen av solidaritet – i högnivåforumet för EU-solidaritet (*högnivåforumet*), bör genomförandebefogenheten att inrätta den årliga solidaritetspoolen tilldelas rådet, på grundval av ett förslag från kommissionen. I rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen bör det anges konkreta årliga solidaritetsåtgärder – inbegripet omfördelningar, ekonomiska bidrag och, i tillämpliga fall, alternativa

⁽⁷⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/1366 av den 23 september 2020 om en EU-mekanism för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplan för migration) (EUT L 317, 1.10.2020, s. 26).

solidaritetsåtgärder – och den numerära omfattning av dessa som sannolikt kommer att behövas för det kommande året på unionsnivå, varvid de olika typerna av solidaritetsåtgärder anses vara likvärdiga. Rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen bör också innehålla de specifika utfästelser som varje medlemsstat har gjort.

- (17) Gynnade medlemsstater bör ges möjlighet att genomföra åtgärder i eller i förhållande till tredjeländer, i enlighet med tillämpningsområdet för och syftena med denna förordning och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147⁽⁹⁾.
- (18) Medlemsstaterna och kommissionen bör säkerställa respekt för grundläggande rättigheter och överensstämmelse med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) vid genomförandet av de åtgärder som finansieras genom de ekonomiska bidragen. De nödvändiga villkor som fastställs i artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060⁽⁹⁾, inbegripet det övergripande nödvändiga villkoret om "Effektiv tillämpning och effektivt genomförande av stadgan om de grundläggande rättigheterna", bör tillämpas på de program i medlemsstaterna som får stöd genom de ekonomiska bidragen. Vid urvalet av de åtgärder som får stöd genom de ekonomiska bidragen bör medlemsstaterna tillämpa bestämmelserna i artikel 73 i förordning (EU) 2021/1060, inbegripet beaktandet av stadgan. För de åtgärder som finansieras genom de ekonomiska bidragen bör medlemsstaterna tillämpa de förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats för deras program i enlighet med förordning (EU) 2021/1060. Medlemsstaterna bör skydda unionens budget och tillämpa finansiella korrigeringar genom att dra tillbaka hela eller delar av stödet från de ekonomiska bidragen, om det visar sig att utgifter som deklarerats till kommissionen är oriktiga, i enlighet med förordning (EU) 2021/1060. Kommissionen får avbryta betalningsfristen, helt eller delvis hålla inne utbetalningarna och tillämpa finansiella korrigeringar i enlighet med bestämmelserna i förordning (EU) 2021/1060.
- (19) Under det operativa genomförandet av den årliga solidaritetspoolen bör bidragande medlemsstater, på begäran av en gynnad medlemsstat, kunna tillhandahålla alternativa solidaritetsbidrag. Alternativa solidaritetsbidrag bör ha ett praktiskt och operativt värde. Om kommissionen, efter samråd med den berörda medlemsstaten, anser att åtgärder som anges av den berörda medlemsstaten behövs, bör sådana bidrag fastställas i kommissionens förslag till rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen. Bidragande medlemsstater bör tillåtas göra utfästelser om sådana bidrag, även om de inte fastställs i kommissionens förslag till rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen, och de bör räknas som ekonomisk solidaritet och deras ekonomiska värde bör bedömas och tillämpas på ett realistiskt sätt. Om den gynnade medlemsstaten inte begär dessa bidrag under ett visst år bör de omvandlas till ekonomiska bidrag i slutet av året.
- (20) För att underlätta beslutsprocessen bör kommissionens förslag till rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen inte offentliggöras förrän det har antagits av rådet.
- (21) Kommissionen bör övervaka och tillhandahålla information om migrationssituationen genom regelbundna rapporter, för att bidra till ett verkningsfullt genomförande av den gemensamma ramen och för att identifiera brister, ta itu med utmaningar och förhindra att trycket på asyl-, mottagnings- och migrationssystemen byggs upp.
- (22) För att säkerställa en rättvis ansvarsfördelning, solidaritet i enlighet med artikel 80 i EUF-fördraget och en god balans mellan medlemsstaternas insatser bör en obligatorisk solidaritetsmekanism inrättas som ger effektivt stöd till medlemsstater som är utsatta för migrationstryck och säkerställer snabb tillgång till rättvisa och effektiva förfaranden för beviljande av internationellt skydd. En sådan mekanism bör sörja för olika typer av likvärdiga solidaritetsåtgärder, vara flexibel och snabbt kunna anpassas till migrationsutmaningarnas skiftande karaktär. Solidaritetsåtgärderna bör utformas från fall till fall för att anpassas till den berörda medlemsstatens behov.
- (23) För att säkerställa ett smidigt genomförande av solidaritetsmekanismen bör en EU-solidaritetssamordnare utses av kommissionen. EU-solidaritetssamordnaren bör övervaka och samordna solidaritetsmekanismens operativa aspekter och fungera som en central kontaktpunkt. EU-solidaritetssamordnaren bör underlätta kommunikationen mellan medlemsstaterna vid genomförandet av denna förordning. EU-solidaritetssamordnaren bör i samarbete med asylbyrån främja enhetliga arbetsmetoder för identifieringen av personer som kan komma i fråga för omfördelning och matchningen av dem med omfördelningsmedlemsstater, i synnerhet för att säkerställa att meningsfulla

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159).

kopplingar beaktas. För att effektivt kunna fullgöra rollen som EU-solidaritetssamordnare bör EU-solidaritetssamordnarens kontor förses med tillräcklig personal och tillräckliga resurser, och EU-solidaritetssamordnaren bör kunna delta i högnivåforumets möten.

- (24) För att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av den solidaritetsmekanism som inrättas genom denna förordning bör företrädare för medlemsstaterna på ministernivå eller annan högre politisk nivå sammankallas i ett högnivåforum, som bör ta under övervägande rapporten, beslutet och kommissionens förslag till rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen, bedöma den övergripande situationen och nå en slutsats om solidaritetsåtgärderna och vilka nivåer av dessa som är nödvändiga för att inrätta den årliga solidaritetspoolen och, vid behov, andra motåtgärder på migrationsområdet. För att den årliga solidaritetspoolen ska tas i bruk och fungera på ett smidigt sätt bör ett EU-solidaritetsforum på teknisk nivå (*forumet på teknisk nivå*) bestående av företrädare på tillräckligt hög nivå, såsom tjänstemän på hög nivå vid medlemsstaternas berörda myndigheter, sammankallas och ledas av EU-solidaritetssamordnaren på kommissionens vägnar. Asylbyrå och, när så är lämpligt och på inbjudan av EU-solidaritetssamordnaren, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter bör delta i forumet på teknisk nivå.
- (25) Med tanke på att sök- och räddningsinsatser grundar sig på internationella skyldigheter kan medlemsstater som måste hantera återkommande landsättningar i samband med sök- och räddningsinsatser höra till de medlemsstater som gynnas av solidaritetsåtgärder. Det bör vara möjligt att fastställa en preliminär procentandel för de solidaritetsåtgärder som kan behövas för de berörda medlemsstaterna. Dessutom bör medlemsstaterna beakta utsattheten hos personer som anländer vid sådana landsättningar.
- (26) För att snabbt kunna reagera på en situation med migrationstryck bör EU-solidaritetssamordnaren stödja en snabb omfördelning av personer som ansöker om och personer som beviljats internationellt skydd och som är berättigade till omfördelning. Den gynnade medlemsstaten bör upprätta en förteckning över personer som ska omplaceras, men bistånd av asylbyrån om så begärs och bör kunna ta hjälp av verktyg som tagits fram av EU-solidaritetssamordnaren. Personer som ska omfördelas bör ges möjlighet att tillhandahålla information om att det finns meningsfulla kopplingar till specifika medlemsstater, men bör inte ha rätten att välja en specifik omfördelningsmedlemsstat.
- (27) För att säkerställa lämpliga solidaritetsåtgärder, och om medlemsstaternas bidrag är otillräckliga i förhållande till de fastställda behoven, bör rådet kunna sammankalla högnivåforumet så att medlemsstaterna kan göra utfästelser om ytterligare solidaritetsbidrag.
- (28) Vid bedömningen av om en medlemsstat är utsatt för migrationstryck, riskerar att utsättas för migrationstryck eller står inför en betydande migrationssituation bör kommissionen, på grundval av en bred kvantitativ och kvalitativ bedömning, ta hänsyn till många olika faktorer, bland annat relevanta rekommendationer från asylbyrån och information som inhämtats i enlighet med EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration. Sådana faktorer bör inbegripa antalet ansökningar om internationellt skydd, irreguljära gränspassager, tredjelandsmedborgares och statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna, beslut om återvändande som utfärdats och verkställts, beslut om överföring som utfärdats och verkställts, antalet inresor sjövägen, även genom landsättningar efter sök- och räddningsinsatser, asylsökandes utsatthet och en medlemsstats kapacitet att hantera sina asyl- och mottagningsärenden, särdrag som har att göra med en medlemsstats geografiska läge och förbindelser med relevanta tredjeländer samt eventuella situationer med instrumentalisering av migranter.
- (29) En mekanism bör fastställas för de medlemsstater som i beslutet har fastställts vara utsatta för migrationstryck eller de som anser sig vara utsatta för migrationstryck, så att de kan använda den årliga solidaritetspoolen. De medlemsstater som i beslutet har fastställts vara utsatta för migrationstryck bör kunna utnyttja den årliga solidaritetspoolen på ett enkelt sätt genom att bara informera kommissionen och rådet om sin avsikt att använda den, varefter EU-solidaritetssamordnaren på kommissionens vägnar bör sammankalla forumet på teknisk nivå. De medlemsstater som anser sig vara utsatta för migrationstryck bör, för att få använda solidaritetspoolen, tillhandahålla ett vederbörligen underbyggt resonemang om förekomsten och omfattningen av migrationstrycket och annan relevant information i form av ett meddelande, som kommissionen skyndsamt bör bedöma. De gynnade medlemsstaterna bör använda den årliga solidaritetspoolen på ett rimligt och proportionellt sätt, med beaktande av solidaritetsbehoven i de andra medlemsstater som är utsatta för migrationstryck. EU-solidaritetssamordnaren bör

säkerställa en balanserad fördelning av de tillgängliga solidaritetsbidragen mellan de gynnade medlemsstaterna. Om en medlemsstat anser att den befinner sig i en krissituation bör förfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359⁽¹⁰⁾ tillämpas.

- (30) När medlemsstater själva är gynnade medlemsstater bör de inte vara skyldiga att genomföra sina utfästa bidrag till den årliga solidaritetspoolen. Samtidigt bör det vara möjligt för en medlemsstat som är utsatt för eller anser sig vara utsatt för migrationstryck eller en betydande migrationssituation som skulle kunna hindra den från att genomföra sina utfästa bidrag på grund av utmaningar som denna medlemsstat måste hantera, att begära en fullständig eller partiell nedsättning av sitt utfästa bidrag.
- (31) En referensnyckel som bygger på medlemsstaternas folkmängd och BNP bör i enlighet med principen om en obligatorisk rättvis andel användas för solidaritetsmekanismens funktion, så att varje medlemsstats totala bidrag kan fastställas. En medlemsstat skulle på frivillig basis kunna lämna ett totalt bidrag utöver sin obligatoriska rättvisa andel för att bistå medlemsstater som är utsatta för migrationstryck. Vid det operativa genomförandet av den årliga solidaritetspoolen bör bidragande medlemsstater genomföra sina utfästelser i proportion till sin totala utfästelse, så att dessa medlemsstater bidrar utifrån sin rättvisa andel varje gång solidaritet utnyttjas från poolen. För att säkra denna förordnings funktionssätt bör de bidragande medlemsstaterna inte vara skyldiga att genomföra sina solidaritetsutfästelser gentemot den gynnade medlemsstaten om kommissionen har identifierat systembrister i den medlemsstaten med avseende på reglerna i del III i denna förordning som skulle kunna få allvarliga negativa konsekvenser för denna förordnings funktionssätt.
- (32) Utöver den årliga solidaritetspoolen har medlemsstaterna, särskilt när de är utsatta för migrationstryck eller står inför en betydande migrationssituation, liksom unionen, till sitt förfogande EU:s permanenta verktygslåda för migrationsstöd (*verktygslådan*), vilken innehåller åtgärder som kan bidra till att tillgodose medlemsstaternas behov och minska trycket på dem och som föreskrivs i unionens regelverk eller politiska verktyg. För att säkerställa att alla relevanta verktyg används på ett ändamålsenligt sätt för att hantera specifika migrationsutmaningar bör kommissionen ha möjlighet att identifiera de nödvändiga åtgärderna ur verktygslådan, utan att det påverkar relevant unionsrätt i förekommande fall. Medlemsstaterna bör sträva efter att använda komponenterna i verktygslådan tillsammans med den årliga solidaritetspoolen. Användning av åtgärder i verktygslådan bör dock inte vara en förutsättning för att kunna dra nytta av solidaritetsåtgärder.
- (33) Ansvarskompensationer bör införas som en sekundär solidaritetsåtgärd enligt vilken ansvaret för att pröva en ansökan överförs till den bidragande medlemsstaten, beroende på om omfördelningsutfästelserna uppnår vissa tröskelvärdet enligt vad som anges i denna förordning. I syfte att skapa tillräcklig förutsägbarhet för de gynnade medlemsstaterna blir det under vissa omständigheter obligatoriskt att tillämpa ansvarskompensationer. Bidrag till solidaritet genom ansvarskompensationer bör räknas som en del av den bidragande medlemsstats obligatoriska rättvisa andel. Ett system med garantier bör inrättas för att i möjligaste mån undvika incitament till irreguljär migration till unionen och tredjelandsmedborgares och statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna samt stödja välfungerande regler för att fastställa ansvaret för prövningen av ansökningar om internationellt skydd. Om tillämpningen av ansvarskompensationer blir obligatorisk förblir en bidragande medlemsstat – om den har gjort utfästelser om omfördelningar och inte har några ansökningar om internationellt skydd som den gynnade medlemsstaten har fastställts som ansvarig att kompensera för – skyldig att genomföra sin omfördelningsutfästelse.
- (34) Omfördelning bör i första hand tillämpas på personer som ansöker om internationellt skydd, och sårbara personer bör komma i främsta rummet, men tillämpningen bör fortsatt vara flexibel. Med tanke på den frivilliga karaktären bör bidragande medlemsstater och gynnade medlemsstater ha möjlighet att uttrycka sina preferenser när det gäller vilka personer som ska övervägas. Sådana preferenser bör vara rimliga mot bakgrund av de behov som konstaterats och de profiler som finns tillgängliga i den gynnade medlemsstaten, så att det säkerställs att de utfästa omfördelningarna kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt.
- (35) På begäran bör unionens organ och byråer på området asyl, gränsförvaltning och migrationshantering kunna ge stöd till medlemsstaterna och kommissionen vid genomförandet av denna förordning genom att tillhandahålla sakkunskap och operativt stöd i enlighet med sina respektive mandat.

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 av den 14 maj 2024 om hantering av kris- och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet och om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>).

- (36) Det gemensamma europeiska asylsystemet har gradvis byggts upp som ett gemensamt skyddsområde på grundval av en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*), vilket säkerställer att ingen skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse, i enlighet med principen om non-refoulement. Utan att det påverkar ansvarskriterierna i denna förordning betraktas i detta avseende medlemsstaterna, som alla iakttar principen om non-refoulement, som säkra länder för tredjelandsmedborgare.
- (37) Det är lämpligt att en tydlig och genomförbar metod för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd ingår i det gemensamma europeiska asylsystemet enligt vad som fastställdes av Europeiska rådet vid dess särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999. Denna metod bör bygga på objektiva kriterier som är rättvisa för både medlemsstaterna och de berörda personerna. Den bör i synnerhet göra det möjligt att snabbt fastställa ansvarig medlemsstat, för att garantera snabb och effektiv tillgång till rättvisa och effektiva förfarandena för beviljande av internationellt skydd och inte äventyra målet att behandla ansökningar om internationellt skydd snabbt.
- (38) För att avsevärt förbättra förståelsen av de tillämpliga förfarandena bör medlemsstaterna så snart som möjligt tillhandahålla de personer som omfattas av denna förordning, på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, all relevant information om tillämpningen av denna förordning, särskilt information om kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat, respektive förfaranden samt information om deras rättigheter och skyldigheter enligt denna förordning, inbegripet konsekvenserna av bristande efterlevnad. För att säkerställa att barnets bästa bevaras och för att garantera en inkluderande behandling av underåriga i de förfaranden som anges i denna förordning bör medlemsstaterna tillhandahålla underåriga information på ett barnvänligt sätt och med beaktande av deras ålder och mognad. Asylbyrån bör i detta avseende utarbeta gemensamt informationsmaterial och särskild information för ensamkommande barn och utsatta sökande, i nära samarbete med nationella myndigheter.
- (39) Att tillhandahålla information av god kvalitet och rättsligt stöd om vilket förfarande som ska följas för att fastställa ansvarig medlemsstat samt sökandenas rättigheter och skyldigheter i detta förfarande ligger i både medlemsstaternas och sökandenas intresse. För att effektivisera förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat och säkerställa en korrekt tillämpning av ansvarskriterierna enligt denna förordning bör rättslig rådgivning införas som en integrerad del av systemet för att fastställa ansvarig medlemsstat. I detta syfte bör rättslig rådgivning göras tillgänglig för sökandena, på deras begäran, för att ge vägledning och stöd om tillämpningen av kriterierna och mekanismerna för att fastställa ansvarig medlemsstat.
- (40) Denna förordning bör bygga på principerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013⁽¹⁾ och samtidigt ta itu med de utmaningar som identifierats och utveckla principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning som en del av den gemensamma ramen, i enlighet med artikel 80 i EUF-fördraget. I detta syfte bör en ny, obligatorisk solidaritetsmekanism göra det möjligt att stärka medlemsstaternas beredskap att hantera migration, klara av situationer där medlemsstaterna står under migrationstryck och underlätta regelmässigt solidaritetsstöd mellan medlemsstaterna. Ett ändamålsenligt genomförande av en sådan solidaritetsmekanism är, tillsammans med ett ändamålsenligt system för att fastställa ansvarig medlemsstat, en central förutsättning för att hela det gemensamma europeiska asylsystemet ska fungera.
- (41) Denna förordning bör tillämpas på personer som ansöker om subsidiärt skydd och personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, för att säkerställa likabehandling av alla som ansöker om eller har beviljats internationellt skydd och överensstämmelse med unionens gällande asylregelverk, i synnerhet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347⁽²⁾.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 29.6.2013, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (42) För att säkerställa att tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vidarebosatts eller beviljats inresa i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350⁽¹⁾, eller beviljas internationellt skydd eller humanitär status enligt nationella vidarebosättningsprogram, återtas till den medlemsstat som beviljade inresan eller vidarebosatte dem bör denna förordning tillämpas även på personer som beviljats inresa och som vistas utan tillstånd på en annan medlemsstats territorium.
- (43) Av effektivitets- och rättssäkerhetsskäl är det viktigt att denna förordning bygger på principen att ansvaret fastställs endast en gång, såvida inte något av de skäl för upphörande som anges i denna förordning är tillämpligt.
- (44) Direktiv (EU) 2024/1346 bör tillämpas på alla förfaranden som involverar sökande enligt denna förordning, om inte annat följer av begränsningarna för tillämpningen av det direktivet.
- (45) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348⁽²⁾ bör tillämpas utöver och utan att det påverkar tillämpningen av rättssäkerhetsgarantierna enligt den här förordningen, om inte annat följer av begränsningarna för tillämpningen av den förordningen.
- (46) I enlighet med Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter från 1989 och stadgan bör barnets bästa komma i främsta rummet för medlemsstaterna vid tillämpningen av denna förordning. Vid bedömningen av barnets bästa bör medlemsstaterna i synnerhet ta vederbörlig hänsyn till den underårigas välbefinnande och sociala utveckling på kort, medellång och lång sikt, säkerhets- och trygghetshänsyn och den underårigas egna synpunkter i enlighet med hans eller hennes ålder och mognad, inklusive hans eller hennes bakgrund. Dessutom bör särskilda förfarandegarantier fastställas för ensamkommande barn på grund av deras särskilda utsatthet, inbegripet utnämning av en företrädare.
- (47) För att säkerställa en effektiv tillämpning av de garantier för underåriga som fastställs i denna förordning bör medlemsstaterna se till att personal vid de behöriga myndigheterna som handlägger framställningar rörande ensamkommande barn får lämplig utbildning, till exempel i enlighet med asylbyråns relevanta riktlinjer, på områden som underårigas rättigheter och individuella behov, tidig identifiering av offer för människohandel eller övergrepp samt bästa praxis för att förhindra att underåriga försvinner.
- (48) I enlighet med den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och stadgan bör respekten för privatlivet och familjelivet komma i främsta rummet för medlemsstaterna vid tillämpningen av denna förordning.
- (49) Utan att det påverkar medlemsstaternas befogenhet i fråga om förvärv av medborgarskap och det faktum att det enligt internationell rätt ankommer på varje medlemsstat att med vederbörligt beaktande av unionsrätten fastställa villkoren för förvärv och förlust av medborgarskap, bör medlemsstaterna vid tillämpning av denna förordning respektera sina internationella skyldigheter gentemot statslösa personer i enlighet med internationella människorättsinstrument, inbegripet i tillämpliga fall konventionen angående statslösa personers rättsliga ställning, vilken antogs i New York den 28 september 1954. När så är lämpligt bör medlemsstaterna sträva efter att identifiera statslösa personer och stärka skyddet av dem och på så sätt göra det möjligt för statslösa personer att komma i åtnjutande av centrala grundläggande rättigheter och minska risken för diskriminering eller ojämlig behandling.
- (50) För att förhindra att personer som utgör en säkerhetsrisk överförs mellan medlemsstaterna är det nödvändigt att säkerställa att den medlemsstat där en ansökan först registreras inte tillämpar ansvarskriterierna eller att den gynnade medlemsstaten inte tillämpar omfördelningsförfarandet om det finns rimliga skäl att anse att den berörda personen utgör ett hot mot den inre säkerheten.
- (51) För att säkerställa att ansökningar om internationellt skydd från medlemmar i samma familj provas grundligt av en och samma medlemsstat, att de beslut som fattas i dessa ärenden blir enhetliga och att familjemedlemmar inte skiljs åt bör det vara möjligt att genomföra förfarandena för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva dessa ansökningar tillsammans.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 av den 14 maj 2024 om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl och om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1350, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj>).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

- (52) Definitionen av familjemedlem bör återspegla dagens migrationsverklighet, där sökande ofta anländer till medlemsstaternas territorium efter en lång tids tidsitering. Definitionen bör därmed även ta hänsyn till familjebildningar som uppkommit utanför ursprungslandet, men före ankomsten till medlemsstaternas territorium.
- (53) För att säkerställa full respekt för principen om familjesammanhållning och av hänsyn till barnets bästa bör förekomsten av ett beroendeförhållande mellan en sökande och dennes barn, syskon eller förälder på grund av sökandens graviditet eller moderskap, hälsotillstånd eller höga ålder vara ett bindande ansvarskriterium. Om sökanden är ett ensamkommande barn bör även närvaron på en annan medlemsstats territorium av en familjemedlem, ett syskon eller en släkting som kan ta hand om honom eller henne göras till ett bindande ansvarskriterium. För att, i avsaknad av en sådan familjemedlem, ett sådant syskon eller en sådan släkting, avskräcka från otillåtna förflyttningar av ensamkommande barn som inte är för barnets bästa, bör ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där det ensamkommande barnets ansökan om internationellt skydd först registrerades, om det är för barnets bästa. Om det ensamkommande barnet har ansökt om internationellt skydd i flera medlemsstater och en medlemsstat anser att det inte är för barnets bästa att det överförs till den ansvariga medlemsstaten på grundval av en individuell bedömning, bör den medlemsstaten bli ansvarig för att pröva den nya ansökan.
- (54) Reglerna om bevis bör möjliggöra en snabbare familjeåterförening än enligt förordning (EU) nr 604/2013. Det är därför nödvändigt att klargöra att formella bevis, såsom styrkande handlingar i original och dna-tester, inte bör vara nödvändiga när det finns indicier som är sammanhängande, kontrollerbara och tillräckligt detaljerade för att fastställa ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd. Medlemsstaternas myndigheter bör beakta all tillgänglig information, såsom fotografier, bevis på kontakter och vittnesutsagor, för att göra en rättvisande bedömning av relationen. För att underlätta tidig identifiering av eventuella ärenden som inbegriper familjemedlemmar bör sökanden erhålla en mall utarbetad av asylbyrån. Om möjligt bör sökanden fylla i mallen före den personliga intervjun. Med hänsyn till vikten av familjeband inom rangordningen av ansvarskriterierna bör alla ärenden som inbegriper familjemedlemmar prioriteras under de relevanta förfaranden som anges i denna förordning.
- (55) Om en sökande har ett examensbevis eller en annan kvalifikation bör den medlemsstat där examensbeviset utfärdades vara ansvarig för prövningen av ansökan, förutsatt att ansökan registreras mindre än sex år efter det att examensbeviset eller kvalifikationen utfärdades, vilket skulle säkerställa en snabb prövning av ansökan i den medlemsstat till vilken sökanden har meningsfulla kopplingar på grundval av ett sådant examensbevis.
- (56) Med tanke på att en medlemsstat bör förbli ansvarig för en person som har kommit in på dess territorium på ett irreguljärt sätt är det också nödvändigt föreskriva om de situationer där en person kommer in på territoriet efter en sök- och räddningsinsats. Ett undantag från ansvarskriteriet bör fastställas för situationer där en medlemsstat har omfördelat personer som har passerat en annan medlemsstats yttre gräns på ett irreguljärt sätt eller efter en sök- och räddningsinsats. I en sådan situation bör omfördelningsmedlemsstaten vara ansvarig om personen ansöker om internationellt skydd.
- (57) En medlemsstat bör ha frihet att frånga ansvarskriterierna, särskilt om det föreligger humanitära, sociala, kulturella och ömmande skäl, för att sammanföra familjemedlemmar, släktingar eller andra närstående och pröva en ansökan om internationellt skydd som registrerats i den medlemsstaten eller en annan medlemsstat, även om den inte skulle vara ansvarig för en sådan prövning enligt kriterierna i denna förordning.
- (58) För att säkerställa att de förfaranden som fastställs i denna förordning iakttas och undanröja hindren för en effektiv tillämpning av förordningen, i synnerhet för att undvika att tredjelandsmedborgare och statslösa personer avviker eller på ett otillåtet sätt förflyttar sig mellan medlemsstaterna, är det nödvändigt att fastställa tydliga skyldigheter för sökanden inom ramen för förfarandet, vilka han eller hon i god tid bör underrättas om i vederbörlig ordning. Bristande efterlevnad av sådana skyldigheter bör leda till lämpliga och proportionella förfarandemässiga konsekvenser för sökanden och hans eller hennes mottagningsvillkor. Medlemsstaterna bör ta hänsyn till sökandens individuella omständigheter vid bedömningen av om han eller hon fullgör sina skyldigheter och samarbetar med de behöriga myndigheterna, i enlighet med bestämmelserna i denna förordning. I enlighet med stadgan bör den medlemsstat där sökanden befinner sig under alla omständigheter ombesörja sökandens omedelbara materiella behov.
- (59) För att begränsa möjligheten att sökandenas beteende skulle kunna leda till att ansvaret upphör eller övergår på en annan medlemsstat, bör de tidsfrister som leder till att ansvaret upphör eller övergår om den berörda personen lämnar medlemsstaternas territorium under prövningen av ansökan eller avviker för att undvika att överföras till den ansvariga medlemsstaten förlängas. Dessutom bör ansvaret inte övergå när den meddelande medlemsstaten inte har

iakttagit tidsfristen för att skicka en avisering om återtagande, för att avskräcka från kringgående av reglerna och obstruktion av förfarandet. I situationer där en person har rest in i en medlemsstat på ett irreguljärt sätt utan att ansöka om asyl bör man förlänga den period efter vilken den medlemsstatens ansvar upphör och en annan medlemsstat i vilken personen senare ansöker om asyl blir ansvarig, för att ge människor ytterligare incitament att följa reglerna och ansöka i den medlemsstat där de först reser in och därmed begränsa tredjelandsmedborgares och statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna och öka det gemensamma europeiska asylsystemets övergripande effektivitet.

- (60) En personlig intervju med sökanden bör hållas för att göra det lättare att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd, såvida inte sökanden har avvikit eller har uteblivit från intervjun utan giltiga skäl eller den information sökanden lämnat räcker för att fastställa ansvarig medlemsstat. För att säkerställa att all relevant information inhämtas från sökanden för att korrekt fastställa ansvarig medlemsstat bör en medlemsstat som avstår från att genomföra intervjun ge sökanden möjlighet att lägga fram all ytterligare information, inbegripet vederbörligen motiverade skäl för myndigheten att beakta behovet av en personlig intervju. Så snart ansökan om internationellt skydd har registrerats bör sökanden i synnerhet underrättas om tillämpningen av denna förordning, om att objektiva kriterier ligger till grund för bedömningen av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd, om sina rättigheter och skyldigheter enligt denna förordning och om konsekvenserna av att inte följa dessa skyldigheter.
- (61) För att den personliga intervjun i så stor utsträckning som möjligt ska göra det lättare att fastställa ansvarig medlemsstat på ett snabbt och effektivt sätt, bör den personal som intervjuar sökanden ha fått tillräcklig utbildning, inbegripet allmänna kunskaper om problem som skulle kunna inverka negativt på sökandens förmåga att bli intervjuad, såsom tecken på att sökanden kan ha utsatts för tortyr eller människohandel.
- (62) För att garantera ett effektivt skydd av sökandenas grundläggande rättigheter till respekt för privatlivet och familjelivet, barnets rättigheter och skyddet mot omänsklig och förnedrande behandling på grund av en överföring, bör sökandena ha rätt till ett effektivt rättsmedel, begränsat till dessa rättigheter, i enlighet med i synnerhet artikel 47 i stadgan och relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol.
- (63) För att underlätta en smidig tillämpning av denna förordning bör medlemsstaterna i samtliga fall ange ansvarig medlemsstat i Eurodac efter att ha slutfört förfarandena för att fastställa ansvarig medlemsstat, inklusive i fall då ansvaret är en följd av att tidsfristerna för att skicka eller besvara framställningar om övertagande eller verkställa en överföring inte har iakttagits, liksom i fall där den medlemsstat där den första ansökan gjordes blir ansvarig eller det är omöjligt att verkställa överföringen till den medlemsstat som är primärt ansvarig på grund av en verklig risk för att sökanden kommer att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan som ett resultat av överföringen till den medlemsstaten och en annan medlemsstat därefter fastställs som ansvarig.
- (64) För att säkerställa ett snabbt fastställande av ansvarig medlemsstat bör tidsfristerna för att göra och besvara framställningar om övertagande, skicka aviseringar om återtagande samt lämna in och fatta beslut om överklaganden harmoniseras och förkortas, utan att det påverkar sökandenas grundläggande rättigheter.
- (65) Förvar av sökande bör följa den grundläggande principen att en person inte bör hållas i förvar enbart av det skälet att han eller hon ansöker om internationellt skydd. Förvar bör pågå så kort tid som möjligt och följa nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna, och således tillåtas endast som en sista utväg. Förvar av sökande måste i synnerhet ske i enlighet med artikel 31 i Genèvekonventionen. De förfaranden som föreskrivs i denna förordning med avseende på personer som hålls i förvar bör, som en fråga av största vikt, tillämpas inom kortast möjliga tidsfrister. När det gäller de allmänna garantier som reglerar förvar samt villkoren för förvar bör medlemsstaterna i förekommande fall tillämpa bestämmelserna i direktiv (EU) 2024/1346 också på personer som hålls i förvar på grundval av denna förordning. Underåriga bör som regel inte hållas i förvar, och ansträngningar bör göras för att placera dem i boenden särskilt anpassade för underåriga. I undantagsfall skulle underåriga, som en sista utväg sedan det har konstaterats att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt, och efter att förvar har bedömts vara barnets bästa, kunna tas i förvar under de omständigheter som föreskrivs i direktiv (EU) 2024/1346.

- (66) Brister i eller sammanbrott av asylsystemen, som ett förhöjt tryck på systemen ofta kan förvärra eller bidra till, skulle kunna äventyra funktionen för det system som inrättas genom denna förordning, vilket skulle kunna medföra en risk för kränkning av sökandes rättigheter enligt unionens asylregelverk och stadgan samt andra internationella mänskliga rättigheter och flyktingars rättigheter.
- (67) Lojalt samarbete mellan medlemsstaterna är avgörande för att det gemensamma europeiska asylsystemet ska fungera väl. Ett sådant samarbete inbegriper korrekt tillämpning av bland annat de förfaranderegler som fastställs i denna förordning, däribland ett införande och genomförande av alla lämpliga praktiska arrangemang som krävs för att se till att överföringar faktiskt genomförs.
- (68) Enligt kommissionens förordning (EG) nr 1560/2003⁽¹³⁾ får överföringar till den medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd verkställas på frivillig grund, i form av kontrollerad avresa eller med eskort. Medlemsstaterna bör främja frivillig överföring genom att ge den berörda personen tillräcklig information och bör säkerställa att kontrollerade avresor och överföringar med eskort genomförs på ett humant sätt, i full överensstämmelse med grundläggande rättigheter och mänsklig värdighet samt med hänsyn till barnets bästa och med största möjliga beaktande av utvecklingen när det gäller relevant rättspraxis, i synnerhet beträffande överföringar av humanitära skäl.
- (69) Förutsatt att det är nödvändigt för prövningen av en ansökan om internationellt skydd bör medlemsstaterna kunna utbyta specifik information som är relevant för detta ändamål utan samtycke från sökanden, om sådan information är nödvändig för att de behöriga myndigheterna i den ansvariga medlemsstaten ska kunna fullgöra sina skyldigheter, i synnerhet de som följer av förordning (EU) 2024/1348.
- (70) För att säkerställa ett tydligt och effektivt omfördelningsförfarande bör särskilda regler fastställas för gynnade bidragande medlemsstater. Om ansvaret inte fastställs före omfördelningen bör omfördelningsmedlemsstaten bli ansvarig, utom i de fall där de familjerelaterade kriterierna är tillämpliga. De regler och skyddsåtgärder avseende överföringar vilka fastställs i denna förordning bör även när så är relevant tillämpas på överföringar i omfördelningssyfte. Sådana regler bör säkerställa att familjesammanhållning bevaras och att personer som kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten inte omfördelas.
- (71) När medlemsstater genomför omfördelning som ett solidaritetsbidrag bör ett lämpligt och proportionellt ekonomiskt stöd tillhandahållas från unionens budget. För att uppmuntra medlemsstaterna att prioritera omfördelning av ensamkommande barn bör ett högre incitamentsbidrag tillhandahållas med avseende på ensamkommande barn.
- (72) Det bör vara möjligt att mobilisera medlen från Asyl-, migrations- och integrationsfonden, som inrättades genom förordning (EU) 2021/1147, och andra relevanta unionsfonder (*fonderna*), för att ge stöd till medlemsstaternas insatser för att tillämpa den här förordningen, i enlighet med reglerna för användningen av fonderna och utan att det påverkar andra prioriteringar som stöds av fonderna. I detta sammanhang bör medlemsstaterna kunna utnyttja anslagen inom ramen för sina respektive program, inklusive de belopp som görs tillgängliga efter halvtidsöversynen. Det bör vara möjligt att göra ytterligare stöd inom ramen för tematiska delar tillgängligt, i synnerhet för de medlemsstater som kan behöva öka sin kapacitet vid de yttre gränserna eller som står under särskilt tryck eller har specifika behov i fråga om sina asyl- och mottagningssystem och sina yttre gränser.
- (73) Förordning (EU) 2021/1147 bör ändras för att garantera ett fullständigt bidrag från unionens budget till de totala stödberättigande utgifterna för solidaritetsåtgärder och för att införa specifika rapporteringskrav i fråga om dessa åtgärder, som en del av de befintliga rapporteringsskyldigheterna för genomförandet av fonderna.
- (74) Vid fastställandet av perioden för stödberättigande för utgifter för solidaritetsåtgärder bör behovet att genomföra solidaritetsåtgärder i tid beaktas. På grund av den solidaritetsrelaterade naturen av de finansiella överföringarna enligt denna förordning bör sådana överföringar dessutom användas fullt ut för att finansiera solidaritetsåtgärder.

⁽¹³⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 1560/2003 av den 2 september 2003 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (EUT L 222, 5.9.2003, s. 3).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (75) Tillämpningen av denna förordning kan underlättas och dess effektivitet ökas genom bilaterala överenskommelser mellan medlemsstaterna för att förbättra kommunikationen mellan behöriga myndigheter, förkorta tidsfristerna för förfaranden eller förenkla handläggningen av framställningar om övertagande eller aviseringar om återtagande, eller genom att fastställa formerna för överföringar samt för att verkställa dem effektivare.
- (76) Kontinuitet bör säkerställas mellan systemet för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt förordning (EU) nr 604/2013 och det system som inrättas genom den här förordningen. På samma sätt bör överensstämmelse säkerställas mellan denna förordning och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 ⁽¹⁶⁾.
- (77) Ett eller flera nätverk av behöriga myndigheter i medlemsstaterna bör inrättas och främjas av asylbyrå för att förbättra det praktiska samarbetet och informationsutbytet i alla frågor som rör tillämpningen av denna förordning, däribland utarbetandet av praktiska verktyg och riktlinjer. Dessa nätverk bör försöka ha regelbundna möten för att skapa förtroende och en gemensam förståelse av utmaningarna i samband med genomförandet av denna förordning i medlemsstaterna.
- (78) Användningen av Eurodacsystemet, som inrättades genom förordning (EU) 2024/1358, bör underlätta tillämpningen av den här förordningen.
- (79) Användningen av informationssystemet för viseringar (VIS), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 ⁽¹⁷⁾, i synnerhet genomförandet av artiklarna 21 och 22 i den förordningen, bör underlätta tillämpningen av den här förordningen.
- (80) I fråga om behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning är medlemsstaterna bundna av sina skyldigheter enligt internationella rättsliga instrument, inklusive relevant rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
- (81) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁸⁾ är tillämplig på den behandling av personuppgifter som utförs av medlemsstaterna i enlighet med denna förordning. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna styrka att behandlingen utförs i enlighet med den förordningen och de bestämmelser i den här förordningen som preciserar dess krav. Åtgärderna bör i synnerhet säkerställa säkerheten för personuppgifter som behandlas enligt denna förordning, särskilt för att förhindra olaglig eller obehörig åtkomst, eller röjande, ändring eller förlust av personuppgifter som behandlas. Varje medlemsstats behöriga tillsynsmyndighet eller tillsynsmyndigheter bör övervaka lagligheten i de berörda myndigheternas behandling av personuppgifter, däribland översändandet till de myndigheter som är behöriga att utföra säkerhetskontroller. I synnerhet bör de registrerade utan oskäligt dröjsmål underrättas när en personuppgiftsincident sannolikt innebär en stor risk för deras fri- och rättigheter enligt förordning (EU) 2016/679.
- (82) Medlemsstaterna och unionens organ och byråer bör vid genomförandet av denna förordning vidta alla proportionella och nödvändiga åtgärder för att säkerställa att personuppgifter lagras på ett säkert sätt.
- (83) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas vissa genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽¹⁹⁾, med undantag för kommissionens genomförandebeslut om fastställande av om

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 samt rådets direktiv 2001/55/EG för identifiering av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt, och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

en medlemsstat är utsatt för migrationstryck, riskerar att utsättas för migrationstryck eller står inför en betydande migrationssituation.

- (84) I syfte att föreskriva kompletterande bestämmelser bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på identifiering av familjemedlemmar, syskon eller släktingar till ett ensamkommande barn, kriterierna för att fastställa förekomsten av erkända familjeband med avseende på ensamkommande barn, kriterierna för att bedöma en släktings förmåga att ta hand om det ensamkommande barnet, inklusive i de fall där det ensamkommande barnet har familjemedlemmar, syskon eller släktingar i fler än en medlemsstat, de faktorer som ska beaktas för att bedöma beroendeförhållandet som ska beaktas för att bedöma beroendeförhållandet, kriterierna för att fastställa förekomsten av erkända familjeband med avseende på personer i beroendeställning, kriterierna för att bedöma den berörda personens förmåga att ta hand om personen i beroendeställning samt de omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av en oförmåga att resa under en betydande tid, med full respekt för barnets bästa i enlighet med denna förordning. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽²⁰⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (85) Flera materiella ändringar ska göras i förordning (EU) nr 604/2013. Den förordningen bör av tydlighetsskäl upphävas.
- (86) En effektiv övervakning av genomförandet av denna förordning förutsätter att den utvärderas regelbundet.
- (87) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som garanteras i unionsrätten och internationell rätt, inbegripet i stadgan. Förordningen syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den rätt till asyl som garanteras i artikel 18 i stadgan och för de rättigheter som erkänns i artiklarna 1, 4, 7, 24 och 47 i stadgan. Medlemsstaterna bör därför tillämpa denna förordning i enlighet med detta, med fullt iakttagande av dessa grundläggande rättigheter.
- (88) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att ange kriterier och mekanismer för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har registrerat i en medlemsstat och att inrätta en solidaritetsmekanism för att hjälpa medlemsstaterna att hantera situationer med migrationstryck, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av omfattningen och verkningarna, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EUF-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (89) För att säkerställa ett konsekvent genomförande av denna förordning vid tidpunkten för dess tillämpning bör genomförandeplaner på unionsnivå och nationell nivå vilka identifierar brister och operativa åtgärder för varje medlemsstat utarbetas och genomföras.
- (90) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom delarna III, V och VII i denna förordning utgör ändringar i den mening som avses i artikel 3 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i Danmark eller någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, och om Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av Dublinkonventionen⁽²¹⁾, ska Danmark meddela kommissionen sitt beslut om huruvida landet har för avsikt att genomföra ändringarna eller inte vid tidpunkten för antagandet av ändringarna eller inom 30 dagar därefter.
- (91) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.

⁽²⁰⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²¹⁾ EUT L 66, 8.3.2006, s. 38.

SV

EUT L, 22.5.2024

- (92) När det gäller Island och Norge utgör delarna III, V och VII av denna förordning ny lagstiftning på ett område som omfattas av innehållet i bilagan till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Island och Konungariket Norge om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som skall ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Island eller Norge ⁽²³⁾.
- (93) När det gäller Schweiz utgör delarna III, V och VII av denna förordning akter eller åtgärder som ändrar eller kompletterar bestämmelserna i artikel 1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz ⁽²³⁾.
- (94) När det gäller Liechtenstein utgör delarna III, V och VII i denna förordning akter eller åtgärder som ändrar eller kompletterar bestämmelserna i artikel 1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz, vilken hänvisas till i artikel 3 i protokollet mellan Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz ⁽²⁴⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

DEL I

SYFTE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

I enlighet med principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning, enligt artikel 80 EUF-fördraget, och med målet att stärka det ömsesidiga förtroendet syftar denna förordning till att

- a) fastställa en gemensam ram för hantering av asyl och migration i unionen, och för det gemensamma europeiska asylsystemets funktion,
- b) inrätta en solidaritetsmekanism,
- c) ange kriterier och mekanismer för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- 1. *tredjelandsmedborgare*: en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget och som inte heller är en person som åtnjuter fri rörlighet enligt unionsrätten enligt definitionen i artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽²⁵⁾.
- 2. *statslös person*: en person som inte anses som medborgare av någon stat enligt tillämpningen av dess lagstiftning.
- 3. *ansökan om internationellt skydd eller ansökan*: en begäran om skydd från en tredjelandsmedborgare eller en statslös person till en medlemsstat som kan förstås som en begäran om flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.

⁽²³⁾ EGT L 93, 3.4.2001, s. 40.

⁽²³⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 5.

⁽²⁴⁾ EUT L 160, 18.6.2011, s. 39.

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

4. *sökande*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som har gjort en ansökan om internationellt skydd om vilken ett slutligt beslut ännu inte har fattats.
5. *prövning av en ansökan om internationellt skydd*: prövning av om en ansökan om internationellt skydd kan tas upp till prövning eller prövning i sak av en sådan ansökan i enlighet med förordningarna (EU) 2024/1348 och (EU) 2024/1347; med undantag för förfaranden för att fastställa ansvarig medlemsstat i enlighet med denna förordning.
6. *återkallande av en ansökan om internationellt skydd*: antingen explicit eller implicit återkallande av en ansökan om internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1347.
7. *person som beviljats internationellt skydd*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som har beviljats internationellt skydd enligt definitionen i artikel 3.4 i förordning (EU) 2024/1347.
8. *familjemedlem*: följande familjemedlemmar till den sökande, om dessa befinner sig på en medlemsstats territorium och under förutsättning att familjen existerade innan sökanden eller familjemedlemmen anlände till medlemsstaternas territorium:
 - a) Sökandens make eller maka eller sökandens ogifta partner i ett varaktigt förhållande, om lag eller praxis i den berörda medlemsstaten behandlar ogifta par som jämställda med gifta par i sin nationella rätt avseende tredjelandsmedborgare.
 - b) Ett underårigt barn till sådana par som avses i led a eller till sökanden, förutsatt att det barnet är ogift och oavsett om det barnet är fött inom eller utom äktenskapet eller adopterat enligt nationell rätt.
 - c) Om sökanden är underårig och ogift, fadern, modern eller en annan vuxen som ansvarar för sökanden enligt lag eller praxis i den medlemsstat där den vuxna befinner sig.
 - d) Om den person som beviljats internationellt skydd är underårig och ogift, fadern, modern eller en annan vuxen som ansvarar för den personen enligt lag eller praxis i den medlemsstat där den person som beviljats internationellt skydd befinner sig.
9. *släkting*: sökandens vuxna faster, moster, farbror, morbror eller mor- eller farförälder som befinner sig på en medlemsstats territorium, oavsett om sökanden är född inom eller utom äktenskapet eller adopterad enligt nationell rätt.
10. *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år.
11. *ensamkommande barn*: en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan en medföljande vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, så länge den underåriga inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, inbegripet en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att han eller hon rest in på medlemsstaternas territorium.
12. *företrädare*: en person eller organisation som av behöriga organ utsetts att bistå och företräda ett ensamkommande barn i förfaranden som föreskrivs i denna förordning för att tillgodose barnets bästa och vid behov företräda barnet rättsligt.
13. *uppehållshandling*: ett tillstånd som utfärdas av myndigheterna i en medlemsstat och som berättigar en tredjelandsmedborgare eller en statslös person att vistas på dess territorium, inklusive de handlingar som styrker rätten att vistas på territoriet inom ramen för tillfälligt skydd eller i väntan på att den situation som förhindrar att ett avlägsnandebeslut verkställs ska upphöra, med undantag för viseringar och tillstånd för vistelse som utfärdas under den tid som krävs för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt denna förordning eller under prövningen av en ansökan om internationellt skydd eller en ansökan om uppehållstillstånd.
14. *visering*: tillstånd som utfärdas eller beslut som fattas av en medlemsstat och som krävs för transitering genom eller inresa för en planerad vistelse i den medlemsstaten eller flera medlemsstater, inbegripet
 - a) ett tillstånd eller beslut som utfärdas i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och som krävs för inresa för en planerad vistelse i den medlemsstaten på mer än 90 dagar,

- b) ett tillstånd eller beslut som utfärdas i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och som krävs för inresa för transitering genom eller en planerad vistelse i den medlemsstaten som inte varar längre än 90 dagar under en 180-dagarsperiod,
- c) ett tillstånd eller beslut som är giltigt för transitering genom de internationella transitområdena på en eller flera av medlemsstaternas flygplatser.
15. *examensbevis eller kvalifikation*: ett examensbevis eller en kvalifikation som erhålls och styrks i en medlemsstat efter minst ett läsår av studier på en medlemsstats territorium inom ett erkänt statligt eller regionalt utbildnings- eller yrkesutbildningsprogram som motsvarar minst nivå 2 i den internationella standarden för utbildningsklassificering och som anordnas av en utbildningsanstalt enligt den medlemsstatens lagar och andra författningar, med undantag för utbildning online och andra former av distansundervisning.
16. *utbildningsanstalt*: en offentlig eller privat utbildnings- eller yrkesutbildningsanstalt som är etablerad i och erkänd av en medlemsstat i enlighet med dess nationella rätt eller administrativ praxis på grundval av transparenta kriterier.
17. *avvikande*: handling genom vilken en berörd person inte förblir tillgänglig för de behöriga administrativa eller rättsliga myndigheterna, till exempel genom att
- a) lämna en medlemsstats territorium utan tillstånd från de behöriga myndigheterna av skäl som inte ligger utanför personens kontroll,
- b) inte anmäla frånvaro från en viss förläggning eller från anvisat vistelseområde om en medlemsstat kräver en sådan anmälan, eller
- c) inte infinna sig hos de behöriga myndigheterna om myndigheterna i fråga kräver detta.
18. *risk för avvikande*: förekomsten av specifika skäl och omständigheter i ett enskilt fall, grundade på objektiva kriterier fastställda i nationell rätt, vilka ger anledning att anta att en berörd person som är föremål för förfaranden som fastställs i denna förordning kan komma att avvika.
19. *gynnad medlemsstat*: en medlemsstat som gynnas av solidaritetsbidrag enligt del IV i denna förordning.
20. *bidragande medlemsstat*: en medlemsstat som lämnar eller är skyldig att lämna solidaritetsbidrag till en gynnad medlemsstat enligt del IV i denna förordning.
21. *överföring*: genomförande av ett beslut som fattats enligt artikel 42.
22. *omfördelning*: överföring av en sökande eller en person som beviljats internationellt skydd från en gynnad medlemsstats territorium till en bidragande medlemsstats territorium.
23. *sök- och räddningsinsatser*: sök- och räddningsinsatser i den mening som avses i 1979 års internationella sjöräddningskonvention, som antogs i Hamburg den 27 april 1979.
24. *migrationstryck*: en situation som uppstår till följd av att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer anländer landvägen, sjövägen eller luftvägen, eller lämnar in ansökningar, i en sådan omfattning att det ger upphov till oproportionerliga skyldigheter för en medlemsstat, med beaktande av den övergripande situationen i unionen, även för ett väl förberett asyl-, mottagnings- och migrationssystem, och kräver omedelbara åtgärder, i synnerhet solidaritetsbidrag enligt del IV i denna förordning; med beaktande av särdragen för en medlemsstats geografiska läge omfattar migrationstryck situationer med ett stort antal anländande tredjelandsmedborgare eller statslösa personer eller med en risk för sådana ankomster även när sådana ankomster beror på återkommande landsättningar efter sök- och räddningsinsatser eller på tredjelandsmedborgares eller statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna.
25. *betydande migrationssituation*: en situation som skiljer sig från migrationstryck och där den kumulativa effekten av tredjelandsmedborgares eller statslösa personers aktuella och tidigare årliga ankomster leder till att ett väl förberett asyl-, mottagnings- och migrationssystem når gränsen för sin kapacitet.

26. *mottagningsvillkor*: mottagningsvillkor enligt definitionen i artikel 2.6 i direktiv (EU) 2024/1346.
27. *person som beviljats inresa*: en person vars inresa och vistelse har godtagits av en medlemsstat enligt förordning (EU) 2024/1350 eller enligt ett nationellt vidarebösättningsprogram utanför ramen för den förordningen.
28. *EU-solidaritetssamordnare*: den person som utses av kommissionen och ges mandat enligt artikel 15 i denna förordning.

DEL II

GEMENSAM RAM FÖR ASYL- OCH MIGRATIONSHANTERING

KAPITEL I

Den övergripande strategin

Artikel 3

Övergripande strategi för asyl- och migrationshantering

1. De gemensamma åtgärder som unionen och medlemsstaterna vidtar på området asyl- och migrationshantering, inom ramen för sina respektive befogenheter, ska bygga på principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning enligt artikel 80 i EUF-fördraget på grundval av en övergripande strategi, vägledas av principen om integrerad politikutformning, i överensstämmelse med internationell rätt och unionsrätten, inbegripet grundläggande rättigheter.

Med det övergripande syftet att effektivt hantera asyl och migration inom ramen för tillämplig unionsrätt, ska målen för dessa åtgärder vara

- a) att säkerställa konsekvens i politiken för asyl- och migrationshantering vid hanteringen av migrationsströmmar till unionen, och
- b) att hantera relevanta migrationsrutter och otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna.

2. Kommissionen, rådet och medlemsstaterna ska säkerställa ett konsekvent genomförande av politiken för asyl- och migrationshantering, i fråga om både de interna och de externa komponenterna i denna politik, i samråd med de institutioner, organ och byråer som ansvarar för den externa politiken.

Artikel 4

Interna komponenter i den övergripande strategin

För att uppnå de mål som anges i artikel 3 i denna förordning ska de interna komponenterna i den övergripande strategin bestå av följande delar:

- a) Nära samarbete och ömsesidigt partnerskap mellan unionens institutioner, organ och byråer, medlemsstaterna och internationella organisationer.
- b) Effektiv förvaltning av medlemsstaternas yttre gränser, på grundval av den europeiska integrerade gränsförvaltningen enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 ⁽²⁶⁾.
- c) Full respekt för de skyldigheter som fastställs i internationell rätt och unionsrätt när det gäller personer som räddas till sjöss.

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

- d) Snabb och effektiv tillgång till rättvisa och effektiva förfaranden för internationellt skydd på medlemsstaternas territorium, inbegripet vid medlemsstaternas yttre gränser, på deras territorialvatten och i deras transitområden, och erkännande av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som flyktingar eller som personer som beviljats subsidiärt skydd, i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 och förordning (EU) 2024/1347.
- e) Fastställande av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd.
- f) Effektiva åtgärder för att minska incitamenten till, och förhindra, tredjelandsmedborgares och statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna.
- g) Sökandes tillgång till adekvata mottagningsvillkor i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346.
- h) Effektiv hantering av återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ⁽²⁷⁾.
- i) Effektiva åtgärder för att ge incitament och stöd till integration av personer som beviljats internationellt skydd i medlemsstaterna.
- j) Åtgärder som syftar till att bekämpa exploatering och minska förekomsten av olaglig anställning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG ⁽²⁸⁾.
- k) I tillämpliga fall, utstationering och användning av de operativa verktyg som inrättats på unionsnivå, inbegripet Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens asylbyrå (asylbyrån), och de informationssystem på unionsnivå som drivs av Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-Lisa).

Artikel 5

Externa komponenter i den övergripande strategin

För att uppnå de mål som anges i artikel 3 ska unionen och medlemsstaterna, inom ramen för sina respektive befogenheter, främja och bygga skräddarsydda och ömsesidigt fördelaktiga partnerskap, i full överensstämmelse med internationell rätt och unionsrätten och på grundval av full respekt för de mänskliga rättigheterna, och främja ett nära samarbete med relevanta tredjeländer på bilateral, regional, multilateral och internationell nivå, bland annat för att

- a) främja laglig migration och lagliga vägar för tredjelandsmedborgare i behov av internationellt skydd och för personer som på annat sätt beviljats inresa för att vistas lagligt i medlemsstaterna,
- b) stödja partner som tar emot ett stort antal migranter och flyktingar i behov av skydd och stärka deras operativa kapacitet inom migrations- och asylhantering samt gränsförvaltning med full respekt för de mänskliga rättigheterna,
- c) förebygga irreguljär migration och bekämpa smuggling av migranter och människohandel, bland annat minska den utsatthet som detta ger upphov till, samtidigt som rätten att ansöka om internationellt skydd säkerställs,
- d) angripa de bakomliggande orsakerna till och drivkrafterna bakom irreguljär migration och tvångsförflyttningar,
- e) bidra till effektivare återvändanden, återtaganden och återanpassningar,
- f) säkerställa ett fullständigt genomförande av den gemensamma viseringspolitiken.

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt (EUT L 168, 30.6.2009, s. 24).

Artikel 6

Principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning

1. När unionen och medlemsstaterna fullgör sina skyldigheter enligt denna förordning ska de iakta principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning enligt artikel 80 i EUF-fördraget och beakta det gemensamma intresset av att unionens politik för asyl- och migrationshantering fungerar effektivt.
2. När medlemsstaterna fullgör sina skyldigheter enligt denna förordning ska de ha ett nära samarbete och
 - a) inrätta och upprätthålla nationella asyl- och migrationshanteringssystem som ger effektiv tillgång till internationella skyddsförfaranden, bevilja internationellt skydd till sökande som behöver det och säkerställa ett effektivt och värdigt återvändande för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet, i enlighet med direktiv 2008/115/EG, samt tillhandahålla och investera i ett adekvat mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd, i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346,
 - b) säkerställa tilldelning av nödvändiga resurser och tillräckligt med kompetent personal och, när medlemsstaterna anser att så är nödvändigt eller om tillämpligt, begära stöd från unionens relevanta organ och byråer för detta ändamål,
 - c) vidta alla åtgärder som är nödvändiga och proportionella, i full överensstämmelse med grundläggande rättigheter, för att förhindra och minska den irreguljära migrationen till medlemsstaternas territorier, även för att förebygga och bekämpa smuggling av migranter och människohandel och skydda rättigheterna för migranter som smugglats och personer som utsatts för människohandel,
 - d) korrekt och skyndsamt tillämpa reglerna om fastställande av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd och vid behov verkställa överföringen till den ansvariga medlemsstaten enligt del III kapitlen I–VI och del IV kapitel I,
 - e) ge övriga medlemsstater effektivt stöd i form av solidaritetsbidrag på grundval av de behov som anges i del II eller del IV,
 - f) vidta effektiva åtgärder för att minska incitamenten till och förhindra tredjelandsmedborgares och statslösa personers otlåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna.
3. För att hjälpa medlemsstaterna att fullgöra sina skyldigheter ska EU:s permanenta verktygslåda för migrationsstöd åtminstone inbegripa följande:
 - a) Operativt och tekniskt stöd från berörda unionsorgan och unionsbyråer i enlighet med deras mandat, framför allt asylbyrån i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303⁽²⁹⁾, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i enlighet med förordning (EU) 2019/1896 och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794⁽³⁰⁾.
 - b) Stöd som tillhandahålls från unionsfonderna för genomförandet av den gemensamma ram som fastställs i denna del i enlighet med förordning (EU) 2021/1147 och, när så är lämpligt, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148⁽³¹⁾.
 - c) Undantag i unionens regelverk som ger medlemsstaterna de verktyg som krävs för att hantera särskilda migrationsutmaningar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1359, (EU) 2024/1348 och (EU) 2024/1349⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

⁽³⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽³¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148 av den 7 juli 2021 om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 251, 15.7.2021, s. 48).

⁽³²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1349 av den 14 maj 2024 om inrättande av ett gränsförfarande för återvändande och om ändring av förordning (EU) 2021/1148 (EUT L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

SV

EUT L, 22.5.2024

- d) Aktivering av unionens civilskyddsmekanism i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/836 ⁽¹³⁾.
- e) Åtgärder för att underlätta återvändande och återanpassning, bland annat genom samarbete med tredjeländer, och i full överensstämmelse med grundläggande rättigheter.
- f) Förstärkta åtgärder och sektorsövergripande verksamhet inom ramen för migrationens yttre dimension.
- g) Förstärkt diplomatisk och politisk utåtriktad verksamhet.
- h) Samordnade kommunikationsstrategier.
- i) Stöd till en effektiv, människorättsbaserad migrationspolitik i tredjeländer.
- j) Främjande av laglig migration och en välhanterad rörlighet, också genom stärkande av bilaterala, regionala och internationella partnerskap om migration, tvångsförflyttning, lagliga vägar och partnerskap för rörlighet.

Artikel 7

Strategiskt tillvägagångssätt för asyl- och migrationshantering på nationell nivå

1. Medlemsstaterna ska ha nationella strategier som fastställer ett strategiskt tillvägagångssätt för att säkerställa att de har tillräcklig kapacitet att effektivt genomföra sina asyl- och migrationshanteringssystem, i full överensstämmelse med sina skyldigheter enligt unionsrätten och internationell rätt, med beaktande av deras specifika situation, särskilt deras geografiska läge.

När medlemsstaterna fastställer sina nationella strategier får de samråda med kommissionen och relevanta unionsorgan och unionsbyråer, särskilt asylbyrån, samt lokala och regionala myndigheter, beroende på vad som är lämpligt och i enlighet med nationell rätt. Dessa strategier ska åtminstone inbegripa följande:

- a) Förebyggande åtgärder för att minska risken för migrationstryck samt beredskapsplanering, med beaktande av beredskapsplaneringen enligt förordningarna (EU) 2019/1896 och (EU) 2021/2303 och direktiv (EU) 2024/1346 samt de rapporter från kommissionen som upprättats enligt rekommendation (EU) 2020/1366.
- b) Information om hur de principer som anges i denna del genomförs av medlemsstaterna och hur de rättsliga skyldigheter som följer därav fullgörs på nationell nivå.
- c) Information om hur resultaten av den övervakning som utförts av asylbyrån och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, och den utvärdering som genomförts i enlighet med förordning (EU) 2022/922 samt av den övervakning som genomförts i enlighet med artikel 10 i förordning (EU) 2024/1356 har beaktats.

2. De nationella strategierna ska beakta andra relevanta strategier och befintliga stödåtgärder, i synnerhet stödåtgärder enligt förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/2303, och vara förenliga med och komplettera de nationella strategier för europeisk integrerad gränsförvaltning som fastställts i enlighet med artikel 8.6 i förordning (EU) 2019/1896.

3. Medlemsstaterna ska översända sina nationella strategier för asyl- och migrationshantering till kommissionen sex månader före antagandet av den strategi som avses i artikel 8.

4. Ekonomiskt och operativt stöd från unionen för genomförandet av skyldigheterna, inbegripet operativt stöd från unionens organ och byråer, ska tillhandahållas i enlighet med förordningarna (EU) 2019/1986, (EU) 2021/1147, (EU) 2021/2303 och, när så är lämpligt, (EU) 2021/1148.

5. Kommissionen ska övervaka och lämna information om migrationssituationen genom regelbundna rapporter på grundval av uppgifter och information som tillhandahålls av Europeiska utrikes tjänsten, asylbyrån, Europeiska gräns- och

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/836 av den 20 maj 2021 om ändring av beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen (EUT L 185, 26.5.2021, s. 1).

kustbevakningsbyrån, Europol och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, samt särskilt den information som samlats in enligt rekommendation (EU) 2020/1366 och inom ramen för EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet och vid behov information som medlemsstaterna tillhandahåller.

6. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa en mall som medlemsstaterna ska använda för att säkerställa att deras nationella strategier är jämförbara i fråga om specifika centrala delar, såsom beredskapsplanering. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Artikel 8

En långsiktig europeisk asyl- och migrationshanteringsstrategi

1. Kommissionen ska, efter samråd med medlemsstaterna, med beaktande av relevanta rapporter och analyser från unionens organ och byråer och med utgångspunkt i de nationella strategier som avses i artikel 7, utarbeta en femårig europeisk asyl- och migrationshanteringsstrategi (*strategin*) som fastställer det strategiska tillvägagångssättet för att säkerställa ett konsekvent genomförande av de nationella strategierna. Kommissionen ska överlämna strategin till Europaparlamentet och rådet. Strategin ska inte vara juridiskt bindande.

2. Den första strategin ska antas senast den 12 december 2025 och därefter vart femte år.

3. Strategin ska omfatta de komponenter som anges i artiklarna 4 och 5, ge rättspraxis från Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna en framträdande roll och även beakta följande:

- a) Genomförandet av medlemsstaternas nationella asyl- och migrationshanteringsstrategier enligt artikel 7 och deras överensstämmelse med unionsrätten och internationell rätt.
- b) Relevant information som samlats in av kommissionen enligt rekommendation (EU) 2020/1366.
- c) Information som inhämtats av kommissionen och asylbyrån om genomförandet av unionens asylregelverk.
- d) Information som samlats in från Europeiska utrikestjänsten och relevanta unionsorgan och unionsbyråer, i synnerhet rapporter från asylbyrån, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.
- e) Annan relevant information, inbegripet från medlemsstater, tillsynsmyndigheter, internationella organisationer och andra relevanta organ, byråer eller organisationer.

KAPITEL II

Den årliga cykeln för migrationshantering

Artikel 9

Den årliga europeiska asyl- och migrationsrapporten

1. Kommissionen ska årligen anta en europeisk årlig asyl- och migrationsrapport med en bedömning av asyl-, mottagnings- och migrationssituationen under den föregående tolv månadersperioden och eventuell utveckling, och med en strategisk lägesbild av migrations- och asylområdet som också fungerar som ett verktyg för tidig varning och medvetenhet för unionen (*rapporten*).

2. Rapporten ska baseras på relevanta kvantitativa och kvalitativa uppgifter och information från medlemsstaterna, Europeiska utrikestjänsten, asylbyrån, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, Europol och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter. Den får också beakta information från andra relevanta organ, byråer eller organisationer.

3. Rapporten ska innehålla följande:

- a) En bedömning av den övergripande situationen som omfattar alla migrationsrutter till unionen och i samtliga medlemsstater, i synnerhet

SV

EUT L, 22.5.2024

- i) antalet ansökningar om internationellt skydd och sökandenas medborgarskap,
 - ii) antalet identifierade ensamkommande barn och, i förekommande fall, personer med särskilda behov i fråga om mottagande eller handläggning,
 - iii) antalet tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som beviljats internationellt skydd, i enlighet med förordning (EU) 2024/1347,
 - iv) antalet asylbeslut i första instans och slutliga asylbeslut,
 - v) medlemsstaternas mottagningskapacitet,
 - vi) antalet tredjelandsmedborgare som har påträffats av medlemsstaternas myndigheter och som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för inresa, vistelse eller bosättning i medlemsstaten, inklusive personer som överskridit den tillåtna vistelsen enligt definitionen i artikel 3.1.19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 ⁽¹⁴⁾,
 - vii) antalet beslut om återvändande som medlemsstaterna utfärdat och antalet tredjelandsmedborgare som lämnat medlemsstaternas territorium i enlighet med ett beslut om återvändande som uppfyller kraven i direktiv 2008/115/EG,
 - viii) antalet tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som medlemsstaterna beviljat inresa genom unionsprogram och nationella program för vidarebosättning eller inresa av humanitära skäl,
 - ix) antalet tredjelandsmedborgare som är föremål för det gränsförfarande som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1348 och (EU) 2024/1349 samt deras medborgarskap,
 - x) antalet inkommande och utgående framställningar om övertagande och aviseringar om återtagande i enlighet med artiklarna 39 och 41,
 - xi) antalet beslut om överföring och antalet beslut om överföring som verkställts i enlighet med denna förordning,
 - xii) antalet tredjelandsmedborgare som landsatts efter sök- och räddningsinsatser, deras medborgarskap och antalet ansökningar om internationellt skydd som dessa tredjelandsmedborgare har lämnat in,
 - xiii) de medlemsstater som varit med om återkommande ankomster sjövägen, särskilt genom landsättning efter insatser vid sök- och räddningsinsatser,
 - xiv) antalet tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som nekats inresa i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2016/399,
 - xv) antalet tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som åtnjuter tillfälligt skydd i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG ⁽¹⁵⁾,
 - xvi) antalet personer som omhändertagits i samband med att de passerat en yttre land-, sjö- eller luftgräns på ett irreguljärt sätt och, förutsatt att det finns tillgängliga och verifierbara uppgifter, antalet försök till irreguljära gränspassager,
 - xvii) det stöd som unionens organ och byråer ger medlemsstaterna.
- b) En prognos för det kommande året, inklusive antalet personer som förväntas anlända sjövägen, på grundval av den övergripande migrationssituationen under det föregående året och med hänsyn tagen till den rådande situationen, samtidigt som det tidigare trycket också tas med i beräkningen.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).

⁽¹⁵⁾ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

- c) Information om beredskapsnivån i unionen och i medlemsstaterna och de möjliga effekterna av de förväntade situationerna.
- d) Information om medlemsstaternas kapacitet, särskilt i fråga om mottagningskapacitet.
- e) Resultatet av den övervakning som utförts av asylbyrån och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, av den utvärdering som genomförts i enlighet med förordning (EU) 2022/922 samt av den övervakning som genomförts i enlighet med artikel 10 i förordning (EU) 2024/1356 och som avses i artikel 7.1 andra stycket c i den här förordningen.
- f) En bedömning av om solidaritetsåtgärder och åtgärder inom ramen för EU:s permanenta verktygslåda för migrationsstöd behövs för att stödja den eller de berörda medlemsstaterna.
4. Kommissionen ska anta rapporten senast den 15 oktober varje år och överlämna den till Europaparlamentet och rådet.
5. Rapporten ska ligga till grund för beslut på unionsnivå om de åtgärder som behövs för att hantera migrationssituationer.
6. Den första rapporten ska upprättas senast den 15 oktober 2025.
7. Med avseende på rapporten ska medlemsstaterna, asylbyrån, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, Europol och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter tillhandahålla den information som avses i artikel 10 senast den 1 juni varje år.
8. Kommissionen ska sammankalla ett möte i EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration under första halvan av juli varje år för att lägga fram en inledande bedömning av situationen och utbyta information med mekanismens medlemmar. Sammansättningen och arbetssättet för EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration ska vara den som fastställs i rekommendation (EU) 2020/1366 i dess ursprungliga lydelse.
9. Medlemsstaterna och de berörda unionsorganen och unionsbyråerna ska förse kommissionen med uppdaterad information senast den 1 september varje år.
10. Kommissionen ska sammankalla ett möte i EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration senast den 30 september varje år för att lägga fram en konsoliderad bedömning av situationen. Sammansättningen och arbetssättet för EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration ska vara den som fastställs i rekommendation (EU) 2020/1366 i dess ursprungliga lydelse.

Artikel 10

Information för att bedöma den övergripande migrationssituationen, migrationstrycket och risken för migrationstryck eller en betydande migrationssituation

1. När kommissionen bedömer den övergripande migrationssituationen eller om en medlemsstat är utsatt för migrationstryck eller risk för migrationstryck eller ställs inför en betydande migrationssituation, ska den använda den rapport som avses i artikel 9 och beakta eventuell ytterligare information enligt artikel 9.3 a.
2. Kommissionen ska även beakta följande:
- a) Den information som läggs fram av den berörda medlemsstaten, inbegripet en uppskattning av dess behov och kapacitet, dess beredskapsåtgärder och all ytterligare relevant information som tillhandahålls i den nationella strategi som avses i artikel 7.
- b) Nivån av samarbete om migration och på området återvändande och återtagande, inbegripet genom att beakta den årliga rapporten i enlighet med artikel 25a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 ⁽⁶⁾, med ursprungs- och transit tredjeländer, första asylländer och säkra tredjeländer enligt definitionen i förordning (EU) 2024/1348.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex) (EUT L 243, 15.9.2009, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

- c) Den geopolitiska situationen i relevanta tredjeländer samt de bakomliggande orsakerna till migration och eventuella situationer med instrumentalisering av migranter och eventuell utveckling på området irreguljära inresor via medlemsstaternas yttre gränser som kan påverka migrationsrörelserna.
 - d) De relevanta rekommendationer som föreskrivs i artikel 20 i förordning (EU) 2022/922, artikel 15 i förordning (EU) 2021/2303 och artikel 32.7 i förordning (EU) 2019/1896.
 - e) Information som samlats in enligt rekommendation (EU) 2020/1366.
 - f) Rapporterna om integrerad situationsmedvetenhet och analys enligt rådets genomförandebeslut (EU) 2018/1993⁽⁷⁾, förutsatt att den integrerade politiska krishanteringen har aktiverats, eller den rapport om situationsmedvetenhet och analys på migrationsområdet som upprättas under den första fasen i EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration, när den integrerade politiska krishanteringen inte har aktiverats.
 - g) Information från rapporteringen om viseringsliberalisering och dialoger med tredjeländer.
 - h) Kvartalsrapporter om migration och andra rapporter från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.
 - i) Det stöd som unionens organ och byråer ger medlemsstaterna.
 - j) Relevanta delar av rapporten om sårbarhetsbedömningen enligt artikel 32 i förordning (EU) 2019/1896.
 - k) Omfattningen av och trenderna för tredjelandssmedborgares eller statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna på grundval av tillgänglig information från berörda unionsorgan och unionsbyråer och dataanalyser från relevanta informationssystem.
3. När kommissionen bedömer om en medlemsstat står inför en betydande migrationssituation ska den dessutom beakta den kumulativa effekten av de aktuella och tidigare årliga ankomsterna av tredjelandssmedborgare eller statslösa personer.

Artikel 11

Kommissionens genomförandebeslut om fastställande av medlemsstater som är utsatta för migrationstryck, riskerar att utsättas för migrationstryck eller står inför en betydande migrationssituation

1. Tillsammans med den rapport som avses i artikel 9 ska kommissionen anta ett genomförandebeslut som fastställer om en viss medlemsstat är utsatt för migrationstryck, riskerar att utsättas för migrationstryck under det kommande året eller står inför en betydande migrationssituation.

För detta ändamål ska kommissionen samråda med de berörda medlemsstaterna. Kommissionen får fastställa en tidsfrist för sådana samråd.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska kommissionen använda den information som samlats in enligt artikel 10, med beaktande av alla delar av den rapport som avses i artikel 9, alla migrationsrutiter, inbegripet särdragen hos landsättningarna efter sök- och räddningsinsatser som strukturell företeelse och tredjelandssmedborgares och statslösa personers otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna, samt det tidigare trycket på den berörda medlemsstaten och den rådande situationen.

3. Om en medlemsstat under de senaste 12 månaderna har varit med om omfattande ankomster på grund av återkommande landsättningar efter sök- och räddningsinsatser ska kommissionen anse att medlemsstaten är utsatt för migrationstryck, förutsatt att ankomsterna är så omfattande att de ger upphov till oproportionerliga skyldigheter även för de väl förberedda asyl-, mottagnings- och migrationssystemen i den berörda medlemsstaten.

4. Kommissionen ska anta sitt genomförandebeslut senast den 15 oktober varje år och överlämna det till Europaparlamentet och rådet.

⁽⁷⁾ Rådets genomförandebeslut (EU) 2018/1993 av den 11 december 2018 om EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering (EUT L 320, 17.12.2018, s. 28).

Artikel 12

Kommissionens förslag till rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen

1. Varje år ska kommissionen, på grundval av och tillsammans med den rapport som avses i artikel 9, lägga fram ett förslag till rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspool som är nödvändig för att hantera migrationssituationen under det kommande året på ett balanserat och effektivt sätt. Förslaget ska återspegla de beräknade årliga solidaritetsbehoven i de medlemsstater som är utsatta för migrationstryck.

2. Kommissionens förslag enligt punkt 1 ska fastställa det totala antalet nödvändiga omfördelningar årligen och de ekonomiska bidragen till den årliga solidaritetspoolen på unionsnivå, som åtminstone ska uppgå till

- a) 30 000 när det gäller omfördelningar,
- b) 600 miljoner EUR när det gäller de ekonomiska bidragen.

Kommissionens förslag enligt punkt 1 i denna artikel ska också fastställa preliminära årliga bidrag för varje medlemsstat med tillämpning av den referensnyckel som anges i artikel 66, i syfte att underlätta förfarandet för medlemsstatens utfästelser i fråga om solidaritetsbidrag (*utfästelseförfarandet*) enligt artikel 13.

3. När kommissionen fastställer nivån på det unionsomfattande ansvar som ska delas av alla medlemsstater och den därav följande solidaritetsnivån, ska den ta hänsyn till relevanta kvalitativa och kvantitativa kriterier, inklusive, för året i fråga, det totala antalet inresor, den genomsnittliga beviljandegraden och den genomsnittliga återvändandegraden. Kommissionen ska också beakta att de medlemsstater som kommer att bli gynnade av medlemsstater enligt artikel 58.1 inte är skyldiga att genomföra sina utfästa solidaritetsbidrag.

Kommissionen får fastställa ett högre antal omfördelningar och större ekonomiska bidrag än de som föreskrivs i punkt 2 i den här artikeln och får fastställa andra former av solidaritet i enlighet med artikel 56.2 c beroende på det behov av sådana åtgärder som uppstår till följd av de särskilda utmaningarna på migrationsområdet i den berörda medlemsstaten. För att upprätthålla likvärdigheten hos de olika typerna av solidaritetsåtgärder ska förhållandet mellan de värden som anges i punkt 2 a och b i den här artikeln bibehållas.

4. Trots vad som anges i punkt 2 i den här artikeln ska kommissionens förslag enligt punkt 1 i undantagsfall – om den information som medlemsstaterna och de relevanta unionsorganen och unionsbyråerna tillhandahållit enligt artikel 9.2, eller det samråd som kommissionen genomfört enligt artikel 11.1, inte tyder på ett behov av solidaritetsåtgärder för det kommande året – ta vederbörlig hänsyn till detta.

5. Om kommissionen i ett genomförandebeslut enligt artikel 11 har fastställt att en eller flera medlemsstater är utsatta för migrationstryck till följd av omfattande ankomster på grund av återkommande landsättningar efter sök- och räddningsinsatser, ska kommissionen, med beaktande av särdragen hos de berörda medlemsstaterna, ange den preliminära procentandel av den årliga solidaritetspoolen som ska göras tillgänglig för de medlemsstaterna.

6. Kommissionen ska anta det förslag som avses i punkt 1 i denna artikel senast den 15 oktober varje år och överlämna det till rådet. Kommissionen ska samtidigt överlämna förslaget till Europaparlamentet. Kommissionens förslag enligt punkt 1 i denna artikel ska inte offentliggöras förrän rådets genomförandeakt som avses i artikel 57 har antagits. Det ska placeras in på säkerhetsskyddsklassificeringsnivån *RESTREINT UE/EU RESTRICTED* och hanteras som sådant i enlighet med rådets beslut 2013/488/EU⁽³⁸⁾.

Artikel 13

EU-högnivåforum för solidaritet

1. För att säkerställa ett effektivt genomförande av del IV i denna förordning ska ett EU-högnivåforum för solidaritet (*högnivåforumet*) inrättas, bestående av företrädare för medlemsstaterna och med den medlemsstat som innehar ordförandeskapet i rådet som ordförande. Medlemsstaterna ska företrädas på den ansvars- och beslutsnivå som är lämplig för att utföra de uppgifter som tilldelats högnivåforumet.

⁽³⁸⁾ Rådets beslut 2013/488/EU av den 23 september 2013 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 274, 15.10.2013, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

Tredjeländer som har ingått ett avtal med unionen om kriterierna och mekanismerna för att fastställa vilken stat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som lämnas in i en medlemsstat eller det tredjelandet får, i syfte att bidra till solidaritet på ad hoc-basis, i förekommande fall bjudas in att delta i högnivåforumet.

2. Rådet ska sammankalla högnivåforumet inom 15 dagar efter antagandet av den rapport som avses i artikel 9, det beslut som avses i artikel 11 och kommissionens förslag enligt artikel 12.

3. Vid det möte som avses i punkt 2 ska högnivåforumet beakta den rapport som avses i artikel 9, det beslut som avses i artikel 11 och kommissionens förslag enligt artikel 12 och göra en bedömning av den övergripande situationen. Det ska också nå en slutsats om solidaritetsåtgärderna och den bidragsnivå som krävs enligt förfarandet i artikel 57 och, om det anses nödvändigt, om andra åtgärder på migrationsområdet när det gäller ansvar och beredskap och om migrationens yttre dimension. Under detta möte i högnivåforumet ska medlemsstaterna göra utfästelser om sina solidaritetsbidrag för inrättandet av den årliga solidaritetspoolen enligt artikel 57.

4. Om rådet, på initiativ av en medlemsstat eller på uppmaning av kommissionen, anser att solidaritetsbidragen till den årliga solidaritetspoolen är otillräckliga i förhållande till de fastställda behoven, inbegripet när betydande avdrag har beviljats i enlighet med artiklarna 61 och 62, eller om en eller flera medlemsstater som är utsatta för migrationstryck har större behov än väntat, eller den övergripande situationen kräver ytterligare solidaritetsstöd, ska rådet med enkel majoritet på nytt sammankalla högnivåforumet för att begära ytterligare solidaritetsbidrag från medlemsstaterna. Varje utfästelseförfarande ska följa det förfarande som anges i artikel 57.

Artikel 14

EU:s solidaritetsforum på teknisk nivå

1. För att säkerställa att del IV i denna förordning fungerar smidigt ska ett EU-solidaritetsforum på teknisk nivå (*forumet på teknisk nivå*) inrättas, och EU-solidaritetsamordnaren ska sammankalla och leda detta forum på kommissionens vägnar.

2. Forumet på teknisk nivå ska bestå av företrädare för de berörda myndigheterna i medlemsstaterna på en nivå som är tillräckligt hög för att de uppgifter som forumet tilldelas ska kunna utföras.

3. Tredjeländer som har ingått ett avtal med unionen om kriterierna och mekanismerna för att fastställa vilken stat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som lämnas in i en medlemsstat eller i det tredjelandet får, i syfte att bidra till solidaritet på ad hoc-basis, i förekommande fall bjudas in att delta i forumet på teknisk nivå.

4. Asylbyrån ska delta i forumet på teknisk nivå. Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter ska, när så är lämpligt och på inbjudan av EU- solidaritetsamordnaren, delta i forumet på teknisk nivå. FN-organ får, beroende på deras delaktighet i solidaritetsmekanismen, också bjudas in att delta.

5. Efter antagandet av rådets genomförandeakt enligt artikel 57 ska EU- solidaritetsamordnaren sammankalla ett första möte i forumet på teknisk nivå. Efter det första mötet ska forumet på teknisk nivå sammanträda regelbundet och så ofta som behövs, särskilt enligt artiklarna 58.3 och 59.6, för att operativt genomföra solidaritetsmekanismen mellan medlemsstaterna och tillgodose solidaritetsbehoven med de bidrag som fastställts.

Artikel 15

EU-solidaritetsamordnaren

1. Kommissionen ska utse en EU-solidaritetsamordnare, som på teknisk nivå ska samordna genomförandet av solidaritetsmekanismen i enlighet med del IV i denna förordning.

2. EU-solidaritetsamordnaren ska

a) stödja verksamheten för omfördelning från den gynnade medlemsstaten till den bidragande medlemsstaten,

- b) samordna och stödja kommunikationen mellan medlemsstaterna och de organ, byråer och enheter som deltar i genomförandet av solidaritetsmekanismen,
 - c) ha en överblick över de gynnade medlemsstaternas behov och bidragen från de bidragande medlemsstaterna samt följa upp hur genomförandet av solidaritetsåtgärderna fortgår,
 - d) regelbundet anordna möten mellan medlemsstaternas myndigheter för att säkerställa ett ändamålsenligt och effektivt operativt genomförande av den årliga solidaritetspoolen, i syfte att bidra till bästa möjliga samverkan och samarbete mellan medlemsstaterna,
 - e) främja bästa praxis när det gäller genomförandet av solidaritetsmekanismen,
 - f) sammankalla och leda forumet på teknisk nivå,
 - g) utföra de uppgifter som avses i artikel 7 i förordning (EU) 2024/1359.
3. Vid tillämpning av punkt 2 ska EU-solidaritetsamordnaren bistås av ett kontor och förse med de ekonomiska resurser och personalresurser som krävs för att effektivt kunna utföra sina uppgifter. EU-solidaritetsamordnaren ska ha ett nära samarbete med asylbyrån, inbegripet när det gäller de praktiska arrangemangen för omfördelning enligt denna förordning.
4. Den rapport som avses i artikel 9 ska redogöra för läget när det gäller solidaritetsmekanismens genomförande och sätt att fungera.
5. Medlemsstaterna ska förse EU-solidaritetsamordnaren med de uppgifter och den information som behövs för att EU-solidaritetsamordnaren ska kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

DEL III

KRITERIER OCH MEKANISMER FÖR ATT FASTSTÄLLA ANSVARIG MEDLEMSSTAT

KAPITEL I

Allmänna principer och skyddsåtgärder

Artikel 16

Tillgång till förfarandet för prövning av en ansökan om internationellt skydd

1. Medlemsstaterna ska pröva en ansökan om internationellt skydd som lämnas in av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person på någon av medlemsstaternas territorium, inklusive vid gränsen eller i transitområden. Ansökan ska prövas av en enda medlemsstat, som ska vara den ansvariga medlemsstaten på grundval av kriterierna i kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del III.
2. Utan att det påverkar bestämmelserna i del IV i denna förordning ska, om ingen medlemsstat kan fastställas som ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd på grundval av kriterierna i denna förordning, den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd först registrerades vara ansvarig för att pröva den.
3. Om det är omöjligt för en medlemsstat att överföra en sökande till den medlemsstat som ursprungligen utsetts som ansvarig på grund av att det finns välgrundade skäl att anta att sökanden, till följd av överföringen till den medlemsstaten, skulle utsättas för en verklig risk för kränkning av sina grundläggande rättigheter motsvarande omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan, ska den fastställande medlemsstaten fortsätta att undersöka de kriterier som anges i kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del för att fastställa om en annan medlemsstat kan utses som ansvarig.

Om en medlemsstat inte kan verkställa överföringen enligt första stycket i denna punkt till en medlemsstat som utsetts på grundval av kriterierna i kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del eller till den medlemsstat där ansökan först registrerades, och inte kan fastställa om en annan medlemsstat kan utses som ansvarig, ska medlemsstaten själv bli den medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd.

4. Om en säkerhetskontroll som föreskrivs i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1356 inte har genomförts enligt den förordningen ska den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd först registrerades undersöka om det finns rimliga skäl att anse att sökanden utgör ett hot mot den inre säkerheten så snart som möjligt efter det att ansökan registrerats, innan den tillämpar kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del.

Om en säkerhetskontroll som föreskrivs i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1356 har genomförts, men den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd först registrerades har berättigade skäl att undersöka om det finns rimliga skäl att anse att sökanden utgör ett hot mot den inre säkerheten, ska den medlemsstaten genomföra undersökningen så snart som möjligt efter det att ansökan registrerats, innan den tillämpar kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del.

Om den säkerhetskontroll som genomförs i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) 2024/1356 eller i enlighet med första och andra styckena i denna punkt visar att det finns rimliga skäl att anse att sökanden utgör ett hot mot den inre säkerheten, ska den medlemsstat som genomför säkerhetskontrollen vara ansvarig medlemsstat och artikel 39 i denna förordning ska inte tillämpas.

5. Varje medlemsstat ska behålla rätten att skicka en sökande till ett säkert tredjeland, i enlighet med de regler och skyddsåtgärder som fastställs i förordning (EU) 2024/1348.

Artikel 17

Sökandens skyldigheter och samarbete med de behöriga myndigheterna

1. En ansökan om internationellt skydd ska göras och registreras i den första inre medlemsstaten.
2. När en tredjelandssmedborgare eller en statslös person innehar en giltig uppehållshandling eller en giltig visering ska ansökan om internationellt skydd, genom undantag från punkt 1, göras och registreras i den medlemsstat som utfärdade uppehållshandlingen eller viseringen.

När en tredjelandssmedborgare eller en statslös person innehar en uppehållshandling eller en visering som har löpt ut, ogiltigförklarats, återkallats eller återtagits ska ansökan om internationellt skydd göras och registreras i den medlemsstat där han eller hon befinner sig.

3. Sökanden ska samarbeta fullt ut med medlemsstaternas behöriga myndigheter vid insamlingen av biometriska uppgifter i enlighet med förordning (EU) 2024/1358 och i frågor som omfattas av den här förordningen, i synnerhet genom att så snart som möjligt och senast vid den intervju som avses i artikel 22 i den här förordningen lämna in och lägga fram alla uppgifter och all information som han eller hon har tillgång till och som är relevanta för att fastställa ansvarig medlemsstat, inbegripet genom att lämna in sina identitetshandlingar om han eller hon innehar sådana handlingar. Om sökanden vid tidpunkten för intervjun inte är i stånd att lägga fram bevis som styrker de uppgifter och den information som lämnats, eller att fylla i den mall som avses i artikel 22.1 i den här förordningen, ska den behöriga myndigheten fastställa en skälig tidsfrist för att lämna in sådana bevis, med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet, inom den period som avses i artikel 39.1 i den här förordningen.

4. Sökanden ska vara skyldig att befinna sig i
 - a) den medlemsstat som avses i punkterna 1 och 2 i avvaktan på fastställandet av ansvarig medlemsstat och, i tillämpliga fall, genomförandet av överföringsförfarandet,
 - b) den ansvariga medlemsstaten,
 - c) omfördelningsmedlemsstaten efter en överföring enligt artikel 67.11.
5. När ett beslut om överföring delges sökanden i enlighet med artiklarna 42.2 och 67.10 ska sökanden samarbeta med de behöriga myndigheterna och rätta sig efter det beslutet.

Artikel 18

Konsekvenser vid bristande efterlevnad

1. Förutsatt att sökanden har underrättats om sina skyldigheter och konsekvenserna av bristande efterlevnad av dessa i enlighet med artikel 11.1 b i förordning (EU) 2024/1356 eller artiklarna 5.1 och 21 (EU) 2024/1346 ska sökanden inte ha rätt till de mottagningsvillkor som anges i artiklarna 17–20 i det direktivet i någon annan medlemsstat än den där han eller hon är skyldig att befinna sig enligt artikel 17.4 i den här förordningen från den tidpunkt då han eller hon har delgetts ett beslut om överföring till den ansvariga medlemsstaten.

Första stycket ska inte påverka behovet att säkerställa en levnadsstandard som stämmer överens med unionsrätten, inbegripet stadgan, och internationella förpliktelser.

2. Uppgifter och information som är relevanta för att fastställa ansvarig medlemsstat och som lämnats in efter utgången av tidsfristen ska beaktas endast om de ger bevis som är avgörande för en korrekt tillämpning av denna förordning, särskilt när det gäller ensamkommande barn och familjeåterförening.

3. Punkt 1 ska inte tillämpas om sökanden inte befinner sig i den medlemsstat där han eller hon är skyldig att befinna sig och de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där sökanden befinner sig har rimliga skäl att anta att sökanden kan ha utsatts för något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU⁽⁹⁾.

4. Medlemsstaterna ska vid tillämpningen av denna artikel beakta sökandens individuella omständigheter, inbegripet en verklig risk för kränkningar av grundläggande rättigheter i den medlemsstat där sökanden är skyldig att befinna sig. Alla åtgärder som medlemsstaterna vidtar ska vara proportionella.

Artikel 19

Rätten till information

1. Så snart som möjligt och i alla händelser senast den dag då en ansökan om internationellt skydd registreras i en medlemsstat ska den behöriga myndigheten i den medlemsstaten förse sökanden med information om tillämpningen av denna förordning, om hans eller hennes rättigheter enligt denna förordning och om skyldigheterna enligt artikel 17 samt om konsekvenserna vid bristande efterlevnad enligt artikel 18. Denna information ska särskilt inbegripa information om

- a) syftena med denna förordning,
- b) det samarbete med behöriga myndigheter som förväntas av sökanden och som anges i artikel 17,
- c) det förhållande att rätten att ansöka om internationellt skydd inte ger sökanden rätt att välja vare sig vilken medlemsstat som ska ansvara för att pröva ansökan om internationellt skydd eller vilken medlemsstat som är omfördelningsmedlemsstat,
- d) konsekvenserna av att göra en ny ansökan i en annan medlemsstat samt konsekvenserna av att lämna den medlemsstat där sökanden är skyldig att befinna sig enligt artikel 17.4, och i synnerhet att sökanden endast har rätt till de mottagningsvillkor som anges i artikel 18.1,
- e) kriterierna och förfarandet för fastställande av ansvarig medlemsstat, rangordningen av dessa kriterier i de olika stegen i förfarandet samt förfarandets längd,
- f) bestämmelserna om familjeåterförening och, i detta avseende, den tillämpliga definitionen av familjemedlemmar och släktingar, rätten att begära och motta den mall som avses i artikel 22.1, inbegripet information om personer och enheter som kan bistå med att fylla i mallen, samt information om nationella, internationella eller andra relevanta organisationer som kan underlätta identifiering och spårning av familjemedlemmar,

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

- g) rätten till och syftet med den personliga intervjun enligt artikel 22, förfarandet för och skyldigheten att muntligen eller genom tillhandahållande av handlingar eller annan information, i tillämpliga fall inbegripet med användning av den mall som avses i artikel 22.1, så tidigt som möjligt under förfarandet tillhandahålla all relevant information som kan bidra till att fastställa närvaron av familjemedlemmar, släktingar eller andra närstående i medlemsstaterna, inklusive information om på vilket sätt sökanden kan lämna denna information, samt eventuell hjälp som medlemsstaten kan erbjuda för att spåra familjemedlemmar eller släktingar,
- h) sökandens skyldighet att så tidigt som möjligt under förfarandet lägga fram all relevant information som kan bidra till att fastställa eventuella tidigare uppehållshandlingar, viseringar eller utbildningsbevis,
- i) möjligheten att lägga fram vederbörligen motiverade skäl för de behöriga myndigheterna att överväga att tillämpa artikel 35.1,
- j) sökandens skyldighet att lämna in sina identitetshandlingar om han eller hon innehar sådana handlingar och att samarbeta med de behöriga myndigheterna vid insamlingen av biometrisk data uppgifter i enlighet med förordning (EU) 2024/1358,
- k) förekomsten av rätten till ett effektivt rättsmedel inför domstol för överklagande av ett beslut om överföring inom den tidsfrist som anges i artikel 43.2 och det förhållande att omfattningen av ett sådant överklagande är begränsad i enlighet med artikel 43.1,
- l) rätten att erhålla kostnadsfri rättslig rådgivning i frågor som rör tillämpningen av kriterierna i kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del i alla skeden av förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt artikel 21,
- m) vid ett överklagande eller en omprövning, rätten att på begäran erhålla kostnadsfritt rättsligt bistånd om den berörda personen inte själv kan stå för kostnaderna,
- n) det förhållande att ett avvikande kommer att leda till en förlängning av tidsfristen i enlighet med artikel 46,
- o) det förhållande att medlemsstaternas behöriga myndigheter och asylbyråer kommer att behandla sökandens personuppgifter, bland annat vid utbyte av uppgifter om honom eller henne, i det enda syftet att genomföra sina skyldigheter enligt denna förordning och i full överensstämmelse med kravet på att skydda fysiska personer när det gäller behandlingen av personuppgifter i enlighet med unionsrätten och nationell rätt,
- p) de kategorier av personuppgifter som behandlingen gäller,
- q) rätten att få åtkomst till uppgifter som rör sökanden och att begära att sådana uppgifter rättsas om de är oriktiga eller raderas om de är olagligen behandlade, samt förfarandena för utövande av dessa rättigheter, inklusive kontaktuppgifter till de myndigheter som avses i artikel 52 och till de nationella dataskyddsmyndigheter som är ansvariga för att pröva frågor om skydd av personuppgifter samt dataskyddsombudets kontaktuppgifter,
- r) när det gäller ensamkommande barn, de garantier och rättigheter som är tillämpliga på sökanden i det avseendet, företrädarens roll och ansvar samt förfarandet för att lämna in klagomål mot en företrädare i förtroende och säkerhet och på ett sätt som till fullo respekterar barnets rätt att bli hört,
- s) det förhållande att medlemsstaten, om de indicier som finns inte är sammanhängande, kontrollerbara och tillräckligt detaljerade för att fastställa ansvaret, får begära ett dna-test eller ett blodprov för att styrka förekomsten av familjeband, eller en bedömning av sökandens ålder,
- t) i tillämpliga fall, det omfördelningsförfarande som anges i artiklarna 67 och 68.
2. Sökanden ska ha möjlighet att begära information om hur förfarandet fortskrider, och de behöriga myndigheterna ska informera sökanden om denna möjlighet. Om sökanden är underårig ska den underåriga och föräldern eller företrädaren ha möjlighet att begära sådan information.

Artikel 20

Informationens tillgänglighet

1. Den information som avses i artikel 19 ska tillhandahållas skriftligt i en koncis, tydlig, begriplig och lättillgänglig form, med användning av ett klart och tydligt språk, och på ett språk som sökanden förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Medlemsstaterna ska använda sig av det gemensamma informationsmaterial som utarbetats enligt punkt 2 i den här artikeln för det ändamålet. Det gemensamma informationsmaterialet ska också finnas tillgängligt online, på en öppen och lättillgänglig plattform för personer som ansöker om internationellt skydd.

Om det är nödvändigt för att sökanden ska kunna ta till sig informationen ska den även tillhandahållas muntligen, när så är lämpligt i samband med den personliga intervju som avses i artikel 22. För det ändamålet ska sökanden ha möjlighet att ställa frågor för att klargöra den information som tillhandahållits. Medlemsstaterna får använda stöd i form av multimediautrustning.

2. Asylbyrån ska i nära samarbete med de ansvariga nationella myndigheterna utarbeta gemensamt informationsmaterial och särskild information för ensamkommande barn och utsatta sökande, om nödvändigt för sökande med särskilda behov i fråga om mottagande eller handläggning, innehållande åtminstone den information som avses i artikel 19. Detta gemensamma informationsmaterial ska även innehålla information om tillämpningen av förordning (EU) 2024/1358 och särskilt i vilket syfte en sökandes uppgifter kan komma att behandlas inom Eurodac.

Det gemensamma informationsmaterialet ska utformas på ett sådant sätt att medlemsstaterna kan komplettera det med ytterligare medlemsstatsspecifik information.

3. Om sökanden är underårig ska den information som avses i artikel 19 tillhandahållas på ett barnvänligt sätt av personal med lämplig utbildning och i närvaro av sökandens företrädare.

Artikel 21

Rätt till rättslig rådgivning

1. Sökande ska ha rätt att på ett effektivt sätt samråda med en juridisk eller annan rådgivare som godkänns eller tillåts som sådan enligt nationell rätt i frågor som rör tillämpningen av kriterierna i kapitel II eller klausulerna i kapitel III i denna del i alla skeden av förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt denna förordning.

2. Utan att det påverkar sökandens rätt att välja juridisk eller annan rådgivare på egen bekostnad får sökanden begära kostnadsfri rättslig rådgivning i förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat.

3. Den kostnadsfria juridiska rådgivningen ska tillhandahållas av juridiska eller andra rådgivare som godkänns eller tillåts enligt nationell rätt för att ge råd till, bistå eller företräda sökande, eller av icke-statliga organisationer som är ackrediterade enligt nationell rätt att tillhandahålla rådgivningstjänster till, eller företräda, sökande.

Vid tillämpning av första stycket får effektiv tillgång till kostnadsfri rättslig rådgivning säkerställas genom att en person anförtros tillhandahållandet av rättslig rådgivning till flera sökande samtidigt under det administrativa skedet av förfarandet.

4. Medlemsstaterna får organisera tillhandahållandet av rättslig rådgivning i enlighet med sina nationella system.

5. Medlemsstaterna ska fastställa särskilda förfaranderegler för inlämning och behandling av begäran om tillhandahållande av kostnadsfri rättslig rådgivning enligt denna artikel.

6. Vid tillämpning av förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska den kostnadsfria juridiska rådgivningen omfatta tillhandahållande av

a) vägledning om och förklaringar av kriterierna och förfarandena för att fastställa ansvarig medlemsstat, inbegripet information om rättigheter och skyldigheter under alla skeden av det förfarandet,

b) vägledning om och hjälp med tillhandahållande av information som skulle kunna bidra till att fastställa ansvarig medlemsstat i enlighet med kriterierna i kapitel II i denna del,

SV

EUT L, 22.5.2024

c) vägledning om och hjälp med den mall som avses i artikel 22.1.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 får tillhandahållande av kostnadsfri rättslig rådgivning i förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat uteslutas om sökanden redan bistås och företräds av en juridisk rådgivare.

8. Vid genomförandet av denna artikel får medlemsstaterna begära bistånd från asylbyrån. Dessutom får ekonomiskt stöd till medlemsstaterna ges från unionsfonderna, i enlighet med de rättsakter som tillämpas på sådan finansiering.

Artikel 22

Personlig intervju

1. I syfte att underlätta förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska de behöriga myndigheterna i den fastställande medlemsstat som avses i artikel 38.1 genomföra en personlig intervju med sökanden med avseende på tillämpningen av artikel 39. Intervjun ska också ge sökanden möjlighet att ta till sig den information som denna erhållit i enlighet med artikel 19.

De behöriga myndigheterna ska samla in information om den specifika sökandens situation genom att proaktivt ställa frågor som gör det möjligt att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig, med avseende på tillämpningen av artikel 39.

Om det finns indikationer på att sökanden har familjemedlemmar eller släktingar i en medlemsstat ska sökanden erhålla en mall som ska utarbetas av asylbyrån. Sökanden ska fylla i den mallen med den information som han eller hon har tillgång till för att underlätta tillämpningen av artikel 39. Om möjligt ska sökanden fylla i mallen före den personliga intervju som föreskrivs i denna artikel.

Asylbyrån ska utarbeta den mall som avses i tredje stycket i denna punkt senast den 12 april 2025. Asylbyrån ska även utarbeta riktlinjer för identifiering och spårning av familjemedlemmar för att stödja den anmodande och den anmodade medlemsstatens tillämpning av artiklarna 25–28 och 34 i enlighet med artiklarna 39 och 40.

Sökanden ska ha möjlighet att lägga fram vederbörligen motiverade skäl för de behöriga myndigheterna att överväga att tillämpa artikel 35.1.

2. Den personliga intervjun behöver inte genomföras om

a) sökanden har avvikit,

b) sökanden inte har deltagit i den personliga intervjun och inte har lämnat några motiverade skäl till sin frånvaro,

c) sökanden, efter att ha mottagit den information som avses i artikel 19, redan på annat sätt har tillhandahållit den information som är relevant för att fastställa ansvarig medlemsstat.

Vid tillämpningen av led c i första stycket i denna punkt ska den medlemsstat som avstår från att genomföra intervjun ge sökanden möjlighet att lägga fram all ytterligare information som är relevant för att korrekt fastställa ansvarig medlemsstat inom den period som avses i artikel 39.1, inbegripet vederbörligen motiverade skäl för myndigheten att beakta behovet av en personlig intervju.

3. Den personliga intervjun ska äga rum inom skälig tid och i alla händelser innan en framställan om övertagande görs i enlighet med artikel 39.

4. Den personliga intervjun ska genomföras på det språk som sökanden föredrar, såvida det inte finns något annat språk som han eller hon förstår och kan kommunicera tydligt på. Intervjuer med ensamkommande barn och, i tillämpliga fall, barn med medföljande vuxen ska genomföras av en person som har erforderlig kunskap om barns rättigheter och särskilda behov, på ett barnmedvetet sätt och anpassat till sammanhanget, med beaktande av barnets ålder och mognad, i närvaro av företrädaren och, i tillämpliga fall, barnets juridiska rådgivare. Vid behov ska en tolk anlitas som kan säkerställa en fungerande kommunikation mellan sökanden och den person som genomför den personliga intervjun. En kulturtolk får närvara under den personliga intervjun. På begäran av sökanden och när så är möjligt ska den person som genomför intervjun och, i förekommande fall, tolken vara av det kön som sökanden föredrar.

5. Medlemsstaterna får genomföra den personliga intervjun via videokonferens om omständigheterna vederbörligen motiverar detta. I sådana fall ska medlemsstaten säkerställa de nödvändiga arrangemangen för lämpliga anläggningar, förfarandemässiga och tekniska standarder, rättsligt bistånd och tolkning, med beaktande av vägledning från asylbyrån.

6. Den personliga intervjun ska genomföras under förhållanden som säkerställer tillbörlig konfidentialitet. Den ska genomföras av en person som har behörighet enligt nationell rätt. Sökande som konstaterats vara i behov av särskilda förfarandegarantier enligt förordning (EU) 2024/1348 ska ges lämpligt stöd, i syfte att uppnå de förutsättningar som behövs för att på ett effektivt sätt lägga fram alla faktorer som gör det möjligt att fastställa ansvarig medlemsstat. Personal som intervjuar sökande ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om faktorer som kan ha en negativ inverkan på sökandens förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att personen tidigare kan ha utsatts för tortyr eller varit offer för människohandel.

7. Den medlemsstat som genomför den personliga intervjun ska göra en ljudinspelning av samtalet och en skriftlig sammanfattning som åtminstone ska innehålla de viktigaste uppgifter som sökanden har lämnat vid intervjun. Sökanden ska på förhand underrättas om att en sådan inspelning görs och syftet med inspelningen. Om det råder tvivel om sökandens uttalanden under den personliga intervjun ska ljudinspelningen ges företräde. Sammanfattningen får göras i form av en rapport eller ett standardformulär. Medlemsstaten ska säkerställa att sökanden eller den juridiska rådgivaren eller annan rådgivare som enligt nationell rätt är godkänd eller tillåten som sådan och som företräder sökanden juridiskt i god tid får tillgång till sammanfattningen, så snart som möjligt efter intervjun och i alla händelser innan de behöriga myndigheterna fattar beslut om ansvarig medlemsstat. Sökanden ska ges möjlighet att muntligen eller skriftligen kommentera eller förtydliga eventuella felöversättningar eller missförstånd eller andra sakfel som förekommer i den skriftliga sammanfattningen i samband med att den personliga intervjun avslutas eller inom en angiven tidsfrist.

Artikel 23

Garantier för underåriga

1. Medlemsstaterna ska betrakta barnets bästa som en fråga av största vikt vid alla förfaranden som föreskrivs i denna förordning. De förfaranden som inbegriper underåriga ska prioriteras.

2. Varje medlemsstat där ett ensamkommande barn befinner sig ska säkerställa att barnet företräds och bistås av en företrädare i samband med de relevanta förfaranden som föreskrivs i denna förordning. Företrädaren ska ha de resurser, de kvalifikationer, den utbildning, den sakkunskap och det oberoende som behövs för att säkerställa att barnets bästa beaktas under de förfaranden som genomförs enligt denna förordning. Företrädaren ska ha tillgång till innehållet i de relevanta handlingarna i sökandens akt, inklusive det särskilda informationsmaterialet för ensamkommande barn, och ska hålla det ensamkommande barnet underrättat om hur förfarandena enligt denna förordning fortskrider.

Om en ansökan görs av en person som uppger sig vara underårig, eller för vilken det finns objektiva skäl att anta att personen är underårig, och som är ensamkommande, ska de behöriga myndigheterna,

- a) så snart som möjligt och under alla omständigheter i god tid och för att bistå den underåriga i förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, utse en person med den kompetens och sakkunskap som krävs för att tillfälligt bistå den underåriga i syfte att skydda hans eller hennes bästa och allmänna välbefinnande, så att den underåriga kan åtnjuta rättigheterna enligt denna förordning, och i tillämpliga fall verka som företrädare till dess att en företrädare har utsetts,
- b) så snart som möjligt, dock senast femton arbetsdagar efter den dag då ansökan lämnats in, utse en företrädare.

Om ett oproportionellt stort antal ansökningar görs av ensamkommande barn eller i andra exceptionella situationer får tidsfristen för att utse en företrädare enligt andra stycket b förlängas med tio arbetsdagar.

Om den behöriga myndigheten drar slutsatsen att en sökande som uppger sig vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, ska den inte vara skyldig att utse en företrädare i enlighet med denna punkt.

Älrigandena för företrädaren eller den person som avses i andra stycket a ska upphöra om de behöriga myndigheterna, till följd av den åldersbedömning som avses i artikel 25.1 i förordning (EU) 2024/1348, inte antar att sökanden är underårig eller anser att sökanden inte är underårig, eller om sökanden inte längre är ett ensamkommande barn.

SV

EUT L, 22.5.2024

Om en organisation utses till företrädare ska den utnämna en person som ansvarig för att uppfylla företrädarens ansvar för den underåriga. Det första stycket ska tillämpas på den personen.

Den företrädare som avses i första stycket får vara samma person eller organisation som avses i artikel 23 i förordning (EU) 2024/1348.

3. Medlemsstaterna ska involvera företrädaren för ett ensamkommande barn under hela förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt denna förordning. Företrädaren ska bistå det ensamkommande barnet med att tillhandahålla information som är relevant för bedömningen av barnets bästa i enlighet med punkt 4, inbegripet utövat av rätten att bli hörd, och ska stödja barnets kontakter med andra aktörer, såsom organisationer som arbetar med att spåra familjer, om behov finns i detta avseende, med vederbörlig hänsyn till skyldigheterna avseende konfidentialitet om den underåriga.

4. Vid bedömningen av barnets bästa ska medlemsstaterna samarbeta nära med varandra och särskilt ta vederbörlig hänsyn till följande faktorer:

- a) Möjligheterna till familjeåterförening.
- b) Den underårigas välbefinnande och sociala utveckling på kort, medellång och lång sikt, inbegripet ytterligare sårbarheter såsom trauma, särskilda vårdbehov eller funktionsnedsättning, med särskild hänsyn till den underårigas etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund, och med beaktande av behovet av stabilitet och kontinuitet i den sociala och utbildningsrelaterade omsorgen.
- c) Säkerhets- och trygghetshänsyn, särskilt om det finns en risk för att den underåriga är offer för någon form av våld eller utnyttjande, inklusive människohandel.
- d) Den underårigas åsikter, i enlighet med hans eller hennes ålder och mognad.
- e) Den information som lämnats av företrädaren i den medlemsstat där det ensamkommande barnet befinner sig, när sökanden är ett ensamkommande barn.
- f) Alla övriga skäl som är av vikt för bedömningen av barnets bästa.

5. Innan ett ensamkommande barn överförs ska den överförande medlemsstaten underrätta den ansvariga medlemsstaten eller omfördelningsmedlemsstaten, som ska bekräfta att alla lämpliga åtgärder som avses i artiklarna 16 och 27 i direktiv (EU) 2024/1346 och artikel 23 i förordning (EU) 2024/1348 kommer att vidtas utan dröjsmål, inbegripet utseendet av en företrädare i den ansvariga medlemsstaten eller omfördelningsmedlemsstaten. Alla beslut om att överföra ett ensamkommande barn ska föregås av en individuell bedömning av barnets bästa. Bedömningen ska grundas på de relevanta faktorer som anges i punkt 4 i denna artikel, och slutsatserna av bedömningen av dessa faktorer ska tydligt anges i beslutet om överföring. Bedömningen ska göras utan dröjsmål av personal med lämplig utbildning som har de kvalifikationer och sakkunskaper som behövs för att säkerställa att barnets bästa beaktas.

6. Vid tillämpning av artikel 25 ska den medlemsstat där det ensamkommande barnets ansökan om internationellt skydd först registrerades omedelbart vidta lämpliga åtgärder för att identifiera familjemedlemmar, syskon eller släktingar till det ensamkommande barnet som befinner sig på medlemsstaternas territorium och samtidigt värna om barnets bästa.

I detta syfte får den medlemsstaten begära hjälp från internationella eller andra relevanta organisationer, och får underlätta den underårigas tillgång till sådana organisationers verksamhet för att spåra anhöriga.

Den personal vid de behöriga myndigheter som avses i artikel 52 vilken handlägger framställningar rörande ensamkommande barn ska få lämplig utbildning om underårigas särskilda behov som är relevant för tillämpningen av denna förordning.

7. I syfte att underlätta lämpliga åtgärder för att identifiera ett ensamkommande barns familjemedlemmar eller släktingar som bor på en annan medlemsstats territorium i enlighet med punkt 6 i denna artikel, ska kommissionen anta genomförandeakter med ett standardformulär för utbyte av relevant information mellan medlemsstaterna. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

KAPITEL II

Kriterier för att fastställa ansvarig medlemsstat

Artikel 24

Kriteriernas rangordning

1. Kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat ska tillämpas i den ordning de anges i detta kapitel.
2. Ansvarig medlemsstat i enlighet med kriterierna i detta kapitel ska fastställas på grundval av situationen vid den tidpunkt då ansökan om internationellt skydd först registrerades i en medlemsstat.

Artikel 25

Ensamkommande barn

1. Om sökanden är ett ensamkommande barn ska enbart kriterierna i denna artikel tillämpas. Dessa kriterier ska tillämpas i den ordning de anges i punkterna 2–5.
2. Ansvarig medlemsstat ska vara den medlemsstat där en familjemedlem eller ett syskon till det ensamkommande barnet lagligen vistas, såvida det inte påvisas att det inte är för barnets bästa. Om sökanden är en gift underårig vars make eller maka inte lagligen vistas på medlemsstaternas territorium, ska ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där fadern, modern eller en annan vuxen som enligt lag eller praxis i den medlemsstaten ansvarar för den underåriga, eller ett syskon, lagligen vistas, såvida det inte påvisas att det inte är för barnets bästa.
3. Om sökanden är ett ensamkommande barn som har en släkting som vistas lagligt i en annan medlemsstat och det vid en individuell prövning har fastställts att släktingen kan ta hand om honom eller henne, ska den medlemsstaten sammanföra den underåriga med släktingen och vara ansvarig medlemsstat, såvida det inte påvisas att det inte är för barnets bästa.
4. Om de familjemedlemmar, syskon eller släktingar som avses i punkterna 2 och 3 vistas i flera olika medlemsstater, ska ansvarig medlemsstat fastställas på grundval av vad som är för barnets bästa.
5. I frånvaro av en familjemedlem, ett syskon eller en släkting som avses i punkterna 2 och 3 ska ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där det ensamkommande barnets ansökan om internationellt skydd först registrerades, om det är för barnets bästa.
6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 78 med avseende på
 - a) identifiering av familjemedlemmar, syskon eller släktingar till ensamkommande barn,
 - b) kriterierna för att fastställa förekomsten av erkända familjeband,
 - c) kriterierna för att bedöma en släktings förmåga att ta hand om det ensamkommande barnet, inklusive i de fall där det ensamkommande barnet har familjemedlemmar, syskon eller släktingar i fler än en medlemsstat.

Kommissionen ska vid utövandet av sin befogenhet att anta delegerade akter inte överskrida räckvidden av barnets bästa enligt artikel 23.4.

7. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa enhetliga metoder för samråd och utbyte av information mellan medlemsstaterna med avseende på tillämpningen av denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Artikel 26

Familjemedlemmar som är lagligen bosatta i en medlemsstat

1. Om en sökande har en familjemedlem som har beviljats rätt att i egenskap av person som beviljats internationellt skydd bosätta sig i en medlemsstat eller har en familjemedlem som är bosatt i en medlemsstat på grundval av ett tillstånd till varaktig bosättning i enlighet med rådets direktiv 2003/109/EG⁽⁴⁰⁾ eller, om det direktivet inte är tillämpligt i den berörda medlemsstaten, ett tillstånd till varaktig bosättning beviljat i enlighet med nationell rätt, ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, förutsatt att de berörda personerna skriftligen uttryckt önskemål om detta.

2. Om familjemedlemmen tidigare haft rätt till bosättning i egenskap av person som beviljats internationellt skydd, men senare har blivit medborgare i en medlemsstat, ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan, förutsatt att de berörda personerna skriftligen uttryckt önskemål om detta.

3. Punkterna 1 och 2 ska också tillämpas på barn födda efter familjemedlemmens ankomst till medlemsstatens territorium.

Artikel 27

Familjemedlemmar som har ansökt om internationellt skydd

Om en familjemedlem till sökanden har lämnat in en ansökan om internationellt skydd i en medlemsstat vilken ännu inte blivit föremål för ett första beslut i sak, ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, förutsatt att de berörda personerna skriftligen uttryckt önskemål om detta.

Artikel 28

Förfarande rörande familjer

Om ansökningar om internationellt skydd från flera familjemedlemmar eller underåriga ogifta syskon har registrerats samtidigt i samma medlemsstat, eller vid tidpunkter som ligger så nära varandra att förfarandena för att fastställa ansvarig medlemsstat kan genomföras tillsammans, och om tillämpningen av kriterierna i denna förordning skulle leda till att dessa personer separerades, ska den medlemsstat som är ansvarig för att pröva deras ansökningar fastställas i följande ordning:

- a) Den medlemsstat som på grundval av kriterierna fastställs som ansvarig för övertagande av flertalet av dem.
- b) Den medlemsstat som på grundval av kriterierna fastställs som ansvarig för att pröva ansökan från den äldsta av dem.

Artikel 29

Utfärdande av uppehållshandlingar eller viseringar

1. Om sökanden har en giltig uppehållshandling ska den medlemsstat som utfärdade handlingen ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd.

2. Om sökanden har en giltig visering ska den medlemsstat som utfärdade viseringen ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, såvida inte viseringen utfärdades på en annan medlemsstats vägnar i enlighet med en sådan överenskommelse om representation som avses i artikel 8 i förordning (EG) nr 810/2009. I så fall ska den representerade medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd.

3. Om sökanden har flera giltiga uppehållshandlingar eller viseringar, utfärdade av olika medlemsstater, ska den medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd fastställas i följande ordning:

- a) Den medlemsstat som utfärdade den uppehållshandling som ger rätt till längst vistelse eller, om giltighetstiderna är lika långa, den medlemsstat som utfärdade den uppehållshandling som löper ut sist.

⁽⁴⁰⁾ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 23.1.2004, s. 44).

- b) Om de olika viseringarna är av samma typ, den medlemsstat som utfärdade den visering som löper ut sist.
- c) Om viseringarna är av olika typ, den medlemsstat som utfärdade viseringen med den längsta giltighetstiden eller, om viseringarna gäller för lika lång tid, den medlemsstat som utfärdade den visering som löper ut sist.
4. Om sökanden har en eller flera uppehållshandlingar vars giltighetstid har löpt ut eller som har ogiltigförklarats, återkallats eller återtagits mindre än tre år innan ansökan registrerades eller en eller flera viseringar vars giltighetstid har löpt ut eller som har ogiltigförklarats, återkallats eller återtagits mindre än 18 månader innan ansökan registrerades, ska punkterna 1, 2 och 3 tillämpas.
5. Om en uppehållshandling eller visering har utfärdats på grundval av en fiktiv eller lånad identitet eller på grundval av förfalskade, efterbildade eller ogiltiga handlingar, ska detta inte hindra att den medlemsstat som utfärdade uppehållshandlingen eller viseringen tilldelas prövningsansvaret. Den medlemsstat som utfärdade uppehållshandlingen eller viseringen ska dock inte vara ansvarig om den kan visa att ett bedrägeri har begåtts efter det att handlingen eller viseringen utfärdades.

Artikel 30

Examensbevis eller andra kvalifikationer

1. Om sökanden har ett examensbevis eller en kvalifikation som utfärdats av en utbildningsanstalt som är etablerad i en medlemsstat, ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd, förutsatt att ansökan registreras mindre än sex år efter det att examensbeviset eller kvalifikationen utfärdades.
2. Om sökanden har flera examensbevis eller kvalifikationer som utfärdats av utbildningsanstalter i olika medlemsstater, ska ansvaret för att pröva ansökan om internationellt skydd åvila den medlemsstat som utfärdat examensbeviset eller kvalifikationen efter den längsta studieperioden eller, om studieperioderna är lika långa, den medlemsstat där det senaste examensbeviset eller den senaste kvalifikationen erhöles.

Artikel 31

Inresa efter upphävt viseringskrav

1. Om en tredjelandsmedborgare eller en statslös person reser in på medlemsstaternas territorium genom en medlemsstat där han eller hon inte behöver visering ska den medlemsstaten ansvara för prövningen av personens ansökan om internationellt skydd.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas om tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens ansökan om internationellt skydd registreras i en annan medlemsstat där han eller hon inte heller behöver visering för inresa på territoriet. I detta fall ska den andra medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd.

Artikel 32

Ansökan inom det internationella transitområdet på en flygplats

Om en ansökan om internationellt skydd görs inom det internationella transitområdet på en flygplats i en medlemsstat ska den medlemsstaten vara ansvarig för att pröva ansökan.

Artikel 33

Inresa

1. Om det har fastställts, på grundval av sådana bevis eller indicier som tas upp i de förteckningar som avses i artikel 40.4 i denna förordning, inklusive sådana uppgifter som avses i förordning (EU) 2024/1358, att en sökande på ett irreguljärt sätt har passerat gränsen till en medlemsstat landvägen, sjövägen eller luftvägen från ett tredjeland, ska den medlemsstat i vilken sökanden först inreser ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd. Detta ansvar ska upphöra om ansökan registreras mer än 20 månader efter den dag då gränspassagen ägde rum.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Om det har fastställts, på grundval av sådana bevis eller indicier som tas upp i de förteckningar som avses i artikel 40.4 i denna förordning, inklusive sådana uppgifter som avses i förordning (EU) 2024/1358, att en sökande landsatts på en medlemsstats territorium efter en sök- och räddningsinsats, ska den medlemsstaten, trots vad som anges i punkt 1 i denna artikel, ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd. Detta ansvar ska upphöra om ansökan registreras mer än tolv månader efter den dag då landsättningen ägde rum.

3. Punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte tillämpas om det på grundval av sådana bevis eller indicier som tas upp i de förteckningar som avses i artikel 40.4 i denna förordning, inklusive sådana uppgifter som avses i förordning (EU) 2024/1358, kan fastställas att sökanden har omfördelats till en annan medlemsstat i enlighet med artikel 67 i denna förordning efter att ha passerat gränsen. I detta fall ska den andra medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd.

KAPITEL III

Personer i beroendeställning och diskretionär bedömning

Artikel 34

Personer i beroendeställning

1. Om en sökande på grund av graviditet, ett nyfött barn, svår psykisk eller fysisk sjukdom, allvarlig funktionsnedsättning, allvarligt psykologiskt trauma eller hög ålder är beroende av hjälp från sitt barn, sitt syskon eller sin förälder som är lagligen bosatt i en av medlemsstaterna, eller om ett barn, ett syskon eller en förälder som är lagligen bosatt i en av medlemsstaterna är beroende av sökandens hjälp, ska medlemsstaterna i normala fall hålla samman eller sammanföra sökanden med det barnet, det syskonet eller den föräldern, förutsatt att familjebanden existerade innan sökanden anlände till medlemsstaternas territorium, att barnet, syskonet eller föräldern eller sökanden kan ta hand om personen i beroendeställning och att de berörda personerna, efter att ha informerats om denna möjlighet, skriftligen uttryckt önskemål om detta.

Om det framkommer att ett barn, ett syskon eller en förälder är lagligen bosatt på territoriet i den medlemsstat där personen i beroendeställning befinner sig, ska den medlemsstaten kontrollera om barnet, syskonet eller föräldern kan ta hand om personen i beroendeställning innan den gör en framställan om övertagande i enlighet med artikel 39.

2. Om det barn, det syskon eller den förälder som avses i punkt 1 är lagligen bosatt i en annan medlemsstat än den där sökanden befinner sig, ska ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där barnet, syskonet eller föräldern är lagligen bosatt, såvida inte sökandens hälsotillstånd under en betydande tid hindrar honom eller henne från att resa till den medlemsstaten. I sådant fall ska ansvarig medlemsstat vara den medlemsstat där sökanden befinner sig. Den medlemsstaten ska inte omfattas av skyldigheten att föra sökandens barn, syskon eller förälder till sitt territorium.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 78 med avseende på

- a) de faktorer som ska beaktas för att bedöma beroendeförhållandet,
- b) kriterierna för att fastställa förekomsten av erkända familjeband,
- c) kriterierna för att bedöma den berörda personens förmåga att ta hand om personen i beroendeställning,
- d) de faktorer som ska beaktas för att bedöma den berörda personens oförmåga att resa under en betydande tid.

4. Kommissionen ska genom genomförandakter fastställa enhetliga metoder för samråd och utbyte av information mellan medlemsstaterna med avseende på tillämpningen av denna artikel. Dessa genomförandakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Artikel 35

Diskretionär bedömning

1. Genom undantag från artikel 16.1 får en medlemsstat besluta att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har registrerat där, även om den inte är ansvarig för prövningen enligt kriterierna i denna förordning.

2. Den medlemsstat i vilken en ansökan om internationellt skydd registreras och som genomför förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, eller den ansvariga medlemsstaten, får när som helst innan ett första beslut i sak har fattats anmoda en annan medlemsstat att överta en sökande för att sammanföra närstående av humanitära skäl, särskilt på grundval av meningsfulla kopplingar med avseende på familjeskäl eller socialt eller kulturellt betingade faktorer, även om den andra medlemsstaten inte är ansvarig enligt kriterierna i artiklarna 25–28 och 34. De berörda personerna ska lämna sitt samtycke till detta skriftligen.

Framställan om övertagande ska innehålla allt material som den anmodande medlemsstaten förfogar över och som är nödvändigt för att den anmodade medlemsstaten ska kunna bedöma situationen.

Den anmodade medlemsstaten ska utföra de kontroller som behövs för att pröva de humanitära grunder som avses i framställan och inom två månader från mottagandet av framställan lämna svar till den anmodande medlemsstaten med hjälp av det elektroniska kommunikationsnät som inrättats genom artikel 18 i förordning (EG) nr 1560/2003. Ett avslag på framställan ska motiveras.

KAPITEL IV

Den ansvariga medlemsstatens skyldigheter

Artikel 36

Den ansvariga medlemsstatens skyldigheter

1. Den medlemsstat som är ansvarig enligt denna förordning ska vara skyldig att

- a) på de villkor som anges i artiklarna 39, 40 och 46 överta en sökande vars ansökan registrerats i en annan medlemsstat,
- b) på de villkor som anges i artiklarna 41 och 46 i denna förordning återta en sökande eller en tredjelandsmedborgare eller en statslös person för vilken den medlemsstaten har angetts som ansvarig medlemsstat enligt artikel 16.1 i förordning (EU) 2024/1358,
- c) på de villkor som anges i artiklarna 41 och 46 i denna förordning, återta en person som beviljats inresa och som har gjort en ansökan om internationellt skydd eller som vistas irreguljärt i en annan medlemsstat än den som har låtit personen resa in i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 eller som har beviljats internationellt skydd eller humanitär status inom ramen för ett nationellt vidarebosättningsprogram.

2. Vid tillämpning av denna förordning ska det inte vara möjligt att skilja situationen för en underårig som medföljer sökanden och som uppfyller definitionen av familjemedlem från situationen för hans eller hennes familjemedlems, och den underåriga ska övertas eller återtas av den medlemsstat som är ansvarig för att pröva den familjemedlemmens ansökan om internationellt skydd, utan att det krävs ett skriftligt samtycke från den berörda personen, även om den underåriga inte själv är en sökande, såvida det inte påvisas att detta inte är för barnets bästa. Detsamma ska tillämpas på barn som föds efter sökandens ankomst till medlemsstaternas territorium, utan att ett nytt förfarande för övertagande behöver inledas.

Trots kravet på skriftligt samtycke i artikel 26 ska inget skriftligt samtycke krävas av de berörda personerna om ett nytt förfarande för övertagande av en underårig inleds med avseende på en medlemsstat som anges som ansvarig medlemsstat i enlighet med artikel 26, såvida det inte påvisas att en överföring till den ansvariga medlemsstaten inte är för barnets bästa.

3. I de situationer som avses i punkt 1 a och b i denna artikel ska den ansvariga medlemsstaten pröva eller slutföra prövningen av ansökan om internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) 2024/1348.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 37

Answarets upphörande

1. Om en medlemsstat utfärdar en uppehållshandling till sökanden, beslutar att tillämpa artikel 35, anser att det inte är förenligt med barnets bästa att överföra ett ensamkommande barn till den ansvariga medlemsstaten, eller inte överför den berörda personen till den ansvariga medlemsstaten inom de tidsfrister som anges i artikel 46, ska den medlemsstaten bli ansvarig medlemsstat och skyldigheterna enligt artikel 36 ska övergå till den medlemsstaten. I tillämpliga fall ska den underrätta den tidigare ansvariga medlemsstaten, den medlemsstat som genomför ett förfarande för att fastställa ansvarig medlemsstat eller den medlemsstat som har anmodats att överta sökanden eller som mottagit en avisering om återtagande, med hjälp av det elektroniska kommunikationsnät som inrättats i enlighet med artikel 18 i förordning (EG) nr 1560/2003.

Den medlemsstat som blir ansvarig enligt första stycket i denna punkt ska ange att den har blivit ansvarig medlemsstat i enlighet med artikel 16.3 i förordning (EU) 2024/1358.

2. Efter en prövning av en ansökan i gränsförfarandet i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 ska skyldigheterna enligt artikel 36.1 i den här förordningen upphöra 15 månader efter det att ett beslut om att neka prövning av en ansökan eller avslå en ansökan som ogrundad eller uppenbart ogrundad med avseende på flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, eller ett beslut varigenom en ansökan förklaras vara implicit eller explicit återkallad har blivit slutligt.

En ansökan som registrerats efter den period som avses i första stycket ska betraktas som en ny ansökan enligt den här förordningen, vilket ger upphov till ett nytt förfarande för att fastställa ansvarig medlemsstat.

3. Trots vad som anges i punkt 2 första stycket i denna artikel ska ansvaret, om personen ansöker om internationellt skydd i en annan medlemsstat inom den period på 15 månader som avses i det stycket och ett återtagandeförfarande pågår vid utgången av denna period på 15 månader, inte upphöra förrän återtagandeförfarandet har slutförts eller tidsfristerna för den överförande medlemsstatens verkställande av överföringen i enlighet med artikel 46 har löpt ut.

4. Skyldigheterna enligt artikel 36.1 i denna förordning ska upphöra om den ansvariga medlemsstaten, på grundval av uppgifter som registrerats och lagrats i enlighet med förordning (EU) 2017/2226 eller andra bevis, fastställer att den berörda personen har lämnat medlemsstaternas territorium i minst nio månader, såvida inte den berörda personen innehar en giltig uppehållshandling som utfärdats av den ansvariga medlemsstaten.

En ansökan som registrerats efter den period av frånvaro som avses i första stycket ska betraktas som en ny ansökan enligt denna förordning, vilket ger upphov till ett nytt förfarande för att fastställa ansvarig medlemsstat.

5. Skyldigheten enligt artikel 36.1 b i denna förordning att återta en tredjelandsmedborgare eller en statslös person ska upphöra om det, på grundval av uppdateringen av de uppgifter som avses i artikel 16.2 d i förordning (EU) 2024/1358, fastställs att den berörda personen har lämnat medlemsstaternas territorium, antingen frivilligt eller med tvång, i enlighet med ett beslut om återvändande eller avlägsnande som utfärdats efter det att ansökan återkallats eller avslagits.

En ansökan som registrerats efter det att ett avlägsnande har verkställts eller ett frivilligt återvändande har ägt rum ska betraktas som en ny ansökan enligt denna förordning, vilket ger upphov till ett nytt förfarande för att fastställa ansvarig medlemsstat.

KAPITEL V

Förfaranden

AVDELNING I

Inledande av förfarandet

Artikel 38

Inledande av förfarandet

1. Den medlemsstat där en ansökan om internationellt skydd först registreras i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 eller, i tillämpliga fall, omfördelningsmedlemsstaten ska utan dröjsmål inleda förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat.

2. Om sökanden avviker ska den medlemsstat där en ansökan först registreras eller, i tillämpliga fall, omfördelningsmedlemsstaten fortsätta förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat.

3. Den medlemsstat som har genomfört förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat eller som har blivit ansvarig enligt artikel 16.4 i denna förordning ska utan dröjsmål i Eurodac i enlighet med artikel 16.1 i förordning (EU) 2024/1358 ange

- a) sitt ansvar enligt artikel 16.2,
- b) sitt ansvar enligt artikel 16.3,
- c) sitt ansvar enligt artikel 16.4,
- d) sitt ansvar på grund av att de tidsfrister som anges i artikel 39 inte har iakttagits,
- e) ansvaret för den medlemsstat som har godtagit en framställan om övertagande av sökanden i enlighet med artikel 40,
- f) sitt ansvar enligt artikel 68.3.

Till dess att denna information har lagts till ska förfarandena i punkt 4 i denna artikel tillämpas.

4. En sökande som befinner sig i en annan medlemsstat utan en uppehållshandling, eller som i den medlemsstaten gör en ansökan om internationellt skydd under förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, ska återtas av den fastställande medlemsstaten, på de villkor som anges i artiklarna 41 och 46.

Denna skyldighet ska upphöra om den fastställande medlemsstaten fastställer att sökanden har erhållit en uppehållshandling från en annan medlemsstat.

5. En sökande som befinner sig i en medlemsstat utan en uppehållshandling, eller som i den medlemsstaten gör en ansökan om internationellt skydd, efter det att en annan medlemsstat har bekräftat att den berörda personen ska omfördelas enligt artikel 67.9, och innan överföringen har verkställts till omfördelningsmedlemsstaten enligt artikel 67.11, ska återtas av den medlemsstaten på de villkor som anges i artiklarna 41 och 46. Denna skyldighet ska upphöra om omfördelningsmedlemsstaten fastställer att sökanden har erhållit en uppehållshandling från en annan medlemsstat.

AVDELNING II

Förfarande vid framställningar om övertagande

Artikel 39

Inlämning av en framställan om övertagande

1. Om den medlemsstat som avses i artikel 38.1 bedömer att en annan medlemsstat är ansvarig för att pröva ansökan, ska den, omedelbart och i alla händelser inom två månader från den dag då ansökan registrerades, anmoda den senare medlemsstaten att överta sökanden. Medlemsstaterna ska prioritera framställningar som görs på grundval av artiklarna 25–28 och 34.

Utan hinder av första stycket i denna punkt ska framställan om övertagande, vid en träff i Eurodac på grundval av uppgifter som registrerats i enlighet med artiklarna 22 och 24 i förordning (EU) 2024/1358 eller en träff i VIS på grundval av uppgifter som registrerats enligt artikel 21 i förordning (EG) nr 767/2008, skickas inom en månad efter en sådan träff.

Om framställan om övertagande av en sökande inte görs inom de tidsfrister som anges i första och andra styckena, ska den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd registrerades ansvara för prövningen.

Om sökanden är ett ensamkommande barn ska den medlemsstat som fastställer ansvaret, när den anser att det är för barnets bästa, när som helst innan ett första beslut i sak har fattats fortsätta förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat och anmoda en annan medlemsstat att överta sökanden, särskilt om framställan görs på grundval av artikel 26, 27 eller 34, trots att de tidsfrister som anges i första och andra styckena i denna punkt har löpt ut.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Den anmodande medlemsstaten får begära ett brådskande svar i fall om ansökan om internationellt skydd registrerats efter det att ett beslut om nekad inresa eller ett beslut om återvändande utfärdats.

I en sådan framställan ska skälen till att ett brådskande svar är nödvändigt samt en svarsfrist anges. Svarsfristen ska vara minst en vecka.

3. Framställan om övertagande ska innehålla fullständiga och utförliga skäl, på grundval av alla omständigheter i ärendet, inbegripet relevanta uppgifter ur sökandens redogörelse, med avseende på de relevanta kriterier som anges i kapitel II och, i tillämpliga fall, den mall som avses i artikel 22.1. Den ska lämnas in med användning av ett standardformulär och inbegripa sådana bevis eller indicier som tas upp i de förteckningar som avses i artikel 40.4 eller annan eventuell dokumentation eller information som kan styrka framställan, så att myndigheterna i den anmodade medlemsstaten kan kontrollera om den medlemsstaten är ansvarig enligt kriterierna i denna förordning.

Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa enhetliga metoder för utarbetande och inlämning av framställningar om övertagande. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Artikel 40

Svar på en framställan om övertagande

1. Den anmodade medlemsstaten ska utföra de kontroller som behövs och lämna svar på framställan om övertagande av en sökande utan dröjsmål och i alla händelser inom en månad från mottagandet av framställan. Medlemsstaterna ska prioritera framställningar som görs på grundval av artiklarna 25–28 och 34. I detta syfte får den anmodade medlemsstaten begära bistånd från nationella, internationella eller andra relevanta organisationer för att kontrollera relevanta bevis och indicier som lämnats in av den anmodande medlemsstaten, särskilt för att identifiera och spåra familjemedlemmar.

2. Utan hinder av punkt 1 ska den anmodade medlemsstaten, vid en träff i Eurodac på grundval av uppgifter som registrerats i enlighet med artiklarna 22 och 24 i förordning (EU) 2024/1358 eller en träff i VIS på grundval av uppgifter som registrerats i enlighet med artikel 21.2 i förordning (EG) nr 767/2008, lämna svar på framställan inom två veckor från mottagandet av den.

3. Under förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska bevis och indicier användas.

4. Kommissionen ska genom genomförandeakter utarbeta och regelbundet se över två förteckningar, med relevanta bevis och indicier i enlighet med de kriterier som anges i andra och tredje styckena i denna punkt. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Med avseende på tillämpningen av första stycket avses med bevis formella bevis som avgör ansvar enligt denna förordning, under förutsättning att de inte vederläggs med hjälp av motbevis. Medlemsstaterna ska till kommissionen lämna förslag till de olika kategorierna av administrativa dokument, i enlighet med den indelning som fastställs i förteckningen över formella bevis.

Med avseende på tillämpningen av första stycket avses med indicier indikationer som, även om de kan motsägas, kan vara tillräckliga, beroende på vilket bevisvärde de tillmäts. Indiciers bevisvärde ska, i förhållande till ansvaret för att pröva ansökan om internationellt skydd, bedömas från fall till fall.

5. Kraven på bevis och indicier får inte gå utöver vad som är nödvändigt för en korrekt tillämpning av denna förordning.

6. Den anmodade medlemsstaten ska ta på sig ansvaret under förutsättning att de indicier som finns är sammanhängande, kontrollerbara och tillräckligt detaljerade för att ansvaret ska kunna fastställas.

Om framställan görs på grundval av artiklarna 25–28 och 34 och den anmodade medlemsstaten inte anser att indierna är sammanhängande, kontrollerbara och tillräckligt detaljerade för att ansvaret ska kunna fastställas, ska den ange skälen i det svar som avses i punkt 8 i denna artikel.

7. Om den anmodande medlemsstaten har begärt ett brådskande svar i enlighet med artikel 39.2 ska den anmodade medlemsstaten svara inom den angivna svarsfristen eller, om detta inte är möjligt, inom två veckor från mottagandet av framställan.

8. Om den anmodade medlemsstaten inte genom ett svar med underbyggda skäl på grundval av alla omständigheter i ärendet med avseende på de relevanta kriterier som anges i kapitel II invänder mot framställan inom en månad enligt punkt 1 i denna artikel, eller i tillämpliga fall inom två veckor enligt punkterna 2 och 7 i denna artikel, ska avsaknaden av en invändning anses som ett godtagande av framställan och ska medföra skyldighet att överta personen, vilket innefattar en skyldighet att ombesörja lämpliga ankomstarrangemang. De underbyggda skälen ska styrkas med bevis och indicier om sådana finns.

Kommissionen ska genom genomförandeakter upprätta ett standardformulär för svar med underbyggda skäl enligt denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

AVDELNING III

Förfaranden vid aviseringar om återtagande

Artikel 41

Inlämning av en avisering om återtagande

1. I en sådan situation som avses i artikel 36.1 b eller c ska den medlemsstat där personen befinner sig, omedelbart och i alla händelser inom två veckor efter träffen i Eurodac, skicka en avisering om återtagande. Underlåtenhet att skicka aviseringen om återtagande inom den tidsfristen ska inte påverka den ansvariga medlemsstatens skyldighet att återta den berörda personen.
2. En avisering om återtagande ska skickas via ett standardformulär och ska innehålla sådana bevis eller indicier som tas upp i de förteckningar som avses i artikel 40.4 eller relevanta uppgifter ur den berörda personens redogörelse.
3. Den medlemsstat som tar emot meddelandet ska inom två veckor bekräfta mottagandet för den medlemsstat som skickade meddelandet, såvida inte den mottagande medlemsstaten inom den tidsfristen visar att den inte är ansvarig enligt artikel 37 eller att aviseringen om återtagande bygger på en felaktig angivelse av ansvarig medlemsstat enligt förordning (EU) 2024/1358.
4. Underlåtenhet att agera inom två veckor enligt punkt 3 ska anses som en bekräftelse på mottagande av meddelandet.
5. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa enhetliga metoder för utarbetande och inlämning av aviseringar om återtagande. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

AVDELNING IV

Rättssäkerhetsgarantier

Artikel 42

Meddelande av ett beslut om överföring

1. Den fastställande medlemsstat vars framställan om övertagande av en sökande som avses i artikel 36.1 a har godtagits eller som skickade en avisering om återtagande av personer som avses i artikel 36.1 b och c ska fatta ett beslut om överföring senast två veckor efter godtagandet eller bekräftelsen.
2. Om den anmodade medlemsstaten eller den medlemsstat som tagit emot meddelandet godtar att överta en sökande eller bekräftar att den kommer att återta en person som avses i artikel 36.1 b eller c, ska den överförande medlemsstaten på ett enkelt språk och utan dröjsmål, skriftligen underrätta den berörda personen om beslutet att överföra honom eller henne till den ansvariga medlemsstaten och, i tillämpliga fall, om att den inte kommer att pröva hans eller hennes ansökan om internationellt skydd, om tidsfristerna för att verkställa överföringen och om skyldigheten att rätta sig efter beslutet enligt artikel 17.5.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Om den berörda personen rättsligt företräds av en juridisk rådgivare eller en annan enligt nationell rätt godkänd eller tillåten rådgivare får medlemsstaten rikta meddelandet om det beslut som avses i punkt 1 till en sådan juridisk eller annan rådgivare i stället för till den berörda personen och, i tillämpliga fall, underrätta den berörda personen om beslutet.

4. Det beslut som avses i punkt 1 i denna artikel ska också innehålla information om tillgängliga rättsmedel enligt artikel 43, inbegripet rätten att ansöka om suspensiv verkan, och om de tidsfrister som gäller för utnyttjande av sådana rättsmedel och för verkställandet av överföringen, och ska vid behov innehålla information om den plats och den dag på vilken den berörda personen ska infinna sig, om personen beger sig till den ansvariga medlemsstaten på egen hand.

Medlemsstaterna ska säkerställa att information om personer eller enheter som kan tillhandahålla rättsligt bistånd till den berörda personen lämnas till den berörda personen tillsammans med det beslut som avses i punkt 1, om denna information inte redan har lämnats.

5. Om den berörda personen inte bistås eller företräds rättsligt av en juridisk rådgivare eller en annan enligt nationell rätt godkänd eller tillåten rådgivare, ska medlemsstaten informera honom eller henne om de viktigaste delarna av beslutet, vilket ska inbegripa information om tillgängliga rättsmedel och de tidsfrister som gäller för utnyttjande av sådana rättsmedel, på ett språk som den berörda personen förstår eller rimligen kan förväntas förstå.

Artikel 43

Rättsmedel

1. Sökanden eller en annan person som avses i artikel 36.1 b och c ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel, i form av överklagande eller omprövning i domstol av de faktiska och rättsliga omständigheterna när det gäller ett beslut om överföring.

Omfattningen av ett sådant rättsmedel ska begränsas till en bedömning av

- a) om överföringen, för den berörda personen, skulle medföra en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan,
- b) om det finns omständigheter som hänför sig till tiden efter beslutet om överföring och som är avgörande för en korrekt tillämpning av denna förordning,
- c) om artiklarna 25–28 och 34 har överträtts, när det gäller personer som övertagits i enlighet med artikel 36.1 a.

2. Medlemsstaterna ska föreskriva en tidsperiod på minst en vecka men högst tre veckor efter meddelandet av ett beslut om överföring, inom vilken den berörda personen får utöva sin rätt till ett effektivt rättsmedel enligt punkt 1.

3. Den berörda personen ska ha rätt att inom en skäligen tidsperiod från det att beslutet om överföring meddelats, dock under inga omständigheter inom en längre tidsperiod än den som föreskrivs av medlemsstaterna enligt punkt 2, begära att en domstol avbryter verkställigheten av beslutet om överföring i väntan på resultatet av överklagandet eller omprövningen. Medlemsstaterna får i nationell rätt föreskriva att begäran om avbrytande av verkställigheten av beslutet om överföring ska lämnas in tillsammans med överklagandet enligt punkt 1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett effektivt rättsmedel genom att inte verkställa överföringen förrän ett beslut har fattats om den första begäran om uppskov. Ett beslut om huruvida verkställigheten av beslutet om överföring ska avbrytas ska fattas inom en månad från den dag då begäran inkom till den behöriga domstolen.

Om den berörda personen inte har utövat sin rätt att begära suspensiv verkan, ska överklagandet eller omprövningen av ett beslut om överföring inte avbryta verkställigheten av beslutet om överföring.

Ett beslut om att inte avbryta verkställigheten av beslutet om överföring ska motiveras.

Om suspensiv verkan beviljas ska domstolen sträva efter att besluta i sak om överklagandet eller omprövningen inom en månad från beslutet att bevilja suspensiv verkan.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att den berörda personen har tillgång till rättsligt bistånd samt, vid behov, språkligt stöd.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsligt bistånd och biträde vid överklagandeförfarandet på begäran tillhandahålls kostnadsfritt om den berörda personen inte själv kan stå för kostnaderna. Medlemsstaterna får föreskriva att personer som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning inte ska behandlas mer förmånligt i fråga om avgifter och andra kostnader än medlemsstatens egna medborgare när det gäller rättsligt bistånd och biträde.

Medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde inte ska beviljas om den behöriga myndigheten eller en domstol anser att överklagandet eller omprövningen saknar rimliga utsikter till framgång, under förutsättning att tillgången till rättsligt bistånd och biträde inte begränsas på ett godtyckligt sätt.

Om en myndighet som inte är en domstol beslutar att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde med hänvisning till andra stycket, ska medlemsstaterna sörja för rätten till ett effektivt rättsmedel i domstol för att överklaga eller begära omprövning av det beslutet. Om beslutet överklagas eller omprövning begärs, ska detta rättsmedel utgöra en integrerad del av det rättsmedel som avses i punkt 1.

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillgången till rättsligt bistånd och biträde inte begränsas godtyckligt och att den berörda personens tillgång till rättslig prövning inte hindras.

Rättsligt bistånd ska åtminstone inbegripa sammanställning av de handlingar som krävs inom ramen för förfarandet. Rättsligt biträde ska åtminstone inbegripa företrädande i domstol, och kan begränsas till tillgång till juridiska rådgivare eller andra rådgivare som anvisas särskilt i nationell rätt för att rättsligt bistå och företräda.

Förfarandena för tillgång till rättsligt bistånd och biträde ska fastställas i nationell rätt.

AVDELNING V

Förvar inför en överföring

Artikel 44

Förvar

1. Medlemsstaterna får inte hålla en person i förvar enbart av det skälet att han eller hon är föremål för det förfarande som fastställs genom denna förordning.
2. Om en risk för avvikande föreligger eller om det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning, får medlemsstaterna ta den berörda personen i förvar i syfte att säkerställa överföringsförfarandena i enlighet med denna förordning, på grundval av en individuell bedömning av personens omständigheter, och endast om hållandet i förvar är proportionellt och andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningfullt.
3. Förvar ska pågå en så kort tidsperiod som möjligt och får inte pågå längre än vad som rimligen krävs för att med tillbörlig aktsamhet slutföra de nödvändiga administrativa förfarandena till dess att överföringen enligt denna förordning har verkställts.
4. När det gäller förhållanden för tagande i förvar och tillämpliga garantier för sökande som tagits i förvar enligt denna artikel, ska artiklarna 11, 12 och 13 i direktiv (EU) 2024/1346 tillämpas.
5. Beslut om tagande i förvar enligt denna artikel ska fattas skriftligen av administrativa eller rättsliga myndigheter. I beslutet om förvar ska de faktiska och rättsliga skäl som beslutet grundar sig på anges. Om beslut om tagande i förvar fattas av en administrativ myndighet ska medlemsstaterna ombesörja att en snabb rättslig prövning av förvarets laglighet sker på eget initiativ eller på begäran av sökanden eller bådadera.

Artikel 45

Tidsfrister för sökande i förvar

1. Genom undantag från artiklarna 39 och 41 gäller att om en person tas i förvar enligt artikel 44, ska en framställan om övertagande eller en avisering om återtagande lämnas in senast två veckor från det att ansökan om internationellt skydd registrerades, eller senast två veckor från träffen i Eurodac, om ingen ny ansökan har registrerats i den meddelande medlemsstaten.

SV

EUT L, 22.5.2024

Om en person tas i förvar i ett senare skede än vid registreringen av ansökan ska en framställan om övertagande eller en avisering om återtagande lämnas in senast en vecka från och med den dag då personen togs i förvar.

2. Genom undantag från artikel 40.1 ska den anmodade medlemsstaten svara så snart som möjligt, och i alla händelser inom en vecka från mottagandet av framställan. Underlåtenhet att svara inom en vecka ska anses som ett godtagande av framställan om övertagande och medföra skyldighet att överta personen, vilket innefattar en skyldighet att ombesörja lämpliga ankomstarrangemang.

3. Genom undantag från artikel 46 gäller att om en person hålls i förvar, ska överföringen av denna person från den överförande medlemsstaten till den ansvariga medlemsstaten verkställas så snart det är praktiskt möjligt, och inom fem veckor från

a) den dag då framställan om övertagande godtogs eller aviseringen om återtagande bekräftades, eller

b) den dag då överklagandet eller omprövningen inte längre har suspensiv verkan i enlighet med artikel 43.3.

4. Om den överförande medlemsstaten inte iakttar tidsfristerna för att lämna in en framställan om övertagande eller en avisering om återtagande eller inte fattar ett beslut om överföring inom den tidsfrist som anges i artikel 42.1, eller om överföringen inte verkställs inom fem veckor enligt punkt 3 i denna artikel, ska personen inte längre hållas i förvar. Artiklarna 39, 41 och 46 ska fortsätta att gälla.

AVDELNING VI

Överföringar

Artikel 46

Detaljerade regler och tidsfrister

1. Överföringen av en sökande eller en annan person som avses i artikel 36.1 b och c från den överförande medlemsstaten till den ansvariga medlemsstaten ska verkställas i enlighet med den överförande medlemsstatens nationella rätt, efter samråd mellan de berörda medlemsstaterna, så snart det är praktiskt möjligt och inom sex månader efter det att den andra medlemsstatens framställan om övertagande godtogs, meddelande av återtagande bekräftades eller det slutliga beslutet fattades i fråga om överklagande eller omprövning av ett beslut om överföring med suspensiv verkan i enlighet med artikel 43.3.

Medlemsstaterna ska prioritera överföringar av sökande efter godtagande av framställningar som görs på grundval av artiklarna 25–28 och 34.

Om överföringen verkställs i omfördelningssyfte ska överföringen äga rum inom den tidsfrist som anges i artikel 67.11.

Om överföringar till den ansvariga medlemsstaten sker genom kontrollerad avresa eller med eskort, ska medlemsstaterna säkerställa att de genomförs på ett humant sätt och i enlighet med och med full respekt för mänsklig värdighet och andra grundläggande rättigheter.

Vid behov ska den överförande medlemsstaten förse den berörda personen med en *laissez-passer*. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa utformningen av *laissez-passer*-handlingen. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Den ansvariga medlemsstaten ska alltefter omständigheterna underrätta den överförande medlemsstaten om att den berörda personen kommit fram i god ordning eller att han eller hon inte har infunnit sig inom den fastställda tidsfristen.

2. Om överföringen inte äger rum inom den tidsfrist som anges i punkt 1 första stycket, ska den ansvariga medlemsstaten befrias från sin skyldighet att överta eller återta den berörda personen, varpå ansvaret övergår på den överförande medlemsstaten. Denna tidsfrist får förlängas till högst ett år om överföringen inte har kunnat verkställas på grund av att den berörda personen varit frihetsberövad eller till högst tre år från det att den anmodande medlemsstaten underrättade den ansvariga medlemsstaten, att den berörda personen, eller en familjemedlem som skulle överföras tillsammans med den berörda personen, har avvikit, fysiskt motsätter sig överföringen, avsiktligt ser till att hans eller hennes tillstånd inte medger överföringen eller inte uppfyller de medicinska kraven för överföringen.

Om den berörda personen åter blir tillgänglig för myndigheterna och den tid som återstår av den period som avses i punkt 1 är kortare än tre månader, ska den överförande medlemsstaten ha tre månader på sig att verkställa överföringen.

3. Om en person har överförts felaktigt, eller om ett beslut om överföring upphävs efter överklagande eller omprövning sedan överföringen har verkställts, ska den medlemsstat som verkställde överföringen omedelbart ta tillbaka den berörda personen.

4. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa enhetliga metoder för samråd och informationsutbyte mellan medlemsstater med avseende på tillämpningen av denna artikel, särskilt i fall av uppskjutna eller försenade överföringar, överföringar efter tyst godkännande eller överföringar av underåriga eller personer i beroendeställning samt i fall av kontrollerade överföringar. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Artikel 47

Kostnader för överföring

1. I enlighet med artikel 20 i förordning (EU) 2021/1147 ska ett bidrag betalas till den överförande medlemsstaten för en sökande eller en annan person som avses i artikel 36.1 b eller c i den här förordningen, enligt artikel 46 i den här förordningen.

2. Om den berörda personen ska återföras till en medlemsstat till följd av en felaktig överföring eller ett beslut om överföring som upphävs efter överklagande eller omprövning sedan överföringen har verkställts, ska den medlemsstat som ursprungligen verkställde överföringen ansvara för kostnaderna för att återföra den berörda personen till sitt territorium.

3. Personer som överförs enligt denna förordning ska inte bära kostnaderna för denna överföring.

Artikel 48

Utbyte av relevant information innan en överföring verkställs

1. Den medlemsstat som verkställer överföringen av en sökande eller en annan person som avses i artikel 36.1 b eller c ska meddela den ansvariga medlemsstaten personuppgifter om den person som ska överföras vilka är adekvata, relevanta och begränsade till vad som krävs för det enda syftet att säkerställa att de behöriga myndigheterna, i enlighet med nationell rätt i den ansvariga medlemsstaten, är i stånd att tillhandahålla den personen adekvat stöd, inbegripet sådan omedelbar sjukvård som är nödvändig för att tillvarata personens vitala intressen, i syfte att säkerställa kontinuitet i det skydd och de rättigheter som följer av denna förordning och andra tillämpliga rättsliga instrument avseende asyl. Dessa uppgifter ska tillställas den ansvariga medlemsstaten inom en skälig tidsperiod innan en överföring verkställs, för att säkerställa att dess behöriga myndigheter har tillräckligt med tid för att vidta nödvändiga åtgärder.

2. Den överförande medlemsstaten ska till den ansvariga medlemsstaten översända all information som behövs för att trygga de rättigheter och omedelbara särskilda behov som den person som ska överföras har, särskilt följande:

- a) Information om omedelbara åtgärder som den ansvariga medlemsstaten måste vidta för att säkerställa att de särskilda behoven hos den person som ska överföras tillgodoses på lämpligt sätt, inklusive eventuell omedelbar sjukvård som är nödvändig och, vid behov, åtgärder som krävs för att skydda barnets bästa.
- b) Kontaktuppgifter till familjemedlemmar, släktingar eller andra närstående i den mottagande medlemsstaten, i tillämpliga fall.
- c) I fråga om underåriga, information om bedömningen av barnets bästa och om deras utbildning.
- d) I tillämpliga fall, en bedömning av sökandens ålder.
- e) I tillämpliga fall, screeningformuläret enligt artikel 17 i förordning (EU) 2024/1356, inbegripet eventuella bevis som det hänvisas till i formuläret.
- f) Annan relevant information.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Informationsutbyte enligt denna artikel får endast ske mellan de myndigheter som anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 52 i denna förordning via det elektroniska kommunikationsnät som inrättats genom artikel 18 i förordning (EG) nr 1560/2003. Den information som utbyts får bara användas för de ändamål som anges i punkt 1 i denna artikel och får inte behandlas ytterligare.

4. I syfte att underlätta utbytet av information mellan medlemsstaterna ska kommissionen genom genomförandeakter upprätta ett standardformulär för översändande av nödvändiga uppgifter enligt denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

5. Artikel 51.8 och 51.9 ska tillämpas på utbyte av information enligt denna artikel.

Artikel 49

Utbyte av säkerhetsrelevant information innan en överföring verkställs

Vid tillämpning av artikel 41 gäller att om den överförande medlemsstaten har information som tyder på att det finns rimliga skäl att anse att sökanden eller en annan person som avses i artikel 36.1 b eller c utgör en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i en medlemsstat, ska den medlemsstatens behöriga myndigheter ange förekomsten av denna information till den ansvariga medlemsstaten. Informationen ska utbytas mellan de medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter eller andra behöriga myndigheter genom lämpliga kanaler för sådant informationsutbyte.

Artikel 50

Utbyte av hälsouppgifter innan en överföring verkställs

1. I det enda syftet att tillhandahålla medicinsk vård eller behandling, särskilt när det gäller sårbara personer, däribland personer med funktionsnedsättning, äldre personer, gravida kvinnor, underåriga och personer som har varit utsatta för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, ska den överförande medlemsstaten till den ansvariga medlemsstaten översända information om eventuella särskilda behov hos den person som ska överföras, vilket i enskilda fall kan innebära information om den personens fysiska eller mentala hälsa, i den mån dess behöriga myndighet har tillgång till sådan information i enlighet med nationell rätt. Informationen ska översändas i ett gemensamt hälsointyg tillsammans med nödvändiga handlingar. Den ansvariga medlemsstaten ska säkerställa att dessa särskilda behov tillgodoses på lämpligt sätt, särskilt genom att tillhandahålla nödvändig medicinsk vård.

Kommissionen ska genom genomförandeakter upprätta det gemensamma hälsointyg som avses i första stycket. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

2. Den överförande medlemsstaten får endast översända den information som avses i punkt 1 till den ansvariga medlemsstaten efter det att sökanden eller sökandens företrädare uttryckligen gett sitt samtycke till detta eller när sådant översändande är nödvändigt för att skydda folkhälsan eller den allmänna säkerheten eller, om den berörda personen är fysiskt eller rättsligt oförmögen att ge sitt samtycke, för att tillvarata den berörda personens eller någon annan persons vitala intressen. Avsaknad av samtycke, inklusive ett nekat samtycke, ska inte utgöra något hinder för verkställande av överföringen.

3. Den behandling av personliga hälsouppgifter som avses i punkt 1 får endast utföras av hälso- och sjukvårdspersonal som enligt nationell rätt omfattas av tystnadsplikt eller av andra personer som omfattas av en motsvarande tystnadsplikt.

4. Utbytet av information enligt denna artikel får endast ske mellan hälso- och sjukvårdspersonal eller andra personer som avses i punkt 3. Den information som utbyts får endast användas för de ändamål som anges i punkt 1 och får inte behandlas ytterligare.

5. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta enhetliga metoder och praktiska arrangemang för utbyte av den information som avses i punkt 1. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

6. Artikel 51.8 och 51.9 ska tillämpas på utbyte av information enligt denna artikel.

KAPITEL VI

Administrativt samarbete

Artikel 51

Utbyte av uppgifter

1. Varje medlemsstat ska till varje medlemsstat som så begär förmedla personuppgifter om en person som omfattas av denna förordning vilka är adekvata, relevanta och begränsade till vad som krävs för att

- a) fastställa ansvarig medlemsstat,
- b) pröva ansökan om internationellt skydd,
- c) fullgöra andra skyldigheter som följer av denna förordning,
- d) verkställa ett beslut om återvändande.

2. Den information som avses i punkt 1 får endast inbegripa

- a) personuppgifterna för den berörda personen och, när så är lämpligt, för hans eller hennes familjemedlemmar, släktingar eller andra närstående, nämligen fullständigt namn, i förekommande fall tidigare namn, smeknamn eller pseudonymer, nuvarande och tidigare medborgarskap samt födelsedatum och födelseort,
- b) information om identitets- och resehandlingar, inklusive information om referenser, giltighetstid, datum för utfärdande, utfärdande myndighet, plats för utfärdande m.m.,
- c) annan information som är nödvändig för att fastställa den berörda personens identitet, inklusive biometriska uppgifter som den berörda medlemsstaten har inhämtat av sökanden, i synnerhet för tillämpningen av artikel 67.8 i denna förordning, i enlighet med förordning (EU) 2024/1358,
- d) information om bosättningsorter och resvägar,
- e) information om uppehållshandlingar eller viseringar som har utfärdats av en medlemsstat,
- f) information om platsen där ansökan registrerades,
- g) information om det datum då en eventuell tidigare ansökan om internationellt skydd registrerades, det datum då den aktuella ansökan registrerades, hur långt handläggningen framskridit och innehållet i ett eventuellt beslut.

3. Om det krävs för att pröva ansökan om internationellt skydd får den ansvariga medlemsstaten anmoda en annan medlemsstat att informera den om de grunder som sökanden åberopar till stöd för sin ansökan och, i tillämpliga fall, skälen för eventuella beslut som fattats rörande sökanden. Om den ansvariga medlemsstaten tillämpar artikel 55 i förordning (EU) 2024/1348 får den medlemsstaten också begära information som gör det möjligt för dess behöriga myndighet att fastställa om nya faktorer har framkommit eller har lagts fram av sökanden. Den anmodade medlemsstaten får vägra att tillmötesgå denna begäran, om utlämnandet av uppgifterna sannolikt skulle skada dess väsentliga intressen eller skyddet av den berörda personens eller någon annans grundläggande fri- och rättigheter. Sökanden ska på förhand informeras av den anmodande medlemsstaten om de specifika uppgifter som begärts ut och om skälet till den begäran.

4. En begäran om information får endast översändas i samband med en enskild ansökan om internationellt skydd eller överföring i omfördelningssyfte. Den begäran ska innehålla skälen som den grundar sig på och, om syftet är att kontrollera om det föreligger ett kriterium som sannolikt medför ansvar för den anmodade medlemsstaten, ange på vilka bevis den grundar sig, inklusive relevant information från tillförlitliga källor om var och hur sökande reser in på medlemsstaternas territorium, eller på vilken specifik och kontrollerbar del i sökandens redogörelse den grundar sig. Sådan relevant information från tillförlitliga källor ska inte i sig vara tillräcklig för att fastställa en medlemsstats ansvar och behörighet enligt denna förordning, men den kan vara till hjälp vid bedömningen av andra indikationer i samband med en enskild sökande.

SV

EUT L, 22.5.2024

5. Den anmodade medlemsstaten ska vara skyldig att svara inom tre veckor. Alla förseningar av svaret ska vederbörligen motiveras. Underlåtenhet att svara inom tre veckor ska inte befria den anmodade medlemsstaten från skyldigheten att svara. Om den anmodade medlemsstaten undanhåller uppgifter som visar att den är ansvarig, kan den medlemsstaten inte åberopa utgången av de tidsfrister som föreskrivs i artikel 39 som skäl för att vågra att tillmötesgå en framställan om övertagande. I sådana fall ska tidsfristerna i artikel 39 för framställan om övertagande förlängas med lika lång tid som svaret från den anmodade medlemsstaten är försenat.

6. Informationsutbytet ska ske på begäran av en medlemsstat och får endast äga rum mellan de myndigheter som respektive medlemsstat har utsett och underrättat kommissionen om i enlighet med artikel 52.1.

7. Den information som utbyts får endast användas för de ändamål som anges i punkt 1. I varje medlemsstat får sådan information, beroende på dess typ och den mottagande myndighetens befogenheter, endast förmedlas till myndigheter och domstolar som har till uppgift att

- a) fastställa ansvarig medlemsstat,
- b) pröva ansökan om internationellt skydd,
- c) fullgöra andra skyldigheter som följer av denna förordning.

8. Den medlemsstat som vidarebefordrar informationen ska säkerställa att informationen är korrekt och aktuell. Om det framkommer att medlemsstaten har vidarebefordrat information som är felaktig eller som inte borde ha vidarebefordrats, ska de medlemsstater som mottagit den omedelbart underrättas om detta. De ska vara skyldiga att korrigera denna information eller radera den.

9. I varje berörd medlemsstat ska översändandet och mottagandet av utbytt information noteras i den berörda personens personakt eller i ett register.

Artikel 52

Behöriga myndigheter och resurser

1. Varje medlemsstat ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om vilka behöriga myndigheter som är ansvariga för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning och eventuella ändringar av denna. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa myndigheter har de personalmässiga, materiella och ekonomiska resurser som krävs för att utföra sitt arbete avseende tillämpningen av förfarandena för att snabbt och effektivt fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd, och i synnerhet för att skydda processuella och grundläggande rättigheter, säkerställa ett snabbt förfarande för att återföre familjemedlemmar och släktingar som befinner sig i olika medlemsstater, inom föreskrivna tidsfrister besvara begäran om information, framställningar om övertagande och aviseringar om återtagande samt, om tillämpligt, fullgöra sina skyldigheter enligt del IV.

2. Kommissionen ska offentliggöra en konsoliderad förteckning över de myndigheter som avses i punkt 1 i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om förteckningen ändras ska kommissionen en gång om året offentliggöra en uppdaterad konsoliderad förteckning.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att personalen vid de myndigheter som avses i punkt 1 får den fortbildning som krävs för tillämpningen av denna förordning.

4. Kommissionen ska genom genomförandeakter upprätta säkra elektroniska kommunikationskanaler mellan de myndigheter som avses i punkt 1, samt mellan dessa myndigheter och asylbyrån, för översändande av information, biometrisk uppgifter som inhämtats i enlighet med förordning (EU) 2024/1358, framställningar, meddelanden, svar och all annan skriftlig korrespondens och för säkerställande av att avsändarna automatiskt får ett elektroniskt mottagningsbevis. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.

Artikel 53

Administrativa överenskommelser

1. Medlemsstaterna får sinsemellan ingå bilaterala administrativa överenskommelser om hur denna förordning ska genomföras i praktiken och därmed underlätta dess tillämpning och göra den effektivare. Dessa överenskommelser kan avse

EUT L, 22.5.2024

SV

- a) utbyte för sambandsmän,
- b) förenkling av förfaranden och förkortning av frister för översändande och granskning av framställningar om övertagande eller aviseringar om återtagande av sökande,
- c) solidaritetsbidrag enligt del IV.
2. Medlemsstaterna får också bibehålla de administrativa överenskommelser som ingåtts enligt rådets förordning (EG) nr 343/2003⁽⁴⁾ och förordning (EU) nr 604/2013. I den mån sådana överenskommelser inte överensstämmer med den här förordningen ska de berörda medlemsstaterna ändra överenskommelserna för att undanröja bristande överensstämmelse.
3. Innan de överenskommelser som avses i punkt 1 b ingås eller ändras ska de berörda medlemsstaterna samråda med kommissionen när det gäller överenskommelsens överensstämmelse med denna förordning.
4. Om kommissionen finner att de överenskommelser som avses i punkt 1 b är oförenliga med denna förordning, ska den inom skälig tid underrätta de berörda medlemsstaterna. De berörda medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att ändra den berörda överenskommelsen inom skälig tid för att undanröja sådan bristande förenlighet.
5. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om alla överenskommelser som avses i punkt 1, och om uppsägning eller ändring av dem.

Artikel 54

Nätverk av ansvariga enheter

Asylbyrån ska inrätta och underlätta verksamheten i ett eller flera nätverk av de behöriga myndigheter som avses i artikel 52.1 för att förbättra det praktiska samarbetet, inbegripet överföringar, och informationsutbytet i alla frågor som gäller den fullständiga tillämpningen av denna förordning, däribland utarbetandet av praktiska verktyg, bästa praxis och riktlinjer.

Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och andra relevanta unionsorgan och unionsbyråer får vid behov vara företrädare i sådana nätverk.

KAPITEL VII

Förlikning

Artikel 55

Förlikning

1. För att sörja för att de mekanismer som inrättas genom denna förordning fungerar som de ska och överkomma svårigheter i tillämpningen, ska två eller flera medlemsstater som stöter på svårigheter i sitt samarbete inom ramen för denna förordning eller vid dess tillämpning emellan på begäran av en eller flera av dem utan dröjsmål hålla samråd i syfte att hitta lämpliga lösningar inom rimlig tid, i enlighet med principen om lojalt samarbete som fastställs i artikel 4.3 i EU-fördraget.

När så är lämpligt får information om de svårigheter som uppstått och den lösning som hittats lämnas till kommissionen och övriga medlemsstater inom ramen för den kommitté som avses i artikel 77.

2. Om ingen lösning nås enligt punkt 1 eller om svårigheterna kvarstår får en eller flera av de berörda medlemsstaterna begära att kommissionen håller samråd med de berörda medlemsstaterna i syfte att hitta lämpliga lösningar. Kommissionen ska utan dröjsmål hålla sådana samråd. De berörda medlemsstaterna ska aktivt delta i samråden. Medlemsstaterna och kommissionen ska vidta alla lämpliga åtgärder för att snabbt lösa problemet. Kommissionen får anta rekommendationer riktade till de berörda medlemsstaterna med angivande av vilka åtgärder som ska vidtas och lämpliga tidsfrister.

⁽⁴⁾ Rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (EUT L 50, 25.2.2003, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

När så är lämpligt får information om de svårigheter som uppstått, de rekommendationer som gjorts och den lösning som hittats lämnas till de övriga medlemsstaterna inom ramen för den kommitté som avses i artikel 77.

Förfarandet i denna artikel ska inte påverka de tidsfrister som anges i denna förordning i enskilda fall.

3. Denna artikel ska inte påverka kommissionens befogenheter att övervaka tillämpningen av unionsrätten enligt artiklarna 258 och 260 i EUF-fördraget. Den ska inte heller påverka de berörda medlemsstaternas möjlighet att hänskjuta sin tvist till Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel 273 i EUF-fördraget eller möjligheten för en medlemsstat att anhängiggöra ärendet vid domstolen i enlighet med artikel 259 i EUF-fördraget.

DEL IV

SOLIDARITET

KAPITEL I

Solidaritetsmekanismer

Artikel 56

Den årliga solidaritetspoolen

1. Den årliga solidaritetspoolen, som ska omfatta de bidrag som anges i rådets genomförandeakt enligt artikel 57 och som medlemsstaterna utfäst vid mötet i högnivåforumet, ska fungera som det huvudsakliga solidaritetsverktyget för medlemsstater som är utsatta för migrationstryck på grundval av de behov som identifierats i det kommissionsförslag som avses i artikel 12.

2. Den årliga solidaritetspoolen ska bestå av följande typer av solidaritetsåtgärder, som ska anses vara likvärdiga:

a) Omfördelning i enlighet med artiklarna 67 och 68

i) av sökande av internationellt skydd,

ii) av personer som beviljats internationellt skydd mindre än tre år före antagandet av rådets genomförandeakt som avses i artikel 57, om den berörda bidragande medlemsstaten och den berörda gynnade medlemsstaten bilateralt kommit överens om detta.

b) Ekonomiska bidrag från medlemsstaterna som främst syftar till åtgärder i medlemsstaterna som rör migration, mottagande, asyl, återanpassning inför avresa, gränsförvaltning och operativt stöd, som även kan tillhandahålla stöd för åtgärder i eller i förhållande till tredjeländer som kan ha en direkt inverkan på migrationsflödena vid medlemsstaternas yttre gränser eller som kan förbättra asyl-, mottagnings- och migrationssystemen i det berörda tredjelandet, inbegripet program för stöd vid frivilligt återvändande och återanpassning, i enlighet med artikel 64.

c) Alternativa solidaritetsåtgärder på områdena migration, mottagande, asyl, återvändande och återanpassning samt gränsförvaltning, med fokus på operativt stöd, kapacitetsutbyggnad, tjänster, personaltöd, anläggningar och teknisk utrustning i enlighet med artikel 65.

Åtgärder i eller i förhållande till tredjeländer enligt första stycket b ska genomföras av gynnade medlemsstater i enlighet med tillämpningsområdet och målen för denna förordning och förordning (EU) 2021/1147.

3. De ekonomiska bidrag som avses i punkt 2 b för projekt i tredjeländer ska särskilt inriktas på att

a) förbättra asyl- och mottagningskapaciteten i tredjeländer, också genom att stärka den personalmässiga och institutionella sakkunskapen och kapaciteten,

b) främja laglig migration och en välhanterad rörlighet, också genom att stärka bilaterala, regionala och internationella partnerskap om migration, tvångsförflyttning, lagliga vägar och partnerskap för rörlighet,

c) stödja program för stöd vid frivilligt återvändande och hållbar återanpassning för återvändande migranter och deras familjer,

- d) minska den utsatthet som orsakas av smuggling av migranter och människohandel och främja program för bekämpning av människosmuggling och människohandel,
- e) stödja en effektiv migrationspolitik på grundval av de mänskliga rättigheterna.

Artikel 57

Rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen

1. På grundval av det kommissionsförslag som avses i artikel 12 och i enlighet med utfästelseförbandet vid det högnivåforum som avses i artikel 13 ska rådet årligen, före utgången av varje kalenderår, anta en genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen, inbegripet referensvärdet för omfördelningar och ekonomiska bidrag till den årliga solidaritetspoolen på unionsnivå och de särskilda utfästelser som varje medlemsstat har gjort för varje typ av solidaritetsbidrag som avses i artikel 56.2 vid det möte i högnivåforumet som avses i artikel 13. Rådet ska med kvalificerad majoritet anta den genomförandeakt som avses i denna punkt. Rådet får med kvalificerad majoritet ändra kommissionens förslag som avses i artikel 12.

2. Rådets genomförandeakt som avses i punkt 1 i denna artikel ska vid behov även fastställa den preliminära procentandel av den årliga solidaritetspoolen som får göras tillgänglig för medlemsstater som är utsatta för migrationstryck till följd av omfattande ankomster på grund av återkommande landsättningar efter sök- och räddningsinsatser, med beaktande av de berörda medlemsstaternas geografiska särdrag. Den får också fastställa andra former av solidaritet enligt artikel 56.2 c beroende på de behov av sådana åtgärder som uppstår till följd av de särskilda utmaningarna på migrationsområdet i de berörda medlemsstaterna.

3. Under det möte i högnivåforumet som avses i artikel 13 ska medlemsstaterna komma fram till en slutsats om ett övergripande referensvärde för varje solidaritetsåtgärd i den årliga solidaritetspoolen, på grundval av det kommissionsförslag som avses i artikel 12. Under det mötet ska medlemsstaterna också göra utfästelser om sina bidrag till den årliga solidaritetspoolen i enlighet med punkt 4 i denna artikel och om den obligatoriska rättvisa andel som beräknas enligt referensnyckeln i artikel 66.

4. Vid genomförandet av punkt 3 i denna artikel ska medlemsstaterna ha full frihet att välja mellan de typer av solidaritetsåtgärder som förtecknas i artikel 56.2 eller en kombination av dessa. De medlemsstater som gör utfästelser om alternativa solidaritetsåtgärder ska fastställa det ekonomiska värdet på dessa åtgärder på grundval av objektiva kriterier. Om de alternativa solidaritetsåtgärderna inte fastställs i det kommissionsförslag som avses i artikel 12 får medlemsstaterna fortfarande göra utfästelser om sådana åtgärder. Om sådana åtgärder inte begärs av de gynnade medlemsstaterna under ett visst år ska de omvandlas till ekonomiska bidrag.

Artikel 58

Information om att en medlemsstat som i kommissionens beslut konstaterats vara utsatt för migrationstryck har för avsikt att använda den årliga solidaritetspoolen

1. En medlemsstat som i ett beslut enligt artikel 11 konstaterats vara utsatt för migrationstryck ska, efter antagandet av rådets genomförandeakt som avses i artikel 57, informera kommissionen och rådet om den avser att använda sig av den årliga solidaritetspoolen. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet om detta.

2. Den berörda medlemsstaten ska inkludera information om den typ och nivå av solidaritetsåtgärder enligt artikel 56.2 som behövs för att hantera situationen, i förekommande fall inbegripet eventuell användning av komponenterna i EU:s permanenta verktygslåda för migrationsstöd. Om den medlemsstaten avser att använda sig av ekonomiska bidrag ska den även ange de berörda unionsutgiftsprogrammen.

3. Efter mottagandet av den information som avses i punkt 2 ska den berörda medlemsstaten ha tillgång till den årliga solidaritetspoolen i enlighet med artikel 60. EU-solidaritetsamordnaren ska utan dröjsmål och under alla omständigheter inom tio dagar från mottagandet av informationen sammankalla forumet på teknisk nivå för att operativt genomföra solidaritetsåtgärderna.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 59

Meddelande om att en medlemsstat som anser sig vara utsatt för migrationstryck har behov av att använda den årliga solidaritetspoolen

1. Om en medlemsstat inte har konstaterats vara utsatt för migrationstryck i ett beslut enligt artikel 11 men anser sig vara utsatt för migrationstryck ska den meddela kommissionen om sitt behov av att använda den årliga solidaritetspoolen och informera rådet om detta. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet om detta.
2. Meddelandet enligt punkt 1 ska innehålla följande:
 - a) En vederbörligen underbyggd motivering av förekomsten och omfattningen av migrationstrycket i den meddelande medlemsstaten, inbegripet aktuella uppgifter om de indikatorer som avses i artikel 9.3 a.
 - b) Information om den typ och nivå av solidaritetsåtgärder enligt artikel 56 som behövs för att hantera situationen, i förekommande fall inbegripet eventuell användning av komponenterna i EU:s permanenta verktygslåda för migrationsstöd och, om den berörda medlemsstaten avser att använda sig av ekonomiska bidrag, uppgift om de berörda unionsutgiftsprogrammen.
 - c) En beskrivning av hur användning av den årliga solidaritetspoolen skulle kunna stabilisera situationen.
 - d) Uppgift om hur den berörda medlemsstaten avser att åtgärda eventuella identifierade sårbarheter på området ansvar, beredskap eller resiliens.
3. Asylbyrån, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter samt den berörda medlemsstaten ska på kommissionens begäran bistå kommissionen vid utarbetandet av en bedömning av migrationstryck.
4. Kommissionen ska skyndsamt bedöma meddelandet, med beaktande av den information som anges i artiklarna 9 och 10, om det i det beslut som avses i artikel 11 konstaterats att den meddelande medlemsstaten riskerar att utsättas för migrationstryck, den övergripande situationen i unionen, situationen i den meddelande medlemsstaten under de föregående tolv månaderna och de behov som den meddelande medlemsstaten har uttryckt, och anta ett beslut om huruvida medlemsstaten ska anses vara utsatt för migrationstryck. Om kommissionen beslutar att den berörda medlemsstaten är utsatt för migrationstryck ska den medlemsstaten bli en gynnad medlemsstat, såvida den inte nekas tillgång till ibruktagande av den årliga solidaritetspoolen i enlighet med punkt 6 i denna artikel.
5. Kommissionen ska utan dröjsmål översända sitt beslut till den berörda medlemsstaten, Europaparlamentet och rådet.
6. Om det i kommissionens beslut fastställs att den meddelande medlemsstaten är utsatt för migrationstryck ska EU-solidaritetsamordnaren sammankalla forumet på teknisk nivå utan dröjsmål och inom två veckor efter det att kommissionens beslut översänts till den berörda medlemsstaten, Europaparlamentet och rådet för att operativt genomföra solidaritetsåtgärderna. EU-solidaritetsamordnaren ska sammankalla forumet på teknisk nivå, såvida inte kommissionen anser, eller såvida inte rådet beslutar genom en genomförandeakt som antas inom två veckor från översändandet av kommissionens beslut till den berörda medlemsstaten, Europaparlamentet och rådet, att den årliga solidaritetspoolen inte har tillräcklig kapacitet för att den berörda medlemsstaten ska kunna få tillgång till den årliga solidaritetspoolen eller att det föreligger andra objektiva skäl till att inte ge den medlemsstaten tillgång till den årliga solidaritetspoolen.
7. Om rådet beslutar att det inte finns tillräcklig kapacitet i den årliga solidaritetspoolen ska artikel 13.4 tillämpas, och högnivåforumet ska sammankallas senast en vecka efter kommissionens beslut.

Om kommissionen fattar ett beslut om att avslå en begäran från en medlemsstat om att anses vara utsatt för migrationstryck, får den meddelande medlemsstaten lämna in ett nytt meddelande till kommissionen och rådet med ytterligare relevant information.

Artikel 60

Operativt genomförande och samordning av solidaritetsbidrag

1. I forumet på teknisk nivå ska medlemsstaterna samarbeta sinsemellan och med kommissionen för att säkerställa ett ändamålsenligt och effektivt operativt genomförande av solidaritetsbidragen i den årliga solidaritetspoolen för året i fråga, på ett balanserat sätt och i god tid, mot bakgrund av de behov som identifierats och bedömts och de solidaritetsbidrag som finns tillgängliga.

2. EU-solidaritetssamordnaren ska med beaktande av migrationssituationens utveckling samordna det operativa genomförandet av solidaritetsbidragen för att säkerställa en balanserad fördelning av de tillgängliga solidaritetsbidragen mellan de gynnade medlemsstaterna.

3. Med undantag för genomförandet av ekonomiska bidrag ska medlemsstaterna vid det operativa genomförandet av de identifierade solidaritetsåtgärderna genomföra sina utfästa solidaritetsbidrag enligt artikel 56 för ett visst år före utgången av det året, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 65.3 och 67.12.

De bidragande medlemsstaterna ska genomföra sina utfästelser i proportion till sina totala utfästelser till den årliga solidaritetspoolen för ett visst år före utgången av året.

De medlemsstater som har beviljats en fullständig nedsättning av solidaritetsbidrag i enlighet med artikel 61 eller 62 eller som själva är gynnade medlemsstater enligt artiklarna 58.1 och 59.4 är inte skyldiga att genomföra sina utfästa solidaritetsbidrag enligt artikel 56.2 för ett visst år.

De bidragande medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att genomföra sina utfästelser som gjorts i enlighet med artikel 56.2 eller att tillämpa ansvarskompensationer i enlighet med artikel 63 gentemot en gynnad medlemsstat om kommissionen, i ett beslut enligt artikel 11 eller artikel 59.4, har identifierat systembrister i den gynnade medlemsstaten när det gäller reglerna i del III i denna förordning som skulle kunna få allvarliga negativa konsekvenser för denna förordnings funktionssätt.

4. Under det första mötet i forumet på teknisk nivå under den årliga cykeln får bidragande och gynnade medlemsstater uttrycka rimliga preferenser, mot bakgrund av de behov som identifierats, för profilerna för tillgängliga omfördelningskandidater och en potentiell planering för genomförandet av deras solidaritetsbidrag, med beaktande av behovet av brådskande åtgärder för de gynnade medlemsstaterna.

EU-solidaritetssamordnaren ska underlätta samverkan och samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller dessa aspekter.

Vid genomförandet av omfördelningar ska medlemsstaterna i första hand beakta omfördelning av sårbara personer.

5. De unionsorgan och unionsbyråer som är behöriga på området asyl och gräns- och migrationshantering ska på begäran och inom ramen för sina respektive mandat ge medlemsstaterna och kommissionen stöd för att säkerställa att del IV genomförs och fungerar korrekt. Sådant stöd kan ges i form av analyser, sakkunskap och operativt stöd. EU-solidaritetssamordnaren ska samordna allt bistånd från experter eller grupper som utplacerats av asylbyrån, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån eller andra unionsorgan eller unionsbyråer när det gäller det operativa genomförandet av solidaritetsbidragen.

6. I januari varje år från och med 2025 och därefter ska medlemsstaterna bekräfta nivåerna för varje solidaritetsåtgärd som genomförts under det föregående året för EU-solidaritetssamordnaren.

Artikel 61

Nedsättning av solidaritetsbidrag vid fall av migrationstryck

1. En medlemsstat som i ett beslut enligt artikel 11 konstaterats vara utsatt för migrationstryck eller som anser sig vara utsatt för migrationstryck och som inte har använt sig av den årliga solidaritetspoolen i enlighet med artikel 58 eller meddelat behov av att använda sig av den årliga solidaritetspoolen i enlighet med artikel 59, får när som helst begära en partiell eller fullständig nedsättning av sina utfästa bidrag enligt rådets genomförandeakt som avses i artikel 57.

Den berörda medlemsstaten ska lämna in sin begäran till kommissionen. Den berörda medlemsstaten ska överlämna begäran till rådet för kännedom.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Om den begärande medlemsstat som avses i punkt 1 i denna artikel är en medlemsstat som inte i ett beslut enligt artikel 11 har konstaterats vara utsatt för migrationstryck, men som anser sig vara utsatt för migrationstryck, ska den medlemsstaten i sin begäran inkludera

- a) en beskrivning av hur den fullständiga eller partiella nedsättningen av dess utfästa bidrag kan bidra till att stabilisera situationen,
- b) uppgift om huruvida det utfästa bidraget kan ersättas med en annan typ av solidaritetsbidrag,
- c) uppgift om hur medlemsstaten kommer att åtgärda eventuella konstaterade sårbarheter på området ansvar, beredskap eller resiliens,
- d) en vederbörligen underbyggd motivering av förekomsten och omfattningen av migrationstrycket i den begärande medlemsstaten.

Vid bedömningen av en sådan begäran ska kommissionen också beakta den information som anges i artiklarna 9 och 10.

3. Kommissionen ska underrätta rådet om sin bedömning av begäran inom fyra veckor från mottagandet av den begäran som getts in i enlighet med denna artikel. Kommissionen ska också underrätta Europaparlamentet om den bedömningen.

4. Efter att ha mottagit kommissionens bedömning ska rådet anta en genomförandeakt för att fastställa om medlemsstaten ska bemyndigas att avvika från rådets genomförandeakt som avses i artikel 57.

Artikel 62

Nedsättning av solidaritetsbidrag vid betydande migrationssituationer

1. En medlemsstat som i ett beslut enligt artikel 11 har konstaterats stå inför en betydande migrationssituation, eller som anser sig stå inför en betydande migrationssituation, får när som helst begära en partiell eller fullständig nedsättning av sina utfästa bidrag enligt rådets genomförandeakt som avses i artikel 57.

Den berörda medlemsstaten ska lämna in sin begäran till kommissionen. Den berörda medlemsstaten ska översända begäran till rådet för kännedom.

2. Om den begärande medlemsstaten i ett beslut enligt artikel 11 konstaterats stå inför en betydande migrations-situation, ska begäran innehålla

- a) en beskrivning av hur den fullständiga eller partiella nedsättningen av dess utfästa bidrag kan bidra till att stabilisera situationen,
- b) uppgift om huruvida det utfästa bidraget kan ersättas med en annan typ av solidaritetsbidrag,
- c) uppgift om hur medlemsstaten kommer att åtgärda eventuella konstaterade sårbarheter på området ansvar, beredskap eller resiliens,
- d) en vederbörligen underbyggd motivering rörande det område av asyl-, mottagnings- och migrationssystemet där kapaciteten har nåtts, och uppgift om hur det förhållande att medlemsstatens kapacitet har nått sin gräns på det specifika området påverkar den medlemsstatens förmåga att fullgöra sin utfästelse.

3. Om den begärande medlemsstaten inte i ett beslut enligt artikel 11 har konstaterats stå inför en betydande migrationssituation, men anser sig stå inför en betydande migrationssituation, ska begäran utöver den information som anges i punkt 2 i den här artikeln också innehålla en vederbörligen underbyggd motivering av migrationssituationens betydelse i den begärande medlemsstaten. Vid bedömningen av en sådan begäran ska kommissionen också beakta den information som anges i artiklarna 9 och 10 och om det i ett beslut enligt artikel 11 konstaterats att medlemsstaten riskerar att utsättas för migrationstryck.

4. Kommissionen ska underrätta rådet om sin bedömning av begäran inom fyra veckor från mottagandet den begäran som lämnats in i enlighet med denna artikel. Kommissionen ska också underrätta Europaparlamentet om den bedömningen.

5. Efter att ha mottagit kommissionens bedömning ska rådet anta en genomförandeakt för att fastställa om medlemsstaten ska bemyndigas att avvika från rådets genomförandeakt som avses i artikel 57.

Artikel 63

Ansvarskompensationer

1. Om de omfördelningsutfästelser till den årliga solidaritetspoolen som anges i rådets genomförandeakt enligt artikel 57 uppgår till minst 50 % av det värde som anges i det kommissionsförslag avses i artikel 12 får en gynnad medlemsstat, i stället för omfördelningar i enlighet med förfarandet i artikel 69, anmoda de andra medlemsstaterna att ta på sig ansvaret för att pröva ansökningar om internationellt skydd för vilka den gynnade medlemsstaten har fastställts vara ansvarig.

2. En bidragande medlemsstat kan ange för gynnade medlemsstater att den är beredd att ta på sig ansvaret för att pröva ansökningar om internationellt skydd för vilka en gynnad medlemsstat har fastställts som ansvarig i stället för omfördelningar

a) om det tröskelvärde som anges i punkt 1 har uppnåtts, eller

b) om den bidragande medlemsstaten har utfäst minst 50 % av sin obligatoriska rättvisa andel till den årliga solidaritetspoolen som anges i rådets genomförandeakt enligt artikel 57 som omfördelningar.

Om en bidragande medlemsstat har angett en sådan beredvillighet och den gynnade medlemsstaten samtycker, ska den gynnade medlemsstaten tillämpa det förfarande som anges i artikel 69.

3. De bidragande medlemsstaterna ska ta på sig ansvaret för ansökningar om internationellt skydd för vilka den gynnade medlemsstaten har fastställts som ansvarig, upp till det högre av de två värden som avses i leden a och b i denna punkt, om de omfördelningsutfästelser till den årliga solidaritetspoolen som ingår i rådets genomförandeakt enligt artikel 57, efter det möte i högnivåforumet som sammankallats i enlighet med artikel 13.4,

a) understiger värdet i artikel 12.2 a, eller

b) understiger 60 % av det referensvärde som används för att beräkna varje medlemsstats obligatoriska rättvisa andel för omfördelning med avseende på inrättandet av den årliga solidaritetspoolen i enlighet med artikel 57.,

4. Punkt 3 i denna artikel är också tillämplig om de utfästelser som ska genomföras under ett visst år understiger det högre av de två värden som avses i leden a och b den punkten till följd av fullständiga eller partiella nedsättningar som beviljats i enlighet med artikel 61 eller 62 eller på grund av att de gynnade medlemsstater som avses i artiklarna 58.1 och 59.4 inte är skyldiga att genomföra sina utfästa solidaritetsbidrag för ett visst år.

5. En bidragande medlemsstat som inte har genomfört sina utfästelser eller godtagit omfördelningar i enlighet med artikel 67.9 som motsvarar dess utfästa omfördelningar enligt artikel 57.3 senast vid utgången av det aktuella året ska, på begäran av den gynnade medlemsstaten, ta ansvar för ansökningar om internationellt skydd för vilka den gynnade medlemsstaten har fastställts som ansvarig, upp till det antal omfördelningar som utfästs i enlighet med artikel 57.3, så snart som möjligt efter utgången av ett visst år.

6. Den bidragande medlemsstaten ska identifiera de enskilda ansökningar som den tar på sig ansvaret för i enlighet med punkterna 2 och 3 i denna artikel och informera den gynnade medlemsstaten via det elektroniska kommunikationsnät som inrättats genom artikel 18 i förordning (EG) nr 1560/2003.

Den bidragande medlemsstaten ska bli ansvarig medlemsstat för de identifierade ansökningarna och ska ange sitt ansvar i enlighet med artikel 16.3 i förordning (EU) 2024/1358.

7. Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att ta ansvar enligt punkt 6 första stycket i denna artikel utöver sin rättvisa andel som beräknats enligt referensnyckeln i artikel 66.

8. Denna artikel ska endast tillämpas om

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) sökanden inte är ett ensamkommande barn,
- b) den gynnade medlemsstaten har fastställts som ansvarig på grundval av kriterierna i artiklarna 29–33,
- c) den tidsfrist för överföring som anges i artikel 39.1 ännu inte har löpt ut,
- d) sökanden inte har avvikit från den bidragande medlemsstaten,
- e) den berörda personen inte har beviljats internationellt skydd,
- f) den berörda personen inte har beviljats inresa.

9. Den bidragande medlemsstaten får tillämpa denna artikel på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer vars ansökningar har avslagits slutligt i den gynnade medlemsstaten. Artiklarna 55 och 56 i förordning (EU) 2024/1348 ska tillämpas.

Artikel 64

Ekonomiska bidrag

1. Ekonomiska bidrag ska utgöras av överföringar av belopp från de bidragande medlemsstaterna till unionens budget och ska utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽⁴²⁾. Ekonomiska bidrag ska användas för att genomföra de åtgärder i den årliga solidaritetspoolen som avses i artikel 56.2 b i den här förordningen.
2. Gynnade medlemsstater ska identifiera åtgärder som kan finansieras genom ekonomiska bidrag som avses i punkt 1 i denna artikel och lämna in dem till forumet på teknisk nivå. Kommissionen ska ha nära förbindelser med gynnade medlemsstater i syfte att säkerställa att dessa åtgärder överensstämmer med målen i artikel 56.2 b och 56.3. EU-solidaritetsamordnaren ska föra en förteckning över åtgärderna och göra den tillgänglig genom forumet på teknisk nivå.
3. Kommissionen ska anta en genomförandeakt om regler för hur de ekonomiska bidragen ska fungera. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2.
4. Om det belopp som anges i 57.1 denna förordning inte anslås fullt ut, får det återstående beloppet läggas till det belopp som anges i artikel 10.2 b i förordning (EU) 2021/1147.
5. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen och forumet på teknisk nivå om framstegen i genomförandet av åtgärder som finansieras genom ekonomiska bidrag enligt denna artikel.
6. Kommissionen ska i den rapport som avses i artikel 9 inkludera information om genomförandet av åtgärder som finansieras genom ekonomiska bidrag i enlighet med denna artikel, inbegripet om frågor som kan påverka genomförandet och eventuella åtgärder som vidtagits för att åtgärda dem.

Artikel 65

Alternativa solidaritetsåtgärder

1. Bidrag i form av alternativa solidaritetsåtgärder ska grundas på en särskild begäran från den gynnade medlemsstaten. Sådana bidrag ska räknas som ekonomisk solidaritet och deras konkreta värde ska fastställas gemensamt och på ett realistiskt sätt av de bidragande och gynnade medlemsstaterna och meddelas EU-solidaritetsamordnaren innan dessa bidrag genomförs.

⁽⁴²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

2. Medlemsstaterna ska endast tillhandahålla alternativa solidaritetsåtgärder som tillägg till och utan att överlappa med dem som tillhandahålls genom insatser från unionsorgan eller unionsbyråer eller genom unionsfinansiering på området asyl- och migrationshantering i de gynnade medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska endast tillhandahålla alternativa solidaritetsåtgärder utöver vad de är skyldiga att bidra med genom unionsorgan eller unionsbyråer.

3. De gynnade och bidragande medlemsstaterna ska slutföra genomförandet av överenskomna alternativa solidaritetsåtgärder även om de berörda genomförandeakterna har löpt ut.

Artikel 66

Referensnyckel

Den andel av de solidaritetsbidrag som ska lämnas av varje medlemsstat enligt artikel 57.3 ska beräknas enligt den formel som anges i bilaga I och baseras på följande kriterier för varje medlemsstat, enligt de senaste tillgängliga uppgifterna från Eurostat:

- a) Folkmängd (50 % av viktningen).
- b) Total BNP (50 % av viktningen).

KAPITEL II

Förfarandekrav

Artikel 67

Förfarande inför omfördelning

1. Det förfarande som anges i denna artikel ska tillämpas på omfördelning av sådana personer som avses i artikel 56.2 a.
2. Innan den gynnade medlemsstaten tillämpar det förfarande som anges i denna artikel, ska den säkerställa att det inte finns några rimliga skäl att anse att den berörda personen utgör ett hot mot den inre säkerheten. Om det finns rimliga skäl att anse att personen utgör ett hot mot den inre säkerheten före eller under det förfarande som anges i den här artikeln, inbegripet om ett hot mot den inre säkerheten har fastställts i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) 2024/1356, ska den gynnade medlemsstaten inte tillämpa eller ska omedelbart avsluta det förfarande som anges i den här artikeln. Den gynnade medlemsstaten ska utesluta den berörda personen från all framtida omfördelning eller överföring till en medlemsstat. Om den berörda personen ansöker om internationellt skydd, ska den gynnade medlemsstaten vara ansvarig medlemsstat i enlighet med artikel 16.4 i denna förordning.
3. Om omfördelning ska genomföras, ska den gynnade medlemsstaten identifiera de personer som skulle kunna omfördelas. På begäran av den gynnade medlemsstaten ska asylbyrån stödja den gynnade medlemsstaten i identifieringen av personer som ska omfördelas och i matchningen av dem med omfördelningsmedlemsstater i enlighet med artikel 2.1 k i förordning (EU) 2021/2303.

Den medlemsstaten ska i tillämpliga fall beakta förekomsten av meningsfulla kopplingar, såsom kopplingar som baseras på familjerskäl eller kulturellt betingade faktorer, mellan den berörda personen och omfördelningsmedlemsstaten. I detta syfte ska den gynnade medlemsstaten ge de personer som ska omfördelas möjlighet att tillhandahålla information om förekomsten av meningsfulla kopplingar till specifika medlemsstater och att lägga fram relevant information och dokumentation för att fastställa dessa kopplingar. Den möjligheten innebär inte någon rätt att välja en specifik omfördelningsmedlemsstat i enlighet med denna artikel.

4. För att identifiera personer som ska omfördelas och matchas med omfördelningsmedlemsstater får gynnade medlemsstater använda verktyg som utvecklats av EU-solidaritessamordnaren.

Sökande som inte har någon meningsfull koppling till en medlemsstat ska fördelas rättvist mellan de resterande omfördelningsmedlemsstaterna.

Om den person som identifierats för omfördelning har beviljats internationellt skydd, ska den berörda personen omfördelas först efter att skriftligen ha samtyckt till omfördelningen.

SV

EUT L, 22.5.2024

5. Om omfördelning ska genomföras ska den gynnade medlemsstaten informera de personer som avses i punkt 1 i denna artikel om det förfarande som anges i denna artikel och i artikel 68 samt, i tillämpliga fall, om de skyldigheter som anges i artikel 17.3, 17.4 och 17.5 och om de konsekvenser vid bristande efterlevnad som anges i artikel 18.

Första stycket i denna punkt ska inte tillämpas på sökande för vilka den gynnade medlemsstaten kan fastställas som ansvarig medlemsstat i enlighet med kriterierna i artiklarna 25–28 och 34, med undantag för artikel 25.5. Sådana sökande ska inte vara berättigade till omfördelning.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att familjemedlemmar omfördelas till samma medlemsstats territorium.

7. I de fall som avses i punkterna 2 och 3 ska den gynnade medlemsstaten så snart som möjligt till den omfördelningsmedlemsstaten översända all relevant information och alla relevanta handlingar om den berörda personen med hjälp av ett standardformulär, bland annat för att göra det möjligt för myndigheterna i omfördelningsmedlemsstaten att kontrollera om det finns skäl att anse att den berörda personen utgör ett hot mot den inre säkerheten.

8. Omfördelningsmedlemsstaten ska granska den information som den gynnade medlemsstaten översänt i enlighet med punkt 7 och kontrollera att det inte finns några rimliga skäl att anse att den berörda personen utgör ett hot mot den inre säkerheten. Omfördelningsmedlemsstaten får välja att kontrollera denna information vid en personlig intervju med den berörda personen. Den berörda personen ska vederbörligen informeras om en sådan intervju:s art och syfte. Den personliga intervjun ska äga rum inom de tidsfrister som anges i punkt 9.

9. När det inte finns några rimliga skäl att anse att den berörda personen utgör ett hot mot den inre säkerheten ska omfördelningsmedlemsstaten inom en vecka från mottagandet av den relevanta informationen från den gynnade medlemsstaten bekräfta att den kommer att omfördela den berörda personen.

Om kontrollerna bekräftar att det finns rimliga skäl att anse att den berörda personen utgör hot mot den inre säkerheten ska omfördelningsmedlemsstaten inom en vecka från mottagandet av den relevanta informationen från den gynnade medlemsstaten underrätta den medlemsstaten om arten av och de underliggande faktorerna till en registrering i en relevant databas. I sådana fall ska den berörda personen inte omfördelas.

I undantagsfall, där det kan visas att granskningen av uppgifterna är särskilt komplicerad eller att ett stort antal ärenden behöver kontrolleras på samma gång, får omfördelningsmedlemsstaten lämna sitt svar efter den tidsfrist på en vecka som anges i första och andra styckena, men i alla händelser inom två veckor. I sådana situationer ska omfördelningsmedlemsstaten inom den ursprungliga tidsfristen på en vecka meddela den gynnade medlemsstaten sitt beslut att skjuta upp svaret.

Underlåtenhet att agera inom den period på en vecka som anges i första och andra styckena eller den period på två veckor som anges i tredje stycket ska anses som en bekräftelse på mottagandet av informationen och medföra skyldighet att omfördela den berörda personen, vilket innefattar en skyldighet att ombesörja lämpliga ankomstarrangemang.

10. Den gynnade medlemsstaten ska fatta ett beslut om överföring inom en vecka från omfördelningsmedlemsstatens bekräftelse. Den ska utan dröjsmål skriftligen underrätta den berörda personen om beslutet att överföra honom eller henne till den andra medlemsstaten, dock senast två dagar före överföringen om det rör sig om sökande och en vecka före överföringen om det rör sig om personer som beviljats internationellt skydd.

Om den person som ska omfördelas är en sökande ska han eller hon följa omfördelningsbeslutet.

11. Överföringen av den berörda personen från den gynnade medlemsstaten till omfördelningsmedlemsstaten ska, efter samråd mellan de berörda medlemsstaterna, verkställas i enlighet med den gynnade medlemsstatens nationella rätt, så snart det är praktiskt möjligt och inom fyra veckor efter omfördelningsmedlemsstatens bekräftelse eller det slutliga beslutet i fråga om överklagande eller omprövning av ett beslut om överföring med suspensiv verkan i enlighet med artikel 43.3.

12. De gynnade medlemsstaterna och omfördelningsmedlemsstaterna ska fortsätta omfördelningsprocessen även efter det att tidsramen för genomförandet eller giltighetstiden för rådets genomförandeakter enligt artiklarna 57, 61 och 62 har löpt ut.

13. Artiklarna 42.3, 42.4, 42.5, 43, 44, 46.1, 46.3, 47.2, 47.3, 48 och 50 ska i tillämpliga delar gälla för omfördelningsförfarandet.

Den gynnade medlemsstat som verkställer överföringen av en person som beviljats internationellt skydd ska till omfördelningsmedlemsstaten översända all den information som avses i artikel 51.2, den information som den person som beviljats internationellt skydd åberopat till stöd för sin ansökan samt skälen för eventuella beslut som fattats rörande den person som beviljats internationellt skydd.

14. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa enhetliga metoder för utarbetande och inlämning av uppgifter och handlingar i omfördelningssyfte. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 77.2. Vid utarbetandet av genomförandeakterna får kommissionen samråda med asylbyrån.

Artikel 68

Förfarande efter omfördelning

1. Omfördelningsmedlemsstaten ska underrätta den gynnade medlemsstaten, asylbyrån och EU-solidaritetssamordnaren att den berörda personen kommit fram i god ordning eller att han eller hon inte har infunnit sig inom den fastställda tidsfristen.

2. Om omfördelningsmedlemsstaten har omfördelat en sökande för vilken ansvarig medlemsstat ännu inte har fastställts, ska omfördelningsmedlemsstaten tillämpa de förfaranden som anges i del III, med undantag för artiklarna 16.2, 17.1, 17.2, 25.5, 29, 30, 33.1 och 33.2.

Om ingen ansvarig medlemsstat kan fastställas enligt första stycket i denna punkt, ska omfördelningsmedlemsstaten vara ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd.

Omfördelningsmedlemsstaten ska ange sitt ansvar i Eurodac i enlighet med artikel 16.1 i förordning (EU) 2024/1358.

3. Om en sökande, för vilken den gynnade medlemsstaten tidigare fastställts som ansvarig av andra skäl än de kriterier som avses i artikel 67.5 andra stycket, har omfördelats ska ansvaret för att pröva ansökan om internationellt skydd övergå till omfördelningsmedlemsstaten.

Ansvaret för att pröva eventuella ytterligare framställningar eller en efterföljande ansökan från den berörda personen i enlighet med artiklarna 55 och 56 i förordning (EU) 2024/1348 ska också överföras till omfördelningsmedlemsstaten.

Omfördelningsmedlemsstaten ska ange sitt ansvar i Eurodac i enlighet med artikel 16.3 i förordning (EU) 2024/1358

4. Om en person som beviljats internationellt skydd har omfördelats ska omfördelningsmedlemsstaten automatiskt bevilja internationell skyddsstatus i enlighet med den status som den gynnade medlemsstaten beviljat.

Artikel 69

Förfarande för ansvarskompensationer enligt artikel 63.1 och 63.2

1. Om en gynnad medlemsstat begär att en annan medlemsstat ska ta på sig ansvaret för att pröva ett antal ansökningar om internationellt skydd i enlighet med artikel 63.1 och 63.2, ska den översända sin framställan till den bidragande medlemsstaten och ange det antal ansökningar om internationellt skydd som denna anmodas ta på sig ansvaret för i stället för omfördelningar.

2. Den bidragande medlemsstaten ska lämna svar på framställan inom 30 dagar från mottagandet av den begäran.

Den bidragande medlemsstaten får besluta att godta att ta på sig ansvaret för att pröva ett lägre antal ansökningar om internationellt skydd än vad den gynnade medlemsstaten anmodat om.

3. Den medlemsstat som har godtagit en framställan i enlighet med punkt 2 i denna artikel ska identifiera de enskilda ansökningar om internationellt skydd som den tar på sig ansvaret för och ska ange sitt ansvar i enlighet med artikel 16.3 i förordning (EU) 2024/1358.

Artikel 70

Andra skyldigheter

Medlemsstaterna ska hålla kommissionen, särskilt EU-solidaritetssamordnaren, underrättad om genomförandet av solidaritetsåtgärderna, inklusive åtgärder för samarbete med ett tredjeland.

KAPITEL III

Ekonomiskt stöd från unionen

Artikel 71

Ekonomiskt stöd

I enlighet med principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning ska finansieringsstöd efter omfördelning enligt kapitlen I och II i denna del tillämpas i enlighet med artikel 20 i förordning (EU) 2021/1147.

DEL V

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 72

Datasäkerhet och dataskydd

1. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av unionsrätten om skydd av personuppgifter, i synnerhet förordning (EU) 2016/679, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ⁽⁴³⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 ⁽⁴⁴⁾.
2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa säkerheten för de personuppgifter som behandlas enligt denna förordning, särskilt för att förebygga olaglig eller obehörig åtkomst, eller röjande, ändring eller förlust av personuppgifter som behandlas.
3. Varje medlemsstats behöriga tillsynsmyndighet eller tillsynsmyndigheter ska på ett oberoende sätt, i enlighet med nationell rätt, övervaka lagligheten i behandling av personuppgifter som utförs av de myndigheter som avses i artikel 52 i den berörda medlemsstaten.

Artikel 73

Tystnadsplikt

Medlemsstaterna ska säkerställa att de myndigheter som avses i artikel 52 är bundna av reglerna om tystnadsplikt enligt nationell rätt beträffande uppgifter de får kännedom om genom sitt arbete.

⁽⁴³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽⁴⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

*Artikel 74***Sanktioner**

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner, däribland administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder i enlighet med nationell rätt, för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

*Artikel 75***Beräkning av tidsfrister**

Varje tidsperiod som föreskrivs i denna förordning ska beräknas enligt följande:

- a) En frist uttryckt i dagar, veckor eller månader ska räknas från den tidpunkt då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas; den dag då händelsen inträffade eller åtgärden vidtogs ska inte inräknas i perioden.
- b) En frist uttryckt i veckor eller månader ska löpa ut vid utgången av den dag i fristens sista vecka eller månad som infaller på samma veckodag eller samma datum i månaden som den dag då den händelse eller åtgärd från vilken fristen ska räknas inträffade eller vidtogs
- c) Om en frist är uttryckt i månader och den dag då fristen skulle löpa ut inte förekommer i den sista månaden i den perioden, ska fristen löpa ut vid midnatt den månaders sista dag.
- d) Tidsfristerna ska omfatta lördagar, söndagar och officiella helgdagar i den berörda medlemsstaten; om en frist löper ut på en lördag, söndag eller officiell helgdag ska nästa arbetsdag räknas som fristens sista dag.

*Artikel 76***Territoriellt tillämpningsområde**

Bestämmelserna i denna förordning ska vad beträffar Republiken Frankrike endast tillämpas på dess europeiska territorium.

*Artikel 77***Kommittéförfarande**

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

*Artikel 78***Utövande av delegeringen**

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 25.6 och 34.3 ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 11 juni 2024. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 25.6 och 34.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 25.6 eller 34.3 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av fyra månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 79

Övervakning och utvärdering

Senast den 1 februari 2028 och därefter varje år ska kommissionen se över hur de åtgärder som anges i del IV i denna förordning fungerar och rapportera om genomförandet av de åtgärder som anges i denna förordning. Rapporten ska översändas till Europaparlamentet och rådet.

Kommissionen ska regelbundet och minst vart tredje år se över relevansen av de värden som anges i artikel 12.2 a och b och den övergripande tillämpningen av del III i denna förordning, inbegripet om definitionen av familjemedlemmar och längden på de tidsfrister som fastställs i den delen bör modifieras, mot bakgrund av den övergripande migrations-situationen.

Senast den 1 juli 2031, och därefter vart femte år, ska kommissionen göra en utvärdering av denna förordning, med särskilt beaktande av principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning i enlighet med artikel 80 i EUF-fördraget. Kommissionen ska lägga fram rapporter om de viktigaste resultaten av den utvärderingen för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Medlemsstaterna ska senast sex månader innan kommissionens frist för att lägga fram varje rapport löper ut tillhandahålla kommissionen all information som behövs för att utarbeta rapporterna.

Artikel 80

Statistik

I enlighet med artikel 4.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007⁽⁴⁵⁾ ska medlemsstaterna tillhandahålla kommissionen (Eurostat) statistik om tillämpningen av denna förordning och förordning (EG) nr 1560/2003.

DEL VI

ÄNDRINGAR AV ANDRA UNIONS AKTER

Artikel 81

Ändringar av förordning (EU) 2021/1147

Förordning (EU) 2021/1147 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

⁽⁴⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007 av den 11 juli 2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 311/76 om utarbetande av statistik beträffande utländska arbetstagare (EUT L 199, 31.7.2007, s. 23).

a) Leden 1 och 2 ska ersättas med följande:

"1. *sökande av internationellt skydd*: en sökande enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 (*).

2. *person som beviljats internationellt skydd*: en person som beviljats internationellt skydd enligt definitionen i artikel 2.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1160 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>)."

b) Led 4 ska ersättas med följande:

"4. *familjemedlem*: en familjemedlem enligt definitionen i artikel 2.8 i förordning (EU) 2024/1351."

c) Leden 11 och 12 ska ersättas med följande:

"11. *tredjelandsmedborgare*: en tredjelandsmedborgare enligt definitionen i artikel 2.1 i förordning (EU) 2024/1351.

12. *ensamkommande barn*: ett ensamkommande barn enligt definitionen i artikel 2.11 i förordning (EU) 2024/1351."

d) Följande led ska läggas till:

"15. *solidaritetsåtgärd*: en åtgärd vars omfattning anges i artikel 56.2 b i förordning (EU) 2024/1351 som finansieras genom ekonomiska bidrag från medlemsstaterna enligt artikel 64.1 i den förordningen."

2. I artikel 15 ska följande punkt införas:

"6a. Bidraget från unionens budget får höjas till 100 % av de totala stödberättigande utgifterna för solidaritetsåtgärder."

3. Artikel 20 ska ersättas med följande:

"Artikel 20

Medel för överföring av sökande av internationellt skydd eller av personer som beviljats internationellt skydd

1. En medlemsstat ska, utöver anslagen enligt artikel 13.1 a i denna förordning, motta ett belopp på

a) 10 000 EUR per sökande av internationellt skydd för vilken medlemsstaten blir ansvarig till följd av omfördelning i enlighet med artiklarna 67 och 68 i förordning (EU) 2024/1351,

b) 10 000 EUR per person som beviljats internationellt skydd och som omfördelas till den medlemsstaten i enlighet med artiklarna 67 och 68 i förordning (EU) 2024/1351.

De belopp som avses i första stycket leden a och b ska höjas till 12 000 EUR för varje sökande av internationellt skydd respektive person som beviljats internationellt skydd och som är ett ensamkommande barn som omfördelas till den medlemsstaten i enlighet med artiklarna 67 och 68 i förordning (EU) 2024/1351.

2. Den medlemsstat som står för kostnaden för de överföringar som avses i punkt 1 ska motta ett bidrag på 500 EUR för varje sökande av internationellt skydd eller person som beviljats internationellt skydd som överförs till en annan medlemsstat.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Den medlemsstat som står för kostnaderna för de överföringar som avses i artikel 36.1 a, b eller c i förordning (EU) 2024/1351 och som genomförs i enlighet med artikel 46 i den förordningen ska motta ett bidrag på 500 EUR för varje sökande av internationellt skydd som överförs till en annan medlemsstat.
4. De belopp som avses i punkterna 1–3 i denna artikel ska anslås till medlemsstaternas program under förutsättning att den person med avseende på vilken beloppet tilldelas faktiskt har överförs till den medlemsstaten eller registrerats som sökande i den ansvariga medlemsstaten i enlighet med förordning (EU) 2024/1351, beroende på vad som är tillämpligt. Dessa belopp får inte användas för andra åtgärder i medlemsstatens program utom under vederbörligen motiverade omständigheter, såsom kommissionen godkänt det genom en ändring av det programmet.
5. De belopp som avses i denna artikel ska anta formen av finansiering som inte är kopplad till kostnader i enlighet med artikel 125 i budgetförordningen.
6. För att möjliggöra kontroll och revision ska medlemsstaterna bevara den information som är nödvändig för att de överförda personerna ska kunna identifieras och dagen för deras överföring fastställas korrekt.
7. För att ta hänsyn till rådande inflation, relevant utveckling i fråga om omfördelning och andra faktorer som skulle kunna optimera användningen av det ekonomiska incitament som de belopp som avses i punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel medför, ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 37 för att vid behov, och inom ramen för tillgängliga medel, justera de beloppen."
4. I artikel 35.2 ska följande led införas:
- "ha) genomförandet av solidaritetsåtgärder, inbegripet en uppdelning av de ekonomiska bidragen per åtgärd och en beskrivning av de viktigaste resultat som uppnåtts genom finansieringen,"
5. I bilaga II punkt 4 ska följande led läggas till:
- "c) Stöd till solidaritetsåtgärder, i linje med stödets tillämpningsområde enligt bilaga III."
6. I bilaga VI tabell 1 punkt IV ska följande kod läggas till:
- "007 Solidaritetsåtgärder"
7. I bilaga VI tabell 3 ska följande koder läggas till:
- "006 Vidarebosättning och inresa av humanitära skäl
- 007 Internationellt skydd (inkommande överföringar)
- 008 Internationellt skydd (utgående överföringar)
- 009 Solidaritetsåtgärder".

Artikel 82

Ändringar av förordning (EU) 2021/1060

Förordning (EU) 2021/1060 ska ändras på följande sätt:

- 1) I artikel 36 ska följande punkt införas:

"3a. Genom undantag från punkt 3 i denna artikel ska inget unionsbidrag för tekniskt bistånd ges till stöd för solidaritetsåtgärder, enligt definitionen i artikel 2.15 i Amif-förordningen och artikel 2.11 i förordningen om instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik."

2. Artikel 63 ska ändras på följande sätt:

- a) I punkt 6 ska följande stycke läggas till:

"Första stycket i denna punkt ska inte gälla för stöd för solidaritetsåtgärder, enligt definitionen i artikel 2.15 i Amif-förordningen och artikel 2.11 i förordningen om instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik."

b) I punkt 7 ska följande stycke läggas till:

"Om ett program ändras för att införa ekonomiskt stöd till solidaritetsåtgärder, enligt definitionen i artikel 2.15 i Amif-förordningen och artikel 2.11 i förordningen om instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik, får det föreskrivas i programmet att utgifterna som rör en sådan ändring berättigar till stöd från och med den 11 juni 2024."

DEL VII

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 83

Upphävande av förordning (EU) nr 604/2013

Förordning (EU) nr 604/2013 ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 juli 2026.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Förordning (EG) nr 1560/2003 ska förbli i kraft om inte och till dess att den ändras genom genomförandeakter som antas i enlighet med den här förordningen.

Artikel 84

Övergångsbestämmelser

1. Om en ansökan har registrerats efter den 1 juli 2026 ska omständigheter som sannolikt kan göra en medlemsstat ansvarig enligt denna förordning beaktas, även om de inträffade före detta datum.

2. Vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som registreras före den 1 juli 2026 ska fastställas enligt kriterierna i förordning (EU) nr 604/2013.

3. Senast den 12 september 2024 ska kommissionen, i nära samarbete med berörda unionsorgan och unionsbyråer och medlemsstaterna, lägga fram en gemensam genomförandeplan till rådet för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda för att genomföra denna förordning senast den 1 juli 2026, med en bedömning av brister och nödvändiga operativa åtgärder, och underrätta Europaparlamentet om detta.

På grundval av denna gemensamma genomförandeplan ska varje medlemsstat, med stöd av kommissionen och de berörda unionsorganen och unionsbyråerna, senast den 12 december 2024 utarbeta en nationell genomförandeplan som anger åtgärderna och tidsplanen för genomförandet av dem. Varje medlemsstat ska slutföra genomförandet av sin plan senast den 1 juli 2026.

Vid genomförandet av denna artikel får medlemsstaterna använda stödet från de berörda unionsorganen och unionsbyråerna, och unionsfonderna får ge ekonomiskt stöd till medlemsstaterna, i enlighet med de rättsakter som reglerar dessa organ, byråer och fonder.

Kommissionen ska noga övervaka genomförandet av de nationella genomförandeplaner som avses i andra stycket.

Kommissionen ska i de två första rapporterna enligt artikel 9 redogöra för det aktuella läget vad gäller genomförandet av den gemensamma genomförandeplanen och de nationella genomförandeplaner som avses i denna punkt.

I avvaktan på de rapporter som nämns i femte stycket i denna punkt ska kommissionen var sjätte månad underrätta Europaparlamentet och rådet om det aktuella läget vad gäller genomförandet av den gemensamma genomförandeplan och de nationella genomförandeplaner som avses i denna punkt.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 85

Ikraftträdande och tillämplighet

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 juli 2026.

Artiklarna 7–15, 22.1 fjärde stycket, 23.7, 25.6, 25.7, 34.3 och 34.4, 39.3 andra stycket, 40.4, 40.8 andra stycket, 41.5, 46.1 femte stycket, 46.4, 48.4, 50.1 andra stycket, 50.5, 52.4, 56, 57, 64.3, 67.14, 78 och 84 ska emellertid tillämpas från och med den 11 juni 2024.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

BILAGA I

Formel för referensnyckeln enligt artikel 66:

$$\text{Befolkningseffekt}_{\text{MS}} = \frac{\text{Population}_{\text{MS}}}{\sum_{i=1}^n \text{Population}_{\text{MS}}}$$

$$\text{BNP-effekt}_{\text{MS}} = \frac{\text{GDP}_{\text{MS}}}{\sum_{i=1}^n \text{GDP}_{\text{MS}}}$$

$$\text{Andel}_{\text{MS}} = 50 \% \text{ Befolkningseffekt}_{\text{MS}} + 50 \% \text{ BNP-effekt}_{\text{MS}}$$

n: totalt antal medlemsstater

SV

EUT L, 22.5.2024

BILAGA II

Jämförelsetabell

Förordning (EU) nr 604/2013	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 a	Artikel 2.1
Artikel 2 b	Artikel 2.3
Artikel 2 c	Artikel 2.4
Artikel 2 d	Artikel 2.5
Artikel 2 e	Artikel 2.6
Artikel 2 f	Artikel 2.7
Artikel 2 g	Artikel 2.8
Artikel 2 h	Artikel 2.9
Artikel 2 i	Artikel 2.10
Artikel 2 j	Artikel 2.11
Artikel 2 k	Artikel 2.12
Artikel 2 l	Artikel 2.13
Artikel 2 m	Artikel 2.14
Artikel 2 n	Artikel 2.18
Artikel 3	Artikel 16
Artikel 4	Artikel 19
Artikel 5	Artikel 22
Artikel 6	Artikel 23
Artikel 7	Artikel 24
Artikel 8	Artikel 25
Artikel 9	Artikel 26
Artikel 10	Artikel 27
Artikel 11	Artikel 28
Artikel 12	Artikel 29
Artikel 14	Artikel 31
Artikel 15	Artikel 32
Artikel 13	Artikel 33
Artikel 16	Artikel 34
Artikel 17	Artikel 35
Artikel 18	Artikel 36
Artikel 19	Artikel 37
Artikel 20	Artikel 38
Artikel 21	Artikel 39
Artikel 22	Artikel 40

EUT L, 22.5.2024

SV

Förordning (EU) nr 604/2013	Denna förordning
Artikel 23	Artikel 41
Artikel 24	Artikel 41
Artikel 25	Artikel 41
Artikel 26	Artikel 42
Artikel 27	Artikel 43
Artikel 28	Artikel 44
Artikel 29	Artikel 46
Artikel 30	Artikel 47
Artikel 31	Artikel 48
Artikel 32	Artikel 50
Artikel 34	Artikel 51
Artikel 35	Artikel 52
Artikel 36	Artikel 53
Artikel 37	Artikel 55

2024/1352

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1352

av den 14 maj 2024

om ändring av förordningarna (EU) 2019/816 och (EU) 2019/818 i syfte att införa screening för tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 78.2 e och 79.2 c, artikel 82.1 andra stycket d och artikel 87.2 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 ⁽²⁾ föreskrivs identifiering av eller verifiering av identitet avseende, säkerhetskontroller, preliminära hälsokontroller och preliminära sårbarhetskontroller av tredjelandsmedborgare vid medlemsstaternas yttre gränser eller inom medlemsstaternas territorium, som inte har varit föremål för in- och utresekontroller vid medlemsstaternas yttre gränser samt av de tredjelandsmedborgare som har lämnat in en ansökan om internationellt skydd vid gränsövergångsställen eller i transitområden, utan att uppfylla de inresevillkor som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽³⁾. Förordning (EU) 2024/1356 skapar enhetliga regler som gör det möjligt att snabbt identifiera eller verifiera identiteten avseende tredjelandsmedborgare och hänvisa dem till tillämpliga förfaranden. Den syftar till att stärka kontrollen av tredjelandsmedborgare som passerar de yttre gränserna och att ge möjlighet till sökning i relevanta EU-informationssystem och databaser för att verifiera om de tredjelandsmedborgare som är föremål för screening kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten.
- (2) I förordning (EU) 2024/1356 föreskrivs att verifieringen av personer som är föremål för screening av säkerhetsskäl ska utföras mot samma system som för viseringssökande eller personer som ansöker om resetillstånd inom ramen för EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (Etias). I synnerhet föreskrivs i förordning (EU) 2024/1356 att personuppgifter om personer som genomgår screening ska kontrolleras mot det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister avseende tredjelandsmedborgare (Ecris-TCN), inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 ⁽⁴⁾, med avseende på personer som dömts för terroristbrott eller andra grova brott.
- (3) Åtkomst till Ecris-TCN är nödvändig för att de screeningmyndigheter som definieras i förordning (EU) 2024/1356 ska kunna fastställa huruvida en person kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten.
- (4) En träff i Ecris-TCN bör inte i sig uppfattas så att den berörda tredjelandsmedborgaren enligt definitionen i förordning (EU) 2019/816 har dömts i de angivna medlemsstaterna. Förekomsten av tidigare fällande domar bör bekräftas endast på grundval av information från kriminalregistren i de berörda medlemsstaterna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 av den 17 april 2019 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (5) Förordning (EU) 2024/1356 utgör en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket om gränser och ändrar Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008 ^(*), (EU) 2017/2226 ^(*), (EU) 2018/1240 ^(*) och (EU) 2019/817 ^(*), vilka även de utgör en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket om gränser, för att bevilja åtkomsträttigheter till uppgifter i Informationssystemet för viseringar (VIS), in- och utresesystemet och Etias i samband med screening. Den parallella ändringen av förordning (EU) 2019/816 för att bevilja åtkomsträttigheter till de uppgifter som finns i Ecris-TCN i samband med screening kunde dock inte ingå i förordning (EU) 2024/1356 på grund av variabel geometri, eftersom förordning (EU) 2019/816 inte utgör en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket. Förordning (EU) 2019/816 bör därför ändras genom en separat rättsakt.
- (6) I förordning (EU) 2024/1356 föreskrivs särskilda regler om identifiering av eller verifiering av identitet avseende tredjelandsmedborgare genom sökning i den gemensamma databasen för identitetsuppgifter (CIR) inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2019/817 och (EU) 2019/818 ^(*) för att underlätta och bidra till en korrekt identifiering av, eller verifiering av identitet avseende, personer som är registrerade i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac och Ecris-TCN, inbegripet okända personer som inte kan identifiera sig.
- (7) Eftersom åtkomst till uppgifter i CIR för identifiering- eller verifiering av identitet är nödvändig för screeningmyndigheterna ändras förordning (EU) 2019/817 genom förordning (EU) 2024/1356. På grund av variabel geometri var det inte möjligt att ändra förordning (EU) 2019/818 i förordning (EU) 2024/1356, eftersom förordning (EU) 2019/818 inte utgör en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket. Förordning (EU) 2019/818 bör därför ändras genom en separat rättsakt.
- (8) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att ge möjlighet för screeningmyndigheterna att få åtkomst till de uppgifter som finns i Ecris-TCN eller i CIR för identifiering eller verifiering av identitet eller de säkerhetskontroller som införs genom förordning (EU) 2024/1356, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (9) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (10) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av förordning (EU) 2019/816

Förordning (EU) 2019/816 ska ändras på följande sätt:

- ^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).
- ^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utresesystemet och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).
- ^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1).
- ^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF (EUT L 135, 22.5.2019, s. 27).
- ^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polisarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 85).

1. I artikel 1 ska följande led läggas till:

"f) de villkor enligt vilka uppgifter i Ecris-TCN får användas av screeningmyndigheter enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 (*) för att utföra en säkerhetskontroll i syfte att bedöma huruvida en tredjelandsmedborgare kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten enligt artikel 15 i den förordningen.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>)."

2. I artikel 2 andra stycket ska följande led läggas till:

"d) möjliggör åtkomst till Ecris-TCN i syfte att stödja utförandet av en säkerhetskontroll som införs genom förordning (EU) 2024/1356."

3. Artikel 3.6 ska ersättas med följande:

"6. *behöriga myndigheter*: centralmyndigheterna, Eurojust, Europol, Europeiska åklagarmyndigheten, de utsedda VIS-myndigheter som avses i artiklarna 9d och 22b.13 i förordning (EG) nr 767/2008, Etias centralenhet och screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356, vilka är behöriga att få åtkomst till eller göra sökningar i Ecris-TCN i enlighet med denna förordning."

4. Artikel 5 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska led c ersättas med följande:

"c) en flaggning som, för de ändamål som avses i förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) 2018/1240 och artiklarna 15 och 16 i förordning (EU) 2024/1356, anger att den berörda tredjelandsmedborgaren under de föregående 25 åren har dömts för ett terroristbrott eller under de föregående 15 åren har dömts för något annat brott som förtecknas i bilagan till förordning (EU) 2018/1240, om det kan bestraffas med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod på minst tre år enligt nationellt rätt, inbegripet den dömande medlemsstatens kod."

b) I punkt 7 första stycket ska följande led läggas till:

"c) screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356, i syfte att bedöma huruvida en tredjelandsmedborgare kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten om träffar rapporterats till följd av de säkerhetskontroller som avses i artiklarna 15 och 16 i den förordningen."

5. I artikel 7.7 ska följande led läggas till:

"e) stödja målet att bedöma huruvida en tredjelandsmedborgare som genomgår en säkerhetskontroll kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten i enlighet med förordning (EU) 2024/1356."

6. Följande artikel ska införas:

"Artikel 7c

Användning av Ecris-TCN för screening

Screeningmyndigheterna, enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356, ska ha rätt att få åtkomst till och söka i Ecris-TCN-uppgifter med hjälp av den europeiska sökportal som föreskrivs i artikel 6 i förordning (EU) 2019/818 för att kunna utföra de uppgifter som de tilldelats genom artiklarna 15 och 16 i förordning (EU) 2024/1356.

För att kunna utföra sådana uppgifter ska screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356 endast ha rätt att få åtkomst till de Ecris-TCN-uppgiftsposter i CIR för vilka en flaggning har lagts till i enlighet med artikel 5.1 c i denna förordning.

Vid en träff ska sökningen i nationella kriminalregister på grundval av de flaggade Ecris-TCN-uppgifterna ske i enlighet med nationell rätt och med hjälp av nationella kommunikationskanaler. Den dömande medlemsstatens berörda nationella myndigheter ska avge ett yttrande till screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356 om huruvida den personens vistelse på medlemsstatens territorium kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten inom två dagar om screeningen sker på den medlemsstatens territorium eller inom tre dagar om screeningen äger rum vid de yttre gränserna. Om de berörda nationella myndigheterna i den dömande medlemsstaten inte avger något sådant yttrande inom dessa tidsfrister ska det inte anses finnas några säkerhetsskäl att ta hänsyn till. De berörda myndigheterna i den dömande medlemsstaten ska genomföra sökningar i nationella kriminalregister innan yttrande avges till screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356. Om inget yttrande avgetts efter en träff och det inte finns några säkerhetsskäl att ta hänsyn till ska avsaknaden av yttrande och säkerhetsskäl registreras i det screeningformulär som avses i artikel 17.1 h i förordning (EU) 2024/1356."

7. I artikel 24.1 första stycket ska följande led läggas till:

"d) stödja målet att bedöma huruvida en tredjelandsmedborgare som genomgår en säkerhetskontroll kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten, i enlighet med förordning (EU) 2024/1356."

Artikel 2

Ändringar av förordning (EU) 2019/818

Förordning (EU) 2019/818 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 7.2 ska ersättas med följande:

"2. De myndigheter i medlemsstaterna och de unionsbyråer som avses i punkt 1 ska använda ESP för att söka uppgifter om personer eller deras resehandlingar i Eurodacs och Ecris-TCN:s centrala system i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt de rättsliga instrument som reglerar dessa EU-informationssystem och nationell rätt. De ska också använda ESP för att söka i CIR i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt denna förordning för de syften som avses i artiklarna 20, 20a, 21 och 22."

2. Artikel 17 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. En CIR, varigenom det skapas en personakt för varje person som är registrerad i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac eller Ecris-TCN och som innehåller de uppgifter som avses i artikel 18, för att underlätta och bistå vid en korrekt identifiering av eller verifiering av identitet avseende personer som är registrerade i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac och Ecris-TCN i enlighet med artiklarna 20 och 20a, stödja funktionen av MID i enlighet med artikel 21 och underlätta och rationalisera de utsedda myndigheternas och Europols åtkomst till in- och utresesystemet, VIS, Etias och Eurodac, om det är nödvändigt för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott i enlighet med artikel 22."

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Om det på grund av ett fel i CIR är tekniskt omöjligt att söka i CIR i syfte att identifiera en person i enlighet med artikel 20 eller att identifiera eller verifiera identiteten avseende en person enligt artikel 20a för att spåra multipla identiteter enligt artikel 21 eller i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott i enlighet med artikel 22, ska CIR-användarna automatiskt underrättas av eu-Lisa."

3. Artikel 18.3 ska ersättas med följande:

"3. De myndigheter som har åtkomst till CIR ska handla i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt de rättsliga instrument som reglerar EU-informationssystemen och enligt nationell rätt och i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt denna förordning för de syften som avses i artiklarna 20, 20a, 21 och 22."

4. Följande artikel ska införas:

"Artikel 20a

Åtkomst till den gemensamma databasen för identitetsuppgifter för identifiering eller verifiering av identitet i enlighet med förordning (EU) 2024/1356

1. Sökningar i CIR ska utföras av screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 (*) endast i syfte att identifiera eller verifiera identiteten avseende en person i enlighet med artikel 14 i den förordningen, förutsatt att förfarandet inleddes i den personens närvaro.

2. Om sökningen visar att uppgifter om denna person finns lagrade i CIR, ska screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356 ha åtkomst för att konsultera de uppgifter som avses i artikel 18.1 i denna förordning och de uppgifter som avses i artikel 18.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>)."

5. Artikel 24 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29 i förordning (EU) 2019/816 ska eu-Lisa föra logg över all uppgiftsbehandling i CIR i enlighet med punkterna 2, 2a, 3 och 4 i den här artikeln."

b) Följande punkt ska införas:

"2a. eu-Lisa ska föra logg över all uppgiftsbehandling som sker i enlighet med artikel 20a i CIR. Dessa loggar ska omfatta följande:

- a) Den medlemsstat som inlett sökningen.
- b) Syftet med användarens åtkomst för att söka via CIR.
- c) Datum och tidpunkt för sökningen.
- d) Den typ av uppgifter som används för att inleda sökningen.
- e) Sökningens resultat."

c) I punkt 5 ska första stycket ersättas med följande:

"Varje medlemsstat ska föra logg över sökningar som dess myndigheter och den personal vid dessa myndigheter som är vederbörligen bemyndigad att använda CIR utför i enlighet med artiklarna 20, 20a, 21 och 22. Varje unionsbyrå ska föra logg över sökningar som dess vederbörligen bemyndigade personal utför i enlighet med artiklarna 21 och 22."

Artikel 3

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*. Den ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

2024/1356

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1356

av den 14 maj 2024

om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 77.2 b och d,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Schengenområdet skapades för att uppnå ett område utan inre gränser där den fria rörligheten för personer garanteras, i enlighet med artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). För att det området ska fungera väl krävs ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och en effektiv förvaltning av de yttre gränserna.
- (2) Reglerna om gränskontroll av personer som passerar unionens medlemsstaters yttre gränser fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽⁴⁾. Trots de gränsövervakningsåtgärder som tillämpas kan medlemsstaterna emellertid ställas inför obehörig gränspassage av tredjelandsmedborgare som undviker in- och utresekontroller. För att vidareutveckla unionens politik med syftet att säkerställa kontroll av personer och en effektiv övervakning i fråga om passage av de yttre gränserna i enlighet med artikel 77.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), bör ytterligare åtgärder vidtas för att hantera situationer där tredjelandsmedborgare omhändertags i samband med en oötligen passage av de yttre gränserna, där tredjelandsmedborgare landsätts efter sök- och räddningsinsatser, och där tredjelandsmedborgare gör en ansökan om internationellt skydd vid ett gränsövergångsställe utan att uppfylla inresevillkoren. Den här förordningen kompletterar förordning (EU) 2016/399 med avseende på dessa situationer. Det är viktigt att säkerställa att tredjelandsmedborgare i dessa situationer genomgår screening för att underlätta en korrekt identifiering och möjliggöra en effektiv hänvisning till lämpliga förfaranden som, beroende på omständigheterna, kan vara förfarandet för internationellt skydd eller förfaranden som är förenliga med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ⁽⁵⁾. Screening av sådana tredjelandsmedborgare bör på ett smidigt sätt komplettera de kontroller som utförs vid den yttre gränsen eller kompensera för att dessa kontroller inte har ägt rum vid passage av den yttre gränsen.
- (3) Gränskontroll är inte bara i de medlemsstaters intresse vid vars yttre gränser den utförs, utan i samtliga de medlemsstaters intresse som har avskaffat den inre gränskontrollen. Gränskontrollen bör bidra till minskad olaglig migration, kampen mot människosmuggling och människohandel samt till förebyggande av alla typer av hot mot medlemsstaternas inre säkerhet, allmänna ordning, folkhälsa och internationella förbindelser. Vid genomförandet av gränskontroller ska medlemsstaterna handla i överensstämmelse med relevant unionsrätt och internationell rätt,

⁽¹⁾ EUT C 155, 30.4.2021, s. 58.⁽²⁾ EUT C 175, 7.5.2021, s. 32.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

SV

EUT L, 22.5.2024

inbegripet Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, ändrad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, med de skyldigheter som följer av internationellt skydd, särskilt principen om *non-refoulement*, och med de grundläggande rättigheterna. Åtgärder som vidtas vid de yttre gränserna är viktiga inslag i en övergripande strategi för migration som gör det möjligt för medlemsstaterna att hantera problemet med att blandade grupper av irreguljära migranter och personer i behov av internationellt skydd anländer.

- (4) Enligt förordning (EU) 2016/399 består gränskontroll av in- och utresekontroller vid gränsövergångsställena och gränsövervakning som utförs mellan gränsövergångsställena, för att hindra tredjelandsmedborgare från att passera gränsen på ett sätt som inte är tillåtet enligt den förordningen eller från att kringgå in- och utresekontroller. Enligt bestämmelserna om gränsövervakning i förordning (EU) 2016/399 ska en person som har passerat en gräns på otillåtet sätt och som inte har rätt att vistas på den berörda medlemsstatens territorium omhändertas och bli föremål för förfaranden som är förenliga med direktiv 2008/115/EG. Enligt förordning (EU) 2016/399 ska gränskontroll genomföras utan att det påverkar rättigheterna för flyktingar och personer som ansöker om internationellt skydd, särskilt när det gäller principen om *non-refoulement*.
- (5) Gränskontrolltjänstemän ställs ofta inför tredjelandsmedborgare som ansöker om internationellt skydd utan att inneha resehandlingar, både efter omhändertaganden i samband med gränsövervakning och vid kontroller vid gränsövergångsställena. Vid vissa gränssnitt ställs gränskontrolltjänstemännen dessutom inför ett stort antal ankomster samtidigt. Under sådana förhållanden är det särskilt svårt och viktigt att säkerställa att alla relevanta databaser konsulteras och fastställa ett lämpligt förfarande så snabbt som möjligt.
- (6) Screening av tredjelandsmedborgare bör särskilt bidra till att säkerställa att dessa hänvisas till lämpliga förfaranden så tidigt som möjligt och att de förfarandena fortgår utan avbrott eller förseningar. Samtidigt bör screeningen bidra till att motverka att vissa personer som ansöker om internationellt skydd avviker efter att ha fått tillstånd att resa in på en medlemsstats territorium på grundval av sin ansökan om internationellt skydd, i syfte att ansöka på nytt i en annan medlemsstat eller inte gå vidare alls i processen.
- (7) Screening av tredjelandsmedborgare som ansöker om internationellt skydd bör följas av en prövning av behovet av internationellt skydd. Den bör göra det möjligt att samla in och till de myndigheter som är behöriga för denna granskning vidarebefordra all information som är relevant för att dessa myndigheter ska kunna fastställa vilket förfarande som är lämpligt för att pröva ansökan, utan att föregripa typen av förfarande, och på så sätt påskynda prövningen. Screening bör också bidra till att identifiera sårbara personer så att alla särskilda behov beaktas fullt ut vid fastställandet och genomförandet av det tillämpliga förfarandet.
- (8) De skyldigheter för medlemsstaterna som följer av denna förordning bör inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ⁽⁶⁾.
- (9) Denna förordning bör tillämpas på tredjelandsmedborgare och statslösa personer, oavsett om de har gjort en ansökan om internationellt skydd eller inte, som omhändertas i samband med att de utan tillstånd passerar en medlemsstats yttre gräns landvägen, sjövägen eller luftvägen, med undantag för tredjelandsmedborgare för vilka den berörda medlemsstaten inte är skyldig att ta biometrisk uppgift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 ⁽⁷⁾ av andra skäl än deras ålder, samt på de tredjelandsmedborgare som har landsatts efter sök- och räddningsinsatser, och inte uppfyller inresevillkoren i förordning (EU) 2016/399. För de tredjelandsmedborgare som har landsatts efter sök- och räddningsinsatser bör tillämpningen av den här förordningen inte påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt internationell rätt när det gäller sök- och räddningsinsatser. Den här förordningen bör också tillämpas på de personer som söker internationellt skydd vid gränsövergångsställena eller i transitzoner utan att uppfylla inresevillkoren, eller när tredjelandsmedborgare gör en ansökan om internationellt skydd efter att ha beviljats tillstånd till inresa enligt förordning (EU) 2016/399 av humanitära skäl, av nationellt intresse eller på grund av internationella förpliktelser.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147, och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometrisk uppgift för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- (10) Screeningen bör genomföras vid en lämplig plats som anvisas av varje medlemsstat, som vanligtvis är belägen vid eller i närheten av den yttre gränsen, eller på andra platser inom territoriet, med beaktande av geografi och befintlig infrastruktur, och med säkerställande av att screeningen kan genomföras utan dröjsmål. Screening av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på medlemsstaternas territorium och som har passerat en yttre gräns för att resa in på medlemsstaternas territorium på ett otillåtet sätt, och som inte redan har genomgått screening i en medlemsstat, bör genomföras vid en lämplig plats som anvisas av varje medlemsstat inom dess territorium.
- (11) De tredjelandsmedborgare som genomgår screening bör hållas tillgängliga för screeningmyndigheterna under pågående screening. Medlemsstaterna bör i sin nationella rätt fastställa bestämmelser som säkerställer dessa tredjelandsmedborgares närvaro under screeningen, för att förhindra att de avviker. Om det på grundval av en individuell bedömning av ett ärende visar sig nödvändigt får en medlemsstat besluta att ta en person som genomgår screening i förvar, om mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningfullt. Förvar bör endast tillämpas som en sista utväg i enlighet med principerna om nödvändighet och proportionalitet och vara föremål för ett effektivt rättsmedel, i enlighet med nationell rätt, unionsrätten och internationell rätt. De relevanta bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 (*) , för personer som ansöker om internationellt skydd, och de relevanta reglerna om förvar i direktiv 2008/115/EG, för tredjelandsmedborgare som inte har gjort någon ansökan om internationellt skydd, bör vara tillämpliga under screeningen.
- (12) Om det under screeningen framkommer att en tredjelandsmedborgare som genomgår en sådan screening uppfyller de inresevillkor för tredjelandsmedborgare som fastställs i förordning (EU) 2016/399 bör screeningen avslutas och den berörda tredjelandsmedborgaren ges tillstånd att resa in på territoriet, utan att det påverkar tillämpningen av de sanktioner för otillåten passage av de yttre gränserna utanför gränsövergångsställena och de fasta öppethållandetider som avses i den förordningen.
- (13) Mot bakgrund av syftet med de undantag från inresevillkoren för tredjelandsmedborgare som fastställs i förordning (EU) 2016/399, bör personer vars inresa en medlemsstat genom ett individuellt beslut har gett tillstånd till i enlighet med sådana undantag enligt den förordningen inte genomgå screening även om de inte uppfyller alla inresevillkor, såvida de inte gör en ansökan om internationellt skydd.
- (14) Alla tredjelandsmedborgare som genomgår screening bör bli föremål för kontroller för att fastställa eller verifiera deras identitet och för att verifiera huruvida de skulle kunna utgöra ett hot mot den inre säkerheten eller folkhälsan. Vad gäller personer som gör en ansökan om internationellt skydd vid gränsövergångsställen bör de identitets- och säkerhetskontroller som utförs i samband med in- och utresekontroller beaktas för att undvika dubbla kontroller.
- (15) När screeningen har slutförts bör de berörda tredjelandsmedborgarna antingen hänvisas till de myndigheter som är behöriga att registrera ansökningar om internationellt skydd eller bli föremål för förfaranden som är förenliga med direktiv 2008/115/EG, beroende på vad som är lämpligt. Relevant information som erhålls vid screeningen bör lämnas till de behöriga myndigheterna för att stödja den fortsatta prövningen av varje enskilt fall, med full respekt för de grundläggande rättigheterna. Vid behov bör de kontroller som fastställs i denna förordning fortsätta att utföras av respektive behöriga myndigheter inom ramen för det efterföljande förfarandet. De förfaranden som fastställs i direktiv 2008/115/EG bör börja tillämpas först efter det att screeningen har avslutats. Bestämmelserna om registrering av ansökningar om internationellt skydd i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 (**) bör tillämpas först efter det att screeningen har avslutats. Detta bör inte påverka det förhållandet att personer som ansöker om internationellt skydd vid tidpunkten för omhändertagandet, i samband med gränskontroll vid gränsövergångsstället eller under screeningen, bör betraktas som personer som ansöker om internationellt skydd, och förordning (EU) 2024/1348 och direktiv (EU) 2024/1346 bör vara tillämpliga på dem.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om inrättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (16) Personer som ansöker om internationellt skydd och för vilka medlemsstaterna inte kan tillämpa eller inte längre kan tillämpa ett gränsförfarande för asyl i enlighet med bestämmelsen om undantag från gränsförfarandet för asyl i förordning (EU) 2024/1348 bör som regel ges tillstånd att resa in på territoriet.
- (17) Screening kan också följas av omfördelning enligt den solidaritetsmekanism som inrättats genom förordning (EU) 2024/1351 eller någon annan befintlig solidaritetsmekanism.
- (18) I enlighet med den presumtion om uppfyllande av villkoren för vistelsens varaktighet som fastställs i förordning (EU) 2016/399 anges uppfyllandet av inresevillkoren och inresetillståndet i form av en inresetämpel i en resehandling. Avsaknaden av en sådan inresetämpel eller avsaknaden av en resehandling kan därför betraktas som en indikation på att innehavaren inte uppfyller inresevillkoren. När in- och utresesystemet, inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226⁽¹⁰⁾, tas i drift, och stämplarna därmed ersätts med en registrering i in- och utresesystemet, kommer denna presumtion att bli mer tillförlitlig. Medlemsstaterna bör därför genomföra screening av tredjelandmedborgare som redan befinner sig på deras territorium och som inte kan bevisa att de uppfyller villkoren för inresa till medlemsstaternas territorium. En screening av sådana tredjelandmedborgare är nödvändig för att kompensera för det faktum att de förmodligen lyckades undgå inresekontroller vid ankomsten till Schengenområdet och därför varken kunde ha nekats inresa eller ha hänvisats till lämpligt förfarande efter screeningen. Genomförandet av screening skulle också kunna bidra till att genom sökning i de databaser som avses i den här förordningen fastställa att de berörda personerna inte utgör ett hot mot den inre säkerheten. När screeningen inom territoriet är avslutad bör de berörda tredjelandmedborgarna genomgå ett återvändandeförfarande eller, om de ansöker om internationellt skydd, ett lämpligt asylförfarande. Tredjelandmedborgare bör inte genomgå upprepade screeningar.
- (19) Medlemsstaterna bör kunna avstå från att genomföra screening inom territoriet om en tredjelandmedborgare som vistas olagligt på deras territorium omedelbart efter omhändertagandet skickas tillbaka till en annan medlemsstat enligt bilaterala avtal eller arrangemang eller enligt bilaterala samarbetsramar. I ett sådant fall är det den medlemsstat till vilken den berörda tredjelandmedborgaren har sänts tillbaka som bör genomföra screeningen utan dröjsmål.
- (20) Denna förordning påverkar inte tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt som omfattar identifiering av tredjelandmedborgare som misstänks vistas olagligt i en medlemsstat om sådan identifiering sker för att inom en kort men rimlig tid undersöka de uppgifter som gör det möjligt att fastställa om vistelsen är olaglig eller laglig.
- (21) Utan att det påverkar tillämpningen av de regler om gränskontroll som är tillämpliga vid de inre gränserna i de medlemsstater där ett beslut om att upphäva sådana kontroller ännu inte har fattats, bör screening av tredjelandmedborgare som omhändertags i samband med en otillåten passage av sådana inre gränser där kontrollerna ännu inte har upphävts följa de regler som fastställs i denna förordning för screening inom territoriet och inte de regler som fastställs för screening vid den yttre gränsen.
- (22) Screening vid den yttre gränsen bör slutföras så snabbt som möjligt och inte överstiga sju dagar. Screening inom territoriet bör slutföras så snabbt som möjligt och inte överstiga tre dagar. Medlemsstaterna bör inte förhindras att slutföra screeningen vid den yttre gränsen och screeningen inom territoriet inom en kortare tidsfrist, förutsatt att de kontroller som föreskrivs i denna förordning utförs.
- (23) Screening är en del i den europeiska integrerade gränsförvaltningen. I synnerhet instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik, som inrättades, som en del i Fonden för integrerad gränsförvaltning, genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148⁽¹¹⁾, kan mobiliseras för att ge stöd till medlemsstaternas insatser enligt den här förordningen, i enlighet med reglerna för användningen av det instrumentet och utan att det påverkar andra prioriteringar som stöds av fonden.

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1148 av den 7 juli 2021 om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 251, 15.7.2021, s. 48).

- (24) För att uppnå målen med screening bör en starkare ram säkerställas för ett nära samarbete mellan de behöriga nationella myndigheter som avses i bestämmelserna om genomförande av kontroll i förordning (EU) 2016/399, de myndigheter som ansvarar för asylförfaranden och mottagande av sökande, de myndigheter som ansvarar för skyddet av folkhälsan och de myndigheter som ansvarar för att genomföra återvändandeförfaranden som är förenliga med direktiv 2008/115/EG. Medlemsstaterna bör tillåtas att utnyttja stöd från relevanta byråer, särskilt Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 ⁽¹²⁾ (*Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån*), och Europeiska unionens asylbyrå, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ⁽¹³⁾ (*Europeiska unionens asylbyrå*), inom ramen för deras mandat. Medlemsstaterna bör involvera nationella barnskyddsmyndigheter och nationella myndigheter som ansvarar för att upptäcka och identifiera offer för människohandel, när screeningen avslöjar omständigheter som är relevanta för människohandel i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU ⁽¹⁴⁾.
- (25) Under screeningen bör barnets bästa alltid komma i främsta rummet i enlighet med artikel 24.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*). Barnskyddsmyndigheter bör, när det är nödvändigt, vara nära involverade i screeningen för att säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till barnets bästa under hela screeningen. En företrädare bör utses för att företräda och bistå ensamkommande barn under screeningen eller, om någon företrädare inte har utsetts, så bör en person som är utbildad för att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande utses. I tillämpliga fall bör den företrädaren vara densamma som den företrädare som utsetts i enlighet med reglerna om ensamkommande barn i direktiv (EU) 2024/1346. Den utbildade personen bör vara den person som utsetts att tjänstgöra tillfälligt som företrädare enligt det direktivet, om en sådan person har utsetts.
- (26) Vid tillämpningen av denna förordning bör medlemsstaterna säkerställa respekten för mänsklig värdighet och undvika diskriminering av personer på grund av kön, ras, hudfärg, etnisk eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.
- (27) För att säkerställa att EU-rätten och internationell rätt, inbegripet stadgan, efterlevs i samband med screening bör varje medlemsstat tillhandahålla en övervakningsmekanism och införa lämpliga skyddsåtgärder för dess oberoende, däribland respekten för Parisprinciperna, antagna genom FN:s generalförsamlings resolution 48/134 av den 20 december 1993, Venedigprinciperna, antagna av Venedigkommissionen vid dess 118:e plenarmöte den 15-16 mars 2019, FN:s generalförsamlings resolution av den 28 december 2020 om ombudsmannens och medlingsinstitutens roll när det gäller att främja och skydda mänskliga rättigheter, goda styrelseformer och rättsstatens principer, och det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, antagen den 18 december 2002 vid FN:s generalförsamlings 57:e session genom resolution A/RES/57/199. För det syftet bör medlemsstaterna kunna använda sig av redan befintliga nationella övervakningsmekanismer för grundläggande rättigheter i enlighet med kraven i denna förordning. Varje medlemsstats övervakningsmekanism bör särskilt omfatta respekten för grundläggande rättigheter i samband med screening samt respekten för tillämpliga unionsbestämmelser och nationella bestämmelser om förvar och efterlevnaden av principen om *non-refoulement*. Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, inrättad genom förordning (EG) nr 168/2007 ⁽¹⁵⁾ (*byrån för grundläggande rättigheter*), bör fastställa allmänna riktlinjer för inrättandet av och oberoendet hos denna övervakningsmekanism. Medlemsstaterna bör dessutom ha rätt att begära stöd från byrån för grundläggande rättigheter vid utvecklingen av sin nationella övervakningsmekanism. Därtill bör medlemsstaterna ha rätt att samråda med byrån för grundläggande rättigheter när det gäller att fastställa metoden för deras nationella övervakningsmekanism och med avseende på lämpliga utbildningsåtgärder. Medlemsstaterna bör också kunna bjuda in relevanta och kompetenta nationella, internationella och icke-statliga organisationer och organ

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EG) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättning av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Rådets förordning (EG) nr 168/2007 av den 15 februari 2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (EUT L 53, 22.2.2007, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

att delta i övervakningen. Den oberoende övervakningsmekanismen bör inte påverka den övervakning av grundläggande rättigheter som tillhandahålls av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns övervakare av grundläggande rättigheter enligt förordning (EU) 2019/1896, övervakningsmekanismen för övervakning av den operativa och tekniska tillämpningen av det gemensamma europeiska asylsystemet enligt förordning (EU) 2021/2303, den utvärderings- och övervakningsmekanism som inrättats genom rådets förordning (EU) 2022/922⁽¹⁶⁾ och övervakning som utförs av befintliga nationella eller internationella övervakningsorgan. Medlemsstaterna bör granska påstådda kränkningar av de grundläggande rättigheterna under en screening, inbegripet genom att säkerställa att klagomål handläggs snabbt och på ett lämpligt sätt.

- (28) Medlemsstaterna bör förse den oberoende övervakningsmekanismen med lämpliga finansiella medel.
- (29) Det förhållande att det finns rättsmedel i enskilda fall eller nationella system som övervakar screeningens effektivitet är inte i sig tillräckligt för att uppfylla kraven om övervakning av grundläggande rättigheter enligt denna förordning.
- (30) Screeningmyndigheterna bör fylla i ett screeningformulär. Formuläret bör översändas på ett lämpligt sätt, inbegripet med hjälp av digitala verktyg, till de myndigheter som registrerar ansökningar om internationellt skydd eller till de myndigheter som är behöriga för återvändandeförfaranden, beroende på vilken myndighet personen hänvisas till.
- (31) Denna förordning bör inte påverka åtgärder som vidtas i enlighet med nationell rätt för att fastställa den berörda personens identitet eller bedöma eventuella hot mot den inre säkerheten.
- (32) Informationen i screeningformuläret bör registreras på ett sådant sätt att den kan bli föremål för administrativ och rättslig prövning under efterföljande asyl- eller återvändandeförfaranden. Den person som genomgår screening bör ha möjlighet att meddela screeningmyndigheterna att uppgifterna i formulären inte är korrekta. Varje sådan upplysning bör registreras i screeningformuläret utan att slutförandet av screeningen försenas.
- (33) Informationen i screeningformuläret bör göras tillgänglig antingen i pappersform eller i ett elektroniskt format för den berörda personen, med undantag för information om sökningar i relevanta databaser för säkerhetskontroller. När det gäller underåriga bör informationen i screeningformuläret lämnas till den eller de vuxna som ansvarar för barnet. När det gäller ensamkommande barn bör informationen i screeningformuläret lämnas till barnets företrädare eller den person som är utbildad för att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande.
- (34) Behandlingen av uppgifter under screeningförfarandet bör alltid ske i enlighet med unionens tillämpliga dataskyddslagstiftning, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹⁷⁾.
- (35) De biometriska uppgifter som tas vid screening bör, tillsammans med de uppgifter som avses i bestämmelserna om insamling och överföring av biometriska uppgifter om personer som ansöker om internationellt skydd, om tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omhändertas i samband med irreguljär passage av en yttre gräns, om tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i en medlemsstat och om tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som landsatts efter en sök- och räddningsinsats i förordning (EU) 2024/1358, överföras till Eurodac, som inrättats genom den förordningen (*Eurodac*), av de behöriga myndigheterna i enlighet med de tidsfrister som föreskrivs i den förordningen.
- (36) Tredjelandsmedborgare som genomgår screening bör genomgå en preliminär hälsokontroll som utförs av kvalificerad medicinsk personal i syfte att fastställa eventuella behov av hälsovård eller isolering av folkhälsoskäl. Kvalificerad medicinsk personal bör kunna besluta, på grundval av de medicinska omständigheterna kring varje enskild tredjelandsmedborgares allmänna tillstånd, att det inte behövs någon ytterligare hälsokontroll under screeningen. Den preliminära hälsokontrollen bör utföras av kvalificerad medicinsk personal som tillhör någon av

⁽¹⁶⁾ Rådets förordning (EU) 2022/922 av den 9 juni 2022 om inrättande och användning av en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av förordning (EU) nr 1053/2013 (EUT L 160, 15.6.2022, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

följande kategorier inom Isco-08-klassificeringen i den internationella standarden för yrkesklassificering som Internationella arbetsorganisationen ansvarar för: 221 läkare, 2221 sjuksköterskor eller 2240 paramedicinska yrkesutövare.

- (37) En preliminär sårbarhetskontroll bör utföras i syfte att identifiera personer med tecken på att vara sårbara, att ha utsatts för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling, eller att vara statslösa, eller personer som kan ha särskilda mottagnings- eller förfarandebeständigheter i den mening som avses i direktiv (EU) 2024/1346 respektive förordning (EU) 2024/1348. Detta bör inte påverka ytterligare bedömningar i efterföljande förfaranden efter avslutad screening. Sårbarhetskontrollen bör utföras av specialiserad personal vid screeningmyndigheterna som är utbildad för det ändamålet.
- (38) Under screeningen bör alla berörda personer garanteras en levnadsstandard som är förenlig med stadgan och ha tillgång till akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt sårbara individer, såsom gravida kvinnor, äldre personer, familjer med ensamstående föräldrar, personer med omedelbart identifierbara fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, personer med synliga psykiska eller fysiska trauman och ensamkommande barn. I fråga om underåriga bör information ges på ett barnvänligt och åldersanpassat sätt. Alla myndigheter som deltar i utförandet av uppgifter med anknytning till screening bör rapportera alla fall av sårbarhet som de har observerat eller fått rapporter om, bör respektera mänsklig värdighet och integritet och bör avstå från diskriminering.
- (39) Eftersom tredjelandsmedborgare som genomgår screening kanske inte har de identitets- och resehandlingar som krävs för laglig passage av den yttre gränsen, bör ett identifierings- eller verifieringsförfarande genomföras som en del av screeningen.
- (40) Den gemensamma databasen för identitetsuppgifter (CIR) inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2019/817⁽¹⁸⁾ och (EU) 2019/818⁽¹⁹⁾ för att underlätta och bidra till en korrekt identifiering av personer som är registrerade i in- och utresesystemet, informationssystemet för viseringar inrättat genom rådets beslut 2004/512/EG⁽²⁰⁾ (VIS), EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240⁽²¹⁾ (Etias), Eurodac och det centraliserade systemet för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816⁽²²⁾ (Ecris-TCN), inbegripet okända personer som inte kan identifiera sig. CIR innehåller därför endast identitetsuppgifter, resehandlingsuppgifter och biometrisk uppgifter som registrerats i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac och Ecris-TCN, logiskt åtskilda. Endast de personuppgifter som är absolut nödvändiga för att utföra en korrekt identitetskontroll lagras i CIR. De personuppgifter som registreras i CIR raderas automatiskt när uppgifterna har raderats i de underliggande systemen. Sökning i CIR ger förutsättningar för en tillförlitlig och uttömmande identifiering av personer eller verifiering av deras identitet genom att göra det möjligt att söka på alla identitetsuppgifter i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac och Ecris-TCN samtidigt på ett snabbt och tillförlitligt sätt, samtidigt som man säkerställer skyddet av uppgifterna och undviker onödig behandling eller dubblering av uppgifter.
- ⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF (EUT L 135, 22.5.2019, s. 27).
- ⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 85).
- ⁽²⁰⁾ Rådets beslut 2004/512/EG av den 8 juni 2004 om inrättande av Informationssystemet för viseringar (VIS) (EUT L 213, 15.6.2004, s. 5).
- ⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1).
- ⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 av den 17 april 2019 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 1).

- (41) För att fastställa eller verifiera identiteten på de personer som genomgår screening bör en verifiering inledas i CIR i den berörda personens närvaro under screeningen. Under denna verifiering bör den berörda personens biometriska uppgifter kontrolleras mot uppgifterna i CIR. Om en persons biometriska uppgifter inte kan användas eller om en sökning med dessa uppgifter misslyckas eller inte ger någon träff, kan sökningen utföras med personens identitetsuppgifter i kombination med resehandlingsuppgifter, om sådana uppgifter finns tillgängliga, eller med uppgifter eller information som den berörda tredjelandsmedborgaren tillhandahållit eller som erhållits från denna. I enlighet med principerna om nödvändighet och proportionalitet, och om sökningen visar att det finns uppgifter om personen lagrade i CIR, bör medlemsstaternas myndigheter ha åtkomst till CIR för att ta del av den personens identitetsuppgifter, resehandlingsuppgifter och biometriska uppgifter, utan att det i CIR anges vilket EU-informationsystem som innehåller uppgifterna.
- (42) Eftersom användningen av CIR för identifieringsändamål genom förordningarna (EU) 2019/817 och (EU) 2019/818 har begränsats till att underlätta och bistå vid en korrekt identifiering av personer som är registrerade i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac och Ecris-TCN i samband med poliskontroller på medlemsstaternas territorium, måste de förordningarna ändras för att anpassa dem till det ytterligare syftet att använda CIR för att identifiera personer eller verifiera deras identitet i samband med screening. Vad gäller förordning (EU) 2019/818 bör en sådan ändring, av skäl som grundar sig på variabel geometri, ske genom en annan förordning än den här förordningen.
- (43) Med hänsyn till att många personer som genomgår screening kan sakna resehandlingar bör screeningmyndigheterna ha tillgång till alla andra relevanta handlingar som innehas av de berörda personerna i fall där dessa personers biometriska uppgifter är oanvändbara eller inte ger någon träff i CIR. Myndigheterna bör också ha rätt att använda uppgifter från dessa handlingar, utöver biometriska uppgifter, för att utföra kontroller mot relevanta databaser.
- (44) Identifiering av personer eller verifiering av deras identitet vid in- och utresekontroller vid gränsövergångsstället och all eventuell sökning i databaserna i samband med gränsövervakning eller poliskontroller i området vid den yttre gränsen eller på territoriet som görs av de myndigheter som hänvisade den berörda personen till screeningen bör betraktas som en del av screeningen och bör inte upprepas, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter som motiverar en sådan upprepning. Insamling av biometriska uppgifter för både identifiering eller verifiering av identitet och registrering i enlighet med kraven i förordning (EU) 2024/1358 bör ske en gång, som en del av screeningen.
- (45) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av artiklarna 11.5 och 12.5 i denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att göra det möjligt för den att närmare fastställa förfarandet och specifikationerna för inhämtande av uppgifter och att specificera förfarandet för samarbete mellan de myndigheter som ansvarar för att genomföra screeningen, Interpols nationella centralbyråer respektive Europols nationella enheter i syfte att fastställa hotet mot den inre säkerheten. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽²³⁾.
- (46) Vid screening bör det också verifieras om de berörda tredjelandsmedborgarnas inresa i unionen skulle kunna utgöra ett hot mot den inre säkerheten.
- (47) Eftersom screening gäller tredjelandsmedborgare som befinner sig vid den yttre gränsen utan att uppfylla inresevillkoren, tredjelandsmedborgare som landsätts efter en sök- och räddningsinsats utan att uppfylla inresevillkoren och tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på medlemsstaternas territorier, bör de säkerhetskontroller som ingår i screeningen åtminstone ligga på samma nivå som de kontroller som utförs med avseende på tredjelandsmedborgare som i förväg ansöker om tillstånd att resa in i unionen för kortare vistelse, oavsett om de omfattas av viseringskrav eller inte.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (48) För tredjelandsmedborgare som på grund av sin nationalitet är undantagna från viseringskravet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 ⁽²⁴⁾ föreskriver förordning (EU) 2018/1240 att de måste ansöka om ett resestillstånd för att komma till unionen för kortare vistelse. Innan de erhåller resestillståndet genomgår de berörda personerna säkerhetskontroller med avseende på de personuppgifter som de anger, genom sökning i ett antal unionsdatabaser, nämligen VIS, Schengens informationssystem inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1860 ⁽²⁵⁾, (EU) 2018/1861 ⁽²⁶⁾ och (EU) 2018/1862 ⁽²⁷⁾ (SIS), in- och utresesystemet, Etias, Europoluppgifter som behandlas för samkörning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 ⁽²⁸⁾, Ecris-TCN, samt Interpol's databas över stulna och förkomna resehandlingar (SLTD) och Interpol's databas över resehandlingar som är föremål för ett meddelande (TDawn). Tredjelandsmedborgare som omfattas av viseringskrav enligt förordning (EU) 2018/1806 genomgår säkerhetskontroller innan en visering utfärdas mot samma databaser som för tredjelandsmedborgare som inte omfattas av det viseringskravet enligt Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 810/2009 ⁽²⁹⁾ och (EG) nr 767/2008 ⁽³⁰⁾.
- (49) Vad gäller personer som genomgår screening bör automatisk verifiering av säkerhetsskäl utföras mot samma system som för personer som ansöker om visering, visering för längre vistelse, uppehållstillstånd inom ramen för VIS eller resestillstånd inom ramen för Etias, nämligen VIS, in- och utresesystemet, Etias, inbegripet Etias bevakningslista som avses i förordning (EU) 2018/1240, SIS, Ecris-TCN med avseende på personer som dömts för terroristbrott och andra former av grova brott, Europoluppgifter som behandlas för samkörning enligt förordning (EU) 2016/794, SLTD och TDawn.
- (50) Sökningar i relevanta databaser av säkerhetsskäl bör utföras på ett sätt som säkerställer att endast de uppgifter som är nödvändiga för att utföra säkerhetskontrollerna inhämtas från dessa databaser. Vad gäller personer som har gjort en ansökan om internationellt skydd vid ett gränsövergångsställe eller i transitzoner bör sökningar i databaser för säkerhetskontrolländamål som en del av screeningen inriktas på de databaser som inte konsulterades vid in- och utresekontrollerna vid de yttre gränserna, så att upprepade sökningar undviks.
- (51) Om det är motiverat bör screening även kunna omfatta verifiering av föremål i tredjelandsmedborgares besittning, i enlighet med nationell rätt. Alla åtgärder som vidtas inom ramen för en säkerhetskontroll bör vara proportionella och respektera den mänskliga värdigheten hos de personer som genomgår screening. De berörda myndigheterna bör säkerställa att de berörda personernas grundläggande rättigheter respekteras, inbegripet rätten till skydd av personuppgifter och yttrandefriheten.
- (52) Eftersom åtkomst till in- och utresesystemet, Etias, VIS och Ecris-TCN är nödvändig för screeningmyndigheterna i syfte att verifiera huruvida personen skulle kunna utgöra ett hot mot den inre säkerheten, bör förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/816 ändras för att täcka in den åtkomsträtten, som för närvarande inte regleras i de förordningarna. Vad gäller förordning (EU) 2019/816 bör en sådan ändring, av skäl som grundar sig på variabel geometri, ske genom en annan förordning än den här förordningen.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 av den 14 november 2018 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav (EUT L 303, 28.11.2018, s. 39).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 312, 7.12.2018, s. 1).

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 (EUT L 312, 7.12.2018, s. 14).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU (EUT L 312, 7.12.2018, s. 56).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex) (EUT L 243, 15.9.2009, s. 1).

⁽³⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (53) Den europeiska sökportal som inrättats genom förordning (EU) 2019/817 (ESP) bör användas för att göra sökningarna i CIR för identifiering eller verifiering av identitet.
- (54) Det bör vara möjligt för screeningmyndigheterna att använda ESP för att göra sökningarna i in- och utresesystemet, Etias, VIS, SIS och Ecris-TCN, Europoluppgifter, SLTD och TDAWN för säkerhetskontroller, beroende på vad som är tillämpligt.
- (55) Sökning i unionens databaser för identifiering eller verifiering av identitet eller för säkerhetskontroller kan motiveras av ett effektivt genomförande av screening och av ett uppnående av samma syften som lett till att var och en av dessa databaser har inrättats, nämligen den effektiva förvaltningen av unionens yttre gränser i samband med den europeiska integrerade gränsförvaltningen.
- (56) Vid en träff för identifiering eller verifiering av identitet eller för en säkerhetskontroll bör screeningmyndigheten kontrollera att de uppgifter som registrerats i EU-informationssystemen eller Europols uppgifter motsvarar de uppgifter som gett upphov till en träff.
- (57) Det bör även vara möjligt för screeningmyndigheterna att kontrollera relevanta nationella databaser i samband med identifiering eller verifiering av identitet eller med säkerhetskontroller i enlighet med nationell rätt.
- (58) För att fullgöra skyldigheten att utföra identifiering eller verifiering av identitet och säkerhetskontroller under screeningen bör de medlemsstater som ännu inte tillämpar vissa bestämmelser i Schengenregelverket fullt ut och därför inte har åtkomst till alla EU-informationssystem och unionsdatabaser ansvara för att utföra identitets- och säkerhetskontroller genom att göra sökningar endast i de system och databaser som de har åtkomst till.
- (59) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att stärka gränskontroll av tredjelandsmedborgare som passerar de yttre gränserna och föreskriva identifiering eller verifiering av identitet av samtliga tredjelandsmedborgare som genomgår screening och sökning i relevanta databaser för att fastställa huruvida tredjelandsmedborgare som genomgår screening kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten och bidra till att de hänvisas till lämpliga förfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (60) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.
- (61) Denna förordning utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG⁽¹⁾. Irland deltar därför inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (62) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG⁽²⁾.

⁽¹⁾ Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).

⁽²⁾ Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).

- (63) När det gäller Schweiz utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG⁽¹³⁾.
- (64) När det gäller Liechtenstein utgör denna förordning, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 A i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU⁽¹⁴⁾.
- (65) När det gäller Cypern utgör denna förordning en akt som utvecklar Schengenregelverket eller som på annat sätt har samband med detta i den mening som avses i artikel 3.1 i 2003 års anslutningsakt.
- (66) När det gäller Cypern föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 866/2004⁽¹⁵⁾ särskilda regler som tillämpas på linjen mellan de områden i Republiken Cypern där Republiken Cyperns regering utövar den faktiska kontrollen och de områden där Republiken Cyperns regering inte utövar den faktiska kontrollen. Även om den linjen inte utgör en yttre gräns ska enligt den här förordningen kontroller av alla personer som passerar linjen via ett godkänt eller icke-godkänt gränsövergångsställe utföras i syfte att bekämpa olaglig invandring av medborgare i tredjeland och att avslöja och förebygga varje säkerhetsrisk. Av detta följer att screening vid den yttre gränsen även får tillämpas på tredjelandsmedborgare som omhändertas i samband med en otillåten passage av den linjen och på personer som har gjort en ansökan om internationellt skydd vid de godkända gränsövergångsställena.
- (67) Danmark, Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein är inte bundna av direktiv (EU) 2024/1346. Mottagningsvillkoren för personer som ansöker om internationellt skydd i dessa stater regleras av nationell lagstiftning som grundas på Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967. Hänvisningar i denna förordning till det direktivet bör när det gäller dessa stater förstås som hänvisningar till motsvarande bestämmelser i nationell rätt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll

Genom denna förordning införs

- a) screening vid medlemsstaternas yttre gränser av tredjelandsmedborgare som, utan att uppfylla de inresevillkor som föreskrivs i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399, har passerat den yttre gränsen på ett otillåtet sätt, har ansökt om internationellt skydd i samband med in- och utresekontroller eller har landsatts efter en sök- och räddningsinsats, innan de hänvisas till lämpligt förfarande, och
- b) screening av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på medlemsstaternas territorium, om det inte finns något som tyder på att dessa tredjelandsmedborgare kontrollerats vid de yttre gränserna, innan de hänvisas till lämpligt förfarande.

⁽¹³⁾ Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19).

⁽¹⁵⁾ Rådets beslut (EG) nr 866/2004 av den 29 april 2004 om en ordning enligt artikel 2 i protokoll nr 10 till anslutningsakten (EUT L 161, 30.4.2004, s. 128).

SV

EUT L, 22.5.2024

Målet med screening ska vara att stärka kontrollen av tredjelandsmedborgare som passerar de yttre gränserna, att identifiera alla tredjelandsmedborgare som genomgår screening och att kontrollera mot relevanta databaser huruvida de personer som genomgår screening skulle kunna utgöra ett hot mot den inre säkerheten. Screening ska också inbegripa preliminära hälsokontroller och kontroller av sårbarhet för att identifiera personer som är i behov av hälso- och sjukvård och personer som kan utgöra ett hot mot folkhälsan samt för att identifiera sårbara personer. Sådana kontroller ska underlätta hänvisningen av dessa personer till det tillämpliga förfarandet.

I denna förordning föreskrivs också en oberoende övervakningsmekanism i varje medlemsstat för att övervaka efterlevnaden av unionsrätten och internationell rätt, inbegripet Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), under screeningen.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *hot mot folkhälsan*: hot mot folkhälsan enligt definitionen i artikel 2.21 i förordning (EU) 2016/399.
2. *verifiering*: verifiering enligt definitionen i artikel 4.5 i förordning (EU) 2019/817.
3. *identifiering*: identifiering enligt definitionen i artikel 4.6 i förordning (EU) 2019/817.
4. *tredjelandsmedborgare*: tredjelandsmedborgare enligt definitionen i artikel 2.6 i förordning (EU) 2016/399.
5. *statslös person*: en person som inte betraktas som medborgare av någon stat enligt tillämpningen av dess rätt.
6. *Europoluppgifter*: Europoluppgifter enligt definitionen i artikel 4.16 i förordning (EU) 2019/817.
7. *företrädare*: en fysisk person eller en organisation, däribland en offentlig myndighet, utsedd av de behöriga myndigheterna eller organen för att, i förekommande fall, företräda, bistå och agera till förmån för ett ensamkommande barn.
8. *biometriska uppgifter*: biometriska uppgifter enligt definitionen i artikel 4.11 i förordning (EU) 2019/817.
9. *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person under 18 år.
10. *screeningmyndigheter*: alla behöriga myndigheter som genom nationell rätt har utsetts att utföra en eller flera av uppgifterna enligt denna förordning, med undantag för de hälsokontroller som avses i artikel 12.1.
11. *ensamkommande barn*: en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan en medföljande vuxen som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för honom eller henne, så länge en sådan underårig inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, inklusive en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlänt till en medlemsstats territorium.
12. *förvar*: en medlemsstats kvarhållande av en sökande inom en särskild anläggning där den sökande är fråntagen sin rörelsefrihet.
13. *Interpols databaser*: Interpols databaser enligt definitionen i artikel 4.17 i förordning (EU) 2019/817.
14. *sök- och räddningsinsats*: en sök- och räddningsinsats i den mening som avses i den internationella sjöräddningskonvention som antogs i Hamburg i Tyskland den 27 april 1979.

Artikel 3

Grundläggande rättigheter

Vid tillämpningen av denna förordning ska medlemsstaterna handla i full överensstämmelse med relevant unionsrätt, inbegripet stadgan, relevant internationell rätt, inbegripet Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, med de skyldigheter som följer av tillträde till internationellt skydd, särskilt principen om *non-refoulement*, och med de grundläggande rättigheterna.

Artikel 4

Koppling till andra rättsliga instrument

1. För tredjelandsmedborgare som genomgår screening och som har gjort en ansökan om internationellt skydd
 - a) ska registreringen av den ansökan om internationellt skydd som gjorts i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 regleras av artikel 27 i den förordningen, och
 - b) ska tillämpningen av de gemensamma normerna för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd i direktiv (EU) 2024/1346 regleras av artikel 3 i det direktivet.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8.7 i denna förordning ska direktiv 2008/115/EG eller nationella bestämmelser som är förenliga med direktiv 2008/115/EG tillämpas först efter det att screeningen har avslutats, med undantag för den screening som avses i artikel 7 i denna förordning, där det direktivet eller nationella bestämmelser som är förenliga med det direktivet ska tillämpas parallellt med den screening som avses i artikel 7 i denna förordning.

Artikel 5

Screening vid den yttre gränsen

1. Den screening som föreskrivs i denna förordning ska tillämpas på alla tredjelandsmedborgare, oavsett om de har gjort en ansökan om internationellt skydd eller inte, som inte uppfyller inresevillkoren i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399 och som
 - a) omhändertags i samband med en otillåten passage av en medlemsstats yttre gräns landvägen, sjövägen eller luftvägen, med undantag för tredjelandsmedborgare för vilka den berörda medlemsstaten inte är skyldig att ta biometrisk uppgifter enligt artikel 22.1 och 22.4 i förordning (EU) 2024/1358 av andra skäl än deras ålder, eller
 - b) landsätts på en medlemsstats territorium efter en sök- och räddningsinsats.
2. Den screening som föreskrivs i denna förordning ska tillämpas på alla tredjelandsmedborgare som har gjort en ansökan om internationellt skydd vid gränsövergångsställen vid de yttre gränserna eller i transitzoner och som inte uppfyller inresevillkoren i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399.
3. Tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa enligt artikel 6.5 i förordning (EU) 2016/399 ska inte genomgå screening. Tredjelandsmedborgare som beviljas tillstånd till inresa enligt artikel 6.5 c i den förordningen och som gör en ansökan om internationellt skydd ska dock genomgå screening.

Om det under screeningen framkommer att den berörda tredjelandsmedborgaren uppfyller inresevillkoren i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399 ska screeningen av den tredjelandsmedborgaren avslutas.

Screeningen får avbrytas om de berörda tredjelandsmedborgarna lämnar medlemsstaternas territorium för att återvända till sitt ursprungsland, hemvistland eller till ett annat tredjeland till vilket de berörda tredjelandsmedborgarna frivilligt beslutar sig för att återvända och återvändandet av dessa tredjelandsmedborgare godtas.

SV

EUT L, 22.5.2024

*Artikel 6***Tillstånd att resa in på en medlemsstats territorium**

Under pågående screening ska de personer som avses i artikel 5.1 och 5.2 inte ges tillstånd att resa in på en medlemsstats territorium. Medlemsstaterna ska i sin nationella rätt fastställa bestämmelser för att säkerställa att de personer som avses i artikel 5.1 och 5.2 hålls tillgängliga för de myndigheter som ansvarar för att genomföra screeningen på de platser som avses i artikel 8 under den tid som screeningen pågår, i syfte att förebygga varje risk för avvikande, potentiella hot mot den inre säkerheten som ett sådant avvikande kan medföra eller potentiella hot mot folkhälsan som ett sådant avvikande kan medföra.

*Artikel 7***Screening inom territoriet**

1. Medlemsstaterna ska genomföra screening av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt inom deras territorium endast om sådana tredjelandsmedborgare har passerat en yttre gräns för att resa in på medlemsstaternas territorium på ett otillåtet sätt och inte redan har genomgått screening i en medlemsstat. Medlemsstaterna ska i sin nationella rätt fastställa bestämmelser för att säkerställa att dessa tredjelandsmedborgare hålls tillgängliga för de myndigheter som ansvarar för att genomföra screeningen under den tid som screeningen pågår, i syfte att förebygga varje risk för avvikande och potentiella hot mot den inre säkerheten som ett sådant avvikande kan medföra.

2. Medlemsstaterna får avstå från att genomföra screening i enlighet med punkt 1 om en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium omedelbart efter omhändertagandet skickas tillbaka till en annan medlemsstat enligt bilaterala avtal eller arrangemang eller enligt en bilateral samarbetsram. I ett sådant fall är det den medlemsstat till vilken den berörda tredjelandsmedborgaren har sänts tillbaka som ska genomföra screeningen.

3. Artikel 5.3 andra och tredje styckena ska vara tillämpliga på screening i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

*Artikel 8***Krav rörande screening**

1. I de fall som avses i artikel 5 ska screening genomföras vid de lämpliga platser som anvisats av varje medlemsstat, som vanligtvis är belägna vid eller i närheten av de yttre gränserna, eller på andra platser inom dess territorium.

2. I de fall som avses i artikel 7 ska screening genomföras på en lämplig plats som anvisats av varje medlemsstat inom en medlemsstats territorium.

3. I de fall som avses i artikel 5 i denna förordning ska screening genomföras utan dröjsmål och under alla omständigheter slutföras inom sju dagar från det att den berörda personen omhändertas i området vid den yttre gränsen, landsätts på den berörda medlemsstatens territorium eller finner sig vid gränsövergångsstället. För personer som avses i artikel 5.1 a i denna förordning på vilka artikel 23.1 och 23.4 i förordning (EU) 2024/1358 är tillämplig gäller att om dessa personer fysiskt uppehåller sig vid den yttre gränsen i mer än 72 timmar, ska screeningen av dem genomföras därefter och screeningperioden förkortas till fyra dagar.

4. Den screening som avses i artikel 7 ska genomföras utan dröjsmål och under alla omständigheter slutföras inom tre dagar från omhändertagandet av tredjelandsmedborgaren.

5. Screeningens ska inbegripa följande delar:

- a) En preliminär hälsokontroll i enlighet med artikel 12.
- b) En preliminär sårbarhetskontroll i enlighet med artikel 12.
- c) Identifiering eller verifiering av identitet i enlighet med artikel 14.
- d) registrering av biometrisk data i enlighet med [artiklarna 15, 22 och 24 i förordning (EU) 2024/1358, om det inte redan har skett.

- e) En säkerhetskontroll i enlighet med artiklarna 15 och 16.
- f) Ifyllande av ett screeningformulär i enlighet med artikel 17.
- g) Hänvisning till lämpligt förfarande i enlighet med artikel 18.

6. Organisationer och personer som tillhandahåller rådgivning ska ha faktiskt tillträde till tredjelandsmedborgarna under pågående screening. Medlemsstaterna får införa begränsningar av denna tillgång på grundval av nationell rätt om sådana begränsningar är objektivt nödvändiga av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa förvaltningen av ett gränsövergångsställe eller en anläggning där screening utförs, under förutsättning att sådant tillträde därigenom inte allvarligt begränsas eller helt omöjliggörs.

7. De relevanta reglerna om förvar i direktiv 2008/115/EG ska vara tillämpliga under screeningen på tredjelandsmedborgare som inte har gjort någon ansökan om internationellt skydd.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla personer som genomgår screening får en levnadsstandard som garanterar deras uppehälle, skyddar deras fysiska och psykiska hälsa och respekterar deras rättigheter enligt stadgan.

9. Medlemsstaterna ska utse screeningmyndigheter och säkerställa att dessa myndigheters personal som genomför screening har tillräckliga kunskaper och har fått den utbildning som krävs i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) 2016/399.

Medlemsstaterna ska säkerställa att kvalificerad medicinsk personal genomför den preliminära hälsokontroll som föreskrivs i artikel 12 och att specialiserad personal vid screeningmyndigheterna som är utbildad för det ändamålet genomför den preliminära sårbarhetskontrollen enligt den artikeln. De nationella barnskyddsmyndigheterna och de nationella myndigheter som ansvarar för att upptäcka och identifiera offer för människohandel eller liknande mekanismer ska också involveras i dessa kontroller vid behov.

Medlemsstaterna ska också säkerställa att endast vederbörligen bemyndigad personal vid de screeningmyndigheter som ansvarar för identifiering eller verifiering av identitet och för säkerhetskontrollen har tillgång till de uppgifter, system och databaser som föreskrivs i artiklarna 14 och 15.

Medlemsstaterna ska sätta in lämplig personal och tillräckliga resurser för att genomföra screeningen på ett effektivt sätt.

Screeningmyndigheterna får vid utförandet av screening bistås eller stödjas av experter eller sambandsmän och enheter som utplaceras av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens asylbyrå inom ramen för deras mandat, förutsatt att sådana experter eller sambandsmän och enheter har relevant utbildning, enligt vad som avses i första och andra styckena.

Artikel 9

Skyldigheter för tredjelandsmedborgare som genomgår screening

1. Under pågående screening ska de tredjelandsmedborgare som genomgår screening hållas tillgängliga för screeningmyndigheterna.
2. Tredjelandsmedborgare ska
 - a) uppges sitt namn, födelsedatum, kön och nationalitet och tillhandahålla handlingar och information i förekommande fall som kan styrka dessa uppgifter,
 - b) lämna biometriska uppgifter enligt vad som anges i förordning (EU) 2024/1358.

Artikel 10

Övervakning av grundläggande rättigheter

1. Medlemsstaterna ska anta relevanta bestämmelser för utredning av anklagelser om bristande respekt för grundläggande rättigheter i samband med screening.

Medlemsstaterna ska, vid behov, säkerställa hänskjutande för inledande av civil- eller straffrättsliga förfaranden vid bristande respekt för eller efterlevnad av grundläggande rättigheter, i enlighet med nationell rätt.

2. Varje medlemsstat ska tillhandahålla en oberoende övervakningsmekanism i enlighet med kraven i denna artikel, som ska

- a) övervaka efterlevnaden av unionsrätten och internationell rätt, inbegripet stadgan, särskilt vad gäller tillgång till asylförfarandet, principen om *non-refoulement*, barnets bästa och relevanta regler om förvar, inbegripet relevanta bestämmelser om förvar i nationell rätt, under screeningen, och
- b) säkerställa att motiverade anklagelser om bristande respekt för grundläggande rättigheter i all relevant verksamhet i samband med screening hanteras på ett effektivt sätt och utan onödigt dröjsmål, vid behov inleda utredningar om sådana anklagelser och övervaka hur sådana utredningar framskrider.

Den oberoende övervakningsmekanismen ska omfatta all medlemsstaternas verksamhet vid genomförandet av denna förordning.

Den oberoende övervakningsmekanismen ska ha befogenhet att utfärda årliga rekommendationer till medlemsstaterna.

Medlemsstaterna ska införa lämpliga skyddsåtgärder för att garantera den oberoende övervakningsmekanismens oberoende. Nationella ombudsmän och nationella människorättsinstitutioner, däribland nationella förebyggande mekanismer som inrättats enligt det fakultativa tilläggsprotokollet till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning från 1984, ska delta i driften av den oberoende övervakningsmekanismen och får utses att utföra alla eller delar av den oberoende övervakningsmekanismens uppgifter. Den oberoende övervakningsmekanismen får också involvera relevanta internationella och icke-statliga organisationer och offentliga organ som är oberoende av de myndigheter som genomför screening. I den mån en eller flera av dessa institutioner, organisationer eller organ inte är direkt delaktiga i den oberoende övervakningsmekanismen ska den oberoende övervakningsmekanismen inleda och upprätthålla nära förbindelser med dem. Den oberoende övervakningsmekanismen ska inleda och upprätthålla nära förbindelser med nationella dataskyddsmyndigheter och Europeiska datatillsynsmannen.

Den oberoende övervakningsmekanismen ska utföra sina uppgifter på grundval av kontroller på plats och slumpmässiga och oanmälda kontroller.

Medlemsstaterna ska ge den oberoende övervakningsmekanismen tillträde till alla relevanta platser, inbegripet mottagnings- och förvarsanläggningar, och tillgång till personer och handlingar, i den mån detta är nödvändigt för att den oberoende övervakningsmekanismen ska kunna fullgöra de skyldigheter som fastställs i denna artikel. Tillträde till relevanta platser och tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska endast ges till personer som handlar för den oberoende övervakningsmekanismens räkning och för vilka ett lämpligt säkerhetsgodkännande har utfärdats av en behörig myndighet i enlighet med nationell rätt.

Byrån för grundläggande rättigheter ska utfärda allmänna riktlinjer till medlemsstaterna om inrättandet av en övervakningsmekanism och om dess oberoende funktion. Medlemsstaterna får begära att byrån för grundläggande rättigheter bistår dem i utvecklingen av deras oberoende övervakningsmekanism, inbegripet skyddsåtgärder för sådana mekanismers oberoende, samt övervakningsmetoderna och lämpliga utbildningsprogram.

Kommissionen ska beakta de oberoende övervakningsmekanismernas resultat vid dess bedömning av den effektiva tillämpningen och det effektiva genomförandet av stadgan enligt artikel 15.1 i och bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 ⁽¹⁶⁾.

3. Den oberoende övervakningsmekanism som avses i punkt 2 i denna artikel ska inte påverka den övervakningsmekanism för övervakning av den operativa och tekniska tillämpningen av det gemensamma europeiska asylsystemet som avses i artikel 14 i förordning (EU) 2021/2303 och den roll som övervakare av grundläggande rättigheter spelar när det gäller att övervaka respekten för grundläggande rättigheter i all verksamhet som bedrivs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån enligt artikel 80 i förordning (EU) 2019/1896.

4. Medlemsstaterna ska förse den oberoende övervakningsmekanism som avses i punkt 2 med lämpliga finansiella medel.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159).

Artikel 11

Rätten till information

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tredjelandsmedborgare som genomgår screening ges information om:
 - a) syftet med, tidsåtgången för och de olika delarna av screeningen samt det sätt på vilket den utförs och dess möjliga resultat,
 - b) rätten att ansöka om internationellt skydd och tillämpliga regler för ansökan om internationellt skydd, i förekommande fall under de omständigheter som anges i artikel 30 i förordning (EU) 2024/1348, och, för de tredjelandsmedborgare som har gjort en ansökan om internationellt skydd, de skyldigheter och konsekvenser vid bristande efterlevnad som fastställs i artiklarna 17 och 18 i förordning (EU) 2024/1351.
 - c) tredjelandsmedborgares rättigheter och skyldigheter under screeningen, inbegripet deras skyldigheter enligt artikel 9 och möjligheten att kontakta och bli kontaktad av de organisationer och personer som avses i artikel 8.6,
 - d) registrerade rättigheter enligt unionens tillämpliga dataskyddslagstiftning, särskilt förordning (EU) 2016/679.
2. Medlemsstaterna ska också, vid behov, säkerställa att tredjelandsmedborgare som genomgår screening ges information om följande:
 - a) Tillämpliga regler om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa enligt förordning (EU) 2016/399 samt andra villkor för inresa, vistelse och bosättning i den berörda medlemsstaten, i den mån som den informationen inte redan har lämnats.
 - b) Skyldigheten att återvända i enlighet med direktiv 2008/115/EG och möjligheterna att delta i ett program som tillhandahåller logistiskt, ekonomiskt och annat materiellt eller icke-finansiellt bistånd i syfte att stödja frivillig avresa.
 - c) Villkoren för omfördelning i enlighet med artikel 67 i förordning (EU) 2024/1351 eller en annan befintlig solidaritetsmekanism.
3. Den information som tillhandahålls under screeningen ska ges på ett språk som tredjelandsmedborgaren förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Informationen ska lämnas skriftligen, i pappersform eller i ett elektroniskt format, och, om det är nödvändigt, muntligen, med hjälp av tolktjänster. I fråga om underåriga ska informationen lämnas på ett barnvänligt och åldersanpassat sätt och med deltagande av den företrädare eller person som avses i artikel 13.2 och 13.3. Screeningmyndigheterna får vidta de åtgärder som behövs för tillgång till kulturmedlingstjänster som kan underlätta tillgång till förfarandet för internationellt skydd.
4. Medlemsstaterna får tillåta relevanta och behöriga nationella, internationella och icke-statliga organisationer och organ att förse tredjelandsmedborgare med information som avses i denna artikel under screeningen i enlighet med nationell rätt.

Artikel 12

Preliminära hälsokontroller och sårbarhet

1. Tredjelandsmedborgare som genomgår screening enligt artiklarna 5 och 7 ska genomgå en preliminär hälsokontroll som ska utföras av kvalificerad medicinsk personal i syfte att fastställa eventuella behov av hälsovård eller isolering av folkhälsoskäl. Kvalificerad medicinsk personal får besluta, på grundval av de medicinska omständigheterna kring varje enskild tredjelandsmedborgares allmänna tillstånd, att det inte behövs någon ytterligare hälsokontroll under screeningen. Tredjelandsmedborgare som genomgår screening enligt artiklarna 5 och 7 ska ha tillgång till akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar.
2. Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 24 i förordning (EU) 2024/1348, får, för de tredjelandsmedborgare som har ansökt om internationellt skydd, den hälsokontroll som avses i punkt 1 i den här artikeln ingå i den hälsoundersökning som avses i artikel 24 i den förordningen.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. Tredjelandsmedborgare som genomgår screening enligt artiklarna 5 och 7 ska genomgå en preliminär sårbarhetskontroll av specialiserad personal vid screeningmyndigheterna som är utbildad för det ändamålet, i syfte att identifiera om en tredjelandsmedborgare kan vara en statslös person, sårbar eller ett offer för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling, eller har särskilda behov i den mening som avses i direktiv 2008/115/EG, artikel 25 i direktiv (EU) 2024/1346 och artikel 20 i förordning (EU) 2024/1348. Vid sårbarhetskontrollen kan screeningmyndigheterna bistås av icke-statliga organisationer och i förekommande fall av kvalificerad medicinsk personal.

4. Om det finns tecken på sårbarhet eller särskilda mottagande- eller förfarandebehov ska den berörda tredjelandsmedborgaren i god tid få lämpligt stöd vid lämpliga anläggningar med hänsyn till vederbörandes fysiska och psykiska hälsa. När det gäller underåriga ska stöd ges på ett barnvänligt och åldersanpassat sätt av personal som är utbildad och kvalificerad att hantera underåriga, i samarbete med nationella barnskyddsmyndigheter.

5. Utan att det påverkar den bedömning av särskilda mottagandebehov som krävs enligt direktiv (EU) 2024/1346, den bedömning av särskilda förfarandebehov som krävs enligt förordning (EU) 2024/1348 och den sårbarhetskontroll som krävs enligt direktiv 2008/115/EG, får den preliminära sårbarhetskontroll som avses i punkterna 3 och 4 i denna artikel ingå i de sårbarhetsbedömningar och särskilda förfarandebestämningar som föreskrivs i den förordningen och de direktiven.

Artikel 13

Garantier för underåriga

1. Under screeningen ska barnets bästa alltid komma i främsta rummet i enlighet med artikel 24.2 i Europeiska unionens stadga.

2. Underåriga ska under screeningen åtföljas av en vuxen familjemedlem, om en sådan familjemedlem finns närvarande.

3. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt vidta åtgärder för att säkerställa att ensamkommande barn åtföljs och bistås under screeningen på ett barnvänligt och åldersanpassat sätt och på ett språk som barnet förstår, av en företrädare eller, om någon företrädare inte har utsetts, av en person som är utbildad för att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande. Den personen ska vara den person som utsetts att tjänstgöra tillfälligt som företrädare enligt direktiv (EU) 2024/1346, om en sådan person har utsetts enligt det direktivet.

Företrädaren ska ha nödvändig kompetens och sakkunskap, även i fråga om omhändertagande av underåriga och deras särskilda behov. Företrädaren ska agera i syfte att värna barnets bästa och allmänna välbefinnande, så att det ensamkommande barnet kan åtnjuta rättigheterna och fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning.

4. Den person som ansvarar för att åtfölja och bistå ett ensamkommande barn i enlighet med punkt 3 får inte vara en person som ansvarar för någon del av screeningen, ska agera oberoende och får inte ta emot order från vare sig personer som ansvarar för screeningen eller från screeningmyndigheterna. Dessa personer ska utföra sina uppgifter i enlighet med principen om barnets bästa och ska ha den sakkunskap och utbildning som krävs för detta ändamål. För att säkerställa barnets välbefinnande och sociala utveckling ska den personen bytas ut endast när det är nödvändigt.

5. Medlemsstaterna ska ge en företrädare eller person som avses i punkt 3 ansvar för ett proportionellt och begränsat antal ensamkommande barn, under normala omständigheter, högst trettio ensamkommande barn samtidigt, för att säkerställa att den företrädaren kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

6. Det faktum att en företrädare eller en person som tjänstgör tillfälligt som företrädare enligt direktiv (EU) 2024/1346 inte har utsetts får inte hindra ett ensamkommande barn från att utöva rätten att ansöka om internationellt skydd.

Artikel 14

Identifiering eller verifiering av identitet

1. I den mån det inte redan har skett i samband med tillämpningen av artikel 8 i förordning (EU) 2016/399 ska identiteten på tredjelandsmedborgare som genomgår screening enligt artikel 5 eller 7 i den här förordningen verifieras eller fastställas i förekommande fall med hjälp av

- a) identitetshandlingar, resehandlingar eller annan dokumentation,
- b) uppgifter eller information som tillhandahållits av eller erhållits från den berörda tredjelandsmedborgaren, och
- c) biometriska uppgifter.

2. För identifiering och verifiering av identitet enligt punkt 1 i denna artikel ska screeningmyndigheterna med hjälp av sådana uppgifter eller sådan information som avses i den punkten utföra en sökning i den gemensamma databasen för identitetsuppgifter som inrättats genom förordningarna (EU) 2019/817 och (EU) 2019/818 (CIR) enligt artikel 20a i förordning (EU) 2019/817 och artikel 20a i förordning (EU) 2019/818, Schengens informationssystem som inrättats genom förordningarna (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861 och (EU) 2018/1862 (SIS) och i förekommande fall nationella databaser som tillämpas i enlighet med nationell rätt. Biometriska uppgifter för en tredjelandsmedborgare som genomgår screening ska tas endast en gång för både identifiering eller verifiering av identitet av den personen och registrering i Eurodac av den personen i enlighet med artiklarna 15.1 b, 22, 23 och 24 i förordning (EU) 2024/1358, beroende på vad som är tillämpligt.

3. Sökning i CIR enligt punkt 2 i denna artikel ska göras med hjälp av den europeiska sökportalen i enlighet med kapitel II i förordning (EU) 2019/817 och kapitel II i förordning (EU) 2019/818. Om det är tekniskt omöjligt att använda ESP för att söka i ett eller flera EU-informationssystem eller i CIR ska första stycket i denna punkt inte gälla och screeningmyndigheterna ska ha åtkomst direkt till EU-informationssystemen eller CIR. Denna punkt påverkar inte screeningmyndigheternas åtkomst till SIS, där det ska förbli frivilligt att använda ESP.

4. Om tredjelandsmedborgarens biometriska uppgifter inte kan användas eller om sökningen med användning av de uppgifter som avses i punkt 2 misslyckas eller inte ger några träffar, ska sökningen utföras med användning av tredjelandsmedborgarens identitetsuppgifter, i kombination med eventuella uppgifter i identitetshandlingar, resehandlingar eller andra handlingar, eller med någon av de uppgifter eller den information som avses i punkt 1 b.

5. Sökningar i SIS med biometriska uppgifter ska utföras i enlighet med artikel 33 i förordning (EU) 2018/1861 och artikel 43 i förordning (EU) 2018/1862.

6. Kontrollerna ska om möjligt också omfatta verifiering av minst ett av de biometriska kännetecknen i en identitetshandling, resehandling eller annan handling.

Artikel 15

Säkerhetskontroll

1. Tredjelandsmedborgare som genomgår screening enligt artikel 5 eller 7 ska genomgå en säkerhetskontroll för att verifiera om de skulle kunna utgöra ett hot mot den inre säkerheten. Denna säkerhetskontroll får omfatta både tredjelandsmedborgaren och föremål i vederbörandes besittning. Den berörda medlemsstatens lagstiftning ska vara tillämplig på alla sökningar som görs.

2. I syfte att utföra den säkerhetskontroll som avses i punkt 1 i denna artikel, och i den mån det ännu inte har gjorts under de kontroller som avses i artikel 8.3 i förordning (EU) 2016/399, ska sökningar göras enligt artikel 16 i den här förordningen i relevanta unionsdatabaser, särskilt SIS, in- och utresesystemet inrättat genom förordning (EU) 2017/2226, EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd inrättat genom förordning (EU) 2018/1240 (Etias), inbegripet Etias bevakningslista enligt artikel 34 i förordning (EU) 2018/1240, informationssystemet för viseringar inrättat genom beslut 2004/512/EG (VIS), och det centraliserade systemet för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer inrättat genom förordning (EU) 2019/816 (Ecris-TCN), Europoluppgifter som behandlas för det ändamål som avses i artikel 18.2 a i förordning (EU) 2016/794, och Interpols databaser. Sökningar får också göras för det ändamålet i relevanta nationella databaser.

SV

EUT L, 22.5.2024

3. När det gäller sökningar i in- och utresesystemet, Etias, med undantag för Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i förordning (EU) 2018/1240, och VIS enligt punkt 2 i den här artikeln ska de inhämtade uppgifterna begränsas till angivande av nekad inresa, nekande, ogiltigförklaring eller återkallande av resetillstånd eller beslut om att vägra, upphäva eller återkalla en visering, en visering för längre vistelse eller ett uppehållstillstånd, som är baserade på säkerhetsskäl.

Vid en träff i SIS ska den screeningmyndighet som utför sökningen ha åtkomst till uppgifterna i registreringen.

4. När det gäller sökningar i Ecris-TCN ska de uppgifter som hämtas begränsas till fällande domar med anknytning till terroristbrott och andra former av grova brott som avses i artikel 5.1 c i förordning (EU) 2019/816.

5. Vid behov ska kommissionen anta genomförandeakter som närmare fastställer förfarandet och specifikationerna för inhämtande av uppgifter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 19.2.

Artikel 16

Åtgärder för identifiering och säkerhetskontroller

1. De sökningar som föreskrivs i artiklarna 14.2 och 15.2 får, för sökningar som rör EU-informationssystemen, Europoluppgifter, Interpols databaser, göras med hjälp av ESP i enlighet med kapitel II i förordning (EU) 2019/817 och kapitel II i förordning (EU) 2019/818.

2. Om en sökning enligt artikel 15.2 ger en träff mot uppgifter i något av EU-informationssystemen, ska screeningmyndigheterna ha åtkomst för att konsultera de uppgifter som motsvarar denna träff i respektive EU-informationssystem enligt de villkor som fastställs i de rättsakter där sådan åtkomst regleras.

3. När en träff erhålls efter en sökning i SIS ska screeningmyndigheterna genomföra de förfaranden som anges i förordningarna (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861 eller (EU) 2018/1862, inbegripet samråd med den registrerande medlemsstaten via Sirenekontoren som avses i artikel 7.2 i förordning (EU) 2018/1861 och i artikel 7.2 i förordning (EU) 2018/1862.

4. Om en tredjelandsmedborgares personuppgifter motsvarar en person vars uppgifter är registrerade i Ecris-TCN och flaggade i enlighet med artikel 5.1 c i förordning (EU) 2019/816 får uppgifterna endast användas för den säkerhetskontroll som avses i artikel 15 i den här förordningen och för sökning i de nationella kriminalregistren, vilket ska ske i enlighet med artikel 7c i den förordningen. Sökningar ska genomföras i nationella kriminalregister innan ett yttrande avges enligt artikel 7c i den förordningen.

5. Om en sökning i enlighet med artikel 15.2 visar en överensstämmelse med Europoluppgifter ska ett automatiskt meddelande som innehåller de uppgifter som använts för sökningen översändas till Europol i enlighet med förordning (EU) 2016/794 så att Europol vid behov kan vidta lämpliga uppföljningsåtgärder, med hjälp av de kommunikationskanaler som föreskrivs i den förordningen.

6. Sökningar i Interpols databaser enligt artikel 15.2 i denna förordning ska utföras i enlighet med artiklarna 9.5 och 72.1 i förordning (EU) 2019/817. Om det inte är möjligt att genomföra sådana sökningar på ett sådant sätt att ingen information avslöjas för ägaren till Interpolregistreringen, får screeningen inte omfatta sökning i Interpols databaser.

7. När en träff erhålls i Etias bevakningslista som avses i artikel 34 i förordning (EU) 2018/1240 ska artikel 35a i den förordningen tillämpas.

8. Vid behov ska kommissionen anta genomförandeakter för att specificera förfarandet för samarbete mellan de myndigheter som ansvarar för att genomföra screening, Interpols nationella centralbyråer respektive Europolns nationella myndigheter i syfte att fastställa hotet mot den inre säkerheten. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 19.2.

Artikel 17

Screeningformulär

1. Screeningmyndigheterna ska för de personer som avses i artiklarna 5 och 7 fylla i ett formulär innehållande följande:

- a) Namn, födelsedatum, födelseort och kön.
- b) Uppgifter om nationalitet eller statslöshet, bosättningsländer före ankomst och talade språk.
- c) Skäl till att screening utfördes.
- d) Uppgifter om den preliminära hälsokontroll som gjordes i enlighet med artikel 12.1, inbegripet i de fall där, på grundval av de medicinska omständigheterna kring varje enskild tredjelandsmedborgares allmänna tillstånd, ingen ytterligare hälsokontroll behövdes.
- e) Relevanta uppgifter om den preliminära sårbarhetskontroll som genomfördes i enlighet med artikel 12.3, framför allt identifierad sårbarhet eller identifierade särskilda mottagande- eller förfarandebehov.
- f) Uppgift om huruvida den berörda tredjelandsmedborgaren har gjort en ansökan om internationellt skydd.
- g) Uppgifter från den berörda tredjelandsmedborgaren om huruvida han eller hon har familjemedlemmar som befinner sig på någon medlemsstats territorium.
- h) Uppgift om huruvida sökningen i relevanta databaser i enlighet med artikel 15 ledde till en träff.
- i) Uppgift om huruvida den berörda tredjelandsmedborgaren har fullgjort sin skyldighet att samarbeta i enlighet med artikel 9.

2. I förekommande fall ska det formulär som avses i punkt 1 innehålla följande:

- a) Skälen till den irreguljära ankomsten eller inresan.
- b) Information om resvägar, inklusive avreseort, tidigare bosättningsorter, tredjeländer som fungerat som transitländer, tredjeländer där internationellt skydd kan ha sökts eller beviljats samt den avsedda destinationen inom unionen.
- c) De rese- och identitetshandlingar som tredjelandsmedborgarna medförde.
- d) Eventuella synpunkter och annan relevant information, däribland all därmed sammanhängande information i fall av misstänkt människosmuggling eller människohandel.

3. Informationen i det formulär som avses i punkt 1 ska registreras på ett sådant sätt att den kan bli föremål för administrativ och rättslig prövning under efterföljande asyl- eller återvändandeförfaranden.

Det ska anges huruvida de uppgifter som avses i punkt 1 a och b bekräftas av screeningmyndigheterna eller uppges av den berörda personen.

Uppgifterna i formuläret ska göras tillgängliga antingen i pappersform eller i ett elektroniskt format för den berörda personen. De uppgifter som avses i punkt 1 h i denna artikel ska vara maskerade. Innan formuläret översänds till de relevanta myndigheter som avses i artikel 18.1–18.4 ska den person som genomgår screening ha möjlighet att meddela att uppgifterna i formuläret inte är korrekta. Screeningmyndigheterna ska registrera varje sådan upplysning under de relevanta uppgifterna enligt den här artikeln.

Artikel 18

Slutförande av screeningen

1. När screeningen har slutförts, eller senast när de tidsfrister som fastställs i artikel 8 i denna förordning löper ut, ska tredjelandsmedborgare som avses i artikel 5.1 i denna förordning och som inte har gjort någon ansökan om internationellt skydd hänvisas till de myndigheter som är behöriga att tillämpa förfaranden som är förenliga med direktiv 2008/115/EG, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6.5 i förordning (EU) 2016/399.

Det formulär som avses i artikel 17 ska översändas till de relevanta myndigheter som tredjelandsmedborgaren hänvisas till.

2. Tredjelandsmedborgare som avses i artiklarna 5 och 7 som har gjort en ansökan om internationellt skydd ska hänvisas till de myndigheter som är behöriga att registrera ansökningar om internationellt skydd.

3. Om tredjelandsmedborgaren ska omfördelas i enlighet med artikel 67 i förordning (EU) 2024/1351 eller någon annan befintlig solidaritetsmekanism ska vederbörande hänvisas till de relevanta myndigheterna i de berörda medlemsstaterna tillsammans med det formulär som avses i artikel 17 i den här förordningen.

4. De tredjelandsmedborgare som avses i artikel 7 i denna förordning som inte har gjort någon ansökan om internationellt skydd ska fortsätta att vara föremål för återvändandeförfaranden som är förenliga med direktiv 2008/115/EG.

5. Screeningen avslutas om tredjelandsmedborgare som avses i artiklarna 5.1, 5.2 och 7 i denna förordning hänvisas till lämpligt förfarande för internationellt skydd, till ett förfarande som är förenligt med direktiv 2008/115/EG, eller till de relevanta myndigheterna i en annan medlemsstat med avseende på tredjelandsmedborgare som ska omfördelas. Om inte alla kontroller har slutförts inom de tidsfrister som anges i artikel 8 i denna förordning ska screeningen ändå avslutas med avseende på den berörda personen, som ska hänvisas till lämpligt förfarande.

6. Om en tredjelandsmedborgare som avses i artikel 5 eller 7 i denna förordning i enlighet med nationell straffrätt är föremål för nationella straffrättsliga förfaranden eller ett utlämningsförfarande får medlemsstaterna besluta att inte genomföra screening. Om screeningen redan hade påbörjats ska det formulär som avses i artikel 17 i denna förordning, med angivande av de omständigheter som avslutade screeningen, översändas till de myndigheter som är behöriga i fråga om de förfaranden som är förenliga med direktiv 2008/115/EG eller, om tredjelandsmedborgaren har gjort en ansökan om internationellt skydd, de myndigheter som enligt nationell rätt är behöriga att registrera ansökningar om internationellt skydd.

7. De personuppgifter som lagras enligt denna förordning ska raderas i överensstämmelse med tidsfristerna i förordning (EU) 2024/1358.

Artikel 19

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas. Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

Artikel 20

Ändringar av förordning (EG) nr 767/2008

Artikel 6 i förordning (EG) nr 767/2008 ska ändras på följande sätt:

1. Punkt 2 ska ersättas med följande:

- "2. Åtkomst till VIS för att inhämta uppgifter ska uteslutande förbehållas vederbörligen bemyndigad personal vid
- a) de nationella myndigheterna i varje medlemsstat samt de unionsorgan som är behöriga för de ändamål som anges i artiklarna 15–22, 22g–22m och 45e i denna förordning,
- b) Etias centralenhet och de nationella Etias-enheterna, som utsetts enligt artiklarna 7 och 8 i förordning (EU) 2018/1240, för de ändamål som anges i artiklarna 18c och 18d i den här förordningen och i förordning (EU) 2018/1240,
- c) screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 (*), för de ändamål som anges i artiklarna 15 och 16 i den förordningen,
- d) de nationella myndigheterna i varje medlemsstat samt de unionsorgan som är behöriga för de ändamål som anges i artiklarna 20, 20a och 21 i förordning (EU) 2019/817.

Sådan åtkomst ska endast ges i den utsträckning som uppgifterna är nödvändiga för utförandet av deras arbetsuppgifter i enlighet med dessa ändamål och ska stå i proportion till de mål som eftersträvas.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>)."

2. Följande punkt ska införas:

"2a. Screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356 ska också ha åtkomst till VIS för att inhämta uppgifter i syfte att utföra en säkerhetskontroll i enlighet med artikel 15.2 i den förordningen.

En sökning i enlighet med denna punkt ska utföras med användning av de uppgifter som avses i artikel 14.1 i förordning (EU) 2024/1356 och VIS ska ge en träff om ett beslut att avslå, upphäva eller återkalla en visering, en visering för längre vistelse eller ett uppehållstillstånd på de grunder som anges i artikel 12.2 a i, a v och a vi i den här förordningen finns registrerat i en matchande akt.

Om en träff erhålls ska screeningmyndigheterna få åtkomst till alla relevanta uppgifter i akten."

Artikel 21

Ändringar av förordning (EU) 2017/2226

Förordning (EU) 2017/2226 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 6.1 ska följande led läggas till:

- "l) stödja målen för den screening som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 (*), särskilt vad gäller de kontroller som föreskrivs i artiklarna 14–16 i den förordningen.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>)."

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkt ska införas:

"2b. Den vederbörligen bemyndigade personalen vid screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356 ska ha åtkomst till in- och utresesystemet för att inhämta uppgifter i det systemet."

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Åtkomst till de uppgifter i in- och utresesystemet som lagras i CIR ska uteslutande förbehållas vederbörligen bemyndigad personal vid de nationella myndigheterna i varje medlemsstat och vederbörligen bemyndigad personal vid de unionsbyråer som är behöriga för de syften som anges i artiklarna 20, 20a och 21 i förordning (EU) 2019/817 och i artiklarna 20, 20a och 21 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 (*). Sådan åtkomst ska begränsas till den utsträckning som uppgifterna är nödvändiga för utförandet av deras arbetsuppgifter för dessa syften och stå i proportion till de mål som eftersträvas.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 85)."

3. Följande artikel ska införas:

"Artikel 24a

Åtkomst till uppgifter för säkerhetskontroll för screeningändamål

Screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356 ska ha åtkomst till in- och utresesystemet för att inhämta uppgifter i syfte att utföra en säkerhetskontroll i enlighet med artikel 15.2 i den förordningen.

En sökning i enlighet med denna artikel ska utföras med användning av de uppgifter som avses i artikel 14.1 i förordning 2024/1356 och in- och utresesystemet ska ge en träff om en registrering av ett beslut om nekad inresa på de grunder som anges i del B punkterna B, D, H, I och J i bilaga V till förordning (EU) 2016/399 är kopplad till en matchande personakt. Om en träff erhålls ska screeningmyndigheterna få åtkomst till alla relevanta uppgifter i akten.

Om personakten inte innehåller några biometriska uppgifter får screeningmyndigheterna ges åtkomst till den berörda personens biometriska uppgifter och verifiera en motsvarighet i VIS i enlighet med artikel 6 i förordning (EG) nr 767/2008."

4. I artikel 46.1 ska led a ersättas med följande:

"a) syftet med den åtkomst som avses i artikel 9.2, 9.2a och 9.2b."

Artikel 22

Ändringar av förordning (EU) 2018/1240

Förordning (EU) 2018/1240 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 4 ska följande led införas:

"eb) stödja syftet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 (*);

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>)."

2. I artikel 8.2 ska följande led läggas till:

"i) avge yttranden i enlighet med artikel 35a."

3. Artikel 13 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 4a ska ersättas med följande:

"4a. Åtkomst till identitets- och resehandlingsuppgifterna i Etias som lagras i CIR ska också uteslutande förbehållas vederbörligen bemyndigad personal vid de nationella myndigheterna i varje medlemsstat och vederbörligen bemyndigad personal vid de unionsbyråer som är behöriga för de ändamål som anges i artiklarna 20, 20a och 21 i förordning (EU) 2019/817. Åtkomsten ska begränsas till den utsträckning som uppgifterna är nödvändiga för utförandet av deras arbetsuppgifter för dessa syften och stå i proportion till de mål som eftersträvas."

b) Följande punkt ska införas:

"4b. Screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356, (screeningmyndigheterna) ska också ha åtkomst till Etias för att inhämta uppgifter i syfte att utföra kontroller i enlighet med artikel 15.2 i den förordningen.

En sökning i enlighet med denna punkt ska utföras med användning av de uppgifter som avses i artikel 14.1 a och b i förordning (EU) 2024/1356 och Etias ska ge en träff om ett beslut om nekande, ogiltigförklarande eller återkallande av resestillstånd på de grunder som anges i artikel 28.7 eller i artikel 37.1 a, b och e i den här förordningen ingår i en matchande ansökningsakt.

Om en träff erhålls ska screeningmyndigheterna få åtkomst till alla relevanta uppgifter i akten.

Om den sökning som görs i enlighet med denna punkt visar att det finns en överensstämmelse mellan de uppgifter som användes för sökningen och de uppgifter som registrerats i Etias bevakningslista som avses i artikel 34, ska den nationella Etias-enheten eller Europol, som har fört in uppgifterna i Etias bevakningslista, underrättas om överensstämmelsen och ansvara för åtkomsten till uppgifterna i Etias bevakningslista och för att ave ett yttrande i enlighet med artikel 35a."

c) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Varje medlemsstat ska utse de behöriga nationella myndigheter som avses i punkterna 1, 2, 4 och 4a i denna artikel och de screeningmyndigheter som avses i punkt 4b i denna artikel och ska översända en förteckning över dessa myndigheter till eu-Lisa utan dröjsmål, i enlighet med artikel 87.2 i denna förordning. I denna förteckning ska det anges för vilka ändamål den vederbörligen bemyndigade personalen vid varje myndighet ska få åtkomst till uppgifterna i Etias informationssystem i enlighet med punkterna 1, 2, 4 och 4a i den här artikeln."

4. Följande artikel ska införas:

"Artikel 35a

Uppgifter för den nationella Etias-enheten och Europol när det gäller Etias bevakningslista för screening

1. I de fall som avses i artikel 13.4b fjärde stycket ska Etias centrala system skicka ett automatiserat meddelande antingen till den nationella Etias-enheten eller till Europol, beroende på vilken av dem som har fört in uppgifterna på Etias bevakningslista. Om den nationella Etias-enheten eller Europol, beroende på vad som är tillämpligt, anser att den tredjelandssmedborgare som genomgår screening skulle kunna utgöra ett hot mot den inre säkerheten ska den omedelbart underrätta respektive screeningmyndigheter och lämna ett motiverat yttrande till den medlemsstat som utför screeningen, inom två dagar från mottagandet av underrättelsen, på följande sätt:

a) De nationella Etias-enheterna ska informera screeningmyndigheterna genom ett säkert kommunikationssystem som ska inrättas av eu-Lisa mellan de nationella Etias-enheterna å ena sidan och screeningmyndigheterna å andra sidan.

b) Europol ska informera screeningmyndigheterna med hjälp av de kommunikationskanaler som föreskrivs i förordning (EU) 2016/794. Om inget yttrande avges ska det anses att det inte föreligger någon säkerhetsrisk.

2. De automatiserade meddelanden som avses i punkt 1 i denna artikel ska innehålla de uppgifter som avses i artikel 15.2 i förordning (EU) 2024/1356 och som används för sökningen."

SV

EUT L, 22.5.2024

5. I artikel 69.1 ska följande led införas:

"ea) i tillämpliga fall en hänvisning till sökningar som gjorts i Etias centrala system vid tillämpning av artiklarna 14 och 15 i förordning (EU) 2024/1356, de träffar som uppkommit och resultaten av denna sökning."

Artikel 23

Ändringar av förordning (EU) 2019/817

Förordning (EU) 2019/817 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 7.2 ska ersättas med följande:

"2. De myndigheter i medlemsstaterna och de unionsbyråer som avses i punkt 1 i denna artikel ska använda ESP för att söka uppgifter om personer eller deras resehandlingar i in- och utresesystemets, VIS och Etias centrala system i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt de rättsliga instrument som reglerar dessa EU-informationssystem och nationell rätt. De ska också använda ESP för att söka i CIR i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt denna förordning för de syften som avses i artiklarna 20, 20a, 21 och 22."

2. Artikel 17 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Det ska inrättas en gemensam databas för identitetsuppgifter (CIR), varigenom det skapas en personakt för varje person som är registrerad i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac eller Ecris-TCN och som innehåller de uppgifter som avses i artikel 18, för att underlätta och bistå vid en korrekt identifiering av personer som är registrerade i in- och utresesystemet, VIS, Etias, Eurodac och Ecris-TCN i enlighet med artiklarna 20 och 20a, stödja funktionen av MID i enlighet med artikel 21 och underlätta och rationalisera de utsedda myndigheternas och Europols åtkomst till in- och utresesystemet, VIS, Etias och Eurodac, om det är nödvändigt för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott i enlighet med artikel 22."

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Om det på grund av ett fel i CIR är tekniskt omöjligt att söka i CIR i syfte att identifiera en person enligt artikel 20 eller att identifiera en person eller verifiera en persons identitet enligt artikel 20a, för att spåra multipla identiteter enligt artikel 21 eller i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott enligt artikel 22, ska CIR-användarna automatiskt underrättas av eu-Lisa."

3. I artikel 18 ska punkt 3 ersättas med följande:

"3. De myndigheter som har åtkomst till CIR ska handla i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt de rättsliga instrument som reglerar EU-informationssystemen och enligt nationell rätt och i enlighet med sina åtkomsträttigheter enligt denna förordning för de syften som avses i artiklarna 20, 20a, 21 och 22."

4. Följande artikel ska införas:

"Artikel 20a

Åtkomst till den gemensamma databasen för identitetsuppgifter för identifiering eller verifiering av identitet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 (*)

1. Sökningar i CIR får utföras av screeningmyndigheterna enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2024/1356, (screeningmyndigheterna) endast i syfte att identifiera en person eller verifiera en persons identitet enligt artikel 14 i den förordningen, förutsatt att förfarandet inleddes i den personens närvaro.

EUT L, 22.5.2024

SV

2. Om sökningen visar att det finns uppgifter om den personen i CIR ska screeningmyndigheterna få åtkomst för att inhämta de uppgifter som avses i artikel 18.1 i denna förordning samt de uppgifter som avses i artikel 18.1 i förordning (EU) 2019/818.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>)."

5. Artikel 24 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 46 i förordning (EU) 2017/2226, artikel 34 i förordning (EG) nr 767/2008 och artikel 69 i förordning (EU) 2018/1240, ska eu-Lisa föra logg över all uppgiftsbehandling i CIR i enlighet med punkterna 2, 2a, 3 och 4 i den här artikeln."

b) Följande punkt ska införas:

"2a. eu-Lisa ska föra logg över all uppgiftsbehandling som sker enligt artikel 20a i CIR. Dessa loggar ska omfatta följande:

- a) Den medlemsstat som inlett sökningen.
- b) Syftet med användarens åtkomst för att söka via CIR.
- c) Datum och tidpunkt för sökningen.
- d) Den typ av uppgifter som används för att inleda sökningen.
- e) Sökningens resultat."

c) I punkt 5 ska första stycket ersättas med följande:

"Varje medlemsstat ska föra logg över sökningar som dess myndigheter och den personal vid dessa myndigheter som är vederbörligen bemyndigad att använda CIR utför enligt artiklarna 20, 20a, 21 och 22. Varje unionsbyrå ska föra logg över sökningar som dess vederbörligen bemyndigade personal utför enligt artiklarna 21 och 22."

Artikel 24

Utvärdering

Senast den 12 juni 2028 ska kommissionen rapportera om genomförandet av de åtgärder som anges i denna förordning.

Senast den 12 juni 2031 och därefter vart femte år, ska kommissionen göra en utvärdering av denna förordning. Kommissionen ska lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Medlemsstaterna ska senast den 12 december 2030 och därefter vart femte år tillhandahålla kommissionen all information som behövs för att utarbeta den rapporten.

Artikel 25

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Bestämmelserna i artiklarna 14–16 om sökningar i EU-informationssystemen, CIR och ESP ska börja tillämpas först när de enskilda relevanta informationssystemen, CIR och ESP har tagits i drift.

SV

EUT L, 22.5.2024

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
H. LAHBIB
Ordförande

2024/1358

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1358

av den 14 maj 2024

om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometriska uppgifter för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 78.2 c, d, e och g, 79.2 c, 87.2 a och 88.2 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttranden (⁽¹⁾),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande (⁽²⁾),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet (⁽³⁾), och

av följande skäl:

- (1) En gemensam asylpolitik, inklusive ett gemensamt europeiskt asylsystem, är en del av unionens målsättning att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för dem som av olika omständigheter tvingas söka internationellt skydd inom unionen.
- (2) Vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 (⁽⁴⁾) är det nödvändigt att fastställa identiteten hos personer som ansöker om internationellt skydd och hos personer som omhändertas i samband med irreguljär passage av medlemsstaternas yttre gränser. För en effektiv tillämpning av den förordningen är det också önskvärt att varje medlemsstat tillåts att kontrollera om en tredjelandsmedborgare eller statslös person som konstaterats vistas olagligt på dess territorium ansökt om internationellt skydd i en annan medlemsstat.
- (3) För en effektiv tillämpning av förordning (EU) 2024/1351 är det dessutom nödvändigt att tydligt registrera i Eurodac att ansvaret övergått till en annan medlemsstat, även vid omfördelning.
- (4) För en effektiv tillämpning av förordning (EU) 2024/1351 och för att upptäcka eventuella sekundära förflyttningar inom unionen, är det också nödvändigt att varje medlemsstat tillåts att kontrollera om en tredjelandsmedborgare eller statslös person som konstaterats vistas olagligt på dess territorium och som ansöker om internationellt skydd har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt av en annan medlemsstat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 (⁽⁵⁾) eller i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram. De biometriska uppgifterna för personer som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande bör därför lagras i Eurodac så snart internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt beviljas, dock senast inom 72 timmar.

(⁽¹⁾) EUT C 34, 2.2.2017, s. 144 och EUT C 155, 30.4.2021, s. 64.

(⁽²⁾) EUT C 185, 9.6.2017, s. 91 och EUT C 175, 7.5.2021, s. 32.

(⁽³⁾) Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.

(⁽⁴⁾) Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

(⁽⁵⁾) Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1350 av den 14 maj 2024 om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl samt om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1350, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj>).

- (5) För en effektiv tillämpning av förordning (EU) 2024/1350 är det nödvändigt att varje medlemsstat tillåts att kontrollera om en tredjelandsmedborgare eller statslös person har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt i enlighet med den förordningen av en annan medlemsstat eller har beviljats inresa till en medlemsstats territorium i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram. För att kunna tillämpa de relevanta skäl för vägran som anges i den förordningen i samband med ett nytt inreseförfarande behöver medlemsstaterna också information om slutförandet av tidigare inreseförfaranden och information om alla beslut om beviljande av internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt. Information om ett beslut om beviljande av internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt är dessutom nödvändig för att fastställa vilken medlemsstat som slutförde förfarandet och därmed göra det möjligt för andra medlemsstater att begära kompletterande information från den medlemsstaten.
- (6) För att korrekt återspegla medlemsstaternas skyldigheter enligt internationell rätt att genomföra sök- och räddningsinsatser och ge en mer rättvisande bild av hur migrationsflödena i unionen är sammansatta är det även nödvändigt att i Eurodac registrera att tredjelandsmedborgare och statslösa personer landsatts efter en sök- och räddningsinsats, bland annat för statistiska ändamål. Utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) 2024/1351 bör registreringen av denna information inte medföra någon skillnad i behandling av personer som registrerats i Eurodac efter att ha omhändertagits i samband med irreguljär passage av en yttre gräns. Detta bör inte påverka de bestämmelser i unionsrätten som är tillämpliga på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som landsatts efter sök- och räddningsinsatser.
- (7) Det är även nödvändigt att registrera om det efter de säkerhetskontroller som avses i denna förordning framgår att en person kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten, detta i syfte att stödja asylsystemet genom att tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351, (EU) 2024/1348⁽⁶⁾ och (EU) 2024/1347⁽⁷⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346⁽⁸⁾. Denna registrering bör utföras av ursprungsmedlemsstaten. Det faktum att det finns en sådan registrering i Eurodac bör inte påverka kravet på individuell prövning enligt förordningarna (EU) 2024/1347 och (EU) 2024/1348. Registreringen bör raderas om utredningen visar att det inte finns tillräckliga skäl att anse att den berörda personen utgör ett hot mot den inre säkerheten.
- (8) Efter de säkerhetskontroller som avses i denna förordning bör det faktum att en person kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten (*säkerhetslaggning*) enbart registreras i Eurodac om personen är våldsam eller olagligt beväpnad eller om det finns tydliga indikationer på att personen är inblandad i något av de brott som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541⁽⁹⁾ eller i något av de brott som avses i rådets rambeslut 2002/584/RIF⁽¹⁰⁾. Vid bedömningen av om en person är olagligt beväpnad är det nödvändigt att en medlemsstat fastställer om personen bär skjutvapen utan giltigt tillstånd eller giltig licens eller bär någon annan typ av förbjudet vapen enligt nationell rätt. Vid bedömningen av om en person är våldsam är det nödvändigt att en medlemsstat fastställer om personen har uppvisat ett beteende som leder till fysisk skada för andra personer och som skulle utgöra ett brott enligt nationell rätt.
- (9) I rådets direktiv 2001/55/EG⁽¹¹⁾ föreskrivs ett system för tillfälligt skydd, som aktiverades för första gången genom rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382⁽¹²⁾ med anledning av kriget i Ukraina. I enlighet med det systemet för tillfälligt skydd är medlemsstaterna skyldiga att registrera personer som åtnjuter tillfälligt skydd på deras territorium.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1348 av den 14 maj 2024 om inrättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU... (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet och om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

⁽¹⁰⁾ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

⁽¹¹⁾ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

⁽¹²⁾ Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs (EUT L 71, 4.3.2022, s. 1).

Medlemsstaterna är även skyldiga att bland annat återföra familjemedlemmar och samarbeta i syfte att överföra personer som åtnjuter tillfälligt skydd från en medlemsstat till en annan. Det är lämpligt att komplettera bestämmelserna om insamling av uppgifter i direktiv 2001/55/EG genom att inkludera personer som åtnjuter tillfälligt skydd i Eurodac. I detta avseende är biometriska uppgifter en viktig faktor för att fastställa dessa personers identitet eller familjeförhållanden, och därmed skyddas ett viktigt allmänt intresse i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹³⁾. Genom att biometriska uppgifter om personer som har beviljats tillfälligt skydd inkluderas i Eurodac i stället för i ett peer-to-peer-system mellan medlemsstaterna kommer dessa personer dessutom att omfattas av de skyddsåtgärder och det skydd som fastställs i den här förordningen, särskilt när det gäller lagringsperioder för uppgifter, som bör vara så korta som möjligt.

- (10) Eftersom en plattform redan har inrättats av kommissionen i samarbete med Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-Lisa), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1726 ⁽¹⁴⁾, och medlemsstaterna för att hantera det informationsutbyte som är nödvändigt i enlighet med direktiv 2001/55/EG är det emellertid lämpligt att från Eurodac undanta personer som åtnjuter tillfälligt skydd enligt genomförandebeslut (EU) 2022/382 och eventuella andra likvärdiga nationella skyddsåtgärder enligt det. Ett sådant undantag bör också gälla eventuella framtida ändringar av genomförandebeslut (EU) 2022/382 och eventuella förlängningar av det tillfälliga skyddet.
- (11) Det är lämpligt att skjuta upp insamlingen och överföringen av biometriska uppgifter som registrerats för de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som registrerats som personer som har beviljats tillfälligt skydd till tre år efter det att de övriga bestämmelserna i denna förordning börjar tillämpas för att säkerställa att kommissionen har tillräckligt med tid för att bedöma dels funktionssättet och den operativa effektiviteten hos varje it-system som används för utbyte av uppgifter om personer som har beviljats tillfälligt skydd, dels de förväntade konsekvenserna av sådan insamling och överföring i händelse av att direktiv 2001/55/EG aktiveras.
- (12) Biometri är en viktig faktor för att fastställa den exakta identiteten på de personer som omfattas av denna förordning, eftersom biometri säkerställer en hög grad av tillförlitlighet vid identifiering. Det är därför nödvändigt att inrätta ett system för jämförelse av dessa personers biometriska uppgifter.
- (13) Det är också nödvändigt att säkerställa att systemet för jämförelse av biometriska uppgifter fungerar inom de ramar för interoperabilitet som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2019/817 ⁽¹⁵⁾ och (EU) 2019/818 ⁽¹⁶⁾ i enlighet med den här förordningen och med förordning (EU) 2016/679, särskilt med principerna om nödvändighet och proportionalitet och med principen om ändamålsbegränsning i förordning (EU) 2016/679.
- (14) Medlemsstaternas återanvändning av de biometriska uppgifter som tidigare tagits för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer i enlighet med denna förordning i syfte att överföra dem till Eurodac i enlighet med villkoren i denna förordning bör uppmuntras.
- (15) Det är vidare nödvändigt att införa bestämmelser om åtkomst till Eurodac för nationella Etias-enheter och behöriga viseringsmyndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 ⁽¹⁷⁾ respektive (EG) nr 767/2008 ⁽¹⁸⁾.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1726 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA), om ändring av förordning (EG) nr 1987/2006 och rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av förordning (EU) nr 1077/2011 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 99).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF (EUT L 135, 22.5.2019, s. 27).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 85).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).

- (16) För att bidra till kontrollen av irreguljär invandring och tillhandahålla statistik för att stödja evidensbaserat beslutsfattande bör eu-Lisa kunna ta fram systemöverskridande statistik med hjälp av uppgifter från Eurodac, informationssystemet för viseringar (VIS), Etias samt in- och utresesystemet, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 ⁽¹⁹⁾. För att precisera innehållet i denna systemöverskridande statistik bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽²⁰⁾.
- (17) Det är därför nödvändigt att inrätta ett system kallat *Eurodac*, som består av ett centralt system och den gemensamma databas för identitetsuppgifter (CIR) som inrättats genom förordning (EU) 2019/818, som kommer att driva en datoriserad central databas för biometrisk data, alfanumeriska uppgifter och i förekommande fall en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling, samt elektroniska medel för överföring mellan Eurodac och medlemsstaterna (*kommunikationsinfrastrukturen*).
- (18) I sitt meddelande av den 13 maj 2015 med titeln *En europeisk migrationsagenda* konstaterade kommissionen att medlemsstaterna också till fullo bör genomföra de bestämmelser som ålägger migranter att lämna fingeravtryck vid gränserna. Vidare anges att kommissionen också kommer att undersöka möjligheten att använda flera biometrisk data för att känneteckna inom ramen för Eurodac, t.ex. användning av tekniska metoder för ansiktsgenkänning med hjälp av digitala bilder.
- (19) För att uppnå en hög grad av tillförlitlighet vid identifiering bör fingeravtryck alltid föredras framför ansiktspbilder. Medlemsstaterna bör därför göra sitt yttersta för att säkerställa att fingeravtryck kan tas på den registrerade innan en jämförelse med hjälp av endast ansiktspbild görs. För att hjälpa medlemsstaterna att hantera utmaningar som uppkommer när det är omöjligt att ta fingeravtryck på tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen för att hans eller hennes fingertoppar är skadade, antingen avsiktligt eller inte, eller amputerade bör denna förordning tillåta medlemsstaterna att göra jämförelser med hjälp av ansiktspbilder utan att ta fingeravtryck.
- (20) Återsändande av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som inte har rätt att stanna i unionen, i enlighet med grundläggande rättigheter som en allmän princip i unionsrätten och internationell rätt, däribland skyddet av flyktingar, principen om *non-refoulement* och skyldigheter vad gäller mänskliga rättigheter, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ⁽²¹⁾, är en viktig del av det heltäckande arbetet för att hantera migration på ett rättvist och effektivt sätt och i synnerhet för att minska och motverka irreguljär invandring. För att upprätthålla allmänhetens förtroende för unionens migrations- och asylsystem är det nödvändigt att effektivisera unionens system för återsändande av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt, och detta bör göras parallellt med insatserna för att skydda dem som behöver skydd.
- (21) I detta syfte är det även nödvändigt att i Eurodac tydligt registrera att en ansökan om internationellt skydd har avslagits om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte har rätt att stanna kvar och inte har fått tillåtelse att stanna kvar i enlighet med förordning (EU) 2024/1348.
- (22) De nationella myndigheterna i medlemsstaterna har svårigheter att identifiera tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt när de ska återsändas eller återtas. Därför är det mycket viktigt att säkerställa att uppgifter om tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i unionen samlas in och överförs till Eurodac och också jämförs med de uppgifter som samlats in och överförs i syfte att fastställa identiteten på personer som ansöker om internationellt skydd och tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omhändertagits i samband med irreguljär passage av medlemsstaternas yttre gränser; därigenom blir det möjligt att underlätta identifiering och utfärdande av nya handlingar, säkerställa att personerna återsänds eller återtas och minska antalet identitetsbedrägerier. Den insamlingen, överföringen och jämförelsen av uppgifter bör också bidra till att minska längden på de administrativa förfaranden som krävs för att säkerställa att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt återsänds och återtas, däribland den period under vilken de får hållas i förvar i avvaktan

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utresesuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

på avlägsnande. Den bör också göra det möjligt att fastställa vilka tredjeländer som är transitländer och som kan återta den tredjelandsmedborgare eller statslösa person som vistas olagligt.

- (23) I syfte att underlätta förfarandena för identifiering av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt och för utfärdande av resehandlingar för återsändande av dessa personer bör i förekommande fall en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling registreras i Eurodac tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet. Om en sådan identitets- eller resehandling inte är tillgänglig, bör endast en annan tillgänglig handling som gör det möjligt att identifiera tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen registreras i Eurodac tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet. I syfte att underlätta förfarandena för identifiering av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt och för utfärdande av resehandlingar för återsändande av dessa personer, och i syfte att inte föra in förfälskade handlingar i systemet, bör endast sådana handlingar lagras i systemet vars äkthet har bekräftats eller vars äkthet på grund av avsaknaden av säkerhetsdetaljer inte kan fastställas.
- (24) I sina slutsatser om den framtida återvändandepolitiken av den 8 oktober 2015 godkände rådet kommissionens initiativ att undersöka möjligheterna att utvidga Eurodacs tillämpningsområde och syfte för att kunna använda uppgifterna för återsändande. Medlemsstaterna bör ha tillgång till nödvändiga verktyg för att kunna kontrollera olaglig migration till unionen och upptäcka sekundär förflyttning inom unionen samt tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt i unionen. Uppgifterna i Eurodac bör därför, på de villkor som fastställs i denna förordning, finnas tillgängliga på ett sådant sätt att medlemsstaternas utsedda myndigheter kan använda dem för jämförelser.
- (25) Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896⁽²³⁾, stöder medlemsstaterna i deras ansträngningar att bättre förvalta de yttre gränserna och kontrollera olaglig invandring. Europeiska unionens asylbyrå, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303⁽²⁴⁾, tillhandahåller medlemsstaterna operativt och tekniskt bistånd. Behöriga användare vid dessa byråer, samt andra byråer som är verksamma på området rättsliga och inrikes frågor, bör följaktligen beviljas åtkomst till den centrala databasen om denna åtkomst är relevant för genomförandet av deras arbetsuppgifter i överensstämmelse med relevanta skyddsåtgärder för dataskydd.
- (26) Eftersom medlemmar i de europeiska gräns- och kustbevakningsenheter och experter i de asylstödgrupper som avses i förordning (EU) 2019/1896 respektive (EU) 2021/2303 på begäran av värdmedlemsstaten får ta och överföra biometrisk data uppgifter, bör adekvata tekniska lösningar utvecklas för att säkerställa att värdmedlemsstaten får effektivt och ändamålsenligt stöd.
- (27) För att Eurodac på ett verkkningsfullt sätt ska kunna bidra till att kontrollera irreguljär invandring till unionen och upptäcka sekundära förflyttningar inom unionen, bör systemet dessutom få räkna antalet sökande samt ansökningar genom att i en sekvens länka samman alla dataset om samma person, oavsett kategori. När ett dataset som registrerats i Eurodac raderas, bör alla länkar till detta dataset raderas automatiskt.
- (28) I kampen mot terroristbrott och andra grova brott är det väsentligt att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till så fullständig och aktuell information som möjligt för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Informationen i Eurodac är nödvändig för att förhindra, upptäcka eller utreda de terroristbrott som avses i direktiv (EU) 2017/541 eller andra grova brott som avses i rambeslut 2002/584/RIF. Uppgifterna i Eurodac bör därför på de villkor som fastställs i denna förordning finnas tillgängliga på ett sådant sätt att medlemsstaternas utsedda myndigheter och myndigheten utsedd av Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794⁽²⁵⁾, kan använda dem för jämförelser.
- (29) De brottsbekämpande myndigheternas befogenhet att få åtkomst till Eurodac bör inte påverka rätten för en person som ansöker om internationellt skydd att få sin ansökan vederbörligen behandlad i överensstämmelse med gällande rätt. En uppföljning efter en *traff* i Eurodac bör vidare inte heller påverka den rätten.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå och om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

- (30) I sitt meddelande till rådet och Europaparlamentet av den 24 november 2005 om större effektivitet, förbättrad interoperabilitet och synergieffekter mellan EU:s databaser på området rättsliga och inrikes frågor angav kommissionen att myndigheter som ansvarar för den inre säkerheten skulle kunna få åtkomst till Eurodac i väl avgränsade fall, när det finns välgrundade misstankar om att förövare av ett terroristbrott eller andra grova brott ansökt om internationellt skydd. I detta meddelande konstaterade kommissionen att Eurodac enligt proportionalitetsprincipen får användas för sådana syften endast om det finns ett så allvarligt hot mot den allmänna säkerheten eller brottet är så allvarligt att det kan anses vara berättigat att göra sökningar i en databas med uppgifter om personer som inte har något brottsligt förflutet, och slutsatsen i meddelandet var att villkoren för att de myndigheter som ansvarar för den inre säkerheten ska få göra sökningar i Eurodac därför alltid måste vara betydligt strängare än villkoren för att få göra sökningar i databaser över brottslingar.
- (31) Europol spelar vidare en central roll i samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter när det gäller gränsöverskridande brottsutredningar genom att stödja brottsförebyggande verksamhet, analyser och utredningar i hela unionen. Följaktligen bör också Europol få åtkomst till Eurodac inom ramen för sina arbetsuppgifter och i enlighet med förordning (EU) 2016/794.
- (32) En framställan från Europol om jämförelse av Eurodacuppgifter bör endast tillåtas i specifika fall, under särskilda omständigheter och på stränga villkor, i enlighet med nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna som fastställs i artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och såsom dessa tolkas av Europeiska unionens domstol (*domstolen*) ⁽²⁵⁾.
- (33) Eftersom Eurodac ursprungligen inrättades för att underlätta tillämpningen av Dublinkonventionen ⁽²⁶⁾, innebär åtkomst till Eurodac i syfte att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott en vidareutveckling av Eurodacs ursprungliga syfte. I enlighet med artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av den grundläggande rätten till skydd för privatlivet för människor vars personuppgifter behandlas i Eurodac vara föreskriven i lag, vars lydelse måste vara tillräckligt precis för att var och en ska kunna anpassa sitt beteende i enlighet med denna. Lagstiftningen måste ge skydd mot godtycke och med tillräcklig tydlighet ange omfattningen av de behöriga myndigheternas utrymme för skönmässig bedömning och hur detta utrymme får användas. Sådana begränsningar får med beaktande av proportionalitetsprincipen endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen.
- (34) Även om det ursprungliga ändamålet med att inrätta Eurodac inte krävde någon möjlighet att göra en framställan om jämförelse av uppgifter med databasen på grundval av ett fingeravtrycksspår, det vill säga de daktyloskopiska spår som kan hittas på en brottsplats, är denna möjlighet av grundläggande vikt på området för polissamarbete. Möjligheten att jämföra ett fingeravtrycksspår med uppgifter om fingeravtryck som lagras i Eurodac i fall där det finns rimliga skäl att förmoda att förövaren eller offret skulle kunna tillhöra någon av de kategorier som omfattas av denna förordning skulle ge medlemsstaternas utsedda myndigheter ett mycket värdefullt verktyg i arbetet med att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott, exempelvis när den enda bevisning som finns tillgänglig på en brottsplats är fingeravtrycksspår.
- (35) I denna förordning fastställs också villkoren för när en framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med Eurodacuppgifter i syfte att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott bör tillåtas, samt nödvändiga skyddsåtgärder för att säkerställa skyddet av den grundläggande rätten till skydd för privatlivet för människor vars personuppgifter behandlas i Eurodac. Dessa villkor är stränga, eftersom det i Eurodacdatabasen finns biometriska och alfanumeriska uppgifter för personer som inte förmodas ha begått något terroristbrott eller något annat grovt brott. Det medges att de brottsbekämpande myndigheterna och Europol inte alltid har de biometriska uppgifterna för den misstänkte eller det offer vars fall de utreder, vilket kan göra det svårare att söka i databaser för biometrisk matching såsom Eurodac. Det är viktigt att ge brottsbekämpande myndigheter och Europol de verktyg som krävs för att de ska kunna förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott eller andra grova brott när så behövs. För att ytterligare bidra till de utredningar som dessa myndigheter och Europol genomför, bör sökningar baserade på alfanumeriska uppgifter tillåtas i Eurodac, särskilt i fall där det inte går att hitta biometriska bevis men där dessa myndigheter och Europol innehar bevis på den misstänktes eller offrets personuppgifter eller identitetshandlingar.

⁽²⁵⁾ Domstolens dom av den 8 april 2014, *Digital Rights Ireland Ltd/Minister for Communications, Marine and Natural Resources m.fl. och Kärntner Landesregierung m.fl.*, förenade målen C-293/12 och C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238, domstolens dom av den 21 december 2016, *Tele2 Sverige AB/Post- och telestyrelsen och Secretary of State for the Home Department/Tom Watson m.fl.*, förenade målen C-203/15 och C-698/15, ECLI:EU:C:2016:970.

⁽²⁶⁾ Konvention rörande bestämmandet av den ansvariga staten för prövningen av en ansökan om asyl som framställts i en av medlemsstaterna i de Europeiska gemenskaperna – Dublinkonventionen (EUT C 254, 19.8.1997, s. 1).

- (36) Utvidgningen av Eurodacs tillämpningsområde och förenklingen av åtkomsten till Eurodac för brottsbekämpande ändamål bör hjälpa medlemsstaterna att hantera alltmer komplicerade operativa situationer och fall som rör gränsöverskridande brottslighet och terrorism med direkt inverkan på säkerhetssituationen i unionen. Villkoren för åtkomst till Eurodac i syfte att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott bör även göra det möjligt för medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter att hantera fall där misstänkta använder sig av flera identiteter. För detta ändamål bör en träff vid sökning i en relevant databas innan åtkomst ges till Eurodac inte förhindra sådan åtkomst. Den kan också tjäna som ett användbart verktyg vid hanteringen av hotet från radikaliserade personer eller terrorister som kan ha registrerats i Eurodac. En bredare och enklare åtkomst till Eurodac för medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter bör göra det möjligt för medlemsstaterna att använda sig av alla befintliga verktyg för att säkerställa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, samtidigt som full respekt för de grundläggande rättigheterna garanteras.
- (37) I syfte att säkerställa likabehandling för alla personer som ansöker om eller personer som beviljats internationellt skydd och för att säkerställa att förordningen är förenlig med det aktuella unionsregelverket på asylområdet, särskilt förordningarna (EU) 2024/1347, (EU) 2024/1350 och (EU) 2024/1351, omfattas även personer som ansöker om subsidiärt skydd och personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande av den här förordningens tillämpningsområde.
- (38) Det är också nödvändigt att medlemsstaterna skyndsamt tar och överför biometriska uppgifter för alla personer som ansöker om internationellt skydd, alla personer för vilka medlemsstaterna avser att genomföra ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350, alla tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omhändertas i samband med irreguljär passage av en medlemsstats yttre gräns eller konstateras vistas olagligt i en medlemsstat och alla personer som landsatts efter en sök- och räddningsinsats, under förutsättning att de är sex år eller äldre.
- (39) Skyldigheten att ta biometriska uppgifter för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt och som är sex år eller äldre påverkar inte medlemsstaternas rätt att förlänga en tredjelandsmedborgares eller statslös persons vistelse på deras territorium i enlighet med artikel 20.2 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet⁽²⁷⁾.
- (40) Det faktum att en ansökan om internationellt skydd görs efter eller samtidigt med omhändertagandet av tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen i samband med irreguljär passage av de yttre gränserna undantar inte medlemsstaterna från skyldigheten att registrera dessa personer som personer som omhändertagits i samband med irreguljär passage av den yttre gränsen.
- (41) Det faktum att en ansökan om internationellt skydd görs efter eller samtidigt med omhändertagandet av den tredjelandsmedborgare eller statslösa person som vistas olagligt på medlemsstaternas territorium undantar inte medlemsstaterna från skyldigheten att registrera dessa personer som personer som konstaterats vistas olagligt på medlemsstaternas territorium.
- (42) Det faktum att en ansökan om internationellt skydd görs efter eller samtidigt med landsättningen av tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen efter en sök- och räddningsinsats undantar inte medlemsstaterna från skyldigheten att registrera dessa personer som personer som landsatts efter en sök- och räddningsinsats.
- (43) Det faktum att en ansökan om internationellt skydd görs efter eller samtidigt med registreringen av den person som har beviljats tillfälligt skydd undantar inte medlemsstaterna från skyldigheten att registrera dessa personer som personer som har beviljats tillfälligt skydd.
- (44) För att stärka skyddet för alla barn som omfattas av denna förordning, bland annat underåriga utan medföljande vuxen som inte ansökt om internationellt skydd och barn som kan komma att skiljas från sina familjer är det också nödvändigt att ta biometriska uppgifter för lagring i Eurodac för att hjälpa till att fastställa barns identitet och hjälpa medlemsstater att spåra deras familjemedlemmar i eller eventuella band till en annan medlemsstat samt spåra försvunna barn, inbegripet för brottsbekämpande ändamål, genom att komplettera befintliga instrument, särskilt Schengens informationssystem (SIS), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning

⁽²⁷⁾ Konvention om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (EGT L 239, 22.9.2000, s. 19).

(EU) 2018/1862 ⁽²⁹⁾. Effektiva identifieringsförfaranden kommer att hjälpa medlemsstaterna att garantera ett adekvat skydd av barn. Fastställandet av familjeband är centralt för återskapandet av familjesammanhållningen och måste ha en nära koppling till avgörandet av vad som är bäst för barnet och slutligen fastställandet av en hållbar lösning i enlighet med nationell praxis efter det att de behöriga nationella myndigheterna för skydd av barn gjort en behovsbedömning.

- (45) Den tjänsteman som ansvarar för tagandet av en underårigs biometriska uppgifter bör erhålla utbildning så att tillräckliga ansträngningar görs för att säkerställa adekvat kvalitet på de biometriska uppgifterna för den underåriga och för att garantera att processen är barnvänlig, så att underåriga, och särskilt små barn, känner sig trygga och beredda att samarbeta när deras biometriska uppgifter tas.
- (46) Alla underåriga som är sex år eller äldre bör i förekommande fall åtföljas av en vuxen familjemedlem under hela den tid då hans eller hennes biometriska uppgifter tas. En underårig utan medföljande vuxen bör åtföljas av en företrädare eller, om ingen företrädare utsetts, en person som är utbildad att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande under hela den tid då hans eller hennes biometriska uppgifter tas. En person med sådan utbildning bör inte vara den tjänsteman som ansvarar för att ta de biometriska uppgifterna, bör agera oberoende och får inte ta order från den tjänsteman eller den avdelning som ansvarar för att ta de biometriska uppgifterna. En person med sådan utbildning bör vara den person som utsetts till att tillfälligt agera som företrädare enligt direktiv (EU) 2024/1346, om en sådan person har utsetts.
- (47) Medlemsstaterna bör i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa när de tillämpar denna förordning. Om den medlemsstat som gör en framställan konstaterar att Eurodacuppgifter rör ett barn får dessa uppgifter endast användas för brottsbekämpande ändamål, i synnerhet sådana som rör förhindrande, upptäckt och utredning av handel med barn och andra grova brott mot barn, av den medlemsstat som gör framställan och i enlighet med den medlemsstatens egen lagstiftning som är tillämplig på underåriga och i enlighet med skyldigheten att i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- (48) Det är nödvändigt att fastställa exakta regler för överföring av sådana biometriska uppgifter och andra relevanta personuppgifter i Eurodac, lagring av uppgifterna, jämförelse med andra biometriska uppgifter, överföring av resultatet av sådana jämförelser samt märkning och radering av de registrerade uppgifterna. Dessa regler kan skilja sig åt beroende på, och bör specifikt anpassas till, situationen för olika kategorier av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer.
- (49) Medlemsstaterna bör säkerställa att överföringen av biometriska uppgifter är av adekvat kvalitet för jämförelse med hjälp av det datoriserade systemet för igenkänning av fingeravtryck och ansiktsbild. Alla myndigheter med åtkomsträtt till Eurodac bör investera i lämplig fortbildning och nödvändig teknisk utrustning. Myndigheter med åtkomsträtt till Eurodac bör underätta eu-Lisa om specifika problem som de stött på beträffande kvaliteten på uppgifterna, i syfte att lösa dem.
- (50) Om det tillfälligt eller permanent är omöjligt att ta eller överföra de biometriska uppgifterna för en person, bland annat på grund av att kvaliteten på uppgifterna är otillräcklig för en adekvat jämförelse, att det föreligger tekniska problem eller skäl kopplade till hälsoskydd eller att den registrerade inte bör eller kan lämna biometriska uppgifter till följd av omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll, bör detta inte inverka negativt på behandlingen eller beslutet beträffande en registrerad ansökan om internationellt skydd för den personen.
- (51) Medlemsstaterna bör när det gäller skyldigheten att ta fingeravtryck ta hänsyn till kommissionens arbetsdokument om genomförandet av Eurodacförordningen, som rådet den 20 juli 2015 uppmanade medlemsstaterna att följa. Det innehåller bästa praxis för tagande av fingeravtryck. I förekommande fall bör medlemsstaterna också ta hänsyn till den checklista för att handla i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna i samband med tagande av fingeravtryck för Eurodac som Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter offentliggjort och som syftar till att hjälpa medlemsstaterna att fullgöra skyldigheterna i fråga om grundläggande rättigheter när de tar fingeravtryck.
- (52) Medlemsstaterna bör informera alla personer som enligt denna förordning är skyldiga att lämna biometriska uppgifter om deras skyldighet att göra detta. Medlemsstaterna bör också förklara för dessa personer att det ligger i deras intresse att omedelbart samarbeta fullt ut i förfarandet genom att lämna sina biometriska uppgifter. Om det

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU (EUT L 312, 7.12.2018, s. 56).

i en medlemsstats nationella lagstiftning fastställs administrativa åtgärder som medger en möjlighet att som en sista utväg ta biometriska uppgifter med hjälp av tvång, måste dessa åtgärder fullt ut respektera stadgan. Endast under vederbörligen motiverade omständigheter och som en sista utväg, när andra möjligheter uttömts, kan en proportionerlig grad av tvång användas för att säkerställa att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som anses vara sårbara personer, och underåriga, fullgör skyldigheten att lämna biometriska uppgifter.

- (53) Om en medlemsstat använder förvar för att fastställa eller kontrollera en tredjelandsmedborgares eller statslös persons identitet, bör det endast användas som en sista utväg och med full respekt för den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i enlighet med relevant unionsrätt, bland annat stadgan.
- (54) Träffar bör i förekommande fall kontrolleras av en utbildad expert på fingeravtryck, dels för att säkerställa en korrekt ansvarsfördelning enligt förordning (EU) 2024/1351, dels för att med säkerhet kunna identifiera tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen samt brottsmisstänkta eller brottsoffer vilkas uppgifter kan finnas lagrade i Eurodac. Kontroller av en utbildad expert bör anses vara nödvändiga vid tvivel om huruvida resultatet av jämförelsen av uppgifter om fingeravtryck rör samma person, särskilt om uppgifterna överensstämmer med en träff på ett fingeravtryck som tillhör en person av annat kön eller om uppgifterna om ansiktsbild inte överensstämmer med ansiktsdragen hos den person för vilken de biometriska uppgifterna togs. Träffar i Eurodac som grundas på ansiktsbilder bör också kontrolleras av en expert som utbildats i enlighet med nationell praxis om jämförelsen endas görs med uppgifter om ansiktsbild görs. Om en jämförelse av uppgifter om fingeravtryck och en jämförelse av uppgifter om ansiktsbild utförs samtidigt och träffar erhålls för båda dataseten av biometriska uppgifter, bör medlemsstaterna kunna kontrollera resultatet av jämförelsen av uppgifterna om ansiktsbild.
- (55) Tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ansökt om internationellt skydd i en medlemsstat kan under många år framöver komma att försöka ansöka om internationellt skydd i en annan medlemsstat. Den längsta period under vilken biometriska uppgifter för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ansökt om internationellt skydd kan lagras i Eurodac bör begränsas till vad som är nödvändigt och bör vara proportionerligt i linje med proportionalitetsprincipen i artikel 52.1 i stadgan och enligt domstolens tolkning. De flesta tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistats i unionen under flera år har under denna period fått status som bofast eller till och med medborgarskap i en medlemsstat, och tio år bör därför anses vara en rimlig period för lagring av biometriska och alfanumeriska uppgifter.
- (56) I sina slutsatser om statslöshet av den 4 december 2015 erinrade rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar om unionens åtagande från september 2012 om att alla medlemsstater skulle ansluta sig till konventionen angående statslösa personers rättsliga ställning, upprättad i New York den 28 september 1954, och skulle överväga att ansluta sig till konventionen om begränsning av statslöshet, upprättad i New York den 30 augusti 1961.
- (57) Vid tillämpning av skälen för vägran enligt förordning (EU) 2024/1350 bör biometriska uppgifter för de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande enligt den förordningen tas, överföras till Eurodac och jämföras med de uppgifter som lagras i Eurodac om personer som beviljats internationellt skydd, personer som beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt i enlighet med den förordningen, personer som vägrats inresa till en medlemsstat av ett av de skäl som avses i den förordningen, nämligen att det fanns rimliga skäl att anta att tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen utgör en fara för samhället, allmän ordning, säkerhet eller folkhälsa för den berörda medlemsstaten eller på grund av en registrering på en spärllista i Schengens informationssystem eller i en nationell databas i en medlemsstat, eller för vilka det inreseförfarandet har avbrutits eftersom de inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke, och personer som har beviljats inresa enligt ett nationellt vidarebosättningsprogram. Dessa kategorier av uppgifter bör därför lagras i Eurodac och göras tillgängliga för jämförelse.
- (58) Vid tillämpning av förordningarna (EU) 2024/1350 och (EU) 2024/1351 bör biometriska uppgifter om tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 lagras i Eurodac i fem år från och med den dag då de togs. Denna period bör vara tillräcklig med tanke på att de flesta av dessa personer kommer att ha varit bosatta i unionen i flera år och kommer att ha erhållit ställning som varaktigt bosatt eller till och med medborgarskap i en medlemsstat.

SV

EUT L, 22.5.2024

- (59) Om en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har vägrats inresa till en medlemsstat av ett av de skäl som anges i förordning (EU) 2024/1350, nämligen att det fanns rimliga skäl att anta att tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen utgör en fara för samhället, allmän ordning, säkerhet eller folkhälsa för den berörda medlemsstaten eller att personen i fråga är registrerad på en spärllista i Schengens informationssystem eller i en nationell databas i en medlemsstat, bör uppgifterna om detta lagras under en period av tre år räknat från den dag då det negativa beslutet om inresa fattades. Sådana uppgifter måste lagras under så lång tid för att andra medlemsstater som genomför ett inreseförfarande ska kunna få information, bland annat information om andra medlemsstaters markering av uppgifter, från Eurodac under hela inreseförfrandet, vid behov genom att tillämpa de skäl för vägran som anges i förordning (EU) 2024/1350. Dessutom bör uppgifter om inreseförfranden som tidigare har avbrutits på grund av att tredjelandsmedborgarna eller de statslösa personerna inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke lagras i Eurodac i tre år så att de andra medlemsstater som genomför ett inreseförfarande kan fatta ett negativt beslut, enligt vad som är tillåtet enligt den förordningen.
- (60) Överföringen av uppgifter om personer som registrerats för att genomföra ett inreseförfarande i Eurodac bör bidra till att begränsa antalet medlemsstater som utbyter dessa personers personuppgifter under ett efterföljande inreseförfarande och bör således bidra till att säkerställa efterlevnad av principen om uppgiftsminimering.
- (61) Om en medlemsstat erhåller en träff från Eurodac som kan hjälpa den medlemsstaten att fullgöra sina skyldigheter enligt vad som krävs för att tillämpa skälen för att vägra inresa i enlighet med förordning (EU) 2024/1350, bör den ursprungsmedlemsstat som tidigare vägrat en tredjelandsmedborgare eller en statslös person inresa snabbt utbyta kompletterande information med den medlemsstat som erhållit träffen i enlighet med principen om lojalt samarbete och med beaktande av principerna om dataskydd. Ett sådant utbyte av uppgifter bör göra det möjligt för den medlemsstat som erhållit träffen att fatta beslut om inresa inom den tidsfrist som fastställs i den förordningen för slutförande av inreseförfrandet.
- (62) Skyldigheten att ta och överföra biometriska uppgifter för personer som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande bör inte gälla när medlemsstaten i fråga avbryter förfrandet innan biometriska uppgifter tas.
- (63) Fem år bör anses vara en nödvändig tidsperiod för lagring av biometriska och alfanumeriska uppgifter för att kunna förebygga och övervaka olagliga förflyttningar av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som inte har rätt att vistas i unionen, kunna vidta nödvändiga åtgärder för att faktiskt verkställa återsändande och återtagande till tredjeland i enlighet med direktiv 2008/115/EG, samtidigt som rätten till skydd av personuppgifter garanteras.
- (64) För att stödja medlemsstaterna i deras administrativa samarbete under genomförandet av direktiv 2001/55/EG bör uppgifter om personer som har beviljats tillfälligt skydd lagras i Eurodac under en period av ett år från och med den dag då rådets relevanta genomförandebeslut träder i kraft. Lagringsperioden bör förlängas varje år så länge som det tillfälliga skyddet varar.
- (65) Lagringsperioden bör vara kortare i vissa speciella situationer när det inte finns behov att bevara biometriska uppgifter eller andra personuppgifter under så lång tid. Biometriska uppgifter och övriga personuppgifter för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer bör raderas omedelbart och permanent så snart tredjelandsmedborgarna eller de statslösa personerna blivit medborgare i en medlemsstat.
- (66) När det gäller registrerade vars biometriska uppgifter registrerats i Eurodac i samband med inlämnande eller registrering av ansökan om internationellt skydd och som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat, bör uppgifterna lagras så att de uppgifter som registreras vid registrering eller inlämnande av en ny ansökan om internationellt skydd kan jämföras med de uppgifter som tidigare registrerats.
- (67) eu-Lisa har anförtrottpolis kommissionens arbetsuppgifter rörande den operativa förvaltningen av Eurodac i enlighet med denna förordning samt vissa arbetsuppgifter rörande kommunikationsinfrastrukturen från och med den 1 december 2012, den dag då eu-Lisa inledde sin verksamhet. Europol bör dessutom ges observatörsstatus vid mötena med eu-Lisas styrelse när det står en fråga på dagordningen som rör tillämpningen av denna förordning om åtkomst till Eurodac för sökningar av medlemsstaternas utsedda myndigheter och Europol utsedda myndighet i syfte att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott. Europol bör ha rätt att utse en företrädare i eu-Lisas rådgivande grupp för Eurodac.

- (68) Det är nödvändigt att tydligt fastställa kommissionens och eu-Lisas ansvar när det gäller Eurodac och kommunikationsinfrastrukturen, liksom medlemsstaternas ansvar i fråga om behandling av personuppgifter, datasäkerhet samt åtkomst till och rättelse av registrerade uppgifter.
- (69) Det är nödvändigt att utse behöriga myndigheter i medlemsstaterna, liksom den nationella åtkomstpunkt som en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter ska passera och att föra en förteckning över de operativa enheter inom de utsedda myndigheterna som är bemyndigade att göra en sådan framställan om jämförelse i syfte att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott.
- (70) Det är nödvändigt att utse och föra en förteckning över de operativa enheter inom Europol som är bemyndigade att göra en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter via Europolis åtkomstpunkt. Sådana enheter, inbegripet enheter som arbetar mot människohandel, sexuella övergrepp och sexuell exploatering, särskilt i fall där brottsoffren är underåriga, bör vara bemyndigade att göra en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter via Europolis åtkomstpunkt i syfte att stödja och stärka medlemsstaternas arbete med att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott som omfattas av Europolis mandat.
- (71) En framställan om jämförelse med uppgifter som lagras i Eurodac bör göras av de operativa enheterna inom de utsedda myndigheterna till den nationella åtkomstpunkten, via kontrollmyndigheten, och bör åtföljas av en motivering. De operativa enheter inom de utsedda myndigheterna som är bemyndigade att göra en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter bör inte fungera som kontrollmyndigheter. Kontrollmyndigheterna bör agera oberoende av de utsedda myndigheterna och vara ansvariga för att på ett oberoende sätt säkerställa att villkoren för åtkomst i enlighet med vad som fastställs genom denna förordning strikt iakttas. Kontrollmyndigheterna bör därefter via den nationella åtkomstpunkten till Eurodac vidarebefordra framställan om jämförelse, utan att ange skälen till den, efter kontroll av att samtliga villkor för åtkomst till uppgifter uppfyllts. I brådskande undantagsfall där det är nödvändigt att redan i ett tidigt skede få åtkomst för att bemöta ett specifikt och verkligt hot med anknytning till terroristbrott eller andra grova brott, bör det vara möjligt för kontrollmyndigheten att vidarebefordra framställan omedelbart och utföra kontrollen först i efterhand.
- (72) Det bör vara möjligt för den utsedda myndigheten och kontrollmyndigheten att ingå i samma organisation om detta tillåts i nationell rätt, men kontrollmyndigheten bör agera oberoende när den utför sina arbetsuppgifter enligt denna förordning.
- (73) För att skydda personuppgifter och för att utesluta systematiska jämförelser, som bör vara förbjudna, bör behandling av Eurodacuppgifter äga rum endast i specifika fall och när det är nödvändigt i syfte att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott. Ett specifikt fall föreligger särskilt när framställan om jämförelse har samband med en specifik och konkret situation, med en specifik och konkret fara kopplad till ett terroristbrott eller ett annat grovt brott, eller med specifika personer som det finns allvarliga skäl att förmoda kommer att begå eller har begått sådana brott. Ett specifikt fall kan också föreligga när framställan om jämförelse har samband med en person som är offer för ett terroristbrott eller ett annat grovt brott. Medlemsstaternas utsedda myndigheter och Europolis utsedda myndighet bör således göra en framställan om jämförelse med Eurodac endast om de har rimliga skäl att anta att en sådan jämförelse kommer att ge dem information som på ett avgörande sätt hjälper dem att förhindra, upptäcka eller utreda ett terroristbrott eller ett annat grovt brott.
- (74) Dessutom bör åtkomst ges på villkor att en förhandssökning i medlemsstatens nationella biometrisk databaser och i alla andra medlemsstaters system för automatisk identifiering av fingeravtryck enligt rådets beslut 2008/615/RIF⁽²⁹⁾ har gjorts, såvida inte sökningen i CIR i enlighet med artikel 22.2 i förordning (EU) 2019/818 visar att det finns uppgifter om den berörda personen lagrade i Eurodac. Detta villkor innebär att den medlemsstat som gör en framställan måste göra jämförelser med alla andra medlemsstaters system för automatisk identifiering av fingeravtryck enligt beslut 2008/615/RIF som är tekniskt tillgängliga, såvida inte den medlemsstaten kan visa att det finns rimliga skäl att anta att detta inte skulle leda till att den registrerades identitet fastställs. Sådana rimliga skäl föreligger särskilt om det specifika fallet inte har någon operativ eller utredningsrelaterad koppling till en viss medlemsstat. Det villkoret förutsätter att den medlemsstat som gör en framställan först har genomfört beslut 2008/615/RIF rättsligt och tekniskt i fråga om uppgifter om fingeravtryck, eftersom det inte bör vara tillåtet att utföra en Eurodac kontroll för brottsbekämpande ändamål utan att kraven för uppfyllande av det villkoret uppfylls.

⁽²⁹⁾ Rådets beslut 2008/615/RIF av den 23 juni 2008 om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet (EUT L 210, 6.8.2008, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

Utöver förhandskontrollen i databaserna bör de utsedda myndigheterna också kunna utföra en samtidig kontroll i VIS, under förutsättning att villkoren för en jämförelse med de uppgifter som lagras i det systemet, i enlighet med rådets beslut 2008/633/RIF⁽¹⁰⁾, har uppfyllts.

- (75) För effektiva jämförelser och ett effektivt utbyte av personuppgifter bör medlemsstaterna fullt ut genomföra och utnyttja befintliga internationella avtal och redan gällande unionsrätt som rör utbyte av personuppgifter, i synnerhet beslut 2008/615/RIF.
- (76) Unionens utomobligatoriska ansvar i samband med driften av Eurodac regleras av relevanta bestämmelser i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget), men det är nödvändigt att fastställa särskilda bestämmelser om medlemsstaternas utomobligatoriska ansvar i samband med driften av Eurodac.
- (77) Förordning (EU) 2016/679 är tillämplig när medlemsstaterna behandlar personuppgifter i enlighet med den här förordningen, såvida inte behandlingen utförs av medlemsstaternas utsedda behöriga myndigheter eller behöriga kontrollmyndigheter i syfte att förhindra, utreda, upptäcka eller lagföra terroristbrott eller andra grova brott, däribland att värna om den allmänna säkerheten och förhindra hot mot den.
- (78) Nationella bestämmelser som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680⁽¹¹⁾ är tillämpliga på behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i medlemsstaterna i syfte att förhindra, utreda, avslöja eller lagföra terroristbrott eller andra allvarliga brott enligt denna förordning.
- (79) Förordning (EU) 2016/794 är tillämplig på behandling av personuppgifter som utförs av Europol i syfte att förhindra, utreda eller avslöja terroristbrott och andra grova brott i enlighet med den här förordningen.
- (80) De bestämmelser som fastställs i förordning (EU) 2016/679 avseende skyddet av enskildas fri- och rättigheter, särskilt rätten till skydd av personuppgifter som rör dem, bör specificeras i den här förordningen vad gäller ansvaret för behandlingen av uppgifterna, värnandet om de registrerades rättigheter och övervakningen av dataskyddet, särskilt inom vissa sektorer.
- (81) En persons rätt till integritet och dataskydd bör alltid värnas i enlighet med denna förordning när det gäller åtkomst till Eurodac både för medlemsstaternas myndigheter och för unionens bemyndigade byråer.
- (82) De registrerade bör ha rätt till åtkomst till och rättelse och radering av personuppgifter som rör dem samt rätt till begränsning av behandlingen av personuppgifter. Med beaktande av de ändamål för vilka uppgifterna behandlas bör de registrerade ha rätt att komplettera ofullständiga personuppgifter, bland annat genom att tillhandahålla ett kompletterande utlåtande. Dessa rättigheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) 2016/679 och i enlighet med de förfaranden som fastställs i den här förordningen, direktiv (EU) 2016/680 och förordning (EU) 2016/794 vad gäller behandling av personuppgifter för brottsbekämpande ändamål i enlighet med den här förordningen. När det gäller nationella myndigheters behandling av personuppgifter i Eurodac bör varje medlemsstat av rättssäkerhets- och öppenhetsskäl utse den myndighet som ska anses vara personuppgiftsansvarig i enlighet med förordning (EU) 2016/679 och direktiv (EU) 2016/680 och som bör ha centralt ansvar för denna medlemsstats behandling av uppgifter. Varje medlemsstat bör meddela kommissionen närmare uppgifter om den myndigheten.
- (83) Det är också viktigt att felaktiga uppgifter som registrerats i Eurodac rättas för att säkerställa att den statistik som tas fram i enlighet med denna förordning är korrekt.
- (84) Överföring av personuppgifter som en medlemsstat eller Europol i enlighet med denna förordning erhållit från Eurodac till ett tredjeland eller en internationell organisation eller en privat enhet som är etablerad i eller utanför unionen bör förbjudas i syfte att säkerställa asylrätten och garantera personer vilkas uppgifter behandlas i enlighet med denna förordning att deras uppgifter inte röjs för tredjeländer. Detta innebär att medlemsstaterna inte bör överföra information som de erhållit från Eurodac beträffande namn, födelsedatum, medborgarskap, ursprung-

⁽¹⁰⁾ Rådets beslut 2008/633/RIF av den 23 juni 2008 om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott (EUT L 218, 13.8.2008, s. 129).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

smedlemsstat(er), omfördelningsmedlemsstat eller medlemsstat för vidarebosättning, detaljer om identitets- eller resehandlingen, plats och datum för vidarebosättning eller ansökan om internationellt skydd, det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten, det datum då de biometriska uppgifterna togs liksom det datum då medlemsstaten/medlemsstaterna överförde uppgifterna till Eurodac, operatörens användar-ID samt all information som rör alla överföringar av en registrerad enligt förordning (EU) 2024/1351. Detta förbud bör inte påverka medlemsstaternas rätt att till tredjeländer överföra sådana uppgifter som omfattas av förordning (EU) 2024/1351 i enlighet med förordning (EU) 2016/679 och de nationella bestämmelser som antas enligt direktiv (EU) 2016/680 i syfte att säkerställa att medlemsstaterna har möjlighet att samarbeta med sådana tredjeländer vid tillämpning av den här förordningen.

- (85) Som ett undantag från regeln att personuppgifter som en medlemsstat erhållit i enlighet med denna förordning inte bör överföras till eller göras tillgängliga för tredjeländer bör det vara möjligt att överföra sådana personuppgifter till ett tredjeland om överföringen omfattas av strikta villkor och är nödvändig i enskilda fall i syfte att bidra till identifieringen av en tredjelandsborgare i samband med återsändandet av personen. Överföringen av personuppgifter bör omfattas av strikta villkor. När sådana personuppgifter överförs bör ingen information lämnas ut till ett tredjeland om att en ansökan om internationellt skydd har lämnats in av den tredjelandsborgaren. Överföring av personuppgifter till ett tredjeland bör utföras i enlighet med förordning (EU) 2016/679 och med ursprungsmedlemsstatens samtycke. Mottagande tredjeländer omfattas ofta inte av beslut om adekvat skyddsnivå som kommissionen antar i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Vidare har det genom unionens omfattande insatser i samarbete med de viktigaste ursprungsländerna för tredjelandsborgare som vistas olagligt och som är skyldiga att återvända inte säkerställts att sådana tredjeländer systematiskt uppfyller kravet enligt internationell rätt att återta sina egna medborgare. Återtagandeavtal som ingåtts eller håller på att förhandlas fram av unionen eller medlemsstaterna och som föreskriver lämpliga skyddsåtgärder för överföring av uppgifter till tredjeland i enlighet med artikel 46 i förordning (EU) 2016/679 omfattar ett begränsat antal sådana tredjeländer, och det är fortfarande osäkert om några nya sådana avtal kommer att ingås. I sådana situationer, och som ett undantag från kravet på ett beslut om adekvat skyddsnivå eller på lämpliga skyddsåtgärder, bör överföring av personuppgifter till tredjeländers myndigheter i enlighet med den här förordningen medges i syfte att genomföra unionens återvändandepolitik, och undantaget i förordning (EU) 2016/679 bör kunna användas under förutsättning att de villkor som fastställs i den förordningen är uppfyllda. Genomförandet av förordning (EU) 2016/679 bör, även när det gäller överföring av personuppgifter till tredjeländer i enlighet med den här förordningen, övervakas av den nationella oberoende tillsynsmyndigheten. Förordning (EU) 2016/679 är tillämplig när det gäller det ansvar som medlemsstaternas myndigheter har i egenskap av personuppgiftsansvariga i den mening som avses i den förordningen.
- (86) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ⁽¹²⁾, särskilt artikel 33 om konfidentialitet och säkerhet i samband med behandlingen, gäller när unionens institutioner, organ och byråer behandlar personuppgifter vid tillämpning av den här förordningen, utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) 2016/794, som bör tillämpas på Europols behandling av personuppgifter. Vissa punkter bör dock klargöras när det gäller ansvaret för behandlingen av uppgifter och tillsynen över dataskyddet, med tanke på att dataskyddet är en nyckelfaktor för ett effektivt fungerande Eurodac och eftersom datasäkerhet, hög teknisk kvalitet och lagenliga sökmöjligheter är väsentliga för att säkerställa att Eurodac fungerar smidigt och korrekt och för att underlätta tillämpningen av förordningarna (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350.
- (87) Den registrerade bör särskilt få information om ändamålet med behandlingen av hans eller hennes uppgifter i Eurodac, inklusive en redogörelse för målen för förordningarna (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350, och om vad de brottsbekämpande myndigheterna får använda hans eller hennes uppgifter till.
- (88) Lagenligheten i de enskilda medlemsstaternas behandling av personuppgifter bör övervakas av de nationella tillsynsmyndigheter som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/679, medan Europeiska datatillsynsmannen, som inrättades genom förordning (EU) 2018/1725, övervakar verksamheten inom unionens institutioner, organ och byråer i fråga om behandlingen av personuppgifter inom ramen för den här förordningen. Dessa tillsynsmyndigheter och Europeiska datatillsynsmannen bör samarbeta med varandra vid övervakningen av behandlingen av personuppgifter, inbegripet inom ramen för den samordnade tillsynskommitté som inrättats inom ramen för Europeiska dataskyddstyrelsen.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (89) Medlemsstaterna, Europaparlamentet, rådet och kommissionen bör säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna och Europeiska datatillsynsmannen har förmåga att övervaka användningen av och åtkomsten till Eurodacuppgifter på lämpligt sätt.
- (90) Eurodacs prestanda bör övervakas och utvärderas regelbundet, bland annat när det gäller frågan om huruvida åtkomsten för brottsbekämpande ändamål har lett till indirekt diskriminering av personer som ansöker om internationellt skydd, en fråga som kommissionen tagit upp i sin utvärdering av denna förordnings förenlighet med stadgan. eu-Lisa bör överlämna en årlig rapport om Eurodacs verksamhet till Europaparlamentet och rådet.
- (91) Medlemsstaterna bör inrätta ett system med effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för sådan rättsstridig behandling av uppgifter som registrerats i Eurodac som strider mot dess syfte.
- (92) För att underlätta tillämpningen av förordning (EU) 2024/1351 är det nödvändigt att medlemsstaterna informeras om situationen i enskilda asylförfaranden.
- (93) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽³⁾.
- (94) I denna förordning respekteras de grundläggande rättigheter och iaktas de principer som erkänns i synnerhet i stadgan. Denna förordning syftar särskilt till att säkerställa full respekt för skyddet av personuppgifter och rätten att ansöka om internationellt skydd samt att främja tillämpningen av artiklarna 8 och 18 i stadgan. Medlemsstaterna bör tillämpa denna förordning i enlighet med detta.
- (95) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42 i förordning (EU) 2018/1725 och avgav yttranden den 21 september 2016 och den 30 november 2020.
- (96) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att skapa ett system för jämförelse av biometriska uppgifter för att bidra till genomförandet av unionens asyl- och migrationspolitik, genom själva sin beskaffenhet inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (97) Denna förordnings territoriella tillämpningsområde bör begränsas så att det överensstämmer med det territoriella tillämpningsområdet för förordning (EU) 2024/1351, med undantag för de bestämmelser som rör uppgifter som samlas in för att bidra till tillämpningen av förordning (EU) 2024/1350 på de villkor som anges i den här förordningen.
- (98) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (99) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Syftet med Eurodac

1. Härmed inrättas ett system kallat *Eurodac*. Dess syfte är att
 - a) stödja asylsystemet, inbegripet genom att hjälpa till att fastställa vilken medlemsstat som enligt förordning (EU) 2024/1351 ska vara ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller statslös person har registrerat i en medlemsstat samt genom att underlätta tillämpningen av den förordningen på de villkor som anges i den här förordningen,
 - b) bidra till tillämpningen av förordning (EU) 2024/1350 på de villkor som anges i den här förordningen,
 - c) bidra till kontroll av irreguljär invandring till unionen, till upptäckt av sekundära förflyttningar inom unionen och till identifiering av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt i syfte att avgöra vilka lämpliga åtgärder som ska vidtas av medlemsstaterna,
 - d) bidra till skyddet av barn, inbegripet i samband med brottsbekämpning,
 - e) fastställa de villkor enligt vilka medlemsstaternas utsedda myndigheter och Europols utsedda myndighet för brottsbekämpande ändamål får göra en framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med sådana uppgifter som är lagrade i Eurodac i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott eller andra grova brott,
 - f) bidra till korrekt identifiering av personer som registrerats i Eurodac i enlighet med artikel 20 i förordning (EU) 2019/818 genom att lagra uppgifter om identitet, resehandlingsuppgifter och biometriska uppgifter i den gemensamma databasen för identitetsuppgifter (CIR),
 - g) stödja ändamålen med det EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) som inrättades genom förordning (EU) 2018/1240,
 - h) stödja ändamålen med det informationssystem för viseringar (VIS) som avses i förordning (EG) nr 767/2008,
 - i) stödja evidensbaserat beslutsfattande genom att ta fram statistik,
 - j) bidra till genomförandet av direktiv 2001/55/EG.
2. Utan att det påverkar ursprungsmedlemsstatens behandling av uppgifter som är avsedda för Eurodac och som finns i databaser som inrättats enligt den medlemsstatens nationella rätt får biometriska uppgifter och andra personuppgifter endast behandlas i Eurodac i de syften som anges i den här förordningen, i förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2018/1240, (EU) 2019/818, (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 samt i direktiv 2001/55/EG.

Denna förordning respekterar fullt ut den mänskliga värdigheten och de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), inbegripet rätten till respekt för privatlivet, rätten till skydd av personuppgifter, rätten till asyl samt förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling. Behandling av personuppgifter i enlighet med denna förordning får i detta avseende inte leda till någon diskriminering av personer som omfattas av denna förordning på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till en nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

En persons rätt till integritet och dataskydd ska värnas i enlighet med denna förordning när det gäller åtkomst till Eurodac både för medlemsstaternas myndigheter och för Europeiska unionens bemyndigade byråer.

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *person som ansöker om internationellt skydd*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som ansökt om sådant internationellt skydd som avses i artikel 3.7 i förordning (EU) 2024/1347 och där inget slutligt avgörande ännu fattats.
- b) *person som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande*: en person som registrerats för genomförande av ett vidarebosättningsförfarande eller ett förfarande för inresa av humanitära skäl i enlighet med artikel 9.3 i förordning (EU) 2024/1350.
- c) *person som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram*: en person som vidarebosatts av en medlemsstat utanför ramen för förordning (EU) 2024/1350, om denna person beviljas internationellt skydd enligt definitionen i artikel 3.3 i förordning (EU) 2024/1347 eller humanitär status enligt nationell rätt i den mening som avses i artikel 2.3 c i förordning (EU) 2024/1350 i enlighet med reglerna för det nationella vidarebosättningsprogrammet.
- d) *humanitär status enligt nationell rätt*: humanitär status enligt nationell rätt som fastställer rättigheter och skyldigheter motsvarande de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i artiklarna 20–26 och 28–35 i förordning (EU) 2024/1347.
- e) *ursprungsmedlemsstat*:
 - i) i fråga om en person som omfattas av artikel 15.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac och som erhåller resultatet av jämförelsen,
 - ii) i fråga om en person som omfattas av artikel 18.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac och som erhåller resultatet av jämförelsen,
 - iii) i fråga om en person som omfattas av artikel 18.2, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac,
 - iv) i fråga om en person som omfattas av artikel 20.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac,
 - v) i fråga om en person som omfattas av artikel 22.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac och som erhåller resultatet av jämförelsen,
 - vi) i fråga om en person som omfattas av artikel 23.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac och som erhåller resultatet av jämförelsen,
 - vii) i fråga om en person som omfattas av artikel 24.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac och som erhåller resultatet av jämförelsen,
 - viii) i fråga om en person som omfattas av artikel 26.1, den medlemsstat som överför personuppgifterna till Eurodac och som erhåller resultatet av jämförelsen.
- f) *tredjelandsmedborgare*: en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget och som inte heller är medborgare i en stat som deltar i tillämpningen av denna förordning genom ett avtal med unionen.
- g) *olaglig vistelse*: en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons vistelse på en medlemsstats territorium, där tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen inte uppfyller eller inte längre uppfyller inresevillkoren i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽³⁴⁾ eller andra villkor för inresa, vistelse eller bosättning i den medlemsstaten.
- h) *person som beviljats internationellt skydd*: en person som beviljats flyktingstatus enligt definitionen i artikel 3.1 i förordning (EU) 2024/1347 eller status som subsidiärt skyddsbehövande enligt definitionen i artikel 3.2 i den förordningen.

⁽³⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

EUT L, 22.5.2024

SV

- i) *person som har beviljats tillfälligt skydd*: person som åtnjuter tillfälligt skydd enligt definitionen i artikel 2 a i direktiv 2001/55/EG och i rådets genomförandebeslut om införande av tillfälligt skydd eller något annat likvärdigt nationellt skydd som införts som en reaktion på samma händelse som den som avses i rådets genomförandebeslut.
- j) *träff*: en överensstämmelse eller överensstämmelser som konstaterats av Eurodac vid jämförelse mellan biometriska uppgifter som finns registrerade i den datoriserade centrala databasen och sådana som överförs av en medlemsstat, utan att detta påverkar kravet på att medlemsstaterna omedelbart ska kontrollera resultatet av jämförelsen enligt artikel 38.4.
- k) *nationell åtkomstpunkt*: det utsedda nationella system som ska användas för kommunikationen med Eurodac.
- l) *Europols åtkomstpunkt*: det utsedda Europolsystem som ska användas för kommunikationen med Eurodac.
- m) *Eurodacuppgifter*: alla uppgifter som är lagrade i Eurodac i enlighet med artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2.
- n) *brottsbekämpning*: förhindrande, upptäckande eller utredande av terroristbrott eller andra grova brott.
- o) *terroristbrott*: brott enligt nationell rätt som motsvarar eller är likvärdigt med ett av de brott som avses i direktiv (EU) 2017/541.
- p) *grovt brott*: brott som motsvarar eller är likvärdigt med ett av de brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF om det enligt nationell rätt kan bestraffas med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år.
- q) *uppgifter om fingeravtryck*: uppgifter om platta och rullade fingeravtryck av alla tio fingrar om dessa finns, eller ett fingeravtrycksspår.
- r) *uppgifter om ansiktsbild*: digitala bilder av ansiktet med tillräcklig bildupplösning och kvalitet för att de ska kunna användas för automatisk biometrisk matchning.
- s) *biometriska uppgifter*: uppgifter om fingeravtryck eller ansiktsbild.
- t) *alfanumeriska uppgifter*: uppgifter som återges med bokstäver, siffror, särskilda tecken, mellanslag eller skiljetecken.
- u) *uppehållstillstånd*: varje tillstånd som utfärdas av myndigheterna i en medlemsstat och som berättigar en tredjelandsmedborgare eller en statslös person att vistas på dess territorium, inklusive de dokument som styrker rätten att vistas på territoriet inom ramen för tillfälligt skydd eller i väntan på att den situation som förhindrar att ett avlägsnandebeslut verkställs ska upphöra, med undantag för viseringar och uppehållstillstånd som utfärdas under den tid som krävs för att fastställa ansvarig medlemsstat enligt förordning (EU) 2024/1351 eller under prövningen av en ansökan om internationellt skydd eller en ansökan om uppehållstillstånd.
- v) *dokument för gränssnittskontroll*: ett tekniskt dokument som anger de nödvändiga krav som de nationella åtkomstpunkterna eller Europols åtkomstpunkt ska uppfylla för att kunna kommunicera elektroniskt med Eurodac, i synnerhet genom att detaljerat ange formatet för och det eventuella innehållet i de uppgifter som Eurodac och de nationella åtkomstpunkterna eller Europols åtkomstpunkt ska utbyta.
- w) *CIR*: den gemensamma databas för identitetsuppgifter som inrättats genom artikel 17.1 och 17.2 i förordning (EU) 2019/818.
- x) *identitetsuppgifter*: sådana uppgifter som avses i artiklarna 17.1 c–f och h, 19.1 c–f och h, 21.1 c–f och h, 22.2 c–f och h, 23.2 c–f och h, 24.2 c–f och h och 26.2 c–f och h.
- y) *dataset*: upplysningar som registreras i Eurodac i enlighet med artiklarna 17, 19, 21, 22, 23, 24 eller 26 och som omfattar en registrerads fingeravtryck samt biometriska uppgifter, alfanumeriska uppgifter och i förekommande fall en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling.

SV

EUT L, 22.5.2024

- z) *barn* eller *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person under 18 år.
2. Definitionerna i artikel 4 i förordning (EU) 2016/679 ska tillämpas på den här förordningen, i den utsträckning personuppgifter behandlas av medlemsstaternas myndigheter för de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c och j i den här förordningen.
3. Om inget annat anges ska definitionerna i artikel 2 i förordning (EU) 2024/1351 tillämpas på den här förordningen.
4. Definitionerna i artikel 3 i direktiv (EU) 2016/680 ska tillämpas på denna förordning, i den utsträckning personuppgifter behandlas av medlemsstaternas behöriga myndigheter för denna förordnings brottsbekämpande ändamål.

Artikel 3

Systemarkitektur och grundläggande principer

1. Eurodac ska bestå av
- a) ett centralt system, som omfattar
 - i) en central enhet, och
 - ii) en plan och ett system för driftskontinuitet,
 - b) en kommunikationsinfrastruktur som tillhandahåller en säker och krypterad kommunikationskanal för överföring av Eurodacuppgifter mellan det centrala systemet och medlemsstaterna (*kommunikationsinfrastrukturen*),
 - c) CIR,
 - d) en säker kommunikationsinfrastruktur mellan det centrala systemet och de centrala infrastrukturerna för den europeiska sökportalen och mellan det centrala systemet och CIR.
2. CIR ska innehålla de uppgifter som avses i artiklarna 17.1 a–f, h och i, 19.1 a–f, h och i, 21.1 a–f, h och i, 22.2 a–f, h och i, 23.2 a–f, h och i, artikel 24.2 a–f och h, 24.3 a och 26.2 a–f, h och i. Återstående Eurodacuppgifter ska lagras i det centrala systemet.
3. Kommunikationsinfrastrukturen ska använda det befintliga nätet för säkra transeuropeiska telematik tjänster för myndigheter (*Testa*). För att säkerställa konfidentialiteten ska personuppgifter som överförs till eller från Eurodac krypteras.
4. Varje medlemsstat ska ha en enda nationell åtkomstpunkt. Europol ska ha en egen enda åtkomstpunkt (*Europol's åtkomstpunkt*).
5. Uppgifter rörande personer som omfattas av artiklarna 15.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 och 26.1 och som behandlas i Eurodac ska behandlas på ursprungsmedlemsstatens vägnar enligt de villkor som anges i denna förordning och hållas isär med hjälp av lämpliga tekniska hjälpmedel.
6. Alla dataset registrerade i Eurodac om samma tredjelandsmedborgare eller statslösa person ska länkas samman i en sekvens. Om en automatisk jämförelse utförs i enlighet med artiklarna 27 och 28 och detta leder till en träff i minst en annan uppsättning fingeravtryck eller, om dessa fingeravtryck är av en kvalitet som inte säkerställer adekvat jämförelse eller inte är tillgängliga, uppgifter om ansiktsbild i ett annat dataset om samma tredjelandsmedborgare eller statslösa person, ska Eurodac automatiskt länka samman dessa dataset med hjälp av jämförelsen. Vid behov ska en expert i enlighet med artikel 38.4 och 38.5 kontrollera resultatet av en automatisk jämförelse som utförts i enlighet med artiklarna 27 och 28. Om den mottagande medlemsstaten bekräftar träffen, ska den skicka en underrättelse som bekräftar länkningen av dessa dataset till eu-Lisa.
7. De regler som styr Eurodac ska också tillämpas på sådana åtgärder som medlemsstaterna vidtar från det att uppgifterna överförs till Eurodac till dess att resultaten av jämförelsen används.

Artikel 4

Operativ förvaltning

1. eu-Lisa ska ansvara för den operativa förvaltningen av Eurodac.

Den operativa förvaltningen av Eurodac ska bestå av alla de arbetsuppgifter som krävs för att Eurodac ska kunna fungera dygnet runt alla dagar i veckan i enlighet med denna förordning, särskilt det underhåll och den tekniska utveckling som krävs för att säkerställa att systemet fungerar med en tillfredsställande operativ kvalitet, särskilt med hänsyn till den tid som krävs för att söka i Eurodac. eu-Lisa ska upprätta en plan och ett system för driftskontinuitet med beaktande av underhållsbehov och oförutsedda driftsstopp i Eurodac, inbegripet inverkan av driftskontinuitetsåtgärder på dataskydd och säkerhet.

eu-Lisa ska i samarbete med medlemsstaterna säkerställa att bästa tillgängliga och säkrast möjliga teknik och metoder, med beaktande av en kostnads-nyttoanalys, används för Eurodac.

2. eu-Lisa får använda verkliga personuppgifter från Eurodacs produktionssystem för teständamål i enlighet med förordning (EU) 2016/679, i följande fall:

- a) Vid diagnoser och reparationer när fel upptäcks i Eurodac.
- b) Vid tester av ny teknik och nya metoder som är relevanta för att förbättra Eurodacs prestanda eller överföringen av uppgifter till Eurodac.

I de fall som avses i leden a och b i första stycket ska säkerhetsåtgärderna, åtkomstkontrollen och loggverksamheten i testmiljön vara desamma som för Eurodacs produktionssystem. Behandling av verkliga personuppgifter som är anpassade för teständamål ska omfattas av stränga villkor och uppgifterna ska anonymiseras på ett sådant sätt att den registrerade inte längre kan identifieras. Efter det att teständamålen har uppnåtts eller testerna har slutförts ska de verkliga personuppgifterna omedelbart och permanent raderas från testmiljön.

3. eu-Lisa ska ansvara för följande arbetsuppgifter i fråga om kommunikationsinfrastrukturen:

- a) Tillsyn.
- b) Säkerhet.
- c) Samordning av kontakterna mellan medlemsstaterna och leverantören.

4. Kommissionen ska ansvara för alla arbetsuppgifter som rör kommunikationsinfrastrukturen förutom dem som avses i punkt 3, särskilt

- a) genomförande av budgeten,
- b) förvärv och förnyande,
- c) avtalsfrågor.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen och anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen, som fastställs i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68⁽³⁾, ska eu-Lisa tillämpa lämpliga regler avseende tystnadsplikt eller andra likvärdiga krav på konfidentiell behandling på all personal som arbetar med Eurodacuppgifter. Denna punkt ska gälla även efter det att personerna lämnar sin tjänst eller anställning eller efter det att deras uppdrag har avslutats.

⁽³⁾ Rådets förordning (EEG, EURATOM, EKSG) nr 259/68 av den 29 februari 1968 om fastställande av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän (EGT L 56, 4.3.1968, s. 1).

Artikel 5

Medlemsstaternas utsedda myndigheter för brottsbekämpande ändamål

1. Medlemsstaterna ska för brottsbekämpande ändamål utse de myndigheter som är bemyndigade att göra en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter i enlighet med denna förordning. De utsedda myndigheterna ska vara de myndigheter i medlemsstaterna som ansvarar för att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott.
2. Varje medlemsstat ska föra en förteckning över sina utsedda myndigheter.
3. Varje medlemsstat ska föra en förteckning över de operativa enheter inom dess utsedda myndigheter som är bemyndigade att göra en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter via den nationella åtkomstpunkten.

Artikel 6

Medlemsstaternas kontrollmyndigheter för brottsbekämpande ändamål

1. Varje medlemsstat ska för brottsbekämpande ändamål utse en enda nationell myndighet eller en enhet inom en sådan myndighet till sin kontrollmyndighet. Kontrollmyndigheten ska vara en myndighet i medlemsstaten som ansvarar för att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott.

Den utsedda myndigheten och kontrollmyndigheten kan ingå i samma organisation om detta tillåts enligt nationell rätt, men kontrollmyndigheten ska agera oberoende när den utför sina arbetsuppgifter enligt denna förordning. Kontrollmyndigheten ska vara åtskild från de operativa enheter som avses i artikel 5.3 och får inte ta instruktioner från dessa vad avser resultatet av kontrollen.

I enlighet med sina konstitutionella eller rättsliga skyldigheter får medlemsstaterna utse mer än en kontrollmyndighet i syfte att avspeglä sina organisatoriska och administrativa strukturer.

2. Kontrollmyndigheten ska säkerställa att villkoren för en framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med Eurodacuppgifter uppfyllts.

Endast vederbörligen bemyndigad personal vid kontrollmyndigheten ska vara bemyndigad att ta emot och vidarebefordra en framställan om åtkomst till Eurodac i enlighet med artikel 32.

Endast kontrollmyndigheten ska vara bemyndigad att vidarebefordra en framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter till den nationella åtkomstpunkten.

Artikel 7

Europol utsedda myndighet och Europol kontrollmyndighet för brottsbekämpande ändamål

1. För brottsbekämpande ändamål ska Europol utse en eller flera av sina operativa enheter till *Europol utsedda myndighet*. Europol utsedda myndighet ska vara bemyndigad att göra en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter via Europol åtkomstpunkt i syfte att stödja och stärka medlemsstaternas arbete med att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott som omfattas av Europol mandat.

2. För brottsbekämpande ändamål ska Europol utse en enda specialiserad enhet med vederbörligen bemyndigade Europol tjänstemän till sin kontrollmyndighet. Europol kontrollmyndighet ska vara bemyndigad att vidarebefordra en framställan från Europol utsedda myndighet om jämförelse med Eurodacuppgifter via Europol åtkomstpunkt. Europol kontrollmyndighet ska vara helt oberoende av Europol utsedda myndighet när den utför sina arbetsuppgifter i enlighet med denna förordning. Europol kontrollmyndighet ska vara åtskild från Europol utsedda myndighet och får inte ta instruktioner från denna vad avser resultatet av kontrollen. Europol kontrollmyndighet ska säkerställa att villkoren för en framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med Eurodacuppgifter uppfyllts.

Artikel 8

Interoperabilitet med Etias

1. Från och med den 12 juni 2026 ska Eurodac vara kopplat till den europeiska sökportal som avses i artikel 6 i förordning (EU) 2019/818 för att möjliggöra tillämpningen av artiklarna 11 och 20 i förordning (EU) 2018/1240.
2. Den automatiserade behandling som avses i artikel 20 i förordning (EU) 2018/1240 ska möjliggöra de kontroller som föreskrivs i den artikeln och de påföljande kontroller som föreskrivs i artiklarna 22 och 26 i den förordningen.

För de kontroller som avses i artikel 20.2 k i förordning (EU) 2018/1240 ska Etias centrala system använda den europeiska sökportalen för att jämföra uppgifterna i Etias med de uppgifter i Eurodac som samlats in på grundval av artiklarna 17, 19, 21, 22, 23, 24 och 26 i den här förordningen i skrivskyddat format med hjälp av de uppgiftskategorier som förtecknas i tabellen över motsvarigheter i bilaga I till den här förordningen avseende personer som lämnat eller avlägsnats från medlemsstaternas territorium i enlighet med ett beslut om återsändande eller ett avlägsnandebeslut. Dessa kontroller ska inte påverka tillämpningen av de särskilda regler som föreskrivs i artikel 24.3 i förordning (EU) 2018/1240.

Artikel 9

Villkor för åtkomst till Eurodac för de nationella Etias-enheternas manuella behandling

1. De nationella Etias-enheterna ska söka i Eurodac med samma alfanumeriska uppgifter som dem som används för den automatiserade behandling som avses i artikel 8.
2. Vid tillämpning av artikel 1.1 g i den här förordningen ska de nationella Etias-enheterna ha åtkomst till Eurodac i enlighet med förordning (EU) 2018/1240 för att söka i uppgifter i skrivskyddat format i syfte att pröva ansökningar om resetillstånd. De nationella Etias-enheterna får söka i de uppgifter som avses i artiklarna 17, 19, 21, 22, 23, 24 och 26 i den här förordningen.
3. Efter sökning och åtkomst i enlighet med punkterna 1 och 2 ska resultatet av bedömningen registreras endast i Etias-ansökningsakterna.

Artikel 10

Behöriga viseringsmyndigheters åtkomst till Eurodac

För att manuellt bekräfta träffar som uppstått vid de automatiska sökningar som görs av VIS enligt artiklarna 9a och 9c i förordning (EG) nr 767/2008 samt för att pröva och fatta beslut om viseringsansökningar enligt artikel 21 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 ⁽⁹⁾ ska de behöriga viseringsmyndigheterna i enlighet med dessa förordningar ha åtkomst till Eurodac för att söka i uppgifter i skrivskyddat format.

Artikel 11

Interoperabilitet med VIS

Enligt vad som föreskrivs i artikel 3.1 d i denna förordning ska Eurodac anslutas till den europeiska sökportal som avses i artikel 6 i förordning (EU) 2019/817 för att möjliggöra den automatiserade behandling som avses i artikel 9a i förordning (EG) nr 767/2008 och därmed för att söka i Eurodac och jämföra relevanta uppgifter i VIS-systemet med relevanta uppgifter i Eurodac. Kontrollerna ska inte påverka tillämpningen av de särskilda regler som föreskrivs i artikel 9b i förordning (EG) nr 767/2008.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex) (EUT L 243, 15.9.2009, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

Artikel 12

Statistik

1. eu-Lisa ska varje månad sammanställa statistik över Eurodacs arbete visande på, särskilt
 - a) antalet sökande och antalet förstagångssökande som framgår efter den länkingsprocess som avses i artikel 3.6,
 - b) antalet sökande som fått avslag efter den länkingsprocess som avses i artikel 3.6 och i enlighet med artikel 17.2 j,
 - c) antalet personer som landsatts efter sök- och räddningsinsatser,
 - d) antalet personer som registrerats som personer som har beviljats tillfälligt skydd,
 - e) antalet sökande som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - f) antalet personer som registrerats som underåriga,
 - g) antalet personer enligt artikel 18.2 a i den här förordningen som beviljats inresa i enlighet med förordning (EU) 2024/1350,
 - h) antalet personer enligt artikel 20.1 som beviljats inresa inom ramen för ett nationellt vidarebosättningsprogram,
 - i) antalet dataset som överförs om personer som avses i artiklarna 15.1, 18.2 b och c, 22.1, 23.1, 24.1 och 26.1,
 - j) antalet överföringar av uppgifter om personer som avses i artikel 18.1,
 - k) antalet träffar på de personer som avses i artikel 15.1 i denna förordning
 - i) för vilka en ansökan om internationellt skydd har registrerats i en medlemsstat,
 - ii) som omhändertagits i samband med irreguljär passage av en yttre gräns,
 - iii) som vistats olagligt i en medlemsstat,
 - iv) som landsatts efter en sök- och räddningsinsats,
 - v) som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - vi) som registrerats som en person som har beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat,
 - vii) som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 och
 - har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt,
 - har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen, eller
 - för vilka inreseförfarandet har avbrutits på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen,
 - viii) som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram,
 - l) antalet träffar på de personer som avses i artikel 18.1 i den här förordningen
 - i) som tidigare har beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - ii) som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350, och

EUT L, 22.5.2024

SV

- har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt,
 - har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen, eller
 - för vilka inreseförfarandet har avbrutits på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen,
- iii) som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram,
- m) antalet träffar på de personer som avses i artikel 22.1 i den här förordningen
- i) för vilka en ansökan om internationellt skydd har registrerats i en medlemsstat,
 - ii) som omhändertagits i samband med irreguljär passage av en yttre gräns,
 - iii) som vistats olagligt i en medlemsstat,
 - iv) som landsatts efter en sök- och räddningsinsats,
 - v) som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - vi) som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350, och
 - har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt,
 - har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen, eller
 - för vilka inreseförfarandet har avbrutits på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen,
 - vii) som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram,
 - viii) som registrerats som en person som har beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat,
- n) antalet träffar på de personer som avses i artikel 23.1 i den här förordningen
- i) för vilka en ansökan om internationellt skydd har registrerats i en medlemsstat,
 - ii) som omhändertagits i samband med irreguljär passage av en yttre gräns,
 - iii) som vistats olagligt i en medlemsstat,
 - iv) som landsatts efter en sök- och räddningsinsats,
 - v) som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - vi) som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350, och
 - har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt,
 - har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen, eller
 - för vilka inreseförfarandet har avbrutits på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen,
 - vii) som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram,

SV

EUT L, 22.5.2024

- viii) som registrerats som en person som har beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat,
- o) antalet träffar på de personer som avses i artikel 24.1 i den här förordningen
- i) för vilka en ansökan om internationellt skydd har registrerats i en medlemsstat,
 - ii) som omhändertagits i samband med irreguljär passage av en yttre gräns,
 - iii) som vistats olagligt i en medlemsstat,
 - iv) som landsatts efter en sök- och räddningsinsats,
 - v) som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - vi) som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 och
 - har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt,
 - har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen,
 - för vilka inreseförfarandet har avbrutits på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen,
 - vii) som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram,
 - viii) som registrerats som en person som har beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat,
- p) antalet träffar på de personer som avses i artikel 26.1 i den här förordningen
- i) för vilka en ansökan om internationellt skydd har registrerats i en medlemsstat,
 - ii) som omhändertagits i samband med irreguljär passage av en yttre gräns,
 - iii) som vistats olagligt i en medlemsstat,
 - iv) som landsatts efter en sök- och räddningsinsats,
 - v) som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat,
 - vi) som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 och
 - har beviljats internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt,
 - har vägrats inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen,
 - för vilka inreseförfarandet har avbrutits på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen,
 - vii) som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram,
 - viii) som registrerats som person som har beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat,
- q) antalet biometriska uppgifter som Eurodac mer än en gång blivit tvungen att begära från ursprungsmedlemsstaterna på grund av att de först överförda biometriska uppgifterna inte kunnat användas för jämförelser med hjälp av de datoriserade systemen för igenkänning av fingeravtryck och ansiktsbild,
- r) antalet dataset med markering och borttagen markering i enlighet med artikel 31.1, 31.2, 31.3 och 31.4,

EUT L, 22.5.2024

SV

- s) antalet träffar på de personer som avses i artikel 31.1 och 31.4 för vilka träffar har registrerats enligt punkt 1 k-p i den här artikeln,
- t) antalet framställningar och träffar enligt vad som avses i artikel 33.1,
- u) antalet framställningar och träffar enligt vad som avses i artikel 34.1,
- v) antalet framställningar som gjorts i enlighet med artikel 43,
- w) antalet träffar som erhållits från Eurodac enligt vad som avses i artikel 38.6.

2. Den månatliga statistiken om personer som avses i punkt 1 ska offentliggöras varje månad. I slutet av varje år ska eu-Lisa offentliggöra årlig statistik om personer som avses i punkt 1. De statistiska uppgifterna ska redovisas per medlemsstat. De statistiska uppgifterna om personer som avses i punkt 1 i ska om så är möjligt redovisas per födelseår och kön.

Ingenting i denna punkt ska påverka de statistiska uppgifternas anonymiserade karaktär.

3. För att stödja de ändamål som avses i artikel 1 c och i ska eu-Lisa varje månad ta fram systemöverskridande statistik. Denna statistik får inte möjliggöra identifiering av enskilda och ska använda uppgifter från Eurodac, VIS, Etias och in- och utresesystemet.

Den statistik som avses i första stycket ska göras tillgängliga för medlemsstaterna, Europaparlamentet, kommissionen, Europeiska unionens asylbyrå, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europol.

Kommissionen ska genom genomförandeakter precisera innehållet i den månatliga systemöverskridande statistik som avses i första stycket. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 56.2.

Enbart systemöverskridande statistik får inte användas för att neka tillträde till unionens territorium.

4. eu-Lisa ska på begäran av kommissionen tillhandahålla statistik om specifika aspekter på tillämpningen av denna förordning och den statistik som avses i punkt 1 och på begäran göra den tillgänglig för medlemsstaterna, Europaparlamentet, Europeiska unionens asylbyrå, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europol.

5. eu-Lisa ska lagra de uppgifter som avses i punkterna 1–4 i den här artikeln för forskning och analys, så att de myndigheter som avses i punkt 3 i den här artikeln kan få anpassningsbara rapporter och anpassningsbar statistik ur den centrala databas för rapporter och statistik som avses i artikel 39 i förordning (EU) 2019/818. Dessa uppgifter får inte möjliggöra identifiering av enskilda.

6. Åtkomst till den centrala databas för rapporter och statistik som avses i artikel 39 i förordning (EU) 2019/818 ska beviljas eu-Lisa, kommissionen, de myndigheter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med artikel 40.2 i den här förordningen och de bemyndigade användarna vid Europeiska unionens asylbyrå, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europol om det är relevant för genomförandet av deras arbetsuppgifter.

Artikel 13

Skyldighet att ta biometriska uppgifter

1. Medlemsstaterna ska ta biometriska uppgifter för de personer som avses i artiklarna 15.1, 18.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 och 26.1 vid tillämpning av artikel 1.1 a, b, c och j och lägga dessa personer att lämna sina biometriska uppgifter och informera dem i enlighet med artikel 42.

2. Medlemsstaterna ska respektera personens värdighet och fysiska integritet under tagande av fingeravtryck eller ansiktsbild.

3. Administrativa åtgärder för att säkerställa efterlevnad av den skyldighet att lämna biometriska uppgifter som anges i punkt 1 ska fastställas i nationell rätt. Dessa åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande och får inbegripa möjligheten att använda tvång som en sista utväg.

SV

EUT L, 22.5.2024

4. Om alla de åtgärder som föreskrivs i nationell rätt enligt punkt 3 inte säkerställer att en sökande fullgör skyldigheten att lämna biometrisk data uppgifter, ska de relevanta unionsrättsliga bestämmelserna om asyl rörande bristande efterlevnad av denna skyldighet tillämpas.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 3 och 4 får myndigheterna i den berörda medlemsstaten inte vidta administrativa åtgärder för att säkerställa efterlevnad av skyldigheten att lämna biometrisk data uppgifter för en tredjelandsemborgare eller statslös person som anses vara en utsatt person, om det är omöjligt att ta biometrisk data uppgifter på grund av personens fingertopps eller ansiktes tillstånd och om personen inte avsiktligt har vållat detta tillstånd.

6. Förfarandet för att ta biometrisk data uppgifter ska fastställas och tillämpas i enlighet med nationell praxis i den berörda medlemsstaten och i enlighet med de skyddsåtgärder som anges i stadgan och i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Artikel 14

Särskilda bestämmelser rörande underåriga

1. Biometrisk data uppgifter för underåriga från sex års ålder ska tas av tjänstemän som särskilt utbildats för att ta biometrisk data uppgifter för underåriga på ett barnvänligt och barnanpassat sätt och med full respekt för barnets bästa och de skyddsåtgärder som fastställs i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Vid tillämpningen av denna förordning ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Om det råder osäkerhet om huruvida ett barn är under sex år eller inte och det inte finns något styrkande bevis för det barnets ålder, ska medlemsstaternas behöriga myndigheter vid tillämpning av denna förordning anse att barnet är under sex år.

Den underåriga ska i förekommande fall åtföljas av en vuxen familjemedlem under hela det förlopp då hans eller hennes biometrisk data uppgifter tas. En underårig utan medföljande vuxen ska åtföljas av en företrädare eller, om ingen företrädare har utsetts, en person som är utbildad att värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande under hela den tid då hans eller hennes biometrisk data uppgifter tas. En person med sådan utbildning ska inte vara den tjänsteman som ansvarar för att ta de biometrisk data uppgifterna, ska agera oberoende och får inte ta order från den tjänsteman eller den avdelning som ansvarar för att ta de biometrisk data uppgifterna. En person med sådan utbildning ska vara den person som utsetts att tillfälligt agera som företrädare enligt direktiv (EU) 2024/1346, om en sådan person har utsetts.

Ingen form av våld får användas mot underåriga för att säkerställa att de fullgör skyldigheten att lämna biometrisk data uppgifter. Om det är tillåtet enligt relevant unionsrätt eller nationell rätt, och som en sista utväg, får dock en proportionell grad av tvång användas mot underåriga för att säkerställa att de fullgör denna skyldighet. När medlemsstaterna tillämpar en sådan proportionell grad av tvång ska de respektera den underårigas värdighet och fysiska integritet.

Om en underårig, särskilt en underårig utan medföljande vuxen eller en underårig som skilts från sina föräldrar, vägrar att lämna sina biometrisk data uppgifter och det finns rimliga skäl att på grundval av en bedömning av en tjänsteman som är särskilt utbildad för att ta underårigas biometrisk data uppgifter anta att det finns risker för värandet om och skyddet av den underåriga, ska den underåriga hänvisas till de behöriga nationella myndigheterna för skydd av barn, till de nationella hänskjutandemekanismerna eller till båda..

2. Om det inte är möjligt att ta fingeravtryck eller ansiktsbild av en underårig på grund av fingertopparnas eller ansiktets tillstånd, ska artikel 13.5 tillämpas. Om fingeravtryck eller ansiktsbild på en underårig tas på nytt ska punkt 1 i den här artikeln tillämpas.

3. Eurodacuppgifter som rör ett barn under 14 år får endast användas för brottsbekämpande ändamål mot ett sådant barn om det utöver de skäl som avses i artikel 33.1 d finns skäl att anse att dessa uppgifter är nödvändiga för att förhindra, upptäcka eller utreda ett terroristbrott eller annat grovt brott som barnet misstänks ha begått.

4. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av de villkor som anges i artikel 13 i direktiv (EU) 2024/1346.

KAPITEL II

Personer som söker om internationellt skydd

Artikel 15

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska i enlighet med artikel 13.2 ta biometriska uppgifter för varje person som söker om internationellt skydd och som är sex år eller äldre

a) i samband med registreringen av ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2024/1348 och så snart som möjligt, dock senast 72 timmar från den registreringen, tillsammans med de andra uppgifter som avses i artikel 17.1 i den här förordningen, överföra dem till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 i den här förordningen, eller

b) i samband med att ansökan om internationellt skydd görs, om ansökan görs vid gränsövergångsställen vid de yttre gränserna eller i transitzoner av en person som inte uppfyller inresevillkoren i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399, och så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter det att de biometriska uppgifterna tagits, tillsammans med de uppgifter som avses i artikel 17.1 i den här förordningen överföra dem till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 i den här förordningen.

Att medlemsstaterna inte iakttar den tidsfrist på 72 timmar som anges i första stycket leden a och b i denna punkt befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38, ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck på den sökande och överföra dem igen så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.

2. Genom undantag från punkt 1 ska medlemsstater, om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter för en person som söker om internationellt skydd på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda hans eller hennes hälsa eller folkhälsan, ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att de hälsorelaterade hindren undanröjts.

I händelse av allvarliga tekniska problem får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist på 72 timmar som anges i punkt 1 första stycket a och b med högst ytterligare 48 timmar i syfte att genomföra sina nationella kontinuitetsplaner.

3. Om den berörda medlemsstaten så begär, får biometriska uppgifter, alfanumeriska uppgifter och i förekommande fall en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling också tas och överföras för den medlemsstatens räkning av medlemmar i de europeiska gräns- och kustbevakningsenheterna eller experter i asylstödgrupperna som fått särskild utbildning för detta ändamål när de utövar befogenheter och utför arbetsuppgifter i enlighet med förordningarna (EU) 2019/1896 och (EU) 2021/2303.

4. Varje dataset som samlas in och överförs i enlighet med denna artikel ska länkas till andra dataset om samma tredjelandsmedborgare eller statslösa person i en sekvens på det sätt som anges i artikel 3.6.

Artikel 16

Information om den registrerades status

1. Så snart den ansvariga medlemsstaten har fastställts i enlighet med förordning (EU) 2024/1351, ska den medlemsstat som genomför förfarandena för fastställande av ansvarig medlemsstat uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 i den här förordningen genom att lägga till uppgift om ansvarig medlemsstat.

Om en medlemsstat blir ansvarig därför att det finns rimliga skäl att anse att sökanden utgör ett hot mot den inre säkerheten i enlighet med artikel 16.4 i förordning (EU) 2024/1351, ska den uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 i den här förordningen genom att lägga till uppgift om ansvarig medlemsstat.

2. Följande uppgifter ska översändas till Eurodac för lagring i enlighet med artikel 29.1 vid överföring enligt artiklarna 27 och 28:

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) Om en person som ansöker om internationellt skydd anländer till den ansvariga medlemsstaten efter en överföring på grundval av ett övertagandebeslut som avses i artikel 40 i förordning (EU) 2024/1351, ska den ansvariga medlemsstaten översända det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 i den här förordningen och inkludera hans eller hennes ankomstdatum.
- b) Om en person som ansöker om internationellt skydd eller någon annan av de personer som avses i artikel 36.1 b eller c i förordning (EU) 2024/1351 anländer till den ansvariga medlemsstaten efter en överföring på grundval av ett meddelande om återtagande som avses i artikel 41 i den förordningen, ska den ansvariga medlemsstaten uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 i den här förordningen med uppgift om hans eller hennes ankomstdatum.
- c) Så snart ursprungsmedlemsstaten har fastställt att den person vars uppgifter registrerats i Eurodac i enlighet med artikel 17 i den här förordningen har lämnat medlemsstaternas territorium ska ursprungsmedlemsstaten uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 i den här förordningen med uppgift om det datum då personen lämnade territoriet, i syfte att underlätta tillämpningen av artikel 37.4 i förordning (EU) 2024/1351.
- d) Så snart ursprungsmedlemsstaten har säkerställt att den berörda person vars uppgifter registrerats i Eurodac i enlighet med artikel 17 i den här förordningen har lämnat medlemsstaternas territorium i enlighet med ett beslut om återsändande eller ett avlägsnandebeslut som utfärdats sedan ansökan om internationellt skydd återkallats eller avslagits i enlighet med artikel 37.5 i förordning (EU) 2024/1351 ska den uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 i den här förordningen med uppgift om det datum då avlägsnandet verkställdes eller det datum då personen lämnade territoriet.
3. Om ansvaret övergår till en annan medlemsstat i enlighet med artiklarna 37.1 och 68.3 i förordning (EU) 2024/1351, ska den medlemsstat som fastställer att ansvaret övergått eller omfördelningsmedlemsstaten ange vilken medlemsstat som är ansvarig.
4. I de fall då punkt 1 eller 3 i den här artikeln eller artikel 31.6 är tillämplig, ska Eurodac så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter mottagandet av uppgifterna i fråga, informera alla ursprungsmedlemsstater om att dessa uppgifter överförts av en annan ursprungsmedlemsstat som registrerat en träff på överförda uppgifter om personer som avses i artikel 15.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1. Dessa ursprungsmedlemsstater ska också uppdatera uppgiften om ansvarig medlemsstat i de dataset avseende personer som avses i artikel 15.1.

Artikel 17

Registrering av uppgifter

1. Endast följande uppgifter ska registreras i Eurodac i enlighet med artikel 3.2:
- a) Uppgifter om fingeravtryck.
 - b) En ansiktsbild.
 - c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
 - d) Medborgarskap.
 - e) Födelsedatum.
 - f) Födelseort.
 - g) Ursprungsmedlemsstat, plats och datum för ansökan om internationellt skydd; i de fall som avses i artikel 16.2 a ska ansökningsdatum vara det datum som förts in av den medlemsstat som överfört den sökande.
 - h) Kön.
 - i) I förekommande fall, identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.

EUT L, 22.5.2024

SV

- j) I förekommande fall, en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet eller, om sådan saknas, av en annan handling som underlättar identifieringen av tredjeland-medborgaren eller den statslösa personen tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet.
- k) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
- l) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
- m) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
- n) Operatörens användar-ID.
2. Dessutom ska följande uppgifter, i tillämpliga fall och om de är tillgängliga, genast registreras i Eurodac i enlighet med artikel 3.2:
- a) Den ansvariga medlemsstaten, i de fall som avses i artikel 16.1, 16.2 eller 16.3.
- b) Omfördelningsmedlemsstaten i enlighet med artikel 25.1.
- c) I de fall som avses i artikel 16.2 a, datumet för den berörda personens inresa efter genomförd överföring.
- d) I de fall som avses i artikel 16.2 b, datumet för den berörda personens inresa efter genomförd överföring.
- e) I de fall som avses i artikel 16.2 c, det datum då den berörda personen lämnade medlemsstaternas territorium.
- f) I de fall som avses i artikel 16.2 d, det datum då den berörda personen avlägsnades från eller lämnade medlemsstaternas territorium.
- g) I de fall som avses i artikel 25.2, datumet för den berörda personens inresa efter genomförd överföring.
- h) Uppgift om att en visering utfärdats för den sökande, vilken medlemsstat som utfärdat eller förnyat viseringen eller på vars vägnar viseringen utfärdats samt viseringsansökans nummer.
- i) Uppgift om att personen kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten enligt den säkerhetskontroll som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 ⁽⁷⁾ eller enligt en kontroll som genomförts i enlighet med artikel 16.4 i förordning (EU) 2024/1351 eller artikel 9.5 i förordning (EU) 2024/1348, om någon av följande omständigheter föreligger:
- i) Den berörda personen är beväpnad.
- ii) Den berörda personen är våldsam.
- iii) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i direktiv (EU) 2017/541.
- iv) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF.
- j) Uppgift om att ansökan om internationellt skydd har avslagits, om sökanden inte har rätt att stanna kvar och inte har fått tillåtelse att stanna kvar i en medlemsstat i enlighet med förordning (EU) 2024/1348.
- k) Uppgift om att ett beslut om att inte ta upp ansökan till prövning eller om att avslå en ansökan om internationellt skydd som ogrundad eller uppenbart ogrundad eller ett beslut eller en akt varigenom en ansökan förklaras vara implicit eller explicit återkallad har vunnit laga kraft efter en prövning av en ansökan i gränsförfarandet enligt förordning (EU) 2024/1348.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjeland-medborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

SV

EUT L, 22.5.2024

l) Uppgift om att stöd till frivilligt återvändande och återanpassning har beviljats.

3. Om alla de uppgifter som avses i punkt 1 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt artikel 15 registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförs till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

4. Den ursprungsmedlemsstat som konstaterat att det hot mot den inre säkerheten som identifierats enligt den screening som avses i förordning (EU) 2024/1356 eller enligt en undersökning i enlighet med artikel 16.4 i förordning (EU) 2024/1351 eller artikel 9.5 i förordning (EU) 2024/1348 inte längre föreligger ska radera registreringen av säkerhetsflaggnings från datasetet, efter att ha samrått med de andra medlemsstater som registrerat ett dataset för samma person. Eurodac ska så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter det att en annan ursprungsmedlemsstat – som registrerat en träff på uppgifter som andra ursprungsmedlemsstater överfört om personer som avses i artikel 15.1, 22.1, 23.1 eller 24.1 – raderat säkerhetsflaggnings, informera dessa ursprungsmedlemsstater om denna radering. Dessa ursprungsmedlemsstater ska också radera säkerhetsflaggnings i det motsvarande datasetet.

KAPITEL III

Personer som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande och personer som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram

AVSNITT 1

Personer som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande enligt unionsramen för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl

Artikel 18

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska, så snart som möjligt efter den registrering som avses i artikel 9.3 i förordning (EU) 2024/1356, dock senast innan ett beslut om inresa har fattats enligt artikel 9.9 i den förordningen, ta och till Eurodac överföra de biometriska uppgifterna för varje person som är sex år eller äldre och som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande enligt unionsramen för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl. Den skyldigheten ska inte gälla om en medlemsstat kan fatta det beslutet utan jämförelse av biometriska uppgifter, om ett sådant beslut är negativt.

2. Varje medlemsstat ska ta biometriska uppgifter för varje person som är sex år eller äldre och som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande enligt unionsramen för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl och

- a) för vilken den medlemsstaten beviljar internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt i enlighet med förordning (EU) 2024/1350,
- b) som den medlemsstaten vägrar inresa på någon av de grunder som avses i artikel 6.1 f i den förordningen, eller
- c) för vilken den medlemsstaten avbryter inreseförfarandet på grund av att personen i fråga inte har gett sitt samtycke eller har återtagit sitt samtycke i enlighet med artikel 7 i den förordningen.

Medlemsstaterna ska överföra de biometriska uppgifterna för de personer som avses i första stycket tillsammans med de uppgifter som avses i artikel 19.1 c–q i den här förordningen till Eurodac så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter beslutet att bevilja internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt, att vägra inresa eller att avbryta inreseförfarandet.

3. Att medlemsstaterna inte iakttar de tidsfrister som anges i punkterna 1 och 2 i den här artikeln befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38, ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck och överföra dem igen så snart som möjligt efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.

Om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda personens hälsa eller folkhälsan ska medlemsstaterna ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt efter det att de hälsorelaterade hindren har undanröjts.

4. Om den berörda medlemsstaten gör en framställan, får biometriska uppgifter vid tillämpning av förordning (EU) 2024/1350 tas och överföras till den begärande medlemsstaten av en annan medlemsstat, Europeiska unionens asylbyrå eller en relevant internationell organisation.

5. Vid tillämpning av denna artikel ska Europeiska unionens asylbyrå och de internationella organisationer som avses i punkt 4 inte få åtkomst till Eurodac.

Artikel 19

Registrering av uppgifter

1. Endast följande uppgifter ska registreras i Eurodac i enlighet med artikel 3.2 i den här förordningen:
 - a) Uppgifter om fingeravtryck.
 - b) En ansiktsbild.
 - c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
 - d) Medborgarskap.
 - e) Födelsedatum.
 - f) Födelseort.
 - g) Ursprungsmedlemsstat, plats och datum för registreringen i enlighet med artikel 9.3 i förordning (EU) 2024/1350.
 - h) Kön.
 - i) I förekommande fall, identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.
 - j) I förekommande fall, en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet och, om en sådan inte är tillgänglig, av en annan handling som underlättar identifieringen av tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet.
 - k) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
 - l) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
 - m) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
 - n) Operatörens användar-ID.
 - o) I tillämpliga fall, datum för beslutet att bevilja internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt i enlighet med artikel 9.14 i förordning (EU) 2024/1350.
 - p) I tillämpliga fall, datum för beslutet att vägra inresa i enlighet med förordning (EU) 2024/1350 och de grunder på vilka inresa vägrats.
 - q) I tillämpliga fall, datum för avbrytande av inreseförfarandet enligt vad som avses i förordning (EU) 2024/1350.
2. Om alla de uppgifter som avses i punkt 1 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt artikel 18.2 registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförs till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

AVSNITT 2

Personer som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram

Artikel 20

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska ta biometriska uppgifter för varje person som är sex år eller äldre och som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram och överföra dessa uppgifter till Eurodac tillsammans med de uppgifter som avses i artikel 21.1 c–o i denna förordning, så snart den beviljar den personen internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt, dock senast 72 timmar därefter.

2. Att medlemsstaterna inte iakttar den tidsfrist som anges i punkt 1 befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38 ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck och överföra dem igen så snart som möjligt efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.

3. Genom undantag från punkt 2 ska medlemsstater, om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter för en person som beviljats inresa i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda hans eller hennes hälsa eller folkhälsan, ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att de hälsorelaterade hindren har undanröjts.

Artikel 21

Registrering av uppgifter

1. Endast följande uppgifter ska registreras i Eurodac i enlighet med artikel 3.2:

- a) Uppgifter om fingeravtryck.
- b) En ansiktsbild.
- c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
- d) Medborgarskap.
- e) Födelsedatum.
- f) Födelseort.
- g) Ursprungsmedlemsstat, plats och datum för registreringen.
- h) Kön.
- i) I förekommande fall, identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.
- j) I förekommande fall, en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet och, om en sådan inte är tillgänglig, av en annan handling som underlättar identifieringen av tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet.
- k) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
- l) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
- m) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
- n) Operatörens användar-ID.

- o) Det datum då internationellt skydd eller humanitär status enligt nationell rätt beviljades.
2. Om alla de uppgifter som avses i punkt 1 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt artikel 20.1 registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförs till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

KAPITEL IV

Tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omhändertas i samband med irreguljär passage av en yttre gräns

Artikel 22

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska i enlighet med artikel 13.2 genast ta biometriska uppgifter för varje tredjelandsmedborgare eller statslös person som är sex år eller äldre och som omhändertas av de behöriga kontrollmyndigheterna i samband med irreguljär passage av den medlemsstatens gräns landvägen, sjövägen eller luftvägen från ett tredjeland och som inte avvisas eller som fortfarande fysiskt befinner sig på medlemsstatens territorium och som inte hållits i förvar, omhändertagits eller häktats under hela perioden efter omhändertagandet fram till verkställigheten av avvisningsbeslutet.
2. Den berörda medlemsstaten ska så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter den dag då omhändertagandet ägde rum, till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 överföra följande uppgifter med avseende på varje tredjelandsmedborgare eller statslös person som avses i punkt 1 och som inte avvisas:
- a) Uppgifter om fingeravtryck.
 - b) En ansiktsbild.
 - c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
 - d) Medborgarskap.
 - e) Födelsedatum.
 - f) Födelseort.
 - g) Ursprungsmedlemsstat samt plats och datum för omhändertagandet.
 - h) Kön.
 - i) I förekommande fall, identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.
 - j) I förekommande fall, en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet eller, om sådan saknas, av en annan handling som underlättar identifieringen av tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet.
 - k) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
 - l) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
 - m) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
 - n) Operatörens användar-ID.
3. Dessutom ska följande uppgifter, i tillämpliga fall och om de är tillgängliga, genast överföras till Eurodac i enlighet med artikel 3.2:

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) I enlighet med punkt 7 i den här artikeln, det datum då den berörda personen lämnade eller avlägsnades från medlemsstaternas territorium.
- b) Omfördelningsmedlemsstaten i enlighet med artikel 25.1.
- c) Uppgift om att stöd till frivilligt återvändande och återanpassning har beviljats.
- d) Uppgift om att personen kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten enligt den screening som avses i förordning (EU) 2024/1356, om någon av följande omständigheter föreligger:
- i) Den berörda personen är beväpnad.
 - ii) Den berörda personen är våldsam.
 - iii) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i direktiv (EU) 2017/541.
 - iv) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF.
4. Genom undantag från punkt 2 ska de uppgifter som avses i punkt 2 som avser personer som omhändertagits, som avses i punkt 1, och som fortfarande fysiskt befinner sig på medlemsstaternas territorium men som hållits i förvar, omhändertagits eller häktats i över 72 timmar efter omhändertagandet, överföras innan personerna släpps.
5. Att medlemsstaterna inte iakttar den tidsfrist på 72 timmar som anges i punkt 2 i den här artikeln befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38, ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck på de omhändertagna i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och överföra dem igen så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.
6. Genom undantag från punkt 1 ska den berörda medlemsstaten, om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter för den omhändertagna personen på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda hans eller hennes hälsa eller folkhälsan, ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att de hälsorelaterade hindren har undanröjts.
- I händelse av allvarliga tekniska problem får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist på 72 timmar som anges i punkt 2 med högst ytterligare 48 timmar i syfte att genomföra sina nationella kontinuitetsplaner.
7. Så snart ursprungsmedlemsstaten har säkerställt att den berörda person vars uppgifter registrerats i Eurodac i enlighet med punkt 1 har lämnat medlemsstaternas territorium i enlighet med ett beslut om återsändande eller ett avlägsnandebeslut ska den uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen med uppgift om det datum då avlägsnandet verkställdes eller det datum då personen lämnade territoriet.
8. Om den berörda medlemsstaten så begär, får biometriska uppgifter, alfanumeriska uppgifter och i förekommande fall en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling också tas och överföras för den medlemsstatens räkning av medlemmar i de europeiska gräns- och kustbevakningsenheterna eller experter i asylstödgrupperna som fått särskild utbildning för detta ändamål, när de utövar befogenheter och utför arbetsuppgifter i enlighet med förordning (EU) 2019/1896 och förordning (EU) 2021/2303.
9. Varje dataset som samlas in och överförs i enlighet med den här artikeln ska länkas till andra dataset om samma tredjelandsmedborgare eller statslösa person i en sekvens på det sätt som anges i artikel 3.6.
10. Om alla de uppgifter som avses i punkt 2 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt punkt 1 i den här artikeln registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförts till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

KAPITEL V

Tredjelandssmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i en medlemsstat

Artikel 23

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska i enlighet med artikel 13.2 genast ta biometriska uppgifter för varje tredjelandssmedborgare eller statslös person som är sex år eller äldre och som vistas olagligt inom medlemsstatens territorium.

2. Den berörda medlemsstaten ska så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter det att det har konstaterats att tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen vistas olagligt, till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 överföra följande uppgifter med avseende på varje tredjelandssmedborgare eller statslös person som avses i punkt 1:

- a) Uppgifter om fingeravtryck.
 - b) En ansiktsbild.
 - c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
 - d) Medborgarskap.
 - e) Födelsedatum.
 - f) Födelseort.
 - g) Ursprungsmedlemsstat samt plats och datum för omhändertagandet.
 - h) Kön.
 - i) I förekommande fall, identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.
 - j) I förekommande fall, en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet eller, om sådan saknas, av en annan handling som underlättar identifieringen av tredjelandssmedborgaren eller den statslösa personen tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet.
 - k) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
 - l) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
 - m) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
 - n) Operatörens användar-ID.
3. Dessutom ska följande uppgifter, i tillämpliga fall och om de är tillgängliga, genast överföras till Eurodac i enlighet med artikel 3.2:
- a) I enlighet med punkt 6 i den här artikeln, det datum då den berörda personen lämnade eller avlägsnades från medlemsstaternas territorium.
 - b) Omfördelningsmedlemsstaten i enlighet med artikel 25.1.
 - c) Om tillämpligt, i de fall som avses i artikel 25.2, datumet för personens inresa efter genomförd överföring.
 - d) Uppgift om att stöd till frivilligt återvändande och återanpassning har beviljats.
 - e) Uppgift om att personen kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten enligt den screening som avses i förordning (EU) 2024/1356 eller enligt en säkerhetskontroll som utförts vid tidpunkten för tagandet av de biometriska uppgifterna i enlighet med punkt 1 i denna artikel, om någon av följande omständigheter föreligger:

SV

EUT L, 22.5.2024

- i) Den berörda personen är beväpnad.
 - ii) Den berörda personen är våldsam.
 - iii) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i direktiv (EU) 2017/541.
 - iv) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF.
4. Att medlemsstaterna inte iakttar den tidsfrist på 72 timmar som anges i punkt 2 i den här artikeln befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38, ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck på de omhändertagna i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och överföra dem igen så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.
5. Genom undantag från punkt 1 ska den berörda medlemsstaten, om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter för den omhändertagna personen på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda hans eller hennes hälsa eller folkhälsan, ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att de hälsorelaterade hindren har undanröjts.
- I händelse av allvarliga tekniska problem får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist på 72 timmar som anges i punkt 2 med högst ytterligare 48 timmar i syfte att genomföra sina nationella kontinuitetsplaner.
6. Så snart ursprungsmedlemsstaten säkerställt att den berörda person vars uppgifter registrerats i Eurodac i enlighet med punkt 1 lämnat medlemsstaternas territorium i enlighet med ett beslut om återsändande eller ett avlägsnandebeslut ska den uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen med uppgift om det datum då avlägsnandet verkställdes eller det datum då personen lämnade territoriet.
7. Varje dataset som samlas in och överförs i enlighet med den här artikeln ska länkas till andra dataset om samma tredjelandsemborgare eller statslösa person i en sekvens på det sätt som anges i artikel 3.6.
8. Om alla de uppgifter som avses i punkt 2 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt punkt 1 i den här artikeln registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförs till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

KAPITEL VI

Tredjelandsemborgare eller statslösa personer som landsatts efter en sök- och räddningsinsats

Artikel 24

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska genast ta biometriska uppgifter för varje tredjelandsemborgare eller statslös person som är sex år eller äldre och som landsatts efter en sådan sök- och räddningsinsats som avses i förordning (EU) 2024/1351.
2. Den berörda medlemsstaten ska så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter den dag då landsättningen ägde rum, till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 överföra följande uppgifter med avseende på varje tredjelandsemborgare eller statslös person som avses i punkt 1:
 - a) Uppgifter om fingeravtryck.
 - b) En ansiktsbild.
 - c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
 - d) Medborgarskap.
 - e) Födelsedatum.

EUT L, 22.5.2024

SV

- f) Födelseort.
- g) Ursprungsmedlemsstat samt plats och datum för landsättning.
- h) Kön.
- i) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
- j) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
- k) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
- l) Operatörens användar-ID.
3. Dessutom ska följande uppgifter, i tillämpliga fall och om de är tillgängliga, överföras till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 så snart de är tillgängliga:
- a) Identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.
- b) En skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet eller, om sådan saknas, av en annan handling som underlättar identifieringen av tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet.
- c) I enlighet med punkt 8 i den här artikeln, det datum då den berörda personen lämnade eller avlägsnades från medlemsstaternas territorium.
- d) Omfördelningsmedlemsstaten i enlighet med artikel 25.1.
- e) Uppgift om att stöd till frivilligt återvändande och återanpassning har beviljats.
- f) Uppgift om att personen kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten enligt den screening som avses i förordning (EU) 2024/1356, om någon av följande omständigheter föreligger:
- i) Den berörda personen är beväpnad.
- ii) Den berörda personen är våldsam.
- iii) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i direktiv (EU) 2017/541.
- iv) Det finns indikationer på att den berörda personen är inblandad i något av de brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF.
4. Att medlemsstaterna inte iakttar den tidsfrist som anges i punkt 2 i den här artikeln befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38, ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck på de landsatta personerna i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och överföra dem igen så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.
5. Genom undantag från punkt 1 ska den berörda medlemsstaten, om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter för en landsatt person på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda hans eller hennes hälsa eller folkhälsan, ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att de hälsorelaterade hindren har undanröjts.
- I händelse av allvarliga tekniska problem får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist på 72 timmar som anges i punkt 2 med högst ytterligare 48 timmar i syfte att genomföra sina nationella kontinuitetsplaner.
6. Vid en plötslig tillströmning får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist på 72 timmar som avses i punkt 2 med högst ytterligare 48 timmar. Detta undantag ska träda i kraft samma dag som det anmäls till kommissionen och de andra medlemsstaterna och gäller under den period som anges i anmälan. Den period som anges i anmälan får inte överstiga en månad.

SV

EUT L, 22.5.2024

7. Så snart ursprungsmedlemsstaten säkerställt att den berörda person vars uppgifter registrerats i Eurodac i enlighet med punkt 1 lämnat medlemsstaternas territorium i enlighet med ett beslut om återsändande eller ett avlägsnandebeslut ska den uppdatera det dataset som registrerats om den berörda personen med uppgift om det datum då avlägsnandet verkställdes eller det datum då personen lämnade territoriet.

8. Om den berörda medlemsstaten så begär, får biometriska uppgifter, alfanumeriska uppgifter och i förekommande fall en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling också tas och överförs för den medlemsstatens räkning av medlemmar i de europeiska gräns- och kustbevakningsenheterna eller experter i asylstödgrupperna som fått särskild utbildning för detta ändamål, när de utövar befogenheter och utför arbetsuppgifter i enlighet med förordningarna (EU) 2019/1896 och (EU) 2021/2303.

9. Varje dataset som samlas in och överförs i enlighet med den här artikeln ska länkas till andra dataset om samma tredjelandsmedborgare eller statslösa person i en sekvens på det sätt som anges i artikel 3.6.

10. Utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) 2024/1351 får det faktum att uppgifter för en person överförs till Eurodac i enlighet med den här artikeln inte leda till någon diskriminering eller särbehandling av en person som omfattas av artikel 22.1 i den här förordningen.

11. Om alla de uppgifter som avses i punkt 2 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt punkt 1 i den här artikeln registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförs till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

KAPITEL VII

Information om omfördelning

Artikel 25

Information om den registrerades omfördelningsstatus

1. Så snart omfördelningsmedlemsstaten är skyldig att placera den berörda personen i enlighet med artikel 67.9 i förordning (EU) 2024/1351, ska den gynnade medlemsstaten uppdatera sitt dataset om den berörda personen i enlighet med artikel 17, 22, 23 eller 24 i den här förordningen med uppgift om omfördelningsmedlemsstaten.

2. Om en person anländer till omfördelningsmedlemsstaten efter det att den medlemsstaten har bekräftat omfördelningen i enlighet med artikel 67.9 i förordning (EU) 2024/1351, ska den medlemsstaten översända det dataset som registrerats om den berörda personen i enlighet med artikel 17 eller 23 i den här förordningen och inkludera hans eller hennes ankomstdatum. Datasetet ska lagras i enlighet med artikel 29.1 för överföring enligt artiklarna 27 och 28.

KAPITEL VIII

Personer som har beviljats tillfälligt skydd

Artikel 26

Insamling och överföring av biometriska uppgifter

1. Varje medlemsstat ska genast ta biometriska uppgifter för varje tredjelandsmedborgare eller statslös person som är sex år eller äldre och som registrerats som en person som har beviljats tillfälligt skydd på den medlemsstatens territorium i enlighet med direktiv 2001/55/EG.

2. Den berörda medlemsstaten ska så snart som möjligt, dock senast tio dagar efter den dag då personen registrerades som en person som har beviljats tillfälligt skydd, till Eurodac i enlighet med artikel 3.2 överföra följande uppgifter med avseende på varje tredjelandsmedborgare eller statslös person som avses i punkt 1:

- a) Uppgifter om fingeravtryck.
- b) En ansiktsbild.

- c) Efternamn, förnamn, födelsenamn, namn som använts tidigare och eventuella alias, som kan registreras separat.
- d) Medborgarskap.
- e) Födelsedatum.
- f) Födelseort.
- g) Ursprungsmedlemsstat samt plats och datum för registrering som person som har beviljats tillfälligt skydd.
- h) Kön.
- i) I förekommande fall, identitets- eller resehandlingens typ och nummer, trebokstavskoden för det utfärdande landet och sista giltighetsdag för den handlingen.
- j) I förekommande fall, en skannad färgkopia av en identitets- eller resehandling tillsammans med en angivelse av handlingens äkthet eller, om sådan saknas, av en annan handling.
- k) Det referensnummer som används av ursprungsmedlemsstaten.
- l) Det datum då de biometriska uppgifterna togs.
- m) Det datum då uppgifterna överfördes till Eurodac.
- n) Operatörens användar-ID.
- o) I förekommande fall, uppgift om att den person som tidigare registrerats som en person som har beviljats tillfälligt skydd omfattas av något av de skäl för undantag som anges i artikel 28 i direktiv 2001/55/EG.
- p) En hänvisning till rådets relevanta genomförandebeslut.

3. Att medlemsstaterna inte iakttar den tidsfrist på tio dagar som anges i punkt 2 i den här artikeln befriar dem inte från skyldigheten att ta biometriska uppgifter och överföra dem till Eurodac. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse enligt artikel 38, ska ursprungsmedlemsstaten ta nya fingeravtryck på den person som har beviljats tillfälligt skydd i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och överföra dem igen så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att avtrycken tagits med avsett resultat.

4. Genom undantag från punkt 1 ska den berörda medlemsstaten, om det inte är möjligt att ta biometriska uppgifter för en person som har beviljats tillfälligt skydd på grund av åtgärder som vidtagits för att skydda hans eller hennes hälsa eller folkhälsan, ta och överföra sådana biometriska uppgifter så snart som möjligt, dock senast 48 timmar efter det att de hälsorelaterade hindren har undanröjts.

I händelse av allvarliga tekniska problem får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist på tio dagar som anges i punkt 2 med högst ytterligare 48 timmar i syfte att genomföra sina nationella kontinuitetsplaner.

5. Om den berörda medlemsstaten så begär, får biometriska uppgifter också tas och överföras för den medlemsstatens räkning av medlemmar i de europeiska gräns- och kustbevakningsenheterna eller experter i asylstödgrupperna som fått särskild utbildning för detta ändamål, när de utövar befogenheter och utför arbetsuppgifter i enlighet med förordningarna (EU) 2019/1896 och (EU) 2021/2303.

6. Varje dataset som samlas in och överförs i enlighet med den här artikeln ska länkas till andra dataset om samma tredjelandsmedborgare eller statslösa person i en sekvens på det sätt som anges i artikel 3.6.

7. Om alla de uppgifter som avses i punkt 2 a–f och h i den här artikeln rörande en person enligt punkt 1 i den här artikeln registreras i Eurodac ska de anses vara ett dataset som överförts till Eurodac vid tillämpning av artikel 27.1 aa i förordning (EU) 2019/818.

KAPITEL IX

Förfarande för jämförelse av uppgifter för personer som ansöker om internationellt skydd, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omhändertagits i samband med irreguljär gränspassage eller olaglig vistelse inom en medlemsstats territorium, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som registrerats för genomförande av ett inreseförfarande och beviljats inresa

SV

EUT L, 22.5.2024

i enlighet med ett nationellt vidarebosättningsprogram, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som landsatts efter en sök- och räddningsinsats samt personer som har beviljats tillfälligt skydd

Artikel 27

Jämförelse av biometriska uppgifter

1. Biometriska uppgifter som överförts av en medlemsstat ska, utom om de överförts i enlighet med artiklarna 16.2 a och c, 18 och 20, automatiskt jämföras med biometriska uppgifter som överförts av andra medlemsstater och som redan är lagrade i Eurodac i enlighet med artiklarna 15, 18.2, 20, 22, 23, 24 och 26.
2. Biometriska uppgifter som överförts av en medlemsstat i enlighet med artikel 18.1 ska automatiskt jämföras med biometriska uppgifter som överförts av andra medlemsstater och som redan är lagrade i Eurodac i enlighet med artikel 15 och markerade i enlighet med artikel 31 samt med artiklarna 18.2 och 20.
3. På begäran av en medlemsstat ska Eurodac säkerställa att den jämförelse som avses i punkt 1 förutom de biometriska uppgifterna från andra medlemsstater även omfattar biometriska uppgifter som tidigare överförts av den medlemsstaten.
4. Eurodac ska automatiskt överföra träffen eller det negativa resultatet av jämförelsen till ursprungsmedlemsstaten i enlighet med de förfaranden som anges i artikel 38.4. Vid en träff ska de uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 överföras för alla dataset som motsvarar träffen, vid behov tillsammans med uppgift om den markering som avses i artikel 31.1 och 31.4. Om ett negativt resultat erhålls, ska de uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 inte överföras.
5. Om en medlemsstat erhåller en träff från Eurodac som kan bistå den medlemsstaten att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 1.1 a får träffen företräde framför eventuella andra träffar som erhållits.

Artikel 28

Jämförelse av uppgifter om ansiktsbild

1. Om fingertopparnas tillstånd gör det omöjligt att ta fingeravtryck av en kvalitet som säkerställer adekvat jämförelse i enlighet med artikel 38 eller om fingeravtryck för jämförelse saknas, ska en medlemsstat jämföra uppgifter om ansiktsbild.
2. Uppgifter om ansiktsbild och uppgifter om vilket kön den registrerade har får automatiskt jämföras med de uppgifter om ansiktsbild och de uppgifter om vilket kön den registrerade har som överförts av andra medlemsstater och redan är lagrade i Eurodac i enlighet med artiklarna 15, 18.2, 20, 22, 23, 24 och 26, med undantag för uppgifter som överförts i enlighet med artiklarna 16.2 a och c, 18 samt 20.

På begäran av en medlemsstat ska Eurodac säkerställa att den jämförelse som avses i punkt 1 förutom uppgifterna om ansiktsbild från andra medlemsstater även omfattar de uppgifter om ansiktsbild som tidigare överförts av den medlemsstaten.

3. Uppgifter om ansiktsbild och uppgifter om vilket kön den registrerade har som överförts av en medlemsstat i enlighet med artikel 18.1 får automatiskt jämföras med de uppgifter om ansiktsbild och de uppgifter om vilket kön den registrerade har som överförts av andra medlemsstater och redan är lagrade i Eurodac i enlighet med artikel 15 och markerade i enlighet med artikel 31 samt med artiklarna 18.2 och 20.
4. Eurodac ska automatiskt överföra träffen eller det negativa resultatet av jämförelsen till ursprungsmedlemsstaten i enlighet med de förfaranden som anges i artikel 38.5. Vid en träff ska de uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 överföras för alla dataset som motsvarar träffen, i förekommande fall tillsammans med uppgift om den markering som avses i artikel 31.1 och 31.4. Om ett negativt resultat erhålls, ska de uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 inte överföras.

5. Om en medlemsstat erhåller en träff från Eurodac som kan bistå den medlemsstaten att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 1.1 a, får den träffen företräde framför eventuella andra träffar som erhållits.

KAPITEL X

Lagring av uppgifter, radering av uppgifter i förtid och markering av uppgifter

Artikel 29

Lagring av uppgifter

1. Vid tillämpning av artikel 15.1 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 17 om en person som ansöker om internationellt skydd lagras i Eurodac i tio år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
2. De biometriska uppgifter som avses i artikel 18.1 ska inte registreras i Eurodac.
3. Vid tillämpning av artikel 18.2 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 19 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person enligt artikel 18.2 a lagras i Eurodac i fem år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
4. Vid tillämpning av artikel 18.2 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 19 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person enligt artikel 18.2 b eller c lagras i Eurodac i tre år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
5. Vid tillämpning av artikel 20 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 21 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person lagras i Eurodac i fem år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
6. Vid tillämpning av artikel 22.1 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 22 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person lagras i Eurodac i fem år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
7. Vid tillämpning av artikel 23.1 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 23 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person lagras i Eurodac i fem år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
8. Vid tillämpning av artikel 24.1 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 24 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person lagras i Eurodac i fem år från och med den dag då de biometriska uppgifterna överfördes.
9. Vid tillämpning av artikel 26.1 ska varje dataset som registrerats i enlighet med artikel 26 om en tredjelandsmedborgare eller statslös person lagras i Eurodac i ett år från och med den dag då rådets relevanta genomförandebeslut trädde i kraft. Lagringsperioden ska förlängas varje år så länge som det tillfälliga skyddet varar.
10. Vid utgången av de lagringsperioder som avses i punkterna 1–9 i denna artikel ska uppgifterna om de registrerade automatiskt raderas ur Eurodac.

Artikel 30

Radering av uppgifter i förtid

1. Uppgifter om en person som erhållit medborgarskap i en ursprungsmedlemsstat före utgången av den period som avses i artikel 29.1, 29.3, 29.5, 29.6, 29.7, 29.8 eller 29.9 ska utan dröjsmål raderas ur Eurodac av den medlemsstaten i enlighet med artikel 40.3.

Uppgifter om en person som erhållit medborgarskap i en annan medlemsstat före utgången av den period som avses i artikel 29.1, 29.3, 29.5, 29.6, 29.7, 29.8 eller 29.9 ska raderas ur Eurodac av ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 40.3 så snart som ursprungsmedlemsstaten får kännedom om att den berörda personen erhållit ett sådant medborgarskap.

2. Eurodac ska så snart som möjligt, dock senast inom 72 timmar efter raderingen, informera alla ursprungsmedlemsstater om att uppgifter i enlighet med punkt 1 i den här artikeln raderats av en annan ursprungsmedlemsstat som registrerat en träff på uppgifter som de överfört om personer som avses i artikel 15.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1.

Artikel 31

Markering av uppgifter

1. Den ursprungsmedlemsstat som beviljat en person vars uppgifter tidigare registrerats i Eurodac i enlighet med artikel 17 internationellt skydd ska för de ändamål som anges i artikel 1.1 a markera de relevanta uppgifterna i enlighet med de villkor för elektronisk kommunikation med Eurodac som fastställts av eu-Lisa. Markeringen ska lagras i Eurodac i enlighet med artikel 29.1 för överföring enligt artiklarna 27 och 28. Eurodac ska så snart som möjligt, dock senast inom 72 timmar efter markeringen av uppgifterna, informera alla ursprungsmedlemsstater om att uppgifter markerats av en annan ursprungsmedlemsstat som registrerat en träff på uppgifter som de överfört om personer som avses i artikel 15.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1. Dessa ursprungsmedlemsstater ska också markera motsvarande dataset.

2. Uppgifter som avser personer som beviljats internationellt skydd, som lagras i Eurodac i enlighet med artikel 3.2 och som markerats i enlighet med punkt 1 i den här artikeln ska göras tillgängliga för jämförelse för brottsbekämpande ändamål till dess att uppgifterna automatiskt raderas ur Eurodac i enlighet med artikel 29.10.

3. Ursprungsmedlemsstaten ska ta bort markeringen av uppgifter om en tredjelandsmedborgare eller statslös person vars uppgifter tidigare varit markerade i enlighet med punkt 1 i den här artikeln om hans eller hennes status återkallats i enlighet med artikel 14 eller 19 i förordning nr (EU) 2024/1347.

4. Den ursprungsmedlemsstat som utfärdat ett uppehållstillstånd till en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som vistas olagligt och vars uppgifter tidigare registrerats i Eurodac i enlighet med artikel 22.2 eller 23.2, beroende på vad som är tillämpligt, eller till en tredjelandsmedborgare eller statslös person som landsatts efter en sök- och räddningsinsats och vars uppgifter tidigare registrerats i Eurodac i enlighet med artikel 24.2 ska för de ändamål som anges i artikel 1.1 a och c markera de relevanta uppgifterna i enlighet med de villkor för elektronisk kommunikation med Eurodac som fastställts av eu-Lisa. Markeringen ska lagras i Eurodac i enlighet med artikel 29.6, 29.7, 29.8 och 29.9 för överföring enligt artiklarna 27 och 28. Eurodac ska så snart som möjligt, dock senast inom 72 timmar efter markeringen av uppgifterna, informera alla ursprungsmedlemsstater om att uppgifter markerats av en annan ursprungsmedlemsstat som registrerat en träff på uppgifter som de överfört om personer som avses i artikel 15.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1. Dessa ursprungsmedlemsstater ska också markera motsvarande dataset.

5. Uppgifter som avser tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt i unionen, som lagras i Eurodac och som markerats i enlighet med punkt 4 i den här artikeln ska göras tillgängliga för jämförelse för brottsbekämpande ändamål till dess att uppgifterna automatiskt raderas ur Eurodac i enlighet med artikel 29.10.

6. Vid tillämpning av artikel 68.4 i förordning (EU) 2024/1351 ska omfördelningsmedlemsstaten efter registrering av uppgifter i enlighet med artikel 25.2 i den här förordningen registrera sig själv som ansvarig medlemsstat och förse dessa uppgifter med den markering som införts av den medlemsstat som beviljat internationellt skydd.

KAPITEL XI

Förfarande för jämförelse och överföring av uppgifter för brottsbekämpande ändamål

Artikel 32

Förfarande för jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med Eurodacuppgifter

1. För brottsbekämpande ändamål får medlemsstaternas utsedda myndigheter och Europol:s utsedda myndighet till kontrollmyndigheten lämna en motiverad elektronisk framställan i enlighet med artiklarna 33.1 och 34.1, tillsammans med det referensnummer som används av dem, om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter för vidarebefordran

till Eurodac via den nationella åtkomstpunkten eller Europol's åtkomstpunkt. Vid mottagandet av en sådan framställan ska kontrollmyndigheten kontrollera om samtliga villkor för en framställan om jämförelse uppfyllts enligt artikel 33 eller 34, beroende på vad som är tillämpligt.

2. Om samtliga villkor för en framställan om jämförelse enligt artikel 33 eller 34 uppfyllts, ska kontrollmyndigheten vidarebefordra framställan om jämförelse till den nationella åtkomstpunkten eller Europol's åtkomstpunkt, som ska vidarebefordra den till Eurodac i enlighet med artiklarna 27 och 28 för jämförelse med de biometriska eller alfanumeriska uppgifter som överförts till Eurodac i enlighet med artiklarna 15, 18.2, 20, 22, 23, 24 och 26.

3. En jämförelse av en ansiktsbild med andra uppgifter om ansiktsbild i Eurodac för brottsbekämpande ändamål får utföras i enlighet med artikel 28.1, om sådana uppgifter finns tillgängliga vid den tidpunkt då medlemsstaternas utsedda myndigheter eller Europol's utsedda myndighet gör den motiverade elektroniska framställan.

4. I brådskande undantagsfall där det är nödvändigt att avvärja en överhängande fara som är kopplad till ett terroristbrott eller ett annat grovt brott får kontrollmyndigheten omedelbart när den mottar en framställan från en utsedd myndighet överföra biometriska eller alfanumeriska uppgifter till den nationella åtkomstpunkten eller Europol's åtkomstpunkt för jämförelse och först i efterhand kontrollera om samtliga de villkor för en framställan om jämförelse som avses i artikel 33 eller 34 uppfyllts, inklusive om ett brådskande undantagsfall verkligen varit för handen. Efterhandskontrollen ska äga rum utan oskälig fördröjning efter det att en framställan har behandlats.

5. Om det vid efterhandskontrollen framkommer att åtkomsten till Eurodacuppgifter inte var motiverad ska den information som kommunicerats från Eurodac raderas av alla myndigheter som haft åtkomst till sådana uppgifter, och de ska informera kontrollmyndigheten om att så har skett.

Artikel 33

Villkor för de utsedda myndigheternas åtkomst till Eurodac

1. För brottsbekämpande ändamål får de utsedda myndigheterna lämna en motiverad elektronisk framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med de uppgifter som lagras i Eurodac inom deras befogenhetsområde endast om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) En förhandskontroll har genomförts i
 - i) nationella databaser, och
 - ii) alla övriga medlemsstaters system för automatisk identifiering av fingeravtryck enligt beslut 2008/615/RIF, i vilka jämförelser är tekniskt tillgängliga, såvida det inte finns rimliga skäl att anta att en jämförelse med dessa system inte skulle leda till att den registrerades identitet fastställdes; sådana rimliga skäl ska anges i den motiverade elektroniska framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter som översänds av den utsedda myndigheten till kontrollmyndigheten.
- b) Jämförelsen är nödvändig för att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott, vilket innebär att det finns en fara för den allmänna säkerheten som är så allvarig att sökningar i databasen står i proportion till det eftersträfvade målet.
- c) Jämförelsen är nödvändig i ett särskilt fall, inbegripet för specifika personer.
- d) Det finns rimliga skäl att anta att jämförelsen väsentligen kommer att bidra till att terroristbrotten eller de andra grova brotten i fråga förhindras, upptäcks eller utreds. Sådana rimliga skäl föreligger särskilt om det finns välgrundade misstankar om att en person som misstänks för, har begått eller fallit offer för ett terroristbrott eller ett annat grovt brott omfattas av någon av kategorierna i denna förordning.

Utöver förhandskontrollen i databaserna enligt första stycket får de utsedda myndigheterna också utföra en kontroll i VIS, under förutsättning att villkoren enligt beslut 2008/633/RIF för en jämförelse med de uppgifter som lagras i det systemet är uppfyllda. De utsedda myndigheterna får lämna den motiverade elektroniska framställan enligt första stycket samtidigt med en framställan om jämförelse med de uppgifter som lagras i VIS.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Om de utsedda myndigheterna sökt i CIR i enlighet med artikel 22.1 i förordning (EU) 2019/818 och om sökningen i CIR i enlighet med punkt 2 i den artikeln visat att det finns uppgifter om den berörda personen lagrade i Eurodac, kan dessa myndigheter få åtkomst till Eurodac för sökning utan en förhandskontroll i nationella databaser eller i alla övriga medlemsstaters system för automatisk identifiering av fingeravtryck.

3. En framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål ska genomföras med hjälp av biometriska eller alfanumeriska uppgifter.

Artikel 34

Villkor för Europols åtkomst till Eurodac

1. För brottsbekämpande ändamål får Europols utsedda myndighet lämna en motiverad elektronisk framställan om jämförelse av biometriska eller alfanumeriska uppgifter med de uppgifter som är lagrade i Eurodac, inom ramen för Europols uppdrag och när detta är nödvändigt för att Europol ska kunna utföra sina arbetsuppgifter och endast om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Jämförelser med biometriska eller alfanumeriska uppgifter som är lagrade i informationsbehandlingssystem som är tekniskt och juridiskt tillgängliga för Europol har inte lett till att den registrerades identitet kunnat fastställas.
- b) Jämförelsen är nödvändig för att stödja och stärka medlemsstaternas arbete med att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott som omfattas av Europols mandat, vilket innebär att det finns en fara för den allmänna säkerheten som är så allvarlig att sökningar i databasen står i proportion till det eftersträvade målet.
- c) Jämförelsen är nödvändig i ett särskilt fall, inbegripet för specifika personer.
- d) Det finns rimliga skäl att anta att jämförelsen väsentligen kommer att bidra till att terroristbrotten eller de andra grova brotten i fråga förhindras, upptäcks eller utreds. Sådana rimliga skäl föreligger särskilt om det finns välgrundade misstankar om att en person som misstänks för, har begått eller fallit offer för ett terroristbrott eller ett annat grovt brott omfattas av någon av kategorierna i denna förordning.

2. Om Europol sökt i CIR i enlighet med artikel 22.1 i förordning (EU) 2019/818 och om sökningen i CIR i enlighet med punkt 2 i den artikeln visat att det finns uppgifter om den berörda personen lagrade i Eurodac, kan Europol få åtkomst till Eurodac för sökning på de villkor som anges i den här artikeln.

3. En framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål ska genomföras med hjälp av biometriska eller alfanumeriska uppgifter.

4. Behandling av information som Europol erhållit genom jämförelse med Eurodacuppgifter förutsätter tillstånd från ursprungsmedlemsstaten. Europol ska inhämta detta tillstånd från den nationella Europolenheten i den medlemsstaten.

Artikel 35

Kommunikation mellan utsedda myndigheter, kontrollmyndigheter, nationella åtkomstpunkter och Europols åtkomstpunkt

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 39 ska all kommunikation mellan utsedda myndigheter, kontrollmyndigheter, nationella åtkomstpunkter och Europols åtkomstpunkt vara säkrad och ske elektroniskt.

2. För brottsbekämpande ändamål ska sökningar med biometriska eller alfanumeriska uppgifter behandlas digitalt av medlemsstaterna och Europol och överföras i det dataformat som fastställs i det dokument för gränssnittskontroll man enats om, så att jämförelsen kan göras med andra uppgifter som lagras i Eurodac.

KAPITEL XII

Uppgiftsbehandling, dataskydd samt skadeståndsskyldighet

Artikel 36

Ansvar i frågor som rör uppgiftsbehandling

1. Ursprungsmedlemsstaten ska ansvara för att säkerställa att
 - a) biometriska uppgifter och de övriga uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 tas på ett lagligt sätt och överförs till Eurodac på ett lagligt sätt,
 - b) uppgifterna är korrekta och aktuella när de överförs till Eurodac,
 - c) uppgifterna i Eurodac registreras, lagras, rättas och raderas på ett lagligt sätt, utan att det påverkar det ansvar som åvilar eu-Lisa,
 - d) de resultat från jämförelser av biometriska uppgifter som överförs från Eurodac behandlas på ett lagligt sätt.
2. Ursprungsmedlemsstaten ska säkerställa säkerheten för de uppgifter som avses i punkt 1 i den här artikeln före och under överföringen till Eurodac, i enlighet med artikel 48, och säkerheten för de uppgifter som den erhåller från Eurodac.
3. Ursprungsmedlemsstaten ska ansvara för den slutliga identifieringen av uppgifterna i enlighet med artikel 38.4.
4. eu-Lisa ska säkerställa att Eurodac drivs, även för teständamål, i enlighet med denna förordning och relevanta unionsdataskyddsregler. Framför allt ska eu-Lisa
 - a) anta åtgärder som säkerställer att alla personer, inklusive uppdragstagare, som arbetar med Eurodac behandlar de uppgifter som registrerats där, endast på ett sätt som är förenligt med Eurodacs syfte enligt artikel 1,
 - b) vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa Eurodacs säkerhet i enlighet med artikel 48,
 - c) säkerställa att endast de personer som är bemyndigade att arbeta med Eurodac har åtkomst till det, utan att detta påverkar Europeiska datatillsynsmannens befogenheter.

eu-Lisa ska underrätta Europaparlamentet, rådet och Europeiska datatillsynsmannen om de åtgärder som den vidtar i enlighet med första stycket i denna punkt.

Artikel 37

Överföring

1. Biometriska uppgifter och övriga personuppgifter ska behandlas digitalt och överföras i det dataformat som fastställs i det dokument för gränssnittskontroll man enats om. I den utsträckning det är nödvändigt för att Eurodac ska fungera effektivt ska eu-Lisa fastställa de tekniska kraven avseende det dataformat som ska användas för medlemsstaternas överföring av data till Eurodac och omvänt. eu-Lisa ska säkerställa att de biometriska uppgifter som medlemsstaterna överför kan jämföras i det datoriserade systemet för igenkänning av fingeravtryck och ansiktsbild.
2. Medlemsstaterna ska överföra de uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 till Eurodac elektroniskt. De uppgifter som avses i artiklarna 17.1, 17.2, 19.1, 21.1, 22.2, 22.3, 23.2, 23.3, 24.2, 24.3 och 26.2 ska automatiskt registreras i Eurodac. I den utsträckning det är nödvändigt för att Eurodac ska fungera effektivt ska eu-Lisa fastställa de tekniska kraven för vederbörlig elektronisk överföring av uppgifterna från medlemsstaterna till Eurodac och omvänt.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det referensnummer som avses i artiklarna 17.1 k, 19.1 k, 21.1 k, 22.2 k, 23.2 k, 24.2 k, 26.2 k och 32.1 gör det möjligt att entydigt knyta uppgifter till en bestämd person och till den medlemsstat som

SV

EUT L, 22.5.2024

överför uppgifterna och också gör det möjligt att ange huruvida dessa uppgifter gäller en person som avses i artikel 15.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1.

4. Det referensnummer som avses i punkt 3 i den här artikeln ska inledas med den bokstavsbezeichnung som identifierar den medlemsstat som överfört uppgifterna. Bokstavsbezeichnung ska följas av identifieringen av kategori av person eller framställan. Härvid ska uppgifter om personer som avses i artikel 15.1 betecknas med "1", personer som avses i artikel 22.1 med "2", uppgifter om personer som avses i artikel 23.1 med "3", uppgifter om framställningar som avses i artikel 33 med "4", uppgifter om framställningar som avses i artikel 34 med "5", uppgifter om framställningar som avses i artikel 43 med "6", uppgifter om framställningar som avses i artikel 18 med "7", uppgifter om personer som avses i artikel 20 med "8", uppgifter om personer som avses i artikel 24.1 med "9" och uppgifter om personer som avses i artikel 26.1 med "0".

5. eu-Lisa ska fastställa de tekniska förfaranden som är nödvändiga för att säkerställa att medlemsstaterna erhåller entydiga uppgifter från Eurodac.

6. Eurodac ska så snart som möjligt bekräfta mottagandet av de uppgifter som överförs. För detta ändamål ska eu-Lisa fastställa de tekniska krav som är nödvändiga för att säkerställa att medlemsstaterna vid begäran erhåller mottagningsbevis.

Artikel 38

Genomförande av jämförelser och överföring av resultat

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att biometriska uppgifter överförs av en kvalitet som är adekvat för jämförelse med hjälp av det datoriserade systemet för igenkänning av fingeravtryck och ansiktsbild. I den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa att resultat av jämförelser i Eurodac håller en mycket hög grad av exakthet, ska eu-Lisa fastställa vilken kvalitet på de biometriska uppgifter som överförs som är adekvat. Kvaliteten på de biometriska uppgifter som överförs ska så snart som möjligt kontrolleras i Eurodac. Om de biometriska uppgifterna inte lämpar sig för jämförelser med hjälp av det datoriserade systemet för igenkänning av fingeravtryck och ansiktsbild ska Eurodac informera den berörda medlemsstaten. Den medlemsstaten ska därefter överföra biometriska uppgifter av adekvat kvalitet med samma referensnummer som den föregående uppsättningen av biometriska uppgifter.

2. Jämförelsen i Eurodac ska genomföras i den ordning som framställningarna kommer in. Varje framställan ska behandlas inom 24 timmar efter det att den har inkommit. En medlemsstat får av skäl kopplade till nationell rätt begära att en jämförelse som är särskilt brådskande görs inom en timme. Om sådana tidsfrister inte kan hållas, på grund av omständigheter som eu-Lisa inte är ansvarig för, ska Eurodac behandla framställan med prioritet så snart omständigheterna inte längre föreligger. I den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa att Eurodac fungerar effektivt ska eu-Lisa i sådana fall fastställa kriterier för att säkerställa att framställningarna behandlas med prioritet.

3. I den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa att Eurodac fungerar effektivt ska eu-Lisa fastställa operativa förfaranden för bearbetning av uppgifter som erhålls och för översändande av resultat av jämförelser.

4. Vid behov ska en expert på fingeravtryck i den mottagande medlemsstaten enligt definitionen i dess nationella bestämmelser som är utbildad specifikt för de typer av fingeravtrycksjämförelser som föreskrivs i denna förordning, omedelbart kontrollera resultatet av den jämförelse av uppgifter om fingeravtryck som utförts i enlighet med artikel 27.

Om en träff på fingeravtryck och ansiktsbild tas emot från Eurodac, efter en jämförelse av både uppgifter om fingeravtryck och ansiktsbild med uppgifter som registrerats i den datoriserade centrala databasen, får medlemsstaterna kontrollera resultatet av jämförelsen av uppgifterna om ansiktsbild.

För de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c och j i denna förordning ska slutlig identifiering göras av ursprungsmedlemsstaten i samarbete med de andra berörda medlemsstaterna.

5. Resultatet av jämförelsen av uppgifter om ansiktsbild som utförts i enlighet med artikel 27, om en träff erhålls enbart på grundval av en ansiktsbild, och artikel 28 ska omedelbart kontrolleras och verifieras i den mottagande medlemsstaten av en expert som är utbildad i enlighet med nationell praxis.

För de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c och j i denna förordning ska slutlig identifiering göras av ursprungsmedlemsstaten i samarbete med de andra berörda medlemsstaterna.

Andra uppgifter som erhållits från Eurodac och som har konstaterats vara otillförlitliga ska raderas så snart det har fastställts att uppgifterna inte är tillförlitliga.

6. Om den slutliga identifieringen enligt punkterna 4 och 5 visar att resultatet av jämförelsen från Eurodac inte motsvarar de biometriska uppgifter som översänts för jämförelse, ska medlemsstaterna omedelbart radera resultatet av jämförelsen och underrätta eu-Lisa om detta så snart som möjligt, dock senast efter tre arbetsdagar efter erhållandet av resultatet, och informera den om ursprungsmedlemsstatens referensnummer och om referensnumret för den medlemsstat som erhållit resultatet.

Artikel 39

Kommunikation mellan medlemsstaterna och Eurodac

Vid överföring av uppgifter från medlemsstaterna till Eurodac och omvänt ska kommunikationsinfrastrukturen användas. I den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa att Eurodac fungerar effektivt ska eu-Lisa fastställa de tekniska förfaranden som är nödvändiga för användningen av kommunikationsinfrastrukturen.

Artikel 40

Åtkomst till och rättelse eller radering av uppgifter som registrerats i Eurodac

1. Ursprungsmedlemsstaten ska ha åtkomst till de uppgifter som den överfört och som registrerats i Eurodac i enlighet med denna förordning.

Medlemsstaterna får inte göra sökningar i uppgifter som överförts av en annan medlemsstat eller ta emot sådana uppgifter, med undantag av de uppgifter som härrör från den jämförelse som avses i artiklarna 27 och 28.

2. De myndigheter i medlemsstaterna som i enlighet med punkt 1 i den här artikeln ska ha åtkomst till de uppgifter som registrerats i Eurodac ska vara de som utses av respektive medlemsstat för de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c och j. När en myndighet utses ska det anges exakt vilken enhet som ska ansvara för de arbetsuppgifter som gäller tillämpningen av denna förordning. Varje medlemsstat ska utan dröjsmål förse kommissionen och eu-Lisa med en förteckning över dessa enheter och alla ändringar i denna. eu-Lisa ska offentliggöra den konsoliderade förteckningen i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om den förteckningen ändras ska eu-Lisa en gång om året offentliggöra en uppdaterad konsoliderad förteckning på internet.

3. Endast ursprungsmedlemsstaten ska ha rätt att ändra de uppgifter som den överfört till Eurodac genom att rätta, komplettera eller radera dem, utan att detta påverkar sådan radering som ska utföras i enlighet med artikel 29.

4. Åtkomst för sökning i Eurodacuppgifter som lagras i CIR ska beviljas vederbörligen bemyndigad personal vid de nationella myndigheterna i varje medlemsstat och vederbörligen bemyndigad personal vid de unionsorgan som är behöriga för de syften som anges i artiklarna 20 och 21 i förordning (EU) 2019/818. Åtkomsten ska begränsas till den utsträckning som är nödvändig för att dessa nationella myndigheter och unionsorgan ska kunna utföra sina arbetsuppgifter och för att dessa ändamål ska kunna uppnås och ska stå i proportion till de eftersträlvade målen.

5. Om en medlemsstat eller eu-Lisa har information som tyder på att uppgifter som registrerats i Eurodac inte stämmer överens med de faktiska omständigheterna ska medlemsstaten eller eu-Lisa, utan att det hindrar anmälan av en personuppgiftsincident enligt artikel 33 i förordning (EU) 2016/679, snarast underrätta ursprungsmedlemsstaten om detta.

Om en medlemsstat har information som tyder på att uppgifter registrerats i Eurodac i strid med den här förordningen ska den så snart som möjligt underrätta eu-Lisa, kommissionen och ursprungsmedlemsstaten om detta. Ursprungsmedlemsstaten ska kontrollera uppgifterna i fråga och vid behov omgående ändra eller radera dessa.

6. eu-Lisa får inte till ett tredjelands myndigheter överföra eller ge åtkomst till uppgifter som registrerats i Eurodac. Detta förbud ska inte gälla överföringar till tredjeländer av sådana uppgifter som omfattas av förordning (EU) 2024/1351.

Artikel 41

Register

1. eu-Lisa ska föra register över all uppgiftsbehandling som sker inom Eurodac. Av registret ska framgå varför uppgifterna konsulterats, datum och tidpunkt för detta, vilka uppgifter som överförts, vilka uppgifter som använts för sökningar och namnet på den enhet som fört in eller använt uppgifter samt på de ansvariga personerna.

2. För de ändamål som anges i artikel 8 i den här förordningen ska eu-Lisa föra register över all uppgiftsbehandling som sker inom Eurodac. Registret över sådan behandling ska omfatta de uppgifter som avses i punkt 1 i den här artikeln och de träffar som uppkommit vid den automatiserade behandling som föreskrivs i artikel 20 i förordning (EU) 2018/1240.
3. För de ändamål som anges i artikel 10 i den här förordningen ska medlemsstaterna och eu-Lisa föra register över all uppgiftsbehandling som sker inom Eurodac och VIS i enlighet med den här artikeln och artikel 34 i förordning (EG) nr 767/2008.
4. Det register som avses i punkt 1 i denna artikel får användas endast för övervakning av dataskyddet med avseende på om uppgiftsbehandlingen är tillåten och för att säkerställa datasäkerheten i enlighet med artikel 46. Registret ska på lämpligt sätt skyddas mot obehörig åtkomst, och det ska raderas ett år efter det att lagringsperioden enligt artikel 29 har löpt ut, såvida inte registret behövs för ett redan inlett övervakningsförfarande.
5. För de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c, g, h och j ska varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå de mål som anges i punkterna 1–4 i den här artikeln inom ramen för sitt nationella system. Varje medlemsstat ska också föra register över de personer som är vederbörligen bemyndigade att föra in eller använda uppgifterna.

Artikel 42

Rätt till information

1. Ursprungsmedlemsstaten ska skriftligen och vid behov muntligen informera en person som omfattas av artikel 15.1, 18.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1 i denna förordning om följande på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå och i en koncis, transparent, begriplig och lättillgänglig form, med klara och tydliga formuleringar:
- a) Den personuppgiftsansvariges, i den mening som avses i artikel 4.7 i förordning (EU) 2016/679, och dennes eventuella företrädares identiteter och kontaktuppgifter och dataskyddsombudets kontaktuppgifter.
 - b) Vilka uppgifter som ska behandlas i Eurodac och behandlingens rättsliga grund, inklusive en redogörelse för målen för förordning (EU) 2024/1351 i enlighet med artikel 19 i den förordningen och, i tillämpliga fall, målen för förordning (EU) 2024/1350 samt en förklaring i begriplig form om att medlemsstaterna och Europol kan få åtkomst till Eurodac för brottsbekämpande ändamål.
 - c) När det gäller en person som omfattas av artikel 15.1, 22.1, 23.1 eller 24.1, det faktum att ursprungsmedlemsstaten, om en säkerhetskontroll enligt artiklarna 17.2 i, 22.3 d, 23.3 e och 24.3 f visar att han eller hon kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten, är skyldig att registrera denna uppgift i Eurodac.
 - d) Mottagarna eller kategorierna av mottagare av uppgifterna, i förekommande fall.
 - e) När det gäller en person som omfattas av artikel 15.1, 18.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1, skyldigheten att lämna biometriska uppgifter och det relevanta förfarandet, inbegripet möjliga konsekvenser av att denna skyldighet inte fullgörs.
 - f) Den period under vilken uppgifterna kommer att lagras i enlighet med artikel 29.
 - g) Rätten att av den personuppgiftsansvarige begära att få åtkomst till uppgifter som rör dem och rätten att begära att oriktiga uppgifter om dem rättas, att ofullständiga personuppgifter kompletteras, att olagligen behandlade personuppgifter om dem raderas eller att behandlingen av dem begränsas samt rätten att få information om förfarandena för utövande av dessa rättigheter och kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvarige och till de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 44.1.
 - h) Rätten att inge klagomål till tillsynsmyndigheten.
2. När det gäller en person som omfattas av artiklarna 15.1, 18.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 och 26.1 ska den information som avses i punkt 1 i den här artikeln ges när hans eller hennes biometriska uppgifter tas.

Om en person som omfattas av artiklarna 15.1, 18.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 och 26.1 är underårig, ska medlemsstaterna ge informationen på ett sätt som är anpassat till barnets ålder.

Förfarandet för insamling av biometriska uppgifter ska förklaras för underåriga med hjälp av broschyrer, infografik eller demonstrationer, eller med en kombination av några av de tre, beroende på vad som är lämpligt, som är särskilt utformade på ett sådant sätt att det säkerställs att underåriga förstår informationen.

3. En gemensam broschyr, som ska innehålla åtminstone de uppgifter som avses i punkt 1 i den här artikeln samt dem som avses i artikel 19.1 i förordning (EU) 2024/1351, ska utarbetas i enlighet med det förfarande som avses i artikel 77.2 i den förordningen.

Broschyren ska vara tydlig och lättbegriplig och avfattad i en koncis, transparent, begriplig och lättillgänglig form, på ett språk som den berörda personen förstår eller rimligen kan förväntas förstå.

Broschyren ska utarbetas på ett sådant sätt att medlemsstaterna kan komplettera den med ytterligare medlemsstatsspecifik information. Denna medlemsstatsspecifika information ska omfatta åtminstone information om de administrativa åtgärderna för att säkerställa efterlevnad av skyldigheten att lämna biometriska uppgifter, den registrerades rättigheter och möjligheten att få information och bistånd från nationella tillsynsmyndigheter samt kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvarige, till dataskyddsombudet och till de nationella tillsynsmyndigheterna.

Artikel 43

Rätt till tillgång till samt rättelse, komplettering, radering och begränsning av behandlingen av personuppgifter

1. För de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c och j i den här förordningen ska den registrerades rätt till tillgång till och rättelse, komplettering, radering och begränsning av behandlingen av personuppgifter utövas i enlighet med kapitel III i förordning (EU) 2016/679 och tillämpas i enlighet med denna artikel.

2. Den registrerades rätt till tillgång i varje medlemsstat ska innebära rätten att få information om de personuppgifter om honom eller henne som registrerats i Eurodac, inklusive alla poster som indikerar att personen kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten, och den medlemsstat som överfört uppgifterna till Eurodac på de villkor som anges i förordning (EU) 2016/679 och i nationell rätt som antagits i enlighet med den förordningen. Sådan åtkomst till personuppgifter får bara beviljas av en medlemsstat.

Om rätten till rättelse eller radering av personuppgifter utövas i en annan medlemsstat än i den eller de medlemsstater som överfört uppgifterna, ska myndigheterna i den medlemsstaten kontakta myndigheterna i den eller de medlemsstater som överfört uppgifterna så att dessa kan kontrollera att uppgifterna är korrekta och att överföringen till och registreringen i Eurodac är lagenlig.

3. När det gäller poster som indikerar att personen kan utgöra ett hot mot den inre säkerheten får medlemsstaterna begränsa den registrerades rättigheter enligt den här artikeln i enlighet med artikel 23 i förordning (EU) 2016/679.

4. Om det visar sig att uppgifter som registrerats i Eurodac inte stämmer överens med de faktiska omständigheterna eller att de har registrerats på ett olagligt sätt, ska den medlemsstat som överfört uppgifterna rätta eller radera dem i enlighet med artikel 40.3. Den medlemsstaten ska till den registrerade skriftligen bekräfta att den rättat, kompletterat, raderat eller begränsat behandlingen av personuppgifter om den registrerade.

5. Om den medlemsstat som överfört uppgiften inte godtar att de uppgifter som registrerats i Eurodac inte stämmer överens med de faktiska omständigheterna eller att de har registrerats på ett olagligt sätt, ska den skriftligen förklara för den registrerade varför den inte har för avsikt att rätta eller radera uppgifterna.

Den medlemsstaten ska även förse den registrerade med information om vilka åtgärder som kan vidtas om han eller hon inte godtar den förklaring som lämnas. Detta ska innebära information om hur talan väcks eller vid behov om hur ett klagomål anhängiggörs vid berörda myndigheter eller domstolar i den medlemsstaten samt om ekonomisk eller annan hjälp som finns att tillgå enligt de lagar, författningar och förfaranden som gäller i den medlemsstaten.

SV

EUT L, 22.5.2024

6. En begäran enligt punkterna 1 och 2 om tillgång till eller rättelse, komplettering, radering eller begränsning av behandlingen av personuppgifter ska innehålla alla uppgifter som behövs för att den registrerade ska kunna identifieras, inbegripet biometriska uppgifter. Sådana uppgifter får bara användas för att de rättigheter som avses i punkterna 1 och 2 ska kunna utövas av den registrerade och ska sedan omedelbart raderas.

7. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska samarbeta aktivt för att genast säkerställa att rätten till åtkomst till och rättelse, komplettering, radering och begränsning av behandlingen av personuppgifter kan utövas av den registrerade.

8. Närhelst en person begär tillgång till uppgifter som rör honom eller henne ska den behöriga myndigheten upprätta och bevara en skriftlig handling där det anges att en sådan begäran gjorts och vilken åtgärd den lett till, och utan dröjsmål göra denna handling tillgänglig för de nationella tillsynsmyndigheterna.

9. Den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat som överfört uppgifterna och den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den registrerade vistas ska på begäran informera den registrerade om hans eller hennes rätt att av den personuppgiftsansvarige begära tillgång till eller rättelse, komplettering, radering eller begränsning av behandlingen av de personuppgifter som rör honom eller henne. Tillsynsmyndigheterna ska samarbeta i enlighet med kapitel VII i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 44

De nationella tillsynsmyndigheternas övervakning

1. Varje medlemsstat ska säkerställa att desstillsynsmyndighet eller tillsynsmyndigheter som avses i artikel 51.1 i förordning (EU) 2016/679 övervakar lagenligheten i den berörda medlemsstatens behandling av personuppgifter för de ändamål som fastställs i artikel 1.1 a, b, c och j i den här förordningen, inklusive överföringen av dem till Eurodac.

2. Varje medlemsstat ska säkerställa att dess tillsynsmyndighet har tillgång till rådgivning från personer som har tillräckliga kunskaper om biometriska uppgifter.

Artikel 45

Europeiska datatillsynsmannens övervakning

1. Europeiska datatillsynsmannen ska säkerställa att all behandling av personuppgifter i samband med Eurodac, i synnerhet vid eu-Lisa, sker i enlighet med förordning (EU) 2018/1725 och den här förordningen.

2. Europeiska datatillsynsmannen ska säkerställa att en granskning av eu-Lisas behandling av personuppgifter genomförs minst vart tredje år i enlighet med internationella revisionsstandarder. En rapport från dessa granskningar ska översändas till Europaparlamentet, rådet, kommissionen, eu-Lisa och de nationella tillsynsmyndigheterna. eu-Lisa ska ges tillfälle att yttra sig innan rapporten antas.

Artikel 46

Samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter och Europeiska datatillsynsmannen

1. I enlighet med artikel 62 i förordning (EU) 2018/1725 ska de nationella tillsynsmyndigheterna och Europeiska datatillsynsmannen inom ramen för sina respektive behörigheter samarbeta aktivt inom sina ansvarsområden och säkerställa en samordnad tillsyn av Eurodac.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att en granskning av behandlingen av personuppgifter för brottsbekämpande ändamål utförs varje år av ett oberoende organ, i enlighet med artikel 47.1, omfattande en analys av ett urval av de motiverade elektroniska framställningarna.

Granskningen ska bifogas de årsrapporter som medlemsstaterna ska lämna enligt artikel 57.8.

3. De nationella tillsynsmyndigheterna och Europeiska datatillsynsmannen ska inom ramen för sina respektive befogenheter utbyta relevant information, bistå varandra vid granskningar och inspektioner, utreda svårigheter vid tolkning eller tillämpning av denna förordning, undersöka problem i samband med utöandet av oberoende tillsyn eller den

registrerades rättigheter, utarbeta harmoniserade förslag till gemensamma lösningar på eventuella problem samt vid behov öka medvetenheten om rätten till dataskydd.

4. För de ändamål som anges i punkt 3 ska de nationella tillsynsmyndigheterna och Europeiska datatillsynsmannen sammanträda minst två gånger om året inom ramen för Europeiska dataskyddsstyrelsen. Europeiska dataskyddsstyrelsen ska stå för kostnaderna och servicen i samband med dessa möten. En arbetsordning för mötena ska antas vid det första mötet. Ytterligare arbetsmetoder ska utvecklas gemensamt efter behov. Europeiska dataskyddsstyrelsen ska vartannat år översända en gemensam verksamhetsrapport till Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Denna rapport ska innehålla ett kapitel om varje medlemsstat, som utarbetats av den medlemsstatens nationella tillsynsmyndighet.

Artikel 47

Skydd av personuppgifter för brottsbekämpande ändamål

1. Den eller de tillsynsmyndigheter i varje medlemsstat som avses i artikel 41.1 i direktiv (EU) 2016/680 ska övervaka lagenligheten i medlemsstaternas behandling av personuppgifter för brottsbekämpande ändamål, inklusive överföringar av dessa uppgifter till och från Eurodac.

2. Europols behandling av personuppgifter enligt denna förordning ska stå i överensstämmelse med förordning (EU) 2016/794 och ska övervakas av Europeiska datatillsynsmannen.

3. De personuppgifter som erhålls från Eurodac i enlighet med denna förordning för brottsbekämpande ändamål ska enbart behandlas för att förhindra, upptäcka eller utreda det specifika fall för vilket en medlemsstat eller Europol begärt uppgifterna.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24 i direktiv (EU) 2016/680 ska Eurodac, de utsedda myndigheterna, kontrollmyndigheterna och Europol registrera sökningarna i syfte att göra det möjligt för de nationella tillsynsmyndigheterna och Europeiska datatillsynsmannen att övervaka att uppgiftsbehandlingen sker i enlighet med unionens regler för dataskydd, inbegripet för ändamålet att spara uppgifterna för att utarbeta de årliga rapporter som avses i artikel 57.8. Förutom för sådana ändamål ska personuppgifter och uppgiften om en sökning raderas i alla nationella register och i Europols register efter en månad, såvida inte uppgifterna behövs för den specifika pågående brottsutredning för vilken de begärdes av en medlemsstat eller av Europol.

Artikel 48

Datasäkerhet

1. Ursprungsmedlemsstaten ska säkerställa datasäkerheten före och under överföringen till Eurodac.

2. Varje medlemsstat ska med avseende på alla uppgifter som behandlas av dess behöriga myndigheter enligt denna förordning vidta de åtgärder som är nödvändiga, inbegripet anta en datasäkerhetsplan, för att

- fysiskt skydda uppgifterna, inbegripet genom att utarbeta beredskapsplaner för att skydda kritisk infrastruktur,
- hindra obehöriga från att få tillträde till databehandlingsutrustning och nationella anläggningar vid vilka medlemsstaten utför operationer i enlighet med Eurodacs syften (utrustning, åtkomstkontroll och kontroller vid ingången till anläggningen),
- förhindra att datamedier läses, kopieras, ändras eller avlägsnas av obehöriga (kontroll av datamedier),
- förhindra obehörigt införande av uppgifter och hindra obehöriga från att skaffa sig kännedom om, ändra eller radera lagrade personuppgifter (kontroll av lagrade personuppgifter),
- hindra obehöriga från att använda automatiserade databehandlingssystem med hjälp av datakommunikationsutrustning (användarkontroll),
- förhindra obehörig behandling av uppgifter i Eurodac och förhindra att uppgifter som behandlas i Eurodac obehörigt ändras eller raderas (kontroll av uppgiftsinmatningen),

SV

EUT L, 22.5.2024

- g) säkerställa att personer som är bemyndigade att ha åtkomst till Eurodac har åtkomst endast till de uppgifter som ingår i deras behörighet, med hjälp av individuella och unika användaridentiteter och skyddade åtkomstmetoder (åtkomstkontroll),
- h) säkerställa att alla myndigheter med rätt till åtkomst till Eurodac skapar profiler som beskriver uppgifter och ansvar för personer som är bemyndigade att få åtkomst till, lägga in, uppdatera, radera och söka uppgifter och på begäran utan dröjsmål ger de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 51 i förordning (EU) 2016/679 och i artikel 41 i direktiv (EU) 2016/680 tillgång till dessa profiler samt all annan relevant information som myndigheterna kan behöva för tillsynsändamål (personalprofiler),
- i) säkerställa möjligheten att kontrollera och fastställa till vilka organ personuppgifter får överföras med användning av datakommunikationsutrustning (kontroll av kommunikationen),
- j) säkerställa möjligheten att kontrollera och fastställa vilka uppgifter som behandlats i Eurodac, när detta har gjorts, av vem och i vilket syfte (kontroll av registreringen),
- k) förhindra obehörig läsning, kopiering, ändring eller radering av personuppgifter i samband med såväl överföring av personuppgifter till eller från Eurodac som transport av datamedier, särskilt med hjälp av lämplig krypteringsteknik (kontroll av transport),
- l) säkerställa att de system som installerats kan återställas vid störningar (återställande),
- m) säkerställa att Eurodac utför sina funktioner, att funktionsfel rapporteras (tillförlitlighet) och att de lagrade personuppgifterna inte kan försvannas genom funktionsfel i systemet (dataintegritet),
- n) övervaka att de säkerhetsåtgärder som avses i denna punkt är verkningsfulla och vidta nödvändiga organisatoriska åtgärder i fråga om inre övervakning för att säkerställa att denna förordning efterlevs (egenrevision) och för att alla relevanta händelser som inträffar under tillämpningen av de åtgärder som anges i leden b–k och som kan peka på förekomsten av ett säkerhetstillbud ska upptäckas automatiskt inom 24 timmar.

3. Medlemsstaterna och Europol ska informera eu-Lisa om säkerhetstillbud i samband med Eurodac som de har upptäckt i sina system utan att det påverkar anmälan av och underrättelse om personuppgiftsincident enligt artiklarna 33 och 34 i förordning (EU) 2016/679, artiklarna 30 och 31 i direktiv (EU) 2016/680 respektive artiklarna 34 och 35 i förordning (EU) 2016/794. eu-Lisa ska utan oskäligt dröjsmål och utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 34 och 35 i förordning (EU) 2018/1725 informera medlemsstaterna, Europol och Europeiska datatillsynsmannen om eventuella säkerhetstillbud i samband med Eurodac som de har upptäckt i sina system. De berörda medlemsstaterna, eu-Lisa och Europol ska samarbeta under ett säkerhetstillbud.

4. eu-Lisa ska med avseende på driften av Eurodac vidta de åtgärder som är nödvändiga för att uppnå de mål som anges i punkt 2 i denna artikel, inklusive att anta en datasäkerhetsplan.

Innan Eurodac tas i drift ska säkerhetsramen för Eurodacs verksamhetsmiljö och tekniska miljö uppdateras, i enlighet med artikel 33 i förordning (EU) 2018/1725.

5. Europeiska unionens asylbyrå ska vidta de åtgärder som krävs för att genomföra artikel 18.4, bland annat antagandet av en datasäkerhetsplan i enlighet med punkt 2 i denna artikel.

Artikel 49

Förbud mot överföring av uppgifter till tredjeländer, internationella organisationer eller privata enheter

1. Personuppgifter som en medlemsstat eller Europol erhållit från Eurodac i enlighet med denna förordning får inte överföras eller göras tillgängliga för tredjeländer eller internationella organisationer eller privata enheter som är etablerade i eller utanför unionen. Detta förbud ska också gälla om dessa uppgifter behandlas vidare i den mening som avses i artikel 4.2 i förordning (EU) 2016/679 och artikel 3.2 i direktiv (EU) 2016/680 på nationell nivå eller mellan medlemsstater.

2. Personuppgifter som har sitt upphov i en medlemsstat och som utbyts mellan medlemsstaterna efter en träff som erhållits för brottsbekämpande ändamål får inte överföras till tredjeländer om det finns en verklig risk för att den registrerade till följd av denna överföring kan komma att utsättas för tortyr, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller någon annan kränkning av sina grundläggande rättigheter.

3. Personuppgifter som har sitt upphov i en medlemsstat och som utbyts mellan en medlemsstat och Europol efter en träff som erhållits för brottsbekämpande ändamål får inte överföras till tredjeländer om det finns en verklig risk för att den registrerade till följd av denna överföring kan komma att utsättas för tortyr, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller någon annan kränkning av sina grundläggande rättigheter. Överföringar ska dessutom endast utföras om de är nödvändiga och proportionella i fall som omfattas av Europols mandat, i enlighet med kapitel V i förordning (EU) 2016/794 och med ursprungsmedlemsstatens samtycke.

4. När det gäller personer som avses i artikel 15.1, 18.1 och 18.2 eller 20.1 ska ingen information lämnas ut till tredjeland om att en ansökan om internationellt skydd har lämnats in eller att en person omfattas av ett inreseförhållande i en medlemsstat.

5. De förbud som anges i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte påverka medlemsstaternas rätt att överföra sådana uppgifter i enlighet med kapitel V i förordning (EU) 2016/679 eller i förekommande fall med de nationella regler som antagits enligt kapitel V i direktiv (EU) 2016/680 till tredjeländer på vilka förordning (EU) 2024/1351 är tillämplig.

Artikel 50

Överföring av uppgifter till tredjeländer vid återsändande

1. Genom undantag från artikel 49 får personuppgifter om personer som avses i artiklarna 15.1, 18.2 a, 20.1, 22.2, 23.1, 24.1 och 26.1 och som medlemsstaten erhållit genom en träff efter sökning för de ändamål som anges i artikel 1.1 a, b, c eller j, överföras eller göras tillgängliga för tredjeland med ursprungsmedlemsstatens samtycke.

2. Överföring av uppgifter till tredjeland i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska utföras i enlighet med relevanta bestämmelser i unionsrätten, särskilt bestämmelserna om dataskydd, däribland kapitel V i förordning (EU) 2016/679, och i tillämpliga fall återtagandeavtal samt den nationella rätten i den medlemsstat som överför uppgifterna.

3. Överföring av uppgifter till tredjeland i enlighet med punkt 1 får endast ske om följande villkor är uppfyllda:

a) Uppgifterna överförs eller görs tillgängliga endast för att identifiera en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt och utfärda en identifierings- eller resehandling för hans eller hennes återvändande.

b) Den berörda tredjelandsmedborgaren har informerats om att hans eller hennes personuppgifter kan komma att delas med myndigheterna i ett tredjeland.

4. Genomförandet av förordning (EU) 2016/679, även när det gäller överföring av personuppgifter till tredjeländer i enlighet med denna artikel, och särskilt användningen av överföringar, samt huruvida dessa är proportionella och nödvändiga, på grundval av artikel 49.1 d i den förordningen ska övervakas av den oberoende tillsynsmyndighet som inrättats i enlighet med kapitel VI i förordning (EU) 2016/679.

5. Överföring av personuppgifter till tredjeländer i enlighet med denna artikel ska inte påverka rättigheterna för personer som avses i artiklarna 15.1, 18.2 a, 20.1, 22.2, 23.1, 24.1 och 26.1 i denna förordning, särskilt när det gäller principen om non-refoulement, eller förbudet att röja eller inhämta uppgifter i enlighet med artikel 7 i förordning (EU) 2024/1350.

6. Tredjeland ska inte ha direkt åtkomst till Eurodac för att jämföra eller överföra biometriska uppgifter eller andra personuppgifter för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer och får inte beviljas åtkomst till Eurodac genom en medlemsstats nationella åtkomstpunkt.

Artikel 51

Logg och dokumentation

1. Medlemsstaterna och Europol ska säkerställa att all uppgiftsbehandling som förädlas av en framställan om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål loggas eller dokumenteras för kontroll av om den varit korrekt, för övervakning av lagenligheten i uppgiftsbehandlingen, för dataintegritet och datasäkerhet samt för egenrevision.
2. Loggen eller dokumentationen ska alltid utvisa följande:
 - a) Det exakta ändamålet med framställan om jämförelse, inklusive den berörda typen av terroristbrott eller annat grovt brott och, för Europs del, det exakta ändamålet med framställan om jämförelse.
 - b) De rimliga skäl som anges i enlighet med artikel 33.1 a i denna förordning för att inte göra jämförelser med andra medlemsstater enligt beslut 2008/615/RIF.
 - c) Nummer i det nationella registret.
 - d) Datum och exakt klockslag för framställan om jämförelse från den nationella åtkomstpunkten till Eurodac.
 - e) Namn på den myndighet som begärt åtkomst för jämförelse, och ansvarig person som gjort framställan och behandlat uppgifterna.
 - f) När så är tillämpligt, användning av det förfarande för brådsnande undantagsfall som avses i artikel 32.4 och det beslut som fattats med avseende på efterhandskontrollen.
 - g) Vilka uppgifter som använts för jämförelsen.
 - h) I enlighet med nationella regler eller förordning (EU) 2016/794, beteckningen för den tjänsteman som utförde sökningen och för den tjänsteman som beordrade sökningen eller överföringen.
 - i) När så är tillämpligt, en hänvisning till att den europeiska sökportalen använts för sökning i Eurodac enligt artikel 7.2 i förordning (EU) 2019/818.
3. Sådana loggar eller dokumentation får användas endast för att övervaka lagenligheten i uppgiftsbehandlingen och för att säkerställa dataintegritet och datasäkerhet. Loggar som innehåller personuppgifter får inte användas för den övervakning och utvärdering som avses i artikel 57.

De nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för att kontrollera om en framställan kan godtas och för att övervaka lagenligheten i uppgiftsbehandlingen och för att säkerställa dataintegritet och datasäkerhet ska ha åtkomst till dessa loggar på begäran, så att de kan fullgöra sina uppgifter.

Artikel 52

Skadeståndsansvar

1. Varje person eller medlemsstat som lidit materiell eller immateriell skada till följd av en olaglig behandling eller något annat handlande som är oförenligt med denna förordning har rätt till ersättning från den medlemsstat som är ansvarig för den uppkomna skadan, eller från eu-Lisa om byrån är ansvarig för den uppkomna skadan och i den mån den inte fullgjort de skyldigheter enligt denna förordning som specifikt riktar sig till den eller om den agerat utanför eller i strid med den medlemsstatens lagliga anvisningar. Den ansvariga medlemsstaten eller eu-Lisa ska helt eller delvis befrias från detta ansvar om den bevisar att den inte på något sätt är ansvarig för den händelse som vållade skadan.
2. Om en medlemsstats underlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning orsakar skada på Eurodac ska den medlemsstaten hållas ansvarig för denna skada, såvida inte och i den mån som eu-Lisa eller en annan medlemsstat underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra skadan eller för att begränsa dess verkningar.

3. Skadeståndsanspråk mot en medlemsstat för sådana skador som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska regleras genom den nationella lagstifningen i den medlemsstat som är svarande i enlighet med artiklarna 79 och 80 i förordning (EU) 2016/679 och artiklarna 54 och 55 i direktiv (EU) 2016/680. Skadeståndsanspråk mot eu-Lisa för sådan skada som avses i punkterna 1 och 2 i den här artikeln ska omfattas av de villkor som fastställs i fördragen.

KAPITEL XIII

Ändringar av förordningarna (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818

Artikel 53

Ändringar av förordning (EU) 2018/1240

1. I artikel 11 ska följande punkt införas:

"6a. För att utföra de kontroller som avses i artikel 20.2 k ska de automatiserade kontrollerna enligt punkt 1 i den här artikeln göra det möjligt för Etias centrala system att göra sökningar i Eurodac, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1350 (*), med följande uppgifter som tillhandahållits av sökande enligt artikel 17.2 a–d i den här förordningen:

- a) Efternamn (familjenamn), förnamn, efternamn vid födseln, födelsedatum, födelseort, kön, nuvarande medborgarskap.
- b) Eventuella andra namn (alias, artistnamn eller pseudonymer, smeknamn).
- c) Eventuella andra medborgarskap.
- d) Resehandlingens typ, nummer och utfärdandeland.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometriska uppgifter för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

2. I artikel 25a.1 ska följande led införas:

"(f) de uppgifter som avses i artiklarna 17, 19, 21, 22, 23, 24 och 26 i förordning (EU) 2024/1358."

3. Artikel 88.6 ska ersättas med följande:

"6. Etias ska tas i drift oavsett om interoperabiliteten med Eurodac och Ecris-TCN har upprättats."

Artikel 54

Ändringar av förordning (EU) 2019/818

Förordning (EU) 2019/818 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 4.20 ska ersättas med följande:

"20. utsedda myndigheter: medlemsstaternas utsedda myndigheter i den mening som avses i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 (*), i artikel 3.1.26 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 (**), i artikel 4.3a i förordning (EG) nr 767/2008 och i artikel 3.1.21 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 (***).

- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av *Eurodac* för jämförelse av biometriska uppgifter för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).
- (**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utrescuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).
- (***) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1)."

2. I artikel 10.1 ska de inledande orden ersättas med följande:

"Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 51 i förordning (EU) 2024/1358, artiklarna 12 och 18 i förordning (EU) 2018/1862, artikel 31 i förordning (EU) 2019/816 och artikel 40 i förordning (EU) 2016/794, ska eu-Lisa föra logg över all uppgiftsbehandling i ESP. Dessa loggar ska särskilt omfatta följande:"

3. Artikel 13.1 första stycket ska ändras på följande sätt:

- a) Led b ska ersättas med följande:

"b) de uppgifter som avses i artikel 5.1 b och 5.3 i förordning (EU) 2019/816,".

- b) Följande led ska läggas till:

"c) de uppgifter som avses i artiklarna 17.1 a och b, 19.1 a och b, 21.1 a och b, 22.2 a och b, 23.2 a och b, 24.2 a och b samt 26.2 a och b i förordning (EU) 2024/1358."

4. Artikel 14 ska ersättas med följande:

"Artikel 14

Sökning på biometriska uppgifter med den gemensamma biometriska matchningstjänsten

För att söka på de biometriska uppgifter som lagras i CIR och SIS ska CIR och SIS använda de biometriska mallar som lagrats i den gemensamma biometriska matchningstjänsten. Sökningar med biometriska uppgifter ska göras i enlighet med de syften som anges i denna förordning och i förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2018/1862, (EU) 2019/816 och (EU) 2024/1358."

5. I artikel 16.1 ska den första meningen ersättas med följande:

"Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 51 i förordning (EU) 2024/1358, artiklarna 12 och 18 i förordning (EU) 2018/1862 och artikel 31 i förordning (EU) 2019/816, ska eu-Lisa föra logg över all uppgiftsbehandling i den gemensamma biometriska matchningstjänsten."

EUT L, 22.5.2024

SV

6. Artikel 18.1 ska ersättas med följande:

"1. CIR ska lagra följande uppgifter, logiskt åtskilda enligt det informationssystem från vilket uppgifterna härrör:

- a) De uppgifter som avses i artiklarna 17.1 a–f, h och i, 19.1 a–f, h och i, 21.1 a–f, h och i, 22.2 a–f, h och i, 23.2 a–f, h och i, 24.2 a–f och h, 24.3 a och artikel 26.2 a–f, h och i, i förordning (EU) 2024/1358.
- b) De uppgifter som avses i artikel 5.1 b och 5.3 i förordning (EU) 2019/816 samt följande uppgifter som förtecknas i artikel 5.1 a i den förordningen: efternamn (familjenamn), förnamn, födelsedatum, födelseort (ort och land), medborgarskap, kön, tidigare namn, i förekommande fall, pseudonymer eller alias samt, i förekommande fall, information om resehandlingar."

7. Artikel 23.1 ska ersättas med följande:

"1. De uppgifter som avses i artikel 18.1, 18.2 och 18.4 ska automatiskt raderas från CIR i enlighet med bestämmelserna om lagring av uppgifter i förordning (EU) 2024/1358 och förordning (EU) 2019/816."

8. Artikel 24.1 ska ersättas med följande:

"1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 51 i förordning (EU) 2024/1358 och artikel 29 i förordning (EU) 2019/816, ska eu-Lisa föra logg över all uppgiftsbehandling i CIR i enlighet med punkterna 2, 3 och 4 i den här artikeln."

9. I artikel 26.1 ska följande led läggas till:

- "c) de myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel II i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac,
- d) de myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel III i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs,
- e) de myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel IV i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac,
- f) de myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel V i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac,
- g) de myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel VI i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac,
- h) de myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel VIII i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac."

10. Artikel 27 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska följande led läggas till:

"aa) Ett dataset överförs till Eurodac i enlighet med artikel 17, 19, 21, 22, 23, 24 eller 26 i förordning (EU) 2024/1358."

b) I punkt 3 ska följande led läggas till:

"c) Efternamn, förnamn, namn vid födseln, tidigare använda namn och alias, födelsedatum, födelseort, medborgarskap och kön, enligt artiklarna 17, 19, 21, 22, 23, 24 och 26 i förordning (EU) 2024/1358."

11. I artikel 29.1 ska följande led läggas till:

"c) De myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel II i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs."

SV

EUT L, 22.5.2024

- d) De myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel III i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs.
- e) De myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel IV i förordning (EU) 2024/1358 för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs.
- f) De myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel V i förordning (EU) 2024/1358 för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs.
- g) De myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel VI i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs.
- h) De myndigheter som är behöriga att samla in de uppgifter som anges i kapitel VIII i förordning (EU) 2024/1358 när uppgifter överförs till Eurodac för träffar som uppstår när sådana uppgifter överförs."

12. Artikel 39.2 ska ersättas med följande:

"2. eu-Lisa ska inrätta, genomföra och i sina tekniska anläggningar hysa CRRS som innehåller de uppgifter och den statistik som avses i artikel 12 i förordning (EU) 2024/1358, artikel 74 i förordning (EU) 2018/1862 och artikel 32 i förordning (EU) 2019/816, logiskt åtskilda per EU-informationssystem. Åtkomst till CRRS ska beviljas via kontrollerad, säkrad åtkomst och specifika användarprofiler enbart för rapportering och statistik, till de myndigheter som avses i artikel 12 i förordning (EU) 2024/1358, artikel 74 i förordning (EU) 2018/1862 och artikel 32 i förordning (EU) 2019/816."

13. I artikel 47.3 ska följande stycke läggas till:

"Personer vars uppgifter lagras i Eurodac ska informeras om att deras personuppgifter behandlas för de ändamål som anges i denna förordning i enlighet med punkt 1 när nya dataset överförs till Eurodac enligt artiklarna 15, 18, 20, 22, 23, 24 och 26 i förordning (EU) 2024/1358."

14. Artikel 50 ska ersättas med följande:

"Artikel 50

Överföring av personuppgifter till tredjeländer, internationella organisationer och privata parter

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 31 i förordning (EG) nr 767/2008, artiklarna 25 och 26 i förordning (EU) 2016/794, artikel 41 i förordning (EU) 2017/2226, artikel 65 i förordning (EU) 2018/1240, artiklarna 49 och 50 i förordning (EU) 2024/1358 och sökningar i Interpols databaser via ESP enligt artikel 9.5 i denna förordning som är förenliga med kapitel V i förordning (EU) 2018/1725 och kapitel V i förordning (EU) 2016/679, får personuppgifter som lagras, behandlas eller görs tillgängliga för interoperabilitetskomponenterna inte överföras till eller göras tillgängliga för tredjeländer, internationella organisationer eller privata parter."

KAPITEL XIV

Slutbestämmelser

Artikel 55

Kostnader

1. Kostnaderna i samband med Eurodacs och kommunikationsinfrastrukturens inrättande och drift ska bäras av unionens allmänna budget.
2. Kostnaderna vid de nationella åtkomstpunkterna och Europols åtkomstpunkt samt kostnaderna för deras anslutning till Eurodac ska bäras av respektive medlemsstat och Europol.

EUT L, 22.5.2024

SV

3. Varje medlemsstat och Europol ska på egen bekostnad inrätta och underhålla den tekniska infrastruktur som behövs för att genomföra denna förordning och vidare bära de kostnader som uppstår vid framställningar om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål.

Artikel 56

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

Artikel 57

Rapporter, övervakning och utvärdering

1. eu-Lisa ska till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och Europeiska datatillsynsmannen överlämna en årsrapport om Eurodacs verksamhet, inbegripet dess tekniska funktionssätt och säkerhet. Årsrapporten ska omfatta information om Eurodacs ledning och resultat i förhållande till på förhand fastställda kvantitativa indikatorer för målen rörande produktion, kostnadseffektivitet och tjänsternas kvalitet.

2. eu-Lisa ska säkerställa att rutiner upprättas för att övervaka Eurodacs funktion i förhållande till de mål som avses i punkt 1.

3. eu-Lisa ska ha tillgång till den information om uppgifstransaktionerna inom Eurodac som behövs för tekniskt underhåll, rapportering och statistik.

4. Senast 12 juni 2027 ska eu-Lisa genomföra en studie av den tekniska genomförbarheten av att programvara för ansiktsgenkänning läggs till i Eurodac för jämförelse av ansiktsbilder, även av underåriga. Studien ska utvärdera hur tillförlitliga och korrekta de resultat är som genereras av programvaran för ansiktsgenkänning för Eurodac, och utvärderingen ska innehålla eventuella nödvändiga rekommendationer innan tekniken för ansiktsgenkänning införs i Eurodac.

5. Senast den 12 juni 2029 och därefter vart fjärde år ska kommissionen göra en övergripande utvärdering av Eurodac och granska de uppnådda resultaten mot de uppställda målen och undersöka inverkan på de grundläggande rättigheterna, särskilt rätten till dataskydd och integritet, inbegripet frågan om huruvida åtkomsten för brottsbekämpande ändamål har lett till att personer som omfattas av denna förordning indirekt har diskriminerats, bedöma om systemet, inbegripet användningen av programvara för ansiktsgenkänning, fortfarande är berättigat, värdera eventuella följder för framtida verksamhet samt lämna nödvändiga rekommendationer. Utvärderingen ska även omfatta en bedömning av synergierna mellan denna förordning och förordning (EU) 2018/1862. Kommissionen ska översända utvärderingen till Europaparlamentet och rådet.

6. Medlemsstaterna ska förse eu-Lisa och kommissionen med den information som behövs för att utarbeta den årsrapport som avses i punkt 1.

7. eu-Lisa, medlemsstaterna och Europol ska förse kommissionen med den information som behövs för att utarbeta den övergripande utvärdering som avses i punkt 5. Denna information får inte äventyra arbetsmetoder eller innehålla uppgifter som röjer de utsedda myndigheternas källor, personal eller utredningar.

8. Varje medlemsstat och Europol ska med respekt för bestämmelserna i nationell rätt om offentliggörande av känsliga uppgifter varantaget år utarbeta rapporter om hur effektiva jämförelserna av biometrisk data med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål varit, med information och statistik om

a) det exakta syftet med jämförelserna, inklusive typ av terroristbrott eller annat grovt brott,

b) angivna grunder för välgrundade misstankar,

SV

EUT L, 22.5.2024

- c) angivna rimliga skäl för att inte göra jämförelser med andra medlemsstater enligt beslut 2008/615/RIF, i enlighet med artikel 33.1 a i denna förordning,
- d) antal tillfällen då framställningar om jämförelse gjorts,
- e) antal och typ av ärenden som lett till identifieringar, och
- f) behovet och utnyttjandet av möjligheten att återropa brådskande undantagsfall, inklusive de fall där brådska inte godtagits som skäl vid kontrollmyndighetens efterhandskontroll.

De rapporter från medlemsstaterna och Europol som avses i första stycket ska översändas till kommissionen senast den 30 juni påföljande år.

9. På grundval av de rapporter från medlemsstaterna och Europol som avses i punkt 8 och utöver den övergripande utvärdering som föreskrivs i punkt 5, ska kommissionen vartannat år sammanställa en rapport om åtkomst till Eurodac för brottsbekämpande ändamål och översända den till Europaparlamentet, rådet och Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 58

Bedömning

1. Senast den 12 juni 2028 ska kommissionen för att kunna ha det administrativa samarbete som avses i artikel 27 i direktiv 2001/55/EG bedöma funktionssättet och den operativa effektiviteten hos varje it-system som används för utbyte av uppgifter om personer som har beviljats tillfälligt skydd.
2. Kommissionen ska också bedöma de förväntade konsekvenserna av tillämpningen av artikel 26 i denna förordning i händelse av att direktiv 2001/55/EG aktiveras, med beaktande av
 - a) beskaffenheten hos de uppgifter som behandlas,
 - b) de förväntade konsekvenserna av att de utsedda myndigheter som avses i artiklarna 5.1 och 9.1 ges åtkomst till de uppgifter som förtecknas i artikel 26.2,
 - c) de skyddsåtgärder som föreskrivs i denna förordning.
3. Beroende på resultatet av de bedömningar som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag om ändring eller upphävande av artikel 26.

Artikel 59

Sanktioner

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att all behandling av uppgifter som registrerats i Eurodac som strider mot Eurodacs syfte enligt artikel 1 leder till effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, inklusive administrativa eller straffrättsliga sanktioner, eller båda, enligt nationell rätt.

Artikel 60

Territoriellt tillämpningsområde

Bestämmelserna i denna förordning ska inte tillämpas på något territorium på vilket förordning (EU) 2024/1351 inte är tillämplig med undantag för de bestämmelser som rör uppgifter som samlas in för att bidra till tillämpningen av förordning (EU) 2024/1350 på de villkor som anges i den här förordningen.

Artikel 61

Anmälan av utsedda myndigheter och kontrollmyndigheter

1. Senast den 12 september 2024 ska varje medlemsstat meddela kommissionen namnet på sina utsedda myndigheter, de operativa enheter som avses i artikel 5.3 och sin kontrollmyndighet och utan dröjsmål underrätta den om eventuella förändringar i detta avseende.
2. Senast den 12 september 2024 ska Europol meddela kommissionen namnet på sin utsedda myndighet och kontrollmyndighet och utan dröjsmål underrätta den om eventuella förändringar i detta avseende.
3. Kommissionen ska årligen offentliggöra den information som avses i punkterna 1 och 2 i *Europeiska unionens officiella tidning* och via en elektronisk publikation som ska vara tillgänglig på internet och som uppdateras utan dröjsmål.

Artikel 62

Upphävande

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013⁽¹⁸⁾ upphör att gälla med verkan från och med den 12 juni 2026.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 63

Ikraftträdande och tillämplighet

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 12 juni 2026.

Artikel 26 ska emellertid tillämpas från och med den 12 juni 2029.

3. Denna förordning ska inte tillämpas på personer som åtnjuter tillfälligt skydd i enlighet med genomförandebeslut (EU) 2022/382 och eventuellt annat motsvarande nationellt skydd som beviljats i enlighet med det beslutet, eventuella framtida ändringar av genomförandebeslut (EU) 2022/382 och eventuella förlängningar av det tillfälliga skyddet.

4. Medlemsstaterna och eu-Lisa ska enas om dokumentet för gränssnittskontroll senast den 12 december 2024.

5. Jämförelser av ansiktshalter med hjälp av den programvara för ansiktsgenkänning som avses i artiklarna 15 och 16 i denna förordning ska tillämpas från och med den dag då tekniken för ansiktsgenkänning har införts i Eurodac. Programvaran för ansiktsgenkänning ska införas i Eurodac inom ett år efter det att den studie om införandet av programvara för ansiktsgenkänning som avses i artikel 57.4 har slutförts. Fram till den dagen ska ansiktshalter lagras i Eurodac som en del av den registrerade dataset och ska överföras till en medlemsstat efter en jämförelse av fingeravtryck när det förekommer ett resultat med en träff.

6. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och eu-Lisa så snart de har vidtagit de tekniska arrangemangen för att överföra uppgifter till Eurodac, dock senast den 12 juni 2026.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av *Eurodac* för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (EUT L 180, 29.6.2013, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
H. LAHBIB
Ordförande

BILAGA I

Tabell över motsvarigheter som avses i artikel 8

Uppgifter som lämnas enligt artikel 17.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 och som registreras och lagras i Etias centrala system	Motsvarande uppgifter i Eurodac enligt artiklarna 17, 19, 21, 22, 23, 24 och 26 i denna förordning mot vilka Etias-uppgifterna bör kontrolleras
Efternamn (familjenamn)	Efternamn
Efternamn vid födseln	Födelsenamn
Förnamn	Förnamn
Eventuella andra namn (alias, artistnamn eller pseudonymer, smeknamn)	Namn som använts tidigare och eventuella alias
Födelsedatum	Födelsedatum
Födelseort	Födelseort
Kön	Kön
Nuvarande medborgarskap	Medborgarskap
Eventuella andra medborgarskap	Medborgarskap
Resehandlingens typ	Resehandlingens typ
Resehandlingens nummer	Resehandlingens nummer
Resehandlingens utfärdandeland	Trebokstavskod för det utfärdande landet

SV

EUT L, 22.5.2024

BILAGA II

Jämförelsetabell

Förordning (EU) nr 603/2013	Denna förordning
Artikel 1.1	Artikel 1.1 a och c
—	Artikel 1.1 b och d
Artikel 1.2	Artikel 1.1 e
—	Artikel 1.1 f – j
Artikel 1.3	Artikel 1.2
Artikel 2.1, inledningsfrasen	Artikel 2.1, inledningsfrasen
Artikel 2.1 a och b	Artikel 2.1 a och e
—	Artikel 2.1 b, c och d
—	Artikel 2.1 f och g
Artikel 2.1 c	Artikel 2.1 h
—	Artikel 2.1 i
Artikel 2.1 d	Artikel 2.1 j
Artikel 2.1 e	Artikel 2.1 k
—	Artikel 2.1 l
Artikel 2.1 f	—
Artikel 2.1 g	—
Artikel 2.1 h	Artikel 2.1 m
Artikel 2.1 i	Artikel 2.1 n
Artikel 2.1 j	Artikel 2.1 o
Artikel 2.1 k	Artikel 2.1 p
Artikel 2.1 l	Artikel 2.1 q
—	Artikel 2.1 r– z
Artikel 2.2, 2.3 och 2.4	Artikel 2.2, 2.3 och 2.4
Artikel 3.1, inledningen och led a och b	Artikel 3.1, inledningen och led a och b
—	Artikel 3.1 c och d
—	Artikel 3.2
—	Artikel 3.3
Artikel 3.2	Artikel 3.4
Artikel 3.3	Artikel 3.5
—	Artikel 3.6
Artikel 3.4	Artikel 3.7
Artikel 3.5	Artikel 13.6
Artikel 4.1	Artikel 4.1
Artikel 4.2	Artikel 4.3

EUT L, 22.5.2024

SV

Förordning (EU) nr 603/2013	Denna förordning
Artikel 4.3	Artikel 4.4
—	Artikel 4.2
Artikel 4.4	Artikel 4.5
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7
—	Artikel 8
—	Artikel 9
—	Artikel 10
—	Artikel 11
Artikel 8.1, inledningen	Artikel 12.1, inledningen
—	Artikel 12.1 a – h
Artikel 8.1 a	Artikel 12.1 i
—	Artikel 12.1 j
Artikel 8.1 b	Artikel 12.1 k i
—	Artikel 12.1 l
Artikel 8.1 c	Artikel 12.1 m i
Artikel 8.1 d	Artikel 12.1 n i
—	Artikel 12.1 o och p
Artikel 8.1 e	Artikel 12.1 q
Artikel 8.1 f	Artikel 12.1 r
Artikel 8.1 g	Artikel 12.1 s
Artikel 8.1 h	Artikel 12.1 t
Artikel 8.1 i	—
—	Artikel 12.1 u
—	Artikel 12.1 v och w
Artikel 8.2	Artikel 12.2
—	Artikel 12.3 – 12.6
—	Artikel 13
—	Artikel 14
Artikel 9.1	Artikel 15.1
Artikel 9.2	Artikel 15.2
Artikel 9.3	—
Artikel 9.4	—
Artikel 9.5	—
—	Artikel 15.3
—	Artikel 16.1

SV

EUT L, 22.5.2024

Förordning (EU) nr 603/2013	Denna förordning
Artikel 10, inledningen och leden a–d	Artikel 16.2, inledningen och leden a—d
Artikel 10 e	Artikel 16.3
—	Artikel 16.2 och 16.4
Artikel 11, inledningen	Artikel 17.1, inledningen och artikel 17.2, inledningen
Artikel 11 a	Artikel 17.1 a
Artikel 11 b	Artikel 17.1 g
Artikel 11 c	Artikel 17.1 h
Artikel 11 d	Artikel 17.1 k
Artikel 11 e	Artikel 17.1 l
Artikel 11 f	Artikel 17.1 m
Artikel 11 g	Artikel 17.1 n
—	Artikel 17.1 b – f, i och j
Artikel 11 h	Artikel 17.2 c och d
Artikel 11 i	Artikel 17.2 e
Artikel 11 j	Artikel 17.2 f
Artikel 11 k	Artikel 17.2 a
—	Artikel 17.2 b och g–l
—	Artikel 17.3 och 17.4
Artikel 12	—
Artikel 13	—
—	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
—	Artikel 21
Artikel 14.1	Artikel 22.1
Artikel 14.2, inledningen	Artikel 22.2, inledningen
Artikel 14.2 a	Artikel 22.2 a
Artikel 14.2 b	Artikel 22.2 g
Artikel 14.2 c	Artikel 22.2 h
Artikel 14.2 d	Artikel 22.2 k
Artikel 14.2 e	Artikel 22.2 l
Artikel 14.2 f	Artikel 22.2 m
Artikel 14.2 g	Artikel 22.2 n
—	Artikel 22.2 b–f, i och j
—	Artikel 22.3
Artikel 14(3)	Artikel 22.4
Artikel 14(4)	Artikel 22.5
Artikel 14(5)	Artikel 22.6

EUT L, 22.5.2024

SV

Förordning (EU) nr 603/2013	Denna förordning
—	Artikel 22.7 – 22.10
Artikel 15	—
Artikel 16	—
Artikel 17	—
—	Artikel 23
—	Artikel 24
—	Artikel 25
—	Artikel 26
—	Artikel 27
—	Artikel 28
—	Artikel 29
—	Artikel 30
Artikel 18.1	Artikel 31.1
Artikel 18.2	Artikel 31.2
Artikel 18.3	Artikel 31.3
—	Artikel 31.4, 31.5 och 31.6
Artikel 19.1	Artikel 32.1
Artikel 19.2	Artikel 32.2
—	Artikel 32.3
Artikel 19.3	Artikel 32.4
Artikel 19.4	Artikel 32.5
Artikel 20.1, inledningen	Artikel 33.1 första stycket, inledningen och led a, och andra stycket
Artikel 20.1 a, b och c	Artikel 33.1 första stycket led a, b och c
—	Artikel 33.2
Artikel 20.2	Artikel 33.3
Artikel 21.1, inledningen	Artikel 34.1, inledningen och led a
Artikel 21.1 a, b och c	Artikel 34.1 b, c och d
—	Artikel 34.2
Artikel 21.2	Artikel 34.3
Artikel 21.3	Artikel 34.4
Artikel 22.1	Artikel 35.1
Artikel 22.2	Artikel 35.2
Artikel 23.1, inledningen	Artikel 36.1, inledningen
Artikel 23.1 a och b	Artikel 36.1 a
Artikel 23.1 c, d och e	Artikel 36.1 b,c och d
Artikel 23.2	Artikel 36.2
Artikel 23.3	Artikel 36.3

SV

EUT L, 22.5.2024

Förordning (EU) nr 603/2013	Denna förordning
Artikel 23.4 a, b och c	Artikel 36.4 a, b och c
Artikel 24	Artikel 37
Artikel 25.1 – 25.5	Artikel 38.1 – 38.4 och 38.6
—	Artikel 38.5
Artikel 26	Artikel 39
Artikel 27.1 – 27.5	Artikel 40.1, 40.2, 40.3, 40.5 och 40.6
—	Artikel 40.4
Artikel 28.1, 28.2 och 28.3	Artikel 41.1, 41.4 och 41.5
—	Artikel 41.2 och 41.3
Artikel 29.1,inledningen och led a – e-c	Artikel 42.1 a, b, d, e och g
—	Artikel 42.1 c, f och h
Artikel 29.2	Artikel 42.2
Artikel 29.3	Artikel 42.3
Artikel 29.4 – 29.15	—
—	Artikel 43.1
—	Artikel 43.2
—	Artikel 43.3
—	Artikel 43.4
—	Artikel 43.5
—	Artikel 43.6
—	Artikel 43.7
—	Artikel 43.8
Artikel 30	Artikel 44
Artikel 31	Artikel 45
Artikel 32	Artikel 46
Artikel 33.1	—
Artikel 33.2	Artikel 47.1
Artikel 33.3	Artikel 47.2
Artikel 33.4	Artikel 47.3
Artikel 33.5	Artikel 47.4
Artikel 34.1	Artikel 48.1
Artikel 34.2, inledningen och led a – k	Artikel 48.2, inledningen och led a – d, f – k och n
—	Artikel 48.2 e, l och m
Artikel 34.3	Artikel 48.3
Artikel 34.4	—
Artikel 48.4	Artikel 48.5
Artikel 35.1	Artikel 49.1

EUT L, 22.5.2024

SV

Förordning (EU) nr 603/2013	Denna förordning
Artikel 35.2	Artikel 49.2
—	Artikel 49.3
—	Artikel 49.4
Artikel 35.3	Artikel 49.5
—	Artikel 50
Artikel 36.1	Artikel 51.1
Artikel 36.2, inledningen och leden a – h	Artikel 51.2, inledningen och leden a – h
—	Artikel 51.2 i
Artikel 36.3	Artikel 51.3
Artikel 37	Artikel 52
Artikel 38	—
—	Artikel 53
—	Artikel 54
Artikel 39	Artikel 55
—	Artikel 56
Artikel 40.1	Artikel 57.1
Artikel 40.2	Artikel 57.2
Artikel 40.3	Artikel 57.3
—	Artikel 57.4
Artikel 40.4	Artikel 57.5
Artikel 40.5	Artikel 57.6
Artikel 40.6	Artikel 57.7
Artikel 40.7	Artikel 57.8
Artikel 40.8	Artikel 57.9
—	Artikel 58
Artikel 41	Artikel 59
Artikel 42	Artikel 60
Artikel 43	Artikel 61
Artikel 44	—
Artikel 45	Artikel 62
Artikel 46	Artikel 63
Bilaga I	—
Bilaga II	—
Bilaga III	—
—	Bilaga I
—	Bilaga II

2024/1359

22.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1359

av den 14 maj 2024

**om hantering av kris- och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet och om ändring
av förordning (EU) 2021/1147**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 78.2 d och e,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Unionen, som utgör ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, bör säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna, utarbeta en gemensam politik för asyl och migration, kontroll av de yttre gränserna och återvändanden samt förhindra otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna, baserat på solidaritet och en rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och vilken även är rättvis för tredjelandsmedborgare och statslösa personer och fullt ut respekterar grundläggande rättigheter.
- (2) Det krävs en övergripande strategi med målet att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna, samtidigt som det erkänns att den övergripande strategins effektivitet är beroende av att alla beståndsdelar behandlas gemensamt och genomförs på ett integrerat sätt.
- (3) Unionen och dess medlemsstater kan ställas inför mycket varierande migrationsutmaningar, särskilt när det gäller ankomsternas omfattning och sammansättning. Det är därför viktigt att unionen förses med en rad olika verktyg för att hantera alla typer av situationer. Den övergripande strategi som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ⁽⁴⁾ bör, inbegripet genom partnerskap med berörda tredjeländer, säkerställa att unionen har tillgång till särskilda regler för att effektivt kunna hantera migrationen, särskilt gällande aktivering av en obligatorisk solidaritetsmekanism, och att alla nödvändiga åtgärder införs för att motverka att det uppstår kriser. I den här förordningen fastställs regler som kompletterar den strategin samt de regler som fastställs i rådets direktiv 2001/55/EG ⁽⁵⁾, vilka kan användas samtidigt.
- (4) Trots att det införs nödvändiga förebyggande åtgärder kan det inte uteslutas att en kris- eller force majeure-situation uppstår på migrations- och asylområdet på grund av omständigheter som ligger utanför unionens och dess medlemsstaters kontroll. Sådana exceptionella situationer kan omfatta massankomst av tredjelandsmedborgare och statslösa personer till en eller flera medlemsstaters territorium eller en situation där ett tredjeland eller en flentlig icke-statlig aktör instrumentaliserar migranter i syfte att destabilisera medlemsstaten eller unionen eller en force

⁽¹⁾ EUT C 155, 30.4.2021, s. 58.⁽²⁾ EUT C 175, 7.5.2021, s. 32.⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 maj 2024.⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).⁽⁵⁾ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

majeure-situation i medlemsstaten. Under dessa omständigheter är det möjligt att de åtgärder och den flexibilitet som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1351 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348⁽⁶⁾ är otillräckliga för att hantera sådana exceptionella situationer. Dessa exceptionella situationer skiljer sig från de situationer där en medlemsstat står inför en betydande migrationssituation på grund av den kumulativa effekten av ankomster på dess väl förberedda asyl-, mottagnings- och migrationssystem eller där en medlemsstat befinner sig under migrationstryck på grund av ankosternas omfattning, som inte når upp till nivåerna för massankomst men trots det ger upphov till oproportionella skyldigheter för dess väl förberedda system, och för vilka situationer relevanta åtgärder föreskrivs i förordning (EU) 2024/1351. Dessutom påverkar den här förordningen inte medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

- (5) Denna förordning syftar till att stärka unionens beredskap och motståndskraft när det gäller att hantera krissituationer och att underlätta operativ samordning, kapacitetsstöd och tillgång till finansiering i krissituationer.
- (6) Denna förordning säkerställer en effektiv tillämpning av principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och en anpassning av de relevanta reglerna om asylförfarandet, inbegripet tillämpningen av ett påskyndat förfarande, så att medlemsstaterna och unionen har de nödvändiga rättsliga verktygen till sitt förfogande för att kunna reagera snabbt på kris- och force majeure-situationer, inbegripet anpassning av tidsplanerna för att genomföra samtliga förfaranden.
- (7) Denna förordning säkerställer att medlemsstaterna får fullt stöd vid kris- och force majeure-situationer, inbegripet via solidaritetsmekanismen som säkerställer en rättvis ansvarsfördelning och en god balans mellan medlemsstaternas insatser i krissituationer.
- (8) Denna förordning är förenlig med tredjelandssmedborgares och statslösa personers grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), särskilt respekten för och skyddet av människans värdighet, förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling, respekten för privatlivet och familjelivet, principen om barnets bästa, rätten till asyl och skyddet vid avlägsnande, utvisning och utlämning, samt Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*). Denna förordning bör genomföras i överensstämmelse med stadgan och unionsrättens allmänna principer samt internationell rätt. För att återspegla att barnets bästa måste komma i främsta rummet i överensstämmelse med 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter samt tillgodose behovet av att respektera familjelivet och säkerställa skyddet av de berörda personernas hälsa, bör det tillämpas skyddsåtgärder som gäller för underåriga och deras familjemedlemmar och för personer som ansöker om internationellt skydd (*sökande*) vars hälsotillstånd kräver särskilt och adekvat stöd. De regler och garantier som fastställs i förordning (EU) 2024/1348 bör fortsätta att gälla för personer som omfattas av de undantag som anges i den här förordningen, om inte annat föreskrivs i den här förordningen. Bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346⁽⁷⁾, inbegripet bestämmelserna om förvar av personer som ansöker om internationellt skydd, bör fortsätta att gälla från och med den tidpunkt då en ansökan om internationellt skydd görs.
- (9) Denna förordning föreskriver inga undantag från reglerna och garantierna, inbegripet i fråga om materiella mottagningsvillkor, enligt direktiv (EU) 2024/1346. Den medlemsstat som står inför en krissituation bör tillhandahålla ytterligare, tillräckliga personalresurser och materiella resurser för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt det direktivet.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

- (10) De regler och garantier som fastställs i förordning (EU) 2024/1356⁽⁹⁾, förordning (EU) 2024/1358⁽⁹⁾, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347⁽¹⁰⁾ samt i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/XXX⁽¹¹⁾ bör fortsätta att gälla oberoende av de undantag som tillämpas enligt den här förordningen. Medlemsstaterna bör endast tillämpa de åtgärder som föreskrivs i den här förordningen i enlighet med de villkor som gäller för dessa åtgärder, så som föreskrivs i rådets relevanta genomförandebeslut som antas enligt den här förordningen och om det är absolut nödvändigt och proportionellt.
- (11) Antagandet av åtgärder enligt denna förordning avseende en viss medlemsstat bör inte påverka möjligheten att tillämpa artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).
- (12) Massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer kan leda till en situation där en medlemsstat inte är i stånd att behandla tredjelandsmedborgares och statslösa personers ansökningar om internationellt skydd i enlighet med de regler som fastställs i förordning (EU) 2024/1351 och förordning (EU) 2024/1348 och som får konsekvenser för asyl- och migrationssystemets funktionssätt, inte bara i den medlemsstaten utan i unionen som helhet. Det är därför nödvändigt att fastställa särskilda regler och mekanismer som bör möjliggöra effektiva åtgärder för att hantera sådana situationer.
- (13) Medlemsstaterna bör ha tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser och en infrastruktur för att effektivt kunna genomföra politiken för asyl- och migrationshantering. Medlemsstaterna bör säkerställa lämplig samordning mellan de berörda nationella myndigheterna och med de nationella myndigheterna i övriga medlemsstater för att säkerställa att deras asylsystem, mottagningssystem, inklusive myndigheter för skydd av barn, eller återvändande-system är väl förberedda, inbegripet beredskap och beredskapsplanering, och att varje del har tillräcklig kapacitet.
- (14) Det kan uppkomma en instrumentaliseringssituation där ett tredjeland eller en fientlig icke-statlig aktör uppmuntrar eller underlättar tredjelandsmedborgares och statslösa personers förflyttning till unionens yttre gränser eller till en medlemsstat, när detta agerande tyder på ett tredjelands eller en fientlig icke-statlig aktörs avsikt att destabilisera unionen eller en medlemsstat och när detta agerande riskerar att äventyra en medlemsstats väsentliga funktioner, inbegripet upprätthållandet av lag och ordning eller skyddet av den nationella säkerheten.
- (15) Situationer där icke-statliga aktörer är inblandade i organiserad brottslighet, särskilt smuggling, bör inte betraktas som instrumentalisering av migranter när det inte föreligger något syfte att destabilisera unionen eller en medlemsstat.
- (16) Humanitärt bistånd bör inte betraktas som instrumentalisering av migranter när det inte föreligger något syfte att destabilisera unionen eller en medlemsstat.
- (17) Utan att det påverkar åtgärder som är tillämpliga inom andra politikområden och enligt andra rättsliga instrument, för att säkerställa en omedelbar och adekvat reaktion på hybridhot i enlighet med unionsrätten och internationella skyldigheter är denna förordning inriktad på de särskilda åtgärder som är tillämpliga på migrationsområdet och som syftar till att hantera instrumentaliseringssituationer.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometrisk data för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/XXX av den XXX om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer (ännu inte offentliggjort i EUT).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (18) I en instrumentaliseringsituation kan tredjelandsmedborgare och statslösa personer ansöka om internationellt skydd vid de yttre gränserna eller i en transitzon i en medlemsstat; det är ofta personer som har gripits i samband med obehöriga passager av den yttre gränsen landvägen, sjövägen eller luftvägen eller som har landsatts efter sök- och räddningsinsatser. Detta kan särskilt leda till en oväntad betydande ökning av antalet ärenden som rör ansökningar om internationellt skydd vid de yttre gränserna. I detta sammanhang måste en faktisk och verklig tillgång till förfarandet för internationellt skydd säkerställas i enlighet med artikel 18 i stadgan och Genèvekonventionen.
- (19) När det gäller Cypern föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 866/2004⁽¹²⁾ särskilda regler som tillämpas på linjen mellan de områden i Republiken Cypern där Republiken Cyperns regering utövar den faktiska kontrollen och de områden där dess regering inte utövar den faktiska kontrollen. Även om den linjen inte utgör en yttre gräns, bör en situation där ett tredjeland eller en fientlig icke-statlig aktör uppmuntrar eller underlättar tredjelandsmedborgares eller statslösa personers rörlighet för att passera linjen betraktas som instrumentalisering, om alla de övriga delarna av instrumentalisering föreligger.
- (20) En medlemsstat kan också ställas inför onormala och oförutsebara omständigheter utanför dess kontroll vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas trots all vederbörlig omsorg. Sådana force majeure-situationer skulle kunna hindra medlemsstaten från att uppfylla sina skyldigheter enligt unionsrätten och skulle kunna få konsekvenser inte bara i den medlemsstaten utan i unionen som helhet. Exempel på en force majeure-situation inbegriper bland annat pandemier och naturkatastrofer.
- (21) Om en medlemsstat anser sig befinna sig i en kris- eller force majeure-situation bör den medlemsstaten kunna begära godkännande för att tillämpa de undantag och solidaritetsåtgärder som föreskrivs i denna förordning. Begäran bör omfatta en beskrivning av situationen och bör specificera vilka åtgärder som krävs för att hantera den specifika situationen. Den bör också ange skälen till varför situationen kräver att dessa åtgärder vidtas samt, när så är relevant, ange vilka åtgärder som redan vidtagits för att hantera situationen.
- (22) Användningen av åtgärder som ingår i EU:s permanenta verktygslåda för migrationsstöd, som inrättats genom artikel 6.3 i förordning (EU) 2024/1351 (*verktygslådan*), bör inte vara en förutsättning för att dra nytta av solidaritetsåtgärder enligt den här förordningen.
- (23) I en krissituation bör den medlemsstat som står inför en sådan situation ha möjlighet att från andra medlemsstater begära de solidaritets- och stödåtgärder som är bäst lämpade för dess behov för att hantera situationen och som kräver ökad solidaritet jämfört med den som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1351 för att minska medlemsstatens ansvar för att hantera en krissituation. De förstärkta solidaritets- och stödåtgärderna kan bestå av omfördelningar, ekonomiska bidrag, alternativa solidaritetsåtgärder eller en kombination av ovanstående.
- (24) I en kris- eller force majeure-situation bör den medlemsstat som står inför en sådan situation ha möjlighet att begära godkännande att tillämpa undantag från de relevanta bestämmelserna om asylförfarandet, inbegripet gränsförfarandet för asyl. I förekommande fall bör sådana begäranden även omfatta den berörda medlemsstatens val beträffande uteslutning från eller upphörande av gränsförfarandet för särskilda kategorier av sökande. I samband med en sådan begäran bör den berörda medlemsstaten kunna underrätta kommissionen om sin avsikt att tillämpa undantaget från tidsfristen för registrering innan det godkänns i ett rådets genomförandebeslut samt om de exakta skälen till att det behövs en omedelbar åtgärd. Tillämpningen av det undantaget bör inte överstiga tio dagar från och med dagen efter begäran, såvida inte godkännande beviljas i rådets genomförandebeslut. Kommissionen och rådet bör, när de fullgör sina respektive skyldigheter enligt godkännandeförfarandet, agera skyndsamt för att begränsa glappet mellan utgången av en sådan period och antagandet av rådets motsvarande genomförandebeslut.
- (25) Med tanke på att en medlemsstat kan befinna sig i flera av de situationer som beskrivs i denna förordning samtidigt, är det möjligt för den medlemsstaten att begära flera åtgärder enligt denna förordning och få godkännande att samtidigt tillämpa eller dra nytta av dessa åtgärder, vilka är avsedda att komplettera varandra.

⁽¹²⁾ Rådets förordning (EG) nr 866/2004 av den 29 april 2004 om en ordning enligt artikel 2 i protokoll nr 10 till anslutningsakten (EUT L 161, 30.4.2004, s. 128).

- (26) För att möjliggöra en korrekt hantering av en krissituation, inbegripet instrumentalisering, eller force majeure-situation, och för att säkerställa förutsägbarhet och en lämplig anpassning av de relevanta bestämmelserna om asylförfarandet till sådana situationer, inbegripet gränsförfarandet för asyl, bör kommissionen, efter en motiverad begäran av den berörda medlemsstaten, ges befogenhet att bedöma situationen och, genom ett genomförandebeslut, fastställa huruvida den begärande medlemsstaten står inför en krissituation, inbegripet instrumentalisering, eller force majeure-situation.
- (27) I en krissituation bör solidaritetsåtgärderna för att hantera en sådan situation vara mer långtgående än de som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1351. Därför bör kommissionen, när den bedömer situationen, beakta de kvantitativa och kvalitativa indikatorer som föreskrivs i artikel 9 i den förordningen, och underbyggd information som lämnats av den begärande medlemsstaten, information som samlats in i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 ⁽¹³⁾ och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 ⁽¹⁴⁾ och den årliga europeiska asyl- och migrationsrapport som avses i förordning (EU) 2024/1351. I instrumentaliseringssituationer bör kommissionen även beakta orsakerna till att verktygslådan inte är tillräcklig för att hantera situationen. Kommissionen bör samla in tillräcklig information för att korrekt kunna bedöma om den begärande medlemsstaten står inför en krissituation, inbegripet instrumentalisering, eller force majeure-situation, i samråd med berörda byråer, särskilt Europeiska unionens asylbyrå (*asylbyrån*), Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, internationella organisationer, framför allt FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) och Internationella organisationen för migration (IOM), och andra berörda organisationer.
- (28) För att säkerställa en hög nivå av politisk granskning och stöd och unionens solidaritet är det relevant att beakta huruvida Europeiska rådet har erkänt att unionen eller en eller flera av dess medlemsstater står inför en situation av instrumentalisering av migranter. Instrumentaliseringen av migranter riskerar att äventyra väsentliga funktioner i en medlemsstat, däribland upprätthållandet av lag och ordning eller skyddet av den nationella säkerheten.
- (29) För att kunna vidta lämpliga åtgärder som är nödvändiga och proportionella för att hantera situationen bör det i kommissionens förslag, i förekommande fall, fastställas vilka särskilda undantag som medlemsstaterna bör få godkännande att tillämpa. I en instrumentaliseringssituation bör de personer som omfattas av instrumentalisering och på vilka de relevanta undantagen kan tillämpas tydligt identifieras. I en krissituation bör kommissionen, när så är lämpligt och efter samråd med den medlemsstat som står inför krissituationen, i sitt förslag inkludera ett utkast till solidaritetsåtgärdsplan, i vilken anges de relevanta solidaritetsåtgärderna och den nivå på åtgärderna som krävs för den specifika situationen, inbegripet det totala antalet omfördelningar, ekonomiska bidrag eller alternativa solidaritetsåtgärder och nivån på dem, och erkänns att de olika typerna av solidaritet är likvärdiga och respekterar att medlemsstaterna har full frihet att välja solidaritetsåtgärder.
- (30) I en situation med migrationstryck ska omfördelningar eller ansvarskompensationer täcka 60 % av omfördelningsbehoven enligt förordning (EU) 2024/1351, men i en krissituation är det viktigt att alla solidaritetsbehov i den berörda medlemsstaten tillgodoses. Av detta skäl ska, om ett rådets genomförandebeslut fastställer en solidaritetsåtgärdsplan, den medlemsstat som står inför en krissituation ha företräde till de icke tilldelade solidaritetsutfästelserna eller till de utfästelser som ännu inte har genomförts och som finns tillgängliga i den årliga solidaritetspool som inrättats i enlighet med artikel 57 i förordning (EU) 2024/1351. Om detta inte är möjligt, eller om den årliga solidaritetspoolen inte innehåller tillräckliga utfästelser för att täcka de identifierade behoven, bör den medlemsstat som står inför en krissituation också kunna utnyttja de bidrag som ingår i rådets genomförandebeslut, med erkännande av att de olika typerna av solidaritet är likvärdiga. Om kombinationen av de omfördelningsutfästelser som finns tillgängliga i den årliga solidaritetspoolen och i rådets genomförandebeslut inte är tillräcklig bör, i syfte att tillgodoses den berörda medlemsstatens samtliga behov, ansvarskompensationer göras obligatoriska för att man ska kunna täcka de behov som anges i solidaritetsåtgärdsplanen. För att detta ska kunna ske bör personer på vilka kompensationerna är tillämpliga befinna sig på den bidragande medlemsstatens territorium.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2303 av den 15 december 2021 om Europeiska unionens asylbyrå om upphävande av förordning (EU) nr 439/2010 (EUT L 468, 30.12.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

SV

EUT L, 22.5.2024

- (31) Krissituationer eller force majeure-situationer riskerar också att äventyra de väsentliga funktionerna i en medlemsstat. För att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna och förbättra samordningen på unionsnivå bör rådet tilldelas genomförandebefogenheter att anta ett genomförandebeslut varigenom det godkänner att en medlemsstat tillämpar de undantag och solidaritetsåtgärder som föreskrivs i denna förordning, om de fastställda villkoren är uppfyllda. Tillämpningsperioden för de åtgärder som godkänns genom det ursprungliga genomförandebeslutet bör vara tre månader. Det bör vara möjligt att förlänga den perioden med ytterligare tre månader efter det att kommissionen har bekräftat att kris- eller force majeure-situationen kvarstår. Rådet bör ges befogenhet att ytterligare förlänga godkännandet att tillämpa undantagen och solidaritetsåtgärderna med upp till tre månader på grundval av ett förslag från kommissionen, om de omständigheter som motiverar förlängningen av undantagen och solidaritetsåtgärderna kvarstår. Det bör vara möjligt att förlänga den perioden med ytterligare tre månader efter bekräftelse från kommissionen att situationen kvarstår. Rådet bör ges befogenhet att upphäva tillämpningen av åtgärderna på grundval av ett förslag från kommissionen, om de omständigheter som motiverar tillämpningen av undantagen och solidaritetsåtgärderna har upphört. Det bör vara möjligt för beslutet om förlängning att ändra de undantag som tillämpas. Vid utövandet av sina befogenheter och fullgörandet av sina skyldigheter bör kommissionen och rådet alltid säkerställa att proportionalitetsprincipen och nödvändighetsprincipen respekteras.
- (32) Rådets genomförandebeslut bör, i förekommande fall, specificerade särskilda undantag som den medlemsstat som står inför en kris- eller force majeure-situation kan tillämpa, beroende på varje undantags karaktär, och fastställa det datum från och med vilket de skulle kunna tillämpas. Beslutet bör också ange de skäl som ligger till grund för det liksom den individuella omfattningen av undantagen.
- (33) Genom rådets genomförandebeslut bör man, i förekommande fall, fastställa solidaritetsåtgärdsplanen, med angivande av de särskilda solidaritets- och stödåtgärder som krävs och deras nivåer, samt de utfästelser som gjorts av de bidragande medlemsstaterna. I detta syfte bör förarbetet för utfästelser äga rum inom ramen för antagandet av rådets genomförandebeslut. Det är viktigt att säkerställa att den bidragande medlemsstaten har full frihet att välja mellan typerna av solidaritets- och stödåtgärder.
- (34) Med tanke på vikten av att tillämpa de åtgärder som fastställs i denna förordning endast så länge och i den utsträckning som det är absolut nödvändigt bör kommissionen och rådet fortlöpande övervaka och se över situationen vad gäller dessa åtgärders nödvändighet och proportionalitet. I detta sammanhang bör kommissionen ägna särskild uppmärksamhet åt efterlevnaden av grundläggande rättigheter och humanitära normer och kan begära att asylbyrån inleder en övervakningsinsats med avseende på den berörda medlemsstatens asyl- eller mottagnings-system i enlighet med artikel 15.2 i förordning (EU) 2021/2303.
- (35) De förfaranderegler som fastställs i förordning (EU) 2024/1351 för genomförande av omfördelning tillämpas i syfte att säkerställa att solidaritetsåtgärderna genomförs på ett korrekt sätt i en krissituation, med hänsyn tagen till hur allvarlig och brådskande situationen är.
- (36) För att säkerställa ett smidigt genomförande av solidaritetsmekanismen enligt den här förordningen bör EU-solidaritetsamordnaren, utöver de uppgifter som anges i förordning (EU) 2024/1351, stödja omfördelnings-verksamhet och främja en kultur av beredskap, samarbete och motståndskraft bland medlemsstaterna. I en krissituation bör EU-solidaritetsamordnaren varannan vecka tillhandahålla en rapport om läget när det gäller genomförandet av omfördelningsmekanismen och dess funktion. EU-solidaritetsamordnarens kontor bör ha tillräckligt med personal och tillräckliga resurser för att effektivt kunna fullgöra sin uppgift enligt den här förordningen. Vid genomförandet av omfördelning bör man i första hand beakta sårbara personer.
- (37) Sårbara personer bör i första hand övervägas för omfördelning, särskilt när de har särskilda mottagningsbehov enligt artikel 24 i direktiv (EU) 2024/1346 eller är i behov av särskilda förfarandegarantier enligt artikel 20–23 i förordning (EU) 2024/1346. I enlighet med artikel 24 i direktiv (EU) 2024/1346 är det mer sannolikt att sökande som tillhör någon av följande kategorier har särskilda mottagningsbehov: underåriga, ensamkommande barn, personer med funktionsnedsättning, äldre, gravida, homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella, ensamstående föräldrar med underåriga barn, offer för människohandel, personer som lider av allvarliga sjukdomar, personer med psykiska sjukdomar, inklusive posttraumatiskt stressyndrom, och personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, såsom offer för könsrelaterat våld, kvinnlig könsstympning, barnäktenskap eller tvångsäktenskap, eller våld som begåtts med sexuella, könsrelaterade, rasistiska eller religiösa motiv.

- (38) Till skillnad från reglerna i förordning (EU) 2024/1351, där medlemsstaterna inte är skyldiga att ta ansvar utöver sin rättvisa andel, kan genomförandet av solidaritetsåtgärdsplanen i en krissituation eventuellt föranleda en eller flera bidragande medlemsstater att ta på sig ansvar för att pröva ansökningar om internationellt skydd utöver sin rättvisa andel. I sådana fall bör en sådan medlemsstat ha rätt att proportionellt sätta ned den del som överstiger den rättvisa andelen vid genomförandet av solidaritetsutfästelser under de kommande årliga cyklerna för förordning (EU) 2024/1351 under en period på fem år. En sådan nedsättning kan också tillämpas i ett rådets genomförandebeslut som antas i enlighet med artikel 4.3, motsvarande det antal ansökningar som går utöver den rättvisa andelen och inom fem år från den dag då det genomförandebeslut av rådet som föranledde medlemsstaten att överskrida sin rättvisa andel inte längre är i kraft. Nedsättningarna under de kommande årliga cyklerna och i ett rådets genomförandebeslut bör kunna tillämpas alternativt eller samtidigt, förutsatt att de motsvarar och inte överstiger det antal ansökningar som den medlemsstaten bidrog med utöver sin rättvisa andel.
- (39) När en medlemsstat står inför en kris- eller force majeure-situation kan den behöva avleda resurser för att hantera ankomsten av tredjelandsmedborgare och statslösa personer till dess gränser. Till följd av detta kan den medlemsstaten behöva tid för att omorganisera sina resurser och öka sin kapacitet, även med stöd av relevanta unionsbyråer. Den medlemsstaten kan också behöva mer tid för att kunna fatta beslut om deras ansökningar utan att tillåta inresa till territoriet. I en sådan situation bör det vara möjligt för den medlemsstaten att göra undantag från tidsfristerna för registrering och gränsförandet.
- (40) Om en medlemsstat tillämpar en eller flera av åtgärderna i denna förordning bör medlemsstaten informera tredjelandsmedborgare och statslösa personer, på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå, om de undantag som tillämpas och om åtgärdernas varaktighet. Medlemsstaterna är skyldiga att hantera eventuella särskilda förfarandebestånd och särskilda mottagningsbehov som sökandena kan ha och i enlighet med detta lämna information på lämpligt sätt. Dessutom är artikel 8 om tillhandahållande av information och artikel 36.3 med avseende på information om möjligheten att överklaga beslutet om ansökan i förordning (EU) 2024/1348 tillämplig.
- (41) I de fall där undantag från asylförandet tillämpas bör skyddsåtgärder för sökande med särskilda förfarandebestånd och särskilda mottagningsbehov, inklusive medicinska tillstånd, komma i främsta rummet för de behöriga myndigheterna. Medlemsstater som står inför en kris- eller force majeure-situation bör därför inte tillämpa eller bör upphöra att tillämpa undantagen från asylförandet om det finns medicinska skäl för att inte tillämpa gränsförandet i enlighet med artikel 53.2 d i förordning (EU) 2024/1348 eller om nödvändigt stöd inte kan tillhandahållas sökande med särskilda förfarandebestånd i enlighet med artikel 53.2 b i förordning (EU) 2024/1348 eller om nödvändigt stöd inte kan tillhandahållas sökande med särskilda mottagningsbehov i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346. Den berörda medlemsstaten bör prioritera prövning av ansökningar från personer med särskilda förfarandebestånd i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 och med särskilda mottagningsbehov enligt definitionen i artikel 2.14 i direktiv (EU) 2024/1346, särskilt underåriga och deras familjemedlemmar.
- (42) I kris- och force majeure-situationer bör medlemsstaten få godkännande att göra undantag från förordning (EU) 2024/1348 för att registrera ansökningar om internationellt skydd senast fyra veckor efter det att de görs. En sådan förlängning bör inte påverka de asylsökandes rättigheter som garanteras i stadgan, förordning (EU) 2024/1348 och direktiv (EU) 2024/1346. I en krissituation som kännetecknas av massankomst av tredjelandsmedborgare och statslösa personer bör en förlängning av registreringsperioden endast tillämpas under den tidsperiod som anges i rådets ursprungliga genomförandebeslut, utan att det påverkar tillämpningen av det undantag som föreskrivs under perioden mellan begäran och antagandet av rådets genomförandebeslut.
- (43) När den berörda medlemsstaten står inför en kris- eller force majeure-situation bör den kunna förlänga prövningen av ansökningar om internationellt skydd vid gränsen med sex veckor. Förlängningen bör inte användas utöver den period som avses i artikel 51.2 tredje stycket i förordning (EU) 2024/1348.
- (44) En medlemsstat som ställs inför kris- eller force majeure-situationer bör kunna välja bland flera alternativ när det gäller begäranden som rör tillämpningen av gränsförandet, med beaktande av strömmarnas sammansättning och deras olika karaktär beroende på den exakta krissituationen.

- (45) I krissituationer, som kännetecknas av massankomst av tredjelandsmedborgare och statslösa personer, eller force majeure-situationer, kan det vara nödvändigt att göra det möjligt för medlemsstat att inte tillämpa gränsförfarandet på personer som kommer från tredjeländer för vilka den genomsnittliga andelen beviljade ansökningar i hela unionen är lägre än 20 %. För att ett sådant undantag ska kunna tillämpas bör man i rådets genomförandebeslut bedöma huruvida de åtgärder som ingår i medlemsstatens beredskapsplan som avses i artikel 32 i direktiv (EU) 2024/1346 är tillräckliga för att hantera situationen. Medlemsstaterna är under alla omständigheter skyldiga att tillämpa gränsförfarandet i de situationer som avses i artikel 42.1 c och f i förordning (EU) 2024/1348.
- (46) I en krissituation, som kännetecknas av massankomst av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som ansöker om internationellt skydd, kan det vara nödvändigt att göra det möjligt för medlemsstaterna att sänka det tröskelvärde för obligatorisk tillämpning av gränsförfarandet som föreskrivs i artikel 42.1 j i förordning (EU) 2024/1348. Det sänkta tröskelvärdet bör under inga omständigheter understiga 5 %. Medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa gränsförfarandet i de situationer som avses i artikel 42.1 c och f i den förordningen.
- (47) I en krissituation, som kännetecknas av massankomst av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som ansöker om internationellt skydd, kan det vara nödvändigt att utvidga tillämpningsområdet för det gränsförfarande som fastställs i artikel 43 i förordning (EU) 2024/1348 och att göra det möjligt för medlemsstaterna att fatta beslut inom ramen för ett gränsförfarande också om grunderna för en ansökan i fall där sökanden är medborgare i, eller, när det gäller statslösa personer, har varit stadigvarande bosatt i, ett tredjeland för vilket andelen beviljade ansökningar om internationellt skydd i unionen är 50 % eller lägre. Till följd av detta bör medlemsstaterna, vid tillämpningen av gränsförfarande i krissituationer, fortsätta att tillämpa gränsförfarandet i enlighet med artiklarna 43–54 i den förordningen, men kan utvidga tillämpningen av gränsförfarandet till tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som kommer från tredjeländer där den genomsnittliga andelen beviljade ansökningar i hela unionen ligger på över 20 % men under 50 %, med beaktande av de snabbt föränderliga skyddsbehov som kan uppstå i ursprungslandet och som återspeglas i de kvartalsvisa uppdateringarna av Eurostats uppgifter. Denna utvidgning av tillämpningsområdet för gränsförfarande bör inte påverka de grunder och andra regler som är tillämpliga på det obligatoriska gränsförfarande enligt den förordningen. Om det godkänns att en medlemsstat utvidgar gränsförfarandets tillämpningsområde bör ansökningar som prövas enligt det förfarandet inte betraktas som en del av den tillräckliga kapaciteten enligt artikel 47 eller räknas med i tillämpningen av det årliga taket enligt artikel 50 i den förordningen.
- (48) Förvar av sökande bör ske i enlighet med den grundläggande principen att en person inte får hållas i förvar av enbart det skälet att denne ansöker om internationellt skydd, särskilt i enlighet med medlemsstaternas internationella rättsliga skyldigheter och med artikel 31 i Genèvekonventionen. I enlighet med direktiv (EU) 2024/1346 bör underåriga som regel inte hållas i förvar utan placeras i boendeformer som har utformats särskilt för underåriga, i lämpliga fall också i icke frihetsberövande boenden ute i samhället. Med tanke på de negativa konsekvenserna av förvar för underåriga får sådant förvar, i enlighet med unionsrätten, användas uteslutande i undantagsfall, om det är absolut nödvändigt, endast som en sista utväg, under kortast möjliga tid och aldrig i en fängelseanläggning eller en annan anläggning som är avsedd för brottbekämpande ändamål. Underåriga ska inte skiljas från sina föräldrar eller de personer som tar hand om dem, och principen om familjesammanhållning bör i allmänhet leda till att lämpliga alternativ till förvar används för familjer med underåriga, i inkvartering som lämpar sig för dem. Vidare måste allt göras för att säkerställa att ett stort antal fungerande, lämpliga alternativ till förvar av underåriga står till förfogande och är tillgängliga.
- (49) I en instrumentaliseringssituation, och för att förhindra att ett tredjeland eller en fientlig icke-statlig aktör inriktar sig på särskilda nationaliteter eller särskilda kategorier av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer, bör det vara möjligt för en medlemsstat att göra undantag från det asylförfarande som fastställs i denna förordning genom att fatta ett beslut i sak inom ramen för gränsförfarande enligt artiklarna 44–55 i förordning (EU) 2024/1348 för alla ansökningar. De principer och garantier som fastställs i den förordningen bör respekteras. I rådets genomförandebeslut om godkännande för medlemsstaten att tillämpa de nämnda undantagen bör det specificeras vilka tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omfattas av instrumentaliseringssituationen. Vid tillämpningen av detta undantag bör särskild uppmärksamhet ägnas åt vissa kategorier av tredjelandsmedborgare och statslösa personer som har varit föremål för instrumentalisering, särskilt underåriga under tolv år och deras familjemedlemmar, och sårbara personer med särskilda förhållandebehov eller särskilda mottagningsbehov. Dessa grupper bör därför antingen uteslutas från gränsförfarande eller så bör det förfarandet upphöra att vara tillämpligt på dem, om en individuell bedömning visar att deras ansökningar sannolikt är välgrundade. Den medlemsstat som begär att undantaget ska tillämpas har frihet att välja mellan dessa alternativ. Det val som anges i begäran bör återspeglas i rådets genomförandebeslut om godkännande av tillämpningen av detta undantag. Utvidgningen av gränsförfarandets tillämpningsområde i en instrumentaliseringssituation bör inte påverka de grunder och andra regler

som är tillämpliga på det obligatoriska gränsförfarandet enligt förordning (EU) 2024/1348. Om det godkänns att en medlemsstat utvidgar gränsförfarandets tillämpningsområde bör ansökningar som prövas enligt det förfarandet inte betraktas som en del av den tillräckliga kapaciteten enligt artikel 48 eller räknas med i tillämpningen av det årliga taket enligt artikel 51 i den förordningen.

- (50) För att hjälpa den berörda medlemsstaten att tillhandahålla nödvändigt bistånd till tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av denna förordning bör Förenta nationernas organ, särskilt UNHCR, och andra relevanta partnerorganisationer som anförtrots specifika uppgifter av medlemsstaterna ha faktiskt tillträde till gränsen på de villkor som anges i direktiv (EU) 2024/1346 och förordning (EU) 2024/1348. UNHCR bör ges möjlighet att ta kontakt med sökande, även med dem som befinner sig vid gränsen. För detta ändamål bör den berörda medlemsstaten upprätthålla samarbete med dessa organisationer.
- (51) Det bör fastställas särskilda regler för krissituationer, som kännetecknas av massankomst, eller force majeure-situationer, så att medlemsstaterna på strikta villkor kan förlänga de tidsfrister som anges i förordning (EU) 2024/1351, om det är omöjligt att iakta dessa tidsfrister på grund av den extraordinära situationen. En sådan förlängning bör samtidigt tillämpas på de tidsfrister som fastställts för att skicka och besvara framställningar om övertagande och aviseringar om återtagande samt tidsfristen för överföring av en sökande till den ansvariga medlemsstaten. Tidsfristerna bör förlängas oavsett om det i den förordningen föreskrivs kortare tidsfrister för vissa situationer.
- (52) Om överföringen inte äger rum på grund av en fortsatt krissituation, som kännetecknas av massankomst, eller en force majeure-situation, eller om den överförande medlemsstaten inte genomför överföringen när sökanden är tillgänglig för de behöriga myndigheterna i den överförande medlemsstaten, bör det, i syfte att säkerställa faktisk tillgång till förfarandet för beviljande av internationellt skydd, fastställas en maximal tidsfrist för att verkställa överföringen till en medlemsstat som står inför denna situation. Den maximala tidsfristen bör inte vara längre än ett år räknat från det att en annan medlemsstats framställan om övertagande godtogs eller avisering om återtagande bekräftades eller från det att det slutliga beslutet om ett överklagande eller en omprövning av ett överföringsbeslut med suspensiv verkan i enlighet med artikel 43.3 i förordning (EU) 2024/1351 fattades. Den maximala tidsfristen påverkar inte möjligheten att förlänga tidsfristerna i enlighet med artikel 46.2 i den förordningen för att verkställa en överföring.
- (53) För att undvika att det gemensamma europeiska asylsystemet upphör att fungera på grund av så exceptionell och intensiv massankomst att det – även om en medlemsstat har ett väl förberett asyl-, mottagnings- och återvändandesystem – om situationen inte hanteras av unionen som helhet, kunde medföra en allvarig risk för allvarliga brister i behandlingen av sökande, bör medlemsstaten under dessa högst exceptionella omständigheter kunna befrias från skyldigheten att återta en sökande i enlighet med artiklarna 16.2 och 38.4 i förordning (EU) 2024/1351. För att säkerställa att tillämpningen av ett sådant undantag inte leder till ytterligare tryck på den medlemsstat som står inför en sådan situation bör det undantaget dock endast tillämpas retroaktivt på ansökningar som redan har registrerats i den medlemsstaten inom fyra månader före den dag då rådets genomförandebeslut antas.
- (54) Om objektiva omständigheter, i enlighet med förordning (EU) 2024/1347, tyder på att ansökningar om internationellt skydd från grupper av sökande från ett specifikt ursprungsland eller en specifik tidigare stadigvarande bosättning eller en del av det landet eller på grundval av de kriterier som fastställs i den förordningen skulle kunna vara välgrundade, ligger det i både de beslutande myndigheternas och de berörda sökandenas intresse att prövningen av grunderna för ansökningarna slutförs så snart som möjligt och att ett snabbt och effektivt beviljande av internationellt skydd möjliggörs i en krissituation.
- (55) Sökande vars ansökningar prövas inom ramen för det påskyndade förfarande som föreskrivs i den här förordningen åtnjuter alla de rättigheter och garantier som sökande har rätt till i enlighet med förordning (EU) 2024/1348, inbegripet rätten till information och till ett effektivt rättsmedel.
- (56) Vid tillämpningen av kommissionens rekommendation om det påskyndade förfarandet bör det inte hållas någon intervju i sak, men om det råder tvivel om huruvida sökanden tillhör den eller de kategorier av personer som anges i den rekommendationen eller om huruvida grunderna för uteslutande är tillämpliga, kan en intervju behövas. I samtliga fall bör förfarandet inte pågå längre än fyra veckor från den dag då ansökan lämnades in. Om en medlemsstat har fastställt att en sökande utgör ett hot mot den inre säkerheten bör den medlemsstaten inte kunna tillämpa det påskyndade förfarandet på den sökanden. Under sådana omständigheter bör ansökan prövas i enlighet med artiklarna 36 och 40 i förordning (EU) 2024/1348.

SV

EUT L, 22.5.2024

- (57) Sökande vars ansökningar prövas inom ramen för det påskyndade förfarande som föreskrivs i den här förordningen bör, i enlighet med artikel 29 i förordning (EU) 2024/1348, få ett dokument som intygar deras status på ett språk som de förstår eller rimligen kan antas förstå.
- (58) De berörda unionsbyråerna, UNHCR och andra berörda organisationer kan rådfrågas i de olika skedena av tillämpningen av det påskyndade förfarandet.
- (59) För att säkerställa en tillräcklig nivå av beredskap för en krissituation bör medlemsstaterna i sina beredskapsplaner inkludera åtgärder som krävs för att hantera och åtgärda en krissituation, däribland åtgärder som krävs för att övervinna utmaningar med avseende på det gemensamma europeiska asylsystemets funktion och för att skydda rättigheterna för personer som ansöker om och personer som beviljats internationellt skydd, och för att främja framtida motståndskraft i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna bör också använda alla verktyg som finns tillgängliga enligt nationell rätt och unionsrätten, inbegripet verktyg för föregripande och tidig varning inom ramen för den EU-mekanism för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration som föreskrivs i kommissionens rekommendation (EU) 2020/1366 ⁽¹⁵⁾.
- (60) Utan att det påverkar det ovanstående och om så är lämpligt bör i en krissituation alla krismekanismer som ingår i verktygslådan mobiliseras, särskilt det ekonomiska och operativa stöd som unionsbyråerna, unionsfonderna och unionens civilskyddsmekanism kan tillhandahålla i enlighet med de tillämpliga rättsakterna. Därefter bör kommissionen, inom ramen för migrationsforumet på teknisk nivå, säkerställa samordning och informationsutbyte med andra plattformar som är relevanta för hanteringen av krissituationen, inbegripet EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet i enlighet med rekommendation (EU) 2020/1366 och arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR).
- (61) En medlemsstat som står inför en kris- eller force majeure-situation kan begära stöd från asylbyrån, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån eller Europol i enlighet med deras mandat. Dessutom får asylbyrån vid behov föreslå bistånd på eget initiativ i enlighet med artikel 16.1 d i förordning (EU) 2021/2303, medan Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån kan föreslå stöd i samband med återvändande i enlighet med artiklarna 48, 50, 52 och 53 i förordning (EU) 2019/1896 med den berörda medlemsstatens samtycke och Europol kan föreslå bistånd i enlighet med artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 ⁽¹⁶⁾.
- (62) För att stödja de medlemsstater som genomför omfördelning som en solidaritetsåtgärd bör ekonomiskt stöd tillhandahållas från EU:s budget, inbegripet från den tematiska delen i enlighet med vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 ⁽¹⁷⁾.
- (63) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att sörja för den nödvändiga anpassningen av reglerna om asylförfaranden och när så är relevant reglerna om solidaritet i syfte att säkerställa att medlemsstaterna kan hantera kris- och force majeure-situationer på asyl- och migrationsområdet inom unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (64) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom artiklarna 12 och 13 och artiklarna 1–6, i den mån de rör undantagen i artiklarna 12 och 13, i denna förordning utgör ändringar i den mening som avses i artikel 3 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i Danmark eller någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, och om Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av Dublinkonventionen ⁽¹⁸⁾, ska Danmark meddela kommissionen om huruvida landet har för avsikt att genomföra dessa ändringar eller inte vid tidpunkten för antagandet av ändringarna eller inom 30 dagar därefter.

⁽¹⁵⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/1366 av den 23 september 2020 om en EU-mekanism för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplan för migration) (EUT L 317, 1.10.2020, s. 26).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl- migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

⁽¹⁸⁾ EUT L 66, 8.3.2006, s. 38.

- (65) I enlighet med artiklarna 1 och 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (66) När det gäller Island och Norge utgör artiklarna 12 och 13 och artiklarna 1–6, i den mån de rör undantagen i artiklarna 12 och 13, i denna förordning ny lagstiftning på ett område som omfattas av innehållet i bilagan till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Island och Konungariket Norge om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som skall ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Island eller Norge ⁽¹⁹⁾.
- (67) När det gäller Schweiz utgör artiklarna 12 och 13 och artiklarna 1–6, i den mån de rör undantagen i artiklarna 12 och 13, i denna förordning rättsakter eller åtgärder som ändrar eller utvecklar bestämmelserna i artikel 1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz ⁽²⁰⁾.
- (68) När det gäller Liechtenstein utgör artiklarna 12 och 13 och artiklarna 1–6, i den mån de rör undantagen i artiklarna 12 och 13, i denna förordning rättsakter eller åtgärder som ändrar eller utvecklar bestämmelserna i artikel 1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz ⁽²¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. Denna förordning behandlar exceptionella krissituationer, inbegripet instrumentalisering, och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet inom unionen genom tillfälliga åtgärder. Den föreskriver förstärkta solidaritets- och stödåtgärder, som bygger på förordning (EU) 2024/1351 och säkerställer samtidigt en rättvis ansvarsfördelning, och tillfälliga särskilda regler om undantag från de regler som fastställs i förordningarna (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1348.

2. Tillfälliga åtgärder som antas enligt denna förordning ska uppfylla kraven på nödvändighet och proportionalitet, vara lämpliga för att uppnå de fastställda målen och säkerställa skydd av rättigheterna för personer som ansöker om och personer som beviljats internationellt skydd samt vara förenliga med medlemsstaternas skyldigheter enligt stadgan, internationell rätt och unionens regelverk på asylområdet. Denna förordning påverkar inte de grundläggande principer och garantier som fastställs i de lagstiftningsakter från vilka undantag får göras enligt denna förordning.

3. De åtgärder som antas enligt denna förordning ska enbart tillämpas i den utsträckning som är strikt nödvändig med hänsyn till vad situationen kräver, på ett tillfälligt och begränsat sätt och endast under exceptionella omständigheter. Medlemsstaterna får tillämpa de åtgärder som föreskrivs i kapitel IV och dra nytta av de åtgärder som föreskrivs i kapitel III endast på begäran och i den utsträckning som föreskrivs i kommissionens genomförandebeslut som avses i artikel 4.3, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10.5.

4. I denna förordning avses med en krissituation

⁽¹⁹⁾ EGT L 93, 3.4.2001, s. 40.

⁽²⁰⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 5.

⁽²¹⁾ EUT L 160, 18.6.2011, s. 39.

SV

EUT L, 22.5.2024

- a) en exceptionell situation med massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer till en medlemsstat via landvägen, sjövägen eller luftvägen, inbegripet personer som landsätts efter sök- och räddningsinsatser, i en sådan omfattning och av sådan karaktär, med beaktande av bland annat medlemsstatens befolkning, BNP och geografiska särdrag, inbegripet territoriets storlek, att det medför att medlemsstatens väl förberedda asylsystem, mottagningssystem, inklusive dess myndigheter för skydd av barn, eller återvändandesystem upphör att fungera, även om det sker till följd av en situation på lokal eller regional nivå, vilket kan få allvarliga följder för det gemensamma europeiska asylsystemets funktion, eller
- b) en instrumentaliseringssituation där ett tredjeland eller en fientlig icke-statlig aktör uppmuntrar eller underlättar tredjelandsmedborgares förflyttning till de yttre gränserna eller till en medlemsstat i syfte att destabilisera unionen eller en medlemsstat och när detta agerande riskerar att äventyra väsentliga funktioner i en medlemsstat, inbegripet upprätthållandet av lag och ordning eller skyddet av den nationella säkerheten.

Medlemsstaterna får begära godkännande att tillämpa de åtgärder som förtecknas i kapitlen III och IV, särskilt vid en oväntad betydande ökning av antalet ansökningar om internationellt skydd vid de yttre gränserna. Medlemsstaterna får tillämpa de undantag som föreskrivs i rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 i instrumentaliseringssituationen endast med avseende på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som är föremål för instrumentalisering och som antingen gripits eller påträffats i närheten av den yttre gränsen, dvs. medlemsstatens landgränser, inbegripet flod- och insjögränser, havsgränser, och flygplatser, flodhamnar, kusthamnar och insjöhamnar, förutsatt att de inte är inre gränser, i samband med en obehörig gränspassage landvägen, sjövägen eller luftvägen eller som landsatts efter sök- och räddningsinsatser eller som funnit sig vid ett gränsövergångsställe.

5. I denna förordning avses med force majeure onormala och oförutsebara omständigheter utanför en medlemsstatens kontroll, vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas trots all vederbörlig omsorg, som hindrar den medlemsstaten från att fullgöra skyldigheterna enligt förordningarna (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1348.

KAPITEL II

STYRNING

Artikel 2

Motiverad begäran av en medlemsstat

1. Om en medlemsstat anser sig befinna sig i en kris- eller force majeure-situation får den, med tanke på dessa exceptionella omständigheter, lämna in en motiverad begäran till kommissionen för att dra nytta av solidaritetsåtgärder som möjliggör en korrekt hantering av situationen och för att möjliggöra eventuella undantag från de relevanta reglerna om asylförfarandet, samtidigt som respekten för sökandens grundläggande rättigheter säkerställs.
2. En motiverad begäran som avses i punkt 1 ska innehålla
 - a) en beskrivning av
 - i) hur medlemsstatens asyl- och mottagningssystem, inbegripet myndigheter för skydd av barn, till följd av en krissituation enligt i artikel 1.4 a har upphört att fungera samt de åtgärder som hittills har vidtagits för att hantera situationen och en motivering som visar att det systemet, även om det är väl förberett och trots de åtgärder som redan har vidtagits, inte kan hantera situationen, eller
 - ii) hur medlemsstaten står inför en instrumentaliseringssituation enligt artikel 1.4 b som äventyrar dess väsentliga funktioner, inbegripet upprätthållandet av lag och ordning eller skyddet av den nationella säkerheten, eller
 - iii) hur medlemsstaten ställs inför onormala och oförutsebara omständigheter utanför dess kontroll vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas trots all vederbörlig omsorg och hur en sådan force majeure-situation hindrar medlemsstaten från att fullgöra sina skyldigheter enligt artiklarna 27, 45.1 och 51.2 i förordning (EU) 2024/1348 och artiklarna 39, 40, 41 och 46 i förordning (EU) 2024/1351,
 - b) i förekommande fall, typen av och nivån på de solidaritetsåtgärder enligt artikel 8.1 som den anser vara nödvändiga,

- c) i förekommande fall, de undantag enligt artiklarna 10–13 som den anser nödvändiga, och
- d) om medlemsstaten, när den begär att få tillämpa det undantag som föreskrivs i artikel 11.6, har för avsikt att fastställa att särskilda kategorier av sökande enligt punkt 7 a eller b i den artikeln ska uteslutas eller att gränsförandet för särskilda kategorier av sökande ska upphöra efter en individuell bedömning enligt punkt 9 i den artikeln.

Artikel 3

Kommissionens genomförandebeslut om fastställande av en kris- eller force majeure-situation

1. Efter inlämnandet av en motiverad begäran som avses i artikel 2 ska kommissionen, i nära samarbete med den begärande medlemsstaten och i samråd med berörda unionsbyråer och internationella organisationer, särskilt UNHCR och IOM, skyndsamt bedöma situationen och, om villkoren i artikel 1 är uppfyllda, anta ett genomförandebeslut som avses i punkt 8 i den här artikeln.
2. Kommissionen får också anta en rekommendation om tillämpningen av ett påskyndat förfarande för att bevilja internationellt skydd till vissa kategorier av sökande enligt artikel 14.
3. Kommissionen ska omedelbart underrätta Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna om att den gör en bedömning som avses i punkt 1.
4. När kommissionen bedömer huruvida medlemsstaten står inför en instrumentaliseringssituation som avses i artikel 1.4 b i denna förordning ska den bland annat bedöma följande:
 - a) Huruvida ett tredjeland eller en fientlig icke-statlig aktör underlättar tredjelandsmedborgares eller statslösa personers förflyttning till unionen.
 - b) Huruvida den information som lämnats av medlemsstaten på ett adekvat sätt visar att eventuella åtgärder som omfattas av led a syftar till att destabilisera unionen eller den berörda medlemsstaten.
 - c) Huruvida det sker en oväntad betydande ökning av antalet ansökningar om internationellt skydd vid de yttre gränserna eller i den berörda medlemsstaten jämfört med det genomsnittliga antalet ansökningar.
 - d) Huruvida svaret på konsekvenserna av instrumentaliseringssituationen för den berörda medlemsstatens migrations- och asylsystem inte i tillräcklig utsträckning kan hanteras genom åtgärderna i verktygslådan i enlighet med artikel 6.3 i förordning 2024/1351.
5. Kommissionen ska fastställa huruvida villkoren med beaktande av den situation medlemsstaten står inför enligt artikel 1 är uppfyllda, med beaktande av den motiverade begäran som avses i artikel 2 och mot bakgrund av den information som lämnats och indikatorerna för den berörda medlemsstaten enligt artikel 9 i förordning (EU) 2024/1351. Kommissionen ska bedöma den information som lämnats i den motiverade begäran mot bakgrund av situationen i den berörda medlemsstaten under de föregående två månaderna och i jämförelse den med den övergripande situationen i unionen.
6. Kommissionen ska särskilt fastställa
 - a) huruvida den begärande medlemsstatens asylsystem, mottagningssystem, inbegripet dess myndigheter för skydd av barn, eller migrationssystem, även om det är väl förberett, och trots de åtgärder som redan har vidtagits, har upphört att fungera till följd av en situation med massankomst av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer, vilket gör att den medlemsstaten inte kan hantera situationen och huruvida det kan få allvarliga konsekvenser för det gemensamma europeiska asylsystemets funktion,
 - b) huruvida medlemsstaten står inför en instrumentaliseringssituation enligt artikel 1.4 b som ska hanteras med nödvändig och proportionell användning av de åtgärder som fastställs i denna förordning,
 - c) huruvida medlemsstaten ställs inför onormala och oförutsebara omständigheter utanför dess kontroll vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas trots all vederbörlig omsorg och hur en sådan force majeure-situation hindrar medlemsstaten från att fullgöra sina skyldigheter enligt artiklarna 27, 51.2 och 60.1 i förordning (EU) 2024/1348 och artiklarna 39, 40, 41 och 46 i förordning (EU) 2024/1351.

SV

EUT L, 22.5.2024

7. När kommissionen antar ett genomförandebeslut som avses i punkt 8 i denna artikel ska den ange varför reaktionen på instrumentaliseringssituationen inte i tillräcklig utsträckning kan hanteras med åtgärderna i verktygslådan i enlighet med artikel 6.3 i förordning 2024/1351.

8. Om kommissionen enligt punkt 5 i den här artikeln fastställer att den bedömning som avses i punkt 1 visar att villkoren i artikel 1 föreligger, med beaktande av den motiverade begäran som avses i artikel 2 och mot bakgrund av den information som lämnats och indikatorerna för den berörda medlemsstaten enligt artikel 9 i förordning (EU) 2024/1351, ska kommissionen, utan dröjsmål och under alla omständigheter senast två veckor från inlämnandet av den begäran som avses i artikel 2 i den här förordningen, anta ett genomförandebeslut som fastställer huruvida den begärande medlemsstaten står inför en krissituation enligt artikel 1.4 a eller b i den här förordningen eller en force majeure-situation. Kommissionen ska översända genomförandebeslutet till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 4

Kommissionens förslag och rådets genomförandebeslut om godkännande av undantag och fastställande av solidaritetsåtgärder

1. Samtidigt med antagandet av kommissionens genomförandebeslut enligt artikel 3 ska kommissionen, i förekommande fall, lägga fram ett förslag till rådets genomförandebeslut. Kommissionen ska omedelbart underrätta Europaparlamentet om det förslaget.

2. Kommissionens förslag till rådets genomförandebeslut som avses i punkt 1 ska säkerställa att nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna respekteras och omfatta

- a) i förekommande fall, de särskilda undantag enligt artiklarna 10–13 som den medlemsstaten ska ha godkännande att tillämpa,
- b) när så är lämpligt, om den berörda medlemsstaten står inför en krissituation, ett utkast till solidaritetsåtgärdsplan, efter samråd med medlemsstaten, som säkerställer att de bidragande medlemsstaterna har full frihet att välja mellan typerna av solidaritetsåtgärder och inbegriper
 - i) i förekommande fall, det totala antalet omfördelningsbidrag som behövs för att hantera krissituationen,
 - ii) i förekommande fall, övriga relevanta solidaritetsåtgärder som avses i artikel 8.1 b och c och den nivå på sådana åtgärder som krävs för att hantera den specifika krissituationen,
 - iii) i förekommande fall, det totala antalet solidaritetsåtgärder som ska tas från de tillgängliga utfästelserna i den årliga solidaritetspoolen,
 - iv) om de tillgängliga utfästelserna i den årliga solidaritetspoolen inte täcker de behov som identifieras i leden i och ii i denna punkt, i solidaritetsåtgärdsplanen även ett fastställande av de ytterligare utfästelser som krävs för att täcka dessa behov, samt
 - v) de indikativa bidragen från varje medlemsstat för att bidra med dess rättvisa andel som beräknas i enlighet med den fördelningsnyckel som anges i artikel 66 förordning (EU) 2024/1351, och
- c) om medlemsstaten står inför en krissituation som avses i artikel 1.4 b, identifieringen av de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omfattas av den situationen.

När kommissionen fastställer solidaritetsbehoven i medlemsstaten, ska den beakta huruvida den medlemsstaten redan är en gynnad medlemsstat enligt artiklarna 58 och 59 i förordning (EU) 2024/1351.

Om den medlemsstaten, i den motiverade begäran som avses i artikel 2, anser att omfördelning är den primära eller enda solidaritetsåtgärden för att hantera situationen, ska kommissionen beakta den begäran i sitt förslag till rådets genomförandebeslut, utan att det påverkar de bidragande medlemsstaternas frihet att välja mellan de olika typerna av solidaritetsåtgärder.

3. Rådet ska bedöma kommissionens förslag till rådets genomförandebeslut som avses i punkt 1 och anta ett genomförandebeslut inom två veckor från mottagandet av det förslaget, där medlemsstaten ges godkännande att tillämpa de undantag som anges i artiklarna 10–13 samt fastställa en solidaritetsåtgärdsplan enligt punkt 2 b i den här artikeln, inbegripet de solidaritetsåtgärder som medlemsstaten kan dra nytta av för att hantera situationen.

EUT L, 22.5.2024

SV

4. När kommissionen antar det förslag till rådets genomförandebeslut som avses i punkt 1, får den när så är lämpligt anta en rekommendation om tillämpning av ett påskyndat förfarande för att bevilja internationellt skydd till vissa kategorier av sökande enligt artikel 14.

5. Rådets genomförandebeslut ska säkerställa att nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna respekteras, ange de skäl som ligger till grund för det samt ange den dag från och med vilken de undantag som föreskrivs i artiklarna 10–13 får tillämpas liksom tidsperioden för deras tillämpning, i enlighet med artikel 5. Rådets genomförandebeslut ska

a) i förekommande fall identifiera de särskilda undantag som föreskrivs i artiklarna 10–13 som den berörda medlemsstaten har godkännande att tillämpa,

b) i förekommande fall fastställa en solidaritetsåtgärdsplan som innehåller

i) det totala antalet omfördelningsbidrag som behövs för att hantera krissituationen med fullständigt beaktande av kommissionens bedömning,

ii) övriga relevanta solidaritetsåtgärder som avses i artikel 8.1 b och c och den nivå på dessa åtgärder som krävs för att hantera krissituationen,

iii) det totala antalet solidaritetsåtgärder som ska tas från den årliga solidaritetspoolen

iv) de ytterligare utfästelser som är nödvändiga för att täcka behoven vid hanteringen av krissituationen, om de befintliga utfästelserna i den årliga solidaritetspoolen inte är tillräckliga,

v) det specifika bidrag från varje medlemsstat som utfästs enligt den obligatoriska rättvisa andel som beräknats i enlighet med den fördelningsnyckel som anges i artikel 66 förordning (EU) 2024/1351,

c) om den berörda medlemsstaten står inför en krissituation som avses i artikel 1.4 b, identifiera vilka tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som omfattas av den situationen.

Rådet ska omedelbart översända genomförandebeslutet till Europaparlamentet och kommissionen.

Artikel 5

Varaktighet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 i denna artikel ska tillämpningsperioden för de undantag och solidaritetsåtgärder som anges i det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3 vara tre månader. Såvida inte det beslutet upphävs enligt artikel 6.3, kan den perioden förlängas en gång med tre månader efter det att kommissionen har bekräftat att krissituationen eller force majeure-situationen kvarstår.

2. I slutet av den period som avses i punkt 1 och på begäran av den berörda medlemsstaten får kommissionen lägga fram ett förslag till nytt rådets genomförandebeslut om ändring eller förlängning av de specifika undantag eller den solidaritetsåtgärdsplan som avses i artikel 4.5 under en period som inte får överstiga tre månader. Om det beslutet inte upphävs enligt artikel 6.3, får den perioden förlängas en gång med tre månader efter det att kommissionen har bekräftat att krissituationen eller force majeure-situationen kvarstår. Artiklarna 4.3 och 4.5 är tillämpliga.

3. Den medlemsstat som står inför en kris- eller force majeure-situation får inte tillämpa artiklarna 10–13 längre än vad som är absolut nödvändigt för att hantera situationen, och under inga omständigheter längre än den period som anges i det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3. Den totala varaktigheten av åtgärdernas tillämpning ska inte överstiga varaktigheten av kris- eller force majeure-situationen och ska vara högst 12 månader.

Artikel 6

Övervakning

1. Kommissionen och rådet ska fortlöpande övervaka om en krissituation fortfarande pågår eller en force majeure-situation som identifierats i ett genomförandebeslut av kommissionen som avses i artikel 3.8.

SV

EUT L, 22.5.2024

2. Kommissionen ska ägna särskild uppmärksamhet åt efterlevnaden av grundläggande rättigheter och humanitära normer, och får begära att asylbyrå inleder en särskild övervakningsinsats enligt artikel 15.2 i förordning (EU) 2021/2303.

3. Om kommissionen anser att de omständigheter som har lett till fastställandet av en kris- eller force majeure-situation inte längre föreligger, ska den föreslå att det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3 ska upphävas. Om kommissionen anser det lämpligt på grundval av relevant information, ska den föreslå att rådet antar ett nytt genomförandebeslut om godkännande av att ändra eller förlänga de åtgärder som fastställts i enlighet med artikel 5.2.

4. Kommissionen ska rapportera till Europaparlamentet och rådet var tredje månad efter ikraftträdandet av rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 om tillämpningen av det beslutet, särskilt om verkan av de åtgärder som vidtas för att lösa krissituationen eller force majeure-situationen och ska fastställa huruvida situationen kvarstår och om åtgärderna fortfarande är nödvändiga och proportionella.

Artikel 7

EU-solidaritetssamordnare

EU-solidaritetssamordnaren, som inrättats genom artiklarna 15 och artikel 60 i förordning (EU) 2024/1351, ska utöver de uppgifter som anges i dessa artiklar

- a) stödja omfördelningsverksamheten från den berörda medlemsstaten till den bidragande medlemsstaten enligt denna förordning,
- b) främja en kultur av beredskap, samarbete och motståndskraft bland medlemsstaterna på asyl- och migrationsområdet, inbegripet genom utbyte av bästa praxis.

EU-solidaritetsamordnaren ska i detta syfte uppdateras av EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet inom ramen för de relevanta faserna i beredskaps- och krisplanen för migration enligt rekommendation (EU) 2020/1366 i dess ursprungliga version.

EU-solidaritetsamordnaren ska varannan vecka tillhandahålla en rapport om läget när det gäller genomförandet av omfördelningsmekanismen och dess funktionssätt. Den rapporten ska översändas till Europaparlamentet och rådet.

KAPITEL III

SOLIDARITETSÅTGÄRDER SOM ÄR TILLÄMPLIGA I EN KRISITUATION

Artikel 8

Solidaritets- och stödåtgärder i en krissituation

1. En medlemsstat som står inför en krissituation får begära följande typer av bidrag i den motiverade begäran som avses i artikel 2:

- a) Omfördelningar, som ska genomföras i enlighet med de förfaranden som anges i artiklarna 67 och 68 i förordning (EU) 2024/1351,
 - i) av personer som ansöker om internationellt skydd,
 - ii) om så har överenskommits bilateralt mellan den bidragande och den gynnade medlemsstat som berörs, av personer som har beviljats internationellt skydd mindre än tre år före antagandet av rådets genomförandeakt om inrättande av den årliga solidaritetspoolen.
- b) Ekonomiska bidrag till projekt som är inriktade på hanteringen av krissituationen i den berörda medlemsstaten eller i relevanta tredjeländer, med full respekt för de mänskliga rättigheterna, som ska tillhandahållas av andra medlemsstater enligt de regler som anges i artikel 64 i förordning (EU) 2024/1351.
- c) Alternativa solidaritetsåtgärder enligt artikel 56.2 c i förordning (EU) 2024/1351, som särskilt behövs för hanteringen av krissituationen, och i enlighet med i artikel 65.2 och 65.3 i den förordningen; sådana åtgärder ska räknas som ekonomisk solidaritet, och deras faktiska värde ska fastställas på grundval av objektiva kriterier.

2. När medlemsstaterna genomför omfördelningar enligt punkt 1 a i den här artikeln, ska de i första hand överväga omfördelning av sårbara personer i enlighet med artikel 60 i förordning (EU) 2024/1351.

Artikel 9

Ansvarskompensationer

1. När de ytterligare omfördelningsutfästelser som anges i rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 och de utfästelser som finns tillgängliga i den årliga solidaritetspoolen understiger de omfördelningsbehov som fastställts i rådets genomförandebeslut

- a) ska de bidragande medlemsstaterna ta på sig ansvaret för upp till 100 % av de omfördelningsbehov som identifieras i den solidaritetsåtgärdsplan som fastställs i rådets genomförandebeslut, för ansökningar om internationellt skydd för vilka den medlemsstat som står inför en krisituation har fastställts som ansvarig,
- b) ska, vid tillämpning av led a i detta stycke och vid behov, de bidragande medlemsstaterna, genom undantag från artikel 63.7 tredje stycket i förordning (EU) 2024/1351, ta på sig ansvar utöver sin rättvisa andel,
- c) ska, vid tillämpning av leden a och b i detta stycke, artikel 63.6, 63.8 och 63.9 i förordning (EU) 2024/1351 gälla i tillämpliga delar.

Om direktiv 2001/55/EG aktiveras med avseende på samma situation som avses i artikel 1.4 a och medlemsstaterna vid tidpunkten för aktiveringen kommer överens om att inte tillämpa artikel 11 i det direktivet, ska obligatoriska kompensationer enligt den här artikeln inte vara tillämpliga. När rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 ger den berörda medlemsstaten godkännande att tillämpa artikel 13, ska obligatoriska kompensationer enligt den här artikeln inte vara tillämpliga.

2. Om tillämpning av punkt 1 i den här artikeln inte är tillräcklig för att täcka 100 % av de omfördelningsbehov som identifieras i det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3, ska EU:s högnivåforum för solidaritet skyndsamt sammankallas på nytt i enlighet med artikel 13.4 i förordning (EU) 2024/1351 och i enlighet med det förfarande som anges i artikel 57 i den förordningen.

3. En gynnad medlemsstat får anmoda övriga medlemsstater att, i stället för omfördelningar ta på sig ansvaret för att pröva ansökningar om internationellt skydd för vilka den gynnade medlemsstaten har fastställts vara ansvarig, i enlighet med förfarandet i artikel 69 i förordning (EU) 2024/1351.

4. Om en bidragande medlemsstat i enlighet med punkt 1 b i den här artikeln eller artikel 13 har blivit ansvarig för ansökningar utöver sin rättvisa andel, ska den ha rätt att

- a) reducera sin rättvisa andel i förhållande till framtida solidaritetsbidrag under de kommande årliga cyklerna för förordning (EU) 2024/1351 med motsvarande antal ansökningar som den medlemsstaten bidrog med utöver sin rättvisa andel under en femårsperiod, eller
- b) reducera sin rättvisa andel i förhållande till framtida solidaritetsbidrag som anges i ett rådets genomförandebeslut som antas enligt artikel 4.3 med motsvarande antal ansökningar som den medlemsstaten bidrog med över sin rättvisa andel; en sådan nedsättning får endast göras gällande inom fem år från den dag då det genomförandebeslut av rådet som föranledde medlemsstaten att överskrida sin rättvisa andel inte längre är i kraft.

5. Om en medlemsstat avser att utnyttja den möjlighet som föreskrivs i punkt 4, ska den underrätta kommissionen om detta. I underrättelsen ska anges det antal ansökningar som medlemsstaten tog på sig ansvar för utöver sin rättvisa andel och den nedsättning som den avser att tillämpa under de kommande årliga cyklerna för förordning (EU) 2024/1351 eller under genomförandet av ett visst genomförandebeslut av rådet som antas enligt artikel 4.3.

Om kommissionen, efter att ha slutfört sin granskning av den underrättelse som avses i första stycket, bekräftar att den berörda medlemsstaten har bidragit utöver sin rättvisa andel, ska kommissionen genom en genomförandeakt godkänna att den berörda medlemsstaten reducerar sin rättvisa andel med motsvarande antal ansökningar som den medlemsstaten bidrog med över sin rättvisa andel, under de kommande årliga cyklerna för förordning (EU) 2024/1351 eller vid genomförandet av ett rådets genomförandebeslut som antas i enlighet med artikel 4.3 inom den period som avses i punkt 4 b i den här artikeln för att stödja en annan medlemsstat, eller om ansvarskompensationer krävs i enlighet med punkt 1 b i den här artikeln.

SV

EUT L, 22.5.2024

6. Om solidaritetsbehoven i andra medlemsstater som är gynnade medlemsstater i enlighet med artikel 58 eller 59 i förordning (EU) 2024/1351 inte kan tillgodoses till följd av att den medlemsstat som står inför en krissituation utnyttjar de utfästelser som finns tillgängliga i den årliga solidaritetspoolen enligt artikel 4.5 b i den här artikeln, ska EU:s högnivåforum för solidaritet skyndsamt sammankallas på nytt, i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) 2024/1351 och i enlighet med det förfarande som anges i artikel 57 i den förordningen.

7. Om en annan medlemsstat, till följd av de åtgärder som krävs för att stödja den medlemsstat vilken står inför en krissituation och som ingår i det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3, anser sig vara utsatt för migrationstryck eller befinna sig i en betydande migrationssituation i den mening som avses i artikel 2.24 respektive 2.25 i förordning (EU) 2024/1351 eller i en krissituation, får den berörda medlemsstaten begära solidaritetsåtgärder, fullständiga eller partiella nedsättningar av sina solidaritetsbidrag i enlighet med den förordningen, eller solidaritets- och stödåtgärder i enlighet med den här förordningen.

Vid bedömningen av medlemsstatens motiverade begäran enligt artikel 2 i denna förordning ska kommissionen, utöver den information som anges i artiklarna 9 och 10 i förordning 2024/1351 även beakta om denna medlemsstat har tagit på sig ansvar för att pröva ansökningar om internationellt skydd utöver sin rättvisa andel.

KAPITEL IV

UNDANTAG

Artikel 10

Registrering av ansökningar om internationellt skydd i kris- eller force majeure-situationer

1. I en kris- eller force majeure-situation får den medlemsstat som står inför den situationen, genom undantag från artikel 27 i förordning (EU) 2024/1348, registrera ansökningar som görs under den period då denna punkt tillämpas senast fyra veckor efter det att dessa ansökningar gjordes.

2. När den berörda medlemsstaten tillämpar punkt 1 ska den prioritera registreringen av ansökningar från personer med särskilda mottagningsbehov enligt definitionen i direktiv (EU) 2024/1346 och från underåriga och deras familjemedlemmar.

3. När medlemsstaterna tillämpar punkt 1 får de prioritera registreringen av ansökningar som sannolikt är välgrundade.

4. I en krissituation enligt artikel 1.4 a får det undantag som avses i punkt 1 i den här artikeln endast tillämpas under den tidsperiod som anges i det ursprungliga genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3 och inte under några eventuella senare förlängningar av denna enligt artikel 5.1 eller 5.2.

5. I enlighet med artikel 3 i direktiv (EU) 2024/1346 och förordning (EU) 2024/1348 ska medlemsstaterna säkerställa att sökande kan få tillgång till och de facto utöva sina rättigheter enligt dessa instrument så snart de gör en ansökan, oavsett när registreringen sker. Den berörda medlemsstaten ska vederbörligen informera tredjelandsmedborgare eller statslösa personer på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå om den åtgärd som tillämpas, var de registreringsställen, inbegripet gränsövergångsställen, som är tillgängliga för registrering och inlämnande av en ansökan om internationellt skydd ligger samt åtgärdens varaktighet.

6. När en medlemsstat lämnar in en motiverad begäran som avses i artikel 2.1, får den underrätta kommissionen om att den anser att det är nödvändigt att tillämpa det undantag som avses i punkt 1 i den här artikeln innan den får godkännande att göra detta enligt det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3, varvid den ska ange de exakta skälen till varför omedelbar åtgärd är nödvändig.

I sådana fall får den berörda medlemsstaten tillämpa det undantag som avses i punkt 1 i den här artikeln för en period på högst tio dagar från och med dagen efter att begäran inlämnats, såvida inte rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 bemyndigar den berörda medlemsstaten att fortsätta att tillämpa det undantaget.

7. Förlängningen av tidsfristen för registrering av ansökningar om internationellt skydd påverkar inte skyldigheterna att följa tidsfristerna i artikel 15.1 b i förordning (EU) 2024/1358.

Artikel 11

Åtgärder som i en kris- eller force majeure-situation är tillämpliga på gränsförfarandet för asyl

1. I en kris- eller en force majeure-situation får medlemsstaterna, när det gäller ansökningar som görs under den period då denna artikel tillämpas, göra undantag från artikel 51.2 i förordning (EU) 2024/1348 genom att förlänga den maximala längden på gränsförfarandet för prövning av ansökningar som fastställs i den artikeln med en ytterligare period på högst sex veckor. Den perioden får inte användas i tillägg till den period som avses i artikel 51.2 tredje stycket i den förordningen.

2. I en krissituation som avses i artikel 1.4 a eller en force majeure-situation får medlemsstaterna, genom undantag från artikel 45.1 i förordning (EU) 2024/1348, inte åläggas att inom ramen för ett gränsförfarande pröva ansökningar som görs av sökande som avses i artikel 42.1 j i den förordningen, när åtgärderna i den berörda medlemsstatens beredskapsplan som avses i artikel 32 i direktiv (EU) 2024/1346 inte är tillräckliga för att hantera den situationen.

3. I en krissituation som avses i artikel 1.4 a får medlemsstaterna, genom undantag från artikel 45.1 i förordning (EU) 2024/1348, sänka det tröskelvärde som föreskrivs i artikel 42.1 j till 5 %.

4. I en krissituation som avses i artikel 1.4 a får medlemsstaterna, genom undantag från artikel 44.1 b i förordning (EU) 2024/1348, inom ramen för ett gränsförfarande fatta beslut om grunderna för en ansökan i fall där sökanden är medborgare i eller, när det gäller statslösa personer, tidigare stadigvarande bosatt i ett tredjeland, för vilket andelen beslut där den beslutande myndigheten beviljat internationellt skydd enligt de senast tillgängliga årliga unionsomfattande genomsnittliga uppgifterna från Eurostat är 50 % eller lägre, utöver de fall som avses i artikel 42.1 j i den förordningen, med beaktande av de snabbt föränderliga skyddsbehov som kan uppstå i ursprungslandet och som återspeglas i de kvartalsvisa uppdateringarna av Eurostats uppgifter.

5. När den berörda medlemsstaten tillämpar punkt 3 eller 4 i denna artikel, ska den prioritera prövningen av ansökningar om internationellt skydd som lämnats in av personer med särskilda förfarandebehov eller särskilda mottagningsbehov enligt definitionen i direktiv (EU) 2024/1346 och i förordning (EU) 2024/1348 och av underåriga och deras familjemedlemmar. Vid tillämpning av punkt 3, 4 eller 6 i denna artikel får den berörda medlemsstaten även prioritera prövningen av ansökningar om internationellt skydd som sannolikt är välgrundade.

6. I en krissituation som avses i artikel 1.4 b får medlemsstaterna, genom undantag från artiklarna 44.1 b och 53.2 a i förordning (EU) 2024/1348, inom ramen för ett gränsförfarande fatta beslut om grunderna för samtliga ansökningar som görs av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer vilka är föremål för instrumentalisering och som registreras inom den period under vilken denna punkt tillämpas.

7. Vid tillämpning av punkt 6 ska medlemsstaterna

a) undanta från gränsförfarandet underåriga under tolv år och deras familjemedlemmar samt personer med särskilda förfarandebehov eller särskilda mottagningsbehov enligt definitionerna i direktiv (EU) 2024/1346 och i förordning (EU) 2024/1348, eller

b) upphöra att tillämpa gränsförfarandet för följande kategorier av sökande när det på grundval av en individuell bedömning fastställs att deras ansökningar kan förväntas vara välgrundade:

i) Underåriga under tolv år och deras familjemedlemmar, och

ii) Sårbara personer med särskilda förfarandebehov eller särskilda mottagningsbehov enligt definitionerna i direktiv (EU) 2024/1346 och i förordning (EU) 2024/1348.

Denna punkt påverkar inte den obligatoriska karaktären av det gränsförfarande som avses i artikel 46 i förordning (EU) 2024/1348.

8. När den berörda medlemsstaten ges godkännande att tillämpa det undantag som avses i punkt 6 i denna artikel, ska det i rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 anges om punkt 7 a eller b är tillämplig utifrån den berörda medlemsstatens angivelse i enlighet med artikel 2.2 d.

9. De medlemsstater som står inför i en kris- eller force majeure-situation ska inte tillämpa eller ska upphöra att tillämpa det undantag från asylförfarandet som anges i punkterna 4 och 6 i den här artikeln om det finns medicinska skäl för att inte tillämpa gränsförfarandet i enlighet med artikel 53.2 d i förordning (EU) 2024/1348 eller om nödvändigt stöd inte kan

tillhandahållas sökande med särskilda mottagningsbehov i enlighet med direktiv (EU) 2024/1346 eller med särskilda förfarandebestånd i enlighet med artikel 53.2 c i förordning (EU) 2024/1348.

10. Vid tillämpning av de undantag som avses i denna artikel ska asylrättens grundläggande principer och respekten för principen om non-refoulement samt de garantier som föreskrivs i kapitlen I och II i förordning (EU) 2024/1348 tillämpas för att säkerställa att rättigheterna för dem som söker internationellt skydd värnas, inbegripet rätten till ett effektivt rättsmedel.

Organisationer och personer som enligt nationell rätt får tillhandahålla rådgivning ska ha faktisk tillgång till sökande som hålls i förvarsanläggningar eller som befinner sig vid gränsövergångsställen. Medlemsstaterna får införa begränsningar av sådana åtgärder om det enligt nationell rätt är objektivt nödvändigt av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av en förvarsanläggning, under förutsättning att tillgången inte därigenom begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

11. De undantag som föreskrivs i denna artikel påverkar inte förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat inom ramen för förordning (EU) 2024/1351. Om det förfarandet tar längre tid än den maximala längden på gränsförfarandet för asyl i en kris- eller force majeure-situation, ska förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat och återstoden av asylförfarandet slutföras på den fastställande medlemsstatens territorium i enlighet med artikel 51 i förordning (EU) 2024/1348.

Artikel 12

Förlängning av de tidsfrister som fastställs för framställningar om övertagande, aviseringar om återtagande samt överföringar i en krissituation som avses i artikel 1.4 a eller en force majeure-situation

1. I en krissituation som avses i artikel 1.4 a eller i en force majeure-situation som gör det omöjligt för en medlemsstat som står inför en sådan situation att iaktta de tidsfrister som anges i artiklarna 39, 40, 41 och 46 i förordning (EU) 2024/1351 eller att ta emot personer som den är ansvarig för enligt den förordningen, får medlemsstaterna samtidigt göra undantag från de tidsfrister som fastställs i artiklarna 39, 40, 41 och 46 i den förordningen.

2. Om en medlemsstat tillämpar det undantag som föreskrivs i punkt 1 i den här artikeln ska den:

- a) Lämna in en framställan om övertagande enligt artikel 39 i förordning (EU) 2024/1351 inom fyra månader från den dag då ansökan registrerades.
- b) Besvara en framställan om övertagande enligt artikel 40 i förordning (EU) 2024/1351 inom två månader från mottagandet av framställan.
- c) Lämna in en avisering om återtagande enligt artikel 41 i förordning (EU) 2024/1351 inom en månad från mottagandet av träffen i Eurodac eller bekräfta mottagandet inom en månad från ett sådant meddelande.
- d) Verkställa en överföring enligt artikel 46.1 i förordning (EU) 2024/1351 inom ett år från det att en annan medlemsstats framställan om övertagande godtog eller avisering om återtagande bekräftades eller från det att det slutliga beslutet om ett överklagande eller en omprövning av ett överföringsbeslut med suspensiv verkan i enlighet med artikel 43.3 i den förordningen fattades.

3. Om den medlemsstat som avses i punkt 1 inte iaktar de tidsfrister som anges i punkt 2 a, b eller d i denna artikel, ska ansvaret för att pröva ansökan om internationellt skydd enligt förordning (EU) 2024/1351 ligga hos eller övergå till den medlemsstaten.

4. Om punkt 1 i den här artikeln tillämpas får överföringar enligt artikel 46 i förordning (EU) 2024/1351 till den ansvariga medlemsstat som står inför en krissituation som avses i artikel 1.4 a i den här förordningen eller en force majeure-situation inte verkställas förrän den medlemsstaten inte längre står inför den situationen, såvida inte den ansvariga medlemsstaten, på grund av sökandens individuella omständigheter, har samtyckt till att ta emot den berörda personen. Om överföringen inte äger rum inom ett år från det att en annan medlemsstats framställan om övertagande godtog eller avisering om återtagande bekräftades eller från det att det slutliga beslutet om ett överklagande eller en omprövning av ett överföringsbeslut med suspensiv verkan i enlighet med artikel 43.3 i förordning (EU) 2024/1351 fattades, inbegripet på grund av att den krissituation som avses i artikel 1.4 a i den här förordningen eller force majeure-situationen fortgår, ska den ansvariga medlemsstat som står inför den situationen, genom undantag från artikel 46.1 i förordning (EU) 2024/1351,

befrias från sin skyldighet att överta eller återta den berörda personen, varpå ansvaret ska övergå till den överförande medlemsstaten.

Artikel 13

Undantag från skyldigheten att återta en sökande i en situation av extraordinär massankomst

1. Genom undantag från artiklarna 36.1 b och 38.4 i förordning (EU) 2024/1351, får en medlemsstat som står inför en krisituation som avses i artikel 1.4 a i den här förordningen, om massankomsten av tredjelandsemborgare eller statslösa personer är av en sådan exceptionell omfattning och intensitet att den kan medföra en allvarlig risk för allvarliga brister i behandlingen av sökande och därigenom medföra en allvarlig risk för att det gemensamma europeiska asylsystemet upphör att fungera, befrias från sin skyldighet att

a) återta en sökande eller en tredjelandsemborgare eller statslös person för vilken den medlemsstaten har angetts som ansvarig medlemsstat enligt artikel 16.1 i förordning (EU) 2024/1358, om det ansvaret fastställdes enligt artikel 16.2 i förordning (EU) 2024/1351, eller

b) återta en sökande i enlighet med artikel 38.4 i förordning (EU) 2024/1351.

Denna punkt ska endast tillämpas om ansökan registrerades i den medlemsstat som står inför den situationen inom en period som fastställs i rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 i den här förordningen som inte ska överstiga fyra månader före dagen för antagandet av rådets genomförandebeslut.

2. Om punkt 1 i denna artikel tillämpas, och om den medlemsstat som står inför den situationen har fastställts som ansvarig i enlighet med artikel 16.2 i förordning (EU) 2024/1351, ska den medlemsstaten befrias från sin skyldighet att återta den berörda personen, varpå ansvaret ska övergå till den medlemsstat där den andra ansökan registrerades.

Den medlemsstat som blir ansvarig enligt första stycket i denna punkt ska i Eurodac ange att den har blivit ansvarig medlemsstat i enlighet med artikel 16.3 i förordning (EU) 2024/1358.

3. Genom undantag från artikel 38.2 och 38.4 i förordning (EU) 2024/1351, ska om punkt 1 tillämpas, och om den medlemsstat som står inför den situationen är skyldig att återta en sökande enligt artikel 38.4 i förordning (EU) 2024/1351, den medlemsstat där den andra ansökan är registrerad tillämpa de förfaranden som anges i del III i den förordningen, med undantag för artiklarna 16.2, 17.1, 17.2, 25.5, 33.1 och 33.2, varpå skyldigheten att återta en sökande i enlighet med artikel 38.4 ska övergå till den medlemsstaten.

Om ingen ansvarig medlemsstat kan fastställas enligt första stycket i denna punkt, ska den medlemsstat där den andra ansökan registrerades vara ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd. Ansökningar om internationellt skydd för vilka en medlemsstat har skickat en avisering om återtagande i enlighet med artikel 41 i förordning (EU) 2024/1351 före dagen för antagandet av rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 i den här förordningen ska inte påverkas av detta stycke.

Den medlemsstat som blir ansvarig enligt andra stycket i denna punkt ska ange i Eurodac att den har blivit den ansvariga medlemsstaten i enlighet med artikel 16.1 i förordning (EU) 2024/1358.

KAPITEL V

PÅSKYNDAT FÖRFARANDE

Artikel 14

Påskyndat förfarande

1. Om objektiva omständigheter tyder på att ansökningar om internationellt skydd från grupper av sökande från ett specifikt ursprungsland eller en tidigare stadigvarande bosättning eller en del av det landet eller på grundval av de kriterier som fastställs i förordning (EU) 2024/1347 skulle kunna vara välgrundade, får kommissionen efter att ha hört EU:s högnivåforum för solidaritet anta en rekommendation om tillämpning av ett påskyndat förfarande genom tillhandahållande

SV

EUT L, 22.5.2024

av all relevant information i syfte att särskilt underlätta de beslutande myndigheternas tillämpning av artiklarna 13.11 a och 34.5 a i förordning (EU) 2024/1348.

2. När den beslutande myndigheten efter antagande av den rekommendation som avses i punkt 1 tillämpar artikel 13.12 a i förordning (EU) 2024/1348 för att inte genomföra den personliga intervjun och artikel 34.5 a i den förordningen för att prioritera prövningen av ansökan om det finns fog att anta att den är välgrundad, ska den genom undantag från artikel 35.4 i den förordningen säkerställa att prövningen av grunderna för ansökan slutförs senast fyra veckor från inlämnandet av denna.

3. När kommissionen överväger att anta en rekommendation enligt punkt 1, får den konsultera relevanta unionsbyråer, UNHCR och andra relevanta organisationer.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 15

Särskilda bestämmelser och garantier

I en krissituation där en medlemsstat tillämpar det undantag som avses i artiklarna 10–13, ska den vederbörligen informera tredjelandsmedborgare eller statslösa personer på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå om de åtgärder som tillämpas, var de registreringsställen, inbegripet gränsövergångsställen, som är tillgängliga för registrering och inlämnande av en ansökan ligger samt åtgärdernas varaktighet.

Artikel 16

Krisberedskap

1. Nationella strategier som fastställs av medlemsstaterna i enlighet med artikel 7 i förordning (EU) 2024/1351 ska även innefatta följande:

- a) Förebyggande åtgärder för att säkerställa en tillräcklig beredskapsnivå och minska risken för krissituationer och beredskapsplanering, med beaktande av beredskapsplaneringen enligt förordningarna (EU) 2021/2303 och (EU) 2019/1896 och direktiv (EU) 2024/1346 samt de rapporter från kommissionen som upprättats inom ramen för beredskaps- och krisplanen för migration.
- b) En analys av de åtgärder som krävs för att hantera och åtgärda en krissituation och force majeure-situation i den berörda medlemsstaten, inbegripet åtgärder för att skydda rättigheterna för sökande och personer som har beviljats internationellt skydd och andra former av skydd.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 får medlemsstaterna, beroende på vad som är lämpligt och i enlighet med nationell rätt, konsultera kommissionen och berörda unionsinstitutioner, unionsorgan och unionsbyråer, särskilt asylbyrån, samt regionala och lokala myndigheter.

3. Medlemsstaterna ska när så är nödvändigt se över de nationella strategier som har fastställts i enlighet med artikel 7 i förordning (EU) 2024/1351 och i alla händelser senast ett år från den dag då krissituationen upphörde i enlighet med artikel 5 i den här förordningen.

Artikel 17

Samarbete och utvärdering

1. I syfte att säkerställa att de åtgärder som ingår i rådets genomförandebeslut som avses i artikel 4.3 i denna förordning tillämpas smidigt ska EU- solidaritetssamordnaren omedelbart efter antagandet av ett sådant rådets genomförandebeslut sammankalla ett första möte i EU:s solidaritetsforum på teknisk nivå som avses i artikel 14.5 i förordning (EU) 2024/1351. Efter detta första möte ska EU:s solidaritetsforum på teknisk nivå sammanträda så ofta som det är nödvändigt.

2. Den medlemsstat som står inför en krissituation får begära bistånd från alla myndigheter som med kort varsel kan öka sina behöriga myndigheters personalresurser i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1348 samt bistånd från experter som utplaceras av asylbyrån i enlighet med artikel 5 a i den förordningen samt artiklarna 16.2 b och 21.3 d i förordning (EU) 2021/2303.

3. Kommissionen, Europaparlamentet, rådet, relevanta unionsbyråer och den medlemsstat som står inför en kris- eller force majeure-situation ska ha ett nära samarbete och regelbundet informera varandra om genomförandet av det genomförandebeslut av rådet som avses i artikel 4.3.

4. Den medlemsstat som står inför en kris- eller force majeure-situation ska fortsätta att rapportera alla relevanta data till kommissionen, inbegripet statistik som är relevant för genomförandet av denna förordning. Den berörda medlemsstaten ska även förse kommissionen med den specifika information som den behöver för att kunna genomföra översynen enligt artikel 6.3 och lägga fram ett förslag om upphävande eller förlängning av rådets genomförandebeslut samt all annan information som kommissionen kan komma att begära på grundval av detta.

5. Den medlemsstat som står inför en kris- eller force majeure-situation ska fortsätta att samarbeta nära samarbete med UNHCR och andra organisationer som medlemsstaterna har anförtrott uppgifter enligt detta kapitel samt förordning (EU) 2024/1348 och direktiv (EU) 2024/1346.

6. Vid utövandet av sina befogenheter och fullgörandet av sina skyldigheter enligt denna artikel ska kommissionen och rådet alltid säkerställa att nödvändighetsprincipen och proportionalitetsprincipen respekteras.

Artikel 18

Ekonomiskt stöd

1. De medlemsstater som genomför omfördelning som en solidaritetsåtgärd ska kunna komma i åtnjutande av ekonomiskt stöd från unionen på de villkor som anges i artikel 11.9 i förordning (EU) 2021/1147, inbegripet för tidigare integrationsåtgärder som genomförs av regionala och lokala myndigheter.

2. Nödfinansieringsstöd till en medlemsstat i en krissituation får anslås i enlighet med artikel 31.1 a i förordning (EU) 2021/1147, även för uppförande, underhåll och renovering av mottagningsanläggningar som krävs för genomförandet av den här förordningen, i enlighet med de standarder som föreskrivs i direktiv (EU) 2024/1346.

Artikel 19

Ändring av förordning (EU) 2021/1147

I artikel 31.1 i förordning (EU) 2021/1147 ska följande led läggas till:

"ba) En krissituation i den mening som avses i artikel 1.4 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1359 av den 14 maj 2024 om hantering av kris- och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet och om ändring av förordning (EU) 2021/1147 (EUT L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>)."

Artikel 20

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 juli 2026.

SV

EUT L, 22.5.2024

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
H. LAHBIB
Ordförande

Departementsserien 2025

Kronologisk förteckning

1. Hyra anstaltsplatser utomlands. Ju.
2. Moderna – en ny myndighet för modern konst, arkitektur och design. Ku.
3. Sveriges försvarsmaterielldirektör. En ny inriktning. Fö.
4. En ny lag om unga lagöverträdare. Ju.
5. Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten. Ju.
6. En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor. Fö.
7. Polisens användning av AI för ansiktsgenkänning i realtid. Ju.
8. Administrativa sanktioner i socialförsäkringen. S.
9. Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. U.
10. En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor – slutredovisning. Fö.
11. En tydlig beslutsordning för deltagande i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar. Fö.
12. Nordisk verkställighet i brottmål. Ju.
13. Rätt att installera laddpunkt hemma. Ju.
14. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden. Ju.
15. Nya regler om aktier på multilaterala handelsplattformar. Ju.
16. Några frågor om ersättning vid gemensamhetsinrättningar. Ju.
17. Förbättrade förutsättningar för IVO – förslag för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården. S.
18. Nya regler om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd. Ju.
19. Slutredovisning av uppdraget om förstärkningsteam inom socialtjänsten. S.
20. Utökade befogenheter för civilanställda vid Polismyndigheten att utreda brott. Ju.
21. Förbättrade förutsättningar för operativt militärt samarbete. Fö.
22. Sweden's tenth national report under the Convention on Nuclear Safety. KN.
23. Spellagens tillämpningsområde. Fi.
24. Utdelningsbart överskott i inkomstpensionssystemet . S.
25. En betald polisutbildning. Ju.
26. Administrativa sanktioner i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och i arbetslöshetsförsäkringen. S.
27. Åtgärder för att säkerställa veterinärberedskap under jourtid. LI
28. Stärkt trygghet i bostadsrätter. Ju.
29. Tredjelandslieferantörers tillträde till upphandlingsförfaranden. Fi.
30. Migrations- och asylpakten. Volym 1 & 2. Ju.

Departementsserien 2025

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

- Spellagens tillämpningsområde. [23]
- Tredjelandsleverantörers tillträde till upphandlingsförfaranden. [29]

Försvarsdepartementet

- Sveriges försvarsmaterieldirektör. En ny inriktning. [3]
- En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor. [6]
- En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor – slutredovisning. [10]
- En tydlig beslutsordning för deltagande i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar. [11]
- Förbättrade förutsättningar för operativt militärt samarbete. [21]

Justitiedepartementet

- Hyra anstaltsplatser utomlands.[1]
- En ny lag om unga lagöverträdare. [4]
- Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten. [5]
- Polisens användning av AI för ansiktsigenkänning i realtid. [7]
- Nordisk verkställighet i brottmål. [12]
- Rätt att installera laddpunkt hemma. [13]
- Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden. [14]
- Nya regler om aktier på multilaterala handelsplattformar. [15]
- Några frågor om ersättning vid gemensamhetsinrättningar. [16]
- Nya regler om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd. [18]

- Utökade befogenheter för civilanställda vid Polismyndigheten att utreda brott. [20]

- En betald polisutbildning. [25]
- Stärkt trygghet i bostadsrätter. [28]
- Migrations- och asylpakten. Volym 1 & 2. [30]

Klimat- och näringslivsdepartementet

- Sweden's tenth national report under the Convention on Nuclear Safety. [22]

Kulturdepartementet

- Moderna – en ny myndighet för modern konst, arkitektur och design. [2]

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet

- Åtgärder för att säkerställa veterinär beredskap under jourtid. [27]

Socialdepartementet

- Administrativa sanktioner i socialförsäkringen. [8]
- Förbättrade förutsättningar för IVO – förslag för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården. [17]
- Slutredovisning av uppdraget om förstärkningsteam inom socialtjänsten. [19]
- Utdelningsbart överskott i inkomstpensionssystemet . [24]
- Administrativa sanktioner i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och i arbetslöshetsförsäkringen. [26]

Utbildningsdepartementet

- Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolornerna och fritidshemmet. [9]